BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
25 C
31
M
13-17 B 10

H 1/6 25

Digitized by Google

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM,

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D.
Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Et Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO I. V. D.
Presbyteri Neapolitani.

Cum duplici Indice Verborum, & Titulorum, iuxta Seriem Decretalium.

Acceſſerunt etiam quattuor Tractatus Canonici: Necnon Extrauagantium communium Liber Sextus, & alia, prout verſa pagina indicabit.

Hac vltima editione magis ordinata, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac Additionibus locupletata.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, MDCXIII.

APVD IVNTAS.

TRACTATVS.

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione Extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſæ. fol. 7.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia. fol. 42.

De Concilio Prouinciali. fol. 169.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. fol. 127.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros ſub titulorum Decretalium ſerie, quę a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum Extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & General. Concilij Tridentini, iuxta eumdem ordinem Titulorum Decretalium, cum citationibus Conſtitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem, quorundam Capitum eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

ILLVSTRISSIMO
ET REVERENDISSIMO
D. OCTAVIO AQVAVIVAE
S. R. E. CARDINALI
AMPLISSIMO.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis intercesſit conſuetudo; Cumque is in cauſis eccleſiaſticis diiudicandis domi, foriſque, diu multumque verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum, adeptus eſſet cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet; ſi eas in unum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eas ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumque cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis cōcitatus, nempe publicę utilitatis, cōfecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Conſtitutionumque nouiſſimarū ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore uſus plurimum profeci, uoluit ſtudiorum ſocium adhibere atq; calcaria, ut ita dicam, addendo, effecit, ut has additiones perficerem; quas, qualeſcumque illæ ſint, tibi dicandas eſſe una cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturas, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, ut facerem, author tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus, maximè gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te unum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſsima ex familia ortus, in Ampliſsimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis uirtutib. & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibique iure optimo quęcumq; debent, quæ Neapolitana ingenia, & maximè

dere Eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit in illud etiam quod ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam ut uetuſtiores tuos maiores prætercea, qui ipſi tamen hoc magnificentiſsimè præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſs. Duce, Atriæ tuo parente, qui me uoluit ſuo ſub præſidio, ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altiùs inſedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſsimo quas poſſum immortales ago, perſoluoq;, oroque ut me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſsimæ, & Reuerendiſsimæ Dominationis tuæ

Humillimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

Sub tuum præſidium confugimus Sancta Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo Glorioſa, & benedicta.

QVoniam poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura, in nouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, Ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſque poſt uolumina iuris Canonici promulgatis, cũ annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reueren. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communem ſtylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſimè poſcimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoque Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Am̃.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur Conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Rom. impreſ. anno 1586. ſub Pont. fel. rec. Sixti V.

Quoties non addetur in Bullario, intellige de folijs præſentis operis, in quo adſunt quàm plures Conſtitutiones, & inſuper Decreta Congreg. quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

INDEX VERBORVM.

A

ABbas. fol. 1

Abbatiſſa. fol 1

Abortus. 2

Agnus Dei. 6

Alienatio rerum Eccleſiæ. 7

Ambitio. 40

Apoſtata. 40

Apoſtolorum limina. 41

Archiepiſcoporum authoritas. 42

Archiuus. 87

Aſtrologia iudiciaria. 87

B

BAnnitorum fautores. 88

Beneficiorum parochialium collatio. 90

Beneficiorum poſſeſſio. 94

Beneficiorum reſignationes 102

Beneficiorum reſignatorum publicatio. 112

Beneficiorum permutatio. 118

Beneficiorum priuatio. 121

Beneficiorum reſeruatio. 122

Blaſphemia. 125

Bona naufragantium. 126

Bona Eccleſiæ vſurpantes. 127

C

CAmbia, vide in verbo vſura.

Campana. 128

Canonicus regularis. 129

Capitulum ſede vacante. 129

Caſus reſeruati. 153

Conceptio Beatæ Mariæ. 169

Concilium Prouinciale. 170

Concilium Tridentinum. 195

Confeſſor. 196

Confeſſio ſacramentalis. 202

Communio ſacra. 202

Confraternitates. 203

Contractus ad caput ſaluum. 207

Contractus cenſualis. 208

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 213

Dies feſtus. 214

Diſtributiones quotidianæ. 215

Diuinum officium. 217

Duellum. 218

E

ELectio. 222

Excommunicatio ad finem reuelationis. 232

Excommunicatorum vitatio. 233

Excommunicatorum abſolutio. 234

Excommunicationes in Bulla die cænæ Domini. 235

Exemptio. 243

F

FAbricæ Sancti Petri de Vrbe officium. 246

Fidei profeſſionis forma à Latinis, 251

Fidei profeſſionis forma à Græcis. 254

Forum competens 257

G

GRæcorum Ritus. 260

H

HAbitus clericalis. 272

Hæretici. 276

Horæ canonicæ. 282

I

ILlegitimi. 284

Inuentarium actorum. 289

Indulgen-

Indulgentiæ. 366
Iudex. 290
Iuramentum. 290

L

LIbri prohibiti. 291
Litaniæ. 293

M

MAgiſter. 294
Matrim. impedimenta. 295
Matrimoniales diſpenſationes. 298
Medicus. 330
Miſſa. 302
Monaſteria, & conuentus Regularium virorum. 304
Monialium. 336
Montes pietatis. 360
Munerum largitio Regularib. vtriuſque ſexus interdicta. 361

N

NVllitas. 369

O

ORdo. 370

P

POena pecuniaria. 395
Præcedentia. 396
Prædicator. 398
Priuilegium Regularium. 404

Q

QVarta Epiſcopalis. 417

R

REgulæ Cancellariæ Apoſtolicę. 418
Reſidentia. 440
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum. 452

S

SEqueſtrum. 456
Seruitium Capellaniæ. 458
Simonia. 459
Sodomia. 476
Spolia clericorum. 479
Synodus Diœceſana. 478

T

TOrneamenta. 490

V

VEctigal. 491
Vicarius perpetuus. 498
Vſura. 499

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

C O P I A.

GLi Eccellentiſs. Signori capi dell'Illuſtriſſimo Conſeglio di X, Infraſcritti hauuta fede dalli Signori Reformatori del ſtudio di Padoua, per relation delli doi à ciò deputati, cioè del Reuerendo Padre Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Zuane Marauegia, con giuramento; che nel libro intitolato, Summa Bullarij Earumue Summorum Pont. Conſtitutionum, Authore Stephano Quaranta V. I. D. Canonico, non ſi troua coſa contra le leggi, & ſia degno di ſtampa; Concedono licentia che poſſi eſſer ſtampato in queſta Città. Data die 14. April. 1606.

D. Lorenzo Loredan
D. Franceſco Moreſini — Capi dell'Illuſtriſs. Conſeglio di X.
D. Franceſco Treuiſan

Illuſtriſs. Conſeglio X. Secr.

Leonardus Otthobonus.

1606. à 15. Aprilis Regiſtrato in libro carte 150.

Antonius Lauredanus officij.

Contra Blaſphe.

ABBAS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Abbas prouidere debet in monaſterio, vbi commodè fieri poteſt. vt adſit lector Sacræ ſcript. ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. *Cõgruit titu. de magiſtr.*
Abbates vſum mitræ, & baculi habentes ex priuilegio Apoſtolico aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum. Cõcil. Trid. ſeſſ. 13. cap. 4. de refor. adde c. degredatio. de pœni. in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notoriis, niſi copia, & facultas defenſionum permittatur Leonis 10. Conſtitutione cauetur in Conc. Latera. fol. 191. in Bullario.

Abbas nullus diœceſis eſt ordinarius, & poteſt facere omnia quæ poteſt epiſcopus in diœceſi ſua circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij. Nauar. conſ. 5. de ſponſal. in antiq.

De collatione ordinum ab Abbatibus, dicam infra in verbo, Ordo.

ABBATISSA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt quod Abbatiſſæ, & aliç monaſterium monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint, ſeu ceſſerint non vltra triẽnium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur iuxta Decreta Sac. Cõc. Trid. & regularia ſuorum ordinũ inſtituta, quo tẽpore finito præeſſe deſinant, & abſtineant per trienniũ a die finitæ adminiſtrationis, quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterũ, & pluries eligi poſſint ex conſtitutione Greg. xiij. Romæ publicata die 4 Ian. 1583. incip. expoſcit debitũ, & infra hac noſtra perpetuo valitura cõſtitutione ſtatuimus & ordinamus, ꝙ de cetero perpetuis futuris temporib. in omnib. & ſingulis monaſterijs moniliũ S. Benedicti Ciſter. Cartuſien. & aliorum quorumcunq; ordinũ in vniuerſa Italia & pręſertim in vtriuſq; Siciliæ Regnis Conſiſtẽtib. quæ nũc per Abbatiſſas, vel alias præfatas perpetuas reguntur, & gubernantur, cũ primum Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ huiuſmodi regimini, & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorũ ceſſerint, ẽt apud ſedẽ Apoſtolicam, vel deceſſerint, earũ Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ ſeu ad vitã (quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentiũ perpetuo extinguimus, & abolemus) ſed triennalis tantũ a conuentu vniuſcuiuſq; monaſterij, & alias iuxta decreta S. Conc. Trid. & regularia ſuorũ ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur, quæ poſtmodũ elapſo triennio ſuis officijs perfunctæ præeſſe deſinant, omnique prorſus careant authoritate, ac a regimine, & adminiſtratione monaſterij per triẽnium a die finitæ adminiſtrationis inchoandũ abſtineant, quo elapſo ſeruata eadem forma Conc. Trid. iterum & pluries eligi poſſint. Diſtinctius inhibentes omnib. & ſingulis dictorũ monaſteriorũ conuẽtib. ſuperiorib. & perſonis aliquã Abbatiſſam aut aliam præfectã perpetuam, ſeu ad vitã, ſed triennalem tantũ eligere & præficere vllo

modo audeant, vel præſumant, quod ſi ſecus a quoquam quauis authoritate fuerit attentatum, electionem, & præfectionem huiuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequentur irrita, nulla & inania, nulliuſque roboris & momenti foreæ, ſicque per quoſcūque iudicandum eſſe. electio aūt quō facienda ſit hr̄, in c. indemnitatib. de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſ. 25. de regul. c. 6. & 7. Hæc aūt conſtitutio declaratur per Nauar. conſ. 82. de regul. li. 3. in antiquis non includere eas, quæ verè nō ſunt profeſſæ regulā a ſancta ſede Apoſtolica approbatā.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin quandiu epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa ex Decreto Dicti Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 17. de poteſtate præfectæ monalium. Sot. in 4. ſent. diſ. 2[?]. q. 1. ar. 4.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè, vel ſeruet contrarium. Nauar. conſ. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis.

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiuſdem per Greg. xiiij. Moderatio & nu. 4.*
3 *Pœnæ contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*
4 *Cui reſeruaretur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſeculari.*

Cōgruit titu. de homici.

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quòd abortum procurantes, conſultantes, & conſentientes quocunque modo, incurrunt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. alias impreſſa, incipiente Effrenatam, & infra.

Omnes, & quoſcunque tā viros, quàm mulieres cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia eccleſiaſtica, vel mūdana fulgentes, qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fœtus immaturi, tam animati, quam etiam inanimati, formati, vel informis electionem procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, onerib. laboribuſque mulieri prægnanti impoſitis, ac alijs etiā incognitis, vel maxime exquiſitis rationib. inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, necnon prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tam diuino, quam humano iure, ne tam per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quam ciuilia iura aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura cōſtitutione ſtatuimus, et ordinamus, ipſaſq. pœnas, leges, & conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos vero qui clerici fuerint, omni priuilegio clericali, officijs, dignitatib. & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura noſtræ, & ſedis Apoſtol. diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus, adeo vt illi, qui hoc delictū commiſerint, non ſecus atque, ij qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia

ratio-

ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint, nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: necnon, & illos, qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupra narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quod hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſæculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſuppliciũ, quod contra laicos vere homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdẽ pœnis teneri omnino ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quominus fœtũ concipiant, impedimentũ præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint, ſiue quocunque modo in his cõſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint. Quò circa mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, et delegatis, tam eccleſiaſticis, quam ſecularibus, quibus contra criminum reos, etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitime competet iuriſdictio, ita tamen vt inter eos præuẽtioni locus ſit, vt in his delictis, quæ vt plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcumque non ſolum per accuſationem, & delationem, verum etiam per inquiſitionem, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda teſtes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio, habita ratione perſonarum, cauſarum & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarumcunque admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demum animaduertant. Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolũ temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes tam laicos, quam clericos ſeculares, & cuiuſcunque ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, vel quemcunque ordinem profeſſas, qui vel quæ, vel vti principales, vel vt ſociæ, cõſciæ ad tale facinus committendum opem, conſilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuſcũque generis medicamenta ſcienter dederint, ac etiam ſcribendo litteras priuata vel apochas, vel alias verbis, aut ſignis iuuerint, aut cõſuluerint (vltra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nunc prout ex tunc excommunicamus, & pro excõicatis declaramus. Decernentes, ac declarantes, quod per quæcunque Iubilæa, & Indulgentias per nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilæi, aut alio quouis tempore, etiã Cruciatæ ſanctæ, Iubilæi, vel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas, nec non per quoſcunque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorum inſtantiam per nos, & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorũ Mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatorum quibuſuis congregationibus Regularium, aut epiſcopis vigore Concilij Tridentini, vel alias per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunque conceſſorum, vel in futurum concedendorum nec perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes, & excommunicatæ præter quam in mortis articulo abſolui valeant: nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiam ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione contracta, nec per locorum ordinarios, nec per alios quauis authoritate fungentes, quã per nos, & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi vrgen-

tiſſimis de cauſis diſpenſari poſſit, Ac tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem huiuſmodi, etiam quò ad forũ conſcientiæ in caſibus ſuperius expreſſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris duntaxat reſeruamur. Hæc tamen cõſtitutio fuit moderata per Greg. xiiij. prid. Kal. Iunij 1591. & Neap. alias impreſſa incip. Sedes Apoſtolica pia mater, & infra. *Habita ſuper hoc cũ venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus ſuper negotijs, & conſultationibus epiſcoporum deputatis matura deliberatione, de eorũ conſilio, conſtitutionem prædictam ſic duximus moderandã, vt a peccato, & excõicatione contra perſonas ibi expreſſas lata tam quo ad eos qui hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui poſt noſtrã conſtitutionem in eiſdem caſibus deliquerint, quilibet presbyter tam ſecularis, quã cuiuſuis ordinis regularis ad Chriſti fideliũ confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter per loci ordinariũ deputatus plenam, & liberam, in foro conſcientiæ tantũ, abſoluendi habeat facultatem eandem prorſus quam idẽ Sixtus prædeceſſor ſibi, ac ſuis ſucceſſoribus reſeruauit. Quò verò ad pęnas procurantiũ abortum fœtus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel ſumentiũ venena ſterilitatis, aut quocunque modo auxiliũ, vel conſiliũ eis dantiũ in prędicta conſtitutione contentas, conſtitutionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos, iuris communis, ac ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini diſpoſitionem authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ, tam quoad præterita, quam quoad futura perpetuo reducimus, perinde ac ſi eadẽ conſtitutio in huiuſmodi parte nunquam emanaſſet non obſtantibus eadem Prædeceſſoris noſtri cõſtitutionem, quam quoad reliqua omnia præter contenta in hac noſtra conſtitutione in ſuo robore omnino permanere volumus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque, &c.*

3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas a Sixto V. poſt animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditionis Curiæ ſeculari, & præuentionis vt ſupra: ſed ſolum fit moderatio in partem quoad † abſolutionem a peccato, & excõmmunicationem reſeruatam ordinatio in foro conſcientiæ tantum: quando verò non eſt fętus, animatus in totum tollitur Conſtitutio Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionem iuris communis, vt in c. ſicut el 2. cap. ſi aliquis, de homicid. vbi gloſ. Abb. Felin. & Doctor. text. in ca. quod verò, cum ſeq. 32. q. 2. Couar. in clem, ſi furioſus in 2. par. §. 3. de homicid. & non facit Irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* animatus in maſculo poſt quadraginta dies, in fęmina poſt octuaginta, & ſi dubitatur, an maſculus ſit vel fęmina, præſumendum eſt eſſe animatum poſt quadraginta dies, Nauar. in Man. confeſſ. cap. 15. nu. 14. quia in dubio *b* tutior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur Sacra Pænitentiaria vt teſtatur Nauar. in conſ. 22. de homic. in antiq. & in conſ. 26. in nou. non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.

(margin: 2 at "ceſſoribus"; 4 at "tem quoad"; 5 at "de homicid."; b at "dies, Nauar.")

Pœnam à iure diuino impoſitam habes Exodi cap. 21. & c. Moyſes 32. q. 2. Pœnam verò à iure ciuili impoſitam habes in l. ſi aliquid, §. abortionis, & in l. Cicero. ff. de pœn. in l. ſi mulierem, & in l. 3. §. ex Senatuſconſulto, ff. ad l. Cornel. de ſicar. Afflict. in conſt. reg. terminum vitæ, nu. 29. & in conſt. mala. §. amatoria pocula num. 5. Grillan. de ſortileg. q. 12. Boſſ. in tit. de homic. Foller. in pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur ſub num. 63. Iul.

Clar.

Clar. in §.final. practic.criminal. quæſt. ſexageſimaoctaua.

6 Nota ex prædictis † caſum, in quo eccleſiaſtica perſona poteſt tradi *c* Curiæ
c ſęculari ob abortum aĩatum, Id etiam conſiderauit Chapeauilla in trac.de caſ. reſeru.par.2.c.9.q.1.fol.259. Aliũ caſum habes in perſona eccleſiaſtica exercente Sodomiam per Bullam Pij V. incip. Horrendum. relatam per Nauar. in c.27. nu. 249. in Man.confeſ.& per Mod. in addi.ad Diaz. c. 86.fol. 341.& inf.in verbo Sodomia. Alius ẽt caſus traditionis Curiæ ſęculari eſt contra eos, qui cũ ad ſacrũ Presbyteratus ordinẽ minimè promoti ſint, ſacerdotis tñ authoritatẽ temere ſibi aſſumentes miſſarũ celebrationẽ vſurpare, & ſacramentũ pęnitentiæ Chriſti fidelib. miniſtrare præſumunt, vt patet ex nouiſſima Cõſtitutione S.D.Clem.viij. relata infra in verbo Ordo, quam ad tit.de cler.nõ ordi.
d miniſtra. *d* Reliquos vero caſus refert Iul. Clar.in pract. crim.q.36. & tunc an teneatur iudex ſæcularis exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eundem Iul.Clar.q.96.nu.7.poſt Iſer.& Affl.in Conſt.regni, Luc.de Pen.latè in l. 1. C.de priuileg. ſcolar.lib.2. & in l.nemo C.de digni. eo.lib. Diaz. in pract.crimin.Canon.c.144.in verbo curiæ ſæculari, & ibi addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur* ꝑ *poſtquã fætus eſt viuificatus per animæ infuſionẽ, quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fæmina, ſi lineamenta oĩum mẽbrorum habebit, vt per Burgaſ.in tract.de irregu.par.6.tit.de veneficijs, ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerũ natura, & multa poſſent impedire, ne naſcatur, l. 1. §.ſed & ſi quis ventrem ff. de ventr.in poſſ.mitt.tñ illum occidens uere homicidiũ committere dicitur, quod vero, & c. Moyſes 32.q.2.c.conſuluiſti, in fine, & ibi gl.2.q.5.*

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo, qui procurauerit abortum fætus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem, quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem, niſi exiſtens in vtero occidatur, vide Syl.in v.Medicus §.4. Burgaſ.notab.in d.tract.p.6.tit.de Phyſicis, & Chirurgis fol.269. Amplia, ut quo ad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur allegantiſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fætum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandum c. ſicut el 2. de homicid. Nau.conſ.24.de homic.in antiq.Couar.in relect.cle.ſi furioſus de hom. §.4.p.2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nauar. in man.confeſs.c.27.ſub num.240.

Limita, & primo in eo, qui non fuit in dolo, & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem, vt clare habetur per Auguſt. Ariminen.in apoſtil.ad Ang.in tract. maleſ. in ver. & ex interuallo per Campanum in c.regni ad peruerſorum ſub num.50.& colligitur ex dictis per Afflict.in rub.conſt. Terminum vitæ, nu.2. Couar.in prædlleg. §.4.ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maxime ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem, quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo, qui a contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit, nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l.3. §.ſed ex ſenatuſconſulto, ff.ad l. Corn.de ſicar. Afflict.in conſt: Mala noxia. §.amatoria pocula nu.6. & ratio eſſe põt, vt excuſetur a dictis pœnis, quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendũ tendit in bonum.ſ. ad ſu-

ſcipiendam prolem, quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto trāſir impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet, in quærendo violentare naturam, volendo imponere fæcunditatem in vtero, in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem, quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in trac. de ſortileg. q. 12. num. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gl. celebrem in c. vnico, de ſcruti. in ord. fac. in fi. & Fel. in c. auditis, de præſcript. ſub n. 32. limita tamen in foro contentioſo, quoad pœnā, quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iux. tex. in c. cum ſint iura partium obſcura, de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de interpretatione. ff. de pęnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipue Abb. nu. 3. de homic. tract. Nau. in ſup. alleg. conſ. nu. 22. in antiq. licet Couar. in cle. ſi furioſus, nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b Iſta traditio operatur, vt eccleſia nō teneatur eum amplius defendere gl. in c. ſi quis ſacerdotū 11. q. 1. & qualiter fieri debeat, habetur in c. nouimus, de uerb. ſig. & in caſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus, cōis opinio eſt, quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt, quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus, de quo tanquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt, Iul. Clar. in §. fi. pract. cri. q. 96. nu. 7. quod intelligatur, non procedere in crimine mere eccleſiaſtico, de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere, etiam ſi reus fuiſſet laicus in crimine hæreſis c. vt inquiſitioni. §. prohibemus, de hæret. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hæret. nu. 35. ſeruatur, vt ſola ſententia tranſmittatur, imò ſoli effectus ſententiæ.

Et audiens ſerio confeſsionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub num. 242. fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiātur, nec venales proponantur, Gregorij xiij. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente, Omni certe ſtudio & infra f. 1199. in bullario.

Statuimus, & ordinamus, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda prohibemus, & interdicimus, ne quiſquam, ſiue vir, ſiue mulier ſæcularis, aut eccleſiaſticus etiamſi Regularis ordinis ille ſit, & quocunque gradu, conditione, ſtatu, nomine, dignitate, & honore præcellat, poſthac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem illis imponere, aut quicquam aliud ſuper inducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu, qualibetve de cauſa audeat. Verum eos albos, & mundos Agnum illum purum, & innocentem repræſentantes, qui occiſus precioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter, ac reuerenter a cunctis haberi, deferri, & cuſtodiri præcipimus.

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregoriū tres: Agnus Dei cum verſibus infraſcriptis.

Balſa-

Balſamus, & munda cera cum criſmatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum,
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum,
Fulgura deſurſum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit, vt Chriſti ſanguis, & angit
Prægnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur;
Munera fert dignis, virtutem deſtruit ignis,
Portatus munde de fluctibus eripit vndæ,
Morte repentina ſeruat: Satanæq; ruina,
Si quis honoret eum, retinet ſuper hoſte trophæum,
Parſq; minor tantum tota valet integra quantum.
Agnus Dei miſerere mei
Qui crimina tollis miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIÆ.

1 *Quænam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ: Ampliatur a num. 15. & limitatur a num. 28.*
3 *Cauſæ alienationis, & caſus a iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſolemnitates, & quænam illæ ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit, eius intelligentia, & praxis,*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus, quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quando ſubſequi num. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas qñ attenditur, q̃ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiat̃ læſio.*
13 *Pœna cõmiſſariorũ male iudicantiũ, procurantium, ac talia decreta extorquentiũ.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerum Eccleſiaſticarum, quæ Pius IV. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Conſtitutione publicata, Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. Prouida fol. 681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertium Pauli II. fol. 91. quæ eſt inter Extrauag com. ſub tit. de reb. Eccleſ. non alienan. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipuè, qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſtpoſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtranturque, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omneq; pactum, per quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractũ, emphiteuticum, præter quam in caſibus a iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphiteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro iſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura Constitutione præſenti fieri prohibemus.

Predeceſſorum noſtrorũ Constitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis, quæ tenore præſentiũ innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis aũt contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquã alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, cõceſſio, locatio conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris, vel momenti, & tã qui alienat, quã is qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excõicationis incurrat.

Alienanti verò bona eccleſiarũ monaſteriorum, locorumq; piorum, quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenoré, ſi Pontificali, vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus eiſdem a regimine, & administratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterij, cui præſidet, in ſpiritualibus, & tpalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò prælati, commendatarij, & aliarũ eccleſiarum Rectores beneficia, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, præbendis, alijsq; eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & regularibus beneficijs, quorum res, & bona alienarunt dumtaxat ipſo facto priuati exiſtãt, illaq; abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintq; per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorũ collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter, aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res, & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteria, et loca pia, ad quæ ante alienationẽ huiuſmodi pertinebant, libere reuertatur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctũ Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468. Kal. Martij Põtificatus noſtri anno quarto.

Ad euidentiam pręmitto, quod de Alienatione rerum eccleſiaſticarum, piorumve locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de ſacroſ. eccle. & in lib. Authen. in tit. de aliena. & emphit. & in alio tit. clariori de non alien. nec permut. rebus, eccleſ. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione, ac in lib. Decretalium in tit. de reb. eccleſ. alien. vel non, pręcipuè in cap. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag. communi eod. tit. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reform. c. 11. incip. Magnam.

1 Standum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonici gloſ. in cap. 1. in verbo tractatus, de reb. eccleſ. nõ alien. in 6 Abb. in c. in pręſentia, ſub n. 28. de probat. & in c. inter alia nu. 16. de immu. eccleſ. & in d. c. nulli. nu. 6. de reb. eccleſ. alien. vel nõ & in conſ. 41. ſub nu. 3. par. 1. Quò dilucidius intelligi poſſit

hęc

hæc materia, quę longa & obſcura eſt, viſis omnibus penè ſcriptoribus, conſideratiſque eorum dictis, ac perpenſis facio Regulam, quod.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiuè requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma.i.ſolemnitas legitima.c.1.de reb. eccl. non alien.in 6.d.clem.1.eod.tit.d.c. ſine exceptione, glo.in ſumma.12.q.2. Abb.in c.2.nu.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.nu.17.de reſtit.in integ. & in c.nulli, nu.7.de reb.eccl.alien.& in c.ad noſtram, eod.tit.in c.tua, nu.8.de his, quæ fiunt à pręlat. ſine conſeſu cap. Soc.in ſuis fallent.reg.110.in verbo, eccleſ. Dec.in Auth.qui rem nu.21. C.de ſacroſ.eccl.& in conſ.142.nu.4. Couar.lib.2. var. reſol c.17.nu.2. qui dicunt communem eſſe opinioné, Redoa. in tract.de reb.eccleſ.alien.q.51.c.7.nu.21.& q.36.nu.17.& q.46. Maſcar. de probat.concluſ.75. Molina de contract.diſput.478. Et hac forma omiſſa regulariter non valet alienatio. Afflict.in deciſ.107.& dec.85. Vinc.de Frãch. dec.35.late per Franc. Sarment. Rotæ Romanæ Auditorem in tract.de reddit.eccleſ.pár.1.c.2.vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis.gl.in ſumma 12.q.2. Abb.in d.c.nulli, de reb.eccl.alien. Silu.ver. Alienatio nu.2. explicat Rebuff.in commen.de alien.rer.ęccl.nu 9.latiſſime Redoa.in d.tract.quæſt.19.20.21.& 22.& q.51.c.22.aliqua per Couar.d.lib.2.var.reſol.c.16.nu.8.& 9.& c.17.Molin.in d.tract.diſp.465.Nauar.in comment.de alien.rer.eccl. Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, c.1.de reb.eccl.non alien.in 6.& clem.1.eo.tit.Abb.in c. vt ſuper de reb. eccl. alien. & in c.fin.de eccleſ.ædif. Et iuſtæ cauſæ dicuntur caſus à iure permiſſi, vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſſi d.gloſ.in Sum.13 q.2.& in c.2.in verbo caſibus, de reb.eccleſ.non alien.in 6 & regulariter requirunt ſolemnitates in alienatione, exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Adde quod inter alienationem ex cauſa neceſſitatis, & illã quæ fit ex cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD.& ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cæptam, ita quod Eccleſia non ſit in damno, illique ſtetur qualemcunq; exitum habeat: in ſecundo vero non ſufficit illã vtiliter eſſe cęptam niſi effectus ſequatur, & contrarium non euenerit, ſcilicet ꝙ Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Feder. de Sen.in conſ.249.ſub nu.2.Rebuf.in comment. alienat.num.73.approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.nu.4.& 23.vol.2.ſequitur Ioan. Anton. Lanar. in conſ.50.nu.6.& 7.& Fabius de Anna in conſ.38.nu.36 vol.1.

Alienatio rerũ eccleſia. Diff. inter alienat. ex cauſa neceſſitatis et ex cauſa vtilitatis.

Solemnitas lagitima continet quatuor de iure antiquo, vt authoritas pręlati, tractatus, conſenſus capituli, & ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per notariũ, de quib.per Abb. in c.1.& c.tua de his, quæ fiunt à prælat. Silu.& Sũmiſtæ in verbo Alienatio, Rebuf.in d.commen.à nu.9.vſq; 14.& à nu.74.vſque 99.& 4 nu.118.latiſſime p Redoa.à q.24 uſq; ad q.49. † Conſenſus patroni ſi eccleſia ſit patronata, nõ eſt de neceſſitate. Abb.in c.vnico.vt benef. eccl.ſine dim. cõfer. Dec.cõſ.174. Redoa.in d.trac.q.31.licet contrarium teneat Rebuff.n.90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſolemnitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice

per

5 per hanc extrauag.† quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam motiuam; in ſecunda ibi omnium rerum prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, & conductionis, infra triennium: Secundus eſt emphiteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet, in caſibus à iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecundum tutiorem ſenſum Caieta. in verbo excommunicatio cap. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi, Prædeceſſorum innouat, & confirmat antiquos Canones. præſertim cap. fine exceptione 12. quæſt. 2. cap. 1. & cap. nulli, de reb. eccleſ. alien. cap. 1. & 2. eodem tit. in 6. clem. 1. eodem tit. quibus duo hæc extrauag. addit; primum vt non poſſit fieri locatio vltra triennium, declarando verba ad modicum tempus in d. cle. 1. in fine. nam antea poterat ad decennium, vt ibi per gl. & doct. Secundum vt quælibet alienationis ſpecies non fiat inconſulto Rom. Pontif. & ſic additur alia ſolemnitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus his exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pęnas, ibi ſi quis autem, h d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennium regulariter non poteſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pęnas. Vltra Cietan. faciunt relata per Redoa. quæſt. 35. qui in quæſt. 36. & 42. aliter intelligit hanc Paulinam, vt quando ſunt ſeruatæ cauſæ, & ſolemnitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet, iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici, notat etiam Nauar. in d. comment. de alien. rer. eccleſ. ſub num. 2. ac in manua. confeſſ. cap. 37. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. commen. Sed prima intelligentia eſt de obſeruantia, & ſtilo & praxi Rom. Curiæ, congruit literæ, & ſenſui, ac tutior, at miror de Redoa, & Nauarr. qui de iſta Caietan. ſenſu mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quod etiam ſi hæc Conſtitutio non fuiſ-
6 ſet edita, † Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præſtant. Abb. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in cap. fin. de eccleſ. ædific. & in cap. ad noſtram, eod. tit. de reb. eccleſ. & in cap. 2. de feud. num. 13. Redoa. quæſt. 55. Nau. in d. comment. à num. 11. vſque 15. quantò magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meã pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, nec de nouo in feudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cũ conſenſu capituli eccleſiæ meæ inconſulto Rom. Pont. & ſi ad aliquam alienationem deuenero, pęnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eò ipſo incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato nomine menſæ (dicendo ad monaſterium, & Capitulum) ero conuentus [monaſterij mei. In cæteris verò perſonis, quæ non ita iurant, valebit alienatio in caſu licito, ſeruatis ſo-
7 lemnitatibus ante hanc extrauag. Abb. in d. c. vt ſuper. † Quia aſſenſus Apoſtolicus

ſtolicus ſupplet tractatum & conſenſum prælati ſuperioris, Abb.in conſ.51. par.1.Dec.conſ.142.Rebuff.ind.comm.ſub num. 15.Capyc.deciſ.16.Pariſ. conſ.24.lib.2.Redoa.q.43. & 36.Non tamen ſupplet conſenſum capituli ſeu maioris partis,& in quibus conſiſtat, & dicatur maior pars,Abb.in ca.1.de his quæ fiunt a maio.par. capi.Rebuff.num.76.Redoa.q.38. & debet conuocari per eum ad quem ſpectat.Abb.in c.1.de maio. & obedient. Authoritas epiſco pi,ſeu prælati non eſt de neceſſitate,ſi eccleſia non habet collegium ſeu capitulum, ſed ſufficit conſenſus rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuxta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb.in c.potuit,nu.14.de loca. Fran.in c.1.de reb.eccle.alien.in 6.Rebuf.nu.88.& 90.& Dec.& Pariſ. in præall.conſ. Rolan.conſ.15.vol.1. Molina de contract.diſ.468.nu.13.

Inde elicitur concluſio illa Doctorum quod licentia obtenta a Summo Pontifice alienandi res eccleſiæ operatur,vt nō requirantur aliæ ſolemnitates. Cuius ſententiæ ratio eſt,quia Papa dicitur eſſe dominus,& diſpenſator bonorum eccleſiæ,& ob id ad libitum poteſt de eis diſponere, Menoch.in addit.nouiſſime impreſſis ad lib.2.de arbit.iud.caſu 172.num.37.in fine. Quam concluſionem intellige primo,quando Papæ authoritas legitime, & valide interponitur,at ſecus ſi fuerit ſurreptitia,& conſequenter nulla vt declarat Decius conſ. 142.ſub num.5.& Ruin.conſ.157.num.4.& 11.eſſet enim talis,quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiam,non conceſſiſſet,vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſet,Menoch.in præfa. tract.cent.3.caſu 201.num.24.Rota diuerſ.in proprijs terminis.deciſ.65.nu. 2.& 3.vol.2.egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum de Ann. in præcit.conſ.38.num.43.& infra.Secundo intellige quando d.authoritas ſimpliciter,& abſolute obtinetur, & conſtet confirmationem factam fuiſſe de certa eius ſcientia,ſcilicet,quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ.ita Ioann.Bapt.Ferret.in conſ.249.nu.11.volum.2.ſecus vero in eius mandato dato ad confirmandum,cum clauſula quatenus per diligentem informationem, &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt, referendo ſe ad ſupplicata. Anton.Maria de Canibus in quodam conſilio edito poſt deciſ.46.Borgn. Caualc.par.1.nu.399.Tertio intellige, quod & ſi Papæ authoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat,non tamen ſupplet defectum cauſæ Redoan.in ſuo tracta.de rebus eccle.non alien.quæſt.22.num.75.Rota diuerſ.deciſ.178.nu.2. volum.2.Quarto intellige vt procedat concluſio,ſcilicet,vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta etiam per Papæ Commiſſarium,ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis,cuius eſt executor, vt innuunt Doctores allegati in d. nu.7. quibus adde Ferret.in conſ.248.num.2.volum.2.Menoch. vbi ſupra numero 39.& Amæd.a Ponte in commentar.ad titu.qui feud. dare poſ. ſub numero 149.

Quid operetur in alienatione Papæ autoritas cũ declaratione.

Iſta Breuia Apoſtolica,quæ paſſim expediuntur in forma, ſi in euidentẽ,vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtādo per commiſſarios alienationi faciendę,& tunc † aſſenſus debet præcedere contractum. Abb.in cap.vt ſuper,nu.17.
8 de rebus eccle.alien.in cap.fina.num.7.de eccle.ædific.ac in cap. eum vos,ſub num. 5.de his quæ fiunt ſine conſen. capit.,quia quando aliquid eſt de forma

in

in actu,ſemper illa forma debet præcedere. Abb.in c.nulli,nu. 7.de reb.eccle. alien.Rebuff.in d.comm.alien.num.15.& ſub nu.52.Affl.deciſ.355.Camer. in c.Imperialē.de prohib.feud.alien.per Frider.fol.54. Fel. in cap. ſicut tuis, nu.8.de ſimo.Iaſ.in l.licet,verſ. Quinto limito, C. de procura. Hodie in curia Archiepiſcopali Neap.practicatur fieri de nouo contractum alienationis cum inſerto tenore Decreti commiſſariorum.

Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſionem(etiā ſi dixerint ſaluo aſſenſu)ante impetrationem,nam incurrerent in pœnas huius extrauagan. cum ſit proteſtatio contraria facto,Nau.in conſ.1.de reb.eccl.alie. in nouis,faciunt dicta per Dec.conſ.160.Iul.Clar.in §.feudum q.31.& in §.emphiteuſis q.13. Gramm.deciſ.49.Vincent.de Franch.deciſ.267. poſt Abb.in cap.2.de feud.Iaſ.in l.fin.num.142.C.de iur.emphit. Fel.in cap.quæ in eccleſiarū,ſub num.84. de conſtit. Curt. de feud.par.4.q.20. num.112.Capyc.in inueſt.in verbo,feudorum alienationes,amplia.17.& limita.12.Frec.de ſubfeud.lib.2.
b auth.1.ſub num.24. *b* Sed bona fides excuſaret, quia dicitur in hac extrauag. Præſumentes,Nauar. in d. commenta. alie.rer.eccl.num.16.lex poſita contra præſumentes aliquid facere,non comprehendit eum qui abſque dolo vel contemptu,bona fide vel ſimplicitate facit.Card.Zaba.in clem.1.num.22.de priuileg. Nau. in c.accepta.oppo.8. de reſtitu.ſpoliato. & in Manuali confeſſ.c. 27.num.74.ſunt etiam aliæ cauſæ,quæ excuſant a pœnis huius Paulinæ, quas dicam infra limit.21.

10 Cautius agendo conſului,vt Beneficiatus, qui terram ſui beneficii volebat concedere in emphiteuſim,illam locaret per triennium, & eo elapſo in emphiteuſim concederet cum pactis emphiteuticis in forma,ſaluo tamen & reſeruato aſſenſu Apoſtolico infra dictum triennium impetrando, ita quod eo elapſo non ſit translata poſſeſſio,nec vtile Dominium,niſi impetrato & exequuto aſſenſu Apoſtolico, & non aliter nec alio modo, alias eo non obtento,habeatur pro non facta dicta conceſſio, niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione iam facta per traditionem poſſeſſionis,ſi fuerit tradita,quia tunc aſſenſus præſtandus
11 traheretur ad præterita. Ita procedit quod dicunt. Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſequi alienationem Rebuff.in dict.commenta.alien.verſiculo,nonus caſus,Redoan.quæſtio.42.ſub numero decimoſexto. Vinc.de Franch. deciſio.163.licet ſit diſputabilis articulus,an requiratur nonus contractus.Capy. in inueſt.verbo defectus fol.83. Iacobi.inueſti. in verbo,& cum pacto de non alienando,numero decimonono. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contractum de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio. de alienatione iam facta, & valebit vt nunc tempore aſſenſus Rebuff. in dict. comment. alien.num.93.& 95. tum quia aſſenſus debet præcedere contractum,cum in hac Paulina dicatur Inconſulto ſummo Pontifice,quæ verba denotant actum nullum,niſi præcedat aſſenſus.Abb.in dict.cap.vt ſuper,de rebus eccleſi. alien. Fundatur talis
12 aſſenſus ſuper euidenti vtilitate, † quæ conſideratur tempore alienationis. Pariſ.conſ.24.lib.quarto,Rebuff.ſub numero 73.Redoan.quæſtio. 20. nu.141. Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit

magis

magis profutura eccleſiæ,c.ſine exceptione.12.q.2. vbi Rebuf. nu.97. & 98. c.tua nuper,de his quæ fiunt a præl.ſine conſen.cap.Red.d.q.20. ſub nu. 81,

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf.conſ.111.nu.8.& conſ.112.nu. 13.& ſcripta per Menoch.in præalleg. addit. ad caſ.172. nu.22. & infra late, & notab.Borgnin.Caualc.deciſ.45.numero 34. & ſeq.par.1. Anton.Mar.de Canib.loco cit.num.121.& infra, ex cuius dictis,nume.160. cum plurib. ſeq. perbelle colligitur, quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet variatio circa verum rei eccleſiæ valorem liquidandum, & poſtremo præ cæteris diligenter examinat Dom. de Anna in præfa. conſilio 38. numero 5.& infra. Item quando in vtilitatem eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes,tradit Eman Roderic.tomo 1.quæſt.regular.quæſt.27. art.8. Id vero, quod in hac materia a Doctoribus reſpondetur, nempe, quod vt de euidenti eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ, quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis,& alterius ſimilis calamitatis,vt ſi propter dictos caſus inſolitos, & raro contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti ſi ager qui alienatur per ceſſationem culturæ ſterilis, & infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſuccisæ eſſent, vt tunc attendatur valor ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi vero nullum paſſa ſit damnum,ſed in eodem ſtatu permanſerit, tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum,& verum valorem, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus. ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in deciſ.65. diuerſ. annotat Menoch. loco citat.& adducitur ratio, quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum,& perpetuam cauſam non habens, ſed momentaneum, & breui duraturum, non attenditur. Caualcan.deciſione 45.numero 53.& deciſ.46. numero 26.parte prima. Secundo declaratur ampliando idem procedere,ſcilicet, vt debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ, non autem tempus anterius,vel poſterius,Calderin.conſ.5. ſub tit. de rerum permutatio. Ruin.conſi.35.ſub num.35.lib.1.Iaſ.in conſ.54 num 20.volum.1. ſequitur Rota diuerſ.deciſ.18.numero 4.volum.2.quę eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ.677.par.3. libro 3. erit probanda ex communi æſtimatione, non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet, valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius,& poſterius per multos annos. Afflict.deciſ.316.num.6. Rota in præalleg. deciſ. 65. numero 13.& 20. part.2. ſequendo theoricam Bartoli,& aliorum in l.pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, quis iſtorum ſit præferendus? Reſpon.quod cum hic caſus contigiſſet Vincent.Caroc.in ſuis deciſ. & proprie in deciſ.89. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ: ipſe vero

Quo tempore attendendus ſit in alienatione valor rei eccleſ.cũ declaratione.

eo ex multis cumulatis circa id, quod eccleſia eſt cultrix iuſtitię cõtrariũ ſenſit.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate eccleſiæ, Abb. in conſ. 41. part. 1. Dec. conſ. 341. Redoa. ibid. nu. 75. Maſcar. de proba. concluſ. 488. Tamen ſolemnitatibus adhibitis non obſtantibus eccleſia reſtituitur, ſi fuerit lęſa. c. ad noſtram, de reb. eccle. alien. vbi Abb. & in c. 1. de reſt. in integ. ac in d. c. tua nuper, Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. ſub num. 2. Dec. conſil. 141. Gram. deciſ. 76. Redoa. q. 78. cap. 4.

Quando pro decreto nõ præſumatur.

Declara primo, quod licet in dubio pro decreto Commiſſariorum pręſumatur, ſecus tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoq; magis, vbi in commiſſionib. breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ cõditionales iuxta tenorem, & formam a Caualcano deſcriptam in deciſ. 45. ſub nu. 77. par. 1. quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctorie, & per ſolã ipſorum Commiſſariorum relationem, ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet, quia ita mãdat Papa, vt per eundem ibid. nu. 81. concluditur, & in dec. 46. num. 28. eadem par. 1. quem ſequitur Maſcard. de proba. concl. 13. 17. nu. 37. Ant. Mar. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd. conſ. nu. 281. & 374. cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum. late Ruin. conſ. 68. nu. 5. lib. 1. In quo animaduertendum, quòd vbi Papa committeret alicui; vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliunde conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter cõmitteret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatẽ, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia diſtinguunt Domin. de Rota in deciſ. 716 diuerſ. nu. 5. vol. 1. in cuius finalibus verbis habetur, ꝙ ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſ. 160. nu. 7. & 8. vol. 2. Secundo declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum, ſeu indagatũ, ſed per nimiam accelerationem, nimiſq; propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionẽ proceſsũ fuiſſet: nam propter tẽporis breuitatẽ reſultaret præſumptio, ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec rite, ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos circa loci viſitationẽ, & inueſtigationẽ expoſitorũ in ſupplicatione, vt per Octau. Simoncel. in trac. de decretis lib. 3. tit. 7. inſpec. 3. num. 47. Præfatus de Canib. in eod. conſ. nu. 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tract. de præſump. lib. 2. præſumpt. 75. num. 15. quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod non ſuberit neque neceſſitas, neque euideus vtilitas, imò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione, Gemin. conſilio 48. numero 9. quia tunc non verificatur conditio, ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidentem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ, Rota diuerſ. deciſ. 178. num. 3. vol. 2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum in ſpectione.

ne. Alciat.in tract.de præſumpt.reg.3.præſ. 10.limit.4.& late per Hyp. Rim. in conſ.5.nu.162.& infra,volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per teſtes valde graues, Alex.de Neuo in conſ.30.nu.3.

Sciant autem Commiſſarij,quod idem Paul. 2. conſtituit vt in cauſis alienationum examinandis,quæ a Sede Apoſtolica in forma,ſi in euidentem vtilitatem cedant,committuntur.

Si delegatus conſciētiæ ſuæ prodigus in grauamen,vel detrimentum eccleſiæ,per gratiam,aut timorem, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decretum, vel autho-
13 *ritatem interpoſuerit † inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus vero aut ſuperior ab exequutione officij, per annum nouerit ſe ſuſpenſum, ad extimationem detrimenti eccleſiæ illati nihilominus condemnandus, ſciturus,quòd ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis,Irregularitatis laqueo ſe inuoluet,a quo nō niſi per Rom.Pont.poterit abſolui laicus verò, qui dolo,vel fraude,vel ſcienter in detrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit,aut per ſordes,aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat,a qua non niſi per Rom.Pont.poterit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus, quos de præmiſſis percepiſſe conſtiterit,condemnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d.Paul.2.de Anno 1465.incip. Cum in omnibus fol.88.in Bullario.

Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hanc Paulinā in hoc Regno Nea-
14 politano Conſtitutio Gerardina conſtituens,quod † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in conſtit. Inſtrumentorū robur,ſub num.19. & Gram.deciſ.79. tamen non vidi ſeruari,ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

a *ADDITIO I. D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiam Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb.eccl.non alienan. & a rubro infertur ad nigrum & rub.ſæpe facit regulā iuris communis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur,niſi cōtrarium probetur expreſſim,ita, & ècontra quando eſt affirmatiua.Hoſtien.in Sum.in tit.de teſti.in decretali vero.Rub eſt ambigua de rebus eccl.alien.vel non.*

b *Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi dominij etiam in actu traditionis Menado.deciſ.24.*

c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt a Sum.Pont.ordinario loci,& alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe & præiudicio agatur,tunc loco ipſius committuntur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur ante iſtæ commiſſiones etiam per ſacram Penitentiariam Romanam cuius facultates Pius 4. reſtrinxit die 15. Maij 1562.incip.In ſublimi fol.744.& deinde Pius 5.in totum has facultates in futurum reuocauit Kal.Maij 1569.incip.Tempus & neceſſitas fol.1047.in bullario,ita vt nec quicquam etiam incertum habeant expedire.*

14 *Inter eccleſias permutantes adinuicem etiam requiritur ſolemnitas.*

11 *Con-*

15 *Contractus per quos transfertur dominium vtile qui nam ſint.*
16 *Et in dubio quis contractus præſumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio & compromißum poſſit fieri abſque ſolemnitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolemnitates.*
22 *Ceſſio iurium actionum, litis, & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſque ſolemnitatibus.*
24 *Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.*
25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura, actiones & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quomodo & quando poſſint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poßunt alienari, & quænam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſſit remittere ſolemnitates.*
31 *Solemnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporata requiritur etiamſi a donante fuerit remißa.*
32 *Relicta eccleſiæ incapaci pñt alienari non obſtãte quauis diſpoſitione in contrariũ.*
33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolemnitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſque ſolemnitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatã, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiuè cauſa, & ſolemnitas, Amplia. & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quẽ trãsfertur dñium directum, & vtile ẽt in permutatione. c. nulli, de reb. eccl. alien. ca. 2. vbi Abb. de re.
15 permu. c. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. n. 66. tenet ꝓcedere † ẽt qñ eccleſiæ inuicẽ pmutãt. Redoa. q. 2. c. 20. & q. 12. n. 28. permutatio. n. alienatio eſt, Iaſ. l. fi. nu. 101. C. de iur. emph. Redoa. q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica ẽt inter eccleſias permutãtes, ſi in euidentẽ vtilitatẽ vtriuſq; partis ceſſerint, q̃uis ante hãc extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epi in eccleſijs ſibi ſubiectis. c. 1. & c. vt ſuper §. fi. de reb. eccle. alien. iſte eſt unus de caſibus a iure permiſſis nempè. Permutatio, requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum principe ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur Dominium vtile retento directo, probatur in hac extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. commen. num. 3. & 6. Redoan. q. 2. cap. 24. cum ſeq. Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphiteoticus, libellarius, feudalis, & præcariæ in genere fœmineo, Declarant Aluarot. in proe. feud. Redoan. loc. præalleg. & Be-
16 ned. Canophi. in repet. huius extrauag. † ſub num. 10. vſque ad 34. & in dubio præſumitur emphiteoticus potius quã cenſualis. Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 1.

ſis.q.1.nu.3.Maſcar.de probatio.concl.281. poſt Affl.deciſ.128.ſub num.4.

Et quia valde intereſt,an iudicetur cenſus,vel emphyteuſis,adde quod magis recepta opinio eſt in contrarium, de qua atteſtatur Menoch. doctores in hoc conuenientes,longa ſerie recenſendo,in tract. de præſump.li.3.præſ.106. nu.3. quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent. dec. 1. ſub tit.de cenſibus,in eam etiam deſcendit Nauar.tam quoad forum interius, quã exterius in commentar.de vſur.nu.109. eamque amplectitur Molina de contract.diſput.38.nu.6.nec caret ratione, de qua ibi per eos,& vendicat ſibi locum ẽt ſi ageretur de re eccleſiæ,Corbulus in tract.de iure emphy.tit.de cauſa priuat.ob non ſolutum canonem,limi.34.nu.3.Couar.lib.3.var. reſol.c.7.ſub nu.1.Molina loco cit.declaratur non procedere,quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphyteuſim, Iaſ.in l.2.nu.165.C.de iure emphy.Aluar.Valaſc.in tract.de iure emphy.q.32.num.35. Maſcard.de probat.concluſ.481.nu.7. Et vt clare diſcerni poſſit, an ſit iudicandus contractus cenſualis vel emphyteuticus, quatuor caſus diſtinguendo proſequitur Borgn. Caualcan.deciſ.30.nu.103.& infra par.2. vide per eum.

Tertio, amplia in hypothecatione,ſeu obligatione vt expreſsè in hac extrauag.dicitur,& in c.nulli,de reb.eccle.alie.vbi Abb.& in c.2.nu.3. de præca.in c.1.num.4.de pignor.Couar.lib.2.variar.reſol.ca.16.num.7.Redoa.q.2.c.6. & q.51.c.29.Ludoui.Molina in tract.de contract.diſputa.466.numero 2.Redoa.q.2.c.6.& q.51.c.29.qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d.c. nulli dicitur neque ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſitione huius extrauag. † etiam generalis hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter loquitur de hypotheca, facit l.vlt. C. de rebus alien.non alien. vbi prohibita alienatione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quæritur ius aliquod in re, & probatur in hac extrauag.vt per Nauarr.in d.comment.de alie.rer. eccleſ.ſub num.1. amplia etiam in ſubmiſſione.c.2.de reb.eccl.alien.in 6.

17

Quarto,amplia in locatione,& conductione vltra triennium;nam per hanc extrauag. prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad decem annos iuxta gloſſ.ſingul.in clemen.1.de rebus eccleſ. alienand. ſed etiam

18 ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauagan.de rebus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia primum triennium æquiualet vnico anno,ita ſecundum & tertium,& ſi alternatim fructificant, poterunt per ſex annos locari Couar. libro 2.var.reſol.capit.16.numero 6.Nauar.in commen.de alien.rer.eccle.num.21.Qui ampliat etiam in emphyteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoque anno, vt non deuoluatur eccleſiæ, ſi non ſoluerit per quinquennium, neque per octo annos ſi non ſoluerit laico, iuxta terminos cap. potuit, de loca.& l.2. C.de iur.emphyt. Idem Couar. loc.citat. numero 4. concludit non poſſe fieri locationem ad ſex, vel nouem annos cum hac clauſula, vt tot ſint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua, locatio, quia eſt in frau-

dem huius conſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi triennij. Molina de iuſt.& iur.diſput.467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum, vt expreſſe in hac extrauag. dicitur, Couar.ibid. ſub nu.5. Redo.q.58. Affl.deciſ.107. Molina de contract.diſp.466.& 467.

Quando locatio rei eccleſiæ ultra trienniũ in totũ uitietur.

Hunc articulum, An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioã. Gutier.lib.2.canon.quæſt.cap.13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, & vitietur, an ſaltim ſuſtineatur, & valeat infra triennium, vide Doctores citatos per Ana.in ſingul.327.& diſputat ad vtramque partem Lap.allegat.80.magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quoad triẽnium permiſſum, de qua teſtatur Vincent.Caroc. in tractat.loc. & cond.par.3.concluſ.9.ampliat.4.quamuis ſuperius concluſ.6.num. 20.& ſequen.contrarium aſſeuerit, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis, tamen priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroc. in præd. concluſ.9.num.97.niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam locatorem, vel conductorem locaturum, vel conductorũ fuiſſe, aut ſit conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract.lignag.§.23.glo. num.12.

Secundo declaratur iſta extrauag.non procedere in locatione vltra trienniũ rerum exigui valoris, per can.terrulas.12.q.2.vt non requiratur ſolemnitas ſupradictæ regulæ.

Tertio declaratur diſpoſitio huius extrauag.procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triẽniũ, vt ſi concedatur vſufructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati, quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt Rebuff.in d.comm. ſub nu.4. Secus autem quãdo quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra triẽnium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere cõductori commoditatem percipiendi fructus, & hæc eſt cautela, vt valeat talis contractus vltra trienniũ Rebuff.in d.commen.nu.26.verſ.6.& Molina d.diſp.366.nu.5.

Quarto declaratur, ut non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare uita durante portionem obuentionem, & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nau.in conſ.10.in nouis, de reb.eccl.non alien.

Quinto declaratur non procedere, quando adeſſet conſuetudo locandi ultra triennium, quia ualet Pariſ.conſ.98.lib.4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio nõ tenetur ſtare, Abb. in cap. fin. ne prælat.uic.ſuas cum diſtinctione, ut ibi per eum. Etiam ſi ſit facto repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Conc.Trident.ſeſſ.25.cap.11.magnam.Redoa. quæſt.57. Et quando a Summo Pontifice confirmantur locationes ultra triennium, apponitur clauſula, dummodo locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito nouennio omnia, & ſingula

bona

bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis,nec non quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis,ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant,abſq; eo quod ipſe conductor,eiuſq; filij hæredes,& ſucceſſores conſanguinei,vel affines, aut alij quicunque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu,& ex quacunque cauſa petere vel prætendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prędeceſſori ipſi ſucceſſor non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio,vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationom, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, & ex communi opinione. Couar. lib. 2. var. reſolut. c. 15. ſub nume. 6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. lib. de reſignat. benef. quæſt. 16. num. 47. Secundo amplia quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis d. par. 3. concluſ. 20. numero 78. Limita iu Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata contraxiſſet. Soc. regula 388. dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ. Rota deciſ. 332. incip. ſi Prælatus in nouis, ſub tit. de locat. & cond. poſt Calder. conſ. 279. ſub ead. rub. Vincent. de Franch. deciſ. 163. numero 14. & ſeq. Rota diuerſ. deciſ. 805. num. 4. vol. 1. Borgn. Caualc. deciſ. 44. num. 31. par. 1. faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio, ſub quæſt. 11. & eſt communis opinio referente Caroc. in d. par. 3. concluſ. 2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat uti rector, dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita erudititiſſimus, & ſummo iudicio præditus Didac. Couar. loco prox. cit. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrētibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Gotier. lib. 1. can. quæſt. cap. 36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hieronym. Grat. conſ. 96. num. 23. Petr. Duen. reg. 240 nu. 9. Aluar. Valaſc. deciſ. 40. Luſitan. tom. 1. & Gutier. lib. 2. can. quæſt. cap. 8. nu. 66 & ſeq. Inter alios enim caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio netetur ſtare colono quos proſequitur Caroc. in præd. tract. par. 3. concluſ. 11. quatuor ſeq. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d tempore durante Cōductor a nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat. grat. tit. Indultum locandi. verſ. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incepto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Franc.

Caſus in quib. ſucceſſor beneficio tenetur ſtare colono

Marc.deciſ. Delphi.196.colum.fi.par.2.Borg.Caualc.d.deciſ.44.num.32.qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau. Cacheran.deciſ.Pedem.182. ſub nume.10.& hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cæpto non poſſit recedere a locatione, vt quia forte videret parū vtilitatis eſſe conſequuturum. Franc. Marc.deciſ.102.in fine part.1.Caualc.ibidem num.24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendēda eſt, Franc. Marc.deciſ.144.par.1.Caroc.loco cit.concluſ.14 per quem etiam in concl.20.nu.75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid.Seſſ.25. de ref.cap.11. vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura,& ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem,& eius hæredē. Caualcan. loco præcit.num.9. ſed an ſucceſſor in beneficio recipiēs canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Gutierr. lib.1. canon. quæſt.cap.36.vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff.in d.cōpen.num.2.& 66.Redoa.q.2.c.1.& c.36.& q.51.c.17.Feder.de Sen.optimè conſ.94.caſus talis eſt, Barbat.in rub.de reb.eccl. non alien.col.4. Quod intelligede rebus eccleſiæ incorporatis.Franc.in c.1.in fi. de reb.eccleſ.non alien. in 6. latè per Rolan. conſ.15.vol.1. Dicam in limit.12. prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio, per quam trāsfertur poſſeſſio in alium. Crauet. conſ.197.nume.7. Et tranſactio non poteſt fieri ſuper decimis futuris, ſed de præteritis ſic. Abb.in c.vt ſuper,nu.6.de reb.eccl. alien.

Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio ipſa, ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris, litis,& cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolemnitas. Panor.in c.1.ſub nu.8.de depoſito,Caputaq.deciſ.106.par.1.Hinc etiam fit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis, vt per Pariſ. conſ.134.num. 11.lib.4.& Caualc.cum alijs ab eo relatis deciſ.45.nu.34.par.1. Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi,& Papæ,& laudum illius vigore ſubſequutum, nō præiudicat Epiſcopo,& beneficiatis ſucceſſoribus prout reſolutum fuit per Rot.Rom.teſte eodem Caputaq.deciſ.165.par.1.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis. l.fi. C.de rebus alien. non alien. Rebuff.in d. compen.num.4. & 6. in fi.Redoa.q.2.c.16.& c.44. & q.14.nu. 22. quia computatur inter immobilia Abb.in cap.nulli,nu.10.de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo, amplia † vt non poſſit fieri ceſſio iurium, actionum, litis & cauſæ, quia eſt ſpecies alienationis, Abb.in c.1.nu.8.de depo.in c. cum pridem,nu.4. de pact.& in d.c.nulli,nu.9.de reb.eccl.alien. Armilla in verbo. Alienatio,nu. 16.facit l.bonorum, la prima, ff.de verb. & rer. ſig. & dicam infra amplia.10. 11.& 13.

22 Octa-

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis, † ſed etiam in acquirendis, quæ trāſeunt in eccleſiam ipſo iure, iuxta l.fin.C.de ſacroſ.eccleſ.vt non poſſint a ſolo Prælato abſque ſolemnitate remitti Anchar.in cap.vt ſupra, de reb.eccleſ. alien.& in cap.1.eo. titu.in 6. Alex.in l.legatum, ff.de leg.1. Lamber. de iur. patr. lib.3.art.9.q.2.prin. Ripa.in l.ſi vnquam, q.11.C.de reuoca.donat. Molina de iuſti.& iur.diſput.465. Contrarium tenet Feder.de Senis conſ.9. Lapus alleg.25. Abb.in c.tua, num.9.de his quæ fiunt à prælat. ſine conſen. cap. in c.1.nu.21.de dolo & contu.in c.potuit nu.15.de loca.& in c.quoniam, de decim. Gem. & Franc.in c.1.de reb.eccleſ.non alien.in 6.Soc.in reg.110.nu. 6.& in d.l.legatum, de leg.1. Afflict.in c. vnico.§.& iterum, num.6.de cap. Corrad. Rebuff.in d.commen.alien.ſub nu.30.Sil.in ver. Alienatio, num.18. & Armill nu.17. Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ.& Ripa in d.l.legatum, Fel.in c.præſentia, ſub nu.57.verſ.10.de probat. Rola. conſ.15.num.23. Vincen.de Franc.deciſ.14.ſub nu.16.

Sed verior, & tutior, eſt prima opinio, quam dicit Alex.in d.l.legatum, eſſe magis communem, eamque tenuit Molina de contract.diſput.468.nu.11.ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in relectione huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurrit in pœnas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit.9.

Nono, ampliatur regulā procedere etiam in precioſis mobilibus, nam æquiparantur immobilibus per hanc Paulinam.& pari paſſu ambulant in hac materia.l.ſancimus.C.de ſacroſ.eccleſ.l.lex quæ tutores.C.de admi.tuto. Abb.in c.nulli, de reb.eccleſ.& ſine cauſa & ſolemnitate alienari, tranſigi aut amica-
24 bilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa. q.8. inter quas † etiam connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis precioſa eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine vero bonorum mobilium precioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argentea, veſtes precioſæ, quæ longe ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemmæ & his ſimilia. Grex etiā ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos: non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludoui. Molina de contract.diſput.465.nume.4.dicam in amplia.ſeq.

Decimo Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſolemnitatibus alienari non poſſint Abb. in c.tua.num.7.de his quæ fiunt a prælat.in c.nulli ſub num.8.de reb.eccleſ.alienan. Nauar.in cap. ſine exceptione, nume.5.& probatur in Paulina. ex quo infertur, gregem pecudum ſer-
25 uando ſeruari poſſe §.ſed ſi gregis, inſtitutio.de rer.† diuiſ. De pecunia verò cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cenſuum, vel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuoſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſolemnitate, & cauſa. nam tunc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia precioſa. Alexand. Iaſ.& Ripa in l.1.§.quæſitum ff. ad Trebell. Tiraquell.de vtroque retract.gloſſ.7.nu.105. Boer.deciſ.209. Redoa.q.16.& 6.facit tex.in §.conſtituitur, inſtitu.de vſufr.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

vbi ſenatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe: ſic etiam pecunia, quæ ſeruatur, pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 2. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, nu. 38. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pōpam, l. 3. in fi. cum ſeq. ff. cōmodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. gl. in d. § quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ poteſt alienari ſine ſolemnitate, Abb. in d. c. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit, quem refert Redoan. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad eccle-

d ſiam. arg. tex. in l. diuortio. §. ſi fundum. ff. ſol. matr. *d*

26 Vndecimo, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate, cum habeantur loco rerum immobilium, clem. exiui de paradiſo, §. cumque annui redditus, de verbor. ſignif. Abb. in c. nulli de reb. eccl. non alien. Rebuff. in d. commen. nu. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia precioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti valet, Rebuff. in d. commen. nu. 7. niſi in extrema, & vrgenti eccleſiæ neceſſitate. c. 1. vbi Abb. de pign. Couar. lib. 2. var. reſ. c. 16. n. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28 Decimotertio, ampliatur regulā procedere † etiam in bonis locorum piorū per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in cap. nulli, in fi. de rebus eccleſ. non alien. Franc. in c. 1. eod. titul. lib. 6. Loca pia dicuntur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, alias non eſt, eſto quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus: Ideoque iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, *e* Confraternitates, Collegia, & Congregationes abſque authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſolemnitate. Franc. in d. c. j. extat de hoc ſingulare conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in d. cap. de quarta, de præſcrip. quibus adde Rebuff. in comm. alien. rei, eccl. num. 56. & 57. Redoa. q. 28. 47. 49. & 51. num. 12. Afflict. deciſ. de iur. prothom. in princ. num. 22. vbi de ſtatutis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, aliàs, ſecus, vt habetur in addition. Moder. de Neapol. de iure congrui in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d conſ. nihil reliquit intactum, de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates, & laicorum collegia poſt Decium in conſ. 72. n. 148. eius tamen dictis adde Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 8. & 9. de refor. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. ibi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de teſtam. clem. quia contingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos in fi. de donat. Bald. in c. nulli, ſub nu. 15. C. de epiſc. & cler.

Adde Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidentem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17. num. 65. par. ſecunda. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi autho-

authoritate ædificatum poſt Ioan. de Sylua. in tract. de benefic. par.1.quæſt. 6.nu.11.late agit Maſcard.de probat.concl.869.& adeſt egregia Rotæ Rom. deciſ.in dec. 725. diuerſ.par. 1. & ſi neſciretur,an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus,in dubio ſtandũ eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet,docet Feder.de Sen.in conſ.130.ſub nu.2.& vide Anton. Gabriel.lib.1.comm.opinio.de cauſa pia,concluſ. 2. per totum,& Ioſeph. Ludouicum deciſ.92.

Decimo quarto, amplia procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij lo-
29 ci, † verum etiã in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum,ſeu in ipſo pio loco, vt non poſſit alienari concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth. multò magis, C.de ſacroſ. eccl.cap. ad hæc,de religio. domi.facit regula ſemel. de reg. iur.in 6.Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus,de quibus loquitur Abb. in cap.inter dilectos,de donat.quãuis in eis non poſſit celebrari miſſa,abſq; licentia epiſcopi ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ.22.cap.quanta,quia non ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neque comprehenduntur conceſſiones cappellarum cum ſepulturis,quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio,ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta,& non poſſet reædificari,vel reparari propter nimiam egeſtatem, poteſt tunc epiſcopus transferre,& eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos,erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem ex Concil. Trid.ſeſſ.21.cap.7.

Quando autem Eccleſiæ, & oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi authoritate constructa præſumantur Maſcard. de probat. concluſ. 583. habetur ante per Menoch.in tract.de præſump.lib.6.præſum.79.vbi num.9. & infra agit. quæ dicantur Oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin.de iure patron.part.1.lib.1.quæſt.11.artic.12.& Remig.in tract. de immunit. eccleſ. part. 1. ampliat. 2. Item cui debeantur oblationes,& eleemoſinæ factæ in huiuſmodi Oratorijs,vide Dec.conſ.148 nu.2. & Caualcan. qui alios commemorat deciſ. 17. num. 71. part.2. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum, ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſolemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta. de recup. poſſeſſione remedio 15.num. 34.& infra,qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat quod ſi oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum,ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant,& poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare, tunc illa bona ſeu redditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint.ſic intelligendo Bald.in Auth. Hoc ius porrectum, colum.2.verſic.quæro, C.de ſacroſan.eccleſ. & in l. Idquod pauperibus,quæſtio.21.C.de epiſ. & cler. Bald. in tract.de præſcrip.particula prima.5. part.princip.verſic. amplia.5.& Pariſ.in conſ.34.numer.19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum,vt ſit ſacrum,& Deo Opt. Max. dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia,

Bona cõfraternitatũ laicorũ an & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

tanquam loci religioſi iudicata ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus,in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur,ſic intelligendo quæ ſcribit Pet Rebuff.in commentar. Regiarum conſtitut. tom. 2. tract. de Confrat. numero 9. Zabarell. in conſilio 13. in princip. Panorm. in conſil. 31. ſub numero 1. verſic. Sed his non obſtantibus,lib.1.& Socin.ſen.in conſilio 82. ſub num. 34 volum.4.

30 Decimoſexto amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium,nam ſolemnitas à canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum, non poteſt conſuetudine remitti,glo.in c.cum cauſa,de re iud. Abb.in c.nulli,ſub num. 6. de reb. eccl.& in c.cæterum,de donat.Rolan.conſ.15.num.14.& eſt communis opinio,& teſtatur Couar.lib.2.var.reſol.c.17.num.4. Subdens id eſſe verum,quo ad alienationem propriam,& perpetuam,ex qua vtile,& directum dominium transfertur,ſecus in datione in emphiteuſim,vel in feudum,quia conſueta dari poſſunt in emphiteuſim concedi ea ſolemnitate, qua dari conſueuerunt, & dicam infra limit.3. Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolemnitates,latè per Fel.in d.c.cum cauſa,de ſent. & re iud. Rebuff. in d. compen.num.20.32.& 35.Redoa.q.51.c.18.fol.196.

31 Decimoſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ,vt poſſit alienari ſine ſolemnitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate,quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt,c.tua,vbi Couar. nu.6.de teſtam.facit tex.in l.nemo poteſt.ff.de leg.1. & habetur pro non appoſita, cum ſit improbata a iure.glo.& Abb.in cap.verum.de condit.appoſ. nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ; res eſt effecta eccleſiaſtica, ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici.Innoc.in c.verum de foro compet. Non obſtat text.in l.1.& 3. C.quando decr.opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rē eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate.toto tit.C.ſi maior.fact.rat.habue. quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolemnitatibus, non validatur contractus,cum de neceſſitate requirantur ſolemnitates,etiam quod appareat de euidenti vtilitate,vt dicam infra amplia. 18. ſecus eſt in alienatione rei minoris, in qua tunc non requiritur Decretum Capyc. deciſ. 113. faciunt not.per Redo.q.78.c.2.num.13.tum etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona,mutatur rei ſtatus.l.per procuratorem,ff.de acq.hæred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci,ſecus ſi incapaci,quæ non poteſt retinere in communi, quia tunc poteſt alienari ſine ſolemnitate. Rebuff. in d.comp.num.29.Roland.conſ.15.vol.4.poſt Hyppol. ſingul.132.in alienatione,Franc.in c.1.de reb.eccleſ.non alien. in 6.verſ.12.limita.Idque amplia,etiam ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur,quod non poſſit alienari,quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem glo.in cap.1.de relig.domi.lib.6.in verb.Domum, Abb. Fel. & Dec. in cap.cum in præſentia,de probat.S.Anton.in 3.par.Summ.tit.12.c.5.in prin.

Armilla

Armilla in verb. Alienatio, numero 19. Dicam in limit. ſexta.

Decimoſeptimo amplia regulam prædictam procedere non ſolum in bonis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbores, quæ ſolo cedunt, ſi radices egerint, & iure ſoli iudicantur. l. adeo, §. alienam, ff. de acquir. re. do. §. ſi Titius, inſtit. de re. diuiſ. ideo ſeruus ruſticus deputatus prędio computatur inter immobilia. Abb. in capit. nulli, num. 2. de rebus eccleſ.
33 alien. † & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ, vt ſunt arbores quæ ſolo inhærent. Nauarr. in conſil. 6. nu. 2. de reb. eccleſ. non alien. quas regulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contraueniendo incideret in pęnas huius Paulinæ Nauar. in conſil. 7. eod. tit. Beneficiatus enim æquiparatur vſufructuario. gloſ. in cap. præſenti, de off. ordin. in 6. &
f vſufructuarius *f* non poteſt incidere, l. ęquiſſimum, §. fructuarius, ff. de vſufr. limita non procedere in ſylua cædua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cæduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus. l. diuortio, §. ſi fundum. cum §. ſequ. vbi Bartol. ff. ſolut. matr. l. qui fundum, §. cum fundum. ff. de contrah. empt. l. ſylua cædua. ff. de verbor. ſignif. limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arborum fundus fieret fructuoſior, quam eſſet antea incidendo arbores opacas, ſiue quę vmbram ſummam efficiunt, vt quando nimia denſitas noceret arborib. & fructui ab eis ferēdo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio. Nauarr. in d. conſilio 6. eod. tit. vel exciderentur arbores fructiferæ vetuſtæ, ac corruptę, vel non fructiferę, & in earum locum alię vtiles ſubſtituerentur. l. agri. ff. de vſufr. argum. §. in pecudum, inſtit. de rer. diuiſ. Bart. & Iaſ. in d. §. ſi fundum. Tiraquell. de retract. conuent. §. 3. gloſſ. 1. a num. 23. vſque ad 30. vbi etiam de creditore habente in pignus, emphiteuta, colono, & alijs habentibus ius in re, & per Redo. de reb. eccleſ. alien. q. 79. cap. 7. Itaque beneficiatus debet vti arborib. & fundo, vt nihil agriculturę, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur, d. §. fructuarius, ac boni viri arbitratu frui, & rectè colere quaſi bonus paterfamilias. l. item ſi
g fundi. ff. de vſufruct. *g*
34 Decimooctauo amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi ſine ſolemnitate fiant, ſunt nulli, Franc. Sarment. de reddit. eccleſ. part. 1. cap. 2. 3. & 4. Vincent. de Franch. deciſ. 35. & alij, quos refert Redoan. q. 46. & 24. in d. tract. de rebus eccleſ. alienan. Contrarium tenent Dec. in cap. 1. in 1. lectura, num. 71. de conſtitut. & ibi Adden. in verb. contentioſo, & in capit. quæ in eccleſiarum, num. 28. eod. tit. Rebuff. in d. commen. num. 34. Redoa. q. 20. & 51. cap. 7. Nauar. in comment. de alien. rer. eccleſ. ſub num. 17. alios cumulat Ant. Gabr. lib. comm. opin. in tit. de reb. eccl. alien. concluſ. 1. & nouiſſime Maſcard. de probat. concl. 75. qui refert hanc eſſe magis communem & veriorem opinionem, faciunt dicta per Afflict. in conſt. Reg conſtitutionem diuæ memoriæ, num. 65. quod in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi domini, eſt tamen in electione eccleſiæ, ſi vult ſtare contractui, & procurare expeditionem ſolemnitatum etiam inuito contrahente. Sarm. d. c. 2. num. 21. Redoa. d. q. 20. num. 193.

Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus, ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic. tom. 1. quæſt. regular. q. 27. art. 9. & ratio eſt, quia in hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſintinuentæ ad euitandas deceptiones. Rebuff. in conſil. 109. num. 13. & conſil. 111. num. 9. & ſeq. poſt Albert. Brun. in tract. de forma & ſolemnit. actus, rubr. de cauſis formæ, & ſolemnit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia, in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij in capit. 1. in princ. de his quæ fiunt à præl. ſine conſ. cap. Pan. in cap. diuerſis fallacijs, num. 6. de cler. coniug. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum. num. 31. in fine de conſtit. Rota Rom. in deciſ. diuerſo. deciſ. 133. nume. 11. & ſeq. vol. 2. & deciſ. 262. nume. 9. par. 3. libro 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ. 172. numero 62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſolicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. a Ponte in commentar. ad titul. qui feud. dare poſſ. numero 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia, poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolemnitatum, vt præter Sarment. in d. tract. part. 1. cap. 2. nume. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſt. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. nu. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. q. 27. art. 10.

35 Decimonono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. tua, num. 4. de his quæ fiunt a præla. tex. in clem. fi. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff. in d. commen. nu. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Concil. Trid. ſeſſ. 21. de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. numero quarto, nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam, vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica, vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoan. quæſtio. 51. capitulo 8, numero 18. Ego verò cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio ſit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam crediatorum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legitimè *h* contractum ab

h eccleſia, prout not. gloſſ. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram, de rebus

eccleſ.

eccl.alie.& tunc debet adhiberi cauſæ cognitio.ſ.vt exiſtat cauſa vrgẽs alienãdi 2.quòd debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui,idque liqueat iudici per diſcuſſionẽ bonorum,3.quod vendatur res minus damnoſa,4.quod pro paruo debito non vendatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas,& quod omnia iſta præcedant Decretum iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio, quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris, v t per Afflict.deciſ.249.multò magis in re eccleſiæ.prohibita alienatione non *præſu*mitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria,vt ea quæ ob æs alienum fit l.alienationes,ff.fam.erciſc.& non ſufficit ſimpliciter æs alienum ſubeſſe,niſi etiam creditores vrgeant, Maſcar. de prob. conc. 1237.Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vendere ex ſe, & tunc non poteſt abſque aſſenſu Apoſtolico, & ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus I E S V S Maria de Neap.ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo,amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi,quam vtilitatis affert Rebuf.in d.comm. nu. 121. ſi modo non concurrunt tria,de quibus in limit.4.Capy.deciſ.105.Redoa.q.51.c.20,nu.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide,§.theſauros,inſtit.de rer.diuiſ.l.1.C.de theſaur.lib.10.Couar. in reg.peccatum, in fi.de reg.iur.in 6.Tiraq.de retract.conuent.in fi.nu.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Affl.in conſt.Regni Dohanæ ſecreti.recentiores ſcribentes videlicet Menoc.in tract.de præſump.lib.5.præſu.30.nu.5.& inf.Petr.Nauar.in tract.de reſt.lib.4.c.2.nu.75.& ſeq.Ludo.Lopez.in inſtructor. conſcientiæ. p. 1.c.2.& latius Moli.de iuſt.& iure diſpu.56.& de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto,vide Borgn. Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ Afflict.deciſ.67.*

f *Idem tenet Affl.in conſti. reg.iuſtitiarijs nu.38.vbi etiam tenet quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarũ contineri quercus; & de Beneficiato ſi æquiparetur vſufructuario vel vſurario,vide Abb.in c.cum eſſes nu.21.de teſta.Redou.q.51.c.25.*

g *Sequitur ex prædictis,quod pretium arborum,quas beneficiatus non poterat incidere,item marmorũ & lapidum,quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ,& non ſuam,& quando dicatur in eccleſiæ vtilitatẽ conuerti,declarat Rebuf.in d.comm.nu.73.De fodinis auri,argenti,cretæ,& arenæ,eſt tex.in d.l.diuortio.§.ſi uir.ſol.mat.& quando poſſit inquirere,vel exercere ac inſtituere, habetur.in d.§.fructuarius,& de lapidicinis eſt ẽt tex.in l.ſi ex lapidicinis.ff.de iu.dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia, quando fuit cum aſſenſu Apoſto,licoalioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari,vt fuit dictũ ſupra ampliat.3.niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ,quod tenetur probare creditor in tribus caſibus,vt in mutuo,in depoſito,& pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime contracti,nec creditur aſſertioni prælati,Rebuff.in d.comm. alien. nu.38.vſque 42.Couarru.lib.2.var.reſol.c.17.nu.3.Dec.conſ.36.poſt Abb.in c.1.depo.& in c.quod quibuſdam,de fideiuſſo.Bar.in l.ciuitas.ff.ſi cer.pet.*

Hoc

Hoc videlicet,quando creditor probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem,& quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto a prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur,poſt Redoa.in præf.tract.q.56.cum duob.ſeq. cap.diligenter explanat Menoch.lib.2.de arbi.iud.cent.5.caſu 432.quo loco,& in tracta.de præſumpt.lib.3.præſ.55. diſſerit etiam de coniecturis,ex quibus id probari poſſit,cuius dictis adde,quod Abbas,qui recipit pecuniam conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij,obligat monaſteriũ,licet non cõuerterit in illam cauſam,ex comm.opin.de qua teſtatur Ioann. Vincent. de Anna ſingula.1.Et quod ibi ſubditur,ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni prælati,amplia vt nec eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ,ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam,docent ex multis Domini de Rota deciſ.716.diuerſ.n.2.& 3.par.1.Extende vt neque præd.tractatus probetur etiam ſi in inſtrumẽto alienationis diceretur,habito colloquio & tractatu,cũ non ſit ad id ſpecialiter confectum,neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentum,niſi producatur & exhibeatur. Hier.Magonius deciſ.12.Rotæ Lucenſis.nu.24.& 25.nota 6.Rol.a Valle conſ.15.nu.10.Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum Monaſterii,tradit Roder.to.1.q.reg.q.27.art.2.Formam vero,ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præallegat. addit.ad caſ.182.nu.28.& infra. Proſper de Auguſtino V.I.D.

Non creditur prælati aſſertioni interueniſſe tractatũ in alien.rei eccl.cum extenſionibus.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphiteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico quando valeat.*
40 *Quænam dicatur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex.in c.terrulas 12.q.2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati,ac rei non incorporatæ.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbique recepta.*
49 *Pœnæ contra male alienantes quæ,& an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſant a pœnis huius Paulinæ.*

HAnc regulam ſic ampliatam,limita Primo in locatione, & conductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

37 Secundo limita in rebus,quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac extrauag.glo.in ſumma 12.q.2.Rebuff.in d.commen.alie.rer.eccl.num.25.Socin. in fallen.reg. 110.nu. 2.& ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſ-

que

que notabili deterioratione,argu.l.lex quæ tutores.C.de admin.tutor.cum ſimil.alleg.per Redoa.q.6.num.29. vbi tenet quod etiam veſtes attritæ, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſque Decreto,& facit tex.in l.fi. C.quando Decre.opus non eſt.Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ.Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari,non ſunt prohibita alienari, Redoa. q.51.cap.1.num.4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt,comprehendantur,vltra Abb.in c.nulli,de reb.eccle.alie. & præallegatos,declarat etiam Molina de contract.diſput.465. num.3. Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa Rebuff. num.24.Redoa. loco præalleg.dicam.inf.lim.8.

39 Tertio limita † in conceſſione in emphiteuſim,habente tres conditiones,ſcilicet in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate, vt in hac extrauag.ſecundum Caieta. in verbo,excommunicatio,cap.75.& dixi ſup.in reg.ſub num.5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam,vt ſunt ſolita concedi,ſi non ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolemnitate Abb.& Doctor.in cap.vt ſuper,de reb.eccleſ.alien.Rebuff.in d.compen.num.33.probatur etiam in cap.2.de feud.in titu. de his qui feud.dare poſſ. & tit.epiſcop.vel Abba.in vſib.feud.vbi Iſer.Aluar.Præpoſ.& Afflict.Ruin.conſ.41. num.39. Franc.Curt.in tract.de feud.par.2.q.1.Couar.lib.2. var. reſolut. cap.17.Iul. Clar.de feud.q.13.& in §.emphiteuſis q.6.Calder.conſil.vlt. Paul. Caſt.in l. etiam,ff.ſol.matr.Bero.conſ.86.vol.1.Redoa.q.51.cap.6.& q.60. & 61.Menoch.conſ.70.vol.1.Alex.Stiat.in repetit.huius extrauag. num.34 43.& 44. Molina de contract.diſputat.466.& 468.num.20 poſt Afflict.in conſti.Baiulos ſub num.85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi,declarant etiam Dec.in conſil.142. nu.4.& in Auth.qui rem,nu.20.C.de ſacroſ.eccl.Franc.Curt.ibi.nu.44. Capyc.in inueſti.feud.in verbo,feudum dant,verſ.prælati eccleſiarum, fol.142. vſque 148.Iul.Clar.in d.§.feudum.q.13.Redoa.q.65.ſed vltra eos lege aurea verba Affli.in conſt.regni conſtitutionem diuæ memoriæ ſub num. 67. quem ſequitur Alex.Stiat.ſub nu.19.& 33.& Molina d.diſp.468.num.20.vide Ripam in l.filiusfam.§.diui.nu.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones eodem modo factæ, ſimul cum curſu quadraginta annorum, vt refert Iul. Clar. in loco præallegato, dicens eſſe tenendam tanquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe,quod prælatus bona concedi ſolita, ad eccleſiam reuerſa, poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amædæus a Ponte in commentar. ad titul. qui feud.dare poſſ.a nu.155.vſque ad finem, item amplia vt per Roland. conſ.1. num.83.volum.1.Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari,prçter Doctores citatos,videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud.reintegr.ſub rubri.res ſolita concedi quando dicitur, num.11. & infra Præfatus a Ponte loco cit.numeo 151. & ſeq.& Anton. Maria de Canib. in quodam alio ſuo conſil.

collo-

collocato poſt 30.deciſ.Caualc.par.2.num.95.119.173.& 185.cum ſeq.probatur autem illud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum aut per vnam ſolemniter factam,prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Roman. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ.num.5.vol.2.vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua contentio, ſeu noua qualitas tunc facit,vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima,vt in eadem deciſ,num.9.habetur,& per Caualc.deciſ.30. num.87.& ſeq.par.2.ac ex adductis per Cacheran. deciſ.Pedem. 23. nu.22. & infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus, ſeu forma conſueta alteratur,vt declarat Vrſil.in annot.ad deciſ.Afflicti 305. num.8.& latius d.Amæd.vbi ſup.num.144. & eſt comm. Doctorum ſententia referente Ripa,reſpon.2.num.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt. Caualca. deciſ.25.nume 13.par.2. ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum,quæ tanquam accidentales non eſſent in conſideratione,Cal. in conſ.11.ſub rubr.de feud.eſt communis concluſio referente Alex. in conſ. 9.num.2.lib.3. Hierony.Magonius deciſ.14. Rotæ Lucenſis, num.30.& 39. & ibi addentes lit. E,& quando alienatio dicatur in melius, exemplificat Rimin.conſ.340.num.17.vol.2.vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur,vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra firmata concluſio,videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolemnitatis obſeruatio, inter cæteras,quas patitur exceptiones eſt,vt non procedat in bonis,quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa,eiuſque patrimonio incorporata,ac de illius menſa effecta, ſicq; prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint, Creſcent,deciſ.1. nume.5. ſub tit.de rebus eccleſ.alien.vel non poſ.Zabarell.in cap.2.quæſt.12.de feu. Menoch.lib.2.de arb.iud.cen.5.caſu 433. quo loco,& in tract. de præſumpt. lib. 6.præſumpt.87.exprimit coniecturas,ex quibus id conijciatur poſt Redoa. in præd.tract.quæſt.62.& Parid.de Puteo vbi ſup.num.6.& ſeq.Amæd.à Ponte loco cit. nume. 160.notab.Maſcard.de probat.concluſ.203.late præd. Anton. Mar.in præalleg.conſ.nu.194.& infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper ca.1.qui feud.dare poſſunt, & per Redoan.quæſtio.62.de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ad eccleſiam reuerſa, quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone,ſeu pretio quando plus fuerit oblatum, vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ.360.diuerſ.volum.1. & vide Paul. de Caſt.conſi.61.incip.videtur.& Rimin. conſ.100. numero 4. conſilio 567. volum.3.

Res ſolita concedi qualiter probetur.

Quando non procedat cõcluſio q in bonis eccleſiæ cõcedi ſolitis remittatur ſolẽnitatum obſeruatio.

41 . Quarto,limita † in re immobili parua, vt poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſque ſolemnitatibus, cap.terrulas 12. q. 2. & tunc tria copulatiuè requiruntur,vt res ſit exigua & modica, quod non ſit eccleſiæ vtilis & neceſſitas.

Rebuff.

Rebuf.in d.commen.num.122.& 60.Redoan.q.13.num.19.& q.51.ca.8.& 20.num.6.Res igitur ſterilis,ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſque ſolemnitate.Capyc.deciſ.105.Bero.conſ.83.85.89.& 91. volum. 1. Guid. Papa deciſ.156. Rebuf.num.121.& iuramentum prælati de non alienando non extenditur ad hanc rem exiguam.Abb.in cap.fina.de eccl. ædific.in cap.vt ſuper,de reb.eccle.& cap.2.de feud.Redoa.d.q.13. num. 11. Capyc. in inueſt.feud.in verbo feudum dant concluſ. 20.fol.147. Nota quod tex.in d.c.terrulas,per hãc extrauag.non eſt correctus,vt dicit Alexan.Stiatic. hic,num.3.Non obſtat tex.in cap.ad aures,de reb.eccleſ.quia ibi ponitur vnus de caſibus a iure permiſſis,& procedebat ante hanc extrauag. per quam hodie non poteſt concedi in emphiteuſim niſi tribus concurrentibus,ſcilicet,quod ſit in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti vtilitate,vt in præced.limita.quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Põtifice;Quænam dicatur res exigua, & modica, vltra glo.in d.cap.terrulas.& Redoan.quæſt.10. eſt arbitrio boni viri inſpecta conditione eccleſiæ,ſi eſt tenuis,vel multum abundans, attenta qualitate temporum,locorũ & rerum argum.l.1.de iur.deliber.& cap.de cauſis §. 1.de off. deleg.Abb.in c.1.num.8.de reſtit.in integr.Canophi.in repet.huius Paulinæ, num.46.

Adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij, ſcilicet neque conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc.Trid.decretum derogaſſe diſpoſitioni c.terrulas 12.q.2.

Quinto limita in bonis laicarum , fraternitatum,hoſpitalium, collegiorum ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitutionem,Redoa.q.49.num.8.& per ea quæ dixi ſupra 13.amplia.

Sexto,limita in bonis relictis,& donatis eccleſiæ, quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Cappuccini,de quibus mentionem facit Conc. Trid. ſeſſ.25. de reg.cap.3. vbi poſſint alienari ſine ſolemnitatibus,& precium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem.Socin.in Reg.110.num.3.Dec.in cap.præſentia,num.271.de probat.& dixi ſupra amplia.16.

42 Septimo limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tantam celeritatem requireret,quod ſuperiorem conſuli non patiatur,tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ,vel alterius ſuperioris , cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito,Abba.in cap. fin.num.8.de eccl.edific.Card.Zabar. loquens de bonis hoſpitalium in clem. 2. q.11.de religio.domi.Rebuff.in d.com.num.35. loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate,per Redoa.q.13.num.13.cum.ſeq.& q.9.num.51.& q.35.num.7. & 9. Canophil.in repet.huius extrauag.nu.85.item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum quando periculum eſſet in mora lege aurea iura in c. aurum,&c.gloria epiſcopi 12.q.2

Octauo limita in re mobili minus preciosa. Rebuff.in d.commen.num.24. Redoa.q.51.ſ.1.num.4.

43 No-

43 Nono,limita † non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione,vel remiſſione legati,ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ nõ incorporatę,quia remiſſio non eſt alienatio l.alienationis,ff.de verb. ſigni.& prælatus ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ,in acquirendis. Iaſo.in l.ſeruus,num.2.C.de pac.& in l.legatum,ff. de lega. 1. dixi ſupra in amplia.8.tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum.glo.in cap.2.in verbo aut neglectum 12.quæſt.4. Abb. in cap.ad præſentium,de pigno.Franc.in c.2.de reb.eccleſ. non alienan. in 6. Silu.in verbo immunitas primo,num. 12. Rebuf.in d.comm.alie.nu.31.Redoa.in d.tract.q.2.c.7.nu.12.& q.3.num.60.ac q.22.nu.52.q.76.num.31.& q.51.c.4.non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ.arg.odia,de reg.iur.in 6.facit tex.in l.qui autem,ff. quæ in frau. credi. de debitore qui poteſt renunciare legatũ in fraudem creditorum.Couar in c.Rainaldus.§.3.de teſt.Bal.in l.maximum vitium,num.11.C.de lib.præte.quem refert Ang.in ver.excommunicatio primo,num.20.Sed hæc procedunt in foro exteriori, non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Naua.lib.3.de reſt.c.1.num.13. ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcãdalum vitandum omiſiſſet acquirere,non tenetur,quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcandalum animarum fidelium,S.Thom.& ibi Caiet.2.2.q.43.art.vult.in reſp.ad 5.in fin. Quando vero eſſet res,ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu capitulo, non poteſt in præiudicium capituli renunciare.Rebuf.in d.comm.num.30.verſ.& iſta opinio.Iul.Cla.§. emphiteuſis q.11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, vide Riminal.conſil. 315.num.15.volum.2.adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar. Valaſc.de ciſ.77.Luſitan.nu.2.tom.1.amplexi ſunt etiam Domini de Rota, vt liquet in deciſ.233.diuerſ.num.6.par.3.lib.2.iuncta deciſ.284.num.6.eod.lib.ad obiectionem illam,ſcilicet,quod quando prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ,ad quam ſibi,& eccleſię actio eſt quæſita ex teſtamento,cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem, tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſ. 170. colum. 2. volum.1.non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitis,quam in acquirendis,& per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolemnitatibus per eam requiſitis factæ,ſi quidem per eoſdem Dominos in alia deciſio.30.par.3. lib. 2.iuncta deciſio.Putei 519.lib.2.reſpondetur,quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirendum & adeundum principaliter,ſed potius ad repudiandum,quod illa acquiſitio momentanea,quæ fit,non eſt in conſideratione,licet verior,& tutior ſit opinio contraria relata ſupra,ſub num.23.ſcilicet,quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio a ſolo prælato abſque ſolemnitate, quę vltra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaq. 359.par.9.

Decimo limita in rebus quæ nondũ ſunt incorporatæ menſæ epiſcopali,ſeu capitulari,clem.1.in ver.ad menſam,de exceſſ.præla.cap.2.de feud.Abb.in c. vt ſuper,de rebus eccle.alien. vt poſſint cõcedi ſine ſolemnitatibus, dũmodo

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim. 3. quæ & quomodo reſdicatur de menſa vltra Doct. in locis prællegatis, & in c. 1. de his qui feu. da. poſ. in vſi. feu. vide Redoa. quæſt. 62. Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non. n. præcluditur via eccleſiæ aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Eccleſiarum, quia rectores earum vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoq; dato, quod in quærendis videatur, quod factum prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum ex allegatis per Riminal. in conſ. 315. nu. 15. & inf. vol. 3.

Vndecimo limita, vt poſſit prælatus ſine ſolemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff. in d. com. numero 28. Canophi. in repet. huius Paulinæ. num. 57.

Duodecimo limita, vt valeat tranſactio abſque ſolemnitatibus quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolemnitates. Rebuff. in d. com. numero 21. Rolan. conſil. 15. dixi ſupra amplia. 5. intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l. 1. ff. de tranſact. & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur, & vidi expedita breuia.

44 Decimotertio limita, † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ Iaſ. in l. legatum, num. 18. de leg. 1. & in l. ſeruus, num. 2. C. de pac. Cur. de feu. par. 2. q. 2. princ. nu. 7. per ea quæ dixi ſupra limit. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati. Affli. deciſ. 97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis an, & quando remiſſa præſumatur, notab. tradit Menoch. in tract. de præſump. lib. 3. præſumpt. 112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris, poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto, cui debeatur an hæredibus illius, vel ſucceſſori in eccleſia de vtroque agit Hiero. Magon. deciſ. 70. Rotæ Florent.

Decimoquarto limita, quando contractus eſſet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolemnitates ſecundum quoſdam doct. relatos ſupra amplia. 18. ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſupra nu. 5.

45 Decimoquinto limita, † in Principe permutante cum eccleſia ſecundum Hoſt. in c. 1. de rer. permut. licet contrarium teneat Innoc. vt prædixi amplia. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſexto limita, quando eccleſia eſſet grauata per fideicommiſſum reſtituere, Rebuff. in d. commen. num. 29. & 30. Redoan. q. 51. c. 3. nu. 22.

46 Decimoſeptimo limita, † quando non apparet de ſolemnitatibus, ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortis contrahentibus. Rebuff. in d. com. num. 37. & in conſ. 111. num. 12. Affl. deciſ. 107. numero 5. & deciſ. 368.

ciſ.368.numero 7.Capi.deciſio. 26. Gram.deciſ.79. Crauet. de antiq.temp. part.3.§.vidimus numero 24.cum ſeq. Redoa.in d.tract.q.39.& 48.Nauar. conſilio 1.de rebus eccleſ.alienan. in antiquis,& 16.in nouiſſ. Rol.conſil.15. num.12.volum.2. Alexan. Stiat.in repet. huius Paulinæ ſub num.20. de qua ſolemnitate præſumenda latè per Felin. in capitu.ſicut, de ſent. & re iud. Iaſ. in l.ſciendum, ff.de ... Rim.conſ. 102.ſub numero 87. verb.oblig. Rom.conſilio 41.cumulat, & reaſſumit Maſcard.de probat.concluſ.75.& 154.& 482. vbi notabiliter limitat, & ſublimitat, & an curſu triginta annorum, vltra Nauar.in d.conſil.& conſil.1.de præſcript.in nouiſſ.vide Dec.conſil.36.ſub nu. 8.& conſ.341.num.13.Soc.in regul.376.in ver. ſolemnitas extrinſeca, & an credatur inſtrumento in quo aſſeritur, ſolemnitates fuiſſe adhibitas. Bartol. conſil.41.par.1.

Propter temporis diuturnitatem præſumitur ſolẽnitatem interueniſſe cũ declaratione.

Præſumuntur ſolemnitates propter diuturnitatem tẽporis, adde quod hanc concluſione multorum authoritate comprobat Nauar. in conſilio 3. nume.7. de cenſibus in antiq. Declara primo, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Soc.iun.conſil.56.ſub num.13.& 14. lib.1.ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30. annorum ſuper ea per partes aliqualis mota fuiſſet.Rota diuerſ.deciſ.160.nu.6.vol.2. Secundo declara talem præſumptionem nunquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam. Caſſador.deciſ.3.num.7.de procurat. Redoan.q.39.ſub nu.29. eſt magis communis opinio. referente Caualc. qui alios concordes adducit dec.29.ſub num.24.par.2.amplia etiam,& declara, vt per Anton.de Gama.deciſ.48.regni Luſitani, & per Rimin.conſ.343.vol.2. & in conſ.461.vol.3.& conſ. 171. eod. vol. Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici.

Traditur plena elucidatio illius articuli. Num.s. an ex tẽporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius articuli, qui admodum frequens, neceſſarius, & difficilis eſt, veritas liqueat, amicorumque votis morem geram, iccirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus, quod de ſtylo, & obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper Alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur, niſi præuia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum, qui videant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & ſi ita apparuerit, illas confirment, aliàs non, de qua obſeruantia teſtatur Vincent.de Franch.in deciſio.235.numero primo, quæ commiſſio ſolet expediri in forma breuis, ſeu per bullam, de quibus reſcriptis, eorumque clauſulis eſt videre apud Staphil.de reſcript. in forma breuium, num.20.& infra in 2.editione, Gomeſ.in tract. breuium, num. 22.& ſeq. Mandoſ.de ſignat.Grat.tit.ſi in euidentem,& latius apud Redoan. in præd.tract.q.20.nume.89.& pluribus ſeq. Quæritur modo an præd. Aſſenſus Apoſtolicus, (cuius conceſſio paſſim fit per diploma ſeparatum, vt prædixi,) ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo, quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Rom. vt habetur in deciſ.179.diuerſ.volu.2. Cuius integrum tenorẽ, vt cunctis innoteſcat, huc inſerere curauimus, prout ſequitur.

NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M. D. LXXIX. *Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38. vel 39. annorum*

norum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, Et an præſumatur conſenſus Coafraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caraciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitũ ex Put. & Ang. de reb. eccleſ. non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis. Quo ad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate, vel collegio, in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar. in §. emphiteuſis q. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo, Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſ. 248. num. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexandr. in conſ. 9. nu. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub num. 33. verſ. Bene fateor, de ſen. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſi. 528. num. 80. vol. 5. Redoan. in præf. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. num. 2. com. opinio. de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celibratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. dec. 4. num. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum affictorum ſolutione prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel. conſil. 88. num. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis comm. opinio. etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſil. 249. nu. 26. vol. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitũ requireretur propter appoſitionem clauſulæ videlicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per q̃ ſignificatur ipſarũ partiũ voluntatẽ eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultũ per Papæ aſſenſum, & notitiã, & per cõſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat & demonſtretur, quo caſu vere & non præſũptiue de d. aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſ. 68. n. 17. & 18. lib. 1. & per Io. Ceph. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt cõm. opinio, vt docet Berous cõſ. 19. n. 14. & conſ. 90. n. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludouic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. n. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. dec. 8. ſub nu. 23.

Optime ad hanc 2. limitationem faciunt dicta per Rimin. cõſ. 109. col. 1.

par. 3. aſſerens hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduerunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cætera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaque de iure requiſita cócurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit con tractum &c. ex Ferretto in præalleg. conſil. 238. num. 24 qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet. loco præcit. num. 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra in eod. num. 71. in fine. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in conſ. 21. num. 36. cum ſequen. & conſil. 89. nu. 26. lib. 2.

Quando non apparet de decreto Commiſſarij an ex tēporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30 aut 40. annorum intelligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue, imò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet, qui ſe fundat in d. præſumptione, prout colligitur ex dictis per Caualcan. dec. 46. ſub nu. 29. par. 1.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitandi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur: An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta à S. Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem, & cap. de ipſa confirmatione, ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num, ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi præſens dubium a doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, compellor negatiue reſpondere, nempe, quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequita ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet. vide Riminal. conſil. 430. volum. 3. & conſil. 74. volum. primo.

47 Decimo octauo, limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortem illius, qui male alienauit ſpatio quadraginta annorum, Rebuff. in d. commen. num. 36. Redoa. in tract. de reb. eccl. quæſt. 79. c. 3. Maſcard. de probat. concl. 225. num. 12. Molina de iuſtit. diſput. 79. Alex. Sciat. ſuper hac Paulina ſub num. 56. Nau. conſ. 1. 2. & 3. de epiſc. in nouiſ. Io. And. & Doc. in c. 1. de reb. eccleſ. alien. in 6. & in c. cura, & ibi gl. de iure patr. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi

non

non poſſe conſtituiſſet Pius IV. reuocauit, & ad viam iuris communis reduxit, vt in eius Bulla incipi. Prouida fol.681.in bullar.& tunc præſcriptio ex 40. annorum curriculo habet vim decreti Redoa.q.2.c.3.nu.12. & aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio Fel.in c.1.nu.8.de præſcrip. Affl.deciſ.239.Couar.in regula poſſeſſor par.3.§.fi. de reg.iur.in 6. Molin. de iuſt.diſp.80. Item non incongrue dici poſſe videtur, quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquũ alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſque aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria præſcriptio concurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non ſufficeret ex adductis in ſimili per Ruin.in conſ.41.nu.27. vol.1. & per Tiber. Decia.conſ.43. nu.19.vol.1. & prohibita
K præſcriptione non intelligitur centenaria, nec illa cuius initij k Fel. in rub.de præſcr.nu.18.& mala fides probatur, eo ipſo quod inſtrumentum iniuſti tituli reperitur penes poſſeſſorem. Nau.in conſ.3.& 5.de præſcr. in nouiſſ.& de inſtrumento reperto poſt præſcriptionem vide eundem in conſ.1. de reb.eccleſ. alie.in antiq.& 16.in nouiſſ.

Decimonono limita in locatione vltra triennium de bonis quæ non fructificant quolibet anno vt dixi ſupra amplia.4.

Vigeſimo limita in quibuſdam religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic.in verbo alienatio. quæ priuilegia erunt videnda, an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmatione, dummodo ſint in vſum, ſacris canonibus, & decretis Conc. Trid.non aduerſentur, vt infra in verbo priuilegia regularium.

48 Vigeſimoprimo limitant † hanc Paulinam non procedere in locis in quibus non fuit vſu recepta in totum vel in partem Card. Caiet. in verbo excommunicatio cap.75.quem ſequitur Nauar.in Man.confeſſ.c.27.ſub num.149. ſubdens quod in paucis locis eſt recepta quoad pœnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus, qui idem dicit in cap.23.ſub num.67.& in commen.alie. num.21.& in conſ.10.num.2.de reb. eccle.alien.in nou.Tolet.in Sum.lib.5. c.91.verſ.dico tertio de hac Paulina Feli.in cap.de quarta,ſub num.3.de præſcr.vltra Nauar.vide Boer.deciſ.224.Silu.in ver.excommunicatio 7.num.83. in fi. Sarmen.de reddi. eccl.par.1.cap.2.num.20.Ioan. Gutier. lib.1.can.q.9. c.8.Molin.de contract.diſp.466.nu.8.Redoa.de reb.eccl.alie. q.36.nu.21. & q.58.nu.25.vbi de ea nu.21.vſque 26.Quando autem dicatur ſed non vſu recepta, vt non obliget tranſgreſſores, Abb. & profundius Fel.in c.1.de treug. & pac.Nauar.c.23.nu.41.Sil.in ver.Alienatio q.15. & in verbo lex, Coua.lib.2. uar.reſol.cap.16.ſub num.6.Menoch.in tract.de præſump.lib.2.præſumpt.2. Eman.Roderic.tom.1.quæſt. reg.q.6.art.11.in fi. & in proprijs terminis huius Paulinæ Borg.Caualc.deciſ.43.nu.2.4.& 5.Vinc. Carocius in tract.locati, & conduc.par.3.tit.1.de reb.eccleſ.locan.concl.9.fol.129.Verum aſſertio illa ſcilicet opus eſſe ut lex obliget, quod ſit uſu populi recepta c. in iſtis,§. leges 4. diſt.l.de quibus ubi Doct. ff.de legib. non eſt ita amare intelligenda ut a ſub-

ditorum voluntate pendeat obſeruatio,ſed ſatis eſt,vt lex ſit promulgata in ciuitate Metropolitana,ſicuti Romæ communiter fit. Nauar. late in conſ. 1. nu. 19.de conſtit.ſed quando per lapſum decennij,ex quo lex promulgata fuit ab initio a populo non fuerit vſu recepta, neque moribus vtentium approbata,id que legiſlator ſciens ſeu videns taceat, diſſimulet,& non obſeruantes impunes relinquat,tunc eſt tacita reuocatio. Medin.in cap.de reſtitut.q.36.Couar.loco præcit. Gemin.in d.§.leges. Doctores communiter in præalleg. c. 1.de treg.& pace,ac Nauar.in eod.conſ.num.23. Igitur cum iſta extrauag. ſit cum alijs in corpore iuris impreſſa,ac in iudiciali foro citetur,quotidieque Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim breuibus ſi in euidentem & c. & ex ea emanent abſolutiones a cenſuris , diſpenſationes,& habitationes in vtroque foro quoad contrauenientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle iam obſeruari quoad omnes partes ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant prælati, & Abbates, vt dixi ſup.num.6.ideoque exiſtimo non poſſe dici,quod non ſit moribus vtentium recepta integraliter,licet præfatorum Doctorum præſertim Caietan.& Nauarr.
49 magna ſit authoritas. † Male tamen alienantes committunt ſacrilegium Caietan.in d.cap.75.Innocent.in cap.verum,de for.comp. Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuf.in dicto comp. a nu. 132. vſque ad 116.& Redoa.q.76. Quatuor vero pœnæ expreſſæ per hanc Paulinam imponuntur, Prima eſt nullitas contractus,Secunda quoad perſonas excõmunicatio vniuerſalis tam contra alienantes quam recipientes . Tertia eſt interdictus ingreſſus eccleſiæ ipſo iure quoad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio eo ipſo a regimine & adminiſtratione . Quarta vltra excommunicationem quoad beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij , cuius bona alienauerint,& abſque declaratione vacatio,& ſic ipſo iure priuati,Nauar.conſ.4.& 18.de rebus eccleſ.alienan.in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum nõ ſit reſeruata cap. nuper,de ſentent.excomm. cenſuræ autem ſtatim infliguntur in foro conſcientiæ,in pœna vero priuationis requiritur ſententia etiam quod hic dicatur abſque declaratione, quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria ad pœnam , ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis reum incurriſſe , & ſic requiritur declaratio facti , nam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem glo. notab. in cap. fraternitas 12. quæſtio.2.quam declarant Felyn.in cap.1.ſub num.41.verſicu. tertius caſus, de conſtit.vbi Dec.nu.72.etiam ſi dicatur abſque declaratione Nauar.in Manua.confeſſ.cap.23.num.66. & de dat. & promiſſ.num. 41.Molina de iuſtit. diſput.86.Caiet.in D.Thom.2.2.quæſt.62.art.2.Ant.Gabriel.lib.7. commu. opi. concl.34.Couar.late & no.in epitome 4.li. Decret.in 2.par.de ſponſ.cap. 6.§.8.ſub num.10.vbi quod nec ante exequutionem.vnde iſti beneficiati non tenentur abſtinere ſe a beneficijs, dignitatibus & officijs,niſi præceſſerit ſententia declaratoria,ita tenuit Doctor P.Marius Andria.in relect. huius Paulinæ q.14.Henri.in ſumm.lib.13.de excomm.c.56.§.3.in tex.& gloſ.9.& vide infra in verbo beneficiorum reſignatio , & in verbo Sodomia in fine . Sed vtcumque ſit, ego vidi breuia a Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantum

tum obtenta ab ijs,qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderũt poſſeſſionem eo non obtento vt poſſint abſolui a cenſuris,& diſpenſari ab irregularitate ac retinere , & obtinere beneficia ita vt curent obtineri beneplacitum Apoſtolicum,aut alienationes reſcindi,ac bona eccleſiaſtica reſtitui alia etiam breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturam S. D. N. & ita conſulerẽ pro tutiori præſertim ad obuiandũ moleſtationib. quæ in futurũ oriri poſſent.

50 Alienans aũt bona eccleſiaſtica ſine ſolemnitatib.† excuſatur a pœnis prædictis,Primo ex bona fide quæ in foro conſcientiæ excuſat; dicitur enim in tex. præſumpſerit,quod verbum denotat dolum, & temeritatem , vt dixi ſupra ſub nu.9.Nau.in conſ. 19 de reb.eccl.in nouiſ. Secundo ignorantia facti probabilis excuſat,ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis.Nau.in d.c.23.nu.44. Tertio quando fuiſſet erratum in ſubtilitatibus iuris, non peccauit mortaliter, vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doctorum opiniones,vel eſſet ius nõ clarum vel dubitabile,Fel.in c.1.nu.15.de ſent.& re iud. Nauar. in conſ.8. de reb.eccl.alien.in antiq.& conſ.2.de præſcr. in nouiſs. & in commen. de alien. rer.eccl.ſub nume.16. vbi dicit quod non peccat mortaliter,qui tranſgreditur legem humanam malè intellectam,ſed credens bona fide ita eſſe intelligendã ſecundum Inn.receptum in c.per tuas il 2. de ſimo. Fel.in loc.præall. Quarto excuſat a pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis , & pœnitentia ante realem,& pacificam traditionem,c.ſi quis presbyterorum, & ibi gl.in verbo celeriter,de reb.eccl.alien.Iaſ.in l.fi.nu.132.C.de iur.emphyt. Couar. lib.2. var. reſol. c.16. nu.7. nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant a cenſura & pœna,Nau in conſ.3.nu.4.de reb.eccl.non alien.in antiq. & 18.in nouiſs. Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienantem a culpa mortali , licet alienatio eſſet ipſo iure nulla, quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi,non peccat mortaliter, Nau.in Man.confeſſ.c.23.nu.43.& in d.commen.alien.nu.10. Sextò beneficiatus,qui alienat iuſta de cauſa rem eccleſiæ in conſulto Papa etiam cum conſilium eius requiratur quoad forum exterius,bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem,non peccat quoad Deũ mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ,tum quia non frangit legem per præſumptionem,tum quia alienat in caſu permiſſo a iure , tum quia licet non ſeruet formam alienandi iuris humani,ſeruat tamen formam iure naturali,& diuino neceſſariã; quæ eſt magna conſolatio multorum, qui per ſimplicitatem vel ignorantiam alienant res eccleſiæ inconſulto Papa,ita Nauar.in d.commen.ſub nu.17.vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb.in c.1.nu.17.de reſti.in integ. Fel.

l in c.1.nu.39.de conſtit. *l* & hæc breuiter,clarè,vtiliter,& ordinate dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V. I. D.

K *ADDITIO Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudini derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſcar. de probat. concl. 1415. num. 55.*

Limita primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roder. tom.1. qq.regular.q.9.art.5.in fi. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua au-

fertur,& reprobatur,quia tunc ſimiliter,& immemorabilis ſublata,& reuocata cenſetur. Couar.cum alijs ab eo citatis lib.3.var.reſol.c.13.ſub num.5.vide Gonſalen.ad 8.reg.cancel.gloſ.33.fol.472.& Alex.monetam. in tract. de diſtribut.quotidia.par.1.q.12.nu.23.

l *ADDITIO Aduertendum vero eſt, quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium, vt refert Rebuff.in d.comm.nu.42.& Redoa.q. 46. tamen eſt intelligendum vt poſſit quis tuta conſcientia retinere rem eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quouſque eccleſiæ reſtitutionem petierit. ita Sarmen. notabiliter conciliando Doctores in tract.de reddit. eccl. par.1.cap.2. num.6.& 7.*

AMBITIO.

PRAETER ſummiſtas ſciendum eſt Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5.Octobris 1565. Incip.& ſi Rom. Pont.f.849. in bullario.

Contra nuncios Apoſtolicos ne a principibus, ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores,aut literas commendatitias ad dignitates,& gradus obtinẽdos,aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Rom. Pont. conferenda ipſis,vel alijs conſanguineis,& neceſſarijs ſuis, ne vè illis etiam vltro ſibi per Principes ſponte oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ,ac priuationis eccleſiarum,& beneficiorum pęnis,& inhabilitatis ad illa,& ſufficiunt literæ vel præces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum.

APOSTATA.

PRAETER Caietan. & Summiſtas in hoc verb. ſciendum eſt, conſtitutionem Pauli IV. contra Apoſtatas a religione Pium IV. reuocaſſe, & ad terminos iuris reduxiſſe, vt in Bullar.fol.654.incip.Sedis Apoſtolicæ, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio iuris communis prout habetur in c.pen.& fi.de apoſt.in c.fin.de regular.& in c.1.ne cler. vel monac.in 6. De huiuſmodi Apoſtat. item & de legitimè a religione expulſis, nouiſſime & copioſè ſcripſit Eman.Roder.tom.1.q. regul. qq.30.per totam, quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum vide ipſum in conſ.75.de regular.in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur.& puniatur, a ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularem, ſed coopertum, alio habitu publicè ſuperindutus incedens ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet, fuit pro tali diiudicatus, & punitus, referente Thoma Triuiſano lib.2.deciſ.19.tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis, & geſtare illum coopertum, pèrinde eſt, ac ſi non ferret, cum non videatur, tum quia prædictus timor, cum ſit reſpectu pœnæ benemeritæ, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam, quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem apoſtaſiæ crimen incurratur, videndus eſt Achil.de Graſ. deciſ.vnica, ſub tit.de apoſtatis.

APO-

TENENTVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorũ c. iuxta 93.'diſt. c.ego de tureiur.habetur in Pont.Rom.de forma iuramenti electi in epiſcopũ, & de Pallio.& ſtatuit S.Greg.magnus,vt legitur in Breuiario Rom. die 12.Martij. Sixtus V. conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorũ publicatã Romæ die 20.Decembris 1585.incip.Romanus Pontifex,& infra fol.45.

Hac perpetua conſtitutione ſancimus, decernimus,& mandamus, vt omnes Patriarchæ,Primates,Archiepiſcopi,Epiſcopi per vniuerſum orbẽ terrarũ conſtituti a nobis deinceps ordinandi,et ſi cardinalatus honore præfulgeant, antequã munus conſecrationis ſuſcipiant,ſeu eis conſecratis Pallium de B.Petri corpore ſumptum tradatur,aut ſi ad aliam eccleſiam transferantur,antequam illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant,ſi quidem præſentes in curia fuerint,in manib.S.R.E.Diaconi Cardinalis ordine prioris,ſi vero abſentes in manib. Antiſtitis, qui ad impendendum munus prædictum,aut ad tradendum Pallium huiuſmodi Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cãcellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato nuper deſcriptam ſe Beatiſſimorũ Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtitutione temporibus perſonaliter,ac per ſe ipſos viſitaturos, ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentib. Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio,deque rebus omnibus ad ipſarum, quibus præſunt eccleſiarum ſtatum, ad cleri & populi diſciplinam animarum denique,quæ illorum fidei creditæ ſunt,ſalutem quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos,& quam diligentiſſime exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint,iurent ſe prædicta oĩa adimpleturos per certum nunciũ ad illa ſpeciale mandatũ habentem de gremio ſuorũ capitulorum,aut alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutũ,ſeu alias perſonatũ habentẽ,aut ſi huiuſmodi hominem eccleſiaſtica dignitate,& perſonatu præditũ non habeant per diœceſarũ ſacerdotẽ,et ſi clero careant omnino per aliquẽ alium presbyterum ſecularem, vel regularẽ ſpectacæ probitatis,& religionis de ſupradictis omnibus plene inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes ad dictũ primũ Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam principes temporales,ſi quid pro eorum pietate,& erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruãtia Rom.Pontif.voluerint ſignificare,eoſdẽ ſiue epiſcopos,ſiue alios, qui ab eis mitentur,fidos habebunt nuncios,ac relatores, quorum opera ab eadem ſe de pro illorum dominij Ditionibus,& rebus firmandis,ac ſtabiliendis,& cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint, coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia,conſilia, atq; ſubſidia expectare certò poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendũ ſupradicti omnes Patriarchæ Primates,Archiepiſ.& epiſc.Itali,videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt,veluti Siculi,Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac etiam Dalmaciæ, & Græcarum, quæ e regione ipſis Italiæ,& Siciliæ oris ſunt tertio anno.Germani vero Galli,Hiſpani,Belgæ,Bohemi, Vngari,Poloni,Angli,Scoti,Iberni, & cæteri omnes qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Belticum, ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quarto an-

to anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotiores; ac etiam Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ & Africæ citra continentem noui orbis, tam qui nunc ſunt quam qui ad Catholicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint V. anno. Aſiatici vero & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & Septentrionalib. tam in inſulis quam in continentib. & deniq; in quibuslibet Mundi partibus decimo anno iter ſuſcipiant, et Deo concedente perficiant, idemque inſtitutum certo quoque, quarto, quinto & decimo anno repetant & obſeruent. Hæc autem annorum ſpacia a tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur. Volumus quod tempus qualecunq; excurſum alicui ex ſupradictis præſulib. qui ſiue morte præuentus, ſiue alia quacunque de cauſa ob non finitum tempus, ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtibus, qui hactenus ab hac Sācta ſede ordinati ſunt, aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam translati ſunt, prout cuiq; diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtib. præſentib. & futuris, vt viſitationē prædictā ſibi, ſuisq; eccleſijs adeo vtilē, ac neceſſariā iuxta præſcriptam formulā omnino conficiant. Si vero quod abſit, nō egerint, eos ab ingreſſu eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tā ſpiritualium, quam temporaliū, necnō a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum; a capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigēdorum, & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſo facto tandiu ſuſpenſos, eſſe volumus, donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.
2 Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.
3 Archiepiſcopi autboritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.
4 Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.
5 Suffraganeus non conſecratus a Metropolitano quid prima vice facere debeat.
6 Archiepiſcopus eſt pater, & Epiſcopus animarum ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.
7 Epiſcopus extra ſuam diœceſim, quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.
8 Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.
9 Epiſcopus coaditor quænam poſſit exercere.
10 Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.
11 Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediate Archiepiſcopo.
12 In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.

Archie-

ARchiepiſcopi authoritas. Prꝫter ſummiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt Greg. xiij. erexiſſe Eccl. Bononien.in Metropolim, & Archiepiſcopatũ f. 1320. in bullar.incip. Vniuerſi vbi enumerat aliquas Archiepiſcopi authoritates, & quoniam hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores canones, cum in quibuſdam eorum iuriſdictio ſit limitata, vt ego Stephanus Quarãta dixi in tractatu meo impreſſo Neap.in anno 1586. de præſtantia Archiepiſcopi,& eius authoritate in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos,& in tota prouincia, qui cum non facile reperiatur, hic inſerendum eſſe
1 cenſui,recognoſcendo,& addendo, & dicimus,quod † quamuis reſpectu ordinis in ſubſtantia,ideſt, reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus, quam Epiſcopus,tamen reſpectu exequutionis, & exercitij maiorem ſollicitudinem habet Archiepiſcopus. Card. Zabar.in Cle. Archiepiſcopo nu.7.de priuil. (ad dicta per eũ,vide notab. gloſ. in c. quia periculoſum in verbo de Epiſcopis de ſent.excomm.in 6.& in extrauag. Ioan.22. ne ſede vac.in verbo coepiſcoporum, Sot.in 4.ſent.diſt.24.q.2.ar.4.ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo compreheditur Archiepiſcopus. Imo.in cle. ſi de beneficio n. 9.de præb.) & præcellit cæteros Epiſcopos honore. Gemin.in c.per ſingulas el 2.9.q.3. & eſt perſona magis priuilegiata c. ſeruatis, & c.igitur. 25.q.2. cuius
2 præſtantia † aliquando appellatur authoritas Metropolitana c.ſollicitudinem, de app.c.de his 12.diſt.c.fi.51.diſt.& authoritas accipitur hic pro iuriſdictione gl.Io. Paul.de Lancel.in proœ. Inſt. cano. in princ.in verbo authoritate. Alibi dicitur Metropoliticum ius c.cum a nobis,de arbitr.& in Auth.de eccleſia.tit. in prin.& Archiepiſcopalis dignitas c.fi. de purg. cano. hinc dicitur in extrauag.communi incip.Saluator,de præb.quod Metropolitana Eccleſia eſt grandioris honoris tit.ſuffraganea,quæ eſt ſub iuriſdictione,poteſtate,& ſubiectione Archiepiſcopi,Capituli,& Eccleſiæ Metropolitanæ Paul.de offi. & poteſt. cap.par.2.q.6.ſub nu.6.facit tex.in c.ſuper eo,de cenſi.quod prouincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſiæ,& nota ex d.extrauag. quod Metropolitanus,& Archiepiſcopus idẽ ſunt.c.paſtoralis,in prin.de offi.ord.Imola,Zab. & Vital.in d.cle.Archiepiſcopo, Lancel. Corrad.in templo omni iud.li.2.c.4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter alios eſt Roſſaneñ.& Lancianeñ.qui nullum habent ſuffraganeũ. Ad oſtendendũ igitur quanta ſit authoritas Metropolitani in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota prouincia dicta ſacrorum Canonum, & Doctorum in hac materia ſparſim ſcribentium in vnum redigere curabo,referendo ſingulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata,ac incipiendo a perſonis ſuffraganeorum.
3 Prima authoritas erat,electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat. c.1.64.diſt.c.innotuit,& c.cum dilectus,de electio.c.inter corporalia de tranſla.epiſ.c.qua fronte,de appell.

Secunda authoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum c.ne pro defectu, de electio.c.quamquam, de electio.in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam ca. dilectus, de conceſſ. præb. vbi Innoc.3. caſſauit

uit

uit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ, ſed poſtea idem Innoc. in d.c. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo contentioſè in ſuffraganeam eccleſiam eligebantur & hinc inde erant æqualia omnia, poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat, cap. ſi. 63. diſt. vide Hoſtien. in ſum. de offic. ordin. ſub numero 7. verſic cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant, quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum, quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur, de quo in Pontificali Romano in fi. de quibus epiſcopus ordinādus a Metropolitano interrogabatur, habetur in cap. omnes, 38. diſt. & quoniam eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarum, ac Patriarchalium prouiſiones, ſeu electionum ad illas confirmationes ad Sedem Apoſtolicam hodie pleno iure pertinēt, & ab eadem eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis, quibus ex priuilegio licet canonicè celebratæ confirmantur, vt legitur in d. Pontific. par. prima, in rubr. de conſecratione electi in epiſcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princip. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract. de concilijs in præludijs cap. 7. in fi. adeo quod prouiſio facta a Papa habet vim electionis, & confirmationis Abb. in cap. cum olim. de ca. poſ. & pro. poſt gloſſ. in cap. 1. de elect. in 6. Feli. in cap. eam, de reſcript. Henri. Bot. de Syno. par. 1. num. 33. de quorum examine habendo circa eorum qualitates vide Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. gene. ca. 1. & ſeſſ. 22. ca. 2. extat conſtitutio Greg. xiiij. de forma faciēdi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil. Trid. ſuper promouēdis ad regimina eccleſiarum Cathedralium, & aliarum ſuperiorum, ſeu monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in conſiſtorio prouidetur. Dat. Romæ Idibus Maij 1591. incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanā curiam fiat in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta authoritas erat, nam confirmato electo in epiſcopum Archiepiſcopus in conſecratione ſui ſuffraganei interuenire debebat vel eam committere, nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, ut habetur 64. & 65. diſt. per totum cap. qui in aliquo 51. diſt. cap. ſuffraganeis, de elect. cap. ſi Archiepiſcopus cum ſequ. de temp. ord. cap. inter corporalia de trāſ. epiſc. cap. quod ſedem. de offic. ord. gloſſ. in ca. perlectis, in verbo iurgia 25. diſt. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe dignum Metropolitano poterat denunciare cap. primo, de Scrut. in ordi. facien. Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur, quia prouiſio fit a Papa, & ceſſat iſta authoritas, quando quis eſt ordinatus a Papa, vel de eius mandato cap. nunc verò 9. quæſt. 3. & epiſcopum a Papa promotum inferiores non cōſecrant ſine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipſis literis promotionis, vt a quocunque catholico epiſcopo conſecretur Fely. in cap per tuas, ſub num. 2. de maio. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam abſque præiudicio Metropolitani

tani,& quando conſecratur extra Romanam Curiam, ſi etiam preuia ſcientia ordinarij loci arg.c.ex tuarum,de autho.& vſupal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus a ſuffraganeo exigebat iuramentum,non tamen vltra formam ſtatutam a canone cap.dilecti,de maior.& obed.& ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecratione Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire,c.qui in aliquo,in fi.51.d.& 66.d.& c.ſi Archieps cum ſeq.de tēp.ord.

Septima authoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere c.non debet,cum ſeq.63.diſt.d. ca.ſi Archiepiſcopus.Card.Alex.in c.ſi epiſcopus 18.diſt.& vbi vult Metropolitanus, ibi conſecrari debet d.c.qui in aliquo, expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † quòd epiſcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos,ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur,vel impeditus ſcribere,vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recognoſcat cap. cum longe 63.diſt.& c.ſi quis 65.diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt, quia † Archiepiſcopus eſt pater,& epiſcopus animarum ſuffraganeorum,ita ſcripſit Innoc.iij. Arelaten. eccleſiæ ſuffraganeis,vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epiſtolarum Romæ impreſſo de anno 1543.fol.228. quarum literarum tenor hic duximus inſerendum, videlicet. *Cum ſecundum doctrinam euangelicam quæcunque vultis faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis,eam reuerentiam vos conueniat præſtare prælatis, quam vobis vultis a ſubditis exhiberi, ſanè cum venerabilis frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter illis ſtudijs, & meritis adiuuetur,vt commendationibus non indigeat aliorum fraternitati veſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes quatenus ei tanquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum deuote ſtudeatis, & humiliter obedire, ad vocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat,ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat.Lateran.4.Decemb.*

Idem Innocen.ſcribens N. Lexouien. epiſcopo ſuffraganeo Rotohomangen. Archiepiſcopi fol.108. inter alia ſcribit hæc verba,videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipſe vero(ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit)tibi vt fratri, & coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innocent.ſcribens ſuffraganeis Acheruntinæ eccleſiæ fol. 367. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atq; præcipimus,quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modò relatis quòd Archiepiſcopus paſtoralem habet authoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum ca.1.34.diſt.Gemin.in cap.2.de ſupplen. negl.prælat.in 6.colum.4.in fi. Ex proxime dictis infertur, quod ſuffragenei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debent cap. ad ſupplicatio-

plicationem, de renunc,gl.in c.antiqua in verbo, obedientiæ, de priuil. & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur ſuffraganeis in alia hæc habentur videlicet. *Mandantes, quatenus eiſdem Archieſcopo tanquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam,& reuerentiam debitas,& deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metrepolitani fauere debent quoad ea quę ſpectant ad honorem ipſius.gl.in c.cũ in iuuentute,in verbo,tunc purgarent, de purg.cano.debitum ergo honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano,& eum deligere. & reuereri, ac meminiſſe ſe eſſe ſub Metropolitano. cap. quia per ambitiones, vbi gloſſ.in verbo meminiſti 64.diſt.c.per ſingulas, vbi gl in verbo cognoſcere 9. q. 3. Solicitudo autẽ totius Prouincię Archiepiſcopo commiſſa eſt c cleros 21. diſt. & d. c. per ſingulas,c.1. de auth.& vſu pal.& per ſingulas prouincias oportet epiſcopos recognoſcere Metropolitanũ ſuum,qui eis præeſt d.c.per ſingulas,il primo,& 2.c.1.de off.leg.& ei tanquã maiori obedire gl. in c. ſi epiſcopus in verb.perceptione 18. diſt. dummodo mandatum ſit ſecundum Canones cap.dilectus, de temp.ord. facit tex.in c. dilecti filij, de maior. & obedien. gloſſ. in capit. ad aures d. titulo de temp. ordin. & capit.ne Dei eccleſiam, de ſimon.in capit, ſanè de exceſſ. prælat.& in c.ex tenore, de ſent.excom. *Item qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Præpoſitum,non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam, quam exegerit, etiam ipſe impendat, & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata a Gratiano in c.qui ſcit 2.q.6.vbi glo.infert ad epiſcopos, qui non debent ægrè ferre appellationes ab eis interpoſitas,facit tex.in cap quorundam 74.diſt.d.ca. dilecti filij,de maior.& obed.c.prohibemus,de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum,quod præſente,ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet Epiſcopus a Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſc.nuper edito.c.4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien.in ſum.de pœni.& remiſ.num.18.in fi. ſub num.20 quod ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur,& quod ei tenetur confiteri,ſubdens,nec iſtud prohiberi per cap.fi.de pœnit.& remiſſ. Abb.in c.cum inferior,de maio.& obed.idem tenet habere locum. d.cap.fi.in exemptis tantum,ſed contrarium tenet in d.c.fi.& Pet.de Palu. vt refert Sylu. in verbo confeſſor. 1.q.8.nume.3.quod epiſcopus etiam non exemptus poteſt
7 ſibi eligere confeſſarium,† & intellige non ſolum in ſua diœceſi,ſed etiam extra,dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordinario per declarationem Con
a cil.Trid.ſeſſ.24.cap.15.*a*

Decimum Metropoliticum ius eſt,quod Archiepiſcopus poteſt iniugere epiſcopis ſuis,vt per ſuas diœceſes ſeruetur, quòd ſeruatur per Metropolitanum ipſum in ſua Diœceſi c.dilectus,el ſecundo.de ſimon.dicam.inf.23.auth.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia epiſcopi probanda eſt a Metropolitano, a quo in ſcriptis approbanda eſt Conc.Trid. ſeſſ.6.de refor. cap.3. & ſeſſ.21. c.1.de reform.

Duodecimum ius eſt,quod abſque legitima cauſa eo non reſidente Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, &

creſcentę

creſcente contumacia denuntiare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta decreta Conc. Trid. & Conſtitut. Pij iiij. de anno 1560. pridie nonas Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia authoritas eſt quod † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare c. 2. §. fin. de offi. ord. in 6. ca. venerabili, vbi Abb. de ſent. excom. glo. in c. fi. 12. diſtin. Hoſtien. in c. graue, col. 3. de præb. & in c. 1. de offi. vica. in 6. Abb. in c. non poteſt, num. 8. de ſent. & re iud. & in c. poſtulatio, nu. 11. de cler. excom. miniſt. Gemi. in c. vt litigantes, nu. 4. de offi. ord. in 6. & in c. 1. §. fin. de fo. comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudi. num. 28. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs ca. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo omn. iud. li. 2. c. 4. ſub nu. 18. Bocte. de Syno. par. 1. num. 45. 46. & 47. vbi tenet quod epiſcopus omittens congregare Synodum eſt ſuſpendendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum, cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum c. 1. de ſup. negli. præl. in 6. tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpendere, & excommunicare. Hoſtien. in c. 1. de offi. vicar. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio c. 2. de offic. deleg. in 6. & ſicut Epiſcopo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita nec etiam ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit, adeo quod coadiutorem dare non poſſit c. ex parte de cleri. egro. cum hoc ſpectet ad Papam c. vnico. eo. tit. in 6. Conc. Tri. ſeſſ.

9 25. c. 7. de refor. generali † de facultate, quam habent epiſcopi coadiutores cũ futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint vltra doct. in locis præallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. in conſ. 2. de cleri. ægrot. extant declarationes

b ſacræ Congregationis ſuper ſacris ritibus. *b*

Decima quarta authoritas eſt. Quòd ſi epiſcopus eſt negligens in eo, quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt ipſum compellere. Abb. in repetitione ca. ſiquis contra clericum, num. 5. & num. 40. de foro comper. & in c. paſtoralis in princ. de off. ord. in c. auaritiæ, de præben. in cap. cum Bertoldus, de re iud. nu. 19. & poteſt in eum exagerare pęnas Felin. in d ca. paſtoralis, nu. 6. Si autem epiſcopus non vult facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij, eiuſque conſeruatione, ſi ſuam portionem ſoluere detrectauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans epiſcopos ad concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra verbo, concilium prouinciale.

10 Decimaſexta authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium epiſcoporum ſuæ prouinciæ. c. quia cognouimus 10. q. 3. c. paſtoralis in prin. vbi Abb. nu. 2. de off. ordi. c. ſollicitudinem, de appella. gl. in c. Metropolitanum 2. q. 7. & in c. ſicut vnire, in verbo, attentare, de exceſ. prælat. & in authen. clericus, in verbo epiſcopalis, C. de ſacroſ. eccl. Abb. in c. excommunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffraganeis, num. 1. de elect. in c. non poteſt, ſub nu. 8. de re iud. in c. nullus, nu. 2. de iure patro. in c. dilectis, num. 7. de

appella.

appella. in capitu. poſtulaſtis, nume. 11. de cleri. excommun. miniſtran. & in capit. antiqua, de priuileg. Gemin. in capitul. venerabilibus, in princip. num. 4. de ſenten. excommun. in 6. per illum text. & in capit. cleros 21. diſt. vbi etiam dicit, quod epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano. Card. Zabar. in clem. abuſionibus ſub num. 8. & de pœn. & remiſſ. Gemi. & Franc. in c. vt litigantes, de off. ord. in 6. Roma. conſil. 121. num. 3. Felin. in c. cum inferior, de maio. & obed. & Bott. de ſyno. par. 4. art. 2. num. 28. & 29. eſt enim epiſcopus ſuus, & eidem Metropolitana lege ſubiectus d. ca. paſtoralis, in prin. facit tex. in cap. dilectus filius, el ſecondo, de ſimo. ibi epiſcopis tuis, & c. 1. 44. diſt. & eſt de clero Metropolitani c. maritus, & ibi glo. 93. diſt. Bott. de ſyno. part. 3. ar. 2. ſub num. 27. qui eſt eorum ſuperior clem. 1. & ibi gloſſ. in verbo ſuperiores, de exceſ. præla. gloſſ. in c. quia periculoſum, de ſent. excomm. in ſexto. & in capit. cum Apoſtolus in verbo rationabilis, de cenſi. & dicuntur ſuffraganei à ſuffragando, quia ſuffragantur ſibi in officio epiſcopali Abb. in dict. c. ſuffraganeis, & cap. quod ſedem, de electio. Ex quibus infertur quod ſi epiſcopus manus iniecit in clericum, & eſt ſenex vel debilis vel impeditus, poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius, vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul. in titu. de diuerſis ſenten. ſor. verſic. quid ſi ipſe epiſcopus. Bertach. tract. de epiſcopo in præludijs, num. 14. & qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditum abſque petitione veniæ Abb. in cap. legebatur, ſub nume. 3. de maio. & obed. Albe. Oliua ſuper ritu 11. cur. Archiep. Neap. & quid in criminibus, vide Abb. in d. capitu. paſtoralis in princip. & capit. 1. de appellat. & quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in dict. cap. non poteſt, numero 8. & in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali, vel ratione rei ſitæ in eius diæceſi, vel prouincia Abb. in cap. ſanè num. 5. de for. compet. cuius dictis adde Gemin. & Franc. in d. c. vt litigantes, & Lancel. Conrad. in d. templo omn. iud. lib. 2. c. 4. nume. 17. 18. & 19. & Iacob. Ambrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. quæſt. 58. in cauſis vero criminalib. vide decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 5. & ſeſſ. 13. c. 6. & 7. Non deſunt tamen aliqui Doc. dicẽtes, quòd Archiepiſcopus in ipſis ſuffraneis nullam habet poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur gloſ. in clem. ſi vna. in verbo menſæ ſuæ, de reb. eccle. non alienan. Dec. in c. ſollicitudinem, num. 11. de appellat. poſt Hoſtien. & Ioan. And. in cap. magnæ, de voto. idem dicit Io. And. in c. nullus, de iure patro. refert Felin. in d. c. paſtoralis in princ. & in c. cum ex officij, nume. 7. de præſcri. qui dicit eſſe doctrinam ſolitariam, & quòd in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſsè non reperitur conceſſum, colligitur euidenter in eo quod legitur, & notatur in cap. inter corporalia §. ſed neque verſi. & quod non eſt, de transla. epiſcop. ſecundum Hoſtien. in d. c. magnæ. facit etiam text. in c. dilectus, de temp. ordi. c. duo ſimul, de off. ordin. & glo. fin. in c. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto, vbi dicit Hoſtien. per d. ca. 2. de tranſ. epiſc. quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt, quia ſufficit, quòd caſus iſte non inueniatur expreſsè conceſſus.

Decima-

11 Decimaſeptima authoritas eſt † quod nedum archiepiſcopus eſt iudex ſuffraganeorum d.cap.paſtoralis, in princ. ſed etiam vicariorum generalium ipſorum cap.1.de offic.vica. in ſexto, & hoc in ijs, in quibus vicarij delinquunt in officio.d.c.1. & tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando authoritas officij eſt in cauſa, vt delinquat, & ſic quoties prætextu, fauore, contemplatione, & colore officij delinqueret. Paris de Puteo in tract. Syndica. in verbo officialis offenſa, ſub numero 6. Carau. ſuper Ritu 49. mag. Curiæ, Vica. ſub nu. 27. Rota Roma. in deciſ. diuerſo. 754. nu. 2. & 3. vol. 1. poteſt ergo archiepiſcopus eos punire. Card. Zabar. in clem. abuſionibus, ſub nu. 8. de pœnit. & remiſſ. idem dicit in clem. archiepiſcopo ver. ſimili. num. 2. de priuileg. quod archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos, & eorum officiales principales per d.cap. paſtoralis, in prin. & cap. Rom. de offi. ord. in ſexto, & quod qui habet querelam contra epiſcopum, vel eius officialem, poteſt adire archiepiſcopum per ſimplicem querelam cap. venerabilibus, §. ſed ſi excommunicatus, de ſent. excommun. in 6. ſecundum Card. in d. clem. archiepiſcopo, Gemi. in d.c. venerabilibus, nu. 4. vbi etiam dicit quod quilibet ſubditus ſuffraganeorum poteſt adire archiepiſcopum per viam querelæ contra ſuffraganeum, vel eius officialem, nec obſtat tex. in cap. 1. §. nec etiam, & §. final. de foro compet. in ſexto, quia intelligitur quando extra officium vt per Io. And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem delinquant officiales in aliquo in talibus immediate ſubduntur archiepiſcopis, vnde a ſententijs eorundem ad archiepiſcopum appellatur cap. Romana, de appellat. in ſexto, & poſſunt archiepiſcopi animaduertere in eoſdem, verbi gratia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gratiam, vel per ſordes, contra cap. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto, excommunicant ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excommun. in ſexto, vel vniuerſitatem, ſiue collegiũ, vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione c. Romana, §. penult. & fin. eod. titul. & multa alia exempla poteris colligere per te ipſum, in alijs autem, quæ facit, vel poſſidet officialis epiſcopi tanquam priuatus non habet ſe intromittere archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraganei ſui d.cap. Romana. §. nec etiam & §. fina. de foro compet. in ſexto, & archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere; quando de facto & contra iura ſuum exercet officium. ita dicit Hoſtien. in d.cap. 1. de offic. vica. in ſexto, in verbo officialem, & in verbo non arctatur, idem etiam dicit in d.cap. primo, de foro comp. in ſexto in uerbo officiales, inquiens quod cum conſiſtorium epiſcopi, & officialis unum, & idem ſit d.cap. Romana, de appellat. in ſexto uidebatur, quod uterque eadem perſona cenſeretur, & ideo poſſet archiepiſcopus diſtringere officialem ſicut, & epiſcopum prout in d.c. paſtoralis in princ. Sed non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret cõtra dictum conſiſtorium, ſiue officium dicti conſiſtorij, ut patet in d.capit. 1. §. fina. de foro competen. in ſexto, ubi idem tenet Ioann. And. Gemin. & Franc. in ijs ergo, quæ ſunt extra
24 officialatum, non ſe intromittit † archiepiſcopus pluſquã de alijs ſubditis ſuffraganeorum Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. q. 59. & lib. 3. q. 57. in quos regulariter nullam habet poteſtatẽ, niſi in caſibus expreſſis in iure c.

Romana,& c.venerabilibus,de ſent.excom.in ſexto.d.c.paſtoralis, vbi præter alios Bellam.num.1.& 10.& Feli.num.5.& eſt text.in d.cap.1.de ſup.negli. præla.in ſexto c.1.de fo.comp.cap.ſicut venire, de exceſſ. præla.Abb.in cap.ſi quis contra clericum,ſub num.40. de foro comp.& in c.ex parte nu.5.de conceſſ.præbẽ. Card. Zabar. in d.clem.Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo.numero 12.Fel.in cap.cum ex officij nume.7.de præſcrip. Dec.in c.ſolicitudinem,nu. 10. de appell. in tantum quod archiepiſcopus excommunicans ſubditum epiſcopi,vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos,non tenet excommunicatio vel abſolutio. Innoc.in d.cap.paſtoralis, de offi.or. & ibidem Bellame. num.12.& Abb.ſub num.10.qui dicit quod communiter tenetur,& vide eundem in cap.quanto,de off.ordin.poſt glo.in cap.per ſingulas, el ſecundo, 9. q. 3.& gloſſ.in Summa,16.q.6.in verbo Metropolitanum.vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere,ſuas ſententias exequi,vel teſtimonium in cauſis,ad eum deuolutis proferre,niſi conſuetudo aliud diſponat.cap.1.§.neque de foro compet.in ſexto,vbi Gemin.num.3.notat,quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Item archiepiſcopus nec contra officiales, vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum,& procuratorum cauſarum fori archiepiſcopi iudex competens eſt dicto cap.1. §. nec etiam. Item archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum diœceſum in ſua patria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere, vel malitioſè ſe occultant ne citentur,in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam d. cap.1. §.contrahentes vbi no.d.ct.& Gemin. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus, niſi reperiatur ibi,& ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus, ſicut fit in delictis:quid ſi diœceſanus non vult illam facere? non poteſt compelli a iudice contractus,niſi alias ſit ſuus,ſecundum Ioann. Mona. Archid.& Gemin.in d.§.contrahentes,& nota,quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem extra territorium ratione contractus initi in territorio, ſi ibi non inueniatur, quod limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio, tenet Innoc.& Ioann. And.in cap.præterea,de dilatio. & Franc. in d.§.contrahentes,& nota quod diſpoſita in d. §. contrahentes,habent locum in quolibet alio iudice contractus,licet non ſit archiepiſcopus Ioann. Andr.& Gemin.ibi ſub num.15. & probantur omnia ibi diſpoſita in l.hæres abſens & l. omnem,& l. interdum.§. fina. de iudi. cum ſimilibus allegatis per Hoſtien.ibidem in verbo ſuper contractibus. Item non poteſt archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim ſuffraganeorum, vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare ſuffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo dict. cap. 1. §.fi.

§.fi.de foro comp.in ſexto. vbi Io. Andr.ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim, non ſortirentur contrahentes ipſius forũ, infertur etiam ex regula prædicta, quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei, & in citatione exprimit caſum, per quẽ concludatur ſua iuriſdictio, tenetur citatus comparere: aut non exprimit talem caſum, & non tenetur comparere ſecundum Hoſtien. Io. Mon. Io. And. Gem. in d. §.fi.n.3. etiã notat, quod citatus a non ſuo iudice, licet non compareat, tamẽ excommunicari non poteſt, & ratio eſt quia iſte non poteſt dici contumax, & Franc. in d. §.fin. vnum caſum colligit, in quo excõmunicatio eſt ipſo iure nulla, quando, ſcilicet, quis citatur a non ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari, ſi non comparet, eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex, caſus, in quibus excõicatio eſt nulla, ponit gl. in c. præſenti, de ſent. excomm. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum, quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei, cap. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum inter principales ergo caſus exceptos, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 15. ſunt, videlicet S. D. N. audita relatione Congregationis declarauit, epiſcopos vigore priuilegij, de quo in c. fi. de pœnit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum, qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti concilij admißus, & approbatus ad audiendas confeßiones.*

Communis intelligentia d. c. fi. eſt, vt habeat locum etiã in epiſcopo ſuffraganeo, vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſtien. qui confeſſor electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum, de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab epiſcopo eligente, ſed a iure cõmittente S. Anto. in 3. par ſum. tit. 17. c. 2. §. 2. Syluеſ. in ver. Confeſſor. 1. q. 9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic. Archiepiſcopo inuito. ſic enim dicit. S. Anton. in loco præallegato.

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius, habetur etiam per Tarſium in tract. de reſign. benefic. lib. 8. q. 20. & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet, Die Iouis 31. Ian. 1591. Congregatio Illuſtriſſ. Dominorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtriſſ. Dominorum Card. Paleoti & Veronen. propoſita ſic reſpondendum cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamẽ non habet ius in re, ſed ad rem, non debet recognoſci tanquam ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt, vt non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per vrbem, cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit, coadiutorem pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo, vti poſſe cappa, cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto, etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc

proprium ſit eius, penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum vna ſedes, non capiat duos.

Ad quintum cēſuit canonicos eſſe cōpellendos, vt coadiutori epiſcopo ſolemniter celebranti, & pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum videretur, ſi epiſcopus ſine canonicorum aſſiſtentia celebraret, nec non videretur eſſe contra decretum Conc. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quoad circulos reſpondit canonicos non debere accedere ad circulos, cum ipſi circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo vero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſolemniter, reſpondit decere, vt coadiutor epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis, benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maxime decere, vt canonici prodeant obuiam coadiutori epiſcopo ad eccleſiam pontificialiter accedenti ad oſtium eccleſiæ, eumq; diſcedentē ad idem oſtium deducere, immo eſſet valde commendandum, ſi nonnulli canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipſius coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauū reſpondit, coadiutorē non habere facultatem largiendi indulgentias, & ſic eas Archiepī nomine ſi quas Archieps concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationē exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerendiſſ. Domino Alphonſo Piſano Archiepō S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epiſcopi Caliponen. coadiutoris Domini epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione, vbi inter alia ſunt appoſita hæc verba, videlicet, te prædicto Annibali epiſcopo quamdiu idē Annibal epiſcopus idem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit, coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdē ſpiritualibus, & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula, quæ ad huiuſmodi coadiutoris officium de iure, vel de cōſuetudine quolibet pertinerent, &c. hæc recenſui, quia in bullis coadiutorū nō ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute pdicta gn̄lis clauſula. Proſp. de Aug. I. V. D.

13 *Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationē, & de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere, niſi in caſibus ſibi a iure conceſſis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſunt conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpicionem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 *A quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.*

13 DEcima octaua authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei per appellationem in appellantem, & appellatum, illoſque qui ſe ſpontè offerunt liti ſuper illa re de qua eſt quæſtio c. Romana,

mana.§.in alium,& ibi Gemi.& Franc. de appell.in ſexto,& appellatio prin cipaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuum. Abb. in rub. & in c.per tuas, num.2.de ſent.excom. Franc. in cap.ex parte,de appellat. a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad archiepiſcopum appellatur c.per ſingulas,el ſecundo c. conqueſtus. 9.q.3.ca.1. de offic. lega. c. duo, & c. paſtoralis,de offic.ordi.c.dilectis,cum cauſam,c.ſolicitudinem, de appella. c. per tuas,de ſent. excom. c. 1. de foro comp. in ſexto.d.c.Romana,de appella.in ſexto,c.1.& cap.vt litigantes,de offic. ord.in 6. c. venerabilibus, de ſent. excomm. in ſexto cum ſimilibus, & non ad Patriarcham ſi archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem, quia omittitur medium, ſ.archiepiſcopus. Fel.in c.cum te conſulente,de offi.deleg.valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo,qua ceſſante valet appellatio, ſi non fuit obiectum, Abb. in rub. de appell. ad Papam autem oppellatur omiſſo medio.c.ad Romanam, 2. q. 6. antiqua,de priuileg. glo.in d.c.Romana,in princ. Feli.in d.cap. cum te,quia ipſe eſt omnium iudex ordinarius glo. in d. c. ſi duobus, de appel. de qua appellatione debet archiepiſcopus certificari. vt non poſſit ſe intromittere. Hoſtien. in c. 1. de ſup. negli. prælа.in ſexto.de qua ſcientia vide glo.in reg.eum qui ſcit,de reg. iur. in ſexto, nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno, & ab alio ad archiepiſcopum, qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam ratione contumaciæ excommunicauit, tenet excommunicatio c. ſi duobus de appell. & ſic nota archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam, quam ignorabat archiepiſcopus, non habet impedire iuriſdictionem ipſius, cui renunciare poterat appellans. Gemin. in d.c.Romana.§.cum autem,de appell. in ſexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem,vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio Pet. Duena. reg. 24.limitat.4. per d.c.ſi duobus,& ſciens de appellatione ad Papam, non poteſt archiepiſcopus tunc ſe intromittere etiam in concernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renunciauerit verbo, vel facto, vel niſi notorium ſit actum illum eſſe iniuſtum. d. c. ſollicitudinem,de appellat. & vide glo.in c.per tuas, in verbo remitti, de ſent. excommu. & per d.c. ſollicitudinem,dicit ibi Cardi. Alex. nume. 4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum cap. Romana §. notoria,de cenſi. in ſexto, tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis, de qua per Hoſt. in c.ex conſcientia,de crim.fal.Ant.Gabriel.lib.2.comm.opin.in tit.de appella.concl.2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio, quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad archiepiſcopum appellari poſſit Hoſt. in d.c.Romana.in princ.& in §.debet,& nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus: & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis Abb.in c. licet num. 3. de offic.ordin.an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit vide Franc. Pegna.in c.3. par.direc.inquiſi.in ſcholia ſeu adnotatione 42.fol.153.c.3.

Declaratur prædicta concluſio, vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum quoad partes, non quoad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad epiſcopum. glo. & Abb. in cap. paſtoralis, in princip. num. 12. de offic. ordin. vnde non poteſt archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibendum teſtimonium, niſi aliud de conſuetudine obtineat cap. 1. §. neque, vbi glo. in verbo, ſuſcipere, de foro competen. in ſexto, & Hoſtien. in verbo, teſtimonium, dicit neceſſe eſſe quod ordo ſeruetur, vt ſcilicet is, qui ordinarius eſt perſonarum primitus requiratur, qui ſi non obedierit puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit, eo elapſo ipſe archiepiſcopus faciet. no. in cap. Romana. de ſup. neg. præl. in ſexto. ſed iſtud non placet Archidiac. qui dicit quod licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum, non tamen ſubditum ipſius: & ita Ioan. And. reſidet. Imo. tamen in d. §. neque, dicit, quod forte poſſet dici illud procedere, quando eſt negligens in termino a iure ſtatuto, ſecus in termino per archiepiſcopum ſtatuto, ne alias aperiatur via malitijs cap. quanto, in fin. de diuor. ſecundum eum; deciſio autem huius articuli dependet a notatis in d. cap. Romana, quia ſi teneatur opinio, quod negligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum, procedit opinio Hoſtien. Si vero teneatur opinio contraria, procedit opinio Archidiac. & ita nihil affirmando tranſeunt Gemin. & & Fran. in d. §. neque, de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis, limita, vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum transfertur ad ſuperiorem cap. paſtoralis, §. verum, vbi Abb. aſſignat duodecim rationes, de appell. cap. ad reprimendam, & ibi glo. in verbo conqueſtus, de offic. ord. cap. is cui, de ſen. excommu. in ſexto (ſecus eſt in appellatione a declaratione excommunicationis, vt dicam infra ſub num. 20.) & poteſt archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam c. per tuas, de ſent. excom. cap. ſolet, & cap. venerabilibus eo. tit. in ſexto, & de abſolutione ad cautelam etiam habetur in cap. ad præſentiam, de appell. in c. veniens, el 2. in fi. de teſti. in c. Apoſtolicæ, de excep. c. cum deſideres §. 1. & c. venerabilibus, de ſent. excom. & in cap. præſenti
14 eod. tit. in ſexto, † eſt autem abſolutio ad cautelam vera, ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio Io. And. in d. c. ſolet, num. 12. qui poſt Innoc. Hoſt. & Io. Mon. ibi longe diffuſius tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam per modum ſummæ, ex cuius, & aliorum dictis ad intelligentiam terminorum has breues concluſiones delegimus. Abſolutionem, ſcilicet, ad cautelam nō habere locum, niſi in ſent. excom. lata ab homine, & a cenſuris latis in homines, quia illæ poſſunt eſſe nullæ, & iniuſtæ. in ſententijs vero latis a canone, & a iure, de quibus non dubitatur, quod ſint iniuſtæ, iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, ſecundum Io. And. quem ſequuntur cæteri doc. quorum dicta reaſſumit Franc. in d. cap. ſolet in 1. nota. & col. 3. & ſequitur Felin. in d. cap. Apoſtolicæ num. 20. de excep. Bott. de ſyno. par. 2. art. 1. concl. 13. num. 112. vbi etiam tenet, quod ſicut abſo-

abſolutio ad cautelam non habet locum in cenſuris latis per canones, ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idque colligitur etiam ex præallegatis iuribus loquentibus de abſolutione ad cautelam, quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine, niſi propter contumaciam. Abb. in c. qua fronte, num. 11. de appellatio. in rubr. de ſent. exc. & in c. 2. de rap.

Secunda concluſio eſt, quod quando ex quacunque cauſa allegatur nullitas ſententiæ, habet locum iſta abſolutio ad cautelam, & hanc opinionem eſſe communiorem, & veriorem, & communiter teneri dicit Abb. in d. c. Apoſtolicæ, ſub num. 10. de exceptio. & ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta, tunc non debet peti abſolutio ad cautelam, ſed ſimpliciter, ex quo eſt ligatus, cum ſiue iuſta, vel iniuſta ligat. idem quando ſententia eſſet æqua, & iuſta, ita ex dictis doctorum concludit Franc. in d. cap. ſolet. col. 4. verſ. 5. quærit, habet ergo locum in omni caſu, quo dubitatur de nullitate. Franc. in d. c. ſolet. in 3. no. Sed ſi conſtat eam eſſe nullam, tunc debet ſtatim pronuntiari nulla, nec fiet iſta abſolutio ad cautelam. Card, Alex. in cap. quoties. 2. q. 6. a ſententia itaque iuſta non datur abſolutio ad cautelam, quia fatetur ſe ligatum, ideo habet neceſſe petere directe abſolutionem, & non ad cautelam. Gemin. in d. cap. ſolet. nu. 7. caſus, in quibus excommunicatio eſt nulla, enumerat glo. in cap. in præſenti, de ſent. excom. in ſexto, & quæ dicatur iniuſta, & nulla, vide glo. in cap. ſacro, eo. tit. in antiquis. Abb. in c. ab excommunicato, de reſcript. Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub num. 2.

Tertia concluſio eſt, quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere, non poteſt nec illam, quæ fit ad cautelam. Franc. in d. c. ſolet. col. 1.

Quarta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia, nam de iure eſſet, vt primo conſtaret de veritate cauſæ, quam fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere, & denegare ſecundum coniecturas occurrentes, & concludunt Innoc. Hoſtien. & Io. Andr. in d. cap. ſolet vbi Franc. in 2. nota.

Quinta concluſio eſt, quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam, requiritur citatio illius, cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora: & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis, ſi apparebit eum iuſte excommunicatum, cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur, per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua, & imaginaria, quod erit cum patebit non fuiſſe ligatum, an pro vera, ſi apparebit illum iuſte ligatum, vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi non cauiſſet, debet etiam præſtari iuramentum ſecundum Io. Andr. cuius dicta reaſſumit Franc. in dicto cap. ſolet, colum. 4. verſ. 6. quærit, &c. notat vnam regulam, quod vbicunque pars poteſt impedire, ne actus fiat, ſemper requiritur citatio, facit, quod notatur. 3. q. 9. c. omnia, quare autem iſta abſolutio dicatur, & fiat ad cautelam, vide Abb. in d. cap. Apoſtolicæ, num. 10. de except. referentem Hoſtien. & Ioan. And. in c. ſolet vbi glo. in verbo opponat. dicit, quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur. glo. in ca. epiſcopi 11. q. 3. Silua nupt. lib. 6. ſub nu. 56. Oliua ſuper ri-

tu 18.cur. Archiep. Neap.& proprie dicitur abſolutio,quando fit a cenſura iuſta,vel ad cautelam,ſed vbi eſt cenſura iniuſta, vocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Fel.in d.cap. Apoſtolicę, in princ.quia num.17.vſque ad finem,dictis per Io. And.in d.c.ſolet,circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiã antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat cap. venerabilibus,§. ſed ſi ex cauſa,& ibi Franc.de ſent.excom.in ſexto,plus, ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam, quam in inhibitione, quam facere non poſſunt, niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam.gl.fi.in d.c.venerabilibus.

Septima concluſio eſt ſecũdum Card. Alex. in c.ſolicitudinem,nu.4.de appellat.qui ex eo tex.notat quod in omni caſu, in quo nulla cauſæ cognitio requireretur,tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter,quod cum abſolutio ad cautelam poſſit impendi præſtita cautione abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione coram Papa a facto epiſcopi, poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione, non obſtante,quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua concluſio eſt, quod non ſolum fit abſolutio ad cautelam, quando quis principaliter appellat,vt ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis, vt repellatur a teſtimonio, tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelam teſtes, quando tamen aliter veritas haberi non poteſt, niſi ſit tale genus excommunicationis,cuius abſolutio reſeruaretur Papæ,& durabit durante eius depoſitione,cap.veniens el 2. in fi.& ibi gſo. Ioan. Andr.& Doct.de teſti.ſicut,& abſolutio eligere debentis d. ca. Apoſtolicæ,de excep. & poteſt fieri tunc a quocunque iudice cauſæ, Felin. in cap. paſtoralis,num.13.de off.ord. tales enim abſolutiones prouident negotijs quibus functis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ,ſecus in vim peremptoriæ, nam tunc non fieret abſolutio ad cautelam,Franc.in d.cap.ſolet,colum.2,& ver.8.quærit, qui ita dicit post Archi.& Io.And.in cap.1. num.2. & Genn.num.10. de except.in ſexto,
d quæ omnia notabilia ſunt,quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelam,vt dicit Card. Alex.in cap.quoties,2.q.6. fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis,glo.in cap.fin. de his qui ſi occid.& in verbo bonum,& in cap.ſignificaſti,in verbo ad cautelam, de hom.de pœnitentia ad cautelam legitur in cap.ſignificaſti,el 2.de hom. glo.in c.perpendimus,de ſent.excomm.de venia ad cautelam in c.exhibita, eod.tit.c. 2.& 3.& ibi glo.fina.de cleri. percuſſ. & quicunque abſoluitur ſaltum ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis.gl.in cap.propoſuit in verbo de abſolutione,de cleric.exc.min & de iuramento ad cautelam glo.in cap.ſuper eo, de ſent.excomm. Sed redeundo ad appellationis materiam, quatenus ad Metropolitanum attinet, quæro de loco iudicij in cauſis appellationum tractan-
16 dis. Reſpon.conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cantum † ne Archiepiſcopus

cauſas

cauſas,quę per appellationem,vel alias iure Metropolico deferuntur ad ipſum alibi,quam in ſua propria ciuitate,vel diœceſi,aut in eius,in quibus appellatum extitit,vel cauſæ ipſæ conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel etiam audiendas committat,niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in hac parte, c. vt litigantes, de offic.ordin.in ſexto,ex quo text.notat ibi Gemin.caſum, in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolitanis,ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediantur diœceſes, vt in eis authoritate propria iudicent, diſponant, aliquid ve aliud agant, canonica prohibent inſtituta, dicitur in cap.1.de offic. ordi. in ſexto.
16 ſuper quo tex.exorditur Hoſtien. † quod Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, eſt tex.in cap.ſicut vnire,de exceſ.præl. facit etiam tex.in cap.paſtoralis,in princ. de offi.ordi.& c.duo eod.tit.& c.1.de ſupplen. negl.præla.in ſexto, vbi etiam Hoſtien.dicit, quod prihibitum eſt Archiepiſcopis; vt in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint contenti, cap.nullus primas.9.q.2.& ideo in nullo debent ſe intromittere, niſi in caſibus a iure cõceſſis, & Hoſtien.in d.cap.1.de ſupl.negl.præla.in ſexto,refert decem & octo caſus, alias debet regulariter Metropolitanus abſtinere per d.cap.paſtoralis, & cap.ſicut, & eoſdem etiam caſus refert in ſumma de offic.ord.ſub num.7. Archiepiſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui de cauſis ad eum per appellationem deuoluendis,cognoſcant, niſi de conſuetudine habeat, licet poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas,d.cap.1.de off.ordin.in ſexto,& Metropolitani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus,qui non ſunt in iure expreſſi,ſunt nulla. gloſ. in cap.per ſingulas el 2.9.q.3.Card. Alex.in d.cap.nullus Primas, & facit regula ea,quæ,de reg.iur.in ſexto, & vbi gloſ. Item quæro pro declaratione pro-
17 ximè dictorum,quid ſi adeſſet conſenſus partium. Reſp.† quod Archiepiſcopus,vel eius officialis de cauſis clericorum tanquam iudices, abſque diœceſanorum ſuorum voluntate non cognoſcunt, quando tamen non fuit appellatum,& ſi in ipſos ijdem clerici de facto conſentiant d.cap.1.in princ.de foro comp.in ſexto.vbi Gemin.notat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viã querelæ per ſubditos ſuffraganei ſui, niſi ipſe conſentiat; & ſic patet quod de iure canonico clerici non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo iudice non conſentiente, cap.ſignificaſti.de for.comp. & conſenſus debet eſſe epiſcopi. & non eius officialis generalis Gemin. in d. cap.1.num.2.& nouem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien.in d.cap.1.in verbo de facto, de for.compet. in ſexto. Inter ſubditos ergo epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Archiepiſcopus regulariter aliquid diffinire. Abb. in c.ſolicitudinem, nu.5.de appell.& ſi Vicarius epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni epiſcopi.Iacob.Sbroz.in tract.de off. Vic.lib.2.q.205. Vlterius quæro, quæ
18 nam cauſæ cognitio requiratur antequam inhibeatur. Reſp.quod † Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo, an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat,nam ab inferioribus prælatis

latis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non appellabitur ad Archiepiſcopum,ſed ad epiſcopum, niſi aliud de conſuetudine eſſet cap. Romana,§.ab Archidiaconis.de appellat.in ſexto, vbi Franc. poſt Andr. & Gemin. limitat duodecim modis, inter quos ſi non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omiſſo medio, Rebuff. in tracta. concordatorum in rubr.de friuolis appell.vbi de prædictis limitationibus. Item in cauſis,in quibus epiſcopus iuriſdictionem temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum,niſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellādum ad alium d.cap.Romana,§.debet,de appell.in ſexto.Capi.deciſ.147.num.12. & dictis ibi per Gemi.& Franc.adde Mari.Frec.in tract. de ſubfeud.lib.1.ſub tit.de orig.Baro.quæſt.11.& lib.2.tit.de differen.feud.quater.ſub numero 34. fol.142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia,an epiſcopus habeat delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordinariam, appellabitur ad Archiepiſcopum d.cap.Romana,ſed ſi delegatam, ad delegantem,& epiſcopus tanquam delegatus Papæ maior eſt Archiepiſcopo quoad illum articulum,vt in c.ſane de off.deleg.ca.paſtoralis,§.præterea,de off.ordin. ergo non debet appellari ad minorem. Abb.in cap.ad abolendam, ſub nu.15. de hæret.

Item ſi Papa mandat epiſcopo id, quod poteſtate ordinaria poteſt facere,
e non derogatur, quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſſit, c.licet,de offic.ordin. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecundum Doct.ibi & præcipuè Felin.qui declarant. & ponunt caſus,quomodo poſſit cognoſci,quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitari, & vide eundem Felin.in rubr.de offic.deleg.Iaſ.& Dec.in l.ſi prætor. ff.de offic.eius, & ab habente vtramq; poteſtatem ordinariam,& delegatam, ad quem appel-
f labitur,vide Felin.poſt Abb. & alios in cap.cum ex officij de præſcript. Item appellari poteſt a iudice in commiſſis arbitrio ſuo ſi partem lædit, aut grauat glo.in cap.ſuper his de accuſat.& in cap.Romana,§.quod ſi obiciatur in verbo minus legitima,de appell.in ſexto,glo.& Bart.l.ſi qua pœna,ff.de verbo.ſignif.& vide Card. Alex.qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubric.de appell.& Felin.in c.cum ſpeciali,& in cap.ex ratione eod.titu. amplia iſtam concluſionem,& limita vt per Felin.notabiliter in d.c. ſuper his,a nu.7. vſque ad 14.de accuſ.

Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat, conſiderare debet,an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cauſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiam diſſinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere probabilem,ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem non poteſt procedere, nec inhibere. vnde cauti appellantes portant ſententiam diſſinitiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationem, vt per iſta ſimul appareat eſſe appellatum infra decem dies, infra quem terminum in dubio non præſumitur appellatum,niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem.

Item

Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem,& ſi opponitur: quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima, vel uera: tunc ſi conſtat iudici ad quem, quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia conſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima, debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam; & deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colliguntur ex tex.in d.cap. Romana, §.cum autem §. ſi verò & §. quod ſi obijciatur, & ibi Io.And. Gemin. & Franc. ex quibus iuribus dicit Franc. in d.§. quod ſi obijciat.quod habetur practica, quæ debet ſeruari in appellatione ab interloquutoria per ipſum iudicem,antequam inhibeat. Car. Alex.ſeu Prępo.in c.ut debitus honor.de appell. dicit decem eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria,quæ etiam refert Rebuff. in tract. concordatorum in rub.de friuolis appellat. Si verò appellatur a diffinitiua, tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Franc.poſt Gemin. & cęteros Doc. in d.§.quod ſi obijciatur,tamen hoc fallit, ſi dicatur eſſe appellatum in caſu a iure prohibito, quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis d. c. Romana,§.ſi autem.vbi Franc. etiam notat,quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quem non poſſit inhibere antequam appellationem,vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de ueritate cauſæ in appellatione expreſſæ, vt in d.§.quod ſi tamen, ſi appellatur in caſibus,in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum, an appellatio ſit recipienda,vel nõ, & ſic antequam appellatio ſit admiſſa per d.§.ſi autem.& hæc quando allegatur,quod appellatio ſit interpoſita in caſu a iure prohibito,& tamen de hoc non conſtat, quia ſi de hoc conſtaret tunc iudex a quo, & ad quem ipſam recipere non debet. Sed illud nota,quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione, ſemper ſunt citandæ partes, etiam ſi agatur de appellatione diffinitiua, vnde ſequitur, quod per iudicem ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius, etiam ſi ſit appellatum a diffinitiua. notat Franc.ex d.cap.Romana, §.ſi vero,& ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur,quod ipſe iudex ad quem cognoſcit,an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admittenda, uel non, & ideo quantũcunq; iudex a quo non admiſerit appellationem, tamen vtrum appellatio ſit admittenda, vel non, ſpectat ad iudicem ad quem Franc. in d.§. ſi autem, quis vero exequatur ſententiam a qua eſt appellatum,latiſſime proſequitur idem Fran.in d §.cum autem appellans, ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatim, & illas,& non alias proſequi, & iuſtificare ex eiſdem actis, c.ut debitus, & ibi Abb.num.2.de appella. clem.appellanti ad appell & non exprimens cauſam reputabitur non appellans Hoſtien. in d.ca. Romana. §.cum autem per text. in c.cordi nobis, de appell.in ſexto, ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam Abb.in c.ſacro,num.5.de ſent.excommu. & ex quo Archiepiſcopus pronunciauerit,& legitime cognouerit,ſtatim debet cau-

ſam

ſam ad ſuffraganeum remittere d.cap.Romana.§.fin.& ibi Franc.non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remittere appellatione adhuc non iuſtificata,niſi de conſenſu partium c.accepta,de appell.& ſi per iudicem a quo grauaretur in alio, poteſt iterum pars adire Archiepiſcopum,& appellare.c.dilectæ nobis,de appell. Si tamen iudex a quo appellationem friuolam admiſit appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem.c.cum appellationibus,eo.tit.in ſexto,& per appellationem ante diffinitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis, ſecus per appellationem a diffinitiua,c.non ſolum,de appell.in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admittere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel a grauamine, vel ab
19 iniuſta condemnatione cap.cum in eccleſia,de appellat. † ideoque ſi appellatur propter ſuſpitionem epiſcopi ſuffraganei,non debet appellans audiri,niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationem cap. cum ſpeciali,cap.ſecundo requiris,§.fin.eod.tit.eaque eſt ratio,quare ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet a iure ſuum remedium recuſationis, vt in dictis iuribus, nam licet cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen ſequitur, quod grauet, iudex enim ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locum niſi a grauamine d.c.vt debitus,ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationem, quando poſt recuſationem non proceſſit: volens ergo recedere a iudice ordinario,vel delegato ſuſpecto,oportet,quod proponat recuſationem,nam quantumcumque ſuſpectus niſi recuſetur,eſt iudex,& poteſt procedere. Car.Alex. in c.poſtremo,numero 5.de appel. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit, patens eſt, quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari. cap. ſuper quibuſdam. §. fin. de offic.deleg.& hoc verum niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria,vel notorie falſa. ita concludunt in d.cap.cum ſpeciali,in princ.Innoc.ſub numero 1.& 6.Ioan. And.col.1.Ant. de But.numero 8.Anchar.num.1.Bellame.nu.3.Abb.num.6.Franc.& Card. Alex.nu.11.Idem Car.melius quam alij in c.quoties epiſcopi.2.q. 6.& quod recuſatione propoſita non poſſit a iudice recedi,donec admiſerit,vel non cauſam recuſationis, niſi per viam appellationis. Bellam.in d.c.cum ſpeciali,numero 16.vera ratio prædictorum ea eſt quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit,& remanet iudex etiam poſt pronunciatienem factam ſuper ſuſpicione Franc.in cap.iudex in 3.nota.de offi. delega. in ſexto. recuſatio enim ob ſuſpitionem perſonam concernit,non iuriſdictionem recuſati; idem Franc.poſt Pet.de Anchar.in c.ſi contra vnum, eod.titu.in ſexto. ſuſpitio namque perſonam ſugillat,iuriſdictionem autem non tollit. Marin. Frec. in tract.de ſubfeu. lib.2.in tit.de differen.feud.quater.num.27.fol.143.ratio rationis eſt, quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter ſuſpitionem non habeat exercitium illius cauſæ,tamen iuriſdictionem habet, & poterit delegare reſpectu ordinariæ, & generalis poteſtatis,quam habet in committendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu nulla contra eum poterit oriri ſuſpitio, ſecus autem eſt in delegato, qui nihil habet

bet

bet iure proprio, ſed iure delegantis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem, cui Papa non intendebat cauſam committere, ſi ſciuiſſet ſuſpitionem, & hæc eſt ratio, quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere dicto capit. iudex de offic. delegat. in ſexto. vnde in articulo, in quo ceſſat ſuſpitio, ordinarius vtitur iuriſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi Abb. in cap. ſi quis contra clericum numero 1.6.7.11.16.18.26. vſque ad 28. de foro competen. Capic. deciſ. 137. numero 10. Quæro an poſſit recedi a iudice per appellationem ſine ſuſpitionis propoſitione coram eo. Reſpon. quod non, etiam ſi ſuſpitio eſſet notoria, quia licet notorium excuſet a probatione, non tamen excuſat a propoſitione ſuſpitionis coram eo, niſi ſuſpitio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi a iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione Cardin. Alexand. in dicto cap. quoties epiſcopi 2. quæſt. 6. vbi Gemin. & vide Franc. in cap. ex parte, de appellat. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi, non tamen releuat ab onere allegandi, & non allegando nihil prodeſt notorietas glo. in clemen. appellanti, in verbo alias, de appell. Item quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma dicti cap. cum ſpeciali, & appellator an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpitionis. Reſpondet Innocen. in d. cap. cum ſpeciali num. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur, ſi arbitros non elegerit, etiam ſi cauſæ ſuſpitionis non probarentur. finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factum eſt contra eam, non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit c. interpoſita de appell. Io. Andr. ibidem ſequendo Inno. dicit, quod aut recuſans vult proſequi cauſas recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi vero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare de veritate cauſarum recuſationis Ant. de Butr. ſimiliter dicit ſub nu. 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinenti ſe probare, cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris d. cap. cum ſpeciali in princip. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſpon. quòd ſic, vt dicunt Innoc. & Ioan. Andr. in d. ca. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros? Reſp. quòd iudex recuſatus cõpellit arbitros ad finiendã cãm recuſationis c. ſuſpitionis, de off. deleg. & ipſe aſſignat terminũ arbitris d. c. cum ſpeciali, & cap. legitima, de appellat. in ſexto. Item quæro a delegato recuſati ad quem appellabitur? Reſpon. quod a delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinarium recuſatum non vt cãm diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendam & finiendam committat. ita concludit Abb. in cap. ſi quis contra clericum ſub num. 31. de foro compe. contra Hoſtien. Specul. Io. Andr. & alios tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum quorum opinionem communem eſſe dicit

Carau.

Carau.ſuper ritibus Magnæ Cur. Vic.in ritu.265.nume.37. Vlterius quæro an ſuſpicio epiſcopi tangat Vicarium. Reſp. quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto,recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nullá adſit ſuſpitio c.inſinuante, vbi Abb.nu.2.de offic.deleg.Cap.deci.137.nu.9.non ſic è contra, nam ſuſpecto Vicario epiſcopi, vel delegato ab epiſcopo non cen-
g ſetur ſuſpectus ipſe epiſcopus,coram quo cauſa ſuſpitionis cognoſci debet c. ſi contra vnum,de offic.deleg.in ſexto.quando tamen principaliter, & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpitionis concernat epiſcopum pariter & vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur Franc. in d.c.ſi contra vnum. Deci.in c.1.n.70.de iud.in 2.lect.& quid ſi in cauſa commiſſa vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem, quia delegatus, & tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi, & vicarij Dec.in capi. quoniam Abbas nu.62.de off. delega. an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus vicarius. Reſp. quod ex ſequenti patet ſolutio. Quæro An Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiam ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſp.quod ſic per c.accedens, vt lite non conteſt. & rationem aſſignat gloſ.in c.cum in iuuentute, de purg.cano. Deinde quæro an epiſcopus recuſatus poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum. Reſp.quod epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter quam per appellationem Archiepiſcopus, qui poteſt adiri per querelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei cognoſcere, ſcilicet, in caſu recuſationis inferiore remittente dictocap.cum ſpeciali, de appellat. in quo tex.hoc expreſſe notat. Abb.numero 5. Franc.in vlt.no.& Car. Alexand. nu.10. & ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit Abb.in c. ſi quis contra clericum num.7. de fo.comp.ita vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere cum appellandi cauſa non ſit legitima non ſubſiſtente grauamine, ſicq; inhibitioni locus non erit, ſi tamen epiſcopus non vult remittere, procedendum erit iuxta formam d.c.cum ſpeciali. Signatura autem Sanctiſſimi D.N. Papę iuſta ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Romæ Curiæ, quam extra eam conſueuit dare adiunctum, vt nouiſſime poſt alios refert Mandoſius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiuncti, in verbo adiunctum,fol.60.de qua adiuncti deputatione vide Abb. in d. c. ſi quis contra clericum,& in c.licet ex ſuſcepto numer.16.de foro comp. & auth. ſi vero C. de iudi.Capic.deciſ.137.

Denique in admittendis appellationibus & concedendis inhibitionibus ſeruanda eſt forma,& tenor ſacrarum Conſtitutionum præſertim Innoc.4. in d. cap. Romana,de appell.in ſexto, quacunque conſuetudine etiam immemorabili,aut ſtilo,vel priuilegio in contrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones & proceſſus,& inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla ex decr. Conc.Trid.ſeſſ. 22. ca.7.in qua decretali diffinit Papa inquantum iuriſdictio Archiepiſcopalis ſe extendat quò ad ſubditos ſuffraganeorum vt inquit,Hoſt. in c.1. de ſuppl.negligen.præl. in 6. quam decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent non ſic paſſim inhibitoriales concederent,nam ſua vnicuique epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet c.peruenit.11.q.1.cap.2.de relig.domi.glo.fina.in c.ſi-
cut

cut olim,de accuſat.in cap.dilecti filij, de priuileg.& in cap.fin.de confir.vtil. vel inutil.epiſcopus enim inſolidum eſt iudex in ſua diœceſi,& cuncta debent deferri prius ad ipſum cap.vlt.de offic.Archi.& ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua diœceſi c.de perſona, vbi Cardin. Alex.11.q.1. habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota diœceſi. c.conquerente, de off.ord. Gemi.in d.c.Romana,§.ab Archidiaconis,de app.in 6.facit tex.in c.1.de iud. loquitur d.in ſignis decretalis de Archiepiſcopo Rhemēſi,facit ius quoad omnes, qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis, vt patet ex decretalibus ſexti in c.1.de ſuppl. negl.prælat.in c.1. de offi. ordi. c.1.de foro comp.d.c.Romana,de appell.in 6.c.1.de pœnis,c.Romana,de ſent.exc.c.1.de pœn.& remiſ. & quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c.arguta,2.q.6.

Poſt Conc. Lateran. ſub Leone X. & Bullam Pij 4. fol. 678.in bullario & infra in verbo Reſidentia incip.de ſalute,ſuperuenit Conc.Trid.ſeſſ.24.c.20.
20 de refor.generali,& ſeſſ.13. c.1. de refor.ex quib.patet † appellationem eſſe admittendam, & inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo a diffinitiua d.c.20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ.d.c.20.

Tertio a grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt d.c.1.& d.c. 20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt d.c. 1.

Declarat hos terminos Oldrad. conſil.20. Abb. & Felin.in rub. de ſenten. & re iudic. Alexand.Iaſ. & Doct.in rub. & in l.quod iuſſit,ff.eod. Maranta in vlt.par.ſpecu. vbi poſt Specul.in titu.de appell. refert 45.caſus in quibus non poteſt appellari a diffinitiua,& tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari. quia grauamen nō ſperatur poſſe reparari per appellationem a diffinitiua,& ſi interloquutoria non habeat vim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum a diffinitiua poteſt inhiberi iudici a quo, ne ſententia mandetur exequutioni,antequam iudex ad quem cognoſcere cæperit, vtrum ſit recipienda appellatio? d.c. Romana. §.ſi autem de app.in 6.exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bartol.in l.2.ff.de appel.recip.vbi excellen.Marinus Quaranta pater meus Iureconſultus,& aduocatus Neapo.nemini ſecundus vita,& doctrina conſpicuus in eius Apoſtillis dictis per Bart.multa addidit, & examinat per omnes partes iudicij incipiendo à citatione,inter quas cauſas connumeratur, quod ſi epiſcopus habet amplā diœceſim,& vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto a partibus, poſſunt partes petere cauſam committi in loco propinquo, & ſi hoc denegaret, poteſt appellari, & ſic limitatur c.cum epiſcopus, de offic.ordi.in ſexto,per Decium in c.cum te,num.12.de off. deleg. Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. Nauar. conſ.3.de offi.ordi. nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo, ſed debet vel ipſe accedere,vbi vertitur litigium,vel delegare,non amplectitur Rota Rom. *Epiſcopus in quali: et ſua diœ-*

vt

ceſſis parte poteſt in ſubditos iuriſdictionē exercere eum declaratione.

vt patet in deciſ.297.diuerſ.nu.7.par. 2. ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in c.nonnulli col.1.de reſcript. Amplia vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis, non poſſit communitas, ſeu vniuerſitas d.loci contra Epiſcopum intentare petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaquen.deciſ.306.par.1.

A carceratione datur appellatio Duen.in reg.52. & extat declaratio Sacræ h congregationis. *h*

Si a carceratione quanto magis a decreto torturæ, eiuſque comminatione datur appellatio, quotieſcunque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari. ita hodie procedit tex.in cap.cum ceſſante, de appellat.& a tali futuro grauamine appellari poſſe tenet Bartol. in dict.l.2. ff.de appell.recip.& ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione conciliari Nauar. conſil.2.de K appell. k

Cenſura eccleſiaſtica, vt eſt excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum ca. quærenti, de verb.ſignif.dicitur grauamen irreparabile Rebuff. in tract. concorda.in rub.de friuo. appellat. Duen.reg.52. & ſi appellatur non ſuſpenditur cap. paſtoralis, §.verum, de appell.c.ad reprimendam, de off.ord.c.is cui de ſent. excom. quæ cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ Abb.in cap. qua fronte de appella. & eſt interloquutoria, vt per Doct.in d rub.de re iud.& de ſenten.excom.& Maran.par.6.num.40.in ver. & demum fertur, & ideo ſi fuit appellatum a futuro grauamine, & ſic a cenſura futura, excommunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla.cap. dilecti filij de appel. Duen. regul.42. licet a futuro grauamine appellari non poſſit Abb. in cap.dilecto, de appell. Felin.in cap. ſignificauerunt, num.9.de teſtib.Maran. in d.vlt.part.numero 273.fol.167.niſi ab illato, vel comminato irreparabili vt ſupra, & tunc ſi a decreto torturæ, vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram ſuffraganeo, & per eum admiſſa, poteſt ſtatim inhiberi, aut non fuit admiſſa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorum, vt illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure, quia per appellationem a grauamine irreparabili, vel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequam per iudicem ad quem inhibeatur, ſicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur tex.in c.non ſolum, de appell.in ſexto. Maran.d.par.6.in verbo, & quandoque appellatur nu. 212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine poteſt inhibere ſuffraganeo, vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam, vt in ea procedat ad vlteriora citra torturam, vel excommunicationem: ſi vero non conſtat de grauamine debet remittere cauſam appellatione non obſtante ita conſului in Curia Archiepiſc. Neap.

Quando vero excommunicatio eſt pœna delicti impoſita a iure vt per Abb.in rub.de ſent.excomm. dicitur declaratio, & per appellationem ſuſpenditur

ditur

ditur ſententia declaratoria,nec habet exequutionem Fel. in c.cum ab homine nu.12.de iudi.& in c. Rodulphus, num.43. de reſcript. Duen.in d.reg.42. Naua.conſ.12.& 20.num.5.& in conſ.35.& 65.de ſent.excommu.vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria abſque citatione eſt ipſo iure nulla,non ſic excommunicatio,ſeu cenſura ab homine,idem in conſil.6.eod.tit. in antiquis:ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium,poteſt denũciari non obſtante appellatione c.peruenit, el primo,cum ſeq.de appellat.Couar.in c.alma mater,§.2.nu.9.de ſent.excom.in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excommunicationis ab homine, limita non procedere in eo,qui appellauit poſt excommunicationem,quando excõicatio poſt denunciationem fortior redderetur,cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ,vt in c.tua de ſen.excõ. nam tunc per appellationem ſuſpenditur Naua.in c. cum contingat.de reſcri. remed.6 nu.7.poſt Francum in d.c.paſtoralis,§.verum,de appell.

Primo quæro,an extra prædictos caſus poſſit appellari,Reſpondeo nõ poſſe,neque tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d. Conc. Trid.quamuis ante Conc.poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis,& expreſſa cauſa iuſta,licet non contineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim diffinitiuæ

I l c.vt debitus honor,de appell.Nauar.conſ.2.de appell. Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo neque ad eum effectum, etiam abſque vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus a prædicto Concil.conceſſos appellandi,vt extat declaratio Sacr. Congregationis Conc.

Secundo quæro, an dicti caſus appellandi ſeruari debeant,quando is a quo appellatur, non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam,Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere, vt patet ex verbis decretorum dicti Concil. præſertim in d.c.20.ſeſſ.24.& extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio quæro,quid ſi dicti termini a Conc. præſcripti in inhibendo non ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem a quo non teneri obedire, ſed inhibitione nõ obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc.Trid.

Quarto quæro,an archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere. Reſp.quod Abb.in cap.literis, in fi.de off.deleg.tenet, quod ſic,ſed contrarium tenent ibi Felin.ſub num.5. Dec.nume.47. Franc.in capit.dilecto,de appellat.& ratio eſt,quia archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ cap.1.de offic.lega.ergo nec per viam nullitatis, quia paria ſunt vt ibidem per Dec.& querela propriè dicitur quoties cauſa defertur ad iudicẽ abſque appellatione glo.& Abb.in c.querelam, de procura. quam opinionem veram eſſe cenſet,& tenet Couar. pract.quæſt c.9. ſub num,2.dicens opinionem Abb.eſſe veram in ſuperiore,qui poteſt adiri abſque appellatione,nõ autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt archiepiſcopus qui regulariter non niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos epiſcopi, Abb. in c.ad reprimendam,ſub nu. 6.de off. ord. & nullitas impedit exequutionẽ ſnĩæ gl.fi.in clem.vni.de ſeq.poſſ.& fru.Bar.in l.4.§.condemnatum,vbi Iaſ.nu.20.

ff.de re iud.& in l.ſi expreſſim,ff.de appel.Vant.de nullit.tit.9. Ant.Gab.li.6. comm.opin. conclu.2.ſub rub.de ſtatu Troiſius in Prag.Regni Neap. poteſt autem excommunicatus archiepiſcopum adire per viam querelæ, prout in caſu d.c.ad reprimendam,& c.venerabilibus,de ſent.excom.in 6. quæ iura iuncto c.per tuas,de ſent.excomm. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & archiepiſcopi eorumque vicarij antequam abſoluant:debent habere præ oculis,regulam,& formam quomodo ſit procedendum.

Quinto quæro quid in caſibus, in quibus expreſsè Conc. ſubſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ congregationis Cōcilij,appellationem.ſ.ſublatam intelligi quo ad effectum deuolutiuum,nō autem ſuſpenſiuum,& ex Decretis eiuſdem Conc.habes quod appellatio non ſuſpendit exequutionem Decretorum in cauſa reſidentiæ ſeſſ.23. de refor.c. 1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur,exequutio non impeditur,aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 14. de refor.generali c.10. & ſeſſ. 13.de refor.c.1.§. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum quo minus exequutionem habeat,nulla deuolutio aut appellatio impedit,aut ſuſpendit ſeſſ.24.de reform.generali c.18.& quod appellari poſſit de mala electione in beneficijs per concurſum,vide Bullam Pij V.incip.In conferendis, quā habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus,& in deferenda vmbella,& alijs ſimilibus,amota omni appellatione,& non obſtantibus quibuſcunque componat,vt in ſeſſ.15.de refor.c.13. item exequutionem Decreti eiuſdem Concil. ſeſſ.25. de refor. c.14.contra concubinarios clericos appellatio, aut exemptio non impedit,aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum ſi fuit exceſſus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitime appellatur c. ad noſtram c.repræhenſibili in fi.& c.quia nos,c.inquiſitioni de appella.ca.licet de off.ord.vbi de clauſula appellatione remota.

Declaratur concluſio, ſ. non poſſe Religioſos appellare a correctione.

Vide decretum pro fratribus S. Frāc. de obſeruantia relatum in

Concluſionem,quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe a correctione in eos facta per ipſorum ſuperioris, declara primo,vt intelligatur denegata eis appellatio a correctione, quæ fit ſecundum ſtatuta ordinis,non autē ab ea,quæ contra ſtatuta fieret ex deductis per Pariſ.in conſ.28.num.15.& infra vol.4. Secundo declara vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur, veluti, quia ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur,vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibid. nu.21. allegatos comprobat Nauar.in conſ.4.ſub num.3.de appellat.in nou.& apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Concil. Trident. ſeſſio.25.de regular. cap.4.docet idem Nauar.in commen.ſuper c.non dicatis 12.q.1.numero 61. etiam ſi præd. acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris ratione,de qua ibi per eum, & concludit Roderic.to.1. q.reg.q.30.art.3.aſſerens opinionem D.Bannes ad D.Thom.2.2.q.12.art.1.

pro-

procedere poſſe caſu,quo non cõſtaret de iniuſtitia grauaminis,& hoc ratione ſcandali qui Roder.in q.29.ar.2.eiuſdẽ tomi refert per ſacrã congregationem Illuſtriſſimorũ Cardinalium eſſe interpoſitũ decretũ anno 1587.vt appellatio hoc ordine à ꝓſequatur a Guardiano ad Prouincialẽ, à Prouinciali ad Generalẽ,à Generali ad Protectorẽ,à Protectore ad Sacrã Congreg.& vide hoc decretum relatũ in verbo monaſteria & conuentus regularium virorum incip.qm̃. *verbo Monaſteria & conuẽtus regulariũ virorum.*

Sexto quæro an ſint alij caſus, in quibus appellatio non retardet exequutionem,Reſp.quod ſic,vt ſunt decreta affirmatiua, quæ enumerat Affli.deci. 152. & 271. ſed primi duo per eum relati habent locum in foro laicali huius Regni,cum de iure communi ciuili, & canonico appellationi ſit deferendum etiam pro cauſa minima, cap. de appellationibus. de appel. l. & in maioribus C.de appell. Tiraq.de iudi.in reb.exig.feren. fol. 82. Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis, qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij. Lamb.de iure patro.5.art.11.q. princ.2.par.2.lib.num.2.verſi. bene verum fol. 337. ſed in contrarium eſt veritas,quia talis poſſeſſio dicitur attentata,& non poſſe inſtitutum poſſeſſionem capere pendente appellatione, pluries fuiſſe deciſum in Rota Roma. refert Lancel.de attenta.par.2.cap.13.limita.49.fol.298.

Septimo,Quæro an elapſo biennio dato per Concil. Trid. pro expeditione cauſarum poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices,Reſp.non poſſe,faciunt dicta per Abb.in c.venerabilis nu. 10.de iud.extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauo quæro an acta originalia ſint tranſmittenda. Reſp. extare declarationem Sacræ congregationis Concilij cauſis epiſcoporum præpoſitæ, quod acta originalia proceſſuum primæ iſtantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur,& tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium,vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum quod ſi appellatio non ſuſpendit pronunciatum, vt in cauſis ſupra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantum,ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione, non apponitur clauſula,quod interim nihil innouetur,quia per appellationem non impeditur impugnatio informationis, ſi vero appellatio admittitur, de iure, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum, tunc in literis inhibitorialib. apponitur clauſula, quod appellatione pendente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in priſtinum, & ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ, vel decreti ſuffraganei, à quo fuit legitimè appellatum, erit inferenda in literis inhibitorialibus, quando vero appellans non producit,ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum à Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari, in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis cum clauſula, quod veris exiſtentibus prænarratis,& ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere habet copiam actorum inhibendo in forma iudici a quo, cum admonendo,

vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibendi cũ inſertione ſententiæ, ſeu decreti conſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis ſub n.16.ver.2. principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quẽ fuit legitimè appellatum a grauamine illato ante diffinitiuam, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere quod ſtantibus grauaminibus cauſa remaneat. vide c. vt debitus honor, in fi. de appell. ca.1. in princ. & ibi glo. de fo. comp. in 6. Bart. in l. eius qui n. 10. ff. de appel. recip. Couar. pract. quæſt. c.9. ſub nu.6. aut grauamen non fuit illatum, ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſeu reuocato grauamine comminato, remittere cauſam, vt dictum fuit ſupra ſub nu.20. de appellatione a comminata tortura, vel excommunicatione. ſi vero non fuit pars grauata, debet ſtatim remittere, c. Roma. §. fi. de appell. in 6. limita niſi iudex à quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere c. cum appellationibus, eod. tit. in 6. *Steph. Quaranta. V. I. D.*

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

Decretũ S. Cõgregationis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales quæ inter appellationũ & prioris inſtantiæ iudices, non ſine partiũ diſpendio curſuſq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cũ ſcandalo oriuntur, Sacra congregatio cauſis Epiſcoporũ præpoſita facta prius relatione Sanctiſs. D. N. Clementi Papæ III. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumve ſubditos non iudicent, niſi in caſibus a iure expreſſis.

Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuntij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quo ad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit, appellationem a ſententia diffinitiua, vel habẽte vim diffinitiuæ, aut a grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus a iure non prohibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tẽpora fuiſſe interpoſitam, ac proſequutam.

Nec dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur. nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur, receptã, non concedantur, niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuã irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus

ceſſus

ceſſus & inde ſequuta quæcunq; ſint ipſo iure nulla, eiſque impune nõ parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis a quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede actorũ exemplum authenticum appellanti intra breuẽ aliquem competentẽ trrminũ tradatur. Caucat tamẽ iudex a quo, ne ſi vere appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudiciũ appellãtis attentet, etſi per actũ publicũ, aut per teſtium depoſitiones cõſtiterit acta denegari appellãti, tũc mãdato tradẽdi acta poſſit iudex appellationis adijcere, ne interim aliqd noui cõtra appellãtẽ attentetur.

Ab executione decretorũ S. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec ſi epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt, vt Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nuntiorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis vero viſitationis ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectũ deuolutiuum tantum admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

Cum a grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi a iudicis, ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatũ nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium; vt in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncque ſi conſtiterit, eam iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excommunicauit, appellãs remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamq; emendationem præſtiterit, obtineat; ſi vero iniuſtam eſſe clare appareat, ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfingendum abſoluendus remittatur, licet etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelã non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel a iure, ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excom municatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam a iure præſcriptam apparebit, quem ob

manifeſtam offenſam excõicatum fuiſſe, debitam et ſatisfationem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quandiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren.

Hiero. Agucchius Sec.

c *ADDITIO. Quod ab inquiſito de hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum tenet Zanch. in tract. de hære. c. 29. num. 3. & 4. Repert. inquiſ. in verbo appellare, quamuis de prouocando ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in direct. inquiſ. par. 3. commen. 31. fol. 459.*

d *Dictis per D. Authorem adde quod poſtulans abſolutionem ad cautelam non fatetur ſe excõicatum gl. recepta in c. venerabilem in verb. poſtulauerit de elect. Naua. conſ. 5. nu. 13. de empt. & vend. neque inducit eius neceſſitatem idem Naua. in conſ. 1. ne cler. vel monac. nu. 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare, is cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter. Nau. in man. conſ. c. 27. ſub num. 187. qui tenet, quod non, contrarium aſſerendo in Delegato, cui committitur cauſa, faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis ab excõicatione, & commiſſionem cauſæ, quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis commode poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in c. alma mater p. 1. §. ſi. ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam requiritur licentia a Diæceſano loci, quando fit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedat Pani. in trac. de off. & pot. c. ſed. vac. p. 2. q. 6. n. 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus cum reincidentia Couar. in d. p. 1. §. 11. ſub nu. 6.*

Denique de hac materia poſt primam editionem ſcripſit late Auth. theſauri Caſuum conſcientiæ lib. 2. c. 18. quibus adde Lancell. lib. 4. inſtit. Canon. in tit. de excomm. §. ſi quis tamen, & ibi glo.

e *Extat declaratio Sacræ congregationis Conc. Trid. ad inſtantiam Epiſcopi Nicotarem. videlicet.*

An quod c. 10. ſeſſ. 24. de refor. dicitur quod epiſcopi tanquam Apoſtolicæ ſedis Delegati ius, & poteſtatem habeant &c. ita intelligendum ſit, vt poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat vti eodem iure, eademque poteſtate.

f *Iuriſdictio duplex aliquando in perſonam vnius reſidet. c. ſuper quæſtionem. §. ſi vero & ibi Anch. de off. deleg. Menoch. de præſump. lib. 2. ca. 16. & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, qua magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 33. de ſent. excomm. in antiq.*

Differt autem ordinarius a delegato tantum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habente poteſtatem iure ordinario non ſeruata forma iuris valet etiam ante ſatisfactionem non tamen facta a Delegato Nau. in man. conſ. c. 27 nu. 37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt*

ſcunt arbitri,ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi Iacob. Sbrozz. in tract.de off. Vica.lib.3.q.16.

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla Ant. Gab.in tit. de iudicijs concluſ.5. Minado deciſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis Lancell.in tract.de attent.par.2.c.6. A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni,Vinc.de Franch.dec.408.

Quando epiſcopus litigat cum ſubdito,vel eſt ſuſpectus,eliguntur arbitri,Capic. deciſ.137.a quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran. in 6.par. in verbo et quandoq; appellatur nu.376.per gl.in c.ab arbitris,de off.deleg.in 6.ſed hoc procedit in arbitris delegati Papæ,non autem ordinarij; quia tunc non poteſt appellari ad Archiepiſcopum,vt eſt com.opin. Cara.in ritu M.C.Vic.275. & tenet D. Quaranta ſupra ſub nu. 19.verſ.item quæro a delegato recuſati.

Hinc dubitari pōt, an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuæ eccleſiæ, ſeu ad epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue,prout expreſſe,& indiſtincte tenet gl.in c.ſi quis erga,verſ.priuetur 2.q.7.& Inn.in c.noſtri, n.1.de elect.Put.dec.110.n.3.lib.2.quam gloſſam cōiter receptam fatetur,Nauar.in conſ.20.ſub n.9.de reſcrip.in nou.& eſt com.canoniſtarum ſententia, de qua teſtatur Redoa.in tract.de reb.eccl.non alien.q.78.c.8.n.4.& 5. Quā concluſionē declara primo,vt tñ conſultius ſit alij committere, in quo oēs concordare aſſerit Alberic.in rub.C.ne quis in cauſa ſua n.3. Secundo declara,vt non procedat quando cōmodum venit ipſi Epō applicandum ea Panor.in c.venerabili,n.4.de cenſib. Tertio declara vt poſſit nihilominus recuſari,& propter præſumptam affectionē vti ſuſpectus allegari,vt poſt Abb. Franc.& Dec. in c.poſtremo de appel.concludit Stepha. Aufrer.in tract.de recuſat.nu.8.ex com.& veriori opinione Maranta in Spec.aduocat.par.6.in actu princip.nu.51. Cæſar,de Graſ.in dec.4.nu. 1.ſub tit.de excep.& Capyc.dec.137.num.6.

h *Tenor vero declarationis eſt,An quod decreto ſacri Conc.Trid.ſeſ.13.c.1.de refor.& alio ſeſſ.24.c.20.de refor.dicitur de grauamine,quod per appellationē a diffinitiua reparari nō pōt,intelligi poſſit et debeat de grauamine indebitæ carcerationis.*

Sanctiſs.D.N. audita relatione Cōgregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendū,& ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, & ordinariū teneri huic appellationi deferre,& teneri proceſsū trāsferre ad iudicē appellationis,interim tamē reo manente in carceribus,donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu appellatio a Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequutionem correctionis,eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau.in tit.Mag.Cur.Vic.41. num.13. idem in rit.259.ſub nu.11.tenet & probat quod a decreto de torquendo admittatur appellatio,& tortura ſuſpendatur etiā antequam per iudicē ad quem inhibeatur,nā licet regulariter appellatio ab interloquutoria nō liget manus iudicis a quo,antequā inhibeatur,vt in c.non ſolum.de appell.in 6.limitatur nō procedere in ea interloquutoria,quæ infert grauamen irreparabile,vt iſta de torquendo, & ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruenda confeſſione, ſed ēt ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiue vel negatiue,ampliando etiam quando*

appellatur a comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis, ſicut per appellationem a decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irretractabilis ferens ſecum exequutionem in inſtanti, vt excommunicatio, carceratio, tortura, & alia huiuſmodi, quæ continent factum, quod infectum eſſe non poſſet leg. in bello. §. facta. ff. de cap. & poſt. reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur Doc. in l. quod iuſſit, ff. de re iud. Diaz. reg. 39.

Idē iudiciū fit de grauamine reparabili ſed cum magna difficultate qd̄ de irreparabili

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 15. Menoch. in comment. de adipiſ. poſſ. remed. 2. nu. 866. Lancell. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

Dicitur etiam decretum habere vim diffinitiuæ, quando epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competentem, & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archiepiſc. ad ulteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim diffinitiuæ, ſecus vero ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet, vt per Carau. in d. ritu 259. in fi. vbi allegat Rebuf.

In hac materia appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt, quod appellatio debet fieri coram iudice a quo infra decem dies, niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus, quia tunc coram iudice ad quem vel extraiudicialiter coram notario iudice & teſtibus, c. fi. vbi Zab. de appell. Maran. in 6. par. in verbo, & quandoq; appellatur, num. 133.

Itē inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cum cauſæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, alias ſecus. Maran. in d. 6. par. n. 207. Proſ. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
22 *An extra cauſam negligentiæ.*
23 *Quæ nam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganea, & in locis exemptis ſuæ diœceſis, & prouinciæ.*

21 m DEcimanona authoritas eſt, † vt propter negligentiam m epi deuoluatur poteſtas ad Archiepiſcopū 9. q. 3. vbi glo. in ſum. & in c. fi. in verbo negligeres, quæſt. eadē, ac in c. paſtoralis, in prin. de off. ord. in c. ſicut olim, de accuſ. in c. 1. de ſup. negl. præl. in ſexto. Hoſtien. in ſum de off. ord. ſub n. 7. Abb. in c. quanto n. 6. de off. ord. Gem. & Franc. in c. venerabilib. §. ſanè, de ſent. excō. in 6. notant ex eo tex. quòd Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei, ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe comm. opin. dicit Abb. in c. graue, n. 9. de off. ord. Feli. in d. c. paſtoralis, nu. 6. & quod negligentia ſit iuſta cā priuandi aliquem exercitio, & modo probandi negligentiam, vbi a iure, vel ſuperiore non eſt præfixum tp̄s, Felin. ponit in ca. irrefragabili, de off. ord. Sed contra prædictam cōem opin. tenet Abb. in c. ſi quis contra clericum, n. 7. de for. cōp. & in repet. eiuſdem, qui a nu. 40. vſq; ad 42. latè examinat, & cōcludit quod epiſcopo pro ſuis exceſſib. excōicato, vel iuriſdictionem exercere negligente, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanum non deuoluitur

quam-

quanquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem compellere valeat, in prælatis vero epiſcopis inferioribus quoad ipſum, ſecus eſt cenſendum, & ex hoc infert corrolarium, quod pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum, quam Archiepiſcopi in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum. idem tenet Abb. in d.c. paſtoralis. in princ. nu. 10. & 12. in c. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. in c. auaritiæ nu. 6. de præben. in cap. ex frequentibus nu. 10. de inſtitu. in c. cum Bertold. nu 10. de ſent. & re iud. in d. c. graue num. 9. de offic. ord. & in c. nullus, de iure patro. ſimiliter dicit quod Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus a iure expreſſis. vnde licet regulariter poſſit compellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum, non tamen ipſe ſuccedit in exercitio, & notat etiam Gemin. in c. 1. num. 5. de ſupp. negli. præl. in ſexto, & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos, quam in ſubditos ſuffraganeorum. Ancha. notat. in d.c. paſtoralis in princ. Card. Alex. in cap. de ijs 12. diſtin. propter negligentiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum, ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum vt refert Felin. in d.c. paſtoralis, qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo communem, tria pro ea conſiderat, cuius dictis adde, quod non conuincitur iudex de retardata iuſtitia, niſi fuerit ter requiſitus Gram. in conſ. crim. 54. n. 7. Bauer. in tract. de mora. par. 1. niſi in prima interpellatione recuſaret, tunc vna ſufficit, & ſequitur Rebuff. in tract. concordatorum in rubr. de friuolis appellat. vbi concludit eſſe communem opinionem; quod quando quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum a ſuo iudice, appellare poteſt ad immediatè ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligens circa ea quæ ſibi incumbunt, tenetur ad intereſſe, vt per Rebuff. in loco præallegato poſt gloſ. in cap. dominus noſter 23. q. 2. & aduerte, quod Abb. in d. cap. ſi quis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelæ, & dictum ſuum dicit Abb. non procedere in caſibus exceptis, vt in abſolutione ab excommunicatione, cap. ad reprimēdam, de off. ord. cap. ſacro, de ſent. excom. glo. in cap. qua fronte, in verbo conquerentur, de appell. & in correctione criminium, cap. Romana. § notoria, de cenſ. in ſexto, qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in cap. ex frequentibus, num. 10. de inſtit. vtroque enim caſu mora affert periculum in illa Abb. in d. repetitione c. ſi quis contra, num. 40. de foro comp. ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiam, vel conſentire, ſed tantum compellere epiſcopum ad conſentiendum, tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens, quod bonum aliter non ſuccederet, poterit etiam ipſe dare licentiam, vel conſenſum præſtare. Lamb. de iure patr. lib. 1. par. 2. ar. 20. quæſt. 1. princ. num. 21. fol. 123. vbi pro ornatu d. cap. nullus, de iure patron. late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire an poſſit adiri ſuperior, vt illum compellat, ad conſentiendum vel ipſe conſentiat, & concludit quod, quotieſcunq; conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum Epiſcopo iura epiſcopalia habentem, poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorem prælatum ad conſentiendum

dam, vel ipſe conſentiat, & ratio eſt in epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habeat intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c. omnes baſilicæ 16. q. 7. gl. in c. ſane & in c. ſicut videre, de exc. prel. & in c. q̄q̄ in verbo loci ordinario de vſu. in 6. c. cū contingat, de fo. comp. & res, de facili reuertitur ad ſuā priſtinā naturam c. ab exordio 36. diſ. Secus tamen eſt in Archiepoſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſib. à iure expreſſis per d. ca. paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in qno poteſt recurri ad Archiepiſ. quando Epiſco. non vult inſtituere qui, præfiget terminū infra quem ſi non inſtituit ipſe ſupplebit Abb. in d. cap. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. & vltra rationem: Abb. poteſt dici quod ille caſus eſt expreſſus à iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per c. 2. de conceſſ. prabē. c. cum in cunctis, in fine de electio. d. c. ex parte, de conceſſ. præb. Rocchus de iure patro. in verbo pro eo quod diœceſani conſenſu nu. 16. Lamb. vbi ſupra. & in quęſt. ſeq. & lib. 2. par. 2. ar. 17. quæſ. 8. prin. fol. 191. & eodem lib. 2. par. 3. ar. 7. q. 7. princ. fol. 217. qui in præcedenti art. 6. nu. 4. ponit multos caſus in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus à iure non eſt præfixum habenti facere actum, & ſi infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit, ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis audire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habens conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb. in d. ar. 20. nu. 13. fol. 123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negligens in exhibenda iuſtitia, & ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo qui noluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla reſtet obiectio, conſuluit Hoſtien. in d. c. 1. de ſupp. negl. præla. in ſexto, vt Metropolitanus remittat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignans ei certum terminum competentem, infra quem iuſtitiam reddat, quo elapſo ſi hoc non fecerit, debet Archiepiſcopus definire, & vt epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumentum. pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis inquit Felin. in d. ca. poſtoralis, de off. ordi. facit diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20 §. legatis. & ritus. 19. Cur. Archiep. Neap. & ibi Alber. Oliua Frec. de ſub feu. lib. 2. authori. 11. Card. Alexand. etiam dicit in ſum. 9. q. 3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, vt non ordinet vel excommunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus non emendauerit, tunc Archipieſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet quod in parochia eius ordinabit clericos, inſtituet in eccleſijs, excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum Hugonem. idem Car. etiam in d. cap fin. 9. q. 3. notat quod epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare & alia diſponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel negligentiam ſupplere poteſt, idem tenet Berta. de epiſc. lib. 4. par. 3. q. 44. & ſit dicta 9. q. 3. abbreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti vbi quęritur

tur

tur, an liceat Archiepiſcopo clericos ſui ſuffraganei abſoluere vel damnare, & quod non niſi data negligentia, vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligentia, vel appellatione non poteſt Archiepiſcopus ſe intromittere vt quando epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem præſertim contra promouendum ēt extraiudicialiter ſibi notam arg. cap. ad aures de temp. ordi. & Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 1. & ſeſſ. 23. c. 8. de refor. dum dicitur quod vnuſquiſq; a proprio epiſcopo ordinetur, & alius epiſcopus non poteſt ordinare niſi eius probitas, & mores ordinarij ſui teſtimonio commendetur ſub pœnis ibi expreſſis. Sed ſi epiſcopus ſuffraganeus non allegaret cauſam rationabilem, & perſona promouenda eſſet idonea de vita, moribus, doctrina, ac arctata ratione beneficij curati, & adeſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorum, periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum, circa adminiſtrationem ſacramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontificem ad maiorem cautelam, crederem attentis prædictis circunſtantijs, ac negligentia epiſcopi præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinari ſubditum ſui ſuffraganei, & ita procedere prædicta. idem dicendum ſi epiſcopus eſſet in remotis partibus, & non adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummum Pontificem, & Vicarius eſſet negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis. Præterea ex hac communi concluſione deducitur quod Archiepiſcopus poteſt aſſignare terminum epiſco-
n po vt conſtituat ſibi Vicarium, vel officialem, n quo elapſo Archiepiſcopus ſupplebit Abb. in cap. quoniam, de off. ord. ſi tamen epiſcopus eſt in diæceſi, & poteſt omnia epiſcopalia munera obire, non tenetur habere Vicarium gloſ. Io. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtit. iur. cano. in titulo de off. Vicar. in verbo non poteſt. Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis epiſcopo negligente ſuccedit Archiepiſcopus Abb. in d. c. paſtoralis, in prin. Lancel. Gorrad. in temp. om. iud. lib. 2. c. 4. ſub nu. 22. Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiā prælati, regularis perſonæ ſuæ prouinciæ ſi poſt eius monitionem non reuocauerit ad clauſtra c. quanto, vbi Abb. de off. ord. Quęro quid ſi in terminis c. omnis vtriuſq; ſexus, de pęn. & remiſſ. epiſcopus malitioſè recuſauerit dare licentiam alteri confitendi, an poſſit Archiepiſcopum adire. Reſp. prout in gl. in d. c. in verbo obtineat. Item quæro quid ſi epiſcopus eſt, exemptus Reſp. ꝙ Metropolitanus non ſupplet negligentiā epiſcopi exempti, Abb. in c. 2. nu. 8. de conceſſ. præb. prout erat epiſcopus Adonen. qui non recognoſcebat aliū ſuperiorē niſi Papam, cui eſt directa decretalis in c. nullus de iure patro. & ideo de Papa ille tex. loquutus fuit dicit Lamber. in d. ar. 20. nu. 9. fol. 122. vbi nu. 15. ponit quando dicatur negligens, & neglectus, & habetur per Gem. in c. eccleſiæ nu. 12. de ſuppl. negli. præla. in ſexto. Quæro etiam quid ſi capitulum Sede vacante negligens eſt? Reſp. Quòd nedum Archiepiſcopus ſupplet negligentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando viſitatorem iuxta diſpoſitionem ca. fi. de ſuppl. negli. prælat. in 6. Abb. in c. 1. ne ſede vaca. & vide glo. in clem. 2. in verbo capituli de hæret.

22 Quæro † etiam quid extra caſum negligentiæ? Reſp. quod in caſu extra negligen-

gligentiã non ſuccedit Archiepiſcopus, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excõicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excõicati ad metropolitanũ nõ deuoluitur c. 1. de ſuppl. negli. prælat. in 6. ſed ad Papam vt. ibi per Gem. & Do. vbi aſſignant rõnem, quia negligens peccat in iuriſdictionem, ideo ad proximum ſuperiorem deuoluitur, non ſic ex alia cauſa, epiſcopo vero a paganis, vel a ſchiſmaticis capto, non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat. c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota, qui non prouidit de Vicario, vt Capitulum ſuccedat, Card. Zab. in clem. vnica, ſub nu. 17. de off. Vicar. Vitali. in cle. 1. §. volumus, nu. 17. de for. compet. facit etiam tex. in c. vnico. §. fi. de ſed. vac. in 6. ita fui in voto pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Afflict. in ca. Imperialem, §. præterea n. 33 de prohi. feu. alie. per Frider. & qualiter conſtare debeat de negligentia vide eundem in c. 1. ſi de inueſti. feud. inter dom. et vaſſal. nota. 13. in fi. & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum quando tamen crimina nõ ſunt notoria Paui. de viſita. par. 2. q. 5. Item ſi epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſeculari, poteſt adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ vt eſt cõmunis opinio Couar. cap. 10. pract. quæſt. ſub num. 10. Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bal. in l. 1. num. 18. C. quom. & quando iudex poſt glo. fin. in cap. admonet, de renunc. Tu dic quod ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem, tunc ad inſtantiam partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino, alias eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt epiſcopus ſe tueri termino biennij dato per Conc. Trid. in præalleg. ſeſſ. 24. cap. 20. quia in eodem ca. in §. legati quoque expreſſe cauetur, quòd negligente epiſcopo, eoque prius requiſito iudex ſuperior poteſt procedere & ratio eſt, quia illa retardatio expeditionis præſertim ſi reus detinetur in carcere continet grauamen irreparabile a quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat, Bald. in l. 2. num. 6. & 7. C. de epiſc. audien. & ſupradictum eſt autho. 8. & in hac authoritate, 19. & non debet reſultare iniuria vnde iura naſcuntur l. meminerit. C. vnde vi, ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium l. quod fauore. C. de legi. Item per negligentiam epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio, ad Arch. epiſcopum poſt ſex menſes cap. 2. de conceſſ. præben. Limita in beneficio Curato, ad quod ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus infra duos menſes inſtituere, alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V. incip. In conferendis, ſed eo caſu ego conſulerem, vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, vt ipſe tutius procedere poſſit.*

Amplia non ſolum in negligentia ſed etiam in recuſatione, vt quando epiſcopus negaret diſpenſare vbi patet ratio diſpenſandi vt eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, vel alius Superior Burgos in tractat. de Irregu. pa. 2. fol. 28. ſub rub. quæ diſpenſatio dicatur debita facit tex. cum gloſſ. in c. exigunt 1. q. 7. & in c. Domino ſancto, 50. diſt.

50.diſt.& c.nullus de iure patr.& tunc debet remittere ad ſuffraganeum vt diſpenſet quo recuſante, vel negligente tunc ſuperior diſpenſabit. Burg.in d.tract.par.3. in tit.de diſpenſatione Archiepiſcopi fol.77. & quando liceat diſpenſare vltra Burg. vide Rebuff.not.in praxi.benefi.par.2.ſub tit.de diſpen.ad plu.beneſ.a num.43. ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti authoritate ſcil. exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt ſi epiſcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum quãuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Concil.Trid.ſeſſ.25.cap.3. & ita practicatur, a commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem ledit, aut grauat appellari poteſt dictum fuit ſupra autho. 18. ſub num.18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar.conſ.11. de offic.ordin.in nouis. vbi etiam ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineant.

n *Hæc quæſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob.Sbrozz.in tract.de Vica.epiſc.lib.1.q.46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltim tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, Vt etiam in temporalibus; Et, quænam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat glo.in c.auaritiæ, de elect.in 6. & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz. d.lib.1.q.57. & Nauar.conſ.4.de off.ord.in antiq.*

23 XX. authoritas eſt † nam in concernentibus totam prouinciam poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum vt in tollendo prauam conſuetudinem cap.ad extirpandas, & cap.ſi de fil. presbyt. cap.ex frequentibus, de inſtit.c.in tantum, de ſimo. c.pernicioſus, vbi Abb.de celebr. miſſ. Abb.in cap.paſtoralis, in princ.de offi.ord.& ibi Fely.nu.7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in diœceſi ſuffraganeorum ſuorum Abb.in d.c.ex frequentibus.nu.4.& 10.verſ.tertia ſolutio, & Hoſt.in ca.1.de ſuppl. negl. prælat.in 6.dicit quando peccatum eſt vniuerſale.ſcilicet, quia per vniuerſam prouinciã frequentatur, ſollicitudo enim totius prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c.cleros.21.diſt.facit text.in ca. ea noſcitur, de his quæ fiunt a prælat.ſine conſen.cap.c.tuarum, de priuileg. c.quoniam 75. diſt. gl.in d.c.paſtoralis, de off.ord. Gemi.in c.fi. in princ.nu.9.de offic.deleg.in 6. & gerit ſolicitudinem vniuerſaliter non particulariter Butr.d.c.paſtoralis.

XXI. authoritas eſt quod Archiepiſcopus cum in prouincia ſuam iuriſdictionem exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notarios iniuriantes ſibi, & nuncijs, & familiæ ſuæ tam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quam non, tex.eſt not.in c.1.de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap.1.de off.deleg. & ibi glo. & in ca.cum voluntate.§.fi.in verbo. Ratione officij de ſent.excomm.& in extrauag.vnica Ioan.22.de priuil.in verb.impediatur officium. faciunt dicta per Vincent. de Franc.deciſ.147.poſt Paul.de Caſt.in l.adductos, C.de epiſc.audien.officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repræſentant gl.in extrauag. Ioan.22. de pœnis in verſ. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap.dilectus, de pœnis vbi Abb.

ADDI-

ADDITIO. Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium, & non requiritur cauſæ cognitio. ca. manifeſta 2. q. 1. cap. cum ſit Romana de appell. c. euidentiæ, & ibi gl. de accuſ. cum alijs concord. Sed erit potius exequutor iuris, vt per Innoc. & Card. Zabar. in c. ex parte, de verb. ſign. per Gem. & Franc. in d. c. 1. de pœn. in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari, c. nouit, de appell. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit, & not. limitat Abb. in ca. cum veniſſent ſub num. 8. de iudi. quando pro illo delicto ſeu iniuria eſt certa pœna in iure expreſſa, ſecus ſi venit imponéda arbitrio Iudicis, quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per conſequens non diceretur merus exequutor, exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitioné, ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari ex allegat. ibi per eum, quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in cauſa propria, cum ſit res valde iniqua, vt in rubr. C. ne quis in ſua cau. & tunc debet committere non ſuſpecto, per ea quæ fuerunt dicta auth. 18. ſub nu. 19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pœnæ, vel pœnitentiæ ex his, quæ notantur in cap. & qui emendat & ibi glo. 45. diſt. & ſentit expreſsè Abb. in d. c. cum veniſſent ſub num. 12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes a conſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs c. de ijs 12. diſtinct. ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea cap. altaria, el primo, de conſecra. diſt. 1. cap. Inſtitutis, de conſecr. d. 2. glo. in cap. penult. de celeb. miſſ. cap. fi. de ſponſ. duor. & facit text. in cap. dilectos el 2. de ſimo. & in c. 1. de poſtul. prælat. & ſic nota caſum in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei videlicet, quando agitur de modo officiandi, & ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem cap. ex frequentibus de inſtit. Gemin. notat in d. cap. de ijs, quem ſequitur Cardin. Alex. ibidem dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio reſpiciunt totam prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum, niſi eccleſiæ prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem. Sylu. in verb. Archiepiſcopus ſub nu. 2. ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij in c. quod a nobis poſtulat, Datum Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conc. Triden. reſtitui approbatione incip. quod primum, Datum Romę prid. Id. Iul. 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo Metropolitanæ eccleſiæ attendi c. 3. de cogn. ſpiri. ſed quoad illum tex. attenditur Concil. Trid. ſeſſ. 26. c. 2. de reform. matr.

XXIII. authoritas eſt, nã Metropolitanus ad querelam epiſcopi tanquam delegatus Papæ procedit contra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes a diuinis abſq; cauſa rationabili & manifeſta c. irrefragabili §. cæterũ, de offic. ordina.

ADDI-

ADDITIO. Ceſſatio a diuinis nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum vt in eccleſia non celebrent; & eſt quid facti; Abb. in c. dilectis, de appel. & de hac materia ceſſationis a diuinis habetur in c. canonici, & c. quamuis, de offic. ordi. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez in ſpeculo iuris canon. ac Cæſarei c. 37. de eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum, vide per Innoc. & alios doct. in d. §. cæterum.

XXIIII. authoritas eſt quando crimina ſunt notoria poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota prouincia c. 1. §. notoria, de cenſi. in 6. qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus nu. 10. de inſt. quando tamen epiſcopus eſt negligens. Silueſt. in ver. Archiepiſcopus ſub nu. 3. in fi. ſed in criminibus notorijs, & de quib. ſolum laborat infamia, non poteſt Archiepiſcopus procedere, ſed debet cōpellere epiſcopū vt inquirat, & puniat. Soc. de viſitat. ſub nu. 29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos, tunc poteſt Archiepiſcopus. Paul. de viſita. par. 2. q. 5.

XXV. authoritas eſt quia Archiepiſcopus pōt exercere iuriſdictionē in prouincia cōſuetudine ſibi permittente. vnde licet Archiepiſcopus regulariter nō poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c. 1. de fo. cōp. in 6. niſi in caſib. in iure expreſſis per gl. in c. paſtoralis de off. ord. & in ſum. 9. q. 3. & in c. conqueſtus, ea. q. inter quos eſt qn̄ conſuetudo hoc ſibi tribueret d. c. 1. de for. comp. & c. 1. de pęnis in 6. vbi Gem. & Franc. notant.

ADDITIO Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus. Card. Zab. declarando dictum Hoſtien. in c. duo ſimul, de off. ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem c. conqueſtus 9. q. 3. c. cum contingat de for. com. l. vlt. C. de emancip. liber. limita vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus conſuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur eccleſiis ſine priuilegio Apoſtolico vt probatur in c. contra morem 109. diſt. uel ſi vellet inducere, vt eccleſia ſua præ cæteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet vt ſi haberet canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doc. in c. cum acceſſiſſent, de conſt. Petr. de Rauen. ſingulariter in enarrat. in tit. de conſuet. ſect. nu. 22.

XXVI. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus, vel eius officialis poteſt mittere quæſtores ad elemoſynam per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ, quibus ſi a ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſſunt eos citare c. 1. de pœn. & remiſſ. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Imo. in clem. abuſionibus. num. 28. & Card. Zab. numero 9. eod. titu. & de operibus pijs vide glo. in capi. fin. in verbo Caſibus eod. titu. de pænit. & remiſſ. Ideoque licet Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa, vel quaſi cap. 1. de pœn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubiectos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales

ficiales circa charitatem & exhortationem, ſed benè poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos,& eorum officiales,ſi abſque cauſa iuſta non permittũt cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationem eſſet alias deluſoria,vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium Franc.in d.cap.1.in 3.not.de pœn.& remiſſ.in 6 Imo.& Card.Zab.in d.clem.abuſionibus,num.8.& Bonifa.de Vitali.num.62.ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi,& tales literæ Archiepiſcopi & epiſcopi conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ, non autem compulſoriæ. Imol.in d.clem.abuſionibus, num.28. De forma autem literarum, & quales debeant eſſe quæſtores habetur in cap.cum ex eo de pœnit.& remiſſ. Dum hic dicitur,quod tenentur oſtendere literas ſuffraganeo,conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excommunicatos,& publicatos ab ipſo in ſua Metropolitana,in eccleſijs ſuffraganeorũ, ſed debet eis ſcribere,vt publicentur,& affigantur iux. cap.curæ ſit 11.quæſt. 3.cuius literis creditur cap. ad probandum,de ſent.& re iudic. & cum ſit eius ſuperior tenetur obedire niſi ſint notorie iniuſtæ.glo.in cap.vnic.§.eorundem in ver.requiſiſti,& ibi doct. præſertim Vitali.de for.comp. His quæſtorib.non obſtat.Conc.Trid.ſeſſ.5.de refor.cap.2.& ſeſſ.21.de refor.cap.11.& ſeſſ.vlt. in Decret.de Indulg.quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarum quęſtoribus quorum abuſus narrantur in d.clem.abuſionibus, Nauar.in conſ.33. de pœnit.& remiſſ.in nouis, & hodie eſt penitus abolitum iſtud nomen quæſtorum per Conc.Trid. in d.cap.9. ſed debent nuncupari collectores vt extat declaratio. & debent habere qualitates prout in d.c. cum ex eo.adeo quod hodie per Conc.Trid.d.authoritas fundata in d.cap.1.de pœn. & remiſ.in 6.remanet intacta.

XXVII.authoritas,eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totam Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus cap. 1. vbi not.Gem.& Franc.de ſupplen.negli.prælat.in 6. congruum tamen eſſet ſcribere epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali,vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas eccleſiæ Cathedralis vel alibi,ita vidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Conc. Trid.ſeſſ.24.c.2.

XXVIII. authoritas eſt, quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuam Prouinciam: quod amplia etiã ſi locus eſſet exemptos vigore conſtitutionis editæ in Concil,gener. Viennenſi relato in clemen. Archiepiſcopo de priuileg. & antea poterat per prouinciam,habetur in capit.primo,vt lit.pend. & ibi Abb.ſed vt poſſit liberè in loco exempto hoc fuit inductum per d.clem.vbi Card. Zab. ſub nume.4.etiam dicit quòd delatio Crucis licet non ſit contentioſæ iuriſdictionis,eſt tamen inſigne ſapiens ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis & honoris, quem ſequitur Vitali.in 3. not. dicens quod delatio Crucis ſignificat quandam præeminentiam eius,qui ante ſe illam facit deferre,idem tenet Abb.in d.cap. 1. ſub numero 7.vt lit.pend. Card.in dict.clem.

& doct.

& doct. dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in prouincia vel diœceſi, ius nã- que reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exempta ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo, & ire ei ob viam proceſſionaliter more aliorum. Feli. c. cum non liceat, ſub nu. 2. de præ- ſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quandam dignita- tem demonſtrat, explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Cru- cis Romano Pontifici præferendæ lib. 3. c. 7. vbi eo. lib. c. 1. refert eius ſignifi- catus. Quid vero ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitali. in d. clem. & quid in proceſſionibus Rationa. diui. lib. 6. c. 102. num. 8. Amplia vt poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat Card. in d. clem. num. 8. multo ma- gis quando viſitat locum exemptum in ſua diœceſi vel prouincia vti ſedis Apo ſtolicæ delegatus, nam d. clem. generaliter loquitur & verbum declinanti ad locum exemptum, de quo in d. clem. etiam in viſitatione verificatur c. cum ex officij, de præſcript. quem tex. allegat gloſ. in d. clem. & exemptis nullum fit ex hoc præiudicium vt in d. cle. expreſsè dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha c. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis non legatus vel nuncius cum facultate legati de latere vt in cæremo. epiſ. c. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in ſua prouincia, diœceſi & ciuitate.

XXIX. authoritas eſt quod Archiepiſcopus de iure communi poteſt be- nedicere populo per totam prouinciam, quod amplia etiã in loco exempto per d. cle. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venia- lia, & intellige tam de benedictione ſolemni per illa verba ſit nomen domini benedictum, vt inquit glo. quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſsè habetur in cærem. epiſc. c. 4.

XXX. authoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificali- bus celebrare in prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſen- tia ſine Pontificalibus celebrari facere d. clem. Archiepiſcopo, & poteſt uti pallio diebus tamen permiſſis illo vti gloſſ. ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indiſtincte per d. clem. permittitur inquit Card. ſub nume. 10. & tenent Anchar. num. 3. Imo. num. 6. Vitali. nũm. 16. & cæteri doct. in dicta clem. & Paui. de viſita. par. 2. cap. 4. Ampliatur vt pro celebratione in Pontifi- calibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio vel officio, vt miſſam celebrando, & prædicando, ſed ſi iuriſdictionis officio vti vellet, id non poterit ſine licentia epiſcopi vel ſuperioris loci exẽpti, vt ordinare, criſmare, degradare, vel ſimilia facere. gloſſ. eſt celebris, & magi- ſtra in dicta clem. Archiepiſcopo, quam communiter ſequuntur omnes Do- ctores. & Paui. de viſita. par. 2. quæſtio. 4. Id amplia etiam ſi vellet hoc exer- cere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in diœceſi ſui ſuffraganei, Couar. pract. quæſt. cap. 9. ſub num. 7. quod etiam amplia ut non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea quæ ſunt iuriſdi- ctionis contentioſæ, vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil. cap. 1. de offic.

ord.in 6.niſi in caſibus a iure expreſſis Card. in d.clem. §.ſimili ſub nu,2. Dixi ſupra autho.18.ſub nu.15.& ideo quando vellet in ſua pręſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet authoritatiue demandare & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Ancha.nu.4.Imo.num.9.& Card.in d.§.q.7.ſed etiam in prouincia ſuffraganea Card.in d.clem.in princ.num.3.

Amplia hanc authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim, vel publicè in prouincia audire etiam in loco exempto d. clem. Archiepiſcopo, & hoc ei competebat etiam extra prouinciam ſine Pontificalibus,& cuilibet epiſcopo extra Diœceſim per c.fi.de priuileg.in 6.vt animaduertit Card.in d.clem.ſub num.3.ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Conc.Trid.ſeſſ.22.c.quarta verſiculo ne patiantur,contra quam diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam Nau. conſ.1.de conſt. num. 76.in antiq.

Notandum quòd in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clem. ſi de facto prohibeatur, ita quod exēpti eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere,ſed debeat agere coram ſuperiore exemptorum,qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni, & non parentes puniet Card. in d.clem.§.fi.in fi. Vitali.nu.56. extra locū exemptum in prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere, vt dixi ſupra 21.autho.Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto tam vti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Concil.Trid.dicam infra in ver.exemptio.

XXXI. authoritas eſt,quia Archiepiſcopus in prouincia ſua, poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Conc.gener.c.noſtro de pœn.& rem. c.1.eo.tit.in 6.de quo Conc. habetur in c.cum ex eo.tit.Notandum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract.de iubileo, & indulg.not.31.nu.13.fol.156. quod epiſcopi,& ſuperiores non poſſunt concedere indulgentias non ſubditis,exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi, exceptis tertio ſaltem mediate ſubiectis,quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum,reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit d. c. noſtro de pœn.ita Nau. loco prædlleg. Sed quod in loco exempto epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere indulgentias,cum ſit dignitatis,& iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card. Zab.in cle. Archiepiſcopo in §.ſit tamen a nu.4.vbi Anch.nu.6.& Vitali.nu.66.

XXXII. authoritas eſt,vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiā prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio ca.1 de author. & vſu pal. etiam in loco exempto gloſſ.in d.clem.Archiepiſcopo,de priuil. Abb.in cap.1.de autho.& vſu pal. & quia Pontificalis officii plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit pallium,licet ſit conſecratus, non ſortitur nomen Archiepiſcopi,vel Primatis,aut Patriarchæ, & non poterit Archiepiſcopus conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec chriſma conficere, nec eccleſias dedicare, nec clericos ordinare *a* etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet cum oporteat petere nouum pallium. Poteſt tamen quando vult Miſſam ſine pallio

a

& ſan-

& ſandalijs celebrare poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere,dummodo non ſit in mora petendi palliũ. nec ante habitum pallium,poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre,ſed tantum poſtea.nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha vti pallio extra ſuã Prouinciam vel Patriarchatum,& non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſolemnijs,in feſtis præcipuis,non in proceſſionibus neque in Miſſis pro defunctis,& eſt perſonale,& ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui,ſed Archiepiſcopus,vel Patriarcha cũ eo ſepeliri debet, vt dicitur in pontificali Romano ſub rub.de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100.& in d.tit. de autho.& vſu pall.per totum,& in c.ſuffraganeis,& in c. quod ſicut, §. ſuper eo.de elect. c.3.in fi.de poſtu.prælat.de pallio Patriarchæ,vide cap.antiqua de priuil.& de electo.in Archiepiſcopum,& confirmato quid exercere poſſit,vide glo. in c. 1. de tranſ.epiſ.& in d.c.ſuffraganeis.

Notandum quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet prouinciam vt proximè dicam,tamen poteſt vti prædictis authoritatibus 28.29.30.31.& 32.non enim ſequitur,non viſitat ergo non poteſt vti ,quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe l.neq; natales,C.de proba.tum quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat & tamen in eo vtitur d.clem. Archiepiſcopo,de pri.

Præterea per Decreta Concil. Trid.prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d.clem. Archiepiſcopo,quæ ideo fuit ſituata ſub tit.de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiorum,ibi non obſtante quocunque priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari non cenſetur derogatum niſi expreſſe dicatur cap.ex parte,de capel.mona.ideoq; prædictis non obſtat Concil. Trident,ſeſſ.6.cap.5. de reformat. quia loquitur de pontificalibus cum exercitio,vt de collatione ordinum,& de epiſcopo ordinare volente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuam diœceſim, prout erant ante Concil. Trident.multi titulares epiſcopi, & ordinabant vbicunque volebant ſine epiſcopi illius loci conſenſu,& ita dicit Nauar.conſil.21,de temp.ordin. in antiq. qui in conſil.69.de ſentent.excommun.in antiq.extendit, etiam ad epiſcopum qui in aliena diœceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia, & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat per cap.epiſcopus,7.quæſt.1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum authoritatum ante Concilium non poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiã ſubditum ſuum,nec alia exercere d.c.cap.1.de off.ordin.in 6.& 9.q.3. per totum, vt dictum fuit ſupra . Inſuper licet diœceſis ſuffraganei non dicatur diœceſis Archiepiſcopi, tamen eſt de eius prouincia ſuffraganea,& in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam Archid.in ca.per ſingulas 9.q.5. num.4. Bott.de ſynod.epiſ.par.3.artic.2.nume.27. ſollicitudo namque totius prouinciæ Metropolitano commiſſa eſt dixi ſupra autho.9.ſub num.6.& autho.20.& eſt ſuffraganei ſuperior. & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi a iure per-

miſſis vt latè etiam fuit demonſtratum autho. 16 num. 10. & autho. 17. nu. 12. & autho. 18. ſub num. 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ authoritates intactæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis, & non correctæ per Conc. Trid. ſeſſ. 6. cap 5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ prouinciæ etiam exempto nō obſtante quocunq; priuilegio contrario poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine pontificalibus tamen d. clem. Archiepiſcopo, de priuileg.

ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, nō poteſt ordines conferre, vt epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſuo Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre ordines iure ſuo, & tanquam Archiepiſcopus in ſubditum ſuum, & in collatione ordinum in ſua diœceſi & Prouincia vtitur pallio quod adhuc non habuit. Ita intelligitur tex. in d. c. quod ſicut, §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere glo. in c. 1. de transl. epiſ. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo, & nomine illius, alia epiſcopalia exercere, & ratio eſt, quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus, ſed vt ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo ex Prouinciam ſuam vti, ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Anchar. in d. c. quod ſicut, § præterea, & in c. ſuffraganeis, eo. tit. de elect.

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, et non dignitati, non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in diœceſi & Prouincia renunciata etiā cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & ſuffraganeorū, ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prædictorum, quemadmodum in alijs diœceſibus de conſenſu diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non poteſt: ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per docto. loc. cit. & facit tex. in c. ad ſupplicationem, de renunc. Pari. de reſigna. beneſ. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallii nihil interim de eccleſiæ Prouentibus recipere poteſt, vt in extrauag. communi prima, de elect. in fine & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in extrauag. communi vnica de auth. & vſu pall.

XXXIII. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus poteſt viſitare prouinciam, procurationem a ſubditis ſuffraganeorum ſuorum exigere cap. cum Apoſtolus & ibi glo. in verbo Archiepiſcopi, cap. ſolutæ, & c. ſuper eos & c. cum nuper de cenſib. cap. cum ex officijs, de præſcript. cap. 1. & c. fi. de cenſib. in 6. vbi dicitur quod Archiepiſcopus dum viſitat prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorū audire, & abſolute confitentes, & ipſis pęnitentias iniungere ſalutares, & poterit abſoluere a caſibus epiſcopo reſeruatis, & cenſuris Paui. de viſita. par. 2. quæſt. 4. & diſpenſare in foro conſcientiæ. Abb. in cap.

ad

ad extirpanda, de fil. presb. Non poteſt ordinare, neque concedere literas dimiſſoriales, quia non reperitur a iure ei permiſſum. Franc. & Gemin. in d. c. final. neque criſmate, vt per Petr. Subert. in tract. de cultura vineæ Dei, par. 1. ca. 9. Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus, & in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socin. de viſita. ſub nu. 29. & dictum fuit ſupra autho. 21. & 24. hodie verò per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Concil. de iure communi habebat, vt præalleg. iur. nec non alia quæ a Concil. Prouinciali, in ſpecie ei committerentur iuxta facultatem, quam habet a iure Concil. Prouinciale.

XXXIV. authoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere, prout in cap. tuarum de priuileg.

XXXV. authoritas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electum confirmandum ab epiſcopo ſuffraganeo, ſi eccleſia ſuffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo c. ſicut tuis, & ibi glo. in ver. ad Colonienſem, de ſimo.

XXXVI. authoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto ſacri Conc. Trid. ſeſs. 24. de reforma. generali cap. 18. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſsoris, & non capituli. clem. ſtatutum, de electio. In quibus hodie in regno Neapolitano regulariter ſuccedit Nuncius: Camera Apoſtolica, electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona ſi idonea ibi reperiatur cap. ne pro defectu, & ibi gl. de elect. & in c. nullus inuitis 60. diſt. ſed de neceſſitate, vt infra in verbo capitulum ſede vacante, num. 6.

XXXVII. authoritas eſt, quia Metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligentes vt prædicatio Euangelij fiat in eccleſijs parochialibus ſubiectis monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius prouincia diœceſes ipſæ ſitæ ſunt ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. Item metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicę protectione ſita ſunt, contra negligentes exequi Decretum eiuſdem Concil. ſeſſ. 25. de refor. c. 8. de regul. de quo late per Nauar. conſ. 83. de regular.

XXXVIII. authoritas, quia Metropolitanus cum duob. antiquioribus ſuffraganeis poteſt in prouincia erigere vnum, aut plura collegia ſeminarij ob eccleſiarum paupertatem, iuxta Decretum eiuſdem Conc. ſeſſ. 23. de ref. c. 18.

XXXIX. authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra prouinciam c. 2. de arbitr. An vero poſſit relegare extra prouinciam quando in prouincia, ſeu diœceſi metropolitana non extat inſula, & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Fel. in c. poſtulaſti, ſub num. 2. de for. comp.

XL. authoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum, vt per Docto. in c. ad extirpandas, de fil. presbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare Fel. in c. paſtoralis nu. 7. de offi. ord. & in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare vide Burgaſ. de Irreg. p. 3. in tit. de diſpen. Archiep. fol. 76.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet quod Archiepiſcopus dum viſitat diœceſim ſuffraganei audiendo confeſſiones in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ, idem dicit Abb. in c. ad extirpandas de fil. presb. & dictum fuit ſupra auth. 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſſæ & perſonæ debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum vt diſpenſet cum eo quo recuſante, vel negligente Archiepiſcopus diſpenſabit, quod intellige, vt dictum fuit ſupra auth. 19. Item vbicunque ſuffraganeus culpa ſua ius diſpēſandi perdidiſſet poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono faciendo, vel magno ſcandalo vitando celeritatem requireret, tali caſu ſit deuolutio ad Metropolitanum, ita per Burg. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt quod ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu, ſed habitu, & quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana, capitulum Metropolitanum ita per Paul. de off. & pot. can. ſed. vac. p. 1. q. 10. ſub num. 5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia, quæ eſt ſita in confinibus duarum diœceſum, poteſt Metropolitanus eos cogere, vt concordent Bellenci in tract. de charita. ſubſi. q. 52. Item Archiepiſcopus hēt iuriſdictionē in ſubditos ſuffraganei, quando clericus publice tenet illicitè eccleſiam, ut in terminis c. ad extirpandas de fi. presby. dictū fuit ſup. auth. 20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum niſi in caſibus à iure expreſſis, an idem ſit in ſimilibus. vide Fel. in c. paſtoralis, ſub nu. 5. de reſcri. vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore reccollegiſſe ſufficiat de caſib. Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis, vltra gl. Abb. & Feli. in d. c. paſtoralis, de off. ord. gl. in ſum. & in c. conqueſtus 9. q. 3. & gl. Hoſt. & Docto. in c. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & per eundem Hoſt. in ſum. de off. ordi. & Pau. de viſita. p. 1. q. 10. nu. 50. Lancell. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. ca. 4. in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras vero authoritates lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto fuiſſe ſatisfactum hodie die 9. Martij 1585. in feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopos autem his, & alijs authoritatibus in caſibus a iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes in Clericum) relato a Gratiano in c. quia 10. q. 3. & legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neapol. Impreſſus in anno 1586. ſimul

cum

cum alio tractatu, ſic inſcriptus. De Concilio Prouinciali, & authoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota rouincia tractatus authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico Neapolitano, &c.

ARCHIVVM.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuum tenentur facere Prælati in eorũ diæceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q.3.dub.4.nu.16.& per Cou.in c.2.de teſta. num. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus tenetur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ. De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Conc. Prouin. Metrop. præſertim per Neap. ſub tit. de viſita. §. quoniam fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuium vb collocari debent Paui. de viſita. par.2.q.3. Fuſcus de viſita c.15.nu.33.

ADDITIO. Archiuum eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quem armarium librorum appellat glo. in clem. vnica in ver. Archiuis de iureiuran. in quo tex. & in c. peruenit 30.q.1. fit mentio de Archiuis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & cameram actorum in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur tex. eſt nota. in auth. de defenſo. ciui. §. pen. verſ. præcepta vbi gl. etiã ponit qualiter vocetur præpoſitus archiuo publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium, eſt tex. in auth. ad hæc. C. de fi. inſtru. in l. cenſu, ff. de probat. in l. minoris, §. ſoles, ff. de pęnis, Crau. conſ. 602. nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra gloſ. ibi declarat Abb. in c. ad audientiam, de præſcrip. & ad prædicta vide etiam Inn. in c. 1. de procura. & Quintil. Mandoſ. ſuper glo. facul. §. Habita in ver. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunque diuinationum genera, libroſque, de eis legentes, ac tenentes extat Sixti V. Conſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & alias Neap. impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infra. fol. 51. in Bullario.

Hac perpetuo valitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus, & mãdamus vt quam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes, iudicia, & natiuitates hominũ quibus de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe

non certo affirmare aſſerant, aut proteſtentur quam contra alios vtriuſq; ſexus, qui ſupradictas damnatas vanas, fallaces, & pernicioſas diuinandi artes ſiue ſcientias exercent, profitentur, & docent aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta, ut præfertur, faciūt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſque digni tatis, gradus, & conditionis exiſtant tā epiſcopi, & prælati ſuperiores, ac alij ordinarij locorū, quā inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentium depurati, ēt ſi in pleriſque ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non volebant, diligen tius inquirant & procedant, atque in eos ſeuerius canonicis pœnis, & alijs eorum ar bitrio animaduertant. Prohibentes omnes & ſingulos libros opera & tractatus hu iuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomātię, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auſpicia, execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones continentur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, a quibuſcunque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, ſed illos epiſcopis, & ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus prædictis præſentari, & conſignari, debere, & nihilominus eadem authoritate ſtatuimus & mandamus vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem inquiſitores liberè, & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis puniri re, & coercere poſſint. Non obſtantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi vero diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudicariæ libri tractatus, in dices legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut ijs actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes. quæ nauigationis, Agriculturæ, ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras, & pœnas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio, vide infra in verbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prædictorum vide Abb. in c. ex tuarum, nu. 6. de ſortileg. & Caiet. in ſum. in ver. obſeruatio aſtrorum, & pro interpretatione, & ſignificatu vocabulorum vide cap. 1. 26. q. 3. & cap. nec mirum 26. q. 5.

ADDITIO. vltra Abb. in d. cap. 2. de ſorti. adde Paul. Grillan in tract. de ſortile. q. 11. num. 12. & 22. & Corrad. Lancel. in templo omni. iud. lib. 1. c. 1. ver. ſortilegia euitare Nauar. conſ. 1. ſub tit. de ſortile. & quæ diffuſius refert Ambroſ. de Vignat. vna cum annot. Franc. Pegn. in tract. de hæret. q. 10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouiſum per breue tenoris ſequentis videlicet,

Sixtus

Sixtus Papa V, Dilecte fili nobis vir ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarũ graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti banniti & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis, Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & alijs quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſęcularibus, et quorumuis ordinũ & militiarum regularibus, Regni & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua niſi a nobis aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè prohibemus, ne dictos bannitos & viarũ graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, capellas, hoſpitalia aut quæuis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxiliũ, conſilium, fauorem, ſeu victum aut veſtitũ, vel alia eis neceſſaria directè ſeu indirectè, quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non monaſteriorum & aliorum locorum prędictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca deferri, volumus & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus quod præſentium tranſumptus etiam impreſſis & ſigillo tuo obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Maij 1589. Pont. noſtri anno quinto. M. Veſtrius Barbianus. Antonius Ruloſſius. A tergo Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus ſigilli Impreſſa Neap. Apud Horatium Saluianum 1589.

De materia bannitorum, & reorum fautorum extant nonnullæ Bullæ præſertim Greg. 13. incip. Tanta fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri fol. 18. cum ibidem adnotatis per dominum Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum eximium compilatorem Bullarij ſuper quibus extant conſ. Naua. 57. 59. & 68. de ſent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quoad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam vel aliud opus de genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pęnitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Angel. in tract. malefic. & ibi Aug. Ariminen. in apoſtil. in ver. maleficio ſemper aſtitit, nu. 23. per Nell. in tract. bann. in 3. par. ſecundi temporis q. 20. Afflict. in conſt. Pactarenorum nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum Boſſ. in ritu de rapinis, nu. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia quando eſſet publicum, & notorium illos eſſe bannitos. glo. in l. 1. ff. de receptat. & per dictos doctores in locis præalleg. & quando dici poteſt eſſe publicum late per Boſſ. vbi ſupra.

Eſt & alius caſus vt non incurrant quoties huiuſmodi receptatio a perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè & non voluntarie facta propter violentiam bannitorũ adeo vt non

vt non poſſent illos expellere abſq; ſui periculo Afflict. in d. conſt. nu. 3. Campan. in c. regni licet contra receptatores ſub nu. 10. Rolan. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus non incurrant quoties ipſæ perſonæ eccleſiaſticæ tales bannitos receptarent animo exhibendi & præſentandi curiæ dummodo talem habuerint intentionem inſpecto tempore receptionis ſecus vero ſi ex poſt facto hoc delibe nauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra q. 24

Contra vero receptantes alias perſonas etiam non bannitos, neq; viarum graſſatores extant literæ directe Illuſtriſſimo Neap. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba. Non piace a N. S. che le Chieſe, ne gli altri luoghi ſacri ſeruano d'aſilo, & di ricettacolo à triſti, Onde mi ha fatto commandare di ſcriuere à V. S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine à i ſuperiori de Moneſterij de Regulari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna di condennati, ne banditi ladri, ò altre genti di male affare, ne a falliti, & debitori, ſotto pena della priuatione d'officio, ſi hauerà notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua, & vuole in oltre che ſi ſtia auertito per punire quelli, c'haueranno ardire di contrauenire à quell'Ordine. Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne ſarà maggiore biſogno, & di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza; & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta gratia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V. S. Come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempe in cap. cum in cunctis §. inferiora, de electio. ad cuius materiæ declarationem extant ca. licet, canon. c. nemo deinceps, c. ſtatutum, cap. cum ex eo. & c. commiſſa d. tit. in 6. & vide c. cum ſit ars artium, de æta. & quali. ca. graue nimis, de præben. c. cum in illis d. tit. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. c. 18. extat poſtremò Pij. V. Cõſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarũ Romæ publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes, in prima allegat iura prædicta diſponẽtia circa hanc materiã, in ſecũda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus cõtrauenientium ſecunda ibi, ſed quoniam res humanæ, &c. Hanc conſtitutionẽ explicat Gonzalez, in commentario ad octauã Reg. concellariæ gloſ. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eceeſiaſticis, & præſertim Parochialibus eceeſiis perſonis dignis, & habilibus, quæ in loco reſidere & per ſe ipſos curã exercere valeam quantam diligentiam adhiberi oporteat, Aleſſandri III. in Lateranen. & Grego. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum

Romanorum

Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum editæ conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiã Synodus Tridentina vt occurrente vacatione Parochialis eccleſiæ etiam generaliter vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reſeruatæ, vel affectæ debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec, ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui iuſpatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato & electo de eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, rite ſeruato, perſonis minus dignis carnalitatis aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiſſe, volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones Præfatas etiam innouando authoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones parochialium eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis vel Nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas aut in futurum faciendas, nullas irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumque prouiſis ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere, & parochiales eccleſias huiuſmodi quæ vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus eaſque omnes pro tẽpore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præter quam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretũ eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum quarũ cumque parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos Archiepiſcopos Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis prouiſio, & collatio ſpectat & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpatium a die vacationis earundẽ perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati non prouiderint ac illarum etiam quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto ſedis apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum

vaca-

vacatione epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis vel ſucceßoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpatium a die illius vacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium quæ iuriſpatronatus eccleſiaſtici vel laicorum ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Conc. approbatus petatur inſtitui, inſtitutioq; ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodã diſpoſitionem nobis & ipſi ſedi ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochialibus iuriſpatronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit ipſis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibens etiam eiſdem ordinarijs ne tempus decem dierum eiſdem ordinarijs, & patronis ab eodẽ Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præſumant. Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulta huiuſmodi obtinentes, vt præfertur, quacunque ſit ſuper hoc authoritate munitus, de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis, vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per uiam permutationis vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilij decretum parochiales eccleſiæ conferantur, volumus & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac præelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouiſio vel inſtitutio ſpectabit: Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat quominus electio per ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad ſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane, &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habetur per Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & infra. Gomeſ. in regul. cancel. de idiomate q. 11. Hoied. de benef. incõpetẽtib. p. 1. c. 13. & not. diſcutiuntur per Rot. Rom. in deciſ. diuer. deciſ. 52. vol. 2.

Circa

Circa examen per concurſum, in vacatione parochialis eccleſiæ faciendum, queritur de infraſcriptis, & primo An notorietas idonietatis de vita, moribus, & ſcientia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, vt non ſubijciatur huic examini. Reſpondeo negatiue etiam ſi eſſet famoſiſſimus doctor, qui cũ maximo applauſu per plures annos legerit ad tradita per Fuſc. lib. 2. de viſit. c. 5. nu. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi ex declar. Sacræ Congreg. referente Pariſ. lib. 8. de reſign. benef. q. 9. nu. 87. neque hoc caret ratione, patet enim præd. examen requiri pro forma, cũ alias ſtante præfata Pij V. Conſtitut. annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt ad notata per Lambert. qui alios citat de iure patr. lib. 2. par. 1. q. 11. art. 3.

Secundo quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi ſolis epiſcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium eccleſiarum collatio pertineret, ad hoc excludantur. Reſpondeo affirmatiue & ita pluries reſolutum fuiſſe per ſacram Congregationẽ, eius deciſiones, & reſponſa ad verbum recitando teſtatur Pariſ. loc. cit. limitatur in illis qui omnimodam iuriſdictionem epiſcopalem haberent, nec alicui ſubderentur, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerentur, proprium, & diſtinctum territorium habentes cum facultate congregandi ſynodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent & habetur in Archiepiſc. Bononien. part. 4. tit. de exam. per concurſ. & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d. q. 9. Pariſ. nu. 98.

Tertio quæritur in quibus caſibus hæc forma examinis a Cõcilio præſcripta omitti poſſit. Reſpondeo quod præter caſus in præalleg. c. 18. in eius fine expreſſos, ſunt ẽt alij, quorum primus eſt in cura animarum quæ in eccleſia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, arg. tex. in c. ſtatutum, de elect. in 6. nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes collegium, & non penes ſingulos, aut quemcunque canonicum per ſe ita vt canonicus dicatur curatus, Oldrad. conſ. 67. tit. de preben. Puteus dec. 290. lib. 1. & cenſuit ſacra congreg. in vna hebdomadaria collegiatæ eccleſiæ S. Ioãnis maioris de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc. Trident. in princ. d. c. 18. adiecta quibus aperte ſignificatur prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam, etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ vel epiſcopo incũbat, & ab ipſo eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicẽ proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda, & adminiſtranda committitur, in hoc caſu verificari verba Conc. Trid. vbi vero promiſcue, confuſe, & indeterminate cura beneficij ipſius miniſteriũ per plures exercetur, & eccleſiæ vel Epiſcopo non incumbat. tunc locum eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen. vt non repugnet decreto Conc. Trid. Secundus caſus vt non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciẽdis de beneficijs ex cauſa permutationis declarãdo, vt per Pariſ. in d. q. 6. nu. 95. Tertius vt nõ oporteat ſeruare formã examinis per concurſum in collatione canonicatus, cui vnita ſit Parochialis prout fertur cenſuiſſe ſacram Congregationẽ. Quartus in reſignatione Parochialis factæ in manibus ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignum, iuxta quam opinionem pluries in facto contingenti reſpondiſſe ſacram Congregationem refert Pariſ. lib. 10. de reſignat. benef. q. 7. & illa verba in Concilio poſita ibi. ſ. (per reſignationem etiam in curia) intelligi de reſignatione ſimpliciter

ter facta & non de ea quæ fit in fauorē, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus cōprobat.

Quarto quæritur. Quando incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datū ex præd. Pij V. conſtitutione. Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habitæ notitię vacationis, ita in terminis huius bullę vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota in deciſ. diuerſ. deciſ. 481. vol. 2.

Deniq; quęritur in quib. caſib. poterit Epiſc. terminū decem dierū in edicto pręfixū ad alios decē dies prorogare. Reſpondeo quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimēto detenti fuerint, quominus pręſtituto tpe ad concurſum acceſſerint, ſiue ēt ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cā ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendū, cuius termino eiapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto atq; concurſu pręcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare ſi infra terminum vnius tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hęc & alia habentur in d. Archiep. Bononien.

Et quoniam Conc. Trid. & pręfata Pij V. Conſtitutio pręcipere videntur tale examen, vt poſtea poſſit de digniori & magis idoneo ad vacantis beneficij regimen electio fieri, ad ſciendum quę ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus & præfici poſſit eccleſiaſticis beneficijs vide Io. Syluam in trac. de benef. par. 3. q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. cancel. glo. 4. a num. 60.

Item an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficiētes literas habēs, eſſet tamen magis idoneus moribus & prudentia vide D. Tho. 2. 2. q. 63. art. 1. & Rodriquez in noua ſu. caſ. conſ. par. 1. c. 160, num. 2. & an patroni ſalua conſcientia præſentabunt dignum & idoneū cum præſentare poterint digniorem & idoneiorem, ac teneat huiuſmodi præſentatio late Lambert. de iure patr. lib. 2. par. 1. q. 10. art. 3. Item in quibus caſibus liceat conferre beneficia eccleſiaſtica minus digno, digniore. poſtpoſito. poſt Sot. lib. 3. de inſt. & iur. abunde tradit Nau. in miſcellan. 38. de orat. & Rodriq. in præall. cap. 106.

Item An & quo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 28. minus dignus in beneficio cūpetitur, cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare a peccato idē Nauar. optime in Miſcellan. 40. & An eligens dignū prætermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactioni, & cui, poſt Caiet. in ſum. in verbo Acceptio perſonarū, & Sot. lib. 4. de iuſt. & iur. q. 6. art. 3. verſ. Ad ſextum argumentum diſputat hanc quæſtionē Couar. qui alios citat in regula peccatū par. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iu. in 6. Et denique quo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem, teneatur videndi ſunt D. Tho. & ibi Caiet. 2. 2. q. 62. art. 2. ad 4. Syl-ueſt. in verbo Reſtitutio 3. §. 12. Couar. loc. cit. & Nauar. in Man. c. 17. nu. 74. & in pręd. Miſcellan. 40. nu. 16. qui in vtroq; loco loquitur in materia concurſus.

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod prouiſus a Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtrationi

tioni ſe ingerentes extat extrauag. communis incip. Iniunctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium ſecundum fol. 151. in Bull. & per Iulium tertiũ fol. 134. extenditur, & ampliatur per Paulum tertium fol. 360. & per Pium
a IV. fol. 804. cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Canc. 26. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciant fructus ſuos vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quòd poſſeſſionem recipiant de Manu Nuntij *b* ob breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianu. fol. 1008. in Bul. incip. Cupientes, cuius tenor fortè ſubijcietur inf. in ver. ſpolia Clericorum & ratio eſt quia beneficio
c vacante ſuccedit Camera in fructibus *c* vt Nuntius Apoſtolicus reddatur certior quando Camera deſinat poſſidere.

de electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt tex. in ca.
d auaritiæ, de elect. in 6. *d*

a *ADDITIO. Ratio eſt quia ex quo gratia a mente Papæ dependet, & ipſe non vult* ꝙ *gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis ſecundum Gomeſ. in reg. de non iud. iuxta for. ſup. q. 9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem videlicet ſuper Cancellariam tranſierit vt per Mandoſ. in ead. reg. q. 3. Hinc dicitur quod in beneficialibus literæ expeditæ habentur loco tituli Staphil. in tractat. de lit. gra. in princ. numero 17. quæ quando dicantur ſuam formam recipere vt poſſint dici expeditæ vide per Rebuff. in prax. tit. de publ. nou. declarat Gomeſ. loc. citat. q. 1. & in tractat. breuium ſub num. 2. Maſcard. de probat. concluſ. 1269. numero 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit vide per Pariſ. de reſign. benef. lib. 8. q. 2. nu. 13. & lib. 10. q. 1. num. 12. Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura abſq; literis expeditis limita primo, vt habetur per Staphil. tit. de reſcript. infor. breu. nu. 24. & Gomeſ. in tract. breuium ſub nu. 14. Secundo limita niſi poſſeſſio capiatur vigore breuis nomine Cameræ vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis cum clauſula citra vitium ſpolij, & attentatorum de quo late per Lancell. de attentat. par. 2. c. 4. n. 455. cum ſeq. Pariſ. in d. trac. lib. 11. q. 6. nu. 29. quo caſu ex Bulla Pij V. incip. Cordi. quam habes infra in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendente deponi debent apud perſonam a iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus quod Capitula & canonici percipiant. Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad bullarum confectionem vide doctores in proœm. Sexti ver. vniuerſitati Fel. in rub. de conſtit. ſub nu. 5. Gomeſ. loc. primo citat. & in reg. de infir. reſign. q. 18. Boer. deci. 346. Afflic. deciſ. 253. n. 4. & Pariſ. in d. trac. lib. 10. q. 1. nu. 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij poſſit tertiam partem fructuum illius accipere vide Nau. conſi. 13. de ſimon. in antiq. intrepide tenentem quod non, ad quod facit tex. in c. ex multis temporib. 1. q. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis quam habes infra in verbo Simonia illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia, & conſuetudines eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum, adeo vt pro immiſſione in poßeſſionẽ alicuius beneficij vel receptione in*

canonicum

canonicum tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint de genere prohibitorum, etiam dulciaria multa, & quid ſimile exigere prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficij vltra gl. in c. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ. in reg. de trie. poſſeſ. q. 43. Maran. in Spe. par. 6. tit. de inquiſit. nu. 152. & par. 4. d. 13. nu. 6. Couar. in c. alma mater de ſent. excom. in 6. p. 2. §. 2. ſub num. 9. 10. Syl. de benef. p. 3. q. 25. Maſcard. late & notab. de probat. concl. 1373. Capyc. deciſ. 6. & Nauar. conſ. 14. de offic. ord. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio an & quando teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris, adde Boer. deciſ. 52. nu. 3. Maſc. de prob. concl. 1374. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 4. Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri vide Affl. deciſ. 302. nu. 3. & deciſ. 274. Mandoſ. in reg. de non iudic. iux. for. ſup. q. 6. Maſcar. concl. 246. Pariſ. in d. tract. lib. 8. q. 2. nu. 22. & infra ac per alios doctores a prædictis citatos.

b Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literas ſuas collectori ſiue commiſſario diæceſis in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem præter Rebuff. late de hoc ſcribentem in prax. tit de miſſ. in poſſeſſ. doctiſſime loquitur Couar. lib. 3. var. reſol. c. 16. Roſſin. de beneſ. c. 12. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 6. Et quid ſi prouiſus a Papa non poſſit capere poſſeſſionem beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere vel impedienti aliquid promittere. Reſp. quod iſte talis ab hoc cauere debet abſque authoritate vel licentia S. D N. alias committere peccatum ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto, vt probatur in c. dilectus el 1. de ſimo. & per gl. in c. decimas 16. q. 7. in ver. decimas, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panor. in d. c. dilectus nu. 4. & in fi. præd. gl. quam rationem affert Nau. conſ. 17. de ſimo in antiq. & tamen verum eſt poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorum a nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris, prout colligitur ex dictis Philip. Franc. in c. præſenti, §. fi. de offi. ordi. in 6. & latius ex Gigan. in tract. de penſio. q. 39. & quod ita ſe habet ſtylus Curiæ teſtatur Nau. in conſ. 49. nu. 5. de præb. in antiq.

Quamuis liceat beneficiario &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doct. in c. dilectus el 1. de ſimon. vide Pariſ. in conſ. 135. nu. 20. vol. 4. Burg. in tract. de irreg. p. 6. tit. de ſimo. nu. 58. & Rebuſ. plene declarantem in praxi p. 2 tit. de ſimo. in reſign. nu. 27. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. c. 23. ſub nu. 102. & conſ. 46 nu. 44. de ſimo. in nouiſ. Toletum in Sum. lib. 5. cap. 90. Ioan Guttier. lib 2. cano. q c. 23. a nu. 37.

At an quis licite & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi & mutandi ſtatum, vide Nauar. in miſcel. 44. de orat. & quid in accipiẽte beneficium curatũ animo reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud

ſimplex

ſimplex vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau. in conſ. 16. & conſ. 24. de præb. in antiq. ideoque ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula, dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. d. tract. lib. 6. q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi a die adeptæ poſſeſſionis intra duos mẽſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretũ Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Prouiſi etiã & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis quã habes infra in verbo fidei profeſſio ſub pœna vt alioquin nõ faciant fructus ſuos nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d. Concil. quã Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo, qui illam infra tempus a Concil. præfixũ non fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illã facere ratione a Nauar. aſſignata conſ. 4. de Sum. Trin. & fid. cathol. Secundo amplia, vt tali nõ ſuffragetur quoad fructus poſſeſſio triennalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu. 1. eod. tit. tum quia hoc voluit Congr. Conc. Trid. ſ. vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quoad fructus percipiendos quandiu illam non emiſerit. Limita & primo vt propter illa verba Concilij ſ. vt nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quo ad titulum & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauar. in facti contingentia in conſ. 5. de verb. ſignif. in antiq. Secundo limita in omittente illam ex incogitantia, vel ignorantia, vt nec mortaliter peccet neque in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem idem Nauar. conſ. 1. & 3. eo. tit. admonens tacendã eſſe hanc negligentiam coram hominibus, ſecus vero in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari quæ non excuſat cap. ignorantia, de regul. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe arg. reg. qui contra iura cum concord. in gl. allegatis eod. tit. & lib. Tertio limita intelligendo, vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſierit prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc. cenſuiſſe ſcribendum eſſe ad Nuntium Hiſpaniarũ, Ei qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionem non ſuffragari quoad faciendos fructus ſuos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & cæteris iuribus ſi quæ habet, non priuari ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & vocem in Capitulo, & præcedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c *Quos fructus a die vacationis obueniente vſque ad diem quo prouiſus per S. Pontificem poſſeſſionem cæperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſiæ Romanæ neceſſitatib. releuandis vt colligitur ex extrauag. cũ nonnulli ſub tit. de præb. inter com. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nuncium, idque limitatur in Epiſcopatibus & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tempore vacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune prout ſtatuitur in c. quia ſæpe, de elect. in 6. & in c. præſenti, de off. ord. eod. lib. & habetur per Naua. in tract. de ſpo'. §. 12. n. 2. & per Boer. deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructib. beneficiati de mortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſque ad illius obitũ præter doct. in d. c. præſenti, vide Couar. lib. 1. var. reſol. ca. 15. n. 11. &*

late per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. faciunt dicta per Vinc. de Franc. dec. 168. & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs, ad quod etiam vide bullam. 9. Iul. 3. incip. Cum ſicut nobis fol. 504. in bullario & vide infra in verbo Spolia clericorum. Et an ex iſtis beneficijs fructibus pendentibus, ac in exactis poſſit creditorib. ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri, tangit Nau. in apolog. de redditi. eccleſ. q. 2. mon. 26. in fi. & in conſ. 4. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructib. beneficijs & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſuprad. tract. q. 10. vide etiam Nau. con. 14. de regul. in antiq.

d *Cuius tex. diſpoſitionem licet penalem tanquam eccleſijs fauorabilem amplia procedere etiam in præſentato à patronis ante inſtitutionem. Lap. alleg. ſua n. 4. Roce. de Cur. in tract. iuriſpatronat. in ver. honorificum n. 39. Reb. in prax. 3. p. ſignat. nu. 54. et 55. et rō diſpoſitionis illius tex. erit quia nemo debet à ſeipſo aſſumere honorē Pau. Apoſt. ad Hebr. c. 5. c. qualiter de ele. Limita nō procedere in tētante & parāte ſe tantum ad illud faciendum abſq; executione ut per gl. Gem. & Franc. in d. tex.*

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. p. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio tex. c. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub tit. de iure patron. quo loci a nu. 12. & inf. plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. tex. traduntur. vide Mandoſi. de ſignat. gratiæ tit. priuationes fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij. IV. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Necnon contra quoſcumque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa IV. Cui nuper innotuit quod licet alias fe. rec. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit quod nullus ex tunc de cetero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet prius quam celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub æconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quaſito colore in ſpiritualibus, vel temporalibus, per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere aut illis ſe immiſcere præſumeret, omnes illos, qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos, & pie me. Bonifacius VIII. etiam ſua perpetua valitura conſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores necnon Abbates, Priores, & cæteri monaſteriorum regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promonerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: aut commiſſas eis eccleſias, & Monaſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accede-

re, vel bonorũ eccleſiaſticorũ, adminiſtrationẽ accipere non præſumerent, nulliquе eos abſque dictarum literarũ oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd ſi forſan cõtra præſumptũ fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prędictos medio tpe actũ foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iidem Epi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de eccleſiarum, vel Monaſteriorũ eorundẽ prouentibus perciperent, & fe. me. Paulus Tertius Rom. Pontif. prædeceſſor noſter quibuſcunq; Tabellionibus publicis, ſub excõicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit, ne ex tunc de cætero de tranſumptis ſupplicationum præterquã habẽtium clauſulam quod earũ ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & conceſſione literarũ, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum hmõi apprehendi, rogari deberent, neve illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerẽt, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuens inter cætera quod partes trãſumptis, ſeu literis aut mandatis hmõi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem hmõi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur, ipſo facto perpetuo inhabiles, & ad reſtõnem fructuũ ex illis pro tempore perceptorum in vtroq; foro tenerentur. Decernentes ſic iudicari debere. ac irritũ &c. & ſucceſſiuè Sanctitas ſua, attendens quod ante confectionẽ literarum gratia Apoſtolica, eſt informis inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod iudices in Rom. Curia, vel extra pro tẽpore exiſtente, ẽt, ſi eſſent S.R.E. Cardinales, vel cauſarum palatij Apoſtolici auditores, aut quicunq; alij non iuxta ſupplicationẽ ſuper impetratione ſignaturarum tenores. & formas iudicare deberent, etiã decreto imitanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionum beneficiorum eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu comendari, vel in eorum fauorem vniri, aut alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere; Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuò obſeruari debere decernens, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione, ſtatuit, & ordinauit quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ, tam ſeculares, quã quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant etiã ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate

præſulgeant,quod de cætero literis ſuper diſpenſationē retinendi beneficia per eos antequam promoueantur,aut eorum electiones confirmentur , obtenta eis per Sedem eandem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri,aut poſſeſſionē alicuius , ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura,vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis ordinum regularium quæcunq; & qualitercunq; qualificatorum eis dicta authoritate apoſtolica conferri,ſeu comendari,aut in eorū fauorem,& accommodum vniri,ſeu alias diſponi conceſsionē literis Apoſtolicis ſuper collatione,ſeu commenda,aut vnione,ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per aliū,ſeu alios eius nomine ēt ſupplicarionum ſeu ſumptorum vel tranſumptorū huiuſmodi, aut collationum eis poſt modum de ipſis beneficijs tanquā ēt tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus ordinaria,vel alia quauis authoritate factarum prætextu apprehendere præſumpſerint,aut p alios apprehenſam ratā, & gratā habuerint ipſorum beneficiorū nō poſſeſſores , ſed meri,& nudi detentores,ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur,& pro talibus habeantur,& reputentur nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionē , vt præfertur, teneantur,& obligati exiſtant,conſtitutiones ſeu dictę cancellariæ regulę de annali,& triennali poſſeſſore in illis locū non habeant nec eiſdē detentoribus , & intruſis in aliquo ſuffragentur, quinimò beneficia per eos tempore ꝑmotionis ſuæ aut eorum electionis,confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi,ſibi cōceſſa nō expeditis retinentes,aut poſſeſſionē beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis nō confectis apprehendentes, ſeu p alios apprehenſam,ratā,& gratam habentes beneficia ſic retenta,aut apprehenſa, & oē ius ꝙ in illis,vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint,eo ipſo amittant,illiſq; & illo priuari,ac ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlterius,& prætextu noui tituli aut nouæ cōmende,vel vnionis , ſeu alterius diſpoſitionis,ēt apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant , ſed beneficia ipſa tanꝗ de iure,& facto vacantia alijs conferri,ſeu cōmendari,& p quoſuis,tam ab eorū ordinarijs collatoribus , ꝗ a ſede prædicta libere impetrari poſſint,& ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantis in omni iure, & ad oē ius quòd beneficia retinentibus, aut poſſeſſionē apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficijs,vel ad illa quomodolibet cōpetebat aut cōpetere poterat eo ipſo abſq; iuris,aut hoīs miniſterio ſurrogentur,& ſurrogati eſſe cenſeantur,ac in eorum fauorē cām deſuper pēdentē aduocatā,& litē extinctā fuiſſe,& ſimiliter eſſe cēſeantur. Quodq; de cætero ſupplicationes ēt manu noſtra & motu proprio ſignatæ , niſi habuerint clauſulam quòd eorum ſola ſignatura ſufficiat nullam aliam quam literarum ſuper illis conficiens fidem , aut probationē faciant, ſeu præſtent ,nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur , & adhiberi poſſit. Decernens ſic,& aliter,tā in eadem curia ꝗ extra eam,& in partib.per quoſcūque iudices,ac Cōmiſſarios quauis ēt Apoſtolica authoritate prædicta fungentes etiā cauſarū palatijs huiuſmodi Auditores, & ipſius S.R.E.Card.in quauis cauſa,& inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate,facultate iudicari,& diffiniri debere,ac irritum , &c.

Placet publicetur,& deſcribatur I.

DE

DE ELECTIONIB. AD REGIMINA MONASTERIORVM *Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.*

SAnctiſſimus in Chriſto Pater,& dominus noſter dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licet alias omnia monaſteria virorum, valorem ducentorũ florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon prioratus,præpoſituras,ac alias dignitates Conuentuales, & præceptorias generales,ordinum quorumcunq; diſpoſitioni tuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorũ prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per ſedẽ Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarum electionum confirmationes,ad ſanctitatem ſuam, & dictã ſedem pertinere noſcantur: nihilominus pleriq; Religioſi cæca nimis ambitione agitati partim electiones de ſuis perſonis ad monaſteria,prioratus, & alias dignitates conuentuales huiuſmodi,vel priuilegium eligendi prædictum habeant,vel illo careãt, nullo, iuris ordine ſeruato,nullaq; boni vel æqui ratione habita temere fieri, factaſque per ordinũ ſuperiores,aut locorũ ordinarios de facto confirmari,partim vero nedum priuſquã electiones de ſe ad monaſteria, & alias cõuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta factæ, ritè cõfirmẽtur: ſed ne electi quidẽ canonicè,ſe in regimine, & adminiſtratione tã in ſpiritualibus,q̃ tẽporalibus monaſteriorũ,aliarumq; dignitatũ vacantium eorundẽ,ac illorũ bonorũ immiſcere non verentur,in animarum ſuarum periculũ & authoritatis Apoſtolicæ contemptum,& plurimorum ſcandalum. Volens tantis qui paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurrere, ſuamque ſedi præfatæ prærogatiuam afferre, omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum conuentualium, ipſarumque electionum confirmationes per quoſcunque cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis,& conditionis exiſtant, & quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate, hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonaſque ſic vt præfertur electas,& confirmatas,monaſteria, aliaſque dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, Necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebite percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, necnon confirmationem electionem de ſe factarum a Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædicta infra ſex menſes a data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totũ expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit,& ordinauit,quod nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione monaſterij, vel alterius dignitatis cõuentualis,ad quod ſeu quam illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus antequam rite celebrata electio a Sanctitate ſua,aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente,& ſede prædicta confirmata,& literæ Apoſtolicę de ſuper expeditæ fuerint, per ſe,vel aliũ in toto,vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud,vel iſtam ſe recipi facere, vel alias ſe pro eius prælato gerere præſumant.

Decernens omnes,& in ſingulos qui ſecus fecerint,iure ꝙ illis ad monaſteria,vel eorum regimina , & adminiſtrationes,ac alias conuentuales dignitates per electioné huiuſmodi quæſitũ fuerit , eo ipſo priuatos,& deinceps ibi ineligibiles eſſe,ipſaq; monaſteria,& alias dignitates ab eadẽ ſede impetrari poſſe; qui vero ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiã eo ipſo ſuperiores ordinũ videlicet ſuis dignitatib.priuatos,ordinarijs aũt locorum etiam ſi Archiepiſcopali , & maiori præcellant dignitate ingreſſum eccleſiæ interdicendum, eoſq; ab eccleſiarum ſuarum regimine,& adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet publicetur,& deſcribatur I.

Lecta , & publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ , in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ M D L X V. Die verò Martis vltima menſis Octobris,Pontificatus præfati S.D.N.Papæ Anno quinto.

Ant.Homelius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manib.collatoris c.admonet,de renun.gl.in clem. vnica in ver. manib.eo.tit.& in c.de regularib.in ver.dimittant,de ſimo. Mandoſ. in praxi. ſigna.gratiæ in ver.reſignatio.nõ tñ ad fauorẽ,quia eſſet ſimonia.glo.& Abb. in c.ex parte,nu.4.de off. deleg.& in c.cũ vniuerſorũ, n.5.de rer.permut. niſi fieret in manib.Papæ ſcdm ſtylum curiæ a multis ſæculis ſeruatũ,a quo tñ cæpit recedere Greg. xiij. qui permiſit vt vna cũ renũciatione vnius præſentetur petitio alterius cui renũcians vellet cõferri Nau.in man. cõſ.c.23.ſub n.207.

Sed poſtea Pius V.ſuſpendidit facultates,& authoritates conferendi beneficia per reſignationem,ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcũque ordinariorum,vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die.... Augu ſti 1657.incip.Officium creditæ fol.992.in Bullario.

Deinde idem Pius V.relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admittendis reſignationibus per ordinarios cum modificationibus, vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10.Aprilis 1568.fol.1014.in Bulla.incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda & infra.

Poſt hæc epiſcopi & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere,& admittere poſsint,qui aut ſenio confecti,aut ualetudinarij,aut corpore impediti,uel uitiati,aut crimini obnoxij, cenſuriſq; eccleſiaſticis irretiti,aut nequeũt, aut non debent eccleſiæ , uel beneficio inſeruire, qui unum aliud, uel plura beneficia obtinuerint,uel quos ad aliud contigerit promoueri.Religionem quoque ingreſsuri, uel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur deniq; cũ quis ex alijs caſib.acciderit qui conſtitutione fel.recor.Innocentij Papæ ij.de dimittendis cathedralib.eccleſiis edita continentur.Qui ẽt ob capitales inimicitias nequeũt, uel non audẽt in loco beneficij reſidere ſecuri. Sed nec horum ullus ſacro ordini mancipatus,niſi religionem ingreſſurus ualeat ullo modo beneficium,uel officium,eccleſiaſticum reſignare,niſi aliunde ei ſit quo in uita poſsit commode ſuſtentari. Ac has beneficiorum,& officiorum permutationes admittere quæ canonicis ſanctionib. & Apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur caueant autem epiſcopi,& alii prædi-

cti,

ſti,Itéque omnes electores,præſentatores,& patroni tã eccleſiaſtici, quã laici quicũq; ſint,ne verbo quidem aut nutu,vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus aut alijs eorum ſignificatione vel hortatu deſignatur,aut de his aſſumẽdis ꝓmiſſio inter eos,uel etiã intẽtio qualiſcũq; intercedat.

Cæterum præcipimus atq; interdicimus ne ipſi epiſcopi, aut alij collatores de beneficijs & officijs reſignandis prædictis,aut ſuis aut admittentium conſanguineis affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum,audeant prouidere: quod ſi ſecus,ac etiam quicquid præter vel contra formam prædictorum fuerit a quocunque temere attentatum, id totum ex tunc vires,& effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo quo deliquerint puniantur a beneficiorum, & off.collatione,nec non electione præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuique cõpetierit tandiu ſuſpenſi remaneant donec remiſſionem a Ro. Pont. meruerint obtinere, & qui talia beneficia ſeu off. receperint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre,eligere,præſentare, confirmare vel inſtituere auſi fuerint,excom.quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & conuentus a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipſe Ro. Pont.ſiue abſolutionis ſiue relaxationis gratiam excepto mortis articulo) valeat impartiri,prohibitione & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſum in tract.de reſigna. benefi.par.1.lib.5.q.6.

Decreto Conc. Trid.ſeſſ.21. c. 2. de ref.prouiſum eſt quod ordinatus ad titulum beneficij, illud reſignare non poteſt, niſi facta mentione quod ad illius beneficij,titulum ſit promotus,neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto quod aliunde viuere commode poſſit & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. ſup. relatæ ſciendum eſt extare declarationem quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S. R. E. Præsbyter Cardin. Matthæius Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij,qui apud nos aſſeruantur,ad notatum eſſe quod fel.rec.Greg.X I I I. declarauit beneficia iuriſpatronatus non comprehendi in §.cæterum,contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationib. quo §. probibentur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum,aut reſignantium affinibus conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthæius *Locus ſigilli.*

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas,ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt quando beneficiatus volens reſignare eſt ſenex,& quiſnam dicatur ſenex, comm. opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarũ propter complexionum diuerſitatem vt per Menoch.de arb.iud.caſu 59.Pariſ.loco ſuperius allegato num.7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium quis autem dicatur valetudinarius comm. Doctorum ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeò frequenter vexatur quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere Pariſ. ibidem nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impedimentũ eſſet tale vt non poſſit praſtare id ad quod tenetur vel alias ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens Pariſ. vbi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apopletico, in habente morbum comitialem in lunatico, in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late explicat Maiol. de irregu. lib. 2. c. 15. 16. 18. 19. & 24.

Quarta cã eſt quãdo beneficiatus eſt corpore vitiatus Pariſ. vbi ſup. nu. 26. vſq; ad 54. ibi exẽplificat in ſex corporis deformitatib. ſ. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces in habente crus penitus abſciſſum, aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo, & tandem ſecundum eum in diminuta qualibet parte corporis notabili, quos defectus fuſius proſequitur Maiol. de irregu. lib. 1. c. 14 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hac parte, vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. numer. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impatentes ſunt; ideoque recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb. iud. caſ. 226.

Quĩta cã eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius Pariſ. loc. cit. n. 58. vbi exẽplificat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum venerit beneficio priuandus uidelicet in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario qui poſt ad monitionem non reſipiſcit, in ſuſtinẽte excommunicationem per annum in periuro & in blaſphemo, & ratio huius conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quam aſſignare videtur Fuſc. de viſitat. l. 22. c. 28. nu. 25.

Quæſtio tamen eſt an iſti crimínoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia ex deductis venirent priuandi beneficijs poſſint illa reſignare tam coram Papa quã coram Ordinario R. quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes & concluſum in cauſa ca. dudum el 2. in fin. & ibi Doct. de elect. Rebuf. in praxi. in tit. de mod. amitt. benef. Boer. deciſ. 206. nu. 3. modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti niſi crimen illud renunciantem indignũ non redderet Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef. tom. 1. lib. 3. q. 16. nu. 23. quod amplia etiã pendente appellatione a ſententia priuationis cuius ratio erit quia ſententia non priuat ſine executione per tex. in l. quia latronibus. §. vlt. ff. de teſtamen. quæ per appellationem ſuſpenditur Lap. alleg. 2. modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem & tutiorem opinionem Pariſ. in d. q. nu. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus poſtquã eſt concluſum in cauſa ita vt nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt com. opinio referente Pariſ. in ead. q. 16. ſub nu. 46. & rationem aſſignante, quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic eliderctur iudiciũ arg. tex. in c. 2. de renun. in 6. Secundus caſus eſt poſtquã tales inquiſiti ſciuerint impetrationẽ factam a tertio de eorum beneficijs in euentum priuationis Boer. deciſ. 205. num. 8.

Lancel-

Lancellot.de attentat.c.5.nu.10.cenſeretur enim facta in fraudem & præiudicium impetrantis cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia de quorum vacatione ſperatur c. ſi poſtquam de præb.in 6.c.ſi.de conceſ.præb.eod.tit. huiuſq; impetrationis in hoc caſu communem,& quotidiana praxim inſinuat Pari.in d.q.16.nu.37.

Huius,occaſione quæro An ob delictum occultũ ob quod quis eſſet beneficio priuandus poſſit ipſe criminoſus beneficium tuta conſciẽtia retinere an vero illud reſignare teneatur. R.quod non tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſe ipſum & pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum nõ habeat gloſ.communiter recepta in c.fraternitas 12.q.2.Couar.notab.in 4.lib.decret.par. 3.§.8.nu.10.cum ſuis extenſionib.Nau.in man.conſ.c.23.num. 66.& ſeq.limita niſi initium eſſet vitioſum quale eſſet ingreſſus ſimoniacus intruſio in beneficio ca. eum qui,de præb.in 6. & ibi Gemin.& ſimilia ſecundo limita niſi a iure addatur. vt etiam in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere pro hoc habeo tex.Conc. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſcientia,alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ.23.de refor.c.1.verſi.ſi quis autem.Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum vt in eod.Conc.Trid.ſeſſ. 24.de refo.c.14.cæteriſq; conſtitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro,Quomodo ſit intelligẽda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure a canone facta. R.vt non aliter ſortiatur effectum niſi prius per ſententiam a iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem per tex.in cap. cum ſecundum leges,de hæret.in 6.& per regulam generalem quam in hoc facit Ioan.Andreas in cap.1.numer.10.de homic.in 6.Gomeſ.in reg.de ann.poſſeſſ. quæſtio. 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſupra in verbo Alienatio ſub nu.49. amplia etiam ſi crimen eßet notorium & eius author prout indiſtinctè tenet Couar. dicens quod ita praxis recepiſſe videtur in repe. cap. alma mater de ſen.excom.in 6.par.1.§.2. numer.9.in fin.intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tanquam ipſo iure vacans, licet non poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip in cap.ſæpe de reſtit.ſpoliat.col.pen.faciunt dicta per Nauar. conſ.12.de hæret.in antiq. limita vt hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legislatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur proprie vt pœna,ſed vt quędam conditio vel modus rei traditæ vt in terminis c. licet canon.de elect.in 6.Nauar. in man.conſ.c.25.num.118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij? R.quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff.in prax.de modo,amitt.benef.nu.64.& eſt com. opinio teſtante Pariſ.in ſuprad.q.16.nu 30. limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure ipſo facto,ideſt ſimul,atq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb.in c. inter dilectos,de exceſ.præla.prope fin.& quoties canon vtitur verbis executionem denotantibus, de quibus late Felin.in c.Rodulphus,de reſcrip.tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe vt locus ſit pœnæ priuationis beneficij quæ et ſi non exprimatur in ſententia, intelligitur impoſita authoritate iuris per text.in l. 1.ff.ad. turpil.& colligitur ex dictis Gem.in c.1. §.ſacri.de homicid.in 6.Diaz.in pract.crim.fol.123.in verbo Beneficijs priuari.

An

An autem clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionem fructuũ a die perpetrati criminis vide Felin.in d.c.de quarta,nume.32.de præſcript.Diaz. loc.prox.cit.Coua.in 4.lib.decret.de ſponſ.par.2.c.6.§.7.num.8.& 9. Bo. dec. 98.

Deniq; ſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum;eorumq; affines,& familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20.Pij iiij.incip. Cupientes,& c.relata infra verſ. Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſtici irretitus de quib. in c.quærenti de verb.ſignif.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire & exemplificat Pariſ.nu.93.in quolibet irregulari,clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto.de quibus vltimis plene loquitur Maiol. de irregul.lib.1.cap.26. & libro 2.cap.15.in qua ſeptima cauſa includit etiam illos & ſi poſſint non tamen debent eccleſiæ ſine beneficio inſeruire ſub quo capite cõprehenduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe viuentes ſecundo lunatici, item patientes ſtomachi languorem & ſic vomitum de quo etiam per Maiol.lib.2.cap.27.Item illiterati de quibus habetur in Conc.Trid.ſeſſ.21.de refor.c.6.idq; propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati & vltimo ſecundum eum nu.105.continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poßunt recipere reſignationem beneficiorum, eſt quãdo beneficiatus vnum aliud,aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretum Conc.Trid.ſeſſ.24.de reform.cap.17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eodem text.aſſignata in verbis illis cum eccleſiaſticus ordo & c.ab eodem Pariſ.declarata num.110.aliaſq; rationes tradit Alph. Hoied,in tract.de incompatib.benef.par.1.cap.19.nu.2. qui doctores aſſerunt contrafacientes mortaliter peccare iuxta glo.quam celeberrimam & ad hoc receptam inquit Nauar.in miſcellan.62.de orat.num.1.& in conſ.26. de præben. in antiq.in cap.dudum el 2.in ver.retinere de elect.idq; amplia vt non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet temporis immobilis ex alleg. per Pariſ. numero 169.cum ſeq.& per Hoied. in d.c.19.num.9. limita niſi in hoc cum aliquo adeßet diſpenſatio ex rationibus adductis per eundem Pariſ.in eodem loco nu.125. & per Hoied.d.num.9.& tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad Deum comm.ſententia eſt quod non,teſte Couar.lib.4. de ſponſal. par.2. cap.6.§.9. num.9.in quam etiam deſcendit Abb.in cap.extirpandæ, §.qui, vero nume.43. de præb.& prædicti Doctores confirmant. Et quæ poßet eſſe iſta cauſa illa retinendi & etiam diſpenſandi vide Nauar.in man.conf.c.25.ſub nume.128. & 129.& in conſil.1.de conſtitut.in antiq.ſub nume.40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruum ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt a iure diffinitum & ſub certa regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum reſpectu alterius dicitur paruũ,vera & recepta ſententia eſt referente Pariſ.ibidem nu.532.hoc relinqui arbitrio iudicis paulo plus vel minus æſtimandum per reg.l.1.ff.de iure delib.& c.de cauſis, §.illis etiam,de off. deleg.conſideratis conſiderandis,ſcilicet qualitate perſonarum,locorum, & temporum de quibus præter Nauar.loco citat.latiſſime habetur per Pariſ. & Hoied.in locis præalleg. Et an in iudicanda beneficij ſufficientia debeat haberi ratio bonorum

patri-

patrimonialium ipſius beneficiarij. Reſp.negatiue ſtante comm.opinione quæ ſe habet poſſe clericorum conſeruare proprium patrimonium eiuſque fructus, & beneficij redditus in proprios vſus impendere in quam ſententiam præter alios conſentiũt Innoc.& Abb.in c.epiſcopus,de præb.Fel.in c.poſtulaſti,de reſcript. Franciſc.Sarmient.in tract.de reddit.eccleſ.par.1.c.1.nu.18.Couar.in c.1.nu.2.de teſtam.Nauar.in apologia lib.de reddit.eccleſ.q.1.monit.30.eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones,quibus commun. hæc ſententia improbatur firmat Alfonſ. Hoied. in d.c.19.nu.35.In quo animaduertendum differentiam eſſe, an quis poſſit honeſtè & ſic ſine penuria viuere,& an poſſit decenter & commode viuere,iuxta gl.nota. in c.1.§.ſane verſ.abſque penuria,vbi Franc.& Gemin.de ſtat.regul.in 6.quam ſequitur Panor.in c.1.num.4.de inſtitut.& in c.poſtulaſti, notab.2. de reſcript.ipſamque ſolemnem in hoc prædicat Naua.in d.miſcellan.62.nu.8.aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui quòd ſufficit ad viuendum, ita vt non cogatur mendicare,& ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar.loc.citat.ad effectum vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ. Concil. Trid. ſeſſ. 21. de reſ.c.12.beneficium 50.aureorum ſolet communiter ad honeſtè viuendum pro ſufficienti haberi,non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur.idem confirmat Pariſ.vbi ſup.nu.155.

Circa renunciationem beneficij,ad cuius titulum quis eſt promotus,qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates de quibus in d.Conc.vide per Pariſ.in tract.to. 1.lib.2.q.6.nu.38.cum ſeq.Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renũciationem contra formam decreti Conc.Trid.R.a ſacra Congreg.eiuſdem Conc.reſolutum fuiſſe referente eodem Pariſ.in proximè alleg.q.6. ſub nu.41.non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium, illud iam reſignatum reſtituere collationemque inde factam tenere,ipſamque Ordinarium teneri de proprio reſignatis vitę neceſſaria ſubminiſtrare iuxta diſp.c.Epiſcopus, de præb.illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad tit.cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habens vnde viuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit valida ſtante ſupra d.Conc.decreto vide Nauar.ad partem affirmatiuam inclinantem ratione vt ibi per eum conſ.23.de præb.in antiq.

Noua cauſa eſt quando contigerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria uoluntate quã ex neceſſitate per tex.in c.de multa,de præb.& in extrauag. Execrabilis uerſ. Qui uerò deinceps eod.tit.inter communes.Hinc incidenter quæro An,& quando per aſſecutionem alterius beneficij ipſo iure uacet primum.In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum vt in iuribus præalleg.& in c.cum ſingula,de præb.in 6.cum alijs concord.Diaz. in ſua pract.canon.c.42.uer.beneficia plura poſſid.quia per diſp.Conc.Triden.ſeſſ.7.de refor. c.4. & ſeſſ.24.de ref c.17.incompatibilia iudicantur,eritque ratio: clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam c.quia nonnulli,de cler.non reſid.cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem uno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe Lãb.alleg.116.num.3.& cum regimen ac cura animarum ſit ars artium

cap.

cap.cum ſit ars de ætat.& qual.Rebuf.in prax.in titul.de non reſiden.nu.10.ideóque in hoc videtur electa induſtria perſonæ, & non põt regulariter per vicariũ deſeruire arg.tex.in l inter artifices.ff.de ſolut.cap.fi.§.5.de off.deleg.cap.is cui eod. tit.in 6.Abb.in c.extirpãdæ, §.qui vero,de præb.Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratiæ impetrationem ad ſecundum beneficium, ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem.gratiæ,vbi Card.Zabar. q.12.de reſcript. vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam haberet c. commiſſa de elect. in 6. & primum intelligitur vacare ipſo iure ſic tamen vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi vocato primo poſſeſſore c.licet epiſcopus de præb. in 6.quæ verba ipſo iure in eo quod attinet ad hoc propoſitum pulchre declarat Greg.Toloſ.in inſtitut.non rei beneficiar.c.25.nu.1.2. & 3. Amplia hoc adeo eſſe verum quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incõpatibilis, in quo quis iuſte putabat ſibi ius eſſe quæſitum & vere non erat, vt in hoc caſu primum non vacet, & poterit ad illud redire abſq; nouo titulo & collatione Nauar. in conſil. 31. nu.3.de præb.in antiq.per tex.in c.ſi beneficij de præb.in 6.Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur,tunc enim non cenſetur vacare primum c.ſi tibi conceſſo,vbi Gemin. & Franc. de præb.in 6.Quæ vero dicatur pacifica poſſeſſio, vide gloſſ.& ibi doct. in cap.commiſſam in ver.pacificam.Caſſad.deciſ 9 de cauſ. poſſeſſ.& prop.Maſcard.ſingulariter in proprijs terminis loquentem de probat.concluſ.183. Limita & primo vt licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere quando vnum ab altero legitime dependet cap.ſuper eo vbi gloſſ.& Franc.de præb.in 6.cap.cum te,de ætat.& qualit.glo. in c.dudum el 2.in uer. intitulatam,de elect.& ratio huius compatibilitatis eſt, tũ quia beneficium per unionem amittit nomen beneficij & deſinit eſſe per ſe, Oldrad. conſ.257.nu.15.& 18.Caſsad.deciſ.13.ſuper reg.Cancel tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicarium deſeruire c.extirpandæ, §.qui uero de præb.Mandoſ in addit.fin. ad Lap.alleg.35. Secundo limita quando quis haberet unum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam, cap. qui plures 21.q.1.d c. dudum,ubi gloſ. Rebuff.in prax.in tit.de commenda,nu.4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato, & ſi eccleſia eſt parochialis non ultra ſex menſes,cap nemo deinceps de elect.in 6.ſecus uero in perpetuum.1.ad uitam illius cui conceditur,quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum, Gomeſ.in reg.de infir.reſig. q.13.in fin. Nauar.in man.conf.c.25.nu.126. & in conſ.1.nu. 39.de conſt.in antiq Verum in hoc Alphonſ.Hoied.in tract.de benef.cõpatib.part. 2.c.4.nu.18.reſolutiue tenet quod etiam attento iure nouiſſimo Concil.Trid.ſeſ.7. de ref.c.4. licitum ſit habere duo beneficia curata unum in titulum & alterum in commendam perpetuam declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimilem habenti fiat a Papa,non autem ab Epiſcopo, & ita ait intelligendum eſse Nauar.d.c.25.nu. 126. Secundo eo quod ex uerbis Conc. Trid.in d c.4. clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum,ſcilicet unius in titulum & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per uiam commendæ ſiue perpetuæ ſiue temporalis, & quod commendæ noſtri tẽporis hodie ſemper fiant in perpetuum ad utilitatem commendatariorum aſserit Pariſ. de reſign.benef.lib.11.q.5.num 40.

Tertio

duob.beneficijs curatis alterum eſſet habitu & potentia curatum, & non actu quia iſtud non cadit ſub diſpoſitione iurium ſupra alleg. Abb. in d.c. de multa ſub nu.42. rationibus vt ibi per eũ Io. Sylua in tract. de benef.3.part.q.42. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. num. 20. & eſt commu. opinio, vt per Benedic. Capra. in tract. regu. & fallent. regu.90.num.74. cum ſeq. eſſet enim tale quãdo tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri, vt quia occaſione peſtis, vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani receſſerũt transferentes ſe ad alienas parochias gloſ. in cap. licet canon in ver. parochialis, de elect. lib.6. & firmat Nauar. in alio propoſito in conſ.4. de præb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur, quia tũc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnũ ex præfatis dimittere ex d. decreto Conc. Trid. ſeſſ.24.c.19. Nunquid autẽ licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa, ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnumquodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit, et explicat Hoied. in ſuo tract. de benef. compatib. par.2. cap.5. nu.4. & c.6. nu.14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinente dignitatem vel perſonatum vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ vt clare habetur in d.c. de multa, & in d.c. extrauag. execrabilis, adeo vt nullo modo contrarium ex conſuetudine introduci poſſit c.1. & ibi ſcribentes de conſuet. in 6. optimaq; ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tũ quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem eccleſia, vtiq; eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorũ paucitate diuini cultus diminutio fit cũ potius ſit augendus c. ex parte de conſt. tũ quia ex eo quod quis plura in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia contra tex. in d.c. quia nonnulli, ſequitur maxima inæqualitas ſcilicet quòd alius quidẽ eſurit alius autem ebrius eſt. Quam concluſionem ẽt declara vt ſup. videlicet diſpoſitioni prædictorum iurium nõ eſſe locũ niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica non ſolũ de facto ſcil. vt in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinenti deturbatus per reiectionẽ ab illa, ſed etiã de iure ſ. vt non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera dec.596. Staph. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu.48. & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponenti circa dimiſſionem verbaliter ſub publico teſtimonio faciendam de primo beneficio curato ſeu dignitate corã Ordinario vide Egid. Bellam. concl.754. & Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. nu.59. Quid vero iuris ſit in beneficijs illorũ qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct. in c. cum in cunctis, §. cum vero de elect. vide Hoied. in tract. de incompatib. benef. part.1. c.4. Mandoſ. in reg. de benef. vacant. per promot. q.1. Gig. de penſion. q.56. Pariſ. de reſig. benef. lib.3. q.1. num.75. & inf. & Card. Simon. in tract. de benef. q.17.

Tertia concluſio ſit, Quando duo beneficia ſunt vniformia i. ſimilia, & eiuſdem ſpeciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto vacat primũ ipſo iure c. literas de conceſſ. præb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret

ret clem.fina.de præb.Nauar.conſ.23.eod.tit.in nouis, ſecus vero ſi ſint difformia Rebuff.in prax.de diſpenſ.rat.ætat.§.incompatibilia, num.4.Franc.in d.cap.1.de conſuetud.in 6.vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar.conſ. 22.de præb.in nou.canonicatus cum dignitate idem Nauar.conſ.24.eod.tit.quæ etiam habentur loco vnius Staphil.de lit.grat.fol.12.Declaratur hæc concluſio nõ procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam conſequentiam primi beneficij vt quãdo quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit redditus alicuius cap pellaniæ quæ in ea ſit quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg.tex.in cap.ſuper eo de præb.in 6.Lap.alleg.117.& ita declarat Felin.in c.ex parte el 2.nu.3.de reſcrip.vnum quoad propoſitum noſtrum, & ad effectum incõpatibilitatis vt duo beneficia dicantur vniformia non ſufficit quod vno & ſimili nomine nuncupentur,ſed requiritur vt ſint inſtituta ad vnum & eundem finem,habeantque idem prorſus officium,& onus ſecus ſi diuerſum vel non eodem tempore explendum,Nauar.ſingulariter conſ.16.de præb.in nou.& dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eãdem eccleſiam eiuſq; circuitum, Rebuff.in prax.de diſpenſ.rat.ætat.§.etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione,& an diſpenſatus ad duo beneficia cẽſeatur diſpenſatus vt poſſit illa obtinere intra eãdem eccleſiam quando illud in diſpenſatione non exprimitur habetur per Rebuff.loco prox.citato, & late diſputat vtrumque articulum Alphonſ.Hoied.in tracta.de incompatib.benef.par.1.c.20.

Quarta,& vltima concluſio in præſenti quæſtione erit quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d.cap.de multa,& in d.extrauag.Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum alijs non vacant ipſo iure et poſt Conc.Trid ſeſſ.7.de refor.c.7.& ratio eſt quia nulla pœna ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta glo.pen.& memorabilem in c.fi.de iure patr.alijſque rationibus firmat Nauar.in conſ.17.de præb.in nou.prout etiam cenſuit Rota diuerſor.par.1.deciſ.484.ſed datur electio ita vt teneatur illorũ vnũ quod maluerit relinquere c.referente, & c.præterea,de præb.& multi effectus reſultant an inducantur ipſo iure beneficiorum vacatio an vero per ſententiã quos cumulat Hoiedan.in d.tract.par.1.cap.13.nu.59.cum ſeq.& Gregor.Toloſan.vbi ſup.c.29.nu.13.& infra Pariſ.de reſign.benef.lib.1.q.1.& ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus perículoſiſſimam legendus eſt Diaz.in ſua pract.cri.c.42.in ver.Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus vellet religionẽ ingredi aut matrimoniũ contrahere dummodo ſtatim re ipſa id exequantur,& in primo caſu non poterit ipſe ordinarius beneficiũ conferre niſi ſecuta profeſſione c.beneficium de regul.in 6.in ſecundo vero non ſufficerent ſponſalia. Fuſc.de viſit.lib.2.capit.28.ſub numero 18.

Vndecima,& vltima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio Grammat.conſ.57.num.9.Menoch.de arbit.iu.caſ.110.quæ poſſet argui, ſi ex magna cauſa præcedente fuerit ipſius beneficiarij vitæ inſidiatum,vel de vniuerſa ſubſtantia controuerſium, de quibus conie-

ctu-

iecturis plene per Maſcard. de probat. concluſ. 899. verum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa vt ſemper beneficiatus excuſetur a non reſidendo dicetur infra in verbo Reſidentia.

Attamen vt renũciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit, requiritur vt reſignãs ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus, habeat aliunde vnde vitã cõmode ſuſtentare poſſit, & ratio erit nẽ in opprobriũ ſic ordinis mendicare cogatus vel ſordidum aliquem quæſtum exercere c. ad ſupplicationem, de ren. & habetur in Conc. Trid. ſeſ. 21. de ref. in c. 2. in princ. quod amplia etiamſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij, vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum vt ipſius iudicio commode viuere poſſit, Pariſ. ibidem num. 176. limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate, quæ exceptio in d. conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus non exceptuatis l. nam quod liquide §. legetur in fin. ff. de pen. leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſque quo adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniantur aliqua pena? R. quod non, vt aduertit Pariſ. nu. 225. ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi, quod ſi ſecus, &c.

Et quare Ordinarij per iſtam conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium ſeu dimittentium conſanguineis, affinibus, & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur. Reſp. quia ſi hoc facerent hæc renunciatio præſumeretur tacite & indirecte facta ad fauorem alicuius certæ perſonæ quæ coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt, & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ quæ non poteſt fieri coram Ordinario ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Tholoſ. in inſtitu. nou. rei benef. cap. 28. ſub num. 8.

Et quid ſi ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligentur reſpectu pœnæ in d. conſtit. impoſitæ. Reſp. in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio a Summo Pont. teſtante ibidem Par. ſub n. 121. ſe in proprijs terminis huius conſt. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſpo. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 20. ſub num. 8. tenere quod non, quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontificem ſpectat cap. 2. de præb. in 6. licet communiter Epiſcopi referente Gomeſ. in regul. de non ind. iux. for. ſup. adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur eſſe in alien. diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſque labe ſimoniæ vt conferat beneficium a ſe nominato, neque etiam peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum alias eſſet iniycere la-

queum

quenm contra tex.in cap.de viduis 26.q.1.quia vix aliquis ad hoc ſpont anee inducitur abſque prædictis,probãtur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ.2.de ſimon.& ex dictis per Naua.in man. conſ.c. 23.num. 107.& 109.& in conſ.36.& 38.de ſimon.in antiq.

Sciendum eſt etiam quod ad obuiandũ illis qui beneficia acceptant vel procurãt animo non retinendi, ſed alteri renunciandi ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi. ita refert Pariſius de reſigna.benef.lib.9.q.10.in fine,Ideo. Inno. nonus bene inſtituit vt accipiens beneficium curatum vel ſimile non poſſit illud renunciare ante triennium vt ibi vt teſtatur Dominus Iſidorus Muſconiuis in tract. de Maieſtate militantis eccleſiæ lib.1.par.3.c.2.rub.de benef.fol.451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

Cõgruit tit. de renunc.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod ad prohibendũ ſimulatas occultaſuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Rom. Pont. fuit prouiſum vt per Inn.8.incip.Sicut bonus paſtor fol.130.in Bullar.per Clem.7.incip. Sanctiſſimus fol.318.per Pium 4.fol.662.& fol.898.per Pium V.fol.1187.etiã in Bullar.præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium,& ſimplicium fol. 1167. & per regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff.in praxi.benefi. & Gome. Hodie verò attenditur conſtitutio Greg.xiij.de modo,& forma publicandi reſignationes,& ceſſiones fol. 1324.tenoris ſequentis.

Cauſa conſtitutionis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prudenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat,doceatque id,quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe,quod in illis conſtitutionibus quas ad prohibendas ſimulatas occultaſve beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pont. multifariam ediderunt. & fec. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum,prout occaſio neceſſitaſque poſtulat,coercere volentes, ſtatuimus, vt poſthac omnes & quæcunque reſignationes etiam cauſa permutationis, ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis & poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunquè ceſſiones,ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom. Pont. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & teſtibus fient, & à nobis vel illo ſeu noſtro vel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque aliæ diſpoſitiones,ſiue temporales,ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma & quibuſcunque etiam S. R. E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunque priuilegio ſuffultis facta, publicari debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes,ſi beneficium citra montes fuerat vltra vero intra nouem à data conceſſionis, gratiæ non autem à die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus, etiam ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa,

ſa, diuerſiſque ſubſequentib. datis, ac quotieſcunq; & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam in ipſummet primũ reſignantem vel cadentem retroceſſiones termino prædicto nondũ elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus dumtaxat terminus omnib. ſucceſſiuis ceſſionib. ac retroceſſionib. decurrat, ut qui poſtremus gratiã habuerit publicationem huiuſmodi facere, ceteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

Ipſa autem publicatio cathedralis; & in beneficij eccleſia vel eccleſiis, ſi in pluribus illud ſi fiet ibique dum frequens populus ad miſſarum ſolemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædicta earum ve tranſumptũ authenticum exhibeatur, claraque & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt pronuncietur ita, vt hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

Si vero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo conuentuque careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte alijsve manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas aut vtrãuis minime ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel a cedente non poſſeſſo ſub quacunque forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictum tempus vigore literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerint, ſaltem literas Apoſtolicas cum earũ publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarũ, vel alijs ad quos pertinet, per ſe, vel p procuratorẽ ſuum legitimum, intra idem tempus præſentare, & apud illum, vel illo pro ipſarum literarum executione inſtare, & poſſeſſionem huiuſmodi inſtanter petere teneatur.

Cæterum modus, et forma hic trãdita ſemper & vbiq; debeat obſeruari, nec alia vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcumq; Eccleſiis, Monaſterijs, prioratibus tã virorum quam mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum etiam militiarum regularibus, etiam electiuis, & manualibus, ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & alias quomodocumq; exiſtentib. ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit ſeu debet, quæ poſthac ex quacunq; cauſa fiẽt; & per nos, ac prædictos ſucceſſores, extra tamen dictum conſiſtorium admittentur, etiam cum reſeruationibus nominis, tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, & iurium quorumcunque.

Ad prædictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, qd tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum Apoſtolica. vt ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat nolumus obligari.

Quod ſi quicquã prædictorum omnium omiſſum fuerit dictis terminis, ut quiq; præſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratiæ reſignatorum, & ceſſorum be-

Omnes reſignationes, et iuriũ ceſſiones publicari debẽt intra ſex menſes.

Si beneficia ſint citra mõtes ſiue vltra intra nouem.

Modus, & forma publicandi reſignationes et ceſſiones.

De eccleſia Rurali & populo carente.

De capienda poſſeſſione beneficij etiã litigioſi intra p̃dictũ tẽpus & q̃uo.

neficiorum, aut iurium huiuſmodi, cum omnibus inde ſecutis ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irritæ, & inanes, nullaque alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſius tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic reſignata, & ceſſa quandocumque obtinēda illaque, ſiue iura ab ipſa ſtatim prima reſignatione ſeu ceſſione etiam ſi illæ alias nullæ & inualidæ eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, nec reſignantibus ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali, & triēnali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam nec omnino aliud ius, vel benefitium vllo tempore ſuffragetur ſed ipſa beneficia ſiue iura ſic a principio vacantia a Sede Apoſtolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi.

Illorum vero impetrationes vel etiam Motu proprio conceſſiones, quibuſcunque derogationibus ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominū, & cognominum reſignantis ſeu cedentis & gratiam habentis, diſpoſitiuè, & non cōditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque ſic impetrans aut gratiam etiam motu ſimilis habens præfinitum cuique caſui tempus prædictum a data conceſſionis gratiæ ſibi factæ huiuſmodi ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat, præſtare teneatur & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri cōtigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem ſuę impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit omniaque requiſita prædicta adimpleuerit quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.

Reſeruationibus omnibus nominis adminiſtrationis fructuum etiam omniū, ac pēſionum, & aliarum rerum quarumcunque, necnon facultatibus, indultis, & aliis conceſſionibus tam ipſis reſignantibus ſeu cedentibus qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam aliis ex huiuſmodi reſignationibus ſeu ceſſionibus a Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumque effectum ſortituris.

Sed ne in beneficiis ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis perſecutio turbari valeat vel diferri, in cauſis huiuſmodi contra cedentem ad vlteriora, etiam ad ſententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quouſque ille qui gratiam ex reſignatione ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel p procuratorē legitimum acceſſerit, litemque huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime ſi ceſſio huiuſmodi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretum & expeditum fuerit ſiue cum cedente ſiue contra eum, ēt poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentia ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed etiam circa poſſeſſionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat omnino & vim obtineat. Illumque ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat quam ſi ipſo legitime citato contra eum decretum & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextū non acceptatæ gratiæ, vel ēt illius ignorantia, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiā ſi in lite, & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit quandocunque ad illius proſecutionem, & terminationem venire, & a iudice, coram quo cauſam ipſam etiam ex

dele-

delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorũ collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium, ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis cõtigerit, ipſi intra mẽſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes a die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, et poſſeſſionem beneficij capiat modo et forma ſupra dictis, alioqn illis elapſis nulla ſit eius ꝓuiſio & beneficiũ vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumq; diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede duntaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunq; iudicari debere, nec non irritum & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædicti Pij Quinti, & alijs omnibus aliorum prędeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis, quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus, & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſq; factæ, & a nobis admiſſe ſunt, & tẽpus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prędeceſſoris conſtitutionẽ nondum effluxit, conſtitutio ipſa quo ad eas duntaxat integre obſeruetur. Nec non reſignantium ſiue cedentium voluntatibus, conditionibus, proteſtationibus & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad preſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem quod non aliter nec alio modo reſignant, ſeu cedant appoſitis, & quacunque verborum vi formula & multiplicatione expreſſis, nec non indultis priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis, etiam prędictis Cardinalibus; ac eorum, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus, necnon literarum apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus cęteriſque Romanę Curię officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocunque conceſſis & confirmatis, quę omnia etiam tollimus, & annullamus cęteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem pręſentes, &c. Datum Romę apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingenteſimo octuageſimotertio. Non. Ianuarij Pont. noſtri anno duodecimo.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tracta. de reſignat. benef. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hęc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non fit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo pręſentẽ conſtitutionem, vt quoties ex defectu publicationis non factę ſeruata ipſius forma contigerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit

reſignans repetere beneficium reſignatum neq; ſpolio agere, quia omne ius ab eo cecidit vt ex d.conſtit.colligitur, quamuis alias regulariter, vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficium reipſa reſignatario acquiratur nunquam ab ipſo reſignante ius abdicetur, & ad illud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt de quo late ſcripſit Pariſ.de reſign.benef.lib.1.q.3.

Secundo amplia pari ratione vbicunq; prima reſignatio ob publicationẽ non factam eſſet nulla effecta, & reſignans iterũ eidem vel alteri beneficium reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquã inualida non ſubſiſtat, quia in hoc caſu cũ per primam reſignationem ſit abdicatus titulus & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt Caſſad. deciſ.9. de conceſſ.præb.Gomeſ.in reg.de public.reſign.q.18.& tempus publicandi per hanc conſtitutionẽ computetur & currat a die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundã reſignationẽ transferre quia nihil habebat arg.tex.in c.quod autem in fi. de iure patron.quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l.qui res, §.aream,ff.de ſolut.

Tertio amplia, vt per hanc conſtitutionẽ teneatur ad publicandum etiam, minor 14.ann.cum quo per Sum.Pontificem fuerit diſpenſatum ad huiuſmodi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet ratio fraudis vigent tamen aliæ, quæ ſunt eque principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum de quibus per Pariſ.lib.11.q.1.intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex communi omnium ſententia Pariſ.d.lib.11.q.4.nu.62.& eo magis ſi ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb.in c.ex parte, de reſtitut.ſpol.Boer.deciſ.350.nu.4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium tam reſpectu eorum quæ dantur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtratione quando hoſpitalarij deputantur in regimen de quibus habetur in clem. quia contingit.§.verum & ibi Doctores de religioſ.domi. idque fuiſſe apud Rotam indiſtinctè firmatum ſcripſit Pariſ.d.lib.11.quæſt.3.accedit quia hæc conſtitutio veluti fraudibus obuiatiua & bono publico introducta cenſetur fauorabilis & in materia fauorabili appellatione beneficiorũ eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card.Zab.in cle. diſpendioſam q.3. de iudic.Fel. in c.de quarta nu.15.& 16.de præſcri.Mand.in reg.de benef.vac per promot. q.5.

Quinto amplia etiamſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum, vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vacante, vel tempore ſucceſſoris ad publicandum, intra eundem terminum præſcriptum, & ratio eſt quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectum tunc temporis quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientem non poteſt toli cum ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ 24.ſub num.5. & hanc veram concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Pariſ.d.lib.13.q.1.nu.32. intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur, bullas expedire nõ potuerit arg.tex.in l.iure ciu.ff.de reg.iur.quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ.d.lib.11.q.12.num.136.

Limita primo, quoties fuiſſet prorogatum tempus a Sum.Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentibus primum vt ſi allegetur

getur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio, ſecundum vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum, tertium vt iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodem Summ. Pontifice, ideoque apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ. d. lib. 11. q. 7. nu. 78. & 79. qui etiam ſuperius, nu. 69. ponit formulam huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in translatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ. in reg. de public. reſigna. q. 10. ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion. q. 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit, cum impedito non currat tempus c. quia diuerſitatem de conceſſ. præb. Nau. cōſ. 3. de renunc. in antiq. quod non ita ſimpliciter, & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt, vt impedimentum illud probari debeat l. vlt. §. illud etiā C. de temp. appell. & quod fuerit cauſa immediata non faciēdi quod debebat Abb. in c. plerumque ſub nu. 6. de reſcrip. Crauet. conſ. 151. num. 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti Maſcar. nota. de prob. concl. 885. ſecunda declaratio eſt, vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale quod euitari non potuerit Dec. conſ. 677. nu. 4. & 5. Crauet. conſ. 270. nu. 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo Maſcar. loc. cit. nu. 9. Boer. deciſ. 40. nu. 4. niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet, quod omnis diligentia fuiſſet fruſtatoria Fel. in c. ex tranſmiſſa, nu. 2. de præſcript. Lancel loc. de attent. p. 2. c. 12. amplia 1. nu. 68. Afflict. deciſ. 29. in ci. Quidam exterus Boer. d. deciſ. 40. nu. 7. deciſ. 9. ſenatus Pedem. nu. 4. Tertia declaratio, vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ. d. lib. 11. num. 100. Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio æquipollenti Gomeſ. in reg. de publ. reſig. q. 15. ſi in cathedrali, & parochiali viciniori ab impedimentis immuni, vt in præſenti conſtit. ſtatuitur in §. ſi vero eccleſia verſ. vel ſi locus ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiuſdem conſtit. in §. cæterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pari. d. q. 13. ſub nu. 47.

Quarto & denique limita vt excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tempus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtantiam in ea apponi vt nihil tranſeat, dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per conſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur, quod ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam admittere, adhuc excuſabitur a publicatione, modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandū per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibid. a nu. 112. vſque ad 120. & illud idē affirmandū ſi reſignatarius eo quia fuit carceratus literas expedire nec per aliū potuerit vel ipſæ literæ expeditæ detinerentur à

 iudice,

iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neque culpa ſua tempus tranſire Gomeſ.d.q.13.Pariſ.loc.cit.nu.121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus ſciendũ eſt onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem reſignatario qui ad illam tenebatur; & ratio eſt quia negatiua qualiſcunque ſit probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intẽtionis fundamentum facit de comm.omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel.lib.2.comm.opinionum de probat.concluſ. 6. & eo magis quia præſumitur factum quod de iure erat faciendum Dec.conſ.446.nu.7.Crauett.conſ.22.num.5.& concluſ.149.Maſcard.de probat.concluſ.734.

Quam concluſionem.ſ.reſignatarium non teneri probare publicationem limita & primo quoties eſſemus in ſpolio, nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam, hocque pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum tradit Pariſd.lib.11.q.14.num.31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam videre Rebuff.in praxi. tit.de reſcript.ad beneſ.vacant.num. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati a camera Apoſtolica Pariſ.in d. q. 14.num.37.niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet.gloſ.communiter recepta in c. conquerente in ver. voluerit, & ibi Abb.de reſtit.ſpoliat.Felin.in c.licet Heli, num.9.de ſimon. Gem. & Franc. in cap.ordinarij §.1.de offic.ordin.in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Innoc. in c.ex inſinuatione ſub. num. 3. de procurat. Rebuff. ibidem num.17.Gemin.& Franc. loc.cit.late Coſmas Guynier in pragmat.ſanct.titu.de pacif.poſſeſ.ſuper verbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hãc negatiuam quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur vt per Doct.in c.quoniam contra, de probat Dec. conſ. 172.num.3.poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan.in tract.de negatiua num.60.& 328.vſque in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicãdum ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud. caſ. 472. Mandoſ.in reg. de veriſim.not.quæſt.9. Alter probandi modus erit ſi à perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat vt ſunt notarij, vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neque ſcitur ex adductis per Pariſ.d.q.4.numer.60.cum ſeq.vel etiam per ipſius partis confeſſionem vt per Herculan. in d. tractat. negat. numer.196.Optimum vero eſſet ex mente Pariſ.loc.citat.num.52. ad tollendas lites & diſpendia vt facile conſtare poſſit an ſit facta publicatio; vel ne mandari vt publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci in quo fiunt.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorũ, & officiorum permutationes Ordinarij admittere poſſunt, quæ canonicis ſanctionibus, & apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur, vt patet ex conſtitutione Pij V. ſupra relata in verbo, beneficiorum reſignationes, adeo quod hodie in ipſorum permuta-

mutationibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in tit. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. num. 4. & 10. cap. 1. eod. tit. in 6. & cle. Nau. in man. c. 23. ſub n. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. xiij. ſupra relatam in verbo beneficiorum reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuff. in praxi benef. tit. de permutatione par. 3. reaſſumẽdo dicta Federic. de Senis, Ægidij Bellam. ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat etiam alius tractatus, nouiſſime conſcriptus per Petrum Andræam Gambarum.

ADDITIO. Frequenter tamen accidere ſolet authoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non ab re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant, quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus, quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26. quod. ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio,) & communis huius concluſionis erit ratio, quia patronorũ intereſt, vt videant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, vnde cũ de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerint peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ & ſi ipſi infra terminũ præfixum non comparuerint ad contradicendum permutationi, quòd tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij vlterius non audientur, nec poterunt ſe opponere etiam infra reſiduum temporis dati ad preſentandum; ſi vero comparuerunt declarando ſe permutationi nolle conſentire, & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſque ad finẽ quadrimeſtris, tum per reg. indultum, de reg. iur. in 6. tum etiam ratione, qua hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pęnæ inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pœnæ incurſum ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aſſeuerant, ſiue veniat per ſentẽtiam annullanda, & retractanda prout magis commu. ſententia eſt, defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo. Primum vt in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. libere poſſunt illis excluſis alios in eccleſiis patronatus præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutantiũ & tã Ordinarius, quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius, & honeſtatem eos non vocando ad actum permutationis, deuenerunt, vel quando ordinarius eis inuitis, & recte contradicentibus permutationem admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, id quod limita duobus modis, & primo vt iſta conditio ſi placeat patrono, operetur quando copia patroni haberi non potuit ex quo fuiſſet

in longinquis partibus. Secundo limita quoties non ita abſolute apponeretur, ſed adijciendo illa verba, nec aliter nec alio modo velle permutare, quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirẽdum, qui conſenſus habetur loco præſentationis, & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua, & actuali præſentatione, & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus doctorũ diſcrepat ſiue expreſsè illum interponẽdo intra tempus datum a iure patronis ad præſentandũ, ſiue tacitè quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet cõtemptus permitteret labi tempus 4. menſium non contradicendo, nec alium præſentando, quæ cõſenſus interpoſitio non erit dicenda ratihabitio, ſed potius quædã ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum, declara vt ſi patronus incepiſſet non contradicere, & intra lapſum quatuor menſiũ moriatur, non per hoc dici poſſet quod videatur tacitè conſenſiſſe in præiudicium hęredis qui poterit reliquo tempore contradicere, vel tacendo tacitè approbare.

Hæc aũt limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad conſentiendum. ſ. vrgente neceſſitate, & vtilitate eccleſiæ ſiue populi, quia cũ hæc permutatio ſit de iuſtitia, poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quã eius natura exigit, ipſiſque patronis inuitis, quod intellige procedere duobus modis. primo vt ad hoc nõ ſufficiat quelibet ſimplex neceſſitas, vel utilitas eccleſiæ, ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri nõ poſſet, idq; in duobus tantũ caſibus accidere poſſe ait Lamber. loco infra citando. Primus quãdo perſona præpoſita ad eccleſiam patronatã per permutationem eſſet talis ſine qua Plebs pateretur in cõſciẽtia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & nõ reperiretur alter rector theologus qui plebi conſulere poſſit. Secundus caſus, quando bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente, cũ quo nemo ſe præualere poſſet pro illis recuperandis niſi perſona illa præpoſita, & alias ſecundũ eum eſſet deſtruere gratiam a iure patronis factã, vt in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc uitam ſæpe fraudari poſſent. Couar. vero loco etiã infra cit. cauſam neceſſitatis & vtilitatis eccleſiæ non ita ſtricte exigit, ſed ſufficere; inquit quod conſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam eccleſiæ vtilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & præualentem neceſſitati & vtilitati eccleſiæ & in permutatione quæ fit ex gratia & fauore ipſorum permutantium, tenet Aegidius de Bellamera, loc. inf. cit. ſimplicem voluntariam patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extende vt eodẽ iure cenſeatur quoad inualiditatẽ permatationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum ratione per Lap. aſſignata allegat. 96. vbi Mandoſ. in addit. lit.... num. 9. in quo loco etiam refert ita fuiſſe pronunciatum a Gregor. xi. a quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuri patronatus laicorum, in caſu autem in quo fieret expreſſio de iure patron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur: dubium facit permutationem tenere, cuius validitas oritur ex eo quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio inducerent præſumptam derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neque tenet niſi expreſsè de ea in literis appareat, & Aegidius Bellamer. aſſerit quod tempore quo ipſe fuit Referenda-

rius

rius in Curia vidit ſeruari permutationē non expediri niſi habeatur conſenſus patroni laici, & ratio quare nō ita de facili præiudicetur iuripatron. laicorum adducitur per gloſſ. in cap. cum dilectus, in ver. quempiam præſentare in fine de iure patron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuriſpatronatus laicorum ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat eadem ratione, quia patronorum intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiantur perſonæ eis non gratæ, quę etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum ſiue expreſſe, ſiue tacite, quoties ſcientes & patientes non reclamauerunt, quod declara niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum quia dicitur fictus, per quem etiam non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione iuriſpatronatus laicorum, quod poteſt tum quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſator præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius, tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione nō ſufficiunt clauſulę generales, neque ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius pręſentationem & collationem beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum & alias minime cenſendum & iudicandum eſt Sum. Pontificem velle derogare iuripatron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſę non admittuntur, vt tradunt Reb. & Cou. de quibus ſcribit Mand. in prax. ſignat. grat. verbo derogationes iuriſpatron.

Quæ ſub breui quodam compendio annotaui ex dictis doctorum in cap. 1 de ret. permutat. in 6. Card. Zab. in rep. c. ſi queſitum eo. tit. Panor. in diſput. 5. in cap. Augerio nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps, ſub num. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cū Bertoldus, de re iudic. & in tract. quando lit. apoſt. noceant patron. Bonif. de Vitalinis in clem. vnic. nu. 48. cum ſeq. eod. tit. Egid. Bellam. in tracta. de benef. rer. permutat. par. 4. & deciſ. 87. & 181. Rocch. de Curt. in tract. de iure patr. in ver. honorifice. 1. q. 3. & 51. Lābertin. in eo. tract. par. 1. lib. 2. art. 9. q. 6. & part. 3. lib. 2 art. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Couar. lib. pract. q. c. 36. Pariſ. in tract. de reſignat. benef. lib. 2. q. 4. Dec. conſil. 172. & 223. nu. 6. Crauet. conſ. 82. & 153. nu. 10. aliorum, & intentionis meę fuit loqui tantum de iure patron. laicorum ex fundatione, conſtructione, vel donatione, nō autem de acquiſito ex priuilegio, vel pręſcriptione, nec de iure patr. eccleſiaſtico, & mixto in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdē doctores ad quorum narratorum comprobationem non vſus fui allegationibus, quia in pręalleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

PRIVATIO BENEFICIORVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendū eſt quod Iudices cauſarum beneficialium, & vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. conſtitutionem fol. 582. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes

Cupientes vnicuique iuſtitiã, prout par eſt, eque lance miniſtrari, & omnẽ delinquendi occaſionẽ ab ipſius iuſtitiæ miniſtris præſertim Iudicibus in beneficialibus, ac ẽt criminalibus priuationem beneficiorũ Eccleſiaſticorum concernentibus cauſis tã à Sede Apoſtolica, & eius legatis & vice legatis quã alias quomodolibet, & quibuſcunque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tam de iure, quam de cõſuetudine, etiã ratione eorum quæ obtinent officiorum & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit ſeu quibus cauſæ ipſæ tã Apoſtolica, quã alia authoritate cõmiſſæ ſunt, & pro tempore cõmittentur penitus remoueri, ac eorũ fraudibus obuiare & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcũque iudices etiã S. R. E. Cardinales, nec nõ cauſarũ Palatij Apoſtolici Auditores ſeu Locũtenẽtes, & vtriſque ſeu alterius ſignaturę Referẽdarios, & quoſuis alios etiã Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiã legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendũ, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſijs Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs eccleſiaſticis tam in Rom. Curia quã extra eam quomodolibet hactenus, motas, etiam priuationem earundẽ concernentes, & in futurum mouendas, tã à dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tã Apoſtolica quam ordinaria, aut alia authoritate, & à quibuſuis in dicta curia, & extra eã, vel alias vbilibet pro tempore deputatos ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum. aut quib. illas quouiſmodo audiendas, cognoſcẽdas, & decidendas & vt præfertur, alias committi contigerit, nec non eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referendariorũ, & aliorum, vt præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores ſollicitatores ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum huiuſmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorũ per priuationẽ eãdẽ, aut alias quomodolibet occurrẽda vacatione nullo vnquã tẽpore à nobis, ſeu Sede aut alijs legatis prędictis, vel quibiſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi cõferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere, ſed illos penitus ad illa impoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunque impetrationes ſic ab eis etiã vt præfertur qualificatis, nec non collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias cõceſſiones de eccleſijs, monaſterijs, prioratib. & beneficijs huiuſmodi etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, etiã motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomodolibet factas, & in poſterũ faciendas, nullas irritas, & inanes, nulliuſq. roboris, & momẽti exiſtere, nullũque per illas eis ius quæſitũ fuiſſe, fore aut eſſe ſeu dici, vel cẽſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore aut alias Cancell. Apoſt. regulas ſeu alias conſtitutiones aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouẽdos eſſe prout nos harum ſerie priuamus & amouemus ac priuatos, et amotos eſſe denũciamus, & ita &c. Nõ Obſtãtib. &c.

Pij IV. Cõgruit titu. de præben.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendũ eſt quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpen-

ſpenſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ quoad Archiepiſcopos, Epi ſcopos; quo vero ad alios inferiores etiam ſub excommunicatione & alijs arbitrij noſtri, & quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorũ menſibus pro tempore vacantia pænis diſtrictè pręcipimus, & inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quouis prætextu cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere aut in illis, ſeu eorũ poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeat vel pręſumat, inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 709. in bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secundi de præb. ſub quo titulo etiã habetur extrauag. Benedicti xij. incip. Ad regimẽ, & Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicæ reſer-
a uatis. In c. 2. 3. & in c. præſenti, de præb. in 6. tractatur de vacantibus in curia a ac in extrauag. cõm. Bonif. 8. eodem tit. Aliæ reſeruationes ſunt in regulis Can-
b cellariæ quas habes inf. ac collatores ſcire oportet b & dictæ bullæ Pij 4. & 5. loquuntur quando tẽpore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicã.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mentionem facere de nulla collatione ab ordinario alias eſt inualida vt per Æneam de Falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu. fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij V. incip. Sanctiſſimus vt in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicę per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romæ publicata 1567. die 17. Febr. fol. 968. Gregorius xiij. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim & a fide apoſtaſiam, ſunt reſeruata vt in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In eccleſijs, fol. 1297. in bullario.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol. 820. & per conſtit. Pii V. incip. Intolerabilis. fol. 1051. in bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Conci. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 18. ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V. in eius conſtit. incip. In conferen-
c dis c & vide infra in verb. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. quæſt. 6. poſt Mando. ſup. reg. Cancel. to. 1.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reſeruationis curia intelligi debeat uide Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſſ. quæſt. 31. verſi. ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſt. 25. reg. reſeruat. et an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedem Apoſtolicam Couar. in lib. prac. quæſt. cap. 36. ſub numer. 3. Limita vt ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates, ſeu certa onera iniuncta*

ſunt,

ſunt, vt ſunt præbendæ theologales, pro magiſtris, & ſim. Conci. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 5. in cuius fine dicitur vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur, & hoc multum conducere ex mente Couarr. loc. cit. Secundo limita vt non comprehendantur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali, declarando vt per Aene. de Falcon. in trac. refer. 3. q. princ. nu. 1. & 2. quæ vero talia ſint vide gloſ. in clem. frequens in ver. ad menſam & ibi Card. Zaba. de exceſſ. præl. & eundem Zaba. cum glo. in clem. quia regulares in ver. de menſa de ſuppl. neglig. præl. & Pau. Ro. in tract. de penſ. c. 1. nu. 7. Tertio limita in terminis c. ſi apoſtolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficijs iuris patronatus laicorum vacātibus in curia præter doc. in c. 2. de præ. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod. & for. impet. nu. 7. & infra Lap. alleg. 96. Rebuff. in 3. par. ſigna. ver. nec non iuriſpatronatus Mando. in reg. 1. Cancel. q. 10. & in trac. ad ſigna. grat. ver. Derogationes iuriſpatronatus. Lamber. in tract. de iure patron. q. 6. primæ par. lib. 2. art. 22. Pariſ. de reſig. benef. lib. 2. q. 4. n. 45. & inf. & denique Couar. d. c. 36. nu. 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num cap. ſtatutum, de præb. in 6. diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem a die vacationis numerandū non conferat, poſſint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag. in c. Ex debito, de elec. & extrau. in c. Piæ ſollicitudinis, de præb. inter com quam controuerſiam cæteris omiſſis, videre poteris per Staph. in tract. de grat. & expectat ſub num. 28. per Mand. in add. ad Lap. alleg. 96. lit. c. & per Aen. de Falcon. in trac. de reſeru. q. 4. prin. nu. 2. in d. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinātium in fauorem Epiſcoporum & ea potiſſimum ratione, quia cum c. ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum iuxta text. in c. peruenit 11. q. 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur cap. ab exordio 35. diſt. l. ſi vnus § pactus ne peteret vbi Iaſon. ff. de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in ca. cum omnes nu. 8. de conſt. per conſequens potius ampliandum quam reſtringendum vulgat. iuribus.

b *Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes vide per Card. Simon. intracta. reſeruat. benef. quæſt. 3. Quæ beneficia ſic reſeruata intelligitur ꝙ ſemper durent affecta etiam per obitum ipſorum Pontificum & ipſa Romana Sede vacante vt in extrauag. incip. ad Romani Pontificis inter comm. ſub tit. de præb. & extat regula Cancel. nona incip. Item declarauit licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ, cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis vt in quibus ipſe manum appoſuerit alij ſe intromittere non poſſint, vt in c. noſtrum, de appe. & plenius per Mandoſ. quæſt. 5. proœm. reg. Cancel.*

c *Quæ conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio in tract. de reſign. benef. lib. 8. q. 9. ſub num. 79. & ad interpretationem dicti decreti Concil. Triden. diſponentis in vacatione eccleſiarum parochialium debere fieri examen per. concurſum vide Fuſ. in tract. de viſit. lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ. d. q. 6. & libr. 10. q. 7. in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis, notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputatorum ſuper declaratione Concil. Trident. ponens etiam formulam Edicti circa*

exa-

examen eorum qui eccleſiæ parochiali præficiendi ſunt.

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Cõc. Trid. ſeſ. 24 de refor. c. 19. annullat. & prohibet mẽtales reſeruationes quas declarãt Caſſador. deciſ. 4. cum trib. ſeq. ſub tit. de reſeruat. & Mandoſ. q. 4. & 15. nu. 7. 11. reg. Cancell. & explicat Sim. in trac. reſeruat. benef. q. 4. & 15. fol. 20. & 72.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod *quicunq; clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtũ vel glorioſam Virginẽ Mariam eius genitricem expreſſe Blaſphemauerit pro prima vice fructibus vnius anni omniũ & quorumcunq; beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus ẽt dignitatib. exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullũ obtinuerit beneficium pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Cõc. Lateran. ſtatuta innouãdo, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primũ. §. ad abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in Bullar. meminerunt & ad literã referunt Diaz. in pract. crim. c. 110. in verbo Blaſphem. Nau in c. inter verba. 11. q. 3. corol. 57. n. 158. & Couar. in c. quãuis pactũ par 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. conſtitutione, vide Farinac. in prac. crim. in tit. de delictis & pœnis. Cæterũ de Iudęorũ plaſphemijs hęreticæ prauitatis Inquiſitores cognoſcere poſſunt, in eoſque animaduertere, ex Greg. xiij. ſtatuto Romæ publicato die x. Iunij 1581. Incip. Antiqua fol. 1305. in bull. & vide Abb. in c. gaudemus, de diuor.

ADDITIO. Pœnas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 110. eas diligenter recenſet Boer. deciſ. 39. nu. 9. 10. & 15. & Couar. in d. §. 7. nu. 10. & 11. & ratio quare pœna ſtatuta in c. 2. de maled. nõ habeat locũ quoad clericos prout cõmuniter teneri atteſtatur ibi Abb. nu. 8. eſt ne propter publicã illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crim. §. Blaſphemia nu. 3. Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz. loc. cit. verb. clericos non ſubire. Quibus adde quod de iure nouiſſimo Prag. Regni Neap. quoad laicos eſt pœna triremium per quatuor annos & hæc eſt in viridi obſeruantia ſuper cuius Pragm. cõmentario plura notatu digna Alex. Roman. Maſſapien congerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ cõtinetur in d. Conc. Later. & in d. conſt. Pij V. eſt tamen animaduertendũ quod verba illa bullæ pro prima vice interpretãda ſunt pro prima vice punitionis, & nõ blaſpemię ẽt ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus ꝙ pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectũ ad correctionem clericorũ ad quod facit tex. in c. graue, de pręb. ibi poſt primã, & ſecundam correctionẽ. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus blaſphemare, non ſufficit ꝙ per duas vel tres vices id crimen cõmiſerit Alex. conſ. 72. in 1. vol. nu. 8. & quę ſit ratio ſpecialitatis vide per Rocch. Cur. in rubr. de conſuetud. q. 5. nu. 36. Boer. in d. deciſ. 301. ſub n. 11. ſed ad inducendũ prauũ vſum et vitioſum habitũ blaſphemandi requirũtur multo plures reiterationes Iaſ. in l. ait prætor, §. iuraui n. 14. ff. de iureiur. Menoch. lib. 2. de arbit. iud. 4. cent. caſ. 379. Inſuper ad ſciendum an clericum à prędictis pęnis excuſent vel ſaltẽ operentur vt cum

eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo, qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit; & ad hoc vt excuſet iracundiæ calor quib. eſſe debeat circunſtantijs vallatus præter præall. doc. in præced. loc. quare etiam apud Alex. conſ. 15. ante fi. vol. 3. Afflict. in conſtit. Regni blaſphemantes n. 5. & 10. Cauens ſuper Prag. 50. Regis Ferdinandi nu. 6. Grā. deciſ. 50. plenius per Foller. in pract. cenſ. in ver. Nicolaus Eps a n. 56. vſq; ad 67. Iul. Clar. in pract. cri. q. 60. nu. 6. & Io. Franc. Ponzibius in tracta. de lamijs ſub nu. 86. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tantum blaſphemauerit Menoch. de præſump. lib. 5. præſumpt. 2. num. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod raptores prædictorum bonorum ſunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in bulla cœnæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 60. & nu. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſtit. Rapinas eorū, vbi Afflict. eorumq; dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorum per conſtitut. Dohanæ de ſecretis, quantum vero attinet ad excōicationem Papalem non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quāuis peccet mortaliter, ita tenuit præceptor meus Pater Marius Andria. in expoſitione d. Bullæ per tex. in l. ſi oleum, §. ſi. cum l. ſeq. ff. de dolo. Sed decretum ſacræ congregationis relatum infra in verbo caſus reſeruati fol. 146. & 152. contra præſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus, clare vel dubie in bulla die cęnæ domini conſulerem pro tutiori abſolutionem obtinendam eſſe a ſummo Pontifice, quando tamen furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quantitatem, quæ ſit peccatum mortale, Vgolinus de cenſuris in expoſitione d. bullæ. c. 4. ver. 7. fol. 143.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamen Chriſtianorū ſed infidelium, Iudæorum hæreticorū, et aliorum quomodocunq; Chriſtiano nomini inimicorum auth. Nauigia. C. de furtis & ex verbis bullæ cōprehenditur fuiſſe Sum. Pont. intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur vt hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiam perſonam tam per bullam Sixti V. quam Clem. viij. licet per bullam Greg. xiij. a Nauar. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur, quamuis teneatur illa tertia perſona, cognito vero domino nauis, & rerum ablatarum illa reſtituere, quę a ſurripiente acceperat, vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio per text. in l. in ciuilem, C. de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus venit ad terram, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitum quod ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet contra domini voluntatem retinendo Reſpub. hunc caſum attentis verbis bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea, et tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vſurpandi & in vſum, ac proprium commodum conuertendi, alias ſecus licet deinceps eum pęniteat & mutatus illa reſtituat ſi quidem per illam pœnitentiā excom-

muni-

municatione non liberatur, ſed opus eſt abſolutione arg. text. in c. cum deſideres de ſent. excom. declara. hanc 4. limit. niſi adſit mora reſtituendi. 1. cum quis poteſt reſtituere, & non reſtituit gl. fi. in d. c. excommunicationi, ratione per Caiet. aſſignata in verbo excom. c. 23. propter quam eum ſequitur Nau. in d. c. 17. nu. 818. etiam ſi non præcedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panor. in d. c. excōmunicationi diſtinguente, vt ibi per eum nu. 2. in fi. communi tamen opinione in cōtrarium exiſtente teſtantibus Sylu. in verb. excomm. 7. §. 20. Roſel. in eod. verbo el 1. excom. 21. loquentibus attentis uerbis d. c. excommunicationi de rapto, ſed tu cōſidera verba bullæ die cænæ Domini nouiſſime promulgatæ & quæ ſcripſit Suarez de cenſuris diſp. 21. ſec. 2. cenſu. 4. fol. 366.

Quinto limitatur, vt per hanc bullam non intelligantur excommunicari putantes propter ignorantiam illam non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi. Nau. in conſ. 1. nu. 2. de pæn. & remiſ. in antiqui. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credētes eis id licere ex alia cauſa, Sylu. & Roſel. in ver. naufragium Nauar. in man. c. 17. nu. 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi l. falſus, §. ſi iactū. ff. de fur. ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam, & vim tempeſtatis ad nauem exonerandam vt periculum euadat, quia tunc dominium remanet penes proprium dominum, l. qui leuandæ, ff. ad l. Rhod. de iact. quæ ſi quis acceperit animo retinendi furtum cōmittit, l. qua ratione, §. fi. ff. de acq. rer. dom. §. fi. inſt. de rer. diuiſ. Abb. in c. cum dilecti, de accuſat. num. 11. in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis, l. interdū, §. 1. ff. de acq. poſſ. ex reg. illa quia nemo putatur ſuum iactare l. cum de indebito, ff. de proba. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto vide tex. in § pen. inſtit. de rerum diuiſ. gl. in l. ſi quis merces, ff. pro derelicto Sylu. in verſ. inuenta, ſub num. 3. Roſel. in ver. furtum, §. 12. Nau. in man. c. 17. ſub nu. 99. & in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum inquit Panor. loc. cit. vbi etiam Fel. nu. 6. quæ coniecturæ deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nau. in d. c. 17. num. 170. & 176 de quibus etiam habetur in lib. theſaur. caſ. conſc. in expoſit. bull. Cœn. c. 8 & per Bartholom. Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeruatis c. 4. §. 2.

Septimo, & denique limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicunque periculo mortis expoſuit vitam ſuam, & Dominus ueriſimiliter dicta bona per aliud medium & viam non erat rehabiturus ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol. loc. cit. ſub nu. 3. ſecus vero ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus, quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium d. c. excommunicationi, vbi etiam gl. & plenius in ſupra alleg. conſt. Rapiens debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni uiri, ita communiter Summiſtæ in ver. Naufragium & Nauar. d. c. 17. ſub nu. 98. aſſerens etiam, quod ſi fulminaretur excom. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licite illa retinere, vt in caſu proximo dicto, teneatur ſaltim manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt vſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ, vt in Conc. Trid. de reſ. ſeſſ. 22.

c.11.& hodie eſt in bulla Cœnæ clauſula 17.his verbis videlicet. *Quiue iuriſdictiones ſeu fructus redditus, & prouentus ad nos & Sedem Apoſtolicam & quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione vel cauſa ſiue Rom.Pont.vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

ADDITIO. Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinq; conditiones requiri docent Caiet.in v. excommunicatione c.27.& Nauar. in Man.c.27. ſub nu.71. verſ.Sexta,explicantur etiam in lib.Theſaur.caſ.conſ.in expreſ.Bull.Cœn c.21.& ille dicitur vſurpare,qui ſibi vendicat id,quod ad eum non pertinet gl.in c.multi 2. q.1. cuius termini ſignificatum quoad præſentem materiam optime explicat Vgol. in prealleg.tract.c. 17.nu.4. & eod. c.§. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudicantur eſt tex.in c.conqueſtus de for. compe.

Item pœnam huius excõicationis effugit is qui tanquam creditor vt ſui recuperet beneficij fructus cap.prout conſuluit Nau. conſ.35.de ſen.excom.in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quæ fit iuſſu iudicis,non autẽ de voluntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſequeſtrũ fiat ad quod non eſt neceſſariũ licentiam poſtulare Vgol.loc.proximè cit.in fine.Secundo intellige, vt non incidat in pœnam huius excõmunicationis is quis id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali,& ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium c.pęnæ de pęnit.diſt.1. Nau.conſ.34. de ſen.excom. in antiq.

CAMPANA.

PRAETER Summiſtas ſciendũ eſt per Leo.X. in Conc.generali Lateranenſi fol.217.in bull.fuiſſe moderata priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouiſum, *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddant tam ipſi fratres quam alij clerici ſæculares etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis,priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis,vel matricis Eccleſia pulſauerit campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pęnam cẽtum ducatorũ incurrant.* Quæ adde ad c.pertinentib.de priuileg.& ad extrauag. Io.21.incip. Quia cunctus inter communes,de off. cuſtod.cæteris vero diebus non poſſunt impediri, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor, & aderat antea conſtitutio Pii V,incip. Et ſi mendicantium fol.981.in bul.

ADDITIO. De diuerſis finibus ad quos Campana pulſetur eorumque ſignificatu vide per Guliel. Durand,in ration. diuin.lib.1.cap.4. Abb.in c.1.num.2.de off. cuſtod.Bonif.de Vitel.in cle.grauis n.13,& 14.de ſent.excom.& quando Vniuerſitas vocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb.in cap.in cauſis de elect.Et quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ Gemin. in c. Alma,§.adijcimus,nu.4.de ſent.excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem Philip. Franc.ibidem num.3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d.rational.diuin lib.6.cap.72. Nunquid autem pulſans,vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris incurrat irregularitatem ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus & deinde morte vel mutilatione damnatus? Reſp.Maiolus in tract.de irreg.lib.2.c.10.tenet affirma-

affirmatiue hoc idem extendens in pulſante, vt conuocetur populus quando reus ducitur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur ad mortem, ſecus vero ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadens aliquē interfecerit quando ſit irregularis, vide tex. in gl. Ioānes de homic. & ibi dicta per Car. Zab. & Abb. vna cum addit. Alex. de Neuo ad ipſum, Syl. in ver. homicid. 2. ver. 10. Maiol. in trac. li. 5. c. 48. §. 3. nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Ioan. Syl. in tract. de benef. p. 1. q. 5. nu. 85. & inf. & per Paul. Fuſc. in tract. de viſit. li. 1. c. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiamſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica, beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hier. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Cancell. gl. 7. nu. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Conc. Trid. videlicet S. D. N. Greg. xiij. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateran. etiā de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Sum. Pont. aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

SVMMARIVM.

1 Capitulum Sede vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.
2 Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.
3 An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.
4 An facta electione Vicarij, Capitulum abdicet a ſe iuriſdictionem & poſſit ſibi aliqua reſeruare.
5 Qui cognoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.
6 An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.
7 Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.
8 An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.
9 An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere.
10 An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.
11 An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.
12 An epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.
13 In quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis.
14 An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.
15 Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat præſcriptio.

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum vt Epiſcopi, vtriuſque Siciliæ quotannis conficiat inuentarium, vt habetur infra in verbo

inuentarium, actorum. Item ſciendum eſt capitulum cathedralis eccleſiæ
1 † defuncto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt c.cum olim, vbi gl. & doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſe ipſum adminiſtrare illamque exercere. Abbas in c. irrefragabili, ſub nu. 2. de offi. ordin. Fel. in d. c. cum olim, nu. 9. hodie vero ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel licentiatius, vel alias, quantum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur; & ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior epiſcopus, ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta vicarium idoneum poſſit conſtituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura videlicet.

Cap. illa & c. fi. ne ſed. vac.
cap. vni. eo. tit. in 6.
cap. cum olim & c. his quæ, de maior. & obed.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. unic. de inſtit. in 6.
cap. ſi epiſcopus, & c. eccleſiæ de ſup. negl. prælat. in 6. cap. quia ſæpe de elect. in 6.
clem. ſtatutum de electio.
c. cum nullus, §. epiſcopo de temp. ord. in 6. c. unicum de maio. & obed. in 6.
Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 10. & ſeſſ. 23. c. 10. de refor. & d. ſeſſ. 24. c. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate capituli.

QVia in dies accidit cathedrales eccleſias ſuis paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari operæpretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quæro igitur qualiter intelligatur generalis regula illa capitulum ſcilicet Sede vacante ſuccedere epiſcopo in his quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iuribus? Reſpond. ex mente gloſſ. celebris in clem. 1. verſicul. capituli prope finem, de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde non abre erit per ſequentes exceptiones dilucidanda. Et primo vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non autem delegata Federic. de Senis conſ. 30. Abb. in d. cap. cum olim, quod amplia procedere etiam in iuriſdictione generali quam haberet epiſcopus a iure delegatam Apoſtolica authoritate vt in caſu cap. ad abolendam, de hæret. aliiſque ſimilibus, quos recenſet Pauin. in prælleg. tracta. part. 1. quæſtio. 10. in princ. Ioan. Andræas quem communiter ſequuntur doctores in d. capit. ad abolendam, & præciſè Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæſt. 8. de hæret. omnibus contrariis libratis hanc veriorem eſſe aſſerit, & quod hæc ſit communis teſtatur Philip. Franc. in cap. vnic. de maiorit. & obedien. in 6. ſubdens ita eſſe tenendum, & ibidem Geminia. caſu 7. rationem affert quia in talibus potius

eſſet

eſſet ſupplere vices Papæ q̃ epi, idque confirmare videtur Bellam. concl. 166. quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iuris conceſſa, ſit perpetua Feder. de Senis conſ. 130. incip. Factum eſt tale in fine, Pauin. tamen loco cit. ſub nu. 4. pro concordia diſtinguit illud colligendo ex mente Inn. & Hoſt. in d. capit. ad abolendam, aſſerens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici poſſet in talibus caſibus capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor, alias ſecus.

Subſequẽter hanc regulã intellige procedere in iuriſdictione, quæ competit Epiſcopo iure cõmuni & proprio ſcilicet eo ipſo quod eſt Epiſcopus, ſecus vero vbi competeret aliquo iure ſpeciali, ſeu accidentali. doct. in cap. verum. de foro comp. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. n. 68. declara dũmodo per illud accidens, ſiue caſũ aduentitiũ ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio, alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quædã annexio, ſeu additamentũ ad gñalem & naturalẽ iuriſdõnem, quã haberet a iure in ſua diœceſi, tũc ſuccederet capitulũ Ant. But. in c. cum in cunctis, de elect. latius p Gem. in c. quamq̃, de elect. in 6. Fel. in d. c. verum ſub n. 3. cuius ratio eſſe poteſt, quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb. in clem. ſtatutũ in 3. oppoſ. de elect. Hinc dixerunt aliqui capitulum ſuccedere in iuriſdictione, ſeu alio iure, quod eps ex cõſuetudine ſibi acquiſiuiſſet. Abb. in d. c. cũ olim. q. 10. licet oppoſitũ voluerit in c. ſcriptũ n. 12. de elec. Frãc. in d. c. vni. ſub n. 4. Pauin. par. 1. q. 9. n. 7. Ex quibus etiã Felin. in c. eam, te n. 17. de reſcr. infert. ad tria notatu digna. Primum ex mente Butr. & Imol. in d. text. 5. in mandato facto Epiſcopo ipſo defuncto capitulum non ſuccedere etiam literis iam præſentatis. Secundum quod capitulum ſede vacante non ſuccedit in poteſtate literarum executorialium, quæ dantur in perſonam epiſcopi ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis ex mente Lud. Romã. conſ. 606. De tertio dicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3. q. ſpecialis.

Tertio intellige regulã procedere in iuriſdictione cõtentioſa, vel neceſſaria, 1. vbi fieri non poteſt quin ille actus, fiat, iux. doctrinam pręd. glo. in clemen. 1. de hæret. cõiter approbatæ vt inquit Felin. in d. cap. cum olim, & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus, ſine cauſa denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione. arg. eorum quæ notãtur in c. nullus de iure patr. & eorum quæ in ſimili ſuperius dicta fuerunt in verbo Archiepiſcopi authoritas, n. 21. & ſeq. ſecus aũt ex mente aliquorum in iuriſdictione voluntaria, & ſic in his quæ ſunt gratiæ Io. Monac. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & in c. fi. de ſuppl. negl. præl. eo. lib. niſi inquantum a iure reperiatur conceſſum. Gemin. in d. c. vnic. ſub nu. 4. vel exiſtente neceſſitate Fel. in cap. cum omnes, ſub n. 10. de conſtit. quidam vero in hoc diſſentiunt volentes indiſtincte circa poteſtatem capituli ſede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam, videlicet, vt epiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſime poſt alios per eum citatos cenſuit Nauar. conſ. 31. nu. 2. de temp. ord. in antiq.

Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iuribus *Quarta declar.*

vtitur, habetq; eandem poteſtatem tanquam ſubrogatũ arg. tex. in c. his qui in ius. de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbror. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 15. clare patet, in quo fere oẽs conueniunt. Quam extende, & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure. ſ. quoad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium c. ſi epiſcopus, cum ſeq. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & quæ comprehendantur ſub iſtis vocabulis. ſ. in ſpiritualibus & temporalib. traditur notabiliter per Fede. de Sen. conſ. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſet talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo viuente. Gem. & alij in c. cum nullus, §. epiſcopo, de tempor. ord. in 6. Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas, quam ſeculares, quando. ſ. prælatus defunctus præter epiſcopalem habebat etiã temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouentur inter laicos ſuæ diœceſis arg. tex. in c. cõqueſtus, de foro comp. & in c. Romana §. debet, de appell. in 6. quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis incurſu c. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. par. 1. q. 2. nu. 5. Tertio extende vt poſſit illam exercere contra ſingulos de capitulo etiam Decanum vel præpoſitum ipſius capituli ſecundum omnes teſte Nauar conſ. 7. ſub nu. 3. de offic. ord. in antiq.

Quinta declar. Prædicta reſtringe & primo vt non ſuccedat capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis non haberet ſolus, ſed cum alio, quia tunc non ad capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio cap. ſi. 65. diſt. hoc tamen declarando ex mente Zab. in d. c. ad abolendam, qñ taliter epiſcopo, & alio competeret quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg. tex. in l. vnic. C. quando non petent. par. alias ſi non inſolidum competeret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c. qm̃ Abbas, de off. deleg. Secundo illam reſtringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio. ſuper proprietate alicuius certi iuris, ſeu iuriſdictionis vt non ſuccedat capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudicium, quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tunc eccleſia careat legitimo defenſore c. fin. ne ſede vac. exempla ponit Panor. in c. verum nu. 12. de fo. comp. veluti ſi contenderetur an talis ſit ſubiectus an exemptus, item an talis locus ſit de diœceſi, vel ne. Poſſet et exemplificari, quãdo dubitaretur de aliquo beneficio an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad meram epiſcopi collationem, eo quod per iura patronis producta liquide non appareret de exiſtentia ipſius iuriſpatronatus, quod intellige etiam ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vacationẽ, & ſic ipſo epiſcopo viuente. ſ. vt nõ poſſit proſequi, ſed ab ea deſidendum vſque ad noui prælati aduentum Doct. in d. c. ſi. Pauin. par. 2. q. 9. *Notabilis doctrina.* *Sexta declar.* Tertio regulam hanc generalem reſtringe quod & ſi capitulũ ſede vacante ſuccedat in iuriſdictione, non tamen in emolumento proueniente ex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curiæ, vel alias vndecunque ad prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruandum eſſet per tex. in clem. ſtatutum, de elect. quod intellige etiam vbi illud emolumentum iuriſdictionis quod percipitur, eſſet commune Epiſcopo & capitulo, quia cum conſiſtat re diuiſibili pars capituli ſibi cedet, pro parte vero epiſcopum tangente fiet reſeruatio vt dictum eſt, Zabar. ſingulariter in d. text. quæſtione 5.

Secun-

Secundo intellige hoc procedere quando emolumentũ directe ex iuriſdictione proueniret, ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis, & non tamquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. ſtatutum. §. inſuper, de reſcrip. in 6. Imol. in præalleg. cle. ſub num. 19. verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem camera ſibi appropriat, vt eſt in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pęna impoſita inobedientibus ratione contumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital. in tract. cle. nu. 47. & ſeq. intelliguntur etiam compoſitiones, & pęnæ pecuniariæ, ſeu emendæ quæ & cui debeantur habetur per Fel. in c, irrefragabili, de off. ord. per Diaz. in ſua prax. 146. per Couar. lib. 2. var. reſol. c. 9. nu. 9. & nouiſſime per Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. §. in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt, vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus, cuius canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius capituli & ex dictis emolumentis ſede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expenſæ, & quæ eſſent tales vide per gl. in d clem. ſtatutum, ver. expenſæ. Quarto limita, ꝙ licet de iure abſque hominis miniſterio capitulum in prædictis ſuccedat cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lamber. in tract. de iure patr. lib. 1. par. 1. art. 9. 1. q. princip. tamen ſecus eſſet vbi talis iuriſdictio ſede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certæ perſonæ ratione ſuæ dignitatis, veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis, ſiue eccleſiæ vel conſuetudine, ſeu priuilegio Io. And. in c. pen. de off. leg. Pauin. p. 1. q. 9. nu. 5. arg. tex. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 10. prope finem etiam ſi illa iuriſdictio deferetur cum emolumento d. clem. ſtatutum in fi. cum ibi adnotat per gl. & doct. de elect. Nec capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona, ſcilicet vel coadiutoris pro tempore, quem forſan epiſcopus habebat, uel adminiſtratoris. ſi quem papa dederit, quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo Franc. in d. c. vnic. ſub nu. 3. Fel. in d. c. cum olim. nu. 8. *Septima declara.*

Subnectitur congruè quærendũ, quid dicendũ in his, quæ ſunt ordinis epiſcopalis? Reſp. ꝙ in illis etiã capitulũ ſuccedit. illud ſanè intelligendo. ſ. quoad poteſtatem ea committendi alteri epõ vicino, quem ad illa exercenda inuitabit arg. tex. in c. pontifices, 7. q. 1. cum ſimil. Franc. in d. c. vnic. nu. 9. & ſi non poſſit commodè habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit uocare alium cõmodiorem ſedis Apoſtolicæ habentem cuius copiam habere poterit. Pauin. p. 1. q. 3. nu. 4. proteſtatione vero adhibita, quòd per hoc nihil iuris illi epõ vocato acquiratur. Panor. in c. his quæ num. 3. de maio. & obed. ꝙ amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent de quibus per Pauin. loc. cit. in prin. illa. n. de lege iuriſdictionis epiſcopalis exiſtere, docet gl. recepta in c. dilectus, de off. ord. limita tamen vt non ſuccedat quoad immunitates, & priuilegia conceſſa epiſcopis ratione ordinis, & dignitatis pontificalis quæ numerãtur per gl. in c. fi. de priuil. in 6. quòd pro indubitato ponũt docto. in d. c. vnic. & Pauin. ibidem refert ſub nu. 9. Item quæ ſint ordinis epiſcopalis, & quæ eis cõpetunt ratione dignitatis, & quæ contineat iuriſdictio epiſcopalis, clare, & diſtincte notat Iac. Sbroz. in tract. de vicar. Epiſc. lib. 2. q. 2. & duabus ſeq. *An Capitulũ Sede vac. ſuccedat in his q̃ ſunt ordinis epiſcopalis.*

An in poteſtate viſitandi.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine. An poteſtas viſitandi diœceſim Sede vacante tranſeat in capitulum. Reſp. quod Panor. in præalleg. c. cum olim, indiſtincte tenet quod ſic, idem confirmat Soc. in tract. de viſit. colu. 4. Bonif. de Vitalin. in clem. 1. nu. 79. de hære. ratione de qua ibi per eum aliquid declara duobus modis & primo niſi ſeparatetur quod de proximo prouideretur eccleſiæ de epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Innoc. in d. c. ad abolendam. Felin. in d. c. cum olim ſub nu. 3. Secundo vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopus exemptos Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat iux. tex. in cle. attendentes de ſtat. monac. vbi Card. Zab. q. 4. & in c. cum olim q. 9. Feder. de Sen. conſ. 291. Franc. in d. c. vnic. nu. 5. Phil. Prob. in addit. ad Io. Monac. in c. eccleſiæ nu. 1. de ſupl. negl. præl. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus par. 1. q. 7. in fi. ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d. c. cum olim, ſcilicet, vt capi. id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate, & vide eundem in tract. viſit. par. 2. princ. in fine.

An poſſit diſpenſare.

Secundo quæro. An capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis. Reſp. quod Feder. de Sen. conſ. 30. poſt multa hinc inde adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin. p. 1. q. 5. quam partem amplectitur Abb. in d. c. cum olim & in c. at ſi clerici, §. de adulterijs, ſub nu. 16. de iud. Zab. in c. cum omnes q. 10. in fi. de conſtit. cui etiam accedit Gem. in c. cum ex eo nu. 7. de elect. in 6. eamque expreſſè ſequitur Nau. conſ. 31. de temp. ord. in antiq. volens poſſe capitulum Sede vacante diſpenſare cũ illegitimis ad ordines minores, & ad Beneficiũ ſimplex iux. tex. in c. 1. de fil. presb. in 6. quam concluſionem declara procedere in caſu in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita, iux. glo. in c. vt conſtitueretur, & c. Domino ſancto 50. d. tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab. in c. 2. q. 3. ne Sed. vac. tum quia cum tunc exequatur iuſtitia, vt per Abb. in d. §. de adulterijs, ſub nu. 20. eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum Fel. in d. c. cum olim q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario a capitulo ſimpliciter dato arg. text. in c. 3. de offi. Vic. in 6. ſecus vero ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita clauſula generalis Feder. de Sen. conſ. 40. in fi. Emanat dubitatio, An capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam tenet Henriq. in Sum. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 1. in fine, rationem aſſignans, quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis. idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 3. num. 10. Sed Suarez oppoſitum ſentit. in tract. de cenſuris diſputat. 41. ſectio. 2. pag. 748. colum. 2.

An excõmunicare, & ab eius ſentẽtia ab-

Tertio quæro. An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi ab excommunicationis ſententia quoſcunque poſſet Epiſcopus ſi viueret. Reſpond. quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe prout ad literam habetur in cap. vnic. de maior. & obed. in 6. etiam ſi excommunicatio eſſet lata a iure, dummodo alteri non ſit reſeruata Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 39. & per conſequens

ſequens idē cōcludendū circa poteſtatē excōmunicādi cū poteſtas abſoluendi,& ligandi pari paſſu ambulent,& qui poteſt vnum poteſt aliud.c.verbo,de pœn.d.1.Franc.in d.c.vni.n.1.& eo magis in excōmunicatione ad finē reuelationis vt animæ exeant à peccato iuxta diſpoſita in Cōc. Trid.ſeſſ.25.de ref. c.3. Prędicta amplia vt ad finem abſoluendi à caſibus epiſcopo reſeruatis de quibus habetur per gl.in c.2.de pœ.& rem.in 6.poſſit deputare pænitentiarū vt expreſſe decidit Pan. in c. his quæ in fine de maior. & obed.& hoc propter periculum quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante,arg,tex.in c.ne pro defectus de elect. Secundo amplia procedere etiā in abſolutione à iuramento Card.conſ.35.verſ.Ad ſecundum dubium principale cuius dicta reaſſumit Felin.cum ſequendo in c.1.num.2.de iureiur.& concurrit Ant.Gagliard.in tract.de abſol.à iuram.§.4.nu.11. *ſoluere valeat*

Hinc incidenter quæro num Vicarius datus à capitulo Sede vacante poſſit abſoluere quendam à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo vel eius vicario. Hanc quæſtionem mouet Felin. in c.eam te poteſt num. 7. de reſcr. & concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius à capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quam à capitulo aſſumpſit,ſed cum hoc non poſſit capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens,vt ſuperius dictum eſt.ergo,nec ipſius Vicarius arg.tex.in l.Nemo plus iuris ff.de reg.iur.& c.quod autem de iure pat.Sbroz.in tract.de Vic.epiſ.lib.1.q.16.

Quarto quæro. An capitulum Sede vacante poſſit condere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim? Reſp.quod Feder.de Sen.conſ. 16.hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandem determinat, cui aſſipulatur Pan.in d.c.cum olim q.7.& ſic tranſeunt doct. in d. c. vnic. eandem allegantes rationem quia.ſ.ius ſtatuendi dependet a iuriſdictione per tex. in c.2.de conſt.in 6.Quam cōcluſionē intellige & primo vt talia ſtatuta teneant & durent etiam in tempus futuri prælati,nam licet capituli poteſtas ſit in defectū & tēpus,ac in aduentu ſucceſſoris expiret, illud tamen quod tēpore ſuo fecit,tāquā legitime factum durabit c.factū legitime de reg.iu.in 6.& habetur per prædictos doct.in locis citat. Secūdo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quādocūq; illa pro libito reuocare arg.tex. in c. ſi qua de rebus 12.q.2.& ijdē doct.cōfirmāt. Tertio intellige dummodo ſint iuſta,& ſalubria,ſecus vero ſi in præiudiciū eccleſiæ vel Epiſcopalis menſæ etiā ſi eſſent iurata c.ſicut noſtris, vbi glo.& Hoſt.de iureiur.& pænæ appoſitione vallata. Lap. alleg.20.& ſeq. Pauin.part.1.q 6.nu.8.quod Felin.in c.cum omnes,ſub nu.10.de conſtit.ſub intelligit procedere in his quæ de iure communi,vel laudabili & a probatā cōſuetudine epiſcopo competerent, ſecus ſi aliquo iure ipſi epiſcopo non canonice quæſito præiudicium afferretur.Quarto & deniq; intellige etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis,cum illas poſſit tollere,& reuocare Gemin.& Franc.in d.c. vnic. Zabar.& Feli.in d.c.cum omnes Pauin.loc.cit. *An poſſit condere ſtatuta.*

Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis, Reſp.affirmatiue,idq; patet, nam cauſæ matrimoniales inter maiores *Cognoſcit ꝑ arduis cauſis.*

reputantur c. 1. de conſang. & affin. de quibus Capitulum cognoſcit vt probatur in c. veniés, iuncta ſupraſcriptione, de eo q duxit in matrim. & notat Abb. in c. præterea, nu. 2. de teſt. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitú, neq; agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio. Pauin. par. 1. q. 10 ſub nu. 8. & ſi opponatur de tex. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 20. §. ad hæc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquantur examini & iuriſdictioni epiſcopi tm̃ reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu non dicitur inferius epiſcopo, ſed par, vt ſupra tactum eſt: & de intellectu d. tex. Conc. Trid. Vide Nauar. conſ. 1. nu. 5. & 6. de off. deleg. in antiquis. Itē paret quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quod inter maxima computari nemini dubium eſt, de quo eſt, tex. expreſſus in clem. 1. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus, ſeu delegatus vbi etiam Zabar. q. 12. inquit non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberetq; ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere.

Sexto quæro, An capitulú poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacãtis. Reſp. negatiue per tex. in ca. ſi qua de rebus & c. precariæ, 12. q. 2. poterit tamen cõſentire, & interponere authoritatē eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare voléti, Panor. in d. c. cum olim, 9. q. 3. Frãc. in d. c. vnic. ſub n. 3. Rebuff. in praxi. tit. de deuolut. n. 104. imitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari nó poſſunt, quas libere poterit alienare. Pauin. par. 2. q 8. ſub n. 3. etiã ſine alterius authoritate Abb. in c. 1. ne Sed. vac. & tandē limita vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ. in c. cupientes, §. ad hæc verſ. aliúde, de elect. in 6. quod intellige cú manifeſta ſit in hoc eccleſiæ vtilitas, & negotiú dilationem nón ca peret, & de facili ſuperioris authoritas haberi nó poſſet, alias ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia, & prælatus ſucceſſor Pauin. d. q. 8. n. 20. Frã. in d. §. ad hæc n. 4. Io. Gutier. li. 1. canon. qq. c. 1. nu. 132. Redoan in tract. de rebus eccleſ. non alie. q. 30. qui in fine ad præſentem materiam addit id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

An in capitulum tranſeat poteſtas infeudãdi bona menſa Epiſcop.

Sub hac q. cadit alterius deciſio, an ſ. in Capitulum Sede vac. tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependétia à menſe Prælati, ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cú tunc ex ea ſucceſſori nullum pareturn præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet cõſuetudo talia infeudandi, quando ipſa Prælato vacarent, ita concludit Amæd. à Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare poſſ. nu. 157.

Septimo quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum. Reſp. quod non ſolum in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus Doct. in c. Ioannes, & ibi Couar. nu. 2. de teſta. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de teſtam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quoad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem vnic. ſub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 10.

Octauo quæro, An ſuccedat in exactione manualis obediétiæ quam inquibuſdam

buſdã locis ſtatuto die clerici diæceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus. Reſp. videri dicendũ quod ſic per tex. in c. his quæ, de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi quæſt. 4. in fine dicit non obſeruari quod Capitulũ exigat obedientiã, ſed Neapoli ſede vacante fuit obſeruatũ contrariũ in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulũ reuerentialem, & manualem obedientiã ab ijs, qui tenentur cõparere cũ floribus, fructibus, cereis, alijsq; munuſculis & hoc ex iuris diſpoſitione iux. text. præalleg. accedit etiam quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum ſuccedit. *Exigit obedientiã manualem*

Nono quæro, Nũ Capitulum ſede epiſcopali vacante ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmanda eſt concluſio negatiua quæ probatur tũ de iure cõi per tex. clarum, in c. 2. ne ſede vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautũ in iure, tum de iure nouiſſimo per conſtõnem fel. mem. Pij V. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater fol. 1167. in bullar. per quam omnia beneficia epiſcopali ſede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem epiſcoporũ collationẽ, prouiſionem, præſentationẽ, electionẽ, ſeu quamuis aliã diſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Pontifici reſeruantur. Quã amplia & primo etiã vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere ſed cum conſilio. vel cõſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux. tex. in c. vnic. §. cum vere, ne ſede vacante in 6. in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum conſi. tantum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri cap. in alternatiuis cum glo. de regul. iur. in 6. huncque verum illius text. ſenſum eſſe teſtatur Pauin. par. 2. quæſt. 1. ſub numero 2. Nauar. conſ. 1. ne ſede vac. in nou. Secundo prædictam concluſionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 76. quod poteſt eſſe duobus modis. ſ. vel cum conſilio vel cum conſenſu epiſcopi, & in neutro ſuccedit Capitulum nec in præſtatione conſilij neq; conſenſus, ſi quidem primo caſu poterit ille tertius libere conferre irrequiſito Capitulo, nec tenebitur aliquem adire loco epiſcopi pro tali conſilio d. c. vnic. §. fina. vbi Gemi. & Franc. huius rõnem adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectãdus ſucceſſor in epiſcopatu qui conſentiat glo in d. §. fi. ver. cum conſilio, & ibi ſcribentes gl. in c. ſi pro te, de reſcrip. in 6 ipſiq; expectanti tanq̃ impedito tempus non currit c. quia diuerſitatem, de conceſſ. præb. ca. fi. de elect. quod vltimũ declara niſi ille conſenſus præſtandus eſſet ab epo ſolum ratione iuriſdictionis epiſcopalis vt in conceſſione iuriſpatronatus, & decimarum c. nullus, cum alijs concor. de iure patr. nã tũc ſuccederet Capitulũ Pauin. loco ſuperius cit. n. 11. Tertio concluſionẽ amplia procedere ẽt in beneficijs ad ipſum epm pertinentibus iure deuoluto ob negligentiã, vel culpã inferiorum prælatorum non conferentiũ, vel male conferentium ſcdm vnam opinionẽ cui ſe ſubſcribit Rebuf. in prax. tit. de deuolut. nu. 94. & cum huius determinatio pp doctorum varietatem difficillima reputetur prout præcipuè eſt videre cæteris omiſſis apud Abb. & Felin. in præalleg. ca. cum olim & apud eoſdem in c. verum, de fo. cõp. tangit idẽ Abb. ſibi ipſi cõtrarius in c. 2. ne ſede vac. Io. And. Gem. & Fran. tractant in c. quemquam, de elect. in 6. hr per Pauin. p. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem ſententiæ, quæ ad præſens omni difficulta- *An cõferat beneficia.*

te

re carere, videtur propter d. conſtitutionem fel. recor. Pij V. generaliter loquentem. Quarto & denique amplia vt capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum, quia loco beneficij habetur clem. quia contigit, de relig. dom. clem. 2. de præb. ſecus quando ad nutum daretur vt per Io. Sylu. in tract. de beneficio par. 2. q. 11. in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias, inter quas prima eſt vt non procedat in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem epiſcopi, & Capituli, quia vno deficiente vel inhabili exiſtente alter confert c. vnic. ne Sed. vac. in 6. Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi quoties ad vtrumq; ſimul ſpectaret electio, & præſentatio, alias nō prout declarat Lap. quem ſequuntur Gemin. & Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & ita concludit Lambert. late notabiliter examinando in ſuo tract. de iure patr. par. 1. lib. 2. art. 13. q. 2. princ. & quare in his quæ communiter epiſcopo, & capitulo imminent facienda de facili tranſeat de vno ad alium poteſtas, ratio affertur per Io. Monac. in d. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. a doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere quando æquale ius quælibet pars habet in actu prout in d. tex. notat Gemin. & explicat plene Philip. Prob. in addit. ad Io. Monac. in c. cum illis, de præb. in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa. ſ. An prouiſio præbendæ pœnitentiario (quem Conc. Triden. ſeſſ. 24. de refor. c. 8. iuſſit inſtitui in eccleſijs cathedralib.) facta a capitulo epiſcopali Sede vac. valida ſit vt traditur per Nauar. conſ. 29. de præb. in antiq. Secundo limita vt poſſit in illis præfigere æconomum, ſeu ipſas eccleſias ad tēpus commendare alicui vt ipſarum iura regat, & adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorem prouiſum, c. cū vos, vbi Panor. n. 2. de off. ord. Idem Panor. in d. c. 2. ne Sede vac. & in c. bonæ de appell. Gemin. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & in d. §. cum vero Pauin. par. 2. q. 3. quod rationibus comprobat Fel. in d. c. cum olim nu. 6. & Rebuff. in prax. d. tit. de deuolut. num. 77. & infra. Verum in Regno Neap. Camera ſtatim capit poſſeſſionem vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio fol. 121. & 124. Tertio limita vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituendi præſentatos a patrono quod eſt expreſſum in c. 1. de inſtit. in 6. vbi Gemin. & Franc. diuerſitatis rationem aſſignant quare. ſ. aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. c. 2. ne Sede vac. Item in poteſtate confirmandi electiones quas epiſcopus viuens confirmabat d. c. cum olim. & per Rebuff. loc. cit. nu. 88. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 2. q. 70. nu. 4. & de vtroq; loquitur Pauin. par. 2. q. 4. & 5. quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad epm vacante Sede Capitulum duplici iure fungetur iux. tex. in l. ſi conſul. ff. de adopt. ſ. q. eliget iure capitulari, & confirmabit iure epiſcopali gl. & doct. in c. pen. de ſuppl. negl. prel. in 6. Hāc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ædificandi eccleſiam ad finem vt ædificans acquirat iuſpatronatus vt decidit Cald. quem alij ſequuntur, cōſ. 3. incip. An Capitulum ſub tit. de iure patro. nam ſi retardaretur aſſenſus vſq; ad aduentum noui epi periculum eſſet in mora, quia poſſet pœnitere fundatorem contra diſpoſita in cap. 5. de iure patr. Lambert. tamen in d. tract. lib. 1. par. 1. art. 9. quæſt. 2. princ. hunc

arti-

articulum more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit ſuper eo cogitandum licet ſuperius dixerit hanc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo, quam ſuſtinendo declara vt non liceat Capitulo conſentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quam prę iudicium aliquod epiſcopo generetur, quia cum non adſit qui epiſcopale ius tueatur debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg. tex. in c. 1. ne Sed. vac. Secũdo prædictam limitationem extende, poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre ſicut & epiſcopus poſſet Pauin. par. 2. q. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. par. 1. lib. 2. ar. 4. q. 7. princ. Quarto limita vt poſſit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum & Capitulum ex glo. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. nu. 11. de rer. permut. Zab. conſ. 39. num. 2. Secundus caſus eſt quando beneficia pertinēt ad collationem tertij idem Zab. dic. 1. ver. Duro de hæret. Quinto limita vt poſſit recipere beneficiorũ reſignationem Panor. in d. c. cum olim, qui fatetur, ita per maiorem partem. Domin. de Rota fuiſſe concluſum refert, & ſequitur Gemin. in d. c. vnic. caſu 22. de maior. & obed. in 6. idē tenet Philip. Franc. in c. 1 ſub nu. 7. de rer. permut. in 6. q quidem declara procedere tribus modis primo quando fieret ex cauſa neceſſaria non autem libere, & ſimpliciter Rebuff. loco ſuperius cit. nu. 95. vel quando fieret in pęnam ipſius reſignantis vt clare elicitur ex extrauag. Execrabilis. §. cæterum de pręb. & fuit originaliter ex mente Lap. in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permutat. benef. q. 46. Secundo declara, dummodo talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionem factam de prælato in Conciſtorio etiam antequam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benef. lib. 7. q. 23. nume. 47. Tertio ſecundum eundem Pariſ. declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinet ex communi, & veriori opinione ratione vt ibi per eum, a quo vltimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi cum in iſtis attendatur poſſeſſio cap. conſultationibus, de iure patr. Decius conſil. 126. numero 2. Sexto limita vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus, dummodo nihil pereat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in clem. 1. de ſtat. monac. & in præalleg. cap. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion. eccleſ. cap. 4. nume. 29. Io. Bapt. Caccialup. in tract. de vnionibus artic. 3. ſub num. 29. Rebuf. in prax. tit. de vnion. benef. numero 36. Quod etiam vendicabit locum a contrario ſenſu, vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia vnita in eo caſu in quo poterat epiſcopus Rebuf. in prax. tit. de union. reuoc. nu. 29. & tam vnio quam ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peruſ. in tract. de reuocat. vnion. numero 16. & 18. & habetur per Felin. in dict. cap. cum olim in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſanci-

mus Conc.Trid.ſeſ.7.de ref.c.6.& 7.ſeſ.24.de ref.c.13.& 15 & ſeſ.25.de ref. c.9.§.inſuper acceſſiones. Septimo & denique limita quod quãuis non ſuccedat in collatione beneficiorũ, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs, illoſq; ſeruatis de iure ſeruandis priuare Doc.in d.c.cum olim Pauini par.2.q.6.in prin. Per quæ remanet expedita quæſtio iſta & inſuper oſtenſum quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

An cõcedat dimiſſorias ad ord.

Decimo quarto, An Capitulum Sede vacante poſſit dare literas dimiſſorias, ſeu reuerẽdas ad ordines ſuſcipiendos? Reſp.ꝙ ante Conc.Trid.abſolute id poterat per tex.expreſſum in c.cũ nullus, §.epiſcopo, de temp.ord.in 6.hodie vero ex Conc.Trid.ſeſſ.7.de ref.c.10.non poteſt illas concedere ſub pœna inibi contenta tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionẽ amplia etiã ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij prout reſcriptũ fuit a S.Congregatione Capitulo Salmantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tõſuram per gl.in c.1.ver. clericum.de temp. ord.in 6. Maiol.de irregular.lib.4.c.2.idq; confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo c.cum contingat.vbi doct.de ætat. & qual.glo.in c.eo ſequi, de temp.ord.in 6. Tertio pœnam impoſitam reſpectu ordinati extende etiam in eo qui tales literas non a Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedentib.obtinuerint, vt habetur in eo.Conc. Trid.ſeſ.23.de ref.c.10.ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio & beneficio per annum. Eandem limita & primo vbi vacatio eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate, ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum a die vacationis illas concedere.qui caſus in eod. Cõcilij decreto ſeſſ.7.de ref.c.10.exprimuntur.

Et refertur S. Congregationem declaraſſe facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in c.11.13. & 14. ſeſſ.23. de ref.tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante, quando tamen ex decretis eiuſdem Concilij poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt poſſit approbare, de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus, quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur Nauar.conſ.19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in prælleg.tex.Conc. Trid.ſtatuitur ordinatus in minorib.ordinib.cõtra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficium? Reſp.quod prima facie videtur dicendũ quod nõ, quia qđ quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici, eſt clericale priuilegiũ vt probatur in c.ex literis, de tranſact.& in c.2.de inſt. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nau.conſ.20.de tempo.ord.in antiq.hoc priuilegiũ non amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiã, vel per exceptionem, ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur, & ratio eſt quia Concil. Trid. vtitur verbo gaudeat quod cum ſit futuri temporis

non

non infligitur pœna ipſo iure iux.gl.receptam in reg.in pœnis de reg.iur. in 6.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimiſſorias ſuo epiſcopo continentes facultatem ſuſcipiendi ordines à quocũq; catholico Antiſtite ſi deinde antequam ordinetur, & ſic re integrá ſuus epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari. Reſp. quod ſic, vt determinat Card. cõmuniter receptus in clem. fin. in q.5. de elect. Nauar. in c. placuit nu. 163. de pœnit. diſt. 6. & in conſ. 49. de tẽp.ord.in antiq.in 2.par. Romæ impr. fol. 747. Henric. Hẽriquez in ſum. lib. 10. de ordinis Sacram. c. 22. in fine, hocq; intrepide tenendum late demoſtrat. Ioan. Gutierrez, lib. 2. canon. qq. c. 18. extendens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines à Capitulo Sede vac. in caſibus tamen in quibus id poteſt. ſ. vt finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint, niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit anteq̃ exequantur, & ſortitæ fuerint effectum, conſulit vero ibidem ſub n. 12. ordinatoribus vt in vtroq; caſu ſi tẽpore præſentationis dictarũ literarum corã eis ſciuerint nouum prælatum atq; ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdẽ epiſcopatus cæpiſſe, vel in epiſcopatu adeſſe illas non admittãt, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſſore cõceſſæ ꝓductæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mandatum habent, & hoc pp præſumptionẽ fraudis cum faciliter contigere poſſit, ꝙ illæ ſint reuocatæ, idq; ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc fatetur accidiſſe, alias vero proculdubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiuſdem contentos commendatis conferre. Hęc ille confirmatur, qua gratia per mortem concedentis non expirat, c. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6. c. ſi cui de præb. eod. lib. & eſt comm. doctorum ſententia Gigas de penſio. q. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia n. 2. Sylu. in verbo priuilegium. §. 14. Nauar. optime in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 253. in 4. recognitione. Hinc idem voluit conſil. 1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi epiſcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicẽdum in licentia quam quis haberet audiendi confeſſiones vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum iux. text. in cap. ſi gratioſe de reſcrip. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſil. 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec. conſ. 108. vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex. in c. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

Dimiſſoria non expirãt per mortem concedẽtis.

Vndecimo, quæro, An capitulum ſede vacante poſſit concedere licentiam extero epo exercendi pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. ꝙ ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 10. de refor. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordi. cap. 22. vbi intelligit concilium de ſæcularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Conc. Poſt annum vero nullum dubium eſt quoad ſubditos ipſius capituli, & tunc neque obſtabit idem Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. etiam quoad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum vt tenet Nauar. in conſ. 21. de temp. ord. in antiq. & conſ. 44. eod. tit. in nouiſ.

An poſſit concedere licentiã epiſcopo exercẽdi pontificaliam.

Aduer-

An indugẽtias concedere. Aduerte quod, Vicarius capitularis Neap. Sede Archiep. vacante infra annum renuit concedere licentiam Epiſcopo in ciuitate ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis & vide decretum de ordinatione regularium in verbo ordo.

Duodecimo quarto, An capitulum ſede vacante poſſit concedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus ſi viueret iux. text. in c. cum ex eo cum concord. de pœnit. & remiſſ. Reſp. omiſſis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri quod nõ quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis vt per D. Thom. 3. ſent. 20. diſt. q. 4. ar. 2. eſt vere iuriſdictio cõceſſa epiſcopali dignitati c. accedentibus, de exceſſ. prælat. de qua cõm. teſtatur Zab. in clem. 2. q. 3. de pænit. & remiſſ. Pauin. part. 1. q. 4. attamen Ludo. Bologn. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſo hunc articulũ tãquã frequentē, & neceſſariũ examinãdo partẽ affirmatiuã tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. nu. 7. præſertim ſi capitulum ſede vac. id haberet ex conſuetudine Henriquez in ſum. lib. 7. de indul. cap. 31. tutius tamen eſſet vt capitulum hoc committeret alicui epiſcopo qui ſuo nomine hoc faceret vt in ſimili, ſcilicet in elect. & confirmato in epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar. loc. cit. & in terminis noſtris Paui. eum ſequendo dict. q. 4. ſub nu. 5.

Verum quia propter difficultatē congregandi totum capitulum, præſertim in his, q̃ celeritatem deſiderant, item ob contractionem ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis commodius & expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem, quæ penes ipſum capitulũ reſidet vni cõmittat, vnumq; ad illã exercendam deputet, iure igitur optimo Sacroſanct. Cõc. Trid. ſeſſ. 24. c. 16. ſanciuit, vt infra octo dies &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

1 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim adminiſtrabit. Reſp. q̃ quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex. in c. 1. & in c. ad hæc de off. Archid. idq; etiam ſentiat Iac. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 1. q. 61. tamen quia ex diuerſis non fit illatio & dicta iura loquantur ſede repleta, non autem ſede vacante quo caſu de iure tranſit in capitulum iuriſdictio vt ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit, dicẽdum puto infra octo illos dies totum capitulum adminiſtrare debere, poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per tex. in c. eccleſia veſtra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

2 Secundo dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia, inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur. Reſp. quod in hac controuerſia magis idoneus habens qualitates Concilij remanere debet cæteris remotis ex declaratione ſacræ congragationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare, Reſp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub num. 7. nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius, modo ſolum habeat poteſtatem ab illo, aſſeruit Nauar. conſil. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin.

tonin.3.par.ſuæ Sum.tit.19.c.10.§.2. in fin.vtq; teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe, arg.tex.in c.fi.de precar.tamen huiuſmodi amotio non debet fieri ſine cauſa, cum abſque ea variatio à iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in c.ea, publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarij dici poſſet iuſtã, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiam ſi à capitulo ſimpliciter & ſine certa temporis præfinitione conſtitutus eſſet, vel cum adiectione clauſulæ ad beneplacitum, quam clauſulam non importare liberam voluntatem, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb.in c.verum, num.6.de foro compe. Iaſ.in l.ſi ſic legatum nu.6.de leg.1. Fel.in c.1.ſub nu.51.de conſt. Capy. deciſ.116. niſi ex communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur, ſicuti apud Gall. refert Menoc.de arb.iud.lib.1.q.8.num.10.ad cuius corroborationem faciunt ea, quæ idem tradit in addit.ad 1.li.q.55.nu.21. & ratione comprobatur, quia ſi canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam, ſequeretur abſurdum, ſ.quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtranda iuſtitia in canonicos particulares vel dependentes ab eis, hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum conſtituto, cum ad eius nutum poſſit libere remoueri arg.tex.in l.iudicium ſoluitur, ff. de iudic. cum concor. adductis per Sbroz. in tract. de vicar. epiſ. lib.3.q.32. ſi quidem epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſque vicario, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario capitulari expreſſe electo durante ſedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum, vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit ante tempus finitum, alias capitulũ teneretur ad intereſſe. Frecc.in tract.de ſub feud.libro 2.autho.9.verum in contrarium magna eſt authoritas D. Antonini loc.cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicarium ab officio enumerantur ſequentes, quarum prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet. l.fin. ff. vbi pupil.educ.deb.& l.ſi quos, C.de offic.præfec.præt. & eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit. Boer. deciſ.153.nu.20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo, ſcilicet, vendendo iuſtitiam, & his ſimilia faciendo Petr. Bellug. in Spec.princ.rubr.26.de priuat.offic.§.princeps num.6.quinimò capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quanto citius ſciuerit, eius delictum purgauerit, ſcriptum reliquit Pauin.loc.cit.ſub num.22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando apparet inſufficiens in exercitio illius officij cap.quamuis triſte 7. quæſt.1. Boer.deciſ.149. nume.17. Menoch. has cauſas ex ordine colligens in addit.ad lib.1.de arb.iud.q.55.nu.29. Neque ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe capitulum vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis canonicis ſub certa pœna promiſſum de non reuocando, vt & contrauenientes non ſint periuri nec pœnæ debitores efficiantur D. Antonin. loc. præall. Pauin.d.q.10.ſub nu.7. Sbroz.in d.tract.lib.3.q.36.num.7. An ſcilicet capitulum poſſit ad libitum amouere vicarium alias per ipſum electum ſeu confirmatum, placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita repetiuntur inter conſtitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanenſis, & habentur apud

acta

acta eiuſdem eccleſiæ par.1.pag.306.& ſunt prout ſequitur.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat,confirmetve,qui omnino iuris Canonici Doctor ſit;quod ſi huiuſmodi vir in Collegio capitulove non extat,alium de capitulo,qui quam maximè poteſt idoneus ſit,deligere potuerit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo aliũ octo dierum ſpatio conſtituat, alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuerſiam aut in dubium adducta,is electus cenſeatur,qui a capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, cæterive Officiales ſemel electi a Capitulo mutentur niſi ea electio etiam viuente epiſcopo ad capitulum pertineat.

Vicario autem,alijſve Officialibus abſentibus,ſubſtitutorum electio ad Vicarium,non ad capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliuſve Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialeſve ad reddendam rõnem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non expectato nouo prælato punire;qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem,quam Sede vacãte reddiderint, exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent,animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur,quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittendum. Neque huic concluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrarium aſſeuerantis, ſiquidẽ non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis,quo capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere,neque ad Vicarij deputationem arctabatur,ad quam hodie vigore decreti Conc. Trid.omnino tenetur. Neque a præd. adminiſtratione erit illico remouendus niſi cauſa,quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove ſpiritu d.oppoſitio fiat,& niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat,quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſed potius obuiandum l.in fundo,§.cenſuimus,ff.de rei vend.

Terminum octo dierum poſt mortem epiſcopi præſcriptum capitulo ad cõſtituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid.ſeſſ.24.cap.16. refertur ſacram eiuſdem Concilij Congregationem declaraſſe currere capitulo etiam a die ſcientiæ translationis epiſcopi ad aliam eccleſiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit epiſcopus abſolutus a vinculo prioris eccleſiæ, quia tunc dicitur proprie vacare ſedes per translationem etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ eccleſiæ. Hoſt.in ſum.de translat.epiſco. ſub num.6. Abbas in conſ. 101.par.2.Franc.Marc.deciſ. Delph.1098.& tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis epiſcoporum, quicquid dicat Alphonſ. Hoied.in tract.de beneſ. in compat.par.1.c.3. num.12.Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiue poſſe de per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed ne eccleſia,ciuitas, Diœceſis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt capitulum

deputet

deputet perſonam,quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies,abſque tamen facultate determinandi cauſas,& procedendi ad actus irretractabiles,ſed tantum ad actus currentes,& ad ea,quæ celeritatem exigunt,& interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi,qui ad id munus obeundum ſit idoneus,& attente conſiderare,an expediat illum ad certum tempus conſtituere, an verò durante Sedis vacatione,an cum omnimoda poteſtate,an verò aliqua reſeruare,& quæ,& pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habentes vocem in capitulo non ſemel,ſed pluribus vicibus conſulto per eum, ad quē ſpectat,conuocari debent,vt de hoc tractatus inter eos habeatur,omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu ſancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt capitulū in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem , vt prædiximus fol. ſup.alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi bene viſum,partibus non ſuſpectum , in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacrā Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe , per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus capitulis reſcriptum , vt nequeat capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet,alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quarto dubitatur,† An facta electione Vicarij videatur translata omnis poteſtas à capitulo in vicarium , ita vt nihil remaneat apud ipſum capitulum . Reſp.quod poſt vicarij electionem capitulum non abdicat a ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum , nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula,In commiſſione tamen Vicarij poteſt capitulum ſibi aliqua reſeruare,vt colligitur ex dictis per Ioan.Gutierez lib. 1.canon.quęſt.cap. 11.nu.10.dum inquit poſſe Vicarium rite a capitulo Sede epiſc. Vacante cum plena,omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis,niſi id expreſsè in mandato, ſeu commiſſione denegetur,vel reſtringatur ad alia, reſeruando cætera ipſi capitulo . Prædicta amplia etiam quando Metropolitanus , vel alius ex epiſcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo capituli negligentiam,vt non per hoc capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius a Superiore conſtitutus ex hac vita migraret vel renūciauerit,vel decurſum eſſet tempus ad quod creatus eſſet,poſſit denuo a capitulo alter vicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia capituli ſuggerat perſonas,non autem inducat iuriſdictionis priuationem,cum capitulum ſit iudex ordinarius,& ad huius comprobationem cito ea,quę in ſimili ſcripta fuerunt ſupra in verbo Archiepiſcopi authoritas auth. 18 ſub nume. 19. Per quæ non intendimus affirmare,quod ſi Metropolitanus,vel is ad quem in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum,& negligentiam capituli,differret Vicarium deputare,licere capitulo pœnitendo ſe de commiſſa negligentia ad Vicarij creationem procedere,quia eo ipſo quod lapſum eſt tempus dierum octo,ius eſt quæſitum ipſi Superiori,& ſit executio ab ipſo iure, ſeu Concilio transferente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum , & ideo facta deuolutione non eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian.in c.fin. num. 8.

de ſuppl.negl.prælat.in 6. Hinc infertur etiam poſt vicarij conſtitutionem a capitulum ſpectare,ne eccleſiaſtica libertas,ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur,prout de hoc Sanctiſſimus D.N.D.Clemens Papa VIII.capitulum Neap.monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis,videlicet.

Dilectis filijs canonicis,& Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLemens Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie,ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis,& ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus,& nos etiam viri pietate,& vitæ integritate,ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quòd vos decet, dum eccleſia iſta,quam paterne amamus,& in viſceribus Chriſti gerimus,paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & vos eccleſiæ eiuſque iuriſdictio, libertas vbique ſarta, & tecta ſit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & aĩarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos concordia procurate quã diligentiſſime,& agite quod Deo bene iuuante, idoneũ paſtorem, & Archiepiſcopum,vt maximè cupimus eccleſiæ iſti præficiamus, vobis,filij, Apoſtolicam benedictionem noſtrã benigne impartimur. Dat.Romæ apud S.Petrum ſub anulo Piſcatoris Die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius a Capitulo deputatus? Reſp.in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum,quæ proponuntur eo,ſ.modo quo epiſcopus potuiſſet,& ita ſacra Congregatio cenſuit,quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu poſſe capitulum illas cauſas a Vicario auferre,& alteri committere.

6 Sexto dubitatur,† An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſp.nõ eſſe de neceſſitate,ſi vero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione ſacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor. Item quòd ſi epiſcopus demortuus reliquerit vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare,ſed alium qui ſit Doct.eligere. Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis,adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidem poſſit deputari conſultor? Reſp.quòd ſic cũ per conſtitutionem Leo.X. incip. Regimini vniuerſalis eccleſiæ fol.188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitũ, quod iudices a Sede Apoſtolica deputati,ſi in altero iurium graduati non fuerint,aſſeſſorem partibus non ſuſpectum,ab ipſis partibus,vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli,an

lij,an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacantis. Reſp. affirmatiue ac ſi eſſet quilibet extraneus,quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff.quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare ca. cum ex officijs,de præſcript.illudque ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus,& vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card.in clem.ſtatutum q.7.de elect.& Imo.ibidem nu.13.Sbroz.de vic. epiſ. lib.1.q.55.nu.7.Sed an poſſint ipſi canonici conuenire,& paciſci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe,& alios canonicos,vide Nauar.conſ.2.ne prælat.vices ſuas in antiq.pro negatiua conſulentem,quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen incideret in pœnam extrauag.2.de ſimo.etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man.confeſſ.c.23.nu.111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro eum canonicali apparatu vt lucretur diſtributiones,an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſpondeo negatiue,ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus,antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin.nu.6.& Franc.nu.4.de appell.in 6.Nicol. Boer. in addit. ad tract. de author.magni conſ.num.66.in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius,Menoch.de arbitr.iudic.lib.2.cen.1.caſu 68.num.23.& ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec.de ſubfeud. lib.1.ca. incip. Alia etiam fuit quæſtio num.7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum.Nauar.conſ.2.de offic.vicar.in antiq.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus,& primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum;& honorabiliorem locum, Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe præferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum,cuius maioritatis ſigna pulchrè recenſet Ioan.Andr. & Gemin.in cap pen. de offic. legati in 6. determinantes, quod in eccleſijs in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi ſede vacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, ſequitur Felin.in rubr.de maior.& obedient. nume.10. & Nicol.Boer.in tract.de Ordine,& præced.graduum vtriuſque fori par.1.numero 21.& expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz.lib.2.de Vicar. Epiſcop. q.25. numero 20. Dubitatur ſecundo,Num vicarius ſede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cum magis commodum ſit Eccleſiæ vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregandi totum capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin. in tract. de off. & poteſt. Capit.ſede vacante,par.2.quæſt.10.ſub num.5.cui concinit Rebuff. in praxi.par.1.titul.de vicar.Epiſcop. numero 5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Roma.

Quē locum in choro & proceſſionib. habere debet vicarius Capitularis non electus ex Canonicis.

An vicarius de capituli gremio electus Sede vacante debeat in abſentia fructus lucrari.

deciſ.222.diuerſ.nu.6.par.2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet vicarius a capitulo ſede vac.de ipſius corpore eligitur dum a choro abſens,exercet officium ſuum,illiq; tempore diuinorum officiorum incumbit,vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere dicendum putat Alex. Monet. in tract. de diſtrib. quotid.par 2.q.11.nu.83.& rationib.de quibus ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures vicarios conſtituere. Reſp. affirmatiue ſiue plures æque principales,ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis. Pauin.par.1.q.10.nu.6. Sbroz.de vicar. epiſc. lib.1.q.50. nu.2. ac etiam alterum vicarium monialium vbi epiſcopus viuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli.

Refertur ſacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. c. 16.a capitulo ſede vac.vnum tantum vicarium eſſe eligendum, cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti,& capitula Cathedralium eccleſiarum ſunt ſeparata,per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo vicarij,vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis,& Rederendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac.Conc.Trid. præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum ſede vacante duos vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur,ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis,& capitulo eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehenſas,& nomine veſtro Sacræ Congregationis Cardinalium Conc. Trid. decretorũ ex ſanctiſſimi D.authoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa(quoad primã attinet) reſpondit, ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo poſſe vtique capitulum huiuſmodi vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi,quas Trid.Conc.c.16.ſeſſ.24.requirit. Ad ſecundã reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroq; ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes,gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A.Card.Caraf.

10 Decimo dubitatur † An vicarius a capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp.negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueres. Hoſt.in cap.clericos,de off.vicar. Zab.in clem.vnic. eod.tit.q.19. Secundus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuiſſet

Pauin.

Pauin.par.2.q.10.conſulens quod quando a capitulo in cōmiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quem ex nūc nos ipſi conſtituimus. Tertius caſus eſt, ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes. idem Pauin. in eod.loc. ſub num.21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, alias ſi capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium conſtituere, dicerem quod poſſit ſalua, &c.

11 Vndecimo dubitatur, † An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum. Reſp. quod non ad effectum vt ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tanquam attentata reuocanda, Lancell.in tract. de attentat.c.20.limit.28.nu.5.dicens ita per Rot.Ro.vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15.Decemb.1574. in cauſa vt ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur & ipſe non prouidit. Reſp.affirmatiue, quia longa abſentia æquiperatur morti Card.in cle.vnic.q.18.in fi.de off.vicar. Vital.in cle.1.§.volumus,q.5.de fo.comp.& ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c.vnic.§.fi. vbi Gemi.notat, ne Sed.vac. in 6. ad quod vide gl.in c.cum nullus ver.remotis, de tempor.ordi.in 6. idque in facti contingentia Neap. ſeruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſ. Neap.exiſtebat in Polonia Nuntius Summi Pontificis, relatum fuit ſupra in uerbo authoritas Archiepiſcopi, nu.22.fol.75.idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux.tex.in c.ſi epiſcopus, de ſup.negl.prælat.in 6.

13 Decimotertio dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij a capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem Paui.d. q.10.nu.19. Rebuff.in prax.tit.de for.uicar.nu.20. nam uſque tunc Sedes habetur pro uacante Hoſt.in c.olim el 1.de reſt.ſpol. Felin.notabiliter conſ.40. nu.4.& ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo a Papa ſit nominatio facta.Vitalin. in cle. 1.nu.176. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit adminiſtrare, ut habetur in extrauagan.Boniſ.VIII.incip.Iniunctæ ſub tit. de elect.adeo quod nec ei liceat Vicarium mittere. Abb.in c.qualiter, not.1.de elect. Vital.loc.cit. Ne prædictis repugnare uideatur deciſio Rotæ 182.inter nouiſſimas diuer.p.2.quam allegat etiā Pariſ.lib.7.de reſig. benef.q.23.n.26. & ſeq.quæ in contrariū facere uidetur. Aduertendum eſt, ꝙ dicta deciſio fuit poſtea reuocata, & ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burg.Canonicatus, ubi etiā fuit reprobata opinio tenentium ꝙ ad hoc, ut per prouiſionem a Sede Apoſtolica de prælato factam ceſſet uacatio Cathedralis Eccleſiæ, ſola expeditio literarum ſufficiat & ſola ſcientia, abſque illarum præſentatione, & intimatione Capitulo facta, prout atteſtatur Hier. Gonzalez in comm.ad reg.8.Cancel.gl.15. nu.49. & in §.2.eiuſdem gl.nu.80.& inf.ſubdens hanc ultimā deciſionem fuiſſe poſtmodum ſæpius a Rota canonizatam;

& ſic vt capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis epiſcopatus cum literarũ oſtenſione. Secundo ceſſaret capituli poteſtas ſi a Sede Apoſtolica eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit commiſſa c. is cui, de elect. in 6. & talis adminiſtrator capitulo æquiparatur, adeo quod poterit ẽt Vicarius conſtitui. Sbroz. de vicar. epiſ. li. 1. q. 62. Tertio expirat quando a capitulo eius poteſtas eſſet limitata. ſ. vt ad certum tempus vices gerat & tempus eſſet decurſum, & quod capitulum id poſſit, colligitur ex Pauin. in d. q. 10. ſub num. 6.

14 Dubitatur denique, An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui, & coram quo. Reſp. quod ſic & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in Vicario epiſcopalis iuriſdictionis, vt Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 52. ſtante decreto Conc. Trid. ſeſ. 24. de ref. c. 17. vbi id ſancitur in hæc verba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiã vacantem promotus, ex ijs, quæ ad eũ ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs q̃buſcunque officialibus, & adminiſtratoribus, qui ſede vacante, fuerunt a capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerunt ex eodem capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcunque eorum muneris, poſſitq; eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint, etiam ſi prædicti officiales redditis rationibus, a capitulo, vel a deputatis ab eodem abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Fidem quoque epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis, ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad capitulum peruenerunt, rationem reddere. hactenus verba Concilij, illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin. in d. tract. par. 2. q. 8. nu. 15. in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium, & expreſſè declaratur fel. mem. Greg. Papa xiij. in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſæ in lib. de antiq. Tarent. in fi. fol. 212. directis clero, & communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtentes, ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis, Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares ẽt foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. eccleſia Tarentina, ſiue eius diœceſi deputati, vel deputandi, ad aliquẽ ſyndicatũ nullo mõ teneantur, aut eidẽ ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ. Verum quia Fel. in c. doceri, ſub nu. 7. verſ. vacante ſede, de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus & limitationibus, & eaſdem limitationes magna ex parte repetit in conſ. 40. nu. 8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen præter eum quærendo, An tunc temporis. i. vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſię & reſpondeo quod ſic, quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis eccleſia indiget conſilijs, ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſa[illegible] de facto vexari, vel quod redditus epiſcopales diſſipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. clem. ſtatutum, de elect.

Num Sede vacante currat præſcriptio contra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non, etiam ſi eſſet cæpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur c. auditis, cum alijs concor. de præſcrip.

Balb.

B[al]b.in tract.de præſcript.2.par.ſextæ par. princ.nu.7.quod intellige vt ſecus ſit è cõuerſo, ſi quidem ipſa eccleſia vacãs bene cõtra alias præſcribere poteſt, ne quod in ſui fauorem introductũ eſt,retorquetur in læſionẽ Hoſt.in ſum.in tit.ne Sede vacante §.1. Secundo intellige vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs cõtra capitulum præſcribi Pauin.par.1.q.9.ſub n.2.& quod iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia,clare patet in d.c.auditis, & in capit.cum olim,eod.titu.late Balb.in præalleg.tract.par.1.quintæ par.prin.quæſt.11.

Formula cõmiſſionis in perſonã Vicarij Capitularis præterquã in caſib. in iure exceptis.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat,cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate capituli, & eius Vicarij,cui quoniam dicet commiſſionem in ſcriptis facere,vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius etiam formam pro coronide ſub nectere cenſuimus, cui pro voluntate capituli addi,vel minui poteſt. *Nos Canonici, & Capitulum Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi &c. Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam: Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſque in ſpiritualibus,& temporalibus ſuccedant,* eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis in commoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus & temporalibus patiatur. Nos dictis ſacris Canonibus,& Concil.Trid.decretis obtemperare volentes,vocatis omnibus, & ſingulis canonicis,infra tempus a dicto Cõcilio ſtatutũ,ad Vicarium,qui vices noſtras ſuſtinere debeat,deputandũ Congregatiſque ijs qui debuerunt,noluerunt,& potuerunt intereſſe,habitiſq; intereſſentium votis de conſenſu,& voto eiuſdem Capituli te Reuerendum N. de cuius probitate ſcientia, & ſufficientia confiſi generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium, noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali Ciuitate, & Diæceſi, tenore præſentium deputamus,creamus, & conſtituimus (per menſes . . . . .] [vel Epiſcopali Sede vacante) cum omnibus, & ſingulis facultatibus,priuilegijs,honoribus,oneribus,præeminẽtijs,& prærogatiuis ad huiuſmodi munus exercendum neceſſarijs,& oportunis. Dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulum Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles quam criminales & mixtas, etiam hæreſis,et matrimoniales,audiendi,prouidendi,& decidendi,cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ in ſententiando, & procedendo ad actus,quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere,& mandare poſſumus,etiam ſi ſpeciale mandatum requirant: Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curię regimen Seminarij facultatem cognoſcendi de cauſis ſuſpitionum,& de negata iuſtitia,& conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegãdi. Volumus, autem vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concilio Triden. Capitulo permiſſis & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima,ac diſpenſare in foro exteriori,etiam quo ad temporum interſtitia, & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis,abſque expreſſo noſtro cõſen-*

ſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſ. ordinandos, & ad beneſ. obtinẽda, niſi præuio examine ab examinatorib. deputatis, quorũ approbationes p Sec. annotentur in lib. In caſu vero infirmitatis, vel abſẽtiæ ſubſtituere nõ poſſis vel cauſa delegare ſed in his caſib. prouiſio ad nos ſpectare dẽat. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciuitatis & Diœceſis, aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialemque noſtrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmiſſis pareant, et obediant. Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores & inobedientes pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarij, per eum cui incũbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notariũ noſtræ Curiæ et manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primo obſeruandum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis tranſiret, in Vicarium, ſic ſimplicer dicendo, conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quę requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant, diximus ſupra ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin. in ſæpius cit. tract. par. 2. q. 10. nu. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trid. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f. 149. nu. 13. poſſe capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certũ tẽpus conſtituere, & non poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, vt prædiximus nu. 4. fol. 146 nõ autem poſtea, & de cæt. reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quarum quædã ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem capituli. Item in ipſa deputatione vicarij Doctoris iuris canonici põt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: & vt in cauſis Canonicorum ꝓcederet cum voto certi conſultoris, quia vt plurimũ vicarij Capitulares ſolent eſſe exoſi iis, qui ſibi non dederunt vocẽ ad fauorem. Itẽ ſciendum eſt decere vicarium eſſe de corpore capituli, vt dictum eſt ſupra in verbo archiepiſcopi authoritate 36. authoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, vt in fol. 145. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt, etiam quod vicarius capitularis non poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat in eum, qui indiget confirmatione, toto tit. de election. & ideo not. Concilium Trid. ſeſſ. 24. cap. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem cõſtituant & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a capitulo, cuius vices

gerit,

gerit, non poterit totum capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundaret contra ſeipſum, quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo capitulo dependet, & ſeſpenſo capitulo, erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quando vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel viciniorem Epiſcopũ ob negligentiam capituli. Suarez de cenſur. diſput. 7. ſect. 3. hinc eſt, quòd vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad ordinarium, poterit abſolui de mandato capituli, cap. vnico, de maior. & obed. in 6. vel a ſuperiore Capituli, & aliud eſt capitulum, & aliud ſinguli de capitulo. Feli. in c. cum acceſſiſſent, num. 21. de conſt. & Canonici capitulariter congregati non dicuntur ibi vt ſinguli, ſed vt collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis. Si vero aliqui de capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prætextu fuerit electio irritata, poterit capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiuij Epiſcopalis vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ. Mediolan. in 14. decreto ſecundi Concilij Prouincialis par. 1.

SVMMARIVM.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quænam ſortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quod dicatur iudicium regulare ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furtis conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati a quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finem vt populus Chriſtianus huius metu a peccatis arceatur,

&a

& à recidiuis præſeruetur, & licet ſit in epiſcoporum arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen vt quoad fieri poteſt, ſint perpauci, breues, & clari, & obſeruare modum vt infra nu. 14. quæ reſeruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus. Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. de quibus per Nau. c. 27. num. 269. & infra, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis, alias ſi ſine cauſa denegaret, peccaret, ratione quam affert Nau. ex verbis D. Thomæ in c. placuit, num. 119. de pœnit. diſtin. 6. & ſi Deus benignus, vt quid ſacerdos eius auſterus vult apparere? c. alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta, prout ſequitur Decretum Sanctiſs. D. N. Clementis Papæ viij. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus regularium in ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſs. D. N. qui iam pridem accuratè perpendit & re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pænitentes a peccatis quibuſdam grauioribus niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderate illa vtātur nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo vt
1 *huic malo Sanctitas ſua opportune proſpiceret, decreuit; † vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.*

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia a Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eò prouenerit, vt extra ſepta Monaſterij ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna, & furtiua e monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ ſit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*
6 *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſequuto.*
7 *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*
8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſecus Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*
9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*
10 *Occiſio aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſq; perſonæ.*
11 *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat quam generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando pec-

do peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duo, tres, aut plures cōfeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijq; ſint docti prudentes, ac charitate præditi, qui a nō reſeruatis eos abſoluant, & quib. ēt reſeruatorum abſolutio cōmittatur, qñ caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis cōfeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij qui poſtea ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen ſuperioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis a confeßarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atq; ita per quoſcunq; Regulariū ſuperiores quicūq; illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtan. conſtitutionib. & ordinationib. Apoſtolicis, ac cuiuſuis concilij etiā generalis, Decretis, necnon conſuetudinib. ēt ab innumerabili tēpore obſeruatis, aut regularis in generalib. ſeu prouincialib. capitulis editis ſtatutis, & conſtitutionib. etiam Apoſtolica authoritate confirmatis. Priuilegijs, indultis, & cōceſſionib. quibuſcunq;, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſq; in contrarium facientib. quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 26. menſis Maij 1593.

Andręas Sorbolongus Secreta. Viſitat.

SCiendum eſt etiam quod electio confeſſariorum approbatorum ab ordinario data regularib. & monialib. vigore bullç cruciatæ, & aliorum indultorum abſoluendi a caſib. reſeruatis non extenditur ad eos confeſſarios, qui a ſuis prælatis non ſunt deputati, vt extat Clem. 8. declaratio vt infra, in verbo confeſſor.

*ADDITIO. Quoad primum caſum non eſt ignorādum ſub illis trib. ſuperſtitio-
num ſpecieb. expreſsè prolatis, & explicitis comprehendi cæteras omnes ſpecies ex
3 identitate, vel maioritate rationis, quia ſunt eiuſdem generis, nā quando agitur de
ſalute animæ, & euitando peccato debet fieri extenſio etiam iuris penalis Iaſ. qui
alios citat in Auth. quas actiones, nu. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quam extēſio, vt patet ex titulo Codicis, qui inſcribitur de
maleſ. & mathemat. & cæt. ſimilib. Eſt ēt ſciendum quòd vt ea quæ attinent ad ſor
4 tilegia inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius ſummula in ver. Diuinatio, & in ver. Incantatio.*

*Circa ſecundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apoſtata a religione, & ſic in religioſo illo qui expreſsè vel tacitè profeſſus deſerit religionem, quam profeßus eſt, ſine tranſitu ad aliam cum animo non redeundi
ad ſuam; de quo loquitur titulus de apoſtatis. D. Tho. 2. 2. q. 12. ar. 1. & ibi Caie.
5 Nauar. notab. in conſ. 1. de apoſt. diſtat tamen in hoc quando retrocedit a religione,
habitu dimiſſo, vel habitu retēto, ſiquidem primo caſu incidit etiam in excommunicationem latæ ſententiæ cap. 2. & ibi docto. ne cler. vel monac. in 6. in 2. caſu quando habitum retinuit, eſto quod animum reuertendi non habuerit, neque tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum, nō tamen*

men eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertum ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per conſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis iuxta tex. in d. c. 2. vide doctores præſertim Imol. & Vitali, in clem. 2. ſuper gl. in verb. extrinſeci, de vita, & honeſt. clericor. Oldrad. optime in conſi. 184 incip. Pater ſancte num. 12. vſque in finem Panor. in c. Deus qui nu. 4. de vita, & honeſt. cler. Nauar. conſi. 14. nu. 4. de regula. in nou.

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo, qui inconſulto ſuperiore a ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neq; eſſet caſus reſeruatus Inno. communiter receptus in c. intelleximus, in fine de ætate, & qualit. quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in c. fin. nu. 4. de apoſta. & in cap. ſanè nu. 6. de regul. Caiet. egregiè ad D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. Neque aduerſatur, quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Chartuſienſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excommunicatus per extrauag. Martini IV. in c. viam ambitioſæ ſub tit. de reg. inter communes, nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud vt recte aduertunt Caiet. loc. prox. cit. & Nau. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia quia alias non eſſet excommunicatus licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnib. vicibus clem. 1. & ibi gloſ. in ver. Officij, & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiã quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch. de arbit. iud. cent. 6. caſu 546. a num. 28. vſque ad 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas nu. 40. propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.

Quoad tertium quãdo religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit, tunc dicitur vagus, & fugitiuus Pan. & alij in c. fi. de reg. per tex. in l. quis ſit fugitiuus, ff. de ædilit. edict. delatio autem habitus, vel retentio tantum quoad excommunicationis euitationem Oldrad. conſ. 202. & neutro modo apoſtaſiam incurrit quoties numquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quominus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 Circa quartum † quando monachus dicatur habere propriũ declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium, vbi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac. quibus add. tex. in cap. exijt, §. porro de verb. ſignif. in 6. D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. par. ſuæ ſum. tit. 16. c. 1. §. 11. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 1. & 2. Sylueſt. in ver. Religio 6. nu. 7. Nau. plene, & luculenter in c. non dicatis nu. 17. & inf. 12. q. 1. & in conſ. 75. de regular. in antiq. quod eſt tertium in nou. ſub tit. de ſtat. monac. collocatum, ex quorum dictis facile liquebit quando religioſus peccaret peccatũ proprietatis contra votum paupertatis ad hoc vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto contentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare & de eo viuere tangunt. Ant. Franc. in addit. ad Panor. in c. fin. & Fel. nu. 26. c. cum M. Ferrarienſis de conſtit, quod per Sacr. Conc. Trid. Congregationem indiſtincte diffinitum eſt vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore & artificio quæſitum omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ

batiſſæ que ex eo primum prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum ſeu donatum, & reliquum in communem Monaſterij vſum eſſe conferrendum & quod quando moniales victui & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtententur artificio operum quæ manibus elaborarentur, hoc nō prohiberi modo, debita illarum clauſura & honeſtas ſeruetur, prout illarum inſtituta, & Sac. Trid. Conc. decreta poſtulant reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.

Ad hoc autem vt licentia prælati excuſet regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in præalleg. doctoribus quib. viſum eſt addere ſequentia, & Primum quod ſi ſuperior cōceſſerit monacho vſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunq; voluerit, eſſet in peccato mortali & eſſet caſus reſeruatus, quod amplius non poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habeat vſumfructum rerum ſuarum ita vt in futurum poſſit detinere inuito Abbate, Panor. in conſ. 68. par. 1. nu. 3. ratione vt ibi per eum limito in licentia perpetua quæ valeret cum confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ idem Panor. in cap. niſi eſſent circa finem de præb. ad quæ faciunt dicta per Nauar. conſ. 26. de regul. in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum & regulam, nec tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a voluntate Prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum a Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilij ſeſ. 25. de Regular. cap. 2.

2 An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientia ſuperiorum poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua à culpa vel a pæna excuſentur.

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quoad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel inuito eo illa ſibi cōparare, ſeu retinere?

5 Et quatenus liceat, an ibidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahunt, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores regulares dictum c. 2. declarare. & interpetari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.

Ad 2. non excuſari neque à culpa, neque à pœna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtique ſtare debere habita videli-

delicet

cer ratione perſonæ,officij,& regulæ,ſtatusq; paupertatis,quam profeſſi ſunt, & cæterum iidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cęterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſq; adeo,vt ſi quid priuatim alicui delatum,vel ab ipſo partum fuerit,id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltra communem prematur, reliquum conuentui incorporetur,& in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Car. Matthæius. Locus Sigilli.

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quę cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus,ſeu fructus percipiunt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam.

Aliquæ ipſarum perſonę emerunt certos redditus à perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.

Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centennario,& Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus,quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ monaſterij,ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſterij indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centennario eorum vita durante concedat.

Quæritur an in huiuſmodi caſib. liceat Monialibus dictos redditus,fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant n pęnas per Concil. Trid. ſeſ. 25. cap. 2. de Regularibus in proprietarias inflictas,etiam ſi de licẽtia Abbatiſſæ,& Abbatiſſę nutu,vel Conuentus,ſeu monaſterij nomine percipiant.

Congregatio Concilij cenſuit in nullo ſupradictorũ caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere,& ſi perceperint incidere in pænas propoſitas a decreto d.c.2. ſeſſ. 15. de regul. neq; ab huiuſmodi pænis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus,vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæius. Locus Sigilli.

Quo modo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in cap. 2. nu. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauar. in d. ca. non dicatis, ſub nume. 22. & in man. cap. 27. nume. 270. quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.

Po-

Poſtremo aduertatur Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis id,quod Card.Zab.in conſ.17.nu.5.aſſerit,nempe religioſum nec habere dominium pannorum,quos in dorſo defert,ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui, l.id veſtimentum, ff.de pecul.item quod poſt profeſſionem non habent neque velle neque nolle. c.fi. de teſtam.in 6.& c.fi. de ſepult.eo.lib.quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſernantia non vigeret,informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu,& qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna quæ per peccatum proprietatis intulit,recurrat ad modos deſcriptos per Nauar. in trac.de reddit. eccleſ.monit.22.q.2.

Quoad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe in iuramento falſo a religioſo facto extra iudicium vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando iuridice interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari, ſcilicet coram iudi-
7 ce uel prælato eiuſdem ordinis & religionis, uel legitimo ſcilicet,quoties examinaretur a Nuntio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato,hocque locum habet, ſiue fuerit examinatus tanquam principalis, ſiue tanquam teſtis atque etiam ſiue falſum aſſeruerit,ſiue veritatem negauerit iuxta tex. in cap.1. §.1. de crim. fal.

8 Quoad ſeptimum.Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilis,tria debeant concurrere, de quibus per Sylueſt. & alios Summiſtas in verb. Falſarius,tamen ad incurrendum caſum reſeruatum ſufficit,ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo, ideſt animo inferendi damnum licet non ſequatur iactura.

9 Circa octauum ad terminandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectũ conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non deſint qui aſſerãt quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni, & diſcreti viri,iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omnique eruditione inſignis Pater Marius Andria definiuit,nempe furtũ mortale eſſe quotieſcunque quantitas rei ſubreptæ pertingeret ad ſummam duorum iuliorum,ſeu carolenorum,ſumens regulam in attendendo valorem,ſeu æſtimationem mercedis diurnæ cuiuſque operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre,eo quod eſſet auferre uictum quotidianum,cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet Deuter. c. 24. & ſic peccatum mortale induceretur,qui enim negat uictum interficit l.necare.ff.de lib.agnoſc.Nec obſtat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri ſolet,ſcilicet, ualorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur,quia Iuriſconſultus in l.ſi oleum, §.fi.iuncta l.ſeq. ff.de dolo declarauit modicam quantitatem illam eſſe quæ non excedit ſummam duorum aureorum,& quod de modicis non ſit curandum,eſt tex.in l.ſcio.ff. de reſti.in integ.& abſurdum uideri quod anima condemnetur pœnis inferni pro re tam modica.ſ.duorum carolenorum, nam reſpondeo prædicta procedere in foro exte-

exteriori ſcilicet, quod pro modica ſumma a iure ciuili, quis non puniatur ex eo quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura, l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb. cum diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, vt late habetur per Panor. in c. quia plerique, de immunit. eccleſ. Nauar. in c. nouit. notab. 6. nu. 79. de iudic. & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiã dici poſſet pro maiori ſumma, cum anima ſit cunctis rebus pretioſior l. ſancimus, C. de epiſc. & cler. & ſic daretur progreſſus in infinitum, adeo quod iſta oppoſito de abſurdo euitando non vrget.

An autem hæc concluſio procedat non ſolum quando religioſus prædictã quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim & pluribus vicibus adeo quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conflarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum? Reſp. quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem, ſ. quod eo ipſo & vt primum peruentum fuerit ad illam ſummam, peccatum mortale committatur ratione detentionis, cum obligatione reſtituendi, ſicuti poſt alios exprimit Couar. lib. 1. var. reſol. cap. 3. ſub num. 12. Nauar. in man. c. 17. nu. 139. quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria, non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſolemni conſ. 75. de regular. in antiq. num. 27. non negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & communem & aſſerentem contrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſsè, vel virtualiter in aliqua illarum vitium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hunc animum præſumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate c. multi 2. q. 1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituendi in religioſos, qui ſurriperet rem ſacram licet pretio nummario non æſtimetur, vt ſunt reliquia & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta ſeu aliud quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tãti valet, quanti ab eo æſtimatur qui habet rem, l. vnic. C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt proferuntur, ſi vero religioſus clam ſurriperet, & cõſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili, poſſet excuſari, vt non ſit caſus reſeruatus, tamen cauendum eſt D. Bannes in D. Tho. 2. 2 q. 66. art. 6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere, & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia quam accepit a ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt de eo quod ſuperfuit diſponere vltra ſummam duorum iuliorum, etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam, vt inquit gl. in clem. 2. de vita & honeſt. cler. illud intelligendum eſt, cum tacita licentia ſuperioris, D. Tho. 2. 2. q. 32. art. 8. vel quod poſſit erogare con-

ſtitutis

ſtitutis in extrema neceſſitate Card.in d.cle.2.verſ.ſed & tales q.4.& ratio per Nauar.aſſignantur in d.c.non dicatis,nu.28.

10 Circa nonum ſciendum per lapſum carnis † comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D.Th.2.2.q. 154. per plures articulos adeo, vt peccatum propriæ mollitiei,ſeu voluntariç pollutionis etiam ſine vlla commixtione tertiæ perſonæ opere conſummatum, ſit caſus reſeruatus, & quando per capitulum generale,ſeu prouinciale iuxta poteſtatem a Summo Pontifice ſibi traditam ad præſentem nouum caſum ſuperadderentur hæc verba videlicet,& quicquid eſt contra votum caſtitatis, quod in actum externum prodeat) tunc ſi ſolum interceſſerit prouocatio, ſeu ſollicitatio ad turpia, oſcula, tactus, ſeu amplexus impudici ſiue in propria, ſiue in aliena perſona, eſſent etiam caſus reſeruati,alias non.

11 Quoad decimum. Ad cognoſcendum † quando dicatur percuſſio,grauis,ſeu enormis,medioctis,vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur, præter doct. in c.peruenit,& in c.cum illorum,de ſent.excom. vide Nauar.in man.c.27.n.91. & ſeq. & ſupra in verbo excommunicatorum abſolutio. Amplia in religioſo qui verberaret etiam nouitium primi diei, vt ſit excõmunicatus, c.religioſo. §. 1.de ſent.excõ.li.6.& ſit etiã caſus reſeruatus,limita in percuſſione graui, quç per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ,quod quale debeat eſſe,& quando in defenſione ad fuiſſe dicendũ ſit vide conſtit. Regni incip. Pacis cultũ. Aret.in trac.de malef.in verbo & dictus Titius ſe defendendo. Syl.in ver.Bellum 2. Naua. in man.conf.c.15. nu.3.& in quib. conſiſtere hẽat Boer.deciſ.186.nu.4.& inf. Maſcar. de prob. concl.1126.a n.29.vſq; in finẽ, & quãdo quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch.de arbit.iud.li.2.cent.3.caſu 277.& quando nõ imputetur exceſſus,vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen. glo.in c. ſignificaſti,verb.moderamine,de homicid. Foller. in pract.crimin.rubr.recipiantur defenſiones,nu.16.& in fragment.par....nu. 57. & 58.deniq; de hac defenſione late habetur per Anchar.in c.dilecto,de ſen.excom. lib.6.

Circa vndecimum & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas,quæ clauſæ ſunt aperiri,vide per Nauar.in c.Sacerdos, num.10.& ſeq. de pęnit.diſt.6.quem refert Menoch. de arbitr. iud.caſu 311.num.12.cent.4.& de pœna aperientis literas alijs deſtinatas præter Bar.in l. Titio,ff.ad municip. & Iaſon.in l.non dubium,nu.53.C.de legib.vide Abba.Felin. & alios in cap. cum olim,el 2.de oſt.deleg.quibus ad materiam adde Syluest.& alios Summiſtas in verbo falſarius. D.Anton.par.2.tit.1.ca.22.§.5.in fine. Nauar.in man.

12 cap.18.num.53.& late Menoch.de arbitr.iud.cent.6.caſu 538. † Vt autem religioſi propter impedimentum,retardationem,& aperitionem literarum incurrant caſum reſeruatum, neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatum mortale, eſſet enim tale ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante ne aliquid

in illis contra eum tractetur. Secundo in referente ac illas bono fine impediente.ſ. ad præcauendum aliquod malum iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipſum, & tertium ei illas manifeſtando. Quarto non eſſet etiam mortale aperire literas quæ non ſunt alicuius momenti neque continerent materiam grauem, ſed leuem; an autem ſit res leuis vel grauis facile dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſent illa perturbatio, qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus, ſecus ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide, ſpem ponendo in ratihabitione eius cui mittuntur. Quinto, vt non incidat in caſum reſeruatum religioſus malitioſè frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertę, ſi ſola ligatura ſit diſſoluta; niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pœnalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio. Bar. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff. ad Senatuſc. Syllan. Fel. in d. c. cum olim. Denique cæteris omiſſis quæ per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitima ad id faciendum poteſtatem habente, vt in prælato, ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis 12. q. 1. Naua. in d. c. ſacerdos, nu. 19. Summiſtæ loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruantia miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licentia; quod vltimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illę, quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris arg. text. in c. ex parte de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet Inn. communiter receptus in c. cum L. & A. ſub num. 4. de ſent. & re iud. Nau. in d. c. non dicatis. in 4. notab. in fi. & in conſ. 31. num. 4. de ſent. excommu. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz. in pract. cri. cano. c. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam a ſuo Superiore, indirectè vero & cum obligatione; vt quam primum commode poterit præſentet ſe Superiori, a quo directè abſoluatur, prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 3. de pœn. c. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in Superiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiat quoad caſus reſeruatos tangentes perſo-
13 nas religioſorum, † quantum vero ad ipſos Confeſſarios, tam regulares, quã ſæculares priuilegiatos circa abſolutionem a reſeruatis, ſciendum eſt eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum, vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis.

EDitum fuit aliàs a Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione a caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur tenoris.

Sacra

Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita iuſtis, & grauibus cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſimi D.N. Clementis Papæ viij. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam ſecularibus, quam regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus ad confeſſiones audiendas probatis quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militarium, aut congregationum etiam Societatis Ieſu, & generaliter quorumcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum, ſub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter vel ſpecifice ſcripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem a ſede Apoſtolica, vel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu aliàs quomodocunque ſub quibuſuis tenoribus formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ quam ſecularis etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clarè, vel dubie in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolitæ, contentis, vel aliàs quomodocunque ſedi Apoſtolicę reſeruatis, aut in futurum per ſanctitatem ſuam, eius ve ſucceſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam a caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis vel impedimenti, niſi in mortis articulo ſeu cum noua, vel ſpeciali ſanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiue, impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cætero impendere audeat, vel prȩſumat, ſed cum opus fuerit pœnitentes ad ſuperiores legitimosq; Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quam ſecularibus, excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & ad quęcunque officia, prælaturas, beneficia in poſterum obtinenda, ipſo facto abſque vlla alia declaratione incurrenda: ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, et irritas haberi de cętero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Prȩterea nouerint pȩnitentes, abſolutionem ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliuſque roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reſeruãdorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſeruatione, ſubditis aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi, monetur omnes, vt paucos, eoſque tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam animarumq; ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent. in quorum fidem, &c. Dat. Romæ die 9. menſis Ianuarij Anno 1601.

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem, antequam obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur,

& vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio. ſpeciali mandato eiuſdem S. D. N. Clementis Papæ viij. ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tantum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta continentur. Ac præterea violationis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis conſtitutionis fęl. recor. Greg. xiiij. quæ incipit: Cum alias nonnulli. Violationis clauſulæ monialium ad malum finem. Prouocantium & pugnantium in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem fæl. rec. Gregorij Papæ xiiij. incipientem Ad tollendum. Inijcientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem ſacra Congregatio vult, & mandat, dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac præterea declarat eos quidem ſacerdotes tā ſeculares, quam regulares, qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis ſuffulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſoluere a caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus nihil de
14 nouo concedi.† Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem ſacra Congregatio illos rurſus magnopere admonendos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſeruent caſus in bulla die Cœnæ domini legi conſueta, & contentos, neque alios Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi a caſibus reſeruatis quam in ſcriptis tantum concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterum quis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, qui per dictum primum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum eidem Decreto ſic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcunque ordinum ſeu inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum tam ſecularium, quam regularium editis, nec non eorundem ordinum, ſeu inſtitutorum, ac etiam Eccleſ. & Monaſteriorum, & aliorum ſecularium, ſeu Regularium locorum quorumcunq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus priuilegij, quoque indultis & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu

bulla aurea,aut alias nuncupatis eiſdem ordinibus,ſeu inſtitutis, ac etiã eccleſijs,& monaſterijs,& ſęcularibus ſeu regularib. locis,aut perſonis ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs,alijſque efficacioribus,& inſolitis clauſulis,necnon irritantibus,& alijs decretis etiã motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,aut alias quomodolibet,et per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis,ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis,etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis,eorumq; totis tenoribus,& formis, ſpecialis,ſpecifica,expreſſa & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importãtes,mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata,inſerti forent,præſentibus pro expreſſis habens, quo ad ea,quæ præſentibus aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſsè derogat,cõtrarijs quibuſcunque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouemb. 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Praneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad D. Cardinalem, & Archiepiſcopũ Neap. Illuſt. & Reuer. Domine. Accipiet Illuſt. Amplitudo veſtra vna cũ hiſce literis exemplum declarationis,quam ſacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs & conſultationibus epiſcoporum, & regularium præpoſita, de expreſſo S.D.N. mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione a caſibus reſeruatis die 9. Ianuarij 1601 promulgato,quod in ſuis diœceſibus Oſtienſi & Neapolitana publicandum,ac ſtudioſè obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarii magna ex parte indicem,ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid a varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret,quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruaret,alios alia,quæ minime expediebat, nonnullos vero in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum fere ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſque leuis momenti & alioquin Conc. Trid. aliorumque ſacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes complectebatur. Verum quia nondum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio,ac neceſſitas,non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac temperamentum, ꝙ res poſcebat,adhiberi. Nec ſane debuit una eademque regula omnib. eccleſiis præſcribi quandoquidem alia alibi magis conuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis atque probentur,& proſint. Quæ cum ita ſint viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illam declarationem priuatas quoque literas ad ſingulos ordinarios mittere,quibus moneant, vt ſimul ac eas acceperint omnes caſus ſibi iam olim reſeruatos,adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præſtantibus viris de integro diſcutiant, diligenterq; examinent,& ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorum multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam

pauciſſimos,eoſque maxime neceſſarios redigatur ijdem caſus, vt de ſalutaris ille ſequatur effectus,cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus epiſcopus in ſua cuique diœceſi tributa eſt authoritas:

Præcipue vero hæc monenda cenſet. Sac. Congregatio,vt videant ipſi ordinarij ne illos caſus promiſcue reſeruent,quibus annexa eſt excõmunicatio maior a iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit,niſi forte propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderentur; neque caſus,in quibus abſolutio niſi cum reſtitutione,vel executione eorum,ad quæ pœnitentes tenentur, non confertur,neq; illos,qui etſi mortale peccatũ inducant,circa res tamen parui momẽti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti damni dati & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruãdis multa vtantur circumſpectione, propter periculum ſcandalorum,in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpitionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eam potiſſimum ineant,ac ſequãtur rationem,quæ conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, ac populorum moribus,natura,ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſt quã aũt ab ijs peracta; deſcriptaque fuerit hæc moderatio vnuſquiſque eã primo quoque tempore ad me perferendam curet,addita inſuper cauſa,quæ cuiuſque eius reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc.n.a S.D. noſtro deliberatũ eſt, vt poſtmodũ ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinẽtur; quo perfecte tandem,adiutrice Dei gratia,opportunum ijs incõmodis remediũ adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſiue mãdato ijdem ordinarij mouẽtur,vt per totam ſuam diœceſim,ac præſertim,in ijs locis,qui a ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſunt,Pœnitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant, ac delegent,quibus facultatem abſoluendi a caſibus ſibi reſeruatis,concedant,ita vt his quoque liceat eandem alijs confeſſarijs ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri; idque maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus,vt peccatores,quibus obuia,& facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendã confeſſionem alliciantur, quia alioquin pleriq; vel ob idipſum omittere poſſent,ſi neceſſe haberent pœnitentiæ miniſtros,quibus indigent, lõgius quærere. In eam igitur curam quantũ in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtris Amplitudo veſtra,vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ,& ſacræ Congregationis mente,debitæ executioni mandentur,eã diligentia, eoque zelo vbiq; adhibito,quẽ optimus quiſque paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem præſeferre debet. Vt aũt apud ſe, ſucceſſoreſq; ſuos, perpetuum extet monumentũ,quid hic circa totã hanc reſeruandi rõnem deliberatum ſit dabit operam, vt hæ literæ vna cum ipſo Decreto, ac declaratione in publicis ſuarum Curiarũ epiſcopalium actis integre deſcribant. Eas verum cum primũ; acceperit dignabitur facere nos eã de re certiores, miſſura poſteã quantocius fieri poterit, expetitũ nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum: Quæ omnia mandante ipſa ſac. Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtræ ſcripſi Deum præcatus, vt eandem quam diutiſſime incolumem tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo veſtra Illuſt. operam da-

re,vt

re; vt Prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtræ
humillimus ſeruus *Alexan. Card. Floren.*

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes quod Sanctiſſimus D. N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſime; Prohibet quibuſcunque confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cœnæ clare vel dubie.
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. xiij.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocationum, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij xiij.
Inijcientium manus violentas in clericos iuxta cap. ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hac tenus, reſeruarunt, aut reſeruabunt.
Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem a Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.
In alijs caſibus qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dum modo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis.
priuationis officiorum dignitatum Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et a nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi a Sede Apoſtol. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod ordinarij.

N*On reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini.*
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior a iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi indicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale tamen verſantur circa res parui momenti, & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Reſeruet.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos indicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem, non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, & populorum morbus, Natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Caſus reſeruati quando expirãt.

Poſtremo animaduertendum id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeraauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi vti his verbis ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine ipſo ſublato & ipſi extinguntur; ſecus vero de caſibus a iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Sylueſt. in verbo, Caſus, ſub numero 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda abſolutio a ſucceſſore, vel a Capitulo Sede Vacante ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi a nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio a ſucceſſore, vel a capitulo ſede vacante vt infra dicetur, ad quæ faciunt text. in cap. fina.

de

de offic.lega.in cap.2.§.ſtatuto de conſtit. in 6.& dicta per Nauar. in man.c. 27.num.2. ſub.num.74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra ea quæ habentur in conſtitutionem Sixti 4.relata in extrauag.commu. de reliqui. & vene. Sancto. & in Sac.Concil.Trid.ſeſ.6.in princip.§.vlt.adeſt conſtitutio Pij 5. fol 1100. in bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionib. diſputetur de conceptione Glorioſæ Dei genetricis MARIÆ ex qua innouantur quæ per fel. rec. Sixum Papam 4. & Sac.conc. Trid. ſtatuta fuerunt incip.ſuper ſpecula & infra.

Motu proprio,non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtãtiam, ſed ex certa noſtra ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ſtatutum fel.rec. Sixti 4.prædeceſſoris noſtri ſuper ea quod a præfata Synodo innouatũ eſt (illud præſentibus ac ſi de verbo ad verbum eßet inſertum, pro plene & ſufficienter expreſſo inſerto habentes Apoſtolica authoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus,atq; vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur perpetuo ſtatuimus,et ordinamus,ac per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis, gradus conditionis,vel dignitatis exiſtat,in popularibus concionibus,vel vbicunq; promiſcua virorum & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate aſſerendo propriã ſententiã,& contrariam refellendo,aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere,vel dictare præſumat. Qui contrafecerit ſuſpenſionis pœnam a diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtituti,& quocunq; preterea gradu ſiue dignitate vel adminiſtratione fungatur,illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem vel ſimilia munera obtinẽda perpetuæ inhabilitatis cẽſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius,ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpẽſari, ſiue abſolui nõ poſſit. Et nihilominus alijs pœnis,ſi opus fuerit a ꝓprio prælato pro delicti mẽſura infligẽdis ſubijciatur,prout ſubijcimus. Ceterũ quãdiu per Apoſtolicam ſedẽ,altera pars diffinita non fuerit,oppoſitaq; ſentẽtia condemnata liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus,ſiue generalium aut prouincialium capitulorum, vel vbi alias interſunt qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio de illa queſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem,vel aſſerere vel impugnare,dũ tamẽ neutra,veluti erronea,preiudicetur,ſeruenturq; illa omnia que a dicto Sixto predeceſſore noſtro ſtatuta ſunt,quorum ſingula ut prefertur,et quantũ ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per preſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur.*

Quid

2 *Quid ſit concilium Prouinciale,per quem con uocetur ad quem finem,& quoties*
3 *Quomodo & qui vocandi,& quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore,& loco,& de termino ad comparendum & recedendum,*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium,& quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint compelli,& de pæna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidum pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi,& ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens,& iudices,ſint,quomodo pronunciandum.*
11 *De quibuscauſis poſſit Conc ilium Prouinciale cognoſere, quam iuriſdictionem habeat,& ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur,& quid ſi allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo,& quid in eo præcipuè agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit,& de illius publicatione.*
15 *Qui nam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapol.quæ ſint,& celebrent Concilium Prouinciale,& vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per conſtitutionem
1 Sixti V. † Concilia Prouiucialia poſtquam fuerint celebrata eorum ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſſ.D. N. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Concil.Trid. recognita, & approbata deinde publicantur, vt patet ex conſtitutione eiuſdem Sixti Romæ publicata die 23. Martij 1584.incip. Immenſa. Et quoniam de Concilio Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap.impreſſum de anno 1589.qui cum non facile reperiatur hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo & addendo.

Inter cæteras ſollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare,ſcilicet Concilium Prouinciale de quo breuiter, vtiliter,& ordinate ſcripturus nonnullas ponam quæſtiones ex ſacris canonibus varijſq; doctorib.ac locis non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas,& collectas ad inchoationẽ dicti Concilij illiuſq; progreſſum atque tractatum & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur in-
2 uocato auxilio dicimus † hanc concilij Prouincialis conuocationem ad Metropolitanũ ſpectare c. ſi epiſcopus c.ſi quis epiſcorum c. quoniam c. propter 18.diſt.c.ſicut olim de accuſat.c.1.de pœnis in 6.ipſe namque eſt caput huius congregationis & ꝓpterea ad ipſum ſpectat huiuſmodi cõuocatio Card.Alex. ſiue Præpoſi.in d.c.ſi quis epiſcoporũ.& concilium Prouinciale dicitur quia repræſentat eccleſiam Prouinciæ Abb. in c.graue in fi.de præben.& in d.c.ſicut,vbi ẽt de triplici conciliorum differentia poſt gl. in ſum.17. diſt.quorum ẽt diffinitiones ponit Io Paul.Lancel.lib. 1.inſtitut.iur. cano.in titu.de eccleſ. conſt. declarat in ſua gloſ. vel appellatur quia regulariter fit & congregatur

in pro-

in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui omnib. epiſcopis prælatis,& clericis prouinciæ præeſſe dicitur Bero.in c.1.de iud.& ſine authoritate Metropolitani non licet inferioribus illud congregare Card. Alex.notat in d.c. propter el 1. Sede tamen Metropolitana vacante epiſcopi prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum Archid. & Gemin. in c. placuit,nu. 2.& in d.c.propter,vbi Io.de Turrecrem.Card.S.Sixti,nu.8.ac Card.Alex.in c.de concilijs in 3.notab.& in d.c.placuit 18.diſt.Petrus de Monte Epiſcopus Brixien.in tract.monarch ç conciliorum,c.2.nu.5. Vgonius Epiſcopus Famaguſtanus in tract.quem inſcripſit de Concilijs Synodi Vgon.in præludijs q.5. & in 3.part.fol. 134.Henri.Botteus de ſynodo epiſc.par. 1.n.43. ad quem tamen finem,quoties,& quid ſit tractandum in eo,habetur in d.c. propter c.quo niam 18.diſt.& c.ſicut,de accuſat. iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt cum aliqua magna oritur dubitatio,quæ alias commode non poſſet diffiniri. Card. Alex.in cap.multis in 4.notab.17.diſt. etiam poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo,prout in c.1.34.diſt.& quando immineret neceſſitas,poteſt congregari ante tempus ſtatutum idem Card.in d.c.de concilijs Bott. in d.par.1.nu. 54.ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem palij illud conuocare,c. qđ ſicut §.præterea,de elect.& ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiuè ad primam quæſtionem,quæ erat præmittenda videlicet,quid illud ſit,per quem conuocetur,ad quem finem,& quoties,& de concilijs Prouincialibus, vide quod nouiſſimè fuit decretum per Conc. Trid.ſeſ.24.de ref.c.2.

ADDITIO. Verba Conc. Trid. ſunt iſta videlicet.) Prouincialia Concilia ſic ubi omiſſa ſunt,pro moderandis moribus,corrigendis exceſſibus,controuerſiis cõponendis,aliſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos,ſeu illis legitime impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus a fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt Octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti ſeu alio cõmodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat ſynodũ in prouincia ſua cogere, quo epiſcopi omnes & alij qui iure,vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet,conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur.Itidem epiſcopi,qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant,& quæ ibi ordinata fuerint,obſeruent,ac obſeruari faciant.in reliquis omnibus eorum exemptio,& priuilegia ſalua,atque integra maneant.Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent,nec Capitulis generalibus ſubduntur accedere teneantur,ratione tamen parochialium,aut aliarum ſæcularium eccleſiarum etiã annexarum debeant ij qui illarum curam gerunt,quicunque illi ſint ſynodo intereſſe.Quod ſi in his tam Metropolitani,quàm epiſcopi,& alij ſupraſcripti negligentes fuerint pœnas,ſacris canonibus ſancitas, incurrant hactenus verba Conc.Trid.

Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi vocatis vocandis de iure, vel conſuetudine. Nauar.conſ.4.num.3.de uerb.ſignif.in antiquis ubi etiam inquit poſſe. Conciliũ

Prouinciale

Prouinciale congregati ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas ex mente Innoc. in c. graue, num. 7. de præb. itidem ex verbis Conc. Triden. ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac ſuffraganeos conuocandi licet ante ipſum Concilium Trid. id poterat, vt per Pauin. in tract. de offic. & poteſt. c. ſede vac. par. 1. q. 7. ſub nu. 3. & Bott. de ſyno. par. 1. nu. 43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exépto, vt ad eius ſynodum Prouincialem conueniat, poſſit poſtea mutari. Reſp. quod non ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſque electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

5 Secundo quæro, † quomodo & qui vocandi. Reſp. Metropolitanum conuocare concilium ad ſtatutam diem per literas, & ſufficere vnicam citationem c. ſi epiſcopus, & ibi gl. 27. diſt. Gemin. & Franc. in c. 1. de pœnis in 6. & epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt & ire tenentur, vt in præall. iuribus habetur, ex quo text. in d. c. ſi epiſcopus, notat Card. Alex. quod ſuffraganei non tenentur venire ad concilium Prouinciale, niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantum quòd ſi ſuffraganeus videret omnes alios epiſcopos conſuffraganeos ire ad cõcilium, ſi ipſe non eſſet vocatus, non tenetur ire, niſi in præcedenti cõcilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando cum aſſignatione loci & temporis tunc qui fuiſſent pręſentes non forent neceſſario vlterius vocádi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tract. de concilio lib. 2. art. 4. q. 5. fol. 102. & ratio eſt, quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denunciatio, prout hic non ſufficit ſcientia, vbi vero ſola ſcientia eſt de ſubſtantia non requiritur de neceſſitate denuntiatio, & ita procedit reg. eum qui de reg. iur. in 6. quæ potuiſſet obſtare, vt ibi per Ioan. And. & Franc. formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis, vide in fine Conc. Prou. Mediolan. 4. & 5. & in cerem. epiſ. lib. 1. cap. fin.

Tertio quæro, quid de Abbatibus. Reſp. quod abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali. c. ex ore, de priuileg. c. vt Apoſtolicæ, eod. tit. in 6. & an accedere teneantur, vide Gemin. & Card. S. Sixti, & Alex. in c. epiſcopus, 18. diſt. Doct. in d. tract. par. 2. ſub nu. 4.

ADDITIO. Quando tamen habent populum, & membra non exempta, a quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt quod tenétur accedere, vt in iuribus prælleg. & Abbates habentes populum, & territorium propriũ, iuriſdictionemq; epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur epiſcopi Comprouinciales, & poſſunt dici ſuffraganei, nam cum habeant iura epiſcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per ſe ſynodũ diœceſanam, dicuntur ordinarij locorum, & appellatione ordinarij comprehenduntur gloſ. notab. iuncto tex. in c. ordinarij de off ord. lib. 6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinét plurima caſtra de quibus per Frecc. in tract. de ſubfeud. ſub rubr de origine baronum, c 3 nu 28. & iſti funguntur vice triũ pſonarũ. ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati ſeu Antiſtitis erga populum & domini iuriſdictionis téporalis ciuilis ſeu mixtæ ſi habent (erga laicos

ga laicos

-ga laicos,qui etiam omnib.pręlatis inferiorib.pręferuntur arg .tex. in c.1. de ętat. & qual. plene per Lancellot.Conrad.alios cumulantem in templo omnium iudic. lib.2.c.7.nu.18.quib.competere poſſunt non ſolum ea,quę ſunt dignitatis & iuriſdictionis epiſcopalis,verum etiam ea,quę ſunt ordinis epiſcopalis de quibus in c.quāuis Coepiſcopis 68.diſt.in c.quanto de conſuetud.in c.aqua , de conſecr.eccle.vel altar.& in c.accedentibus;vbi Panor.de exceſſ.pręlat.pręter tria videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas & altaria, & conficere chriſma prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatib.a Sede Apoſtolica conceſſis.Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt epiſcopos,vt per Petr.de monte in trac.monarch.concil.q.5.num.4. & per Campeg.in tract.de autho. Sac. Conc.c.7. & tanquam locorum ordinarij in Conc. Prouinciali habent vocem deciſiuam,vt per Alph. Aluarez in ſpeculo iuris Pontificis & Cęſarei c.51.§.2.fol.208.& tunc de eis in decretis debet fieri mentio,vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina celebrata de menſe Ianuarij 1567.Manfredonię,attento proęmio tenoris ſequētis videlicet.Nos Ptolemeus Gallius S.R.E.tit.S.Pancratij præsbyter Cardinalis Comenſis ac Dei,& Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus de conſilio,& aſſenſu Reuerendiſſimorum DD. Epiſcoporum , Abbatum , & aliorum noſtræ prouinciæ Ordinariorum in Prouinciali Synodo Sipontina hæc ſtatuimus & ſancimus & infra. Ampliatur vt accedere teneantur etiam ſi in capite eſſent exempti notat Gemin. in d.c.vt Apoſtolicæ nu.4.Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentib.proprium territorium curam , animarum,ac epiſcopalem iuriſdictionem ex adductis per Nauar.in conſ.3.n.2.de fil. presb. & conſ.5.de ſponſal. in antiq.limita vt non omnes Abbates ſeu commendatarij habeant vocem deciſiuam in Concilio Prouinciali,ſed illi tantum , qui habent iuriſdictionem epiſcopalem, & alia vt ſupra,licet habeant inſignia epiſcopalia ſcilicet , vſum mitræ & baculi , ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico cum habere vocem deciſiuam ſit etiam iuriſdictionis,Campeg.in d.tract. cap.7.& 15.Si tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem,a quorum ſententijs immediate ad Sedem Apoſtolicam appellatur,& non ad Archiepiſcopum,teneantur ad concilium Prouinciale accedere,& videtur dicendum quod ſic,ſiquidem epiſcopi exempti a quorum ſententijs ad S.Pontificem appellatur tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Conc.Trid.ſupra relati,ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam an ſcilicet mens Conc.Trident.fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de capitulis eccleſiarum , Reſpon. quod capitula cathedralium vocari debent , & admitti ad tractatum concilij , non autem ad decidendum , & poſſunt comparere per procuratores cap. fin. de his quæ fiunt à prælat.ſine conſ.cap. vbi Abb.num.4. dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula. Card. Zab.in d.cap.graue.q.5. de præb. tenet ſemper vocandos eſſe ad concilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori , Bott.in dicto tract.par.2.num.42. habetque capitulum vocem conſultiuam ,

formu-

formulam literarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur. vide in fine voluminis actorum eccleſiæ Modiolanen. fol. 359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret ſedes capitulum cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per vicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis quę tranſit in capitulum Sede Vacante, vt ſatis abunde fuit demonſtratum ſupra, & in verbo capitulum Sede vacante: ſi tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt quod Sacra congregatio cenſuit capitula Collegiatarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire epiſcopi, verũ etiam alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d. c. propter, vbi Card. Alex. in 1. notab. 18. diſt.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij Innoc. Hoſt. & Zab. in d. cap. graue de præb. Abb. in diſputat. 1. nu. 29. & ſequuntur communiter doctores, vt refert Card. Alex. in d. cap. propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra epiſcopos adeſſent alij ordinarij locorũ habentes epiſcopalem iuriſdictionem, vt dixi ſupra in addit. ad tertiam & 4. quæſtio. Item vbi fuiſſet prouiſum de epiſcopo qui nondum eßet conſecratus, licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem gl. in clem. dignum de celebr. miß. & per plura citata a Felin. in c. eam te, de reſcrip. Nau. in man. confeß. c. 27. ſub nu. 67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus, poterit intereſſe concilio & votare arg. tex. in c. tranſmißam vbi gloſ. de elect. & per ea quę dicit Abb. in c. accedentibus de exceſs. prȩlat. Campegi. de Concil. c. 15. eique & ſynodum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Bott. de Synod. p. 1. & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſp. quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo, fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor, Card. Iacob, in d. tract. de concil. lib. 1. art. 4. quæſt. 6.

Octauo quæro quid ſi epiſcopus non reperitur in diœceſi, Reſp. quod epiſcopi, qui non ſunt in ſuis diœceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium Prouinciale Card. Alex. in cap. peruenit in 5. notab. 18. diſt. verum in prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinę obſeruauimus literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius capitulo vt tranſmittat, & proponere edictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale, Felin. in c. poſtulaſti, num. 1. de for. compet.

Nono

4 Nono quæro † de tempore & loco. Reſp. non debere concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolemnitatum præcipuarum c. habeatur, vbi Card. Alex. in fi. 18. d. Bott. de ſynodo. p. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, immo proportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio Card. Alexand. in cap. quoniam 18. diſtinct. Bott. in d. par. 1. numero 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum. Reſp. quod vocati ad Conc. debent venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum c. placuit, & c. ſi epiſcopus 18. d. ſed quandiu concilium non erit abſolutum, poterit epiſcopus moram purgare. & non punietur pœna canonica, doct. in d. c. ſi epiſcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro, quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus. Reſp. quod epiſcopus qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur, debet excommunicari, & excõmunicatus a ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi. ſed ab ipſa ſynodo tantum c. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat paria eſſe non venire & ante abſolutum concilium recedere facit text. in c. certum 11. q. 2. cap. 1. de iudic. in tantum quod ſi vocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij Cardin. Iacob. in d. art. 1. fol. 112. & 113. Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit Dec. in ca. 1. de iudi. nu. 43. in 1. lectu.

5 Duodecimo quæro, quid ſi non omnes venirent. Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiã numero pauciores Card. Iacob. in d. tract. lib. 6. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur cap. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux. gloſ. in clem. quod circa eod. tit. vnde faciunt quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in præalleg. tract. de concilio. quæſt. 6.

6 Decimotertio quæro de excuſationibus non venientium. Reſp. quòd epiſcopus qui non poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concil. illam allegare Card. Alex. in d. c. placuit, 18. d. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 7. q. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide gl. in d. c. placuit.

Decimo-

Decimoquarto quæro, quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nunciū ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, cap. epiſcopus, cum ſeq. & ibi Cardin. Alexand. ac etiam in c. peruenit 18. diſt. vbi gloſſ. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa quę excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Campeg. de conc. cap. 11. & formula literarum quibus epiſcopi a Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanum. fol. 359. de quibus excuſationum cauſis latè Bott. de ſyno. par. 2. ſub nu. 56.

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gl. in c. 1. in ver. veniendo, in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium. Reſp. quod accedendo ad unum poteſt mittere procuratorem ad alium.

ADDITIO. Similis glo. eſt in c. & temporis, verſ. venire 16. q. 1. & arg. tex. in c. 2. de relig. dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion. artic. 8. nu. 11. & in Regno Neapol. extant aliqui epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum vnitorum, & inter alias eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis vniti qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ. fin. in c. ex ore de priuileg. Imol. in c. quod ſuper his de maior. & obed. Bott. in d. tract. par. 2. ſub nu. 42.

Decimoſexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, ſi eodem tempore vocetur a Rege ad quem potius accedere debeat uide gloſſ. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & in c. cum parati, de appellat. ubi Inno. & Abb. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in templ. om. iud. lib. 1. c. 2. §. 3. num. 9. & Bertach. in tract. de epiſ. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conſ. 72. Campeg. de conc. c. 11.

7 Decimoſeptimo quæro, An poſſint epiſcopi compelli, ut ueniant ceſſante impedimento, & quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi uenire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, ut ueniant ad concilium Prouinciale, Abb. in capitu. quod ſuper his, de maior. & obed. in 3. not.

Decimooctauo quæro, de pœna contumacium. Reſp. quod epiſcopus qui impedimento canonico ceſſante non venit ad concilium, debet priuari communione aliorum epiſcoporum uſque ad futurum concilium, ſi fuerit contumax c. ſi quis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. diſt. faciunt etiam c. non oportet c. peruenit, in fin. c. ſi quis autem c. placuit, & cap. ſi quis epiſcopus diſt. eadem, unde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum cæteris epiſcopis & alijs ſed tantum erit ſuſpenſus a communibus negotiis cum aliis epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum,

& alijs

& alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſſ. in d.cap.placuit,& Card.Alex.in fine Card.Iacob.in d.art. 5. in princ. fol. 111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludendo a communione fidelium & erit in electione Archiepiſcopi, quod ſane debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pœna, ſi iterum & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pęna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pęnam inferendam ſufficit vnica monitio d. c.ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio a communione de qua in dd.iuribus non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pęna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excõmunicatione, quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c.quærenti, de verb.ſignifi. & non poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap.ſacro, de ſent. excom. c. 1.eod.tit.in 6.ad prædicta facit, in ſimili quod notat Io. And.in ca. 1.de exceſ.prælat.vbi dicit ad inferendam pęnam ſuſpenſionis non requiri monitionem, quando profertur vt pęna, quando autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere, ita reſidet Card.Alex.in d.c.ſi quis epiſcoporum, cuius dictis addo etiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri & tãdẽ citari ad videndum ſe declarari c.propter el 1.18. diſt. & ibi glo. Card. Iacob.in d.tract.lib.1.ar.4.princ.fol.114.Campeg de conc. c. 13. facit id quod dicit Innoc.in c. cum olim in fi. de teſt. quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex.3.relatam in c.2.de off.deleg. in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium. Reſp. quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis. vt conferant expenſas Bellencinus Rotæ auditor in tract. de charitat. ſubſid. q. 21. Card. Iacob.in d.ar.5.fol.111.quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card.Iacob.in d.ar.5.fol.101.col.1. Rebuff in trac.cõcordat.in rub. de public.concubinarijs, §. quia vero, quod charitatiuum ſubſidium, non exigendum eſt a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus nõ percipit vltra decentem victum ſuum. Bellenci.in d. tracta. q. 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenci.in d.tract.vide Afflict.in conſtit.Regni quamplurimum nu.2.Boer.deci. 133. cum tribus ſeq.& Petr. Duen.reg.89.in verbo charitatiuum ſubſidium, & reg.253.in verbo Epiſcopus, & quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch.de arb. iud.cent.6.caſu 520.num. 10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo. Reſp. quod Archiepiſcopus, non debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Concilium, alias teneretur in quadruplum c. quoniam 18. diſt. qui tex. loquitur quando Archiepiſcopus petierit, ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid

daret de ibi contentis non incurret in pœnam quadrupli Archiepiſcopus,cum hanc pęnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum,peccaret tamen cum abſtinere debeat a muneribus ſecundum Card. Alex.in d.c.quoniã. vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictam pœnã de rigore iuris,ſed de æquitate non, ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autem applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet ille quærere,nec ea ſponte oblata reſpuere,cap.de eulogijs, 18.diſt.& ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimo quæro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandũ, vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad Concilium prouinciale celebrandum,& nouiſſimè ceremo.epiſ.lib.1. cap.22.

Vigeſimoſecundo quæro de ordine in ſedendo. Reſp.quod epiſcopi,ſecundum ordinationis ſuæ tempus,ſiue ad conferendum,ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent cap.ſi. 17.diſt. conſeruato Metropolitani primatu c.placuit. 18.diſt.dicit tamen gl.in cap.per tuas,de maior. & obed.eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeant in meliori loco,ſed an præferantur non exẽptis,primo promotis, vide Abb.ibidem: ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani;licet ſit poſterius ordinatus præponitur alijs gl.in d.c.ſi. de Abbatibus,an debeant præcedere canonicos tractat. Fel.in c.paſtoralis,nu. 9.de off.deleg.Card.iacob.in d lib.1.ar.8.fol.72.Synod. fol.88.vbi poſt Gemin.& Card.Alex.in d.cap.fin.17.diſt.tenet, quod clerici ſæculares regularibus regulariter ſemper præferendi ſunt, quomodo autem ſe habere debeant in concilio reſidentes,vide c.in loco benedictionis,5 q.4.

ADDITIO. In confeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos, dignitates,Canonicos,Abbates,commendatarios,procuratores,& cæteros,attẽditur hodie nouiſſima diſpoſitio,quæ habetur in d.ceremo.epiſc.lib.1.c.fin.& eod.lib.cap. 3.habetur epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozzetta.

Quidnã Archiepiſcopus ſiue titularis,ſiue alias prouiſus ac trãslatus ad eccleſiã ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores. Reſp.quod ſic arg.tex.in l.1.ff. de albo ſcrib.& rubr. C. vt dignitat.ordo ſeruetur lib.12.& hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris,quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat.Felin.in c.quæ in eccleſiarum,nu.81.de conſt.eſt & alias ratio quia Archiepiſcopus translatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceſſit loco & nõ dignitati. arg.tex. in c 1.de ordi.ab epiſc.qui renun.epiſcopat. & in c.poſt translationem,de renunc.

10 Vigeſimotertio quæro † quis in eo eſt præſidens. Reſp.quod Archiepiſcopus in Concilio prouinciali eſt præſidens d. cap. placuit. gloſſ. in cap. paſtoralis,in verbo,exceptis,de off.ord.& eſt caput concilij Abb. in c.graue, nume. 8.& Imol.nume.10. de præben. Card.Alex. in capit.ſi quis epiſcoporum 18. diſt.

diſt.qui omnibus epiſcopis,prælatis.& clericis prouinciæ præeſſe dicitur,Bero. in c.1.de iud.& authoritate Archiepi,ſcopicelebratur, Bonifac. de Vitalinis in clem.1.num.45.de ſent.excom.

Vigeſimoquarto quæro,quinam iudices ſint. Reſp. ne dum Archiepiſcopũ, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices. ca.1. vbi Abb. in primo nota.& Marian.Soc.in 2.notab.de libell.oblatio gloſ.in ſum.9.q.8.ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus,Abb.in c.1.nu.14.de iudic.Card.Iacob.in d.trac. lib.5.art.11.fol.292.Syno.Vgo.in 3.par.fol.108.col.3.Metropolitanus ergo eſt coniudex licet tanquam maior ſedeat.Card.Alex.3.q.8.in ſum. epiſcopi cõgregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli,ſed vt collegium cap.1.34.diſt. Ancha. & Felin.in c ſicut olim,de accuſ.Henr.Bott.de ſyno.par.1. num.48. & totum concilium eſt iudex,non autem ſingulares.Abb.in c.non poteſt.nu.18.de ſenten.& re indic.in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex,& lata eſt differentia inter iſtam,& illam,vt per Bott.in d.tract.par.1.ſub num.32.ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio prouinciali ad Generale.Card.Iacob. de concil. lib.6.art.2.fol.345.

Vigeſimoquinto quæro,quis eſt principalis iudex, Reſp.quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis,cap.1.34. diſt. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum,Card.Alex.in ca.de eo 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam,d.c.ſicut olim, ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices,in diffiniendo,vt aſſeſſores, Card. Alex.in c.propter,el 1.18.diſt.Imol.in c.graue,de præb.Bott.de ſyno.par.1.nu.33.& par.2.nu.48.ſyno,Vgon.c.9. ſed ſiue ſint iudices,ſiue aſſeſſores,nõ valet quod fit,eis non vocatis Innoc.& Hoſtien.in d.c. graue. nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere, vniuerſaliter in tota prouincia requiritur conſenſus ſuffraganeorum d.c.ſicut olim, de accuſat. cum ſimilib. eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus,Abb.in c.cum olim,num.4.de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum capit.Romana,& ibi glo.in verſic.ſententiæ, de ſentent. excommunicat. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditotum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum,niſi conſentirent Card.Alexan.18.diſt. in ſum. Felin. in cap.paſtoralis,nu.7.de offic.ord.Lancel.Conrad.in templo omn. iud.lib.2. c.4.num.22.

Vigeſimoſexto quæro,quomodo ſit pronunciandum. Reſp.quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu, & conſilio ſuffraganeorum, vel maioris partis pronunciare debet.Ioan.Andr.poſt Hoſtien.in c.1.de libel.oblat. idem Card.Hoſt.& Zabar.in cap.graue,de præb.num.6.vbi Imo.num.19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imo.in d.cap.1.in vltimo not.& ſub nu.21.Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.8.fol.288.& faciunt ca.ſanè 65.diſt.c. nec epiſcopi,de

temp.ord.cap. ſicut, de accuſ. & ſic in praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorum conciliorum prouincialium,quæ ſunt impreſſa, videlicet Mediolan. Conſent. Neap. Tranen.& aliorum.

Vigeſimoſeptimo quæro,de modo in ſtatuendo. Reſp.quòd Abb. in ca.1.de pac.notat modum, & practicam condendi legem in concilio prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem,& reliqui ſi eis placet,ſtatuunt illam confirmando vel reſtringendo,ſeu ampliando.

Vigeſimooctauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſpon.quod in concilio prouinciali Metropolitano multo plus quam alijs eſt tribuendum,nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes,vt præter epiſcopos habeant in concilio vocem conſultiuam,& deciſiuam, vt late demonſtrat Doct. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi concilia prouincialia Rom.impreſſa anno 1565.a fol.81.vſq; ad 99.

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam,vt fuit determinatum per Gregor.xiij. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam a concilio Prouinciali Rothomagenſi,quæ eſt impreſſa in dicto cōcilio. imò requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum, nec ſufficit maior pars:faciunt dicta per Campeg.in tract.de conc.c.6.ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum,quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltim vbi de eſt copia epiſcoporum,vt cum maturiori iudicio procedatur Abb.in 1.q.ſub nu.29. de alijs non epiſcopis habētibus vocem deciſiuam, dixi ſup.q.3.4.et 6.ſuffraganeus legitime impeditus poteſt cōſtituere procuratorem vnum ex ſuffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar.conſ.3.de off.deleg.in antiquis, & conſ. 7.de maior.& obed.in nouiſ quod mihi non placet,nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum,& facti diſcuſſio,ex quibus mouetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſonæ ad determinandum vna cum alijs, niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negocio de eo inſtructo,accedente voluntate concilij Prouincialis.

Vigeſimonono quæro, quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit. Reſp.quòd Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis concilij ſententia ſententiæ Archiepiſcopi, dicit Card. Iacob. de concil.lib.6.art.2.fol.329.Henri.Bott.de ſynod.par.3. num.137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium Anchar. & Felin. cap. ſicut olim,dè accuſat.& in agendis de collegio ſi diſcordāt ſtatur maiori parti c. ſanè,& ibi Card. Alex.65.diſtin.glo.in c.ſi Archiepiſcopus, de temp ord.Naua.in conſ.1.de his quæ fiunt a maio.par.ca. in antiq. ſtandum eſt in diſpoſitionibus concilij iudicio plurimorum Abb.in cap.1.de pac.& in c.in ſingulis num.5. de ſtatu mon. & ideo concilij Prouincialis iudicium integrum dicitur,quia plurimum a ſententijs comprobatur clem.1.de ſent. excomm. vbi Boniſ.de Vitali,in 10.nota. num.45.dicit quod ſtabilius & firmius eſt ſtatutum per concilium Prouinciale,

le, quam per ſententiam præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet acthoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit a maiori parte Abb. in c.non poteſt, ſub nu. 16. de ſent.& re iud.denique Metropolitani ſuffragium non poteſt niſi vim vnius habere Doctor Thomaſius in dicta diſputatione fol. 89. & ſi non præualeret maioris partis ſententia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus 24.25.& 26.non obſtat c.ſi quis epiſcopus cum ſeq.6.q.4. quia ſpeciale eſt in cõdemnatione vel abſolutione epiſcopi, vt ibi dicit gl.& in c.epiſcopus 65.diſt.

a *ADDITIO. Adde text.in c. extra conſcientiam 64.diſt. & in c.prudentiam, de off.deleg.Aſflict.dec.1.& ibi Vrſill.in annot.limita.vt opinio ſingularis præualeat cõmuni quando ratione fortiori nititur per tex. in c.Capellanus, & ibi Panor. nu.3.ab omnibus receptus.de ferijs Felin.in c.1.ſub nu.54.de conſtit.Petr.de monte in tract.monarch. conc q.7.Nauar.conſ.17.nu.8.de priuileg.in antiq.*

Trigeſimo quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundũ vota maioris partis. Reſp. tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificẽ per ea quæ dicit glo.in cap.ſanè 65.diſt.in vlt.dicto, & in c.fi.in verb.iudi.63. diſtinct.

Trigeſimoprimo quæro, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in cap.nec epiſcopi, de tempor.ordin. quod vitiabitur factum & facit id quod in ſimili dicit gl.not. in c.2.in ver.dum conſilio.de corpore vitiat.

12 Trigeſimoſecundo quæro, † de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium Prouinciale,quam iuriſdictionem habeat & ſuper quos. Reſp.quod concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c.propter,& ibi Gemin.notat.18.diſt.& habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb.in c.graue,nu 4.de præben.& cognoſcit, & examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum,ſed etiam ſubditorum ſuorum d.c.graue c. ſicut olim, vbi Hoſtien.de accuſat.& d.c.propter. Philip.Franc.in c.fi.de cenſi.in 9.Lancell.Corrad.in templ.omn.iud.lib.2.c.6.nu.2.& habet iuriſdictionem, ordinariam Card.Ale.in c.experiẽtiæ,11.q.1.& 3.q.8.in ſum.Bero.in c.1.n.125. de iud.& cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem ſed etiã per ſimplicem querelam Card.Alex.in c.de concilijs 18.diſt. & in rub. de appell. nu.36.& in c.cum ſpeciali,num.27.eod.tit.quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract.lib.5.ar.11.fol.289.Lancel.Cor.in d.templo lib.2.c.num. 20.& debent audiri querelæ omnium læſorum d.c. propter & ſecundum Innoc.quem ſequuntur Io.Andr.Imol. Card. Zab.in d.c.graue Abb.in c.1.num.15.de iudi. & Card. Alc. in d.c.de concilijs 48.diſt. etiam non citati tenentur reſpondere de querelis ciuilibus ac ſi citati eſſent, de criminalibus autem non niſi ſint citati,& expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocandi domum accuſati, ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, et putatur quod reſpondeant pro alijs argum.c.fin.de for.compet. alias ſecus ſi indiſtinctè fiat

concilium pro omnib. negotijs emergentib. etiam competit ius reuocandi domum ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in concilio ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Bott. de ſyno. par. 3. in prin. nu. 41. & 42. Card. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud. c. 10. in fine fol. 10. & in 3. par. fol. 108. col. 1. in fine, epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad concilium referuntur. ad illũ aũt qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum oĩum, vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra q. 26. Concilium inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ Abb. in c. 1. nu. 5. de iudi. vbi Bero. nu. 67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere, epiſcopum tamen deponere non poteſt Abb. in d. c. graue, nu. 4. de præben. quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata, Abb. in c. paſtoralis, in prin. de off. ord. Fel. in c. 1. nu. 23. de iud. dicit tamen Abb. in c. 2. n. 3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam, ſed non diffinire, idem dicit Anchar. in d. c. graue, num.
b 18. & Imol. ſub nu. 18. ſolum. n. interdicitur concilio poteſtas *b* deponendi epiſcopos Abb. in c. 1. de iudi. ſed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc. Trid. ſeſ. 24. de refor. generali, c. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicę vide notab. gl. in c. quod tranſlationem, de offi. leg. & in cle. quia contingit, de relig. dom. & enumerat Card. S. Sixti, in c. huic ſedi 17. diſt. & Pauin. de viſi. par. 1. q. 10. Habes ergo quod Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos, & clericos, item poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum, dummodo factum ſit notorium, vel ſi res nõ patiatur dilationem, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio vel maioris partis c. nec epiſcopi, de tempor. ordin. & c. ſicut, de accuſat. Card. Iacob. in d. lib. 6. ar. 8. fol. 288. in quo Concilio debet etiã tractari de corrigendis exceſſib. & moribus reformandis, præſertim in clero d. c. ſicut, & c. propter 18. diſt. & ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens, quod multa remanent incorrecta de his quæ concernunt eccleſiaſticum ſtatũ c. peruenit 18. diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi, de dubijs vero delictis non eſt inquirendũ, ſed ſunt omittenda Hoſt. & Zab. in d. c. graue, ſub nu. 4. & ibi Imol. ſub nu. 19. Bott. de ſyno. par. 3. ſub nu. 45. debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri, fama non præcedente ſecundum Abb. in d. c. graue, nu. 9.

ADDITIO. An Concilium Prouinciale poſſit capere informationẽ, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanũ Pontificem. Reſp. quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio & examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori a Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Conc. Tri. ſeſ. 24. de ref.

de refor.c.5.per quod Capitulum crimen hæreſeos,& alia crimina maiora depoſitione & priuatione digna exequantur quoad hoc Nauar.conſ.1.de fo.compet.in antiq. amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam glo.in c.inquiſitores,de hæret. in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur vt minores criminales cauſæ epiſcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro, num deputandi per Concilium ad terminandas illas cauſas debeant eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint epiſcopi, quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat ſi prius, ideſt ante Concilij abſolutionem cæperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c. relatum, & c. gratum, de leg. deceret tamen vt eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſp. quod Conciliũ Prouinciale non iudicat Archiepm c. graue, de præb. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere gl. in c. ſi aũt, & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiã vero Metropolitani circa iuſtitiã miniſtrandam ſupplere põt concilium prouinciale c. ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. 4. põt cognoſcere de cauſis appellationem interpoſitarũ a Metropolitano. gl. in c. multis. in verbo ad maiorẽ 17. diſt. in c. omnis oppreſſus 2. q. 6. vide Roma. conſ. 521. Syno. Vgo. in prælud. c. 10. poteſt ẽt cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus gl. in d. c. ſicut, de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepi prouinciale Conciliũ non cognoſcit ad affectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denunciandi ſummo Rom. Pontifici, d. c. graue, de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus 12. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo vt notat gl. in d. c. ſicut, per ea quæ habentur in cap. cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21. diſt. & ibi gl. & in c. 1. de rapto. ita diſtinguit Bellamer. in d. cap. ſicut ſub nu. 11. vbi Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. c. graue nu. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopũ excõmunicari a concilio Prouinciali contra opinionẽ quam tenet Nau. in conſ. 7. de off. ord. in antiq. nam contradicit textui in d. c. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquarto quæro, †an ab eo poſſit appellari & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam c. ſicut excellentiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 34. Felin. cap. 1. num. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. ca. multis. & Synod. Vgo in prælud q. 10. Nauar. conſ. 3. de appell. in antiq.

Trigeſimoquinto quæro, an totum concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari propter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in cap. ſi quis contra clericum ſub num. 21. de foro

compet.& in c.2.ſub num,14.de iud.& ibi Dec.nu.96.in 1.& 3. lectura Feli. nu.6.Ripa nu.40.Card.Alex.in c.quia ſuſpecti 6.q.5.& in rubr.de appel.col. 12.& in cap. cum ſpeciali,eod.tit.Card.Iacob.in d.tract.lib.5.art.10.fol.291. Boer.deciſ.269.Capic.deciſ.138.Menoch.in tract.de arbit. iud. lib.2. cent.4. caſu 459.Synod.Vgo.fol.108.col.3.communis tamen eſt opinio,totam ſynodum poſſe recuſari Card.Alex.in d.cap cum ſpeciali,& Dec.in d.cap.1.nu.65. in 1.elect.& ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur etiam ſi non det votum ſuum Capic.in d.deciſ.num.5.Carraui.in ritu magnæ curiæ Vic.265. ſuſpicionum vero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ & approbatæ,& minor cauſa repellit tam iudicem quam teſtem.glo.in c. accedens vt lit. non conteſt.Dec.in d.ca.1.de iudi.num.22. Septuaginta quatuor poſt Specula. refert Card.Alex.in cap.poſtremo,de appell.vbi Philip.Franc.40. reaſſumit tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb.remiſſiue in d.c. ſi quis contra clericum,nu.24.Maran.alias 40.refert in ſpeculo par. vlt. a num.25. vſq; 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſæ.& relinquuntur arbitrio iudicis,qui ſi male arbitratur, & appellari poteſt Io.And.in d.c.cum ſpeciali,col.3.Ancha.nu.13.Abb.nu.8.& c.ſequuntur in d.tit.de appell.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nauar. conſ.1. de appellat. in antiq.& totum concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum ex allegatis per Crauet in tract.de antiquit.temp.p.1.nu.80.& per Menoch loco cit.nu.19.poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio,prout etiã colligitur ex mente Ripæ.in c.1.n.41.in fine,de iudic.ſ.quod aut caput concilij amoueri non poteſt quin totum concilium amoueatur,& tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq; amoto non detur concilium, aut vero caput concilij amoueri poteſt, concilio ipſo ſubſiſtente, & valente ſine eodem cauſam illã cognoſcere, & tum ſolum caput eſſe remouendum. illius loco alter ſubrogari,qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimoſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Concilia prouincialia neque diffiniendi, neque generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantum curandi,vt id ſeruetur,quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18.diſt.in ſumm.cap.ſicut olim, de accuſa. Io.Paul.Lancel.in lib.1.inſtitu.iuris cano. in tit.de eccleſ. conſtit.§.Prouincialis, & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali, debent eſſe canonicæ & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem, notat Card.Alex.in c.multis 17.diſt.& poteſt facere ſtatuta clem.1.de ſenten. excom.Anchar.& Felin.in d.capit. ſicut olim, quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum cap.veſtra,de locat.& conduct.neque contra ius canonicum cap.inſtitutionis 2.q.2.cap.quod ſuper de maior.& obed.vbi Feli.notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius commune.ſ. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pœnam a iure impoſitam cap.innotuit,& ibi Abb.& Anchar. de eo qui fur.ord. ſuſcep.c.2 de conſtit.in

6 glo.

6.gloſ.in cle.ne Romani,in verbo,tolli,de elect. Abb.in c.cum dilectus nu.10. de conſuetud.& in c.a nobis el 1.nu.2.de ſent.excom. Gemin. Card. Alex.& cæteri doct.18 diſt.in ſum vbi dicit idem Card.non valere ſtatutum quod non poſſit a ſententia appellari, de quibus cõcluſionibus latiſſime per Henri.trac. de ſyno.par.3.art 1.ac reaſſumit Duen.in regula 249.cum ſeq.Lancell.Corrad.in templ.omn.iud.lib.2.c.5.§.3.nu.55.& ſtatuta concilij Prouincialis ligant et ſubditos epiſcopi ſuffraganei abſentis Card.Alex.in c.epiſcopus ſynodũ 18.diſt.& laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali c.fi.18.diſt.vbi Doct.Bott.de ſyno.par.3.art.2.ſub n.3. qui ibidem nu.102.dicit quod abſtinere debent epiſcopi a nimia multitudine ſtatutorum & debent eſſe pauca,& de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere.Quæ etiam deberent obligare quoad pœnam tantũ temporalem,& non quoad culpam Panor.in c.cum olim, ſub num.5.de cler. coniug.& ideo illa facientes aperte deberent mentem ſuam declarare Bott.de ſynod.par.3.art.1.concl.16.in fine.Item in dictis conſtitutionibus raro eſt vtendum pœnis cenſurarum ne ex frequentia contemnantur,& in vilipẽdium ducantur,iuxta Panor.in c.clericos,notab.2.de cohab.cle.& mulier, eoq; magis vbi præuideri poteſt illas non proficere Hoſt.in ca. Romana,§.ſed nec.de ſent.excom.in 6.quem ſequuntur Io.And.& Gemin.in c.conſtitutionem, eo. tit.& lib. Iaſon.in l.quod iuſſit,nu.42.de re iudic.Cou.in initio c.alma mater. ſub nu.10.de ſent.excom.in 6.ideoq; illas mitigari, & ipſarum loco pœnas tẽporales imponi debere docet Bott.in d.art.1.concl.13.nu.113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere ne ſignum Crucis pingatur vel ſculpatur in aliqua re humi iacente,vide Nauar.conſ.3.de reliq.& vener. ſanct.in antiq.& quod ſtatuta concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos,eorumque loca habetur per eundem in conſ.2.de ſepul.in antiq.a ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut ſynodalia promulgatis nequaquam abſoluere poſſunt,alias inciderent in Papalem excommunicationem clem.1.de priuileg.non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pœnitenti ſubdito epiſcopo ſuffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a ſuffraganeo ipſo ita declarauit Sac.Congreg.die 16. Martij 1581.

Triegeſimo ſeptimo quæro,quibus præcipuè ſit in eo vacãdum,& quid ſtatuendum in eo,ac etiam,de illius poteſtate,præſertim ex decretis Sacri Concilij Tridentini.Reſp.quod epiſcopi in concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione euangeliorum, & canonicorum præceptorum, ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum cap.non oportet cap.quoniam vbi Card.Alex. notat 18.diſtinct.ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs nec ludis, vel alijs actibus ſecularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quæ ſtatutæ ſunt in generali concilio Lateranenſi relegentes,vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo cap.ſicut olim, de accuſat. conſti-

tutio-

ſtitutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Io. And. & Io. de Anan. in d. c. ſicut, ſunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in præludi. cap. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſt. in d. c. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoq; vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſt. in d. c. ſicut.

c Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere, & fide habetur, in d. c. ſicut, vbi late per gloſ. Hoſtien. Abb. Anch. Felin. & cæteros, doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. a numero 57. vſq; ad 76. Syno. Vgo. in prælud. c. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanenſe quartum p. 2. ſub rub. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Concil. Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum a ſede Apoſtolica iuxta cap. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciæ vtilitate & moribus certam cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deq; congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. conc. ſeſ. 24. de refor. generali cap. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redditũum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, cõfectaq; de præmiſſis inſtrumenta ad Summ. Roma. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſ. 24. de refor. generali c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiã publicum vocẽtur, qui volunt examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe cõpertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 17.

Ad Metropolitano vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij ſeſ. 23. de refor. c. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructiones facienda formam a San-

ctiſſ.

ctiſſ. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur; circa promouendos ad cathedrales, iuxta decretũ eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialium, & eorum diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiã alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſque vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem concilij, in loco præallegato.

Quando non conſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſæculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilij, ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 9.

Supplet & coercet negligentiam epiſcoporum in exequendis decretis Sac. Conc. Trid. in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſis in decretis d. concilij ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 24. de regula. c. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis, iuxta formam decreti eiuſdem concilij, ſeſſ. 25. de refor. c. 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ. Rom. Pont. ex decreto eiuſdem concilij. ſeſſ. 24. de refor. generali. c. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quæ irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ. Ro. Pontifici referri debent ex ſeſ. eadem in fi. de indulgentijs, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcentur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilij, ſeſs. 24. de refor. generali, c. 5. & ſeſſ. 13. de refor. c. 8. & quænam cauſa requiratur, vt epiſcopus poſſit citari, vt compareat perſonaliter, vide in ſeſſ. 13. c. 9. vbi in c. 7. habetur quænam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Debet in concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primam, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum d. c. graue, de præben. vbi Imo. poſt Io. And. in d. c. graue, nu. 17. dicit quod epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt, tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi. *Concil. Tri. ſeſſ. 7. de refor. c. 3.*

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, uel Paganos officijs publicis præfecerit dicitur in c. cum ſit, de Iudæ.

ADDI-

ADDITIO. Qui teſtes ſynodales an denunciare teneantur crimina quæ probare non poſſunt, vide Syluest. in verbo fama, in fine.

14 Trigeſimo octauo quæro quandiu durabit. Reſp. quod congregati in concilio non morantur ſimul niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Hoſti. in d. c. graue, col. 3. de præben. & non debet concilium prouinciale durare vltra vnam habdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia Card. Alex. in c. propter, el 1. 18. diſt.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione. Reſp. quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diæceſibus ſuis ea quæ in concilijs prouincialibus ſtatuta ſunt c. ſi. 18. d. vbi Card. Alex. dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & quod deberent ex latino vulgarizati, vt illa idiotæ intelligerent, formulam autem acclamationum in fine concilij Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quæ epiſcopis a concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibus concilium Prouinciale mittitur ad Sũmum Pontificem, Itemque foamulam litterarum ad epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol. 353.

15 Quadrageſimo quæro, quinam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis. Reſp. quod Archiepiſcopus & ordinarius poſſunt abſoluere, a ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem. doct. in d. c. graue, vbi Anchar, num. 12. & quod abſoluere poſſint ſuffraganei *b* a ſententijs per concilia Prouincialia latis tenet etiam Bott. de ſyno. p. 3. art. 5. nu. 2. poſt Archid. & cæteros doct. 17. diſt. in ſum. quando tamen quis eſſet excommunicatus a concilio prouinciali per viam ſententiæ nõ poteſt abſolui niſi de mandato concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti Card. Alex. in c. propter, el 2. 18. d. denique ex præcedentibus habetur quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quoad concilium Prouinciale quæ eſt in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiendo excuſationes epiſcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in ſecundo, præſidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in q. 22, 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 28. item vt concilium non iudicet de eo, vt in q. 33. & in abſoluendo, vt in præſenti quæſt,

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card. Zab. in clem. 1. §. ſi quis q 6. de reb. eccl. non alien. Io. Guttierez c. 5. canon. quæſt. nu. 22. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 2. q. 174. nu. 11. quam amplia etiam poſtquam conſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de inſtit. Fel. in c. paſtoralis, §. præterea, col. 1. de off. ord. Burga. de irregular. p. 6, rub. de abſolu a maior. excomm. ſub nu. 33. & ratio eſt, quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariam vt notatur in c, 1. de confir. vtil. vel inut: Panor. loco cit. nu. 12. Secundo amplia vt non ſolum poſſint abſoluere ſuffraganei, ſed etiam alij ſacerdotes & confeſ-*

ſarij

ſarij inferiores Bott.in d.par.3.art.5.concluſ.vnic. nu.2. niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint Duen.reg.252.

16 Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas et Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani, quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt, & vltra deſcriptionem conſiliarij Marini Frecciæ in tract.de ſubfeud.annotauimus etiam loca in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio & ſunt.

Archiepiſcopus Neapolitanus. Huic eccleſiæ præfuit primus epiſcopus Neapolitanus S.Aſprem a Sancto Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3.Auguſti, vbi die 24.Septembris de Sancta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper ciuitas Neapol.multos alios ſanctos epiſcopos eodem Martyrol.Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap.ſcripſit Gregorius Papa in c.1.de relig.dom. & in c.2. de conſtit.Greg.3.in c.1.de ſtat.monach. Innoc.3.in cap.ad noſtram, el 3. de iureiur. Greg.9.in c.fin.de ſeru.non ordin. Fortunato epiſcopo Neap.ſcripſit Gregor.in c.monaſterijs 19.q.3. & in c.fraternitatem 71.diſt. Greg.vniuerſis militibus Neap.in c.Summa 73.q.1. Idem clero, & nobilibus ciuibus Neapolitanis in c.Petrus 39. diſt.in c.de Petro 47.diſt.in c.nec nouum 8.q.1.in c.ſtudij 61.diſt. & in c.priuſquam 28.diſt. In Sardicen.Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus & Vincentius Capuanus epiſcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S.R.E. legati extiterunt, vt habetur in cap.primo, el 2.quarto 16.diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedē Neapolim erexiſſe patet ex decretalibus eiuſdem, qui in d.c.fraternitatem, & c. monaſterijs ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c. primo de relig.dom.dicit Victori Archiepiſcopo Neap.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit concilio ſub Simacho anno 500. idem interfuit ſub Symacho in concilio quarto. Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſexto ſub eodem.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Tuteolanus. S. Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratrib.manſit apud eos dies ſeptem, vt legitur in actibus Apoſtolorum c.vlt. vnde verſus, O vere Campania felix, quæ Petro Neapoli & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiam præſentationē 2. Epiſ. Nolanus 3. Epiſcopus Acerrarum qui eſt ad Regiam præſentationem 4. Epiſc. Iſolanus, ſeu Aenarius 5. Epiſc. Auerſanus exēptus. Huic ſcripſit Honorius 3.in c.fi.de cler.ægro. Greg. Guitmundo Auerſano Epiſcopo ſcripſit in ca. ſi conſuetudinem 8.diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap.reſponderit, a quo conſecrationis, & cōfirmationis conſueuerat beneficiū obtinere, & obedientiā ac reuerentiā ſicut Metropolitano exhibere patet ex lib.primo decretalium atque aliarum epiſtolarum Innocen.3.Romæ impreſſo fol.199.ſcribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſan.hodie autē eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neap.Metropolitanum viciniorem (iux.decretum Conc. Trident. ſeſſion. 24. de reform. cap. 2.) acceſſit ad cōcilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani epiſcopi ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum eadam vicinita-

ciuitate coniunctũ & hoc modo electio ligat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ab Illuſtriſſ. D. Cardin. Borromæo die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epiſcopo exempto ad cuius ſynodum conueniat ligat ſucceſſores, ſimiliterq; ligat ſucceßores electio facta a prælatis nullius diœceſis pro viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus. Inter capuanam Prouinciam, & Piſanam eſt prouincia Romana cap. tua nobis, & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. gloſ. in c. vni in ver. ſede vacante de ſchiſmat. in 6. Pauin. in tract. de off. & poteſt. cap. Sed. vacan. part. 3. q. 10. ſub nu. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3. in c. cum inter de elect. Greg. in c. quoniã 62. diſt. meminit de Feſto Capuanæ eccleſiæ epiſcopo, Honorius 3. de Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in c. illa ne Sed. vac. & Innoc. 3. in c. cum cauſa de offic. & poteſt. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex chronica Caſſinenſi lib. 2. c. 9. fol. 39. vbi quomodo, a quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 25. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib 4. c. 7. fol. 135. de Senne cap. Archie. & eod. libro can. 71. fol. 155. de Othone Archiepiſc. Capuano, fuerunt multi ſancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrologio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Bernardus, & Germanus, nouiſſime autem præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſtriß. & Reuerendiſſ. D. Robertus Bellarminius S. R. E. Cardinalis, & Illuſtriß. Religionis Societatis IESV ſingulare ornamentum, vitæ probitate, & doctrina celeberrimus vt eius ſcripta, & facta teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſi ſcripſit Stephanus Papa V. prout in cap. de manifeſta 2. quæſt. 1. & in cap. 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in c. Romanus 81. diſt. præfuerunt huic eccleſiæ Sancti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Rom. 2. Epiſc. Caluenſis 3. Epiſc. Caſertanus, 4. Epiſc. Calatinus ſeu Caiacenſis, 5. Epiſc. Caleni ſeu Calimenſis, ſeu Carinola, ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in cap. illa ne Sed. vacante 9. Epiſc. Ceſernienſis, vbi ortus fuit S. Petrus de morino, poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyrol. Rom. ſub die 16. Maij 7. Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueßanis ſcribitur ab Honorio 3. in d. cap. illa, 8. Epiſc. Venafranus, de Leone Venafrano epiſcopo chronica Caſſinen. lib. 4. c. 8. fol. 127. & de Gratiano eccleſiæ Venafranę diacono translato in diaconum Cardinalem Neap. eccleſiæ habetur in cap. fraternitatem 71. diſt. 9. Caſſinenſis: vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen. ſcripſit Petrus diaconus, vt refert chronica Caſſinen. lib. 4. c. 68. fol. 154. Nunc eſt cœnobiũ celebre nullius diœceſis, de quo extat d. chronica, & de electione Caſſin. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in capit. licet de offi. lega. Decano Caſſinen. ſcripſit Alexand. 3. in cap. quia de præſumpt. idem Caſſinen. Abbati in c. 1. de conſang. & affin. & Innoc. 3. in d. lib. epiſtolarum fol. 192. 10. Aquinas epiſcopus prætendit nõ eſſe de Prouincia Capuana, vt D. Freccia ponit, ſed de Romana, Aquinati epiſcopo ſcripſit, Innoc. 3. in c. ex literis de pignor. & in d. lib. epiſtolarum fol. 181. de Sancto Coſtantino epiſcopo dictæ ciuitatis prophetiæ dono multiſq; virtutibus claro, vide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg. in 3. lib. dialog. cap. 8. cuius vitam

tam

tam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopum ſcripſit, vt refert Chro. Caſſinen.lib.4.c.68.11.Fundanus epiſcopus etiam prætendit nō eſſe de Prouincia Capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana, de Benedicto Fundanæ ciuitatis epiſcopo chron.Caſſinen.lib.4.c.55.ac de Andræa eiuſdem ciuitatis epiſcopo quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege Sanctum Greg. in 3.lib. dialog.c. 7.12.Caietanen epiſ.etiam prætendit non eſſe de prouincia Capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana Alex. 3. huic ſcripſit in c.cum P.Manconella, de accuſa.& in c.1.de purgat.can.& de Raynaldo Caietanen. epiſcopo chron. Caſſinen.lib.4.c.9.fol.128.& huius ciuitatis epiſcopus præſentatur a Rege 13.Soranus epiſc.Ioanni.huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c.certum de conſec.d.1.& Alex.3.de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniens, el 1.de ſponſa. De Roffirido Sorano chron.Caſſin.in dict lib 4 c.8 fol.127.qui etiā prætendit non eſſe de prouincia Capuana, neque Theatina, ut idem Freccia ponit, ſed de Romana, quam Vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob vitæ innocentiam, tum etiam ab egregie Reip.Chriſtianæ in eccleſiaſtica hiſtoria nauatam operam, (quam multis & rerum, & temporum erroribus implicitam maximo ordini, ſuæque veritati, quæ fieri potuit, reſtituit) a S.D.N. Clemente viij. in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem. Alex 3. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c. cum tu de vſur. & in c.de quarta de præſcript. & in c.cleros, de cohab.cler.& mulier.& in cap.de cætero cum ſeq. de teſti.& in cap.licet, de ſponſa.duorum, & in cap.1.de cognat.ſpirit. & in c.verum, de conuerſ.coniugat.& in cap.ad hæc de præb.& in cap.1.de corp vitiat.prout habetur in decretali Romæ impreſſo Honor.3.in c.1.de offic.iud.Greg.3.Archid.Salernit.in cap.3. de offic.Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt.1.Epiſc Caputaquenſis, 2.Policaſtrenſis, 3.Sarnenſis 4.Arcenenſis.5.Marſicenſis.6.Campanienſis.7.Nucernius.de quo Gregor.Papa meminit in c.1.de relig dom.& Felici epiſcopo Nucernio ſcripſit Innoc.1. in c.laici d.33.8. Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano legitur apud Marty. Rom die vlt. Auguſti 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis de Caua Ordinis S. Benedicti habebat iura epiſcopalia in d.c ciuitate, & caſalibus ante erectionem epiſcopatus: quo tēpore in anno Milleſimo Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exemptum cum eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa ij. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia exceptis tribus, ſcilicet conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma, quæ hodie exercet extra tamen diœceſim Cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3. in c.1.de offic. iud.& Eugen.iij.in ca.inſuper de teſtibus, & de monaſtico ordine. qui ſecundum Dei timorem & Beati Benedicti regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio Montis Regalis lege epiſtolam Innoc 3.directam Archiepiſcopo montis Regalis fol.145 De hoc monaſterio legitur etiam apud Chron.Caſſinen.lib.2 c.30.& lib.3.c.3.De poteſtate

huius

huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſeq.

Nos Hieron. Sancti Euſtachij diaconus Cardinalis Matthæius nuncupatus fidē facimus, & atteſtamur, in libris Sacræ congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur adnotatum eſse Illuſtriſſ. Cardin. Carafam fidem feciſse, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis alias coram congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eſſe diæceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij 1591.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † ſigill.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Auguſti 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Cauæ non poſſe ex decreto Conc. ſeſſ. 25. ca. 13. de regular. cogi ad proceſſiones, tum quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apoſtol. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa ij. in c. de conſanguinitate 35. q. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de offi. iud.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Capritianus. 2. Scalenſis. 3. Minorenſis. 4. Lictterenſis. 5. Epiſc. Rauellenſis qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per Clem. 8.

Archiepiſcopus Surentinus. De eo mentionem facit Innocen. 3. in c. conſtitutis, el 1. de teſti. De Surentino epiſcopo Gregor. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam. De Sancto Antonio Abbate dictę Ciuitatis protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14. Febr. vbi die 19. Martij de SS. Martyribus, Quinto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Aquenſis ſeu Vici. 2. Lubrenſis: ſeu Maſſæ. 3. Stabienſis ſeu Caſtelli ad mare qui à Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Muranus. 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi epiſcopo. 3. Laquedonenſis. 4. Epiſc. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis vniti. 5. Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor, de teſti. & in c. fi. de colluſ. deteg. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in cap. cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit vt in eius epiſtolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat vt legitur in fine epiſtolarum. fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem 96. d. 2. Epiſc. Angolenſis. De huius eccleſiæ canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus qui eſt ad regiam præſentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de ſacris ſtygmatibus

matibus S.Franciſci in perſonam Canonici Rogerij,vt ſcribit S.Bonauentura in eius vita c.16.§.5.4.Epiſc.Grauinenſis.5. Tricaricenſis de huius eccleſiæ cantore habetur in d.c.cum olim de cler.coniug.6. Epiſc.Montis Peluſi, qui eſt exemptus.

Archiep.Tarentinus,qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Gregor.in c.2.de cler.percuſſ.& in c.habuiſſe.33.diſt.Eccleſiæ Tarentinæ mentio habetur in c.ex parte el 2. de reſcript. Clero & plebi Taren. ſcripſit Gelaſius Papa in c. venerabilis de conſecr.d.4.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc.Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationem.2. Epiſc. Caſtellaneti 3.Epiſc.Oriæ ſeu Vricanus, qui eſt ad regiam præſentationem.Huic ſcripſit Lucius 3.in c.præterea el 1.de tranſact.prout legitur in 2.collectione decretalium.

Archiep.Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero & Ordini, & plebi Brunduſii dirigitur c.conceſſo 12.q.2.Suffraganeus eſt 1.Epiſc.Hoſtunenſis. 2.Epiſc.Nerotinenſis alias Nardonenſis exemptus.3.Epiſc.Monopolitanus exemptus,qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep.Hydruntinus,qui eſt ad regiam præſentationem.De eo legitur in c.cum ſecum de temp.or.Suffraganei ſunt videlicet.1.Epiſ.Lycienſis,alias Lupien.2.Leucenſis,& Alexanenſis.3.Caſtrenſis. 4. Gallipolenſis. 5 Epiſc. Vzentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiep.Barenſis, & Canuſinę Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerunt Alex.3.in c. ſuper hoc,de eo qui dux.in matri.& in c.2.de coniug.lepro ſ.Inn.2.in c. licet,de offi. leg.& Greg.9.in c conſultationi,de temp.ord. & in c.fi. de colluſ.deteg.

Suffraganei ſunt videlicet.1 Epiſc.Bitontinus.2.Rubenſis.3. Polignanenſis. 4. Epiſc.Menaurini.5 Epiſc.Cuperſani,ſeu Conuerſanen.6.Epiſc.Biteƈti.7. Epiſ.Melfiƈten.exemptus,vt aſſeritur.8.Epiſc.Iuuenatienſis,qui eſt ad regiam pręſentationem.9.Epiſc.Iauellinus.

Archiepiſc.Tranenſis,& Salpenſis eſt ad regiam pręſentationem.De Canonicis Tranenſibus fit mentio in c.licet,de offic.legat.Suffraganei ſunt,videlicet.1.Epiſc. Vigilen.Huic ſcribitur ab Alex.3.in c.debitores,de iureiur.in c.cum ſit,de ſimo.in c.ſponſam.de ſponſal. in c.quia nos, de teſt. & in c. ſuper eo, de cognat. ſpirit.& ab Vrbano 3.in c.3.de ſecund.nup.2.Epiſc.Andrien.de eo legitur in c.conſuluit,de iure patr.Hęc patria eſt celeberrimi.Decretorum & legum doctoris caſuum conſcientię primarij. Illuſtr. familiæ & religionis Societatis Ieſu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta,& plus publice legis ſacramque paginam expoſuit, Archiepiſcopus Nazarenus eſt titularis cui ſunt vniti epiſcopatus Caſſinenſis & montis Viridis habet eccleſiam in caſtro Baroli Tranenſis diœceſis ſub vocabulo S. Mariæ Nazaret cum capitulo & canonicis, de dignitatibus & clero intus dictam eccleſiam habet iuriſdictionem & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiep.Sipontinus alias Manfredoniæ,de eo habetur in c. te referente,de celebr.miſ.in c.2.de adult.in c.ſi cuſtos.27.q.1.vbi Greg.ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipontino.Paſcalis.2.erexit in Archiepiſc.ſedem. Suffraganeus eſt Epiſc.Veſtanus. 2.Epiſc.Melphien.& Rapollen.vniti eſt exemptus, & de eo fit mentio in cap. cum clamor de teſti.eique ſcribit Lucius 3.in c.requiſiuit,de ſponſal.

Archiepiſc.Beneuentanus. De ciuitate Beneuentana legitur in c.Frater epiſcop.

17.q.4.Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc.3. in c.cum cauſa de teſti. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in c.cum a nobis eod.tit.& canonicis Beneuentanis in c.ex tenore qui fil.ſint legit.

Suffraganei ſunt videlicet.1.Epiſc.Aſculanus, de eo in c. ſicut ne cle. vel mon. 2.Theleſinus.3.Epiſco. S.Agathæ de eo in c. præterea de ſponſal. in c. cum dilectus de ijs,quæ vi metuſve cauſ.fiunt.4.Cliſanus.5.Epiſc.montis Marani. 6.Puellinen. & Frequentinus vniti.7.Triuicanus 8.Arianus qui eſt ad regiam præſentationem 9.Boianen.10.Epiſ.Bouin.11.Vulturari.& montis Coruini.12.Larinen.13.Epiſ. Termularum.14.Epiſ. Sancti Seueri.15.Epiſc. Troianus exemptus de eo in c.3. de auth. & vſu pal. & in c.niſi de off. lega. Epiſc. Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc.3.vt in eius epiſtolis fol 380.16.Epiſc.Guardien.Alpheriæ.

Archiep.Theatinus a Clem.7.anno Domini 1526.erigitur in Archiepiſcopalem ſedem, de eo fit mentio in c.tenor,de ſent. & re iud.eſt etiam Comes, nec repugnat eſſe comitem,& epiſcopum Abb.in c.inter dilectos,ſub nu.5. de fide inſt.Suffraganeum vnicum tantum habet,& eſt Epiſc.Orthone.& Compleſis, ad quam ciuitatem reliquiæ S.Tho. Apoſtoli ex India tranſlatæ ſunt, vt legitur apud Martyrol. Rom.ſub die 3.Iul. de certitudine dictarum reliquiarum in d. c. ciuitate exiſtentiũ teſtatur S.Brigida lib.7.reuelationum cæleſtium c.4.& extat libellus eius vitæ,& tranſlationis deſcriptus a Io. Bapt. de lectis de Orthona impreſſus apud Firmanam ciuitatem anno Domini 1577.2.Epiſc.ciuitatis Pinnæ,& Hadrien. vniti de eo habetur in c.qualiter de elect.in c.nuper de teſti.3. Epiſ.Valuenſis,& Sulmonen.vniti.4.Aquilanus eſt ad regiam præſentationem.5.Marſicanus 6.Aprutinus,alias Therami de quo in cap.bene 61 d.dicitur Princeps Therami, & Comes Biſegnæ.7. Epiſc.ciuitatis Ducalis hi omnes prædicti nunquam fuerunt ſuffraganei.

Archiepiſ. Lancianenſis a Pio 4. ex epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem,nullum habet ſuffraganeum,& eſt ad regiam præſentationem Epiſc.Trinentinus,qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancian.eligens.

Archiep.Rheginenſis eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcribitur ab Innoc.3. in c.cum cauſa,de off.& poteſt.iud.deleg.& ab Honorio 3.in c. venerabili,eod.tit. Archidiacono Rheginẽſi ſcribitur a Gregor.ix.in c.cum olim de maior.& obed.Suffraganei ſunt 1.Epiſc. Cathacenſis, alias Cathanzarij 2.Epiſc. Cotronien qui eſt ad regiam præſentationem 3.Epiſc.Tropienſis,qui eſt ad regiam præſentatione.4.Oppinenſis 5.Bouenſis.6.Neucaſtrenſis.7.Nicotren.8.Ieracen.9.Epiſc. Squillacen. de quo in c.Afros 99.diſt.& in c.paſtoralis 7.q.1.directo Ioan.Epiſcopo Squillatino.nu.10.Epiſc.Mileti exempto de eo habetur in c.expoſuiſti.de corp.vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c. continebatur,de homicid. & in c.venerabili, de offi.& poteſt.iud.deleg.vbi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentino.Epiſ.Marturanen.Suffraganeus.2. Epiſc.Sancti Marci exemptus,qui antea vocabatur epiſc. Maluitan.3.Epiſc.Biſinianen.exemptus.4.Epiſc.Caſſanen.exemptus,qui eſt ad regiam præſentationem de eo in c.relatum el 1.de teſtam.

Archiepiſ. Roſſanen.nullum habet ſuffraganeum de eo in c. quod ſuper, de conſang.& affin.& in c.cum cauſa,de off.deleg.

Archiep.S.Seuerinæ.De eo in c.dilectus,de conceſſ.præb.Titulus Archiepiſc. ecclesiæ

cleſia eſt S. Anaſtaſiæ virginis & martyris Romanæ, cuius Capitulo ſcripſit Innoc. iiij. vt in eius epiſtolis fol. 8. Suffraganei ſunt. Ep. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtren. iij. Inſulanus 4. Gerentin. & Cariaten. vniti 5. Epiſ. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales numero viginti, quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem, & cathedras epiſcopales nu. centum, & treſdecim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem, eſt ſuffraganeus Archiepiſcopus Meſſanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, vtq; ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſſus eccleſiæ, alijs vero ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commentarios. gloſſas, annotationes, ſcolia, vllumq; omninò interpretationis genus ſuper ipſius concilij decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequutionis, aliove quæſito colore ſtatuere: ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kalen. Febr. 1563. incip. Benedictus Deus fol. 799. in bullar. Ab eodem Sum. pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum; conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunq; locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroque foro facta & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo concilium obligare cœpit, vt in eius bulla incip. In principis Apoſtol. fol. 481. in bullario.

Greg. 13. conſtitutionem edidit contra iurantes & iurare facientes illicita, impoſſibilia, dãnoſa, eccleſiaſticæ libertatis, ac decretis Conc. Tri. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1354. in Bullario, & vide inf. in verbo Iuramentũ.

In confirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu, & decretis Conc. Trid. non aduerſentur.

An autem requiratur expreſſa mentio, de conſtitutione conciliari, vt illi ſit derogatum per clauſulã generalẽ non obſtan. habetur in ca. ex parte de c. mon. in c. nonnulli, de reſcrip. vbi Fel. Arch. in c. 1. de conſtit. in 6. Gomeſ. in proœ. reg. Canc. q. 5. latè per Card. Iacob. in tract. de concilio lib. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo conc. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliquorum Illuſtriſſimorum dominorum S. R. E. Cardinalium congregatio inſtituta a Pio 4. fol. 896. in Bullario incip. Alias nonnullas.

Sixtus V. iſtius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23. Martij 1583, incip. Immenſa.

Gregor. XIII, priuilegia regularibus conceſſa a Pio V. reduxit ad terminos conc. Trid. incip. in tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar, & infra in verbo Priuilegia Regularium.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Leo X. in generali Concilio Lateranenſi de Regularium priuilegijs in Bull. fol. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant laicos tamen, & cleros ſæculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.*

Euchariſtiæ vero & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta, illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus, proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 15. Pius V. declarauit, vt infra, videlicet.

Declaramus decretum Concil Trid. de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſæcularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint doctores, aut in Theologia, etiã de ſuperiorum ſuorũ licentia graduati, vel promoti, vel a ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, volumus tamen eos, qui ſemel ab epiſcopo in ciuitate, & in diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori cõſcientiæ ſuæ quiete examinari, de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontif. in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata a Greg. xiij. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trid. vt teſtatur ſacra congregatio, cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonij Bladij Impreſſor. Cameralis 1586. tenoris ſequentis, videlicet.

Pro fratribus, Ordinis Prædicatorum Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Lecto in ſacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcunque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium, qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum, Concilij Trid. & ordinationum Apoſtolicarum in quamplurimis ab ordinarijs locorum grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat, Illuſtriſs. Domini Cardinales bis mature conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eiſdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſæculariũ cõfeſſiones ab ipſis fratrib. Mendicantibus audiẽdas ſeruetur deciſio congregationũ ſacri Concilij, & epiſcoporum, corripianturq; Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres, mendicantes nullatenus a quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum ſuperiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertio Ordinarij in cognitionib. cauſarum fratrum mendicantium tam ciuilium quàm criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in viſitatione eorundem fratrum, vel eccleſiarum ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quarto

Quartò ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſię, pręterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeralium ſeruetur decretum Sacri Conc. Trid.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Gregorius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

Congregatio Concilij cenſuit, Regulares ad audiendas in ciuitate, & diœceſi ſęcularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos, Cęterum a ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta conſtitutionem ſanctę memo. Pij V. datam viij. id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quę a fel. recor. Greg. xiij. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. A. Card. Carafa.

PRAETER *Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi anſam in quęſtione illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa, per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Io. Gutier. lib. 1. can. q. c. 27. ſatis apparet: An. ſ. facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ, ſeu Iubilei, eligendi Confeſſarium quemcunque presbyterum ſęcularem, vel regularem ex approbatis ab ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, ſeu diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pęnitentię, & ſic vbi pęnitens Confeſſarium eligere vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu. Sciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & confflictum teſtante Emanuelle Roder. in explicatione bullæ Cruciatę, §. 9. num. 5. Ioan. Ribera Archiepiſcopus Valentinus conſuluit Illuſtriſſimos Cardinales concilij, eique reſcriptum fuit in hunc modum, videlicet, congregatio concilij reſpondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiſcopo in diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo vero ad perſonas regulares adeſt diſpoſitio S. D. N. Clementis viij. ſub Dat. Romæ 23. Nouemb. 1599. tenoris ſequent. Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quę perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis, Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ord. Fratrum B. Marię de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatę ſanctę, & alijs priuilegijs, quę ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere a caſibus Ordinario reſeruatis, & a quibuſuis, etiam quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt; Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus vti pręſumunt, & illorum pretextu eligunt confeſſorem aliquando præter eos, qui a ſuis Prelatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prędictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in premiſſis opportune prouidere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſ*

modi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem ſanctæ Cruciatæ & aliorum Indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi a caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcumque Ordinum & congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet locorum minime habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere quod ijdem Fratres & Moniales quantum ad Sacramentum pænitentiæ ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint; Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiam quod contra Confeſſores, qui in ſacris confeſſionibus confitentem ad libidinem prouocauerint, cum male de ſanctiſſimo Pænitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Fran. Pegna in comment. ſuper directo. Inquiſit. p. 2. q. 56. ac ita in ſacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz. in pract. crimin. can. c. 82. quod & iuſtiſſime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pont. Max. quadam ſua conſtitutione, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſiponæ copiam libri in quo continebatur ſibi faciente Reuerendiſſi. D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderic. tom. 1. ſuarum quæſtio. regul. q. 59. art. 4 fol. 557. in impreſſis Salmanticæ, proſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa IV.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicā benedictionem. Dum ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, & diæceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes, aut alias audiendis confeſſionibus pænitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento Pænitentię in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet, pænitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Nos animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica recte ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios a te deputandum, ſeu deputandos contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diæceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam ſeculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum

Regulares cuiuſcunque dignitatis ſtatus gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos a ſede Apoſtolica conceſſarum continentiã, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos exceſſuum ſuorũ qualitatem, prout de iure fuerit faciendum debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Nõ obſtan. &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo, Põtificatus noſtri anno ſecũdo.

Ampliatur. nam licet ex contextu d. conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres; vt tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores, allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum: tum quia ratio in ipſa conſtitutione expreſſa conueniat etiã huic caſui, immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen, tum quia hæc conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immo grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tomo 2. q. 36. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa, nempe in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex glo. notab. in cap. 1. in ver. Italiæ de temp. ord. lib. 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus pijs audire confeſſarium committere id, quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit, quod vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex cõi DD. cõſenſu ex allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones n. 25. C. de ſacroſ. eccl. & alias diximus.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas Summa Henriquez li. 3. de pœnit. c. 6. fol. 273. ſub rub. Quis ſit et reputetur idoneus Confeſſarius iux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt a caſibus epiſcopo reſeruatis, quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in verbo abſoluto, num. 20. vide ſupra in verbo caſus reſeruati, in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romæ approbati ad confeſſiones audiendas non debent examinari extra Vrbem à locorum ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa prædeceſſorũ ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter cõcedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem, & peccatorum remiſſionem, animarumque ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem, noſcuntur pertinere; Alias ſi quidem fel. recor. Greg. Papa xiij. prædeceſſor noſter pro parte dilectorum filiorum

Philippi Nerei præpoſiti, & presbyterorum congregationis Oratorij, in parochiali Eccleſia S. Mariæ in Vallicella de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea inſtituti, expoſito, quod menſe Auguſti, Anni Domini, Milleſimi quingenteſimi ſexageſimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorũ etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat. & decennium huiuſmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippũ & presbyteros non minoribus, quam dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atq; priuilegijs, proſequi, & vt ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animab. Chriſti fidelium, in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere Philippo, & presbyteris Congregationis huiuſmodi, vt quorumcunque Chriſti fidelium ad ipſos vndecunque accedentium, illoſqua infirmitatis, vel quocunque alio tempore, occaſione domum ſiue ad quemcunque alium locum, ad ſe vocantium, & requirentium confeſſiones libere audire. & illis diligenter auditis ipſos Chriſti fideles, & eorum ſingulos ab excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiã Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini conſuetis abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcunque vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella & B. Mariæ Laoretanæ, ac caſtitatis, & religionis votis duntaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè, & licite valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatem conceſſit prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14. Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius continetur: Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorũ petitio continebat, a pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecifice, & expreſſe non fuerint limitatæ nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè præteriti elapſo, tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque ſeruitio in dies magis, & magis proficere valeant, liberiuſque in hanc curam incumbant dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputatis exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & presbyteros præfatos ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum

dum harum ſerie abſoluentes, & abſoluto fore cenſentes, necnon literarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus congregationis huiuſmodi vbicunq; locorum diffuſæ, presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarijs locorum ad confeſſiones audiendas quomodolibet approbatis, eorumq; ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium & ſingulorum Chriſti fidelium cõfeſſiones audire, illiſq; auditis eos a quibuſuis excõmunicationis, ſuſpẽſionis et interdicti, alijſque quibuſuis eccleſiaſticis ſententijs, cẽſuris, & pœnis, quauis occaſione, vel cauſa quomodolibet latis, & per eos incurſis, nec non ab omnibus, & ſingulis eorũ peccatis, criminibus, exceſſibus, ac delictis, quãtumcunque grauibus, et enormibus, et in caſibus dictæ ſedi reſeruatis, vel in poſterũ reſeruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cenæ Domini legi conſuetis abſoluere, ac pro commiſſis pænitentiam ſalutarem eis iniungere, nec non vota quæcunque vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella, Caſtitatiſque, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pæniten tiæ, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis præuio examine ad con feſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandẽ Vrbem abſque alio examine, de licentia tamen ordinariorũ locorum indulto, & facultatibus huiuſmodi vti, ac potiri libere, & licite valeant, Apoſtolica authoritate tenore præſentium cõcedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari, ſuſpendi, vel limitari, neque eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus cõprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum & validiſſimũ ſtatum reſtitutas, ac plenarie reintegratas eſſe, & cenſeri, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquã quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus premiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus aũt quod Philippus, & presbyteri prefati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui Candor eſt lucis æternæ congruit, hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce, Quodque præſentium tranſumptis etiã impreſſis Notarij publici manu ſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ; vel alterius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique locorũ adhibeatur, quę ipſis prẹſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſę. Nulli ergo hominũ omninò liceat hanc paginam noſtrę abſolutionis conceſſionis indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurũ. Datum Romę apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dom. milleſimo quingentiſimo octuageſimo ſexto, Non. Septemb. Pontificatus nostri anno ſecundo.

Dat. Pallottus Dat.

R. Bergerius.

SEquitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, a tergo, Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trident. pro presbyteris Congre-

Congregationis Oratorij, intus vero Illuſtriſſimi, & Reuerendiſ. Domini. Sixtus Papa V. fel. record. indulſit Patribus Congregationis Oratorij, ut qui ex eis prævio examine ad audiendas cõfeſſiones in ipſa vrbe a Vicario approbati fuerint extra eãdem Vrbem abſq; alio examine de licentia tamen ordinariorũ locorum confeſſiones libere audire valeãt, ſed quia in partibus præcipue Neapolis ipſis in dubiũ reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu, q non contineat præciſam derogationem, neque mentionẽ aliquam Conc. Trid. ſeſ. 23 c. 15. quo cauetur ne quis abſq; propriorum diœceſanorũ examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum a Sacra Congreg. An fuerit neceſſaria derogatio Sac. Cõc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegiũ fuerit, vt proponitur, a Sede Apoſtolica conceſſum, vtiq; omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio decreti, in quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis quæ fuit relata ſupra in verbo, Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod *Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico, in monte Quirinali coram S. D. N. Clemente diuina prouidentia Papa viij. Propoſita fuit quæſtio.*

Vtrum liceat per literas ſeu internuntium, confeſſario abſenti, peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere,

Sanctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerend. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem, generalibus Inquiſitoribus maturè ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri & ab eodem abſente abſolutionem obtinere; ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio, publicis priuatiſue lectionibus, cõcionibus, & congreſſibus doceatur, neue vnquã tanquã aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur: quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiã diſputatiue tractauerit (niſi forſan impugnando) vel ad praxim directe, ſeu indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, a qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ maiori Pœnitentiaria niſi a pro tempore exeſtente Rom. Pontifice abſolui alijs etiã pœnis pro arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ 19. Iunij 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ. Eugenium IV. declaraſſe, quod communicãs in heb-

in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iunij 1446. Pontificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in man. confeſ. c. 21. num. 45. quæ non eſt in bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minorum fol. 139.

CONFRATERNITATES.

Sciendum eſt quod ſuper modo, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtituta ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſæcularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum & locorũ in Erectionibus, Inſtitutionibus, & aggregationibus confraternitatum, & congregationum, & communicationibus priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum & indultorum eiſdem confraternitatibus, & congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit conſtitutio a Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1605. tenoris ſequentis. Clem 8. Cõgruit de priu.

Quæcunque a Sede Apoſtolica ad promouendã, Chriſti fidelium ſalutem aliquando conceſſa ſunt, & ſi ea maturo conſilio magnaq; prudentia, & cautione ſancita, & decreta ſint: tamen cũ Romanus Pontifex de animarũ ſalute ſolicitus progreſſu tẽporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantũ cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaque a pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris; & forſan ẽt a nobis non nullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, ac etiam Chriſti fidelium ſæcularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in alijs Ciuitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituendi in eorum, & alijs Eccleſiis, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs exiſtentes, eiſque priuilegia Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi cõceſſa reſpectiuè communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat: propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentiũ inſtituentium, aggregantium, & communicantium, quæ Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumque gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus ſeruari debitam, neque præſcribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias; indulta prædicta conſequi debeant, ſeu ipſarum Confraternitatum, & congregationum in curia, quæ non inquirunt ea, quæ præſtare oportet, vt illa conſequantur, nõnullæ, prauæ conſuetudines irrepſerũt multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus nos pro commiſſo nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaque erga omnes Chriſti fideles charitate proſpicere volentes, hac noſtra Conſtitutione perpetuo valitura decernimus atque ſtatuimus, vt in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatum & locorum

totius Chriſtiani Orbis Regularium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, quibus in eorum, & quibuſcunque alijs Eccleſiis, & Collegijs, Confraternitates ſæcularium erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcũque eccleſiis, Domibus, & Oratorijs, tam ſæcularium, quam vt præfertur quorumcunque etiam Mendicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quauis tam Ordinaria, quã Apoſtolica authoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtunt, ſeu alias quouis modo introductæ reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi, ac ſibi aggregandi, illiſque priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi poteſtas a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, vel a nobis, & Apoſt. Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prelati, Cuſtodes, Guardiani, Prefecti, Adminiſtratores, & alij Officiales ſeu ſuperiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum vnam tantum Confraternitatem, & Congregationem, de conſenſu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius teſtimonialibus quibus confraternitatis, & congregationis erigandæ & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendentur, in eorum & quibuſcunque alijs Eccleſiis, & collegijs, erigere, & inſtituere, cæterarum vero Archicõfraternitatum & Congregationum in ſingulis ciuitatibus, oppidis, uel locis vnã et confraternitatẽ & congregationẽ dũtaxat, quæ Apoſtolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archiconfraternitati, & Cõgregationi eiuſdẽ, vel alterius nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit prænio ſimiliter loci Ordinarij conſenſu, & cum eius literis teſtimonialibus, quibus eiuſdem confraternitatis, & congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere conſueuit, apud eos commendetur ſibi adiungere, & aggregare poſſit: Huic verò confraternitati, & congregationi erigendæ, inſtituendæ, ſeu aggregandæ ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti, inſtituenti, ac communicanti, ſeu Archiconfraternitati, Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel ad inſtar, ſed expreſſe, & in ſpecie communicare valeant, Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & inſtitutorum erigentium & inſtituentium, ac communicantium, ſeu Archiconfraternitatum, & congregationum aggregantium, edita confraternitatibus, & congregationibus erigendis, inſtituẽdis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum predictorum fiunt impartiri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quę nihilominus eiuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordinamus, ut predicti Ordines, Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicantia, necnon Archiconfraternitates, & Congregationes aggregãtes certam erigendi, inſtituendi, aggregandi, & communicandi formulam a nobis nouiſſime approbatam diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias, facultates aliaſque

ſpirituales

ſpirituales gratias,& indulta ipſis Ordinibus,Religionibus,Inſtitutis erigentibus, inſtituentibus,& communicantibus,ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregatio nib.aggregantibus nominatim,& expreſſè,non autem per cōmunicationem ; neque ad inſtar,vt ſupra conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis,inſtituendis,& aggregandis,& quibus communicationes fiunt communicare poſſint,quibus Confraternitates & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis,& nominis,ordinis, Religionis, & Inſtituti Archiconfraternitatis,Congregationis, cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ quam in poſterum aggregandæ vtantur,potiantur,& gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum,inſtitutarum,& aggregatarum,de quibus communicationes factæ ſunt,Miniſtri & Officiales, & alij ſupradicti priuilegio indulgentias,facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta huiuſmodi, præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Triden.decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare valeant,quibus etiam Miniſtris,Officialibus, & alijs prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, iuxta modum, & formam per Ordinarium loci præſcribendam,remotis tamen menſis,peluibus & capſis, quæ in Eccleſijs,& Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publice ad hoc exponi conſueuerunt,excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines,Religiones,Inſtituta erigentia,inſtituentia, ac communicatio,ſeu Archiconfraternitates. & Congregationes aggregantes,tam Almæ vrbis noſtræ,quam aliarum Ciuitatū, & locorum quorumcunque, iuxta modum a Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiue præſcribendum obſeruare teneantur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationē,et onerum Eccleſiarum,tā Ordinum,Religionum,Inſtitutorū erigentium,& inſtituentium,& communicātium ac Archiconfratern. & Congregationum aggregantium quā Confraternitatum,& congregationum erigendarum, inſtituendarum,& aggregandarum,& quibus cōicationes fient,aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdem Vicarij noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè,fideliter exponere,atque erogare procurent, vt omnes intelligant cæleſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus aut alicuius lucri cauſa ſed pietatis,& charitatis excitādæ gratia,ex Apoſtolicæ Sedis benignitate,Chriſti fidelib.apertis.Præterea volumus,vt Confeſſarij qui vigore priuilegiorum ipſis Ordinib.Religionibus Inſtitutis erigentib.inſtituentib.et communicantib ſeu Archiconfraternitatibus,et Congregationibus,aggregatis conceſſorum,ac fraternitatibus,& Congregationibus aggregandis communicandorum pro tempore eligi poſſunt,et potuerunt ſeculares.ſ. in Alma Vrbe a prædicto noſtro Vicario,extra Vrbem vero a locorum Ordinarijs; regulares āt nō ſolum a prædicto Vicario noſtro,et a locorum Ordinarijs reſpectiue, ſed ēt a ſuis ſuperiorib.approbati ſint;vtq; Confratres confitentes a criminib.caſibus, & cēſuris,iuxta dictorū priuilegiorū quatenus tamē ſint in vſu,& ſacris Concilij Tridentini decretis,ac Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris conſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocantibus,comprehenſa ſint) formam & tenorem duntaxat abſoluere valeant.Decernimus inſuper,vt ijdem Confeſſarij prędictos Confratres cuiuſcunque gradus,ſtatus,conditionis,& pręeminentię etiam ſi ſpeciali nota dignę fuerint a caſibus contentis

ſeſſ. 21. de refo: c.ra.

Cōgruit ti. de pa. et remiſ.

tentis

tentis in literis, quæ die Cœnæ Dom. legi conſueuerunt, nec non violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialium, ſi videlicet ſine neceſſaria, & vrgēti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel etiam ſi cauſa, & licētia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerunt, nec non violentæ manus iniectionis in Clericum, & ſingularis certaminis ſeu duelli, ac ab alijs etiam caſibus tam a Nobis, quam a prædicto noſtro in Vrbe vicario, & locorum Ordinarijs reſpectiue reſeruatis, & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis excommunicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu prouenientibus, quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutę, quibus cōmunicationes prædictę factæ ſunt a quocunque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis Archiconfraternitatibus, & congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus, aggregatę ab eiſdem reſpectiue Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, communicationum, et aggregationum literas, iuxta formam a Nobis nouiſſime approbatam infra annum ſi in Europa ſint, & ſi extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis pręſentium in Romana curia faciendæ computandos impetrare teneantur, alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones inſtitutiones, & quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum & indultorum, & aggregationes illarum vigore Ipſis cōceſſa nullius ſint roboris & momenti, ac reuocatæ & abolitę cenſeantur eo ipſo. Erectionum āt inſtitutionum, cōmunicationum, & aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literę ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis ſeu Archiconfraternitatibus, & congregationibus gratis omnino ac nulla prorſus mercede, etiam a ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocunq; noīe nūcupati Ordinū, Religionum, Inſtitutorum, ſeu Archiconfraternitatū, Congregationum, & confraternitatum huiuſmodi quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & pręfulgeant, contra pręmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint, Erectiones, inſtitutiones, & cōicationes priuilegiorum, indulgētiarum, facultatum, ſpiritualiumq; gratiarum, & indultorū, aliorumque pręmiſſorum conceſſiones, nec non aggregationes per ipſos faciendæ, ſeu renouandę nullius ſint roboris, & momenti; & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prędictorum priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnam, quæ ab alio, quam a Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuo validas, et efficaces exiſtere, et fore, ac ab oībus, et ſingulis, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mētis, & intentionis exiſtere, et ita, et non aliter per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernūt, notitiam facilius deueniāt. volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Io. Later. & Principis Apoſtolorū de Vrbe, & in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi,

iuſmodi, omnes regulares Ordines Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ vero in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſe præſentes literæ notoriæ fiant, magiſque omnibus innoteſcant, vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit in ſuis Cathedralibus, & maioribus reſpectiue eccleſiis Ciuitatum, oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diæceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, ac faciant. Ceterum quia &c.

De confraternitatibus, vide etiam in verbo præcedenti.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRAETER Summiſtas in verbo, vſura, ſciendum eſt Sixtum. V. edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in bullar. Incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes & quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones poſt hac ineundos ſeu ineundas per quos ſeu quas cauebitur perſonis, pecunias, animalia, aut quaslibet alias res ſocietatis nomine tradẽtibus, vt etiam ſi fortuito caſu quálibet iacturam, damnũ, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate, vel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſque huiuſmodi cõtractus, conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, uel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent de certo loco, vt præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiã ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint, ſocios, qui ea recipient, ac ſortem, ſeu capitale ſaluum & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare: Ac ne de cætero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionibus, quæ uſurariam prauitatem ſapiunt, diſtricte interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter vero operam, vel induſtriam confert, pure, ſincere, & bona fide, ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionib & pactis, ſecundũ iuris diſpoſitionẽ, at ſine vlla prorſus fraude, pollutione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione ineundas, ſeu contrahendas eſſe, ita vt non ad certam ſummam, aut quantitatem ab omni periculo, & damno, vt præfertur, immunem lucri nomine perſoluendam, neq; ad capitale ſi caſu fortuito perit, reſtituendum ſocius accipiẽs teneatur. Si vero finita ſocietate ipſum capitale

pitale extat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipiēti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac præterea iidem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune cōferant, & prout æquū & iuſtum fuerit ſibi cōicent, atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi probibitionē de facto initi fuerint, nullā ex eis, tanquā per hanc eandem conſtitutionē noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationē ciuilem, aut naturalem oriri, nullāq; actionē realem, aut perſonalē, nec iudicis officiū, neq; aliud quodcūq; ius cuiquam competere, neque quoad ſortem, ſeu capitale integrum recuperādum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quo ad certas ſummas, et quātitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui vero in poſterum ſub prædictis conditionib. & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſiue illius precij, & valoris, poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurū procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas cōtra manifeſtos vſurarios, et fœneratores a ſacris canonibus, & concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, via iuris, alijſque opportunis remedijs procedi poſſe, & debere: ſicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag. communes Martini V. & Caliſti. 3. in tit. de empt. & vendi. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione confirmatas per Paul. V. fol. 441. in Bullario habemus conſtitutiones Nicolai V. Pij V. & Greg. XIII. Nicolai V. eſt tenoris ſequentis in Bullario fol. 72.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter cōſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relationem audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominijs, & terris cariſſimi filij noſtri Alphōſi Aragoniæ, & utriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vſurariaq; prauitas illis in partibus tantū excreuit, quod incolæ, & habitantes partium illarum pecunijs indigentes, eas vix aliter quam fœneratorum opera (quaſi inauditum fœnus exercentium) cōſequi poſſunt, & cum eas acceperint ſi in tempore percepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum voragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominijs, & terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videlicet, in Regnis Aragoniæ, Valētiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatib. Roſſilionis, & Ceritaniæ vniuerſitates, & ſingulares perſonæ, tā eccleſiaſticæ, quā ſeculares huiuſmodi

pecunijs

pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere poſſint, per vẽditiones annualium cenſualium (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter, ſuper omnibus bonis redditibus emolumentis, iuribus, & rebus eorum, (mediante tamen inſtrumento, gratia redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod in prædictis, eiuſdem regni partibus, & Regnis ultra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more vtentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura per regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata, ſpecialiter confirmãtur. Cum itaque militib. incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiſdem regnis vltra montes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cenſualiũ venditiones ſubueniri, ipſique feneratorum vſuris eximi poſſint, ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus more, præmiſſo ſuccurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorum quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quam plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi & vexari. Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportunæ prouiſionis opere ſuccurrere, prefataſque cẽſualium uenditiones cum clauſulis, & cautionibus ad earum validitudinem inter vẽditores & emptores, mutuo conſenſu, ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra & ultra Pharũ fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncto, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum quantum cum Deo, poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum, omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi, cum opportuna cõtrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumque proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcumque de quibus inter ementes, & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authori-

O *tatem*

tate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem, decernentes, & declarãtes eoſdem incolas, & habitatores, ac ciuitatum, & terrarum vniuerſitates cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ citra, & vltra, harum libere, & licite contrahere, ac emere, & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatẽ committere (dummodo alias quam vt præmittitur, quolibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis pro totali redemptione, præter principalem ſummam nihil vltra percipiatur ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, &c. Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Petr. Foller. in praxi cenſuali, & vide Ioan. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter emp. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij v. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 19. Ian. 1569. fol. 1042. in Bullar. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuum redditum creari, conſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum, niſi vere in pecunia numerata præſentibus teſtibus, ac Notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq; pretio. Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe, aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodum, nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitã, quia volumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſimæ, aut alterius quãtitatis, vel rei tam inter viuos quam in vltima voluntate alienari. Vbi autẽ vendenda ſit, volumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eique denunciari conditiones quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria, ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliunde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Imò & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſonæ per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis, vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum, uel pro parte effecta, uolumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe talem facultatem auferentibus, quibuſcunque uerbis, aut clauſulis, concepta ſint. Cum uero traditione pretij redditus extinguendus erit, uolumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciationẽ, intra annum tamen, etiam ab inuito pretiũ repeti poſſe,

& ubi

& vbi pretium nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui poſſe præuia tamen ſemper denuntia, de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idque obſeruari mandamus, et quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia precium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus, Contractusque ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios indicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, a Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocunque tempore alienando modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari volumus, Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum, nunquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimò contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes, in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. cõfeſ. c. 17. ſub n. 234. & Io. Lup in d. l. 2. n. 84. C. de pact. inter empt. & vendi. Redoan. de rebus eccl. non alien. a fol. 101. vſque 109. & fol. 31. num. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum pluribus ſeq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam, quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maxime ad tolendã peccati occaſionem matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ Siciliæ Regis inclitus per ſuas literas, tam ipſi Regi, quam Regnorum Siciliæ circa, & vltra Pharum omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum, ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio, illa redimendi, mediante, conſtituere, abſque vſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit, dummodo annualis cenſus, decimam partem precij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ receptæ, & per centum, & vltra annos obſeruatæ fuerunt, deinde vero recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiam Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq; pacta illicita apponi, literas ediderit, quib. illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſq; ipſos emptionis, & venditionis cenſuum ſuarum literarum forma non ſeruata, factos, fœneratitios eſſe indicauit, vt in ipſis plenius explicatur. Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra*

Pharum miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium Quintum prædeceſſorem noſtrum acceſſit, dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarum declarationes, & moderationes reportauit. Quas vt Regni neceſſitatibus, minime ſatisfacere compertum eſt Rurſus, Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij Quinti ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, & illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai Quinti illeſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarũ tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuque in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatę fuerint, literas verò Pij Quinti, tam primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias in his, præſertim, quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipſi quam omnibus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & locorum, ciuitatum, & terrarum, vniuerſitatibus præſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere, & vendere, liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent; tenore præſentium Apoſtolica authoritate concedimus, declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, vt in cenſuum emptione, & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarum ſuper qua, vel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſsè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deindè ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai prędicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai & Pij Quinti, literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant eas omnes harum authoritate literarum, quas perpetuo valere volumus, abolemus, literis Pij V. quatenus literis Nicolai Quinti aduerſantur, vel alind præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuſcunque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris in die 7. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter à Greg. XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum quas fel. rec. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ uel iuſtitiæ, & ipſarum extẽſione, ut patet ex eius conſtitutione publicata Ro die 8. Nouẽb. 1574. incip. *Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quam maxime poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus, & curia noſtra a ſordibus expurgetur. Cui rei ſalubri conſilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos. Religioſos, & laicos vtriuſque ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue vndecunque alios, qui aliquod pactum facerent, ſeu quid paruum, vel magnum promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto, vel promiſſione occulta, uel manifeſta, ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis, ſiue ſpecialibus, & aperte expreſſis facta quicquam darent, aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, ſiue pro ſe, ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs, ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunque alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiã ad promittentes, & acceptantes, dantesque, & recipientes duxit extendendam illos etiã qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſentẽtiæ ſubiacere Ac decreuit, ut nullus hanc incurrentes excommunicationis ſententiã, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis benefitium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus, ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero, ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit; ac reſeruauit ſibi abſolutionẽ eorũ cũ prædictis quos ad pœnas ſimiles in omnib. obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerięq; cupiditate improbi quæſtus potentiorũ ſuffragationib. adnixi huiuſmodi negotiorũ expeditiones, ac illas conquirentes turpiſſime nundinentur. Alijs alios quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq; ambiant. Quidã ẽt ſe talium operam atq; induſtriã pretio, & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cũ peſſima ſint & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſime offendant: in eos qui ea agunt, animaduertendum fore arbitrati Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris, & pœnis omnibus innouamus, eaſdemque omnes extendimus ad audientes qualeſcunque horum facinorum, quæ adſcripſimus, danteſque illis, & alijs ſupradictis auxiliũ, cõſilium, uel fauorem. Quinetiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico, & ſæculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe volumus. A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ cæteris ſint exẽplo, illis tamen, qui rem adhuc incognitam, compliceſque, ac fautores, & ſocios rẽtexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouemb. Pontificatus noſtri Anno 3.*

M. Datarius. Cæſ. Glorierius.

Hanc extrauag. declarauit Naua. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, uel gratia obtinenda.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur, extat etiam conſtitutio Pij V. in bullar. fol. 925. incip. Cum primum & infra.

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorum in obſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum ſtatuta renouantes mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, B. Mariæ Virg. Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruẽtur, & omnes in diebus præfatis eccleſias frequentent, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit; præter diuinam vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam vtetur etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuum, ita vt præuentioni locus ſit. quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent, illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Sylueſt. in verbo Dominica, q. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pœna cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolemnes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure cõmuni quam ex decreto ſacræ Congregationis Conc. adde D. Stephanum Gratianum in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, ꝙ quoad nundinas priuatas ſacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annuntiatæ, & Spiritus ſancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacrã congregationem per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictarum eccleſiarum.

Quo verò ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanaten. conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontifi

cum

cum ab eodem Gratiano ibid. nu. 20. relatum, cuius tenor talis eſt. *Præceptum de Dominicis & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere Agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare. Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones & Summorum Pontificum, ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel. recor. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.*

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VII. de qua in cap. vni. de cleri. non reſid. li. 6. vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerunt aliqua per ſacroſan. conc. Trid. Circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas, ſancita, ſeſſ. 21. & ſeſſ. 22. de refor. cap. 3. ac ſeſſ. 24. de refor. cap. 12. §. diſtributiones verò, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid ſacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalex in comm. ad 8. reg. Cancel. num. 181. & 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet. Superior tamen debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniecto, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet, cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philippus Prob. *Carcerato & abſoluto an debeantur diſtributiones.*

tentis in literis, quæ die Cœnæ Dom. legi conſueuerunt, nec non violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialium, ſi videlicet ſine neceſſaria, & vrgẽti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel etiam ſi cauſa, & licẽtia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerunt, nec non violentæ manus iniectionis in Clericum, & ſingularis certaminis ſeu duelli, ac ab alijs etiam caſibus tam a Nobis, quam a prædicto noſtro in Vrbe vicario, & locorum Ordinarijs reſpectiue reſeruatis, & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis excommunicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu prouenientibus, quam occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutę, quibus cõmunicationes prædictę factæ ſunt a quocunque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis Archiconfraternitatibus, & congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus, aggregatę ab eiſdem reſpectiue Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, communicationum, et aggregationum literas, iuxta formam a Nobis nouiſſime approbatam infra annum ſi in Europa ſint, & ſi extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis pręſentium in Romana curia faciendæ computandos impetrare teneantur, alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones inſtitutiones, & quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum & indultorum, & aggregationes illarum vigore Ipſis cõceſſa nullius ſint roboris & momenti, ac reuocatæ & abolitę cenſeantur eo ipſo. Erectionum ãt inſtitutionum, cõmunicationum, & aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literę ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis ſeu Archiconfraternitatibus, & congregationibus gratis omnino ac nulla prorſus mercede, etiam a ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocunq; noĩe nũcupati Ordinũ, Religionum, Inſtitutorum, ſeu Archiconfraternitatũ, Congregationum, & confraternitatum huiuſmodi quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & pręfulgeant, contra pręmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint, Erectiones, inſtitutiones, & cõicationes priuilegiorum, indulgẽtiarum, facultatum, ſpiritualiumq; gratiarum, & indultorũ, aliorumque pręmiſſorum conceſſiones, nec non aggregationes per ipſos faciendæ, ſeu renouandę nullius ſint roboris, & momenti; & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prędictorum priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnam, quæ ab alio, quam a Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuo validas, et efficaces exiſtere, et fore, ac ab oĩbus, et ſingulis, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mẽtis, & intentionis exiſtere, et ita, et non aliter per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernũt, notitiam facilius deueniãt. volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Io. Later. & Principis Apoſtolorũ de Vrbe, & in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi,

iuſmodi, omnes regulares Ordines Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ vero in Europa, poſt ſex menſes, quæ demum extra Europam, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſe præſentes literæ notoriæ fiant, magiſque omnibus innoteſcant, vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit in ſuis Cathedralibus, & maioribus reſpectiue eccleſiis Ciuitatum, oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, ac faciant. Ceterum quia &c.

De confraternitatibus, vide etiam in verbo præcedenti.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRAETER Summiſtas in verbo, vſura, ſciendum eſt Sixtum. V. edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes & quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones poſt hac ineundos ſeu ineundas per quos ſeu quas cauebitur perſonis, pecunias, animalia, aut quaſlibet alias res ſocietatis nomine tradẽtibus, vt etiam ſi fortuito caſu quãlibet iacturam, damnũ, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate, vel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſque huiuſmodi cõtractus, conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, uel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent de certo loco, vt præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiã ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint, ſocios, qui ea recipient, ac ſortem, ſeu capitale ſaluum & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare: Ac ne de cætero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionibus, quæ uſurariam prauitatem ſapiunt, diſtricte interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter vero operam, vel induſtriam confert, pure, ſincere, & bona fide, ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionib & pactis, ſecundũ iuris diſpoſitionẽ, at ſine vlla prorſus fraude, pollutione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione ineundas, ſeu contrahendas eſſe, ita vt non ad certam ſummam, aut quantitatem ab omni periculo, & damno, vt præfertur, immunem lucri nomine perſoluendam, neq; ad capitale ſi caſu fortuito perit, reſtituendum ſocius accipiẽs teneatur. Si vero finita ſocietate ipſum capitale

pitale extat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipiēti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac prӕterea ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune cōferant, & prout ӕquū & iuſtum fuerit ſibi cōicent, atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi prohibitionē de facto initi fuerint, nullā ex eis, tanquā per hanc eandem conſtitutionē noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationē ciuilem, aut naturalem oriri, nullāq; actionē realem, aut perſonalē, nec iudicis officiū, neq; aliud quodcūq; ius cuiquam competere, neque quoad ſortem, ſeu capitale integrum recuperādum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quo ad certas ſummas, et quātitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui vero in poſterum ſub prædictis conditionib. & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis, ſiue illius precij, & valoris, poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurū procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas cōtra manifeſtos vſurarios, et fœneratores a ſacris canonibus, & concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, via iuris, alijſque opportunis remedijs procedi poſſe, & debere: ſicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag. communes Martini V. & Caliſti. 3. in tit. de empt. & vendi. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione confirmatas per Paul. V. fol. 441. in Bullario habemus conſtitutiones Nicolai V. Pij V. & Greg. XIII. Nicolai V. eſt tenoris ſequentis in Bullario fol. 72.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter cōſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relationem audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominijs, & terris cariſſimi filij noſtri Alphōſi Aragoniæ, & utriuſque Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vſurariaq; prauitas illis in partibus tantū excreuit, quod incolæ, & habitantes partium illarum pecunijs indigentes, eas vix aliter quam fœneratorum opera (quaſi inauditum fœnus exercentium) cōſequi poſſunt, & cum eas acceperint ſi in tempore percepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum voragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominijs, & terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videlicet, in Regnis Aragoniæ, Valētiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatib. Roſſilionis, & Caritaniæ vniuerſitates, & ſingulares perſonæ, tā eccleſiaſticæ, quā ſeculares huiuſmodi

pecunijs

pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere poſſint, per vẽditiones annualium cenſualium (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter, ſuper omnibus bonis redditibus emolumentis, iuribus, & rebus eorum, (mediante tamen inſtrumento, gratia redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod in prædictis, eiuſdem regni partibus, & Regnis ultra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more vtentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura per regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata, ſpecialiter confirmãtur. Cum itaque militib. incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiſdem regnis vltra montes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cenſualiũ venditiones ſubueniri, ipſique fœneratorum vſuris eximi poſſint, ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus more, præmiſſo ſuccurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorum quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quamplures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi & vexari. Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportunæ prouiſionis opere ſuccurrere, preſataſque cẽſualium uenditiones, cum clauſulis, & cautionibus ad earum validitudinem inter vẽditores & emptores, mutuo conſenſu, ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra & ultra Pharũ fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncto, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum quantum cum Deo, poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum, omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi, cum opportuna cõtrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumque proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, necnon renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcumque de quibus inter ementes, & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authoritatem

tate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem, decernentes, & declarãtes eoſdem incolas, & habitatores, ac ciuitatum, & terrarum vniuerſitates cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ citra, & vltra, harum libere, & licite contrahere, ac emere, & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatẽ committere (dummodo alias quam vt præmittitur, quolibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis pro totali redemptione, præter principalem ſummam nihil vltra percipiatur ab emptore, vel exhibeatur à venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, &c. Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Petr. Foller. in praxi. cenſuali, & vide Ioan. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter emp. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij v. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in Bullar. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuum redditum creari, conſtituive nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum, niſi vere in pecunia numerata præſentibus teſtibus, ac Notario, & in actu celebrationis inſtrumenti non autem prius recepto integro, iuſtoq; pretio. Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe, aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodum, nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitã, quia volumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſimæ, aut alterius quãtitatis, vel rei tam inter viuos quam in vltima voluntate alienari. Vbi autẽ vendenda ſit, volumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eique denunciari conditiones quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria, ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliunde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Imò & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſonæ per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis, vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum, uel pro parte effecta, uolumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe talem facultatem auferentibus, quibuſcunque uerbis, aut clauſulis, concepta ſint. Cum uera traditione pretij redditus extinguendus erit, uolumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciationẽ, intra annum tamen, etiam ab inuito pretiũ repeti poſſe,

& ubi

& vbi pretium nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui poſſe præuia tamen ſemper denuntia, de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idque obſeruari mandamus, et quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia precium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus, Contractuſque ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, a Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocunque tempore alienando modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari volumus; Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum, nunquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimò contrahentes minui, vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes, in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. cõfeſ. c. 17. ſub n. 234. & Io. Lup in d. l. 2. n. 84. C. de pact. inter empt. & vendi. Redoan. de rebus eccl. non alien. a fol. 101. vſque 109. & fol. 31. num. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum pluribus ſeq.

G*REGOR. XIII. Ad perpetuam rei memoriam, quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maxime ad tollendã peccati occaſionem matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ Siciliæ Regis inclitus per ſuas literas, tam ipſi Regi, quam Regnorum Siciliæ circa, & vltra Pharum omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum, ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio, illa redimendi, mediante, conſtituere, abſque vſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit, dummodo annualis cenſus, decimam partem precij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ receptæ, & per centum, & vltra annos obſeruatæ fuerunt, deinde vero recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiam Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq; pacta illicita apponi, literas ediderit, quib. illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſq; ipſos emptionis, & venditionis cenſuum ſuarum literarum forma non ſeruata, factos, fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur. Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra*

Pharum miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium Quintum prædeceſſorem noſtrum acceſſit, dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarum declarationes, & moderationes reportauit. Quas vt Regni neceſſitatibus minime ſatisfacere compertum eſt Rurſus, Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij Quinti ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, & illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai Quinti illeſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarũ tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuque in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerint, literas verò Pij Quinti, tam primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minimè expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias in his, præſertim, quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædictis inclinati, vt tam Regi ipſi quam omnibus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & locorum, ciuitatum, & terrarum, vniuerſitatibus præſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere, & vendere, liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent; tenore præſentium Apoſtolica authoritate concedimus, declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, vt in cenſuum emptione, & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarum ſuper qua, vel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſſè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deindè ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai predicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem rèdimendi cenſum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai & Pij Quinti, literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant eas omnes harum authoritate literarum, quas perpetuo valere volumus, abolemus, literis Pij V. quatenus literis Nicolai Quinti aduerſantur, vel aliud præterea decernunt, & alijs contrarijs, quibuſcuaque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris in die 7. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

DATA

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt; qualiter à Greg. XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum quas fel. rec. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ uel iuſtitiæ, & ipſarum extẽſione, ut patet ex eius conſtitutione publicata Ro die 8. Noueb. 1574. incip.

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quam maxime poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus, & curia noſtra a ſordibus expurgetur. Cui rei ſalubri conſilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa VIII. excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos. Religioſos, & laicos vtriuſque ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue vndecunque alios, qui aliquod pactum facerent, ſeu quid paruum, vel magnum promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto, vel promiſſione occulta, uel manifeſta, ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis, ſiue ſpecialibus, & aperte expreſſis facta quicquam darent, aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, ſiue pro ſe, ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs, ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunque alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiã ad promittentes, & acceptantes, dantesque, & recipientes duxit extendendam illos etiã qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſentẽtiæ ſubiacere Ac decreuit, ut nullus hanc incurrentes excommunicationis ſententiã, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus, ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero, ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit; ac reſeruauit ſibi abſolutionẽ eorũ cũ prædictis quos ad pœnas ſimiles in omnib. obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plериq; cupiditate improbi quæſtus potentiorũ ſuffragationib. adnixi huiuſmodi negotiorũ expeditiones, ac illas conquirentes turpiſſime nundinentur. Alijs alios quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq; ambiant. Quidã et ſe talium operam atq; induſtriã pretio, & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cũ peſſima ſint & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſime offendant: in eos qui ea agunt, animaduertendum fore arbitrati Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris, & pœnis omnibus innouamus, eaſdemque omnes extendimus ad audientes qualeſcunque horum facinorum, quæ adſcripſimus, danteſque illis, & alijs ſupradictis auxiliũ, cõſilium, uel fauorem. Quinetiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico, & ſæculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe volumus. A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ cæteris ſint exẽplo, illis tamen, qui rem adhuc incognitam, compliceſque, ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouemb. Pontificatus noſtri Anno 3.

M. Datarius. Caſ. Glorierius.

Hanc extrauag. declarauit Naua. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, uel gratia obtinenda.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur; extat etiam conſtitutio Pij V. in bullar. fol. 925. incip. Cum primum & infra.

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorum in obſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum ſtatuta renouantes mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, B. Mariæ Virg. Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruentur, & omnes in diebus præfatis eccleſias frequententur, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit; præter diuinam vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam vtetur etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuum, ita vt præuentioni locus ſit. quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent. illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Syluest. in verbo Dominica. q. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pœna cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolemnes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure cõmuni quam ex decreto ſacræ Congregationis Conc. adde D. Stephanum Gratianum in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, ꝙ quoad nundinas priuatas ſacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annuntiatæ, & Spiritus ſancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacrã congregationem per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictarum eccleſiarum.

Quo verò ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racanaten. conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate SS. Pontifi

cum

eum ab eodem Gratiano ibid,nu.20.relatum,cuius tenor talis eſt. *Præceptum de Dominicis & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere Agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare. Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones & Summorum Pontificum, ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel. recor. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.*

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VII. de qua in cap. vni. de cleri. non reſid. li.6. vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerunt aliqua per ſacroſan. conc. Trid. Circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas, ſancita, ſeſſ.21. & ſeſſ.22. de refor. cap.3. ac ſeſſ.24. de refor. cap.12. §. diſtributiones verò, & c.15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid ſacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancel. num. 181. & 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet. Superior tamen debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundum declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniecto, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet, cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philippus Prob. *Carcerato & abſoluto an debeantur diſtributiones.*

O 4 in

in addit.ad Io.Monac.in præd.c.vnico,num.22.vbi etiam Gemin.ſub num.5. Didac.Couar.lib.3.var.reſol.c.13.ſub nu.8.verſ. Vndecimo ex his colligitur, &c. Franc.Monal.conſ.27.num.6.& nouiſſime Alex.Mon.in tract.de diſtrib. quotid.par.2.quæſt.5.nu.80.Quam concluſionem ampliamus, & primo,vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ,verum etiam,& fructus certo modo certis temporibus diuidendi,qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar.in conſ. de cler. non reſid.in nou. Ampliamus ſecundo,vt etiam illi reddi debeant ea,quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur,& mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ.in addit.lit.b.allegat.42. & inter ſe æquiparari communiter adnotant Scribentes,in d.c.vnico,in fine. Hinc ſi capitulum inuitaretur ad funus, Canonici,qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur vero caſus iſte,de quo agimus ſicut & alij excepti,in d.c.vnico,vbi Gemin.in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam,ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illud torquendum; & deinde fuerit per ſententiam a crimine ei obiecto abſolutus,& innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo,reſpondit Nauar.conſil.9.de cler.non reſid.in antiq.& conſil.11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus fuerit abſolutus,& ad priſtinum ſtatum,& famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens, extinguit.l.1.cum ibi concord.ff.ad Turpil.Bald. in l.tale pactum, §. qui procurauit,ff.de pact.& quia appellauit,non dicitur condemnatus,l.2.§.fin.ff. de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum,quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe,& corporaliter inſeruire,per ea,quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quòd quando penſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus & diſtributionibus alicuius canonicatus, ſeu alterius beneficij,& propter abſentiam,vel obitum canonici, ſeu beneficiati,capitulum iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, quòd tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum propoſitionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D. Gonzalez in præcit.comment. glo.5.§.7.num.44.& ſi in contrariam opinionem inclinauerint Nauar.in conſil.46.de præbend.in antiq.& in conſi.1.& 3.ſub tit. de ſolut.in nou.Ioan.Gutier.

tier.lib.1.can.q.cap.1.num.109.& infra,ac Alex.Mon. in præ ſ.tract.p.3.q.8.num.17.& ſeq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerunque cōtingit fieri Officium Sanctorum,qui nō ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operepretium duximus hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII.incipien.Paſtoralis officij, & infra. *Greg.13 Cōgruit tit.de celeb.Miſ. & de of.*

Ad omnem ſcrupulum dimouendum motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hæc quæ ſequuntur, declaranda duximus,& concede●da. In primis illud nobis declarandum ſe offert,ex quo magna oriri poterat confuſio, cum enim prædeceſſor prædictus indiſtinctè cōceſſerit,vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures ſint numero,ex hoc ſequebatur vt officiū maioris partis feriarū omitteretur; & ordo Breuiarij ferè ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano modo interpretantes,declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorū tantum Sanctorum,qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe, qui vel illius Diœceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſiæ, ſeu Diœceſis ſunt Patroni,vel eorū corpora,ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia, ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs verò Sanctis,etiam ſi ſint naturales, vel patroni alterius Diœceſis etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant,non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani,& quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis,religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtentibus eandem feſtiuitatem celebrare,& in hoc cum Eccleſia Matrice ſe conforment,&c.

Item concedimus,quod quælibet Eccleſia, & Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquias inſignes,puta caput,brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenæ non exiſtentis in Breuiario,vel de quo in dicto Breuiario fit tātum commemoratio,poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officium duplex facere,& de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel ſemiduplex, transferatur in primam diem ſimili feſto non impeditam, &c.

Cum verò in Eccleſijs,& Religionibus Hiſpaniæ vigeat conſuetudo,quod diebus Paſchalibus, & feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes, vel alia perſona principalis, & regula Miſſalis ordinet, quod omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa, & cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antiſtes ſeu alia perſona principalis, celebrans Miſſam conuentualem præmiſſa facere non teneatur, ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos

eius

eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, ſed albam, & ſtolam, vel ſuperpellicium, & ſtolam, nec procedat aſſociatus cum miniſtris, ſed ſolum cum Acolitis, &c. Datum Romæ &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

DVELLVM.

Cögruit. ti. de pr. in duel.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Gregorij xiij. conſtitutione Romæ publicata die 24. Decem. 1582. f. 1219. in bullario extenditur & ampliantur decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de refor. generali, vt in d. c. Conſt. incip. ad tollendum & infra.

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos qui ex condicto ſtatuto tempore in loco conuento monachiam commiſerint, etiam ſi nulli patrini, ſocij ve ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve prouocatoriæ literæ; aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris, & pœnis oībus a dicto concilio propoſitis teneri, perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingular. certamen iniuiſſent. Volentes etiam locorum dominos, ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerint, non prohibuerint, omneſq; illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſciēter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſeſe præbentes eiſdē cenſuris, & pœnis ſubiacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur; non obſtantibus, &c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum, videlicet. Iulij 2. fol. 153. incip. Regis &c. Leonis 10. incip. Quam Deo. fol. 232. Clemen. 7. Conſueuit. fol. 298. Iulij 3. Cum ſicut. fol. 558. ac Pij 4. Ea quæ. fol. 686. in Bullar.

Nouiſſimè autem adeſt Sanctiſſimi Domini N. Clementis viij. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Necnon cōtramittentes, ſcribentes; aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores, & complices. Romę publicata die 2. Sept. 1592. tenoris ſeq.

Illius vices, licet immeritò, gerentes, qui vt animas ſuorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cœlo deſcendens, humana carne aſſumpta, ne proprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ipſum in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit: in hanc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili pretio redemptas; aduerſus Sathanæ fraudes quantum nobis eſt illæſas præſeruemus, præſertim vero totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur, quæque eodem fabricante humani generis hoſte inuenta, atqua introdu-

trodu-

troducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus, ac pernicies ſequatur. Recte ſiquidem & ſalubriter fel. rec. Pius Papa iv. prædeceſſor noſter poſt alios complures ſuos, noſtroſq; prædeceſſores, qui deteſtãdum, diuina, naturaliq; lege, ac ſacris canonib. damnatũ duellorũ abuſum ſuis etiam Conſtitutionib. ſeuere prohibuerant, grauesq; pœnas contra quoſcunq; temporali ditioni S.R.E. mediate, vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non ſolũ in terris prædictis, ſed alijs vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes, ac ad id inuitantes, prouocantes, auxilium, conſiliũ, vel fauorem dantes, illiſq; aſtantes & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excõicationis, ac ſi eccleſiaſtici fuerint vltra eam, etiam priuationis oĩum dignitatum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis ſubiacere, eaſq; incurrere voluit, a quib. non niſi a Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodũ Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunq; alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiã in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellũ fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirãtur. Qui vero pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta ſacros canones, puniri debeãt: Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careãt eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quã facto dederint, aut alia quacunq; ratione ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores, excõicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneãtur, quas pęnas nouiſſimè piæ mem. Greg. Papa xiij. pariter prædeceſſor noſter extendit aduerſus illos etiam omnes, qui non publicè, ſed priuatim ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſocijſve non vocatis, & loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentib. etiam contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) non prohibuiſſent, cæteroſq; ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpectatores, etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent, ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos nõ ſtetiſſet quominus pugnarent. Verum quia cùm magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdã, præſertim tranſalpinis, ac remotis regionib. & potiſſimum vbi bella vigent, caſtrenſi, quadam, & militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum hoc ſcelus inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in bello hoſtili vbi Chriſtiani nominis, ſeu catholicæ fidei hoſtes tyrannidẽ exercent, ſiue hæreſes, & ſchiſmata impunè graſſantur, ſiue inter ſigna & caſtra militaria in carnem ſuorũ fratrum impios cõ-

uertere

uertere mucrones, quos multo ſalubrius contra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipue ipſius Domini authoritate traditos retundere, atq; a ceruicibus gregis Domini noſtræ curiæ crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti poſſumus propulſare cupientes, prædictis omnes Cõſtitutiones, ac decretum Concilij Tridentini cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pęnis, decretis, extenſionib. quarum, & quorũ omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ad verbum inſertis, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac inſuper authoritate, & tenore præmiſſis decernimus, & declaramus eaſdem conſtitutiones, ac decretum locum habere vbiq; gentiũ, & terrarum, inter quaſcũque perſonas, etiam armatas, & in caſtris, ſeu propugnaculis militantes, et vbi noſtrorum, & S.R.E. aut Catholicæ fidei hoſtium furor impunè graſſatur, vel in Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoque iuris cenſendum eſſe, ſi publico & forſan iuſto bello indicto miles aliquis contra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue alias in hoſtium caſtris, præſidijs, aut terris degentem, priuatas ſingulare, atq; inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendum, et dudum permiſſu ex condicto ad ſingulare certamen deſcendat, aut illum prouocet. Necnon ijſdem pęnis, decreto, & conſtitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamin, cum primum alteruter vulneratus fuerit, ſeu ſanguinẽ effuderit, aut certus ictuũ numerus vtrinq; illatus fuerit, vel ſi conuenerint, ut non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, ternι, aut plures hincinde pugnent. Et non ſolũ locorum Dominos, ſed etiam magiſtratus, præſides, Locumtenentes, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Caſtris, vel extra ea, in alieno, vel hoſtili ſolo, vel cum militibus exercitus aduerſariorum monomachiã in quocunq; caſu per præſentem, vel alias conſtitutiones huiuſmodi prohibitis, permittentes, vel quãtum in ipſis eſt nõ prohibentes, aut poſt admiſſum crimen veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus omnia & ſingula eius generis ſcripta manifeſta, ſeu fides vulgo appellata, quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas, ſeu libellos prouocatorios, & ad duellũ, illorumq; veluti radices, aut ſemina, vt plurimum laceſſendi aliquem ad pugnam, & ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem præbent. Dum, ſcilicet, in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicę atteſtationis, & intimationis, ſiue per authentica documenta, ſiue per vnius, plurium ve chirographum, ſubſcriptiones, aut relationes ſub prętextu, proprij, vel alieni honoris, & famę, more militari, atque, vt vulgo dicitur cauallereſco, tuendi, aut lędendi, ſiue ad illatæ, propulſatæuè contumeliæ, aut iniuriæ probationem, ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtę ad id pertinentis vel verborum, aut reſponſionum ſeries, & ordo, narratur. Vel ex ſimili abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur, aut negatur, vt qui contradixerit, is ſiue nominatim, ſiue in genere mendacij arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam conſuetudine quæritur, declaratur, aut reſpõdetur, qua mente, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,

gestum

geſtum dictumue ſit. Vel dinique offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunque ad probandum armis & verificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel non fuiſſe: Necnon quaſcunque etiam ſine ſcripto factas talium rerũ ſupradicta quoquo modo concernentium, & huiuſmodi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volentes eos omnes, & ſingulos; qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictum eſt, prædicta, vel his ſimilia, multoque magis ad certandum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas, earumve exempla dictauerint, compoſuerint, ſcripſerint, miſerint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quive alijs ad ſingulare certamen, publicè vel occultè ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta quæ manifeſta, quæque chartulæ prouocatoriæ appellantur, ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operam vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorũ aliquo ſe quomodolibet immiſcuerint, etiã ſi neque pugna aliqua, nec certamen, aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerint, neque ſcriptiones prædictæ, quæ manifeſta dicuntur, in publicum prodiderint, aut cuiquam intimatæ extiterint, ſi per eos non ſteterit, quominus publicatio, aut denunciatio fieret, Nihilominus cenſuris, & pœnis omnibus in præſenti, & alijs prædictis Conſtitutionibus, & Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis, quam ſi alijs etiam maioribus, eccleſiaſticis vel mundanis dignitatibus gradibus, & præeminentijs excellant. Quinimo de nouo etiam per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maladicimus, & execramur omnes, & quoſcunque publicè vel priuatim, palam, vel occulte, in quibuſcunque locis modis, et formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs prędictis conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſi, ſingulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes, nec non id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem præſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes aut comitãtes, vel circa chartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcunque alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccantes, huiuſque delicti ſocios, de induſtria ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quacunque tam ſuperius expreſſa, quam alia eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate; ita vt ſingulares etiam perſonæ cuiuslibet communitatis, vniuerſitatis, collegij, aut Reipublicæ quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur, ſed ſupradictos omnes, eorumque ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitionis, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ mucrone perculſos, & damnatus harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuo, priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Caſtra, & loca, in quorum territorijs id facinus ſcr-

nus ſcientibus,& tacite,vel expreſsè permittentib. aut tolerantibus Dominis, aut magiſtratib. vel Senatu,aut Populo,admiſſum fuerit,eccleſiaſtico ſupponimus interdicto,cuius interdicti relaxationem,aut excommunicationis abſolutionem,ab alio,quam a nobis,·aut pro tẽpore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia,& ſatisfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere etiam prætextu quarumuis facultatum , & indultorũ quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumq; ordinis,aut militiæ ſtatus , gradus , aut conditionis exiſtentibus,quam laicis,etiam imperiali,Regali,vel alia mundana præeminentia inſignitis,per Sedem Apoſtolicam in genere vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia,quoad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pænis alijs tam ſpiritualibus , quam tẽporalib.contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum & exercituũ , Marchiones , cæteroſq; Principes Chriſtianos, nec non Dominia Potẽtatus cõitates,& Vniuerſitates Ciuitatum , Oppidorũ , & Caſtrorũ illorũque Domecillos , & Dominos temporales,ac ẽt Militum & copiarũ tam equeſtrium quã pedeſtrium Ductores,Tribunos,Præfectos,Capitaneos in quibuſcumq; ẽt nobis & S.R.E.tẽporali iuriſdictioni nõ ſubiectis locis cõſtitutos,cuiuſcũq; gradus,præeminentiæ,& nobilitatis exiſtentes, hortamur,rogamus,& obteſtamur per viſcera D.N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eũdẽ Deum,per quem regnãt reges, & a quo principatus acceperunt,pietate,atque erga nos , & ſanctam hanc ſedem reuerentia , & deuotione, non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant , nec vllo modo conniueant,ſed hoc malum omni ſtudio,diligentia,& authoritate exterminare totis viribus procurent,& contra quoſcunq; delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet cõplices,& participes ẽt temporalibus pœnis grauiſſimis animaduertant,& per ſuos officiales,& curiæ miniſtros procedi curẽt:ſcituri ſe obſequium Deo per gratum, perq; acceptũ præſtituros,ſi quo gladio ad tutelã bonorũ,& ad propulſandos perditorũ conatus ſunt accincti , eũdẽ ad vindictã huius peccati , & ad ſumendas de hmõi criminis rei debitas pœnas exercuerint contra vero memores,ſi in re tam graui malè ſe geſſerint,ſe in diſtricto Dei iudicio rõnẽ in nouiſſimo die reddituros. Volumus ãt vt p̃ſentiũ transũpt:s,&c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica ſanctio incip. Nouis occurrentibus morbis ſtatuens pænam mortis naturalis ipſo iure incurrendam non ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum , etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios intermedios & aſſiſtentes ſimilib. pugnis & duellis,excipiuntur vero duo caſus,in quibus dicta pæna minoratur,vt in d.Pragma.ſuper qua extant cõmentaria Petri Follerij & Io Franciſci Scaglioni.

E L E C T I O.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt per Greg. X I. fuiſſe ſtatutum , ne de eccleſijs,aut monaſterijs,vacantibus, prouiſi aut translati apud ſedem Apoſtolicam conſtituti,ipſarum prouiſionum vel translationum nuntiatoribus aliquid per ſe,vel per alium dent aut promittant, ſeu promiſſum perſoluant, & impo-

imponitur excommunicatio latæ ſententiæ ipſo facto, cuius abſolutio reſeruatur Papæ, vt patet ex eius conſtitutione incip. Sollicitæ fol. 46. in Bullario.

Contra ineuntes ſpõſiones ſuper vita & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium extat Gregor. xiv. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata. *Gregor. xiiij. cõtra ineũtes ſponſiones.*

Cogit nos deprauata miſeri huius ſęculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri Põtificatus ingreſſu ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cœca dũctã cupiditate, grauiorib. peccatis diuinam Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcandala pernicioſa inferre non perhorreſcunt. Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſenſimus manere ex frequenti ſponſionum illarum vſu, quæ excõmiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionib. S. R. E. Cardinalium fieri conſueuerunt. Nam ſiue rem ipſam, quæ nedum eccleſiaſtica, ſed & ſacra, & mere ſpiritualis eſt ſpectemus, profanatio quędã rei ſacræ, & ſacrilegium quoddã inde propterea committi videtur, dum electionib. & promotionib. ſacris ac plene ſpiritualib. ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nũdinationis genus cohæret, ſiue grauiſſima peccata eorum occaſione perpetrati ſolita, & detrimenta inde prouenientia, ſpõſiones huiuſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt omnino damnandas, & prohibendas, atq; a Chriſti fidelium commercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſiquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè, per ſe, vel alium, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conantur: Alij eligendorum, aut promouendorũ honorem, famam, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionib. aut diffamationib. lædere, ac dilacerare non erubeſcunt: Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tempore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionib. ac promotionib. Spirituſſanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cauſa impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certè deſiderant ſæpe numero, & procurant, vt eligantur non ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorum electione plurimum lucri ſe conſecutores animaduertunt. Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias cõminiſcuntur, dũ ſponſionũ pretia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagũt. Nõnulli quoq; manifeſta iniuſtitia peccãt, dum fere certi eorum q eligendi, aut promouẽdi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo ab alijs id ignorãtib. pecunias per fraudẽ extorquent. Multi præterea dum vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere deducunt, repente & ex improuiſo ad inopiã rediguntur: ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia conſequuntur, quod autem deterius eſt, miſeri quidã ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataque diuinandi genera confugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo: aut quemadmodũ ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineant: illud denique omnibus notiſſimum eſt magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum,

&

& ex eo vehementem quæſtus cupiditatem; quandoque etiam in Eccleſiaſticis,& religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus: peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt)tollere,necnon delicti, & ſcandali inde,vt plurimum prouenientis occaſionem penitus,& vbique ſubmouere cupientes,ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim,& peræque omnibus interdicatur,fel.rec. Pij Papæ Quarti prędeceſſoris noſtri,qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributæ nobis a domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine,hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione damnamus,& reprobamus omnes,quaſcunque ſponſiones,promiſſiones,ſtipulationes, conuentiones, aut pacta,Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine,aut vocabulo appellatas: Quas ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ,aut priuatæ ſcripturæ,aut chirographi genere,vel per menſariorum, aut mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis,aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati,aut innominati contractus forma, aut conditione,in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentu promotionum S.R.E. Cardinalium, poſt hac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contigerit,ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur,damnata prorſus,illicita,& inualida decernimus,& declaramus,illaque ex nunc,prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus,& annullamus, ac ne de cætero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernenses ex eis tanquam damnatis,& reprobatis,etiam ſi iuramento,quod pariter illicitum,& tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari,in hoc declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ vel alias quomodolibet roborata fuerint,nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem,aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud;nec etiam quoad forum conſcientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimo ſtatuimus,& declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium pecuniarium dominium,etiam ſi ſolutæ,aut datæ, ſeu remiſſæ, vel cōdonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri:ſed quicquid pecuniarum,aut cuiuſque alterius rei in cōtractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel, vt perfertur, condonatum,aut etiam, vt ab alijs ſoluatur,mandatum exiſtat,eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis,aut oppidi,vbi ſponſiones ipſæ initæ, vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint,

ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorum pro ipſius pecunijs conſequendis competere: Ita tamen, vt ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cæperit, nec componere, tranſigere aut concordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut concordare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur, quod ſi de facto cõcordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtrã prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcumquè ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiã S.R.E. Cardinalatus præfulgeãt dignitate (præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas (omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcumque impoſterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deq; illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores aliis prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & ſedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pontificis tantum diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per ordinarios Collatores, ad quos eiuſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui in Terris, locis Ciuitatibus, ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacitè vel expreſsè fieri permiſerint, eorumque conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locumtenentes, eorumque ſingulos, qui pariter conſenſum, auxilium, conſilium vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcunque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, iudicis decreto, aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus a qua eorum nullus ab alio, quàm a Romano Pontifice, pro tempore exiſtente

(niſi in mortis articulo) quoad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integre pecuniarũ eiuſmodi occaſione perceptarum, abſolui poſſit aut debeat.

Sicque in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S. R. E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis locorum ordinarij, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque eccleſijs, ciuitatibus, diœceſibus, & locis, ab omnibus, inuiolate obſeruari curent & contra quoſcunque præſentis conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio bracchij ſæcularis. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec. conſ. 115. Couar. in reg. peccatum p. 2. §. 4. nu. 2. Lud. Molin. de contract. diſp. 508. & in terminis Vinc. de Franc. deciſ. 143. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticę ſanctiones ſimiliter fieri prohibentes excommiſſas Sede vacante, & ſuper creationes Sum. Pont. necnon, & excommiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium ſub pęnis ibi contentis ſub tit. de ſponſionib. mercatorum.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Conc. Trid. ſuper promouẽdis ad regimen eccleſiarum cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in conſiſtorio prouidetur.

3 Onus Apoſtolicæ ſeruitutis ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtoralis ſollicitudine incumbendum, vt quæ a ſacris, œcumenicisque concilijs pro cõmuni totius chriſtiani populi ſalute pie, prudenterq; ſtatuta ſunt nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores cathedralibus, ac ſuperioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nã ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui religione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandũ eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet, cum certum ſit gregis ſalutẽ magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trid. Conc. a Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaque cũ laude

labora-

laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq; excellentes, & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus: Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & perneceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate, fideliter, ac ſerio inſtituatur, vt omnis fallacia fuco ſemoto certo confidere valeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcribatur quibuſque locis, & Prouincijs, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examini, ſiue inquiſitionis ratio a Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui à prædicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, ſedis Legatis ſeu Nuntijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis aut pro tempore exiſtenti Roman. Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertium gradum incluſiue promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpitio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 1.

Seſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. 24. eodem c. 1. § quoniam.

ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In curia vero hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice diligenter, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſe conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuntio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa a qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſalem inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs, qui ob conſanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiuſdem ſacri Conc. recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atq; ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atq; examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verum, vt inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcriptũ nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio ſiquam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipſum, quam parentes eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia muneraq; aut aliquid eiuſmodi cõprobetur, admittẽdũ ac proceſſui inſerendum erit modo documentũ publicum ſeu authenticũ fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſſe prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur, ſed viri tantum

graues,

graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac ut ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriā reducet, tū iuramēti vim, tū periurij grauitatē, eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel cōmittendo, vel omittēdo rei erunt qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum, quam ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouēdorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque Canonicis ſanctionibus continentur probe cognitę eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis annum trigeſimum iam explevisse, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, uel etiam a publicis Academiis teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tēpore & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque ullæ publicæ ſcholę, neque uſus habet, ut qui ſtudiis operam nauāt, ullis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel canonū vere pollere, ut idonei ſint ad ea docenda, quæ populum chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouēdorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, uel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus ulla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Trident. Concilium ſtatuit, vt regulares a ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ

teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue definitores, aut viſitatores capitulũ generale repræſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominẽtur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem faciant eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet ſerio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debent, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt a Prælato inquirente longe diſtet, tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda, ſi quandò contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendus. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam a ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem facit de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouẽda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit quæ in ea forma continentur quam fel. recor. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formati, & ad Curiã trãſmiſſi, a Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſſime celebratum omnes Cardinales ſiue maiorem partem Collegij adeat antequam Eccleſiam proponat, vt quæ a referente Collega ſint adiutori occulta

culta fide quantum ad perſonā promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus, præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq; Regularium vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquū ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quā prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sancta Sede nominandi, ac præſentandi, vel etiam eligēdi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque per multa, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meritis pręfici diligenter curauerunt. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates prætere a, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos deniq; qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt a Deo & nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringe-

re,vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ 1591. Maij Pontificatus noſtri anno primo.

Archiepiſcopi,& Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorũ
b ordinum redeuntes,ad officia & dignitates aſſumi non poſſunt,eoſq; ſcienter *b*
eligentes iure eligendi,ac voce actiua,& paſſiua priuantur per conſtitutionem Pauli iiij.incip.In ſacra;fol.634.in Bullar. Romæ publicatã die 22. Iul. 1559.

Electio quorumcunque ſuperiorum, & officialium Regularium debet fieri per vota ſecreta,ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita erit Conc.Trid.ſeſſ.25.de regular.c.6.

b *Quando eligens indignum ad officium eccleſiaſticum,ad effectum,vt eligendi facultate priuetur,præſumatur in dubio ſcienter,vel ignoranter elegiſſe.vide Menoc. de arbitr.iud.lib.2.in addit.ad caſum 511.nu 9.vſque in finem.*

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt Decreto ſacroſ.Conc.Trid.ſeſſ.25.de refor.generali cap.3.ſaluiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ & ad continendos in officio populos valde ſalutaris, ſobrie tamen,magnaq; circũſpectione exercendus eſt cum experientia doceat ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur magis contemni,quam formidari,& perniciem potius parere,q̃ ſalutem. Qua propter excõmunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis ad finem reuelationis,vt aiunt,aut pro deperditis,ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus,præterquam ab epiſcopo,decernãtur, & tunc nõ alias,quam ex re non vulgari,cauſaq; diligenter,ac magna maturitate per epiſcopum examinata,quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, et Magiſtratus authoritate,adducatur ſed totum hoc in eius arbitrio,& cõſcientia ſit poſitum,quando ipſe pro re,loco,perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. [Et extat Pij V.ordinatio incip.] Sanctiſſimus in Chriſto pater,fol. ... in bullario volens, quod mandata, quæ in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum,aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiã,quorũ ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sanctitatis ſignatæ fuerint.) Quæ ſupplicationes rem ipſam de qua agitur,reiq; valorem,nominatim & ſpecifice exprimãt, niſi forte ſint pro eccleſijs,locis pijs,communibus, Vniuerſitatibus, Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus,quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere,tunc etenim hac ipſa perſonarum qualitate expreſſa, ita demum ferri poterit quædam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta,atque adeo inueriſimilis ſit,& tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipue in omnibus attendendum eſt) minime vulgares exiſtere,&c.

ADDI-

ADDITIO. Practica monendi generaliter maleſactores, & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfaciant vel reuelent, alias excommunicationē incurrant, necnon & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in extrauag.com.vnic.Io.22.ſub titulo de furtis. Et ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis ſub excommunicationis pœna, vide Card. Zab. Imol.& alios in clem.diſpendioſam de iudic. vbi præfatarum literarum formā notant: luculentiſſime ſcripſerunt Ioan.de Neuiz.in ſua Sylua nuptiali lib.3.in verbo monitoriæ, Philip.Prob.ad Ioan.Menoch.in c.5.de conſtitut.in 6.Nauar.in repet.c.inter verba concl.6.corrol.66.11.q.3.licet etiā aliqua pauca ſparſim tangat in Man.& in concil.7.de ſentent. excom.in antiq.Ioan.Gutierrez lib.1.canon.q.c.11.per totum, Henriquez in ſum.lib.5.de excom.c.18.quædam etiam ad propoſitū huius materiæ reperiuntur annotata per Rip.in tract.de peſte in fine à nu.121.vſque 128.& nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montius Marani in ſua praxi cap.1.& 2.per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur a reuelando numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæſtio illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius quod agendum eſt, receptis reuelationibus, an autem quis cōpelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur præter doct. in c.1.de probat. vide Sot.in 4.diſt.22.q.1.art.2.caſu 3.Nauar.in conſ.3.de cenſib. in antiq. Henriquez diſtincte & notab. in præalleg.c.18.nu.1.& 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari tamen hodie attenditur extrauagās Leonis X.in Conc.Lateranenſi vltimo ſeſſ.11.fol.179.a ter.in antiquis, & in Bullar.fol. ....tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper quod ad euitandum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque conſcientijs timoratis quod nemo deinceps a communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura huiuſmodi fuerit vel contra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam aut locū certum, aut certam a iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione cælari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum a communione illius abſtinere volumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamē huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Hanc extrauang. inter alios recitant, & declarant Nauar.in man.confeſſ.c.27.nu.35.Couar.in c.Alma mater par.1.§.2.nu.7.de ſent.excom.in 6.Henriquez in ſumma lib.13.de excom.cap.3.latiſſime Ioan.Gutier.lib.1.canon.qq.c.1.

EX-

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Regulares a ſententia excommunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Concil. Lateran. fol. . . . . in Bull. in quo etiam fuit prouiſum quod excommunacati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque & negociorũ geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxiliũ vel fauorem præſtiterint. Et ſcias quod excommunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorum, vide ſupra in verbo caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Ioan. xxij. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg. Ordin. Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendum præſertim, quia Nauar. in Man. c. 27. ſub nu. 91. Io. Guttier. lib. 3. can. q. c. 5. nu. 15. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. c. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt.

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatẽ, Ad quod, cum ſit facti potius quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmę, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionẽ dentis, depilationem capillorum modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemus, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem, vt in theatro, vel in foro, coram Rege, prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur: Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturã iuris patiatur, per hæc quidem graues videantur iniuria, & quæ ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenũ omnia diſſerantur, iudicium talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hæc proceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius quam vltra eas circa abſolutionem taliũ proce-

procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione cõfiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non fit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar. & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet. in ſum. lib. 1. c. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE COENAE DOM.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio, ſciendum eſt, quod excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici, quædam ſunt extra dictam Bullam, quædam vero continentur in ea, quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas præſertim per Nauar. in manuali conf. c. 27. tenor vero dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT.

Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Nouerint vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptum inſpecturi, quod nos Marcellus Lantes Prothonotarius Apoſtolicus, vtriuſq; Signaturæ S. D. Papæ Referendarius, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor, Romanæq; Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarumq; & cenſurarum in eadem Rom. Cur. latarum, ac quarumcumq; Literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus Literas Apoſt. S. D. N. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini ſolemniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq; Bulla plumbea cum cordula rubei, croceiq; colorum more Romanæ Curiæ pendentes, bullatas, & omni ſuſpitione carentes, ſubſequentis tenoris.

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

PROEMIVM BVLLÆ.

PAſtoralis Rom. Pontificis vigilantia, & ſollicitudo, etſi in omni Chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſiduè verſatur, tũ potiſſimũ in Catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo vnitate, atque integritate retinenda & conſeruanda, maximè elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti non

non ſint paruuli fluctuantes, neque circunferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum ad circumuentionem erroris, ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neq; ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in vinculo charitatis coniuncti, tanquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſque in terris Vicario Romano Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, a quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine perfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri hodierna die, quæ anniuerſaria Dominicæ Cenæ commemoratione, ſolemnis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gaudium, & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam, animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iuſtitiam Deo authore tueri, vetuſtũ, & ſolemnem hunc morem ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcunque Huſſitas, Vvicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cuiuſq; ſectæ exiſtant eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros, Hæreſim cõtinentes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendẽtes ex quauis cauſa publicè, vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnõ Schiſmaticos, & eos qui ſe a Noſtra, & Romani Pontificis pro tempore, exiſtentis, obedientia, pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cuiuſque ſtatus gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio vel fauore appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrum, præcipue a Monte Argẽtario vſq. ad Terracinam; ac omnes eorũ fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes & ſingulos, qui chriſtianorum quorumcunque nauibus, tempeſtate ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet) iactatis, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuſcunque generis bona tam in noſtris Tyreni, & Adriatici, quam in cæteris cuiuſque Maris Regionibus, & littoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu aliũ quemcumque prætextum excuſari poſſint.

5. Item

5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia ſeu Gabellas, præterquam in caſibus ſibi a iure; ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, premiſſis, inponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falſarios literarũ Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis ac ſupplicationũ, gratiam vel iuſtitiam concernentium, per Romanũ Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, ſeu gerentes; vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarũ, nec non falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & etiam falsò ſignantes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomina Romani Pontificis, ſeu Vicecancelarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel hæreticos, per noſtras, ſiue huius Sanctæ Sedis, ſententia expreſſe, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittũt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtamnum, chalibẽ, omniaq; alia metallorum genera, atq; bellica inſtrumenta, lignamina, canapem funes, tam ex ipſo canape, quam alia quacunque materia, & ipſam materiam, aliaq; huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholica impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus, ſtatum Chriſtianæ Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnũ, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, nec nõ hæreticos in damnum Catholicę Religionis certiores faciũt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet proſtant. Non obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs quibuſuis perſonis Principibus. Rebuſpublicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitiones, expreſſam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes, eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria ducunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hęc facientes defendunt, per ſe vel alios cuiuſcunque fuerint ordinis, præeminentię, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedẽ Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel noſtri iudicibus non habentes, illam ſibi temere vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu depredantes Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis ſeu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilan-

mutilantes,vulnerantes,percutientes,capientes,carcerantes,detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S.R.E.Cardinales,ac Patriarchas,Archiepiſcopos,Epiſcopos,Sediſque Apoſtolicæ Legatos,vel Nuncio,aut eos a ſuis diœceſibus, territorijs,terris,ſeu dominijs,eijcientes. Necnon ea mandantes,vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium,conſilium, vel fauorem.

12 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios,perſonas Eccleſiaſticas quaſcunque,vel ſeculares, ad Romanam curiam ſuper eorum cauſis & negocijs recurrentes,ac illa in eadem curia proſequentes,aut procurantes,negotiorumque geſtores, aduocatos,procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel iudices ſuper dictis cauſis, vel negocijs deputatos,occaſionem cauſarum vel negotiorum huiuſmodi,occidunt,ſeu quo quomodo percutiunt,bonis ſpoliant,ſeu qui per ſe,vel per alios directè vel indirectè delicta huiuſmodi committere,exequi,vel procurare,aut in eiſdem auxilium,conſilium,vel fauorem præſtare non verentur, cuiſcunque præminentiæ & dignitati fuerint.

13. Item excommunicamus & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos,quam ſeculares, cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a grauamine,vel futura executione literarum Apoſtolicarum,etiam forma Breuis,tam gratiam quam iuſtitiam concernentium necnon citationum,inhibitionum,ſequeſtrorum,monitoriorum,proceſſuum executorialium & aliorum decretorum,a Nobis,& a Sede prædicta,ſeu Legatis,Nuncijs, Præſidentibus Palatij noſtri & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, Commiſſarijs,alijſque iudicibus,& delegatis Apoſtolicis,emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias ſeculares,& laicam poteſtatem recurrunt,& ab ea inſtante etiam Fiſci procuratore, vel aduocato,appellationes huiuſmodi admitti,ac literas,citationes, inhibitiones, ſequeſtra monitoria, & alia prædicta capi,& retineri faciunt,quiue illa ſimpliciter,vel ſine eorum beneplacito & conſenſu,vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones, & notarij ſuper huiuſmodi literarum,& proceſſuum executione, inſtrumenta,vel acta conficere,aut confecta,parti,cuius intereſt,tradere debeant, impediunt,vel prohibent, ac etiam partes, ſeu eorum agentes,conſanguineos,affines,familiares,notarios,executores,literarum, citationum,monitoriorum, & aliorum prædictorum,capiunt,percutiunt, vulnerant, carcerant,detinent,ex ciuitatibus,locis,& regni eijciunt, bonis ſpoliant,perterrefaciunt,concutiunt, & comminantur,per ſe vel alium,ſeu alios,publice,vel occulte,quiue alias quibuſcunque perſonis,in genere vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis ſeu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant,aut recurſum habeant,ſeu gratia ipſas,vel literas a dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur,directè,vel indirectè prohibere, ſtatuere,ſeu mandare, vel eas apud ſe,aut notarios, ſeu tabelliones, vel alias quomodolibet,retinere præſumunt.

14 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes,& ſingulos,qui per ſe,vel alios,authoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum,& literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales,&

decima-

decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, alijſque Iudicibus Eccleſiaſticis auocant, illarumque cauſas ipſas proſequi volentes, impediunt, ac ſe illarum cognitioni, tanquam iudices interponunt, Quique partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum, vel conſentiendum, eos contra quos tales inhibitiones emanarunt, a cenſuris, & pœnis in illis contentis, abſolui, per ſtatutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialiũ proceſſuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuũ ad id fauorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætenſionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, vt dicunt ſupplicauerint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitime proſequantur, etiam ſi talia committentes, fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Conſiliarij, ordinarij, vel extraordinarij quorumcunque Principum ſæcularium, etiã ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15. Quive ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque perſonas Eccleſiaſticas, capitula, conuentus, collegia Eccleſiarum quarumcunque coram ſe ad ſuum tribunal Audientiam, Cancellariam, conſilium, vel parlamentum, præter Iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè quouis quæſito colore, necnon qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas ſeu quæuis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito ac colore, etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, ut alias quouis modo reſtringitur ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum, iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16. Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcumque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agentes procuratores, vel familiares, necnon conſanguineos, & affines impediunt, quo minus, ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcunque vtatur ſecundum quòd canones, & ſacræ conſtitutiones Eccleſiaſticæ & decreta conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunq; ſententias, & decreta, aut alias fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad cancellarias, & alias curias ſæculares recurrant, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia Ordinarijs, aut delegatis prædictis, decerni, & contra illos exequi, procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17. Quive

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia, & quæcunque his literis contenta, quouſq; alij huiuſmodi proceſſus a nobis, aut Ro. Pontifice, pro tempore exiſtentes, fient, aut publicentur, durare, ſuoſq; effectus omnino ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Cæterum a prædictis ſententiis, nullus per alium quam per Romanũ Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc niſi ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolui poſſit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorũuis Ordinũ, etiã Mẽdicãtiũ, ac Militiarũ, regularibus et epiſcopali, vel alia maiori dignitate ꝓditis, ipſiſq; ordinib. & eorũ monaſteriis, conuentibus, & domibus, ac capitulis, collegijs, confraternitatibus, congregationibus, hoſpitalibus, & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacumque ſcriptura, in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium, talibus, excõicatione, & anathemate laqueatis, uel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excõicationis ſententia innodamus grauius contra eos ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, proceſſuri.

Papæ abſolutio non comprehendit eos, qui à præmiſſis non deſtiterint.

Declarantes, ac proteſtantes quamcunque abſolutionem, etiam ſolemniter per uos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis, cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi, deſtiterint, ac quoad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præmittitur, ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta huiuſmodi, publicè reuocauerint, & ex Archiuijs, ſeu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionem, aut quoſcumque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum, quantocunque tempore continuatam, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac quibuſcunque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S. R. E. vndecunque & quandocunque quæſitis, vel quærendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus priuilegijs, indulgentijs, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus alijs, cuiuſcunque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamſi vt præmittitur Pontificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu locis a prædicta Sede, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, conceſſis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint, per literas Apoſtoli-

eas,non facientes plenam,& expreſſam,ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi,ac de ordinibus, locis, nõibus, proprijs, cognominibus, & dignitatibus eorum,mentionem,necnon conſuetudinibus,etiam immemorabilibus, ac præſcriptionibus quantumcunque longiſſimis, & alijs quibuslibet obſeruantijs ſcriptis,vel non ſcriptis,per quæ contra hos noſtros proceſſus, ac ſententias quominus includantur,in eis ſe iuuare valeant,vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo inſererentur,præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus,cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur,chartas ſeu membranas proceſſus ipſos continentes Valuis Eccleſiæ S. Ioannis Lateranenſis,& baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe,appẽdi faciemus. Vt ij,quos proceſſus huiuſmodi concernunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare,cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum,quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper,vt proceſſus ipſi,& præſentes literæ,ac omnia,& ſingula in eis contenta eo fiant notoria,quo in pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuerſis & ſingulis Patriarchis,Primatibus, Archiepiſcopis,Epiſcopis,& locorum Ordinarijs, & Prælatis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus,& in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiẽdo mandamus, vt per ſe, vel alium,ſeu alios,præſentes literas,poſtquam eas receperint,ſeu earũ habuerint notitiam ſemel in anno,aut ſi expedire viderint,etiam pluries in Eccleſijs ſuis,dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent,& ad Chriſti fidelium mentes reducant,nuncient,& declarent.

Quicunque audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Cæterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, alijque locorum Ordinarij, & Eccleſiarum Prælati,necnon Rectores, cæterique curam animarum exercẽtes,ac presbyteri ſæculares, & quorumuis ordinũ regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones,quauis authoritate deputati,tranſumptum præſentiũ literarum penes ſe habeant eaſque diligenter legere,& percipere ſtudeant.

Volentes earũdẽ p̃ſentiũ trãſumptis,ẽt impreſſis Not.publici manu ſubſcriptis,& ſigillo Iudicis ordinarij Rom.Cur. vel alterius pſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eandẽ prorſus fidẽ in iudicio,& extra illud,vbiq; locorũ adhibẽdã fore, q̃ ipſis p̃ſentibus adhiberet,ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ excõmunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis,declarationis, proteſtationis,ſublationis,reuocationis,cõmiſſionis, mandati,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si qs autem hoc attentare præſumpſerit indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. 10. Kal. April. Pontificatus Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat. M. Veſtrius Barbianus.

S. de Vrſinis.

Regi-

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti Milleſimo ſexenteſimo ſexto Indict. quarta die verò vigeſimatertia menſis Martij Pont. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D.N.D.Pauli Papæ V.Anno eius primo, ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ,& publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorũ S.Ioannis Lateran. & in acie Campi Floræ per nos Bernabeum Politum & Bernardinum Mazzatellum S.D.N. Papæ Curſ.

Io.B.Bagni Mag.Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis,illas ad requiſitione, & inſtantiam Mag.D.Proſperi Farinacij S.D.N.Papæ, & Cam.Apoſt.Procuratoris Fiſcalis,per D.Hieron. Fabrium noſtrum, & de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari,ac in hac publicam tranſumpti formam redigi mandauimus,decernentes,& volentes, vt huic præſenti tranſumpto,iuxta earundem Literarum, & decreti in eis appoſiti formam, continentiam, & tenorem,de cætero plena,& indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac ſi ipſæ Literæ originales exhibitæ, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis authoritate noſtram ordinariam,ac decretum interpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum fidem præſentes Literas atque præſens publicum Inſtrumentum tranſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi,ac per dictum noſtrum,& curiæ noſtrę Not.infraſcriptum ſubſcribi,& publicari mandauimus,noſtrique ſoliti ſigilli impreſſione muniri iuſſimus,& fecimus Dat.Romæ in ædibus noſtri, anno a Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti.1606.Indictione quarta, die vero 23.Menſis Martij.Pont.autem B. D.N.D.Pauli Diuina prouindentia P.P.V. Anno eius primo.Præſentibus ibidem DD.Laurero,Berſicò,& P.Ant.Catalono d.Cu.noſtræ Not.& coram nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis ſpecialiter atque rogatis.

Locus † ſigilli

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu.Cauſ.Cam.Ap.Not.& Menſ.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt.Pium 4. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe,vt iuriſdictionem habeant contra clericos ſæculares,& etiam Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos vt in eius conſtitutione incip.De ſalute §.& inſuper fol.....in bull.& infra in verbo Reſidentia: quæ facultas poſtea per Concilium Trid.fuit in pluribus ampliata ſiquidem dicti concilij vigore poſſunt epiſcopi ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo compellere opportunis remedijs,vt lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt,ſi Abbates in hoc negligentes fuerint ſeſ.5.de ref. capitu.1.2.prouidere vt Plebani, Parochi,& alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, diebus ſaltem Dominicis,& feſtis ſolennibus, & ſi ipſæ eccleſiæ eſſent nullius diœceſis,Archiepiſcopi id præſtare debent vt delegati d.ſeſ.5.capit.2.poſt princ.5.Procedere

Q 2 con-

contra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos,qui hæreſes prædicarent.d.c.2.circa finē.Quartò Deputare vicarios,& prouidere ne animarū cura negligatur in eccleſijs etiā exēptis eorū,qui priuilegia,indulta,aut deſpenſationes habēt de non reſidendo ſeſſ.6.c.2.Quintò Viſitare,punire,& corrigere clericos ſæculares priuilegiatos,vel regulares,extra monaſteria degentes,ſi deliquerint d.ſeſſ.6.c.3.VI. Viſitare,corrigere,et emēdare toties,quoties opus fuerint,Capitula exempta ead.ſeſſ.6.c.4.etiā quādo extra viſitationem ꝓcedit iuxta præſcriptū c.6.ſeſſ.7.25.de ref. Septimò Examinare vniones à 40.annis citra factas ſeſſ.7.c.6. VIII. Viſitare quaſcunq. eccleſias, quomodolibet exēptas & ꝓuidere vt reparentur d. ſeſſ.7. Nonò Cognoſcere cauſas mercedum miſerabilium perſonarū ead.ſeſſ.6.c.14.X. Viſitare hoſpitalia iux.formā cle. quia cōtingit, de relig.dom.ead.ſeſſ.c.14.XI.Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionū cōceſſarū alicuius publici criminis,vel delicti,de quo ipſe inquirere cœperat,aut remiſſione pœnæ, ad quā criminoſus per eum cōdemnatus fuerat ſeſſ.23.c.5.XII.Cognoſcere, & punire exceſſus clericorū ſæcularium exēptorū,qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tā in viſitatione, quā extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſijs reſideāt ſeſſ.14.c.4.XIII. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiā partem fructuū et dignitatū,canonicatuū,perſonatuum,portionum,& officiorum Cathedralium,& collegiatarum eccleſiarum,in quibus nullæ ſunt diſtributiones,vel ita tenues vt veriſimiliter negligantur ſeſſ.21.& 22.c.3.XIV.Preſcribere Dignitatib. perſonatib.& Off.cathedraliū,& collegiatarū eccleſiarum cōpetēs ſeruitium ab eis pſonaliter adimplendū ꝓ diſtributionib.lucrādis d.c.3.ſeſſ.22.XV. Nouas parochias erigere,& in erectis miniſtrorū numerū,prout opus fuerit augere ſeſ. 21.c.4 & vniones facere ead.ſeſſ.c.5. illaſq; quæ a 50.annis circa factæ ſunt, reuidere,& examinare ſeſſ.7.c.6.XVI. Coadiutores dare Parochis minus idoneis ſeſſ. 21.c.6.XVII.Trāsferre beneficia,& eccleſiarū refectionem ꝓcurare d.ſeſſ.21.c.6.XVIII.Cōmendata monaſteria in quibus nō viget regularis obſeruātia,& beneficia quæcunq; qualitercunq; cōmendata viſitare,& curare vt reficiantur,quæ reſtauratione indigent,vt animarum cura, & alia debita obſequia recte exerceātur ſeſſ.21.c.8.XIX. Viſitare, & corrigere Regulares in cōmendatis monaſterijs in quib.regularis obſeruātia viget,reſidentes,q ſecūdū eorū inſtituta nō viuunt, ad ſuperiores admoniti intra ſex menſes nō fecerint,& correxerint.d.c.8.ſeſſ.21. XX.Cognoſcere an diſpenſationib.q̄ a Sede Apoſtolica cōceduntur,& in cōmutationib.vltimarū voluntatū preces veritati nitātur ſeſſ.22.c.5.& 6.XXI. Exeq oēs pias volūtates ſeſſ.22.c.8. XXII. Viſitare Hoſpitalia, Collegia,Cōfraternitates laicorū,et quas ſcolas vocāt, nō tamen,quæ ſub regum immediata protectione ſunt,ſine eorum licentia, Montes pietatis,ac omnia loca pia d.c.8. ſeſſ.22.XXIII.Notarios examinare,& ſuſpendere ſeſſ.22.c.10.XXIV. Viſitare eccleſias exemptas,& q̄ in nullius diœceſis dicuntur ſeſſ.24.cap.XXV. In omnibus, quæ ad viſitationem,& morum correctionē ſpectant,procedere ſeſſ.24.c.10. XXVI. Procedere contra Capellanos regios,& habentes titulum Prothonotariatus,& contra oblatus Militiarum,& hoſpitalium, præterquam eos, qui actu inſeruiunt ſeſſ. 24. capit. 11.

XXVII.

XXVII. Prohibere ne in cõſequutione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum, &c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapientia ſimoniam, & turnorum lucra, q̃ in vſus pios non conuertuntur ſeſ. 24. c. 14. XXVIII. Redigere in Congregatione Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiam ſe redegerint, epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ. 25. de regular. c. 8. XXIX. Monaſterijs monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectis præeſſe d. ſeſſ. 25. c. 9. XXX. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis vt Monialium clauſura reſtituatur, vbi violata eſt conſeruetur iux. c. periculoſo, de ſtat. regul. in 6. renouatum ſeſ. 15. de regular. c. 5. XXXI. Reſcindere conceſſiones iuriſpatronatus ex augmento dotis, vel alia ſimili cauſa a 40. annis citra acquiſitas, & in poſterum acquirendas ſeſſ. 15. de ref. c. 9. XXXII. Procedere & punire concubinarios, poſt quam admoniti non reſipuerint iux. formam traditam ſeſſ. 25. de ref. c. 14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt, præterea extare conſtitutionẽ S. D. N. D. Clementis viij. ſuper executione decreti Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 14. contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatum die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea, quæ in Sac. Trid. Conc. prouide conſtituta ſunt, ab ijs, ad quos ſpectat, inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſanè conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunq; regularis non ſubditus epiſcopo, intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuere puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, ipſe a ſuo item ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab epiſ. puniri poſſit. Verũ quia experientia cõpertum eſt interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſsè procedi cum. n. epiſcopus inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, a ſuo ſuperiore puniri, ſæpè fit, vt ſuperior regularem delinquentem, ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiã ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec vlterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione epiſc. certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab epiſcopo puniri poteſt, cum extra ipſius diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decre. executioni, quantum cum Domino poſſumus, fauore, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretatum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcunque ordinis, & inſtituti regularium, etiam mendicantium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, &

ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipſorum, regularem non ſubditum epiſcopo intra clauſtra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, epiſcopo inſtante intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat, ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretum ipſum in omnib. & per omnia exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem nō animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſc. diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atque authoritate decernimus vt ſuperior inſtante epiſcopo, intra terminum, ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & ſub inhabilitatis ad illa, & alia poſterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ, & paſſiuæ vocis, ad quas a nemine prærerquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem a loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quod deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem ſeuere animaduertere poſſit & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in iure communi c. omnes baſilicę 16. q. 7. c. cum perſonæ de priuileg. in 6. ſuper omnes de diœceſi exceptis exemptis c. ſanè, & ibi gl. de exceſſ. præla. & propriè Sedis Apoſtolicæ eſt eximere gl. in c. 1. ver. exemptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſib. iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciuntur glo. in d. c. 1. in ver. inſtituta, & in clem. 2. c. fi. in ver. puniti de pęnit. & remiſſ. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium eſt tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum, vide tex. in c. ex parte de priuileg. & in c. Si Papa eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 713. An autem pendente lite inter epiſcopum & aliquem ex ſuis clericis, exemptus exiſtat clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. dec. 5. ſub tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum c. 3. & c. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Coua.

plures

plures explicans aſſertiones de teſtam. etiam tanquam Sede Apoſtolicæ delegati Conc. Trid. ſeſſ. 22. de ref. cap. 8. in princ. Id etiam agere valet Officiũ Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij V. Bullę applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij. 1596. fol. 1605. in Bullario incip. Exigit & infra.

Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus, ꝙ tam in alma Vrbe noſtra quã in alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis reperiuntur multa legata a pijs teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarum, & recitationis Diuinorum Officiorum, necnon erogationis eleemoſynarum diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs. Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaq; legata hæredũ auaritia, ſeu alias per triennium retroactũ executioni debitę demandata nõ fuerint, volenteſque &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c. [Super qua Bulla, & alijs dubijs æditę fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpè in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & Iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricę conceſſa de legatis hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quę intra annum ab hęredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta, non fuerunt vſque ad triennium computandum a die mortis, quinta pars tãtum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta nõ ſint, eidem Fabricę medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter a die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamque fore in his Bullam fel. rec. Pij Papæ V. ſub Datum 11. Kal. Ianuarij. 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relicti ſimilibus, quę intra ſtatutum à teſtatores, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis miſſarum, Diuinorum Officiorum, erogatione eleemoſynarum aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hobdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati, erant, aut tenebantur, auaritia, pro prætetito adimpleta cum effectu, non ſunt tũnc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non

ſoluta, fabricæ debeantur. In futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus a monaſterijs, capitulis, Cappellanus, ſeu alijs legatarijs præcepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorum off. in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiam minime celebrantur propter ipſorum legatorum negligentiam, ſeu impotentiam nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab illis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij, quibus a principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erāt, aut a principio quidem capaces exiſtebant: ſed propter regulę mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim ſub die 28. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiā ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animę, non autem effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hęredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita vt ad Fabricam, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relictas, ita vt etiam ab ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia, vt accepimus, ſæpe huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant, ex quibus ſi quinta, aut medietas reſpectiuè pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione

inchoata

inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnino fraudis occaſio auferatur dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum priorum relictorum fructus percipiant ad quotum reſtitutionem non teneri prætendũt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Iccirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos teneri, & obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex relegata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere poterunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debita executioni demandari non poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco a teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentiam ad Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat declaramus, vt grauatis certas competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis aut pro obtinenda a Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter a Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdũ eo vſque habẽdi cupiditas accreſcat, vt nõ vereãtur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas cõfringere, aut alias, Fabricã ipsã defraudare, Declaramus cõtra huiuſmodi falſarios, cõplices aut quouis modo culpabiles, omnibus, iuris, & facti remedijs procedi debere; etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas & pœnas incidiſſe, mulctas, & pænas ad fabricę vtilitatem cõuertẽdas fore, iuxta eiuſdẽ fabricę priuilegia.

Tandem teneri hæredes, qui intra ſtatuta a iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem faciendum legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quominus etiam vltra vires hereditarias teneantur, Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſe ipſos immiſcendo, cum legatariis quaſi contraxiſſe videantur, non debẽt beneficio legis par frui, quam contemnendam eſſe cenſuerunt, niſi a S. D. N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerit.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & vt iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam

per

per ſecretarium noſtrum in membranis redigi,ſolitoq ſigillo ſubſignari. Datú Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo Pontificatus S.D.N.Clementis Papæ Octaui Anno eius 7.

Ad fauorem etiã prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IV.per quẽ datur facultas Collegio,& deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcunq. Notarios ad aperiendũ, & oſtendendũ teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris fol.728.in Bullar.incip.Et ſi per diuerſus & infra.

De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Commiſſarijs,vt ſub pæna excommunicationis latæ ſententiæ, ac alias, iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, penes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur,poſt annum a die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis, ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium concedimus,& indulgemus. Sicque in præmiſſis &c. Non obſtantibus &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V.fuit prouiſum,quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſa Fabricæ ſancti Petri faciant rem iudicatam in ea parte,in qua ſunt conformes,& commiſſiones appellationum quæ concederentur,intelligantur cum clauſula,ſine præiudicio executionis duarum conformiũ,vt in eius Bulla incip. Et ſi omniũ litiũ &c.fol.1066.in Bull. habetur.

De erectione collegij Fabricæ Baſilicæ S.Petri de Vrbe,eiuſq; Officialibus facultatibus,iuriſdictione,indultis,exemptionibus vide conſtitutionem Clem, vij,incip.Admonet nos &c.fol.2092.in Bullar,

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de cathedralibus canonicatibus, dignitatibus & alijs quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis,curam animarum habentibus ex Concil,Trid,decreto ſeſſ.24.c.1,& 12.de refor,gener,

In Concilio Prouinciali, & Synodo diœceſana emittitur etiam ab his qui iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc,Trid, ſeſſ.25.c.2, de refor,gene. Quicunque de monaſterijs,conuentibus,domibus,& alijs quibuſcunque locis regularium quoruncunque ordinum, etiam militiarum quocunque nomine vel titulo prouidentur ex Pij 4. conſtitutione de anno 1564. Idibus Nouembris incip.Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trid,diſpoſitionem, omnes,quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & alijs

qui-

quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere,ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quibus de monaſterijs, Conuentibus Domibus,& alijs quibuſcunque locis. Regularium quorumcunque Ordinum etiam Militiarum, quocunque nomine,vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc,vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur,vnicaque,& certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari,& vbique gentium per eos,ad quos ex decretis ipſius Concilij,& alios prę dictos ſpectant,recipi, & obſeruari, ac ſub pęnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri authoritate Apoſtolica tenore præſentium directè præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione doctorum,& per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſore altera eius conſtit. prouidit eodem die,& anno incip. In ſacroſancta,fo.829.in bullar. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, his procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum non ſolùm ab apertis rapacium luporum, vndecunque caudis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam a magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidijs, per prouidũ paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus,ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cũ Deo poſſumus,vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sãctiſſimi Vatis oraculum,timor Domini,ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur,ſapientiæ ſit initium,& qui, vel in ſcientijs proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumque largitorẽ deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraque ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Iccirco hanc fidei puritatem, ſcientijs,doctriniſque quibuſlibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorum adoleſcentiũ res nouas audiendi cupidorum, ingenia,in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos imprudenter impingãt occurrere cupientes,Motu proprio,& ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine quod deinceps nullus Doctor,Magiſter, Regens,vel alius cuiuſcunque artis,& facultatis profeſſor,ſiue Clericus,ſiue Laicus,ac Sęcularis,vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit,in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatibus,aut Gymnaſijs publicis,aut alibi ordinariam,vel extraordinariam Lectoris cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu alias Theologiam,Canonicam,vel ciuilem cenſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grammaticam,vel alias liberales artes,in quibuſcunque ciuitatibus, Terris, oppidis, ac locis,etiam in Eccleſijs, Monaſterijs, aut conuentibus Regularium quorũcunque, publice, vel priuatim quoquomodo profiteri,ſeu lectiones aliquas,in facultatibus huiuſmodi habere vel exercere. Neque Doctores ipſi, aut Vniuerſita-

uerſitatum,ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores Cancellarij,vel alij Superiores,ſed nec etiam palatini comites, aut alij particulares facultatem eruditos viros ad eoſdem gradus promouendi,etiam a nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecunque habentes ſcholares,tam Laicos,quam clericos,& cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunq; quantalibet eruditione præditos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiẽdum recipere,& admittere,Neque Doctores,Magiſtri,& ſcholares ad electionem alicuius in Rectorem,vel Cancellarium vniuerſitatis,aut Gymnaſij procedere, Nec ipſi ſcholares, vel alij quãtumlibet docti,& alioquin habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem,palam,vel priuatim recipere ualeant,Niſi Doctores videlicet, ac Regẽtes,Magiſtri,& alij profeſſores iam ad cathedras,& lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra ſex menſes a die publicationis præſentium computandos,reliqui uero ad cathedras,& alias lecturas,ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum ſuperiorum, Eligendi autem in Rectores, uel Canc.ante illorum electionem,uel ſaltẽ admiſſionẽ ordinarij loci,uel eius in ſpiritualibus Vicarij, ac promouendi ſcholares,& alij præfati,ante illorũ promotionẽ in eiuſdem Ordinarij,ſeu eius Vicarij,aut Doctorũ aliorumve promouentium manibus, præuio etiã proceſſu, vel debita informatione, quãtũ eis ſufficere videbitur ſuper Religione fideq; Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundẽ per ipſos locorũ Ordinarios,uel eorũ Vicarios rite facta præcedente,eandẽ Catholicã fidem,verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem cõceptis palam,& ſolemniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentũ publicum cõfici,ac de proceſſu,ſeu informatione, & fidei profeſſione in priuilegio Doctoratus,vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio;& relatio fieri debeat authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus,& ordinamus. Ac omnibus,& ſingulis earundem Vniuerſitatũ,& Gymnaſiorũ Rectoribus, Doctoribus, & aliis ſuperioribus, ac alias facultatẽ doctorandi habentib.cuiuſcunq; ſtatus,gradus, conditionis, & præeminentiæ ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarcali, uel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore,ac Ducali,vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant,ne quem in Vniuerſitatib. Ciuitatib. Oppidis, uel aliis locis ſibi in ſpiritualibus,vel temporalibus ſubiectis,aliter Cathedras,aut alias lectiones retinere, conſequi vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur in uirtute Sanctæ obedientiæ,& ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quoad Antiſtites,quo uero ad inferiores ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omnium, & ſingularum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum,& inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda,eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius,inhibemus; Ac quaſcunq; receptiones,promotiones, electiones,& admiſſiones abſque proceſſu certaque de religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (ut præfertur) præcedente, pro tẽpore factas,nullas,inualidas,nulliuſq; roboris, uel mométi eſſe,neque cuiquã in iudicio,uel extra ſuffragari poſſe,ſicque per quoſcunque iudices,& cõmiſ-

ſarios,

-arios,quauis authoritate fungentes,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate,iudicari,diffiniri debere,ac quicquid ſecus à quoquam quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter attentari contigerit,irritum,& inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis fidei hęc eſt.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentē factorem cęli,& terræ, viſibilium omnium,& inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filiū Dei vnigenitum,& ex Patre natum ante oīa ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deū verū de Deo vero,Genitum non factum, conſubſtantialē Patri, per quem oīa facta ſunt. Qui propter nos homines,& propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis,& incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine,& homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato,paſſus, & ſepultus eſt,& reſurrexit tertiā die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuòs, & mortuo,cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum dn̄m,& viuificantem qui ex patre,filioque procedit. Qui cum Patre,& Filio ſimul adoratur,& cōglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum,& expecto reſurrectionem mortuorum,& vitam venturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas,& eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiuſdem eccleſiæ obſeruationes,& conſtitutiones firmiſſime admitto,& amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto;nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam,& interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè,& proprie ſacramenta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta,atq; ad ſalutem humani generis, licet nō omnia ſingulis neceſſaria,ſcilicet Baptiſmū,Confirmationē,Euchariſtiā,Pœnitentiā,extremā Vnctionem,& Matrimonium,illaque gratiam conferre, & ex his baptiſmum,confirmationem,& ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia,& ſingula,quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo definita,& declarata fuerūt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium & propiciatorium ſacrificium pro viuis,& defunctis,atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere,realiter,& ſubſtantialiter corpus,& ſanguinem,vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Con-

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter,& ſanctos,vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe,eoſque orationes Deo pro nobis offerre,atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti,ac Deiparæ ſemper Virginis,nec nõ aliorum Sanctorum habendas,& retinendas eſſe,atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem,& magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum principis ſucceſſori,ac Ieſu Chriſti vicario,veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris canonibus,& œcumenicis concilijs,ac præcipue a ſacroſancta Tridentina Synodo tradita,definita, & declarata, indubitanter recipio,atque profiteor,ſimulque contraria omnia,atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas,& reiectas,& anathematizatas, ego pariter damno reijcio,& anathematizo.

Hanc veram catholicã fidem,extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor,& veraciter teneo,eandẽ integrã, & inuiolatam,vſq; ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime,Deo adiuuante retinere, & confiteri,atque a meis ſubditis,ſeu illis,quorum cura ad me in munere meo ſpectabit,teneri, doceri, & prędicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo,voueo,ac iuro: ſic me Deus adiuuet,& hæc ſancta Dei Euangelia.

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FACIENda, iuſſu fel.rec.Greg.Papæ xiij.edita.

EGo firma fide credo,& profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei quo Sancta Romana Eccleſia vtitur,videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentẽ factorem cęli,& terræ, viſibilium omnium,& inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filiũ Dei vnigenitum,& ex Patre natum ante oĩa ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine; Deũ verũ de Deo vero,Genitum non factum, conſubſtantialẽ Patri, per quem oĩa facta ſunt. Qui propter nos homines,& propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis,& incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine,& homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato,paſſus, & ſepultus eſt,& reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuo,cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum dñm,& viuificantem qui ex patre,filioque procedit. Qui cum Patre,& Filio ſimul adoratur,& cõglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum,& expecto reſurrectionem mortuorum,& vitam venturi ſæculi. Amen.

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra œcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis, & Orientalis, Eccleſiæ diffiniuit & declarauit, videlicet; quòd Spiritus ſanctus a Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuumque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica Spiratione, procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendat, vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundum Græcos quidem, cauſam, ſecundum Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut & Patrem. Cumque omnia quæ ſunt patris ſunt, ipſe Pater Vnigenito Filio ſuo gignendo dederit præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius a Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamque verborum illorum, Filioque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo, ſiue fermẽtato pane triticeo corpus Chriſti veraciter cõfici Sacerdoteſq; in altari ipſum Domini corpus cõficere debere, vnumquemq; ſ. iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi vere pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari: & vt a pœnis huiuſmodi releuentur prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum, ſ. ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelib. pro alijs fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtitutæ. illorumq; aĩas qui poſt Baptiſma ſuſceptũ, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas ẽt quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cęlum mox recipi, & intueri clare ipſum Deũ trinum & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem aĩas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt mox in Infernum deſcendere, pęnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri principis Apoſtolorum, & verum Chriſti vicarium totiuſque Eccleſiæ caput, & oĩum Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis ęcumenicorum Conciliorum, & ſacris canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia oĩa, quæ decretis ſacræ ęcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica eccleſia, etiam vltra contenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit, atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto & amplector.

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum

ſcriptu-

ſcripturarum, admitto, nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoq; ſeptem eſſe vere, & proprie ſacramenta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atq; ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſ. Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiā conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq; & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerūt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atq; in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe illarumque vſu Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici, B. Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulq; contraria omnia & ſciſmata atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholica Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quā in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandē integrā, & inuiolatā vſque ad extremū vitæ ſpiritum, cōſtātiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem. Spondeo, Voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

FO-

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra perſonas eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes extat decretalis Innocentij tertij relata in c. ſi diligenti, de foro compet. quæ fuit innouata, & ampliata per Martinum Quintum fol. 62. in bullario tenoris ſequentis. Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumve præſumptionem refrenandam, ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas procliuior ſit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculoſius in alios deriuatur. Propter, qđ ad præſidentis officiũ pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitię, quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sane ſicut diſplicenter accepimus nonnulli diuerſorum regnorum, & terrarum iudices, alijque officiales laici, & laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laicis in clericos & eccleſiaſticas perſonas, & illorũ bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi (quod aſſerant in ſuis dominijs ad ſe pertinere) coercere, via facti, q̃ vere, & ficte attentata afferuntur ẽt in quocunq; loco ſacro vel religioſo quantumcunq; Deo dicato, ex quacunq; cauſa ẽt ſi rõne delationis corporis Chriſti, collationis ſacramẽtorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum venditionis factarũ, aut aliarum rerum, & bonorum ad eccleſias, & eccleſiaſticas perſonas pertinentium quocunque, ẽt ſi ſola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad ſe p eos recurratur, cognitionẽ ad ſe ſpectare ꝓ eo quod factum, & nouitas, quæ prætendũtur ẽt ſine alia violentia, quamuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro, ſiue religioſo, eo quod immediate, vt prætendũtur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros eccleſiæ, & perſonas eccleſiaſticas, quantumcunq; res, cauſa vel occaſio vnde pendeant, & deriuatur, pia ſacra, vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt. Necnon procuratores fiſcales in curijs temporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nonnulli prælati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam & elationem dati, ad ſuperandum, ſibi ſubijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias perſonas eccleſiaſticas, & religioſas, habent plerumque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatib. caſtris, & locis, authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices alios laicos reſpondent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcunq; eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus & concernentib. immediate eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus, eccleſiaſticis, ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pęnis temporalibus faciunt & procurant, & ſi ſecus fecerunt, emendam pecuniariam, exceſſiuã exigere, ac vaſtatores in domibus, & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa perſonaſq; eccleſiaſticas iocalibus, & paramentis eccleſiaſticis, & bonis mobilib. ac alijs ſpoliare, illaq. vẽdere, & alienare, fructus quoque & prouentus ad temporalitatem ad manus ſuas ponere, necnon diuerſas iniurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur in Dei offenſam, aĩarũ ſuarũ periculum, eccleſiaſticæ libertatis

vilipendium, & plurimorum grauamen, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac concilij Mileuitan. ac fe. re. Innocentij Papæ tertij prædeceſſoris noſtri cõſtitutionibus ſuper hoc editis, authoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuò duratura tenore præſentium ſtatuimus, decernimus ac etiam ordinamus, quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſæculares, & regulares ordinum quorumlibet quacunque exemptione ſuffultæ etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam, collegium vel conuentum in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcunque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel alias ad finem, ſiue iudicium ſæculare directè, vel indirectè (de qua in foro eccleſiaſtico ordinari conſueuerit, poſſit vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit, cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio ſiue, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ excommunicationis, capitula verò, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, et ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcunque quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & compelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes & ſingulos iudices, & executores, communitatis, dominia, laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter apparet huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcunque præeminentiæ dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis exiſtat, ſæculares perſonas eorum videlicet ſingulos officiales, quocumque nomine cenſeantur, & conſiliarios & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales per petratores exiſterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulluſque ab eadem ſententijs per alium, quam per Romanum pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit, & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus authoritate memorata, quodque etiam procurator fiſcalis cauſarum, curiæ cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe vel alium, ſeu alios agere, & procedere poſſit, & valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim a Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de eorum proprijs nominibus, ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet conſtitutionibus priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis de quibus etiam plena, & expreſſa

ac de

ad verbum in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo &c. noſtrorum ſtatuti, decreti, ordinationis, & voluntatis infringere &c. Datum Romæ apud ſanctos Apoſtolos Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. conſtitutio tenoris ſequentis.

Clementis Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

Si qua, & circumſpecta Romani Pontificis prouidentia inter cætera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam ſolicitè proſpicere, & cauere debet, ne ſeculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim hoſpitalis S. Ioannis Hierosolimitani, pro fidei Catholicæ aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſione aſſidue laborantes ſub prætextu criminis aſſaſſinij ultra quam deceat manus extendat. Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis atque incommodis, quæ de cætero euenire poſſent opportuna ratione obuiare volentes, & ut milites Religioſi, ac perſonæ hoſpitalis prædicti in ſuis immunitatibus, & priuilegijs, vt par eſt conſeruentur illæſi. Motu proprio, non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris temporibus, valitura conſtitutione, Decernimus; declarationem criminis aſſaſſinij ad iudicem eccleſiaſticum omnino pertinere, ideoque omnibus, & ſingulis quarumcunque ciuitatum, Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominiorum curijs Tribunalium, Magiſtratibus, necnon Gubernatoribus, poteſtatibus, officialibus, & Miniſtris cæteriſque perſonis quacunque etiam Regalli, imperiali, & alia authoritate, & poteſtate, fungentibus, & functuris authoritate Apoſtolica tenore præſentium districtè prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ, à qua non niſi a Romano Pontifice, præter quam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, alijſque pænis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quemcunque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant ex nunc de cætero in perpetuum contra aliquos dicti hoſpitalis Fratres, Milites, ac Religioſos, Donatos, Familiares, ſeruitores; necnon presbyteros ſeculares eorum eccleſijs inſeruientes dum eis inſeruiant, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen commiſerint, neque ad pænarum exequutionum deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiuncto ſibi loci epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium cōmiſiſſe, non obſtante quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in contrarium forſan quomodolibet vigente. Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudices, & commiſſarios eccleſiaſticos & ſeculares quauis etiam imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane quiquid ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel

ignoranter contigerit attentati. Non obſtãtibus pręmiſſis ac quibuſuis conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, etiam in corpore iuris clauſis, nec non ſtatutis,legibus, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque,indultis,& literis Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi curijs tribunalibus, magiſtratibus, & alijs ſu pradictis,eorumq; iudicibus,ac alijs ſuperioribus,& perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis,ac cum quibuſcunque clauſulis, decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſſis,confirmatis,& innouatis, quibus omnibus etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio facienda eſſet illarum huiuſmodi tenoris præſentibus pro plene,& ſufficienter expreſſis habentes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris latiſſime hac vice ſpecialiter,& expreſſe derogamus,cæterisq; cõtrarijs quibuſcunque; volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur,quæ præſentibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſę. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die xviij. Decembris 1595. Pontificatus noſtri anno Quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ apud Impræſſores Camerales. 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt text. in capit. 1. de homi. in 6. Diaz. in prac. crimi. cano. in verbo per aſſaſſinos alios interfici mãdantes: vbi Igna. Lopez in additio.& nota declarationem criminis aſſaſſinij contra perſonas eccleſiaſticas ad iudicem eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in pract. cri. q. 36. ſub nu. 51. Capic. deciſ. 112. & 555. ſub nu. 25. Gram. vote 8. & 11. poſt doc. in d. c. 1. de homi.& dicuntur aſſaſſini etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vin. de Franc. deciſ. 176. quibus adde Menoch. de Arbitra. Iudic. lib. 2. centu. 4. caſu 360. ſub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. c. 1. de homi.& quando punitur affectus, effectu non ſequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo latino loci ordinario, in quo degunt cap. quod tranſlationem, de tempo. ordin. facit tex. in c. quoniam, de offi. ord. & ſacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erant in minoribus ca. cum olim, de cler. coniug. c. quæſitum, de pœn. & rem. & ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum. & eccleſiaſticæ derogant honeſtati c. fin. de baptiſmo. Et de reformatione græcorum, eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ æditę Conſtitutiones tenoris ſeq.

Per breuis inſtructio ſuper aliquib. ritib. græcoũ ad Reuerẽdiſſimos Patres DD. Epõs Latinos in quorũ ciuitatibus, vel diœceſib. græci, vel Albaneſes græco ritu viuentes degunt; ac literæ quædã Apoſtolicæ ad ipſos gręcos, & eorũ ritus pertinentes, nec nõ forma profeſſionis Fidei orthodoxæ a Gręcis ad vnitatẽ S. R. E. venientibus faciẽdæ, Mãdato Sanctiſſ. D. N. D. Clemẽtis Papæ viij. ſimul excuſę Romę apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. uſque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt, & poſt orationem, &c. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſque ad uerba, poſtea facit ſacerdos figuram circuli &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos a presbyteris Grecis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela, & ſub conditione id faciant (videlicet ſi es confirmatus ego te non confirmo, ſed ſi nō es confirmatus ego conſigno te ſigno crucis† & cōfirmo te chriſmate ſalutis† in nomine Patris, & Filij, & Spiritusſancti) præſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramētum, quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno ſi tamen aſſeruatum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquendi, vel alias exiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ fer. 5. Cœnæ Domini, ut deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab epiſcopis Latinis conſecrata benè erit, ſin minus tolerentur eorum thioni, ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vt latini habeant, niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci catholici poſſint Latinos abſoluere. Vtantur forma abſolutionis in generali Conc. Flor. præſcripta, & poſtea ſi voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quā pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque vxor ſimul & eodem tempore eidē presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta conſeruetur in eccleſia, ut illa fideles aſpergantur. (Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta, præter chriſma ab epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum & ſacrameatorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autem, quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benedici poteſt, cogantur accipere. Prohibeantur vero ab epiſcopis Græcis externis ſciſmaticis, ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentib. illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinari ab epiſcopis ſchiſmaticis, alias rite ordinatis ſeruata debita for-

ma,recipiunt quidem ordinem, ſed non executionem.

Proinde ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, correcti, vel emendati reconciliandi ſunt, & abſoluendi cum pœnitentijs ſalutaribus,dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatoris abiurent in iudicio,vel publice, vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè ſuſceptis miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta authoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro alijs ſacramentis conferendis,ſed detinendi quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſuper conſulatur,& reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini diœceſani ad ſacros ordines promoti,ſuſpenſi ſunt,& ſi ſuſpenſi ſuis ordinibus miniſtrauerint, efficiuntur irregulares,ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem a ſancta ſede Apoſtolica obtineri oportet.

Si eps̄ Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illū antea confirmare,ſaltem ſub conditione videlicet, Niſi es confirmatus, &c. vt ſupra.

Presbyteri vidui,ſeu vxoribus orbati,habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum, vt decretum Sacri Generalis Conc. Tridentini de reformatione matrimonij vertatur in linguam græcam vulgarem, & in locis & parochijs Græcorum, Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, ſeu diuortia quoad vinculum fieri nullo modo permittant,aut patiantur,& ſi quę de facto proceſſerunt,nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus,vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit quiſque coniugum in ſuo ritu.

Catholico tamen patris manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum,niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante ſacrum Sacrificium, ſeu ſanctam Miſſam celebrandam vel per hebdomadam,vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur,etiam a filio Spiritum ſanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare,niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam, quia tunc oportet etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate,vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſæculares Græci abiurati ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Toleran-

Tolerandus eſt apud græcos vſus carnium die Sabbathi, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto, ex antiqua traditione non teneãtur, ſed duntaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel alia à Diœceſanis, vel in Iubileis à Summo Romano Põtifice indictis, die Sabbathi in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viij. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationẽ ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta, & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, et Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretali, literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes, ac etiam profeſſio orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit, Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Car. S. Seuerinæ.

INNOCENTII PAPÆ IV Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculañ. Apoſtolicæ Sedis Legatũ in Regno Cypri, quæ extat in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolarari, vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicæ profeſſione fidei atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos cæteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis præcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in unum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtique anxiè noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad Catholicam reduceret

duceret vnitatem, vt cum reliquis orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinę ſalutaris haurirent, tunc ipſi eccleſiæ prouenirent magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminara concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis: tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo, tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valdè bonum, & iucundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lætitia nouæ iucunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnulli Græcorum iam dudum ad deuotionē Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reuerenter obediunt, & intendunt, licet, expedit, vt mores ac ritus eorum quantum cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientię pręſeruemus, quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sane inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortam, & eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plenè, ac prouide per tuas literas intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriem, & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cætera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes,
1 & meditantes, ac deliberantes ſuper his, prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdem Regni in vnctio-
2 nibus, quæ circa baptiſma fiunt, morem eccleſiæ Romanę teneant, & obſeruent. Ritus vero ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat, ſiue non, quantum ad baptiſmi efficaciam vel effectum non multū
3 referat, toleretur. Nec refert etiam vtrum in frigida, vel calida aqua bapti-
4 zent, cum parem vim, & effectum in vtraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur. Soli autem epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio non debet, niſi per epiſcopos exhiberi, quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices gerunt epiſcopi, per manus impoſitionem quam confirmatio, vel frontis chriſmatio rapræſentat Spiritum ſanctum tribuiſſe legun-
5 tur. Singuli quoque epiſcopi in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſecundum formam eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem & oleo oliuarum. Nam Spiritus ſancti donum in Chriſmatis vnctione confertur; Et columba vtique, quæ ipſum deſignat ſpiritum, oliuę ramum ad arcam legitur retuliſſe, ſed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Gręci potius ſeruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vna cum Archiepiſcopis & epiſcopis eius ſuffraganeis. & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma conficiant in ta-
6 li eorum conſuetudine tolerentur. Nullis autem per Sacerdotes, vel Confeſſores; pro ſatisfactione pœnitentię vnctio aliqua ſolummodo iniungatur.
infirmis

7 infirmis vero iuxta verbum Iacobi Apoſtoli vnctio exhibeatur extrema. Por-
8 rò in appoſitione aquę, ſiue frigidę, ſiue calidę, vel tepidę in altaris ſacrificio,
ſuam ſi velint conſuetudinem Gręci ſequantur, dummodo credant, & aſſerãt,
quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraq;. Sed Euchariſtiam
9 in die Cœnę Domini conſecratam, vſq; ad annum, prætextu infirmorum, vt de
illa videlicet ipſos communicent, non reſeruent, liceat tamen eis pro infirmis
ipſis corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies, & non longiori tpis ſpa-
tio cõſeruare, ne per diuturnam ipſius reſeruationẽ, alterius forſitan ſpeciebus
reddatur minus habile ad ſumendũ, licet veritas & efficacia ſemper eadẽ om-
nino remaneat, nec vlla vnquã diuturnitate, ſeu volubilitate temporis euane-
10 ſcat. In celebratione vero ſolemnium, & aliarum Miſſarũ, & de hora celebran
di eas, dummodo in confectione, vel conſecratione formam verborum a Dño
expreſſam, & traditã obſeruent, & celebrando non tranſgrediantur horã nonã,
11 ſuam ſequi conſuetudinẽ permittantur, Sacerdotes autem dicant horas cano-
nicas more ſuo, ſed Miſſam celebrare, prius quam officiũ matutinale comple-
12 uerint, non præſumant. Promouendi verò ad Sacerdotium, & presbyteri, qui
præficiendi fuerint eccleſiarum regimini, examinentur antea diligenter ſi præ
cipuè de horis canonicis, & Miſſarum officijs, ſecundũ diſtinctionem temporũ
exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non niſi digni, & idonei admit
13 tantur. Cæterum vnuſquiſq; ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolũ, aut ſaltem
ſtanneo calice ſacrificet, habens corporale de lino candidũ, & nitidum, & altare
mundis veſtimentis opertum, vel decentib. paramentis. Mulieres autẽ ſeruire
14 ad altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omnino, De ieiunio
15 verò die Sabbathi Quadrageſimali tempore, quamquã honeſtius & ſalubrius
Græci agerent, ſi ſic toto illo tẽpore abſtinerent, vt nec vnico die inſtitutum a
ſe ieiunium violarent, teneant, & ſeruent pro libito morem ſuum. Sacerdotes
16 quoq; coniugati, & alij quibus parochiarum cura, vel eccleſiarũ parochialiũ
regimen per epiſcopos ſuos committitur, licitè, ac liberè poſſint parochianorũ
ſuorum confeſſiones audire, ipſiſq. pœnitentiam iniungere pro peccatis: quia
cui licet, vel conceditur, quod eſt maius, competit nimirum, nec negari conue-
nit, quod eſt minus: liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis viros alios idoneos coad-
iutores, & cooperatores habere in audiendis confeſſionibus, & pœnitentijs in-
17 iungendis, ac cæteris quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſque in his per
eorum diœceſes abſque Sacerdotum ipſorum præiudicio, & grauamine com-
mittere vices ſuas, cum propter occupationes multiplices, & occaſiones varias
poſſit contingere, quod nequeant per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi
18 per ſe ipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta committit,
quin ſit mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam forni-
carios, quam adulteros a regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hæc volu-
19 mus & expreſsè præcipimus, quod epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum
morem eccleſiæ Romanæ de cætero conferant, cum hucuſque tres de minori-
bus circa ordinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam
ſunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem ſic ſu-
20 ſceptis ordinibus tolerentur. Quia vero ſecundum Apoſtolum, mulier mor-
tuo

tuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam ha-
beat facultatem, ſecundas & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non re-
prehendãt aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illas approbent inter per-
ſonas, quæ alias licitè ad inuicem matrimonio iniungi poſſunt.
21 Secundo tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniam
22 apud eos cõſueuerunt cõtrahi matrimonia inter perſonas cõtingentes ſe iuxta
eorũ computationem octauo gradu, qui ſecundum computationem, & diſtin-
ctionem graduum, quã nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſuma-
tur deinceps firmiter prohibemus; diſtricte præcipientes, vt cum in vlteriori-
bus gradibus licite matrimonia cõtrahantur, in prædicto quarto cõſanguinita-
tis, vel affinitatis gradu copulari vlterius nõ præſumant ſtatutum in hoc gene-
ralis Cõcilij obſeruantes. Illos tamen qui iã in gradu huiuſmodi cõtraxerunt,
diſpenſatiuè, permittimus in ſic contracto matrimonio remanere. Deniq; cum
23 veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi quis in Spiritum ſanctum blaſphemiam
dixerit, neq; in hoc ſeculo, neq; in futuro dimittetur ei: per quod datur intelli-
gi quaſdam culpas in præſenti quaſdam vero in futuro poſſe ſeculo relaxari, &
Apoſtolus dicat, quod vniuſcuiuſq; opus, quale ſit, ignis probabit, & cuius opus
arſerit detrimentum patietur, ipſe autem ſaluus erit, ſic tamen quaſi per ignẽ,
& ipſi Græci vere, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, aĩas illorum,
qui ſuſcepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui ſine mortali peccato, cum ve-
nialibus tamen, & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuffragijs
Eccleſię adiuuari. Nos, quia locum purgationis huiuſmodi dicunt non fuiſſe ſi-
bi ab eorum doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illũ quidem iux-
ta traditiones, & authoritates Sanctorum patrum purgatorium nominantes,
volumus quod de cætero apud ipſos iſto nomine appelletur, illo enim tranſito-
rio igne peccata vtiq. nõ tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per pœni-
tentiam non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgantur, quæ poſt mortem
24 etiam grauat ſi in vita non fuerint relaxata. Si quis autem abſque pœniten-
tia in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus
25 perpetuo cruciatur. Animæ vero paruulorum, poſt baptiſmi lauacrum, &
adultorum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfa-
26 ctionem aliquam pro ipſo tenentur, ad patriam protinus tranſuolant ſempiter
nam. Ordinationes demum, & inſtituta regularia Sanctorum patrum de vita,
& ſtatu Monachorum præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuio-
labiliter obſeruari. Fraternitatem itaq; tuam hortamur attente, per Apoſto-
lica tibi ſcripta mandantes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præ-
fati Regni ſeriatim, & diligenter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea
ſolicite attendere, ſtudioſè tenere, ac efficaciter procurent, & a ſuis faciant
ſubditis obſeruari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius ſuf-
fraganeis latinis firmiter authoritate noſtra præcipias, vt eoſdem Græcos ſu-
per præmiſſis contra huiuſmodi prouiſionem, & deliberationem noſtram
non inquietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores eadem authori-
tate, appellatione poſt poſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Ar-
chiepiſcopo, & ſuffraganeis, vel quibuſcunque alijs a Sede Apoſtolica ſit in-
dultum,

dultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excomunicari non poſſint per literas Apoſtolicas plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem, Datum Lateran. ij. Non. Martij, Anno. 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. In forma Breuis per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito mature reuocare conſueuit. Sanne nonnulli locorum ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quampluribus Regni Siciliæ citra & vltra Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum, & ſæcularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorumq; priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiã III. & forſan alios Ro. Pont. prædeceſſores noſtros, & dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorundem ordinariorum iuriſdictione, & ſuperioritate exemptos eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſque opiniones & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel authoritatem habere negantes, indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſque Patribus ordinatas non obſeruantes, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia, & pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemque contemnentes & eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi aliiſque ſuis opinionibus erroneis, atque ſacri legis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exemptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus abuſibuſque conſeneſcunt, & immoriuntur, & in ſuarum vicinorumque populorum, præſertim ſimplicium animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exemptionem aliudve priuilegium a ſe conceſſum iri, vt inde ſcelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abuſibus & periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumque priuilegiorum dictis græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & aliis, tam Sancti Baſilii & alterius ordinis regularibus, quam ſæcu-

laribus

laribus, ac etiã laicis perſonis quocunque nomine nuncupatis, per præfatos, & alios quoſcunque Romanos Pontifices prędeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam in genere, vel in ſpecie hactenus conceſſorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum, literarumque deſuper confectarum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulas exemptiones, ac prout illas concernunt, deſuper confectas literas præfatas, ad hoc videlicet, vt ipſi locorum ordinarij quaſcunque Græcorum Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia pia loca, tam ſæcularia, quam cuiuſuis ordinis regularia, eorumque Prælatos, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac maiori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, miniſtros, & quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus, & diœc. conſiſtentia, quoties, opus fuerit, viſitare, ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem, plenamq; & omnimodam ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem & animarum ſalutem hæreſumque extirpationem concernunt, exercere & exequi liberè, & licitè valeant, reliquis ipſorum græcorum in diuinis celebrandis, alijſque ritibus a Sede Apoſtolica approbatis, necnon priuilegijs & gratijs Apoſtolicis intactis remanentibus, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac reuocatas, caſſatas, & annullatas eſſe, nec ipſis Græcis clericis, vel laicis, eorumve Prælatis, eccleſiis, Cęnobijs, aut alijs pijs locis in aliquo ſuffragari, ſed illos omnes & ſingulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni, iuriſdictioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſque tanquam ſuperioribus ſuis ſuarumque animarum paſtoribus humiliter obedire, & ſic per quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus & Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcunque, Per hoc tamen non intendimus, quòd ipſi Græci ab eorum græcanico ritu abſtrahantur, vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria, circumferri, volumus, & eadem authoritate ſimiliter decernimus, quod earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo ſignatis, plenaria, & indubia, eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio & extra, quæ præſentibus adhiberi deberet, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 16. Febr. 1564. pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Anno a Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Indictione nona, die vero tertia Octobr. pontificatus Sanctiſſ. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno primo Retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ, &

publi-

publicatæ fuerunt in valuis principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ,& Acie Campi Floræ,per me Io. Freile, prælibati S. D. N. Papæ Curſorem. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græcorum Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoram.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnunquā ea quæ certis ſuadentib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex aliis non minus rationalib. cauſis alterat,& ad priſtinū ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet,& in domino conſpicit expedire. Sane cum ad notitiam noſtrā peruenerit,quòd nonnulli presbyteri tam Græci,quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Miſſarum,quam aliorum diuinorum officiorū peruertere ſatagentes,diuerſas licentias & facultates, Miſſas & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis,ac etiam maiore pœnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrarunt,illiſque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumq; patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei extirpantes,& ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum principum contēplatione,& quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas,ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper cōfectas,illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſcientia hac præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione reuocamus,caſſamus,annullamus,& irritamus,quibuſuis presbyteris tam Gręcis, quam Latinis in virtute ſanctæ obedientię, & ſub indignationis noſtræ ac perpetuę ſuſpenſionis a diuinis pœnis diſtrictius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci præcipuè vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Miſſas,& alia diuina officia celebrare,vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus,& diœceſibus proprijs pręſentes noſtras literas publicari,& ſub prędictis,& alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcunq; prælatos,Capitula, clericos, Fratres, Superiores,& perſonas quaslibet inuiolabiliter obſeruari faciant,contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis,ac quibuſuis conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,necnon eccleſiarum,Monaſteriorum, conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,conſuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis,& literis Apoſtolicis,eiſdem eccleſijs, Monaſterijs,Domibus,& locis, illorumq; Capitulis,Conuentibus,Superioribus,& perſonis,ac ordinibus ſub quibuſcunque

teno-

tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum, Regum Reginarum, Ducum, & aliorum Principum inſtantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & certa ſcientia, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expreſſis habentes, ſpecialiter & expreſsè derogamus, illaque, quo ad præmiſſa, caſſamus penitus, & annullamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis, & Cancellariæ noſtræ, ac in acie Campi Floræ publicentur, & inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, tertiodecimo Kalen. Septemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

Cæſ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis Septemb. Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia papæ V. anno eius primo, præſentes infraſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Bartholomęum Sottocaſa, & Io. Andream Rogerium, præfati ſanctiſs. D. N. D. papæ curſores.

Nicolaus de Mathæis Mag. Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III.

Vt ſacramentum Confirmationis baptizatis, non niſi a ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innocentij Papæ IV. §. Soli autem Epiſcopis Ac quæ illis ſuffraganțur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima, ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, ca. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi a ſolis Epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS. &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam præsbyteri licet ſint

ſunt ſacerdotes. Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum ſpiritum tradant, non ſolũ conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum ſanctum. Nam presbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu præſente epiſcopo baptizant, chriſmate baptizatos vngere licet; ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cum tradunt ſpiritum paraclytum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de eccleſiaſticis officijs. c. 26. & vlt. Albino Alcuino lib. de diu. offi. c. de Sabbatho Sãcto Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, c. 7. tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus eccleſiaſticis. Cuius etiã pars habetur apud Gratianum, de conſ. d. 4. c. presbyteri, ac etiam apud ſacrũ Concilium Florentinum in bulla inſtructionis Armenorum. §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim; quæ habentur libro 2. primi tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. tit. 4. de conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto ibi eſt ſolicitè procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quod non minus re, quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionẽ conferre ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tãto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari; diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus omnibus Latinis presbyteris, apud Conſtantinopolim conſtitutis, directe prohibeas, ne talia de cætero ſua temeritate præſumant; quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ legẽ damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoq; ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter, Dat. Lat. 16. Kal. Decemb.

DE-

DECRETVM EVGENII PAPAE IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SEGVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma cōfectum ex oleo, quod nitorē ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per epm benedicto. Forma aūt eſt. Signo te ſigno Crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris, Filij, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt eps. Et cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi eps debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent epiſcopi, q per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgēte admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis vbi de Confirmatione canone 4. ita diffiniuit,

Si quis dixerat S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendū eſt, quod clerici bñficiati, & in ſacris cōſtituti tenentur incedere in habitu, & tōſura ex decreto Cōcil. Trid. ſeſſ. 14. de refor. c. 6. alij vero in minoribus cōſtituti nō bñficiati cogi nequeunt. Abb. in ca. fin. de cler. cōiug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum, & tōſurā, & ſeruiāt in diuinis *a* etiā ſi ſint coniugati, ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & c. 17. in fine, extat inſuper hodie cōſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinētes deferendis, & pœnis cōtra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ian. 1589. incip. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura cōſtitutione præcipimus, & mandamus, oībus, & quibuſcunq; clericis non ſolum in ſacris, ſed etiā in alijs minoribus ordinib. cōſtitutis, & clericali tantū tonſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunque etiā ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habentibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedraliū & aliarum quarumcunque eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſiturarum, Præ-

poſita-

poſitatuum, prioratuum, præceptoriarum, hoſpitalium, canonicatuum, præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcunq; eccleſiaſticorum ſęcularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorũ diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatis, aut fructus ipſos, prædiave, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatam priuilegiis clericalibus, vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi eorum quilibet quantumuis, & exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita debeant omnino, qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui verò citra montes intra quatuor mẽſes, qui denique vltra montes conſtituti ſunt, intra octo mẽſes, a die publicationis præſentiũ literarum, in Rom. cur. faciendæ, tonſuram, & habitum clericalem, veſtes, ſcilicet, talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliave bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientem quacunque remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferre: in futurum autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuæ militiæ propria, aut alia quacunque eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiuè conferantur, aut commendentur, aut pẽſiones fructuſve, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos, & ipſorum quẽlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem, & militarẽ ſupradictũ, lapſo huiuſmodi tẽpore eorũ vnicuique, vt ſupradictũ eſt, præfixo, noſtris huiuſmodi præcepto, & mandato, nunc & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pęnas cõtra eos inflictas, etiam quibuſcunq; dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam ſimplicibus, & præſtimoniis per eorum quemlibet in titulũ, commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus, ac prædiis, boniſque eccleſiaſticis huiuſmodi, quocunque modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, libere alijs conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras, & pœnas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus; ipſaſque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, necnon canonicatus, & præbendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, & collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Roman. Pontifi. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunque iudices, & Commiſſarios etiam

S cauſa-

cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cæterum Milites, quarumuis Militiarum ſub regula aliqua approbata canonicè inſtitutarum, vel alij Roman. cur. officiales, qui non vti clerici, ſed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecies per nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri cõſtitutione, quę incipit, Sacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum eccleſiarum, & beneficiorum ſæcularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurũ, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint, qui vero clerici ſunt etiã ſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorum Rom. cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis, Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mãdato præfatis de habitu, & tonſura clericali deferendis, nolumus comprehendi, ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Roman. cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliave prædia, aut bona eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiãt, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ, uel pęnæ eccleſiaſticæ incurſu licitè vti ualeant, & nihilominus, tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineãt, quam etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona, uel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarauit, & limitauit idem Sixtus V. eodem anno pridie Kal. Febr. faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro omnibus penſiones, &c. non vltra 60. duc. percipientibus; cum prorogatione termini ad alios xv. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius conſtitutione fol. 266. in bull. incip. Paſtoralis, & infra.

Omnibus & quibuſcunque clericis, tam in Rom. cur. quam extra eam ubilibet gentium, & locorum conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona eccleſiaſtica, ſibi in vna, uel pluribus vicibus reſeruata, & conceſſa ſummam, ſeu ualorem annuum ſexaginta ducatorum auri de camera inſimul nõ excedentes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum; Ac præterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdam inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui a pedibus, ſeu paraſſenarij menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgo dicuntur, & alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus quive in futurum inſeruirent, necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actũ nobis in palatio noſtro Apoſtolico inſeruiẽtium familiaribus

bus continuis commenſalibus, præſentibus, & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonave eccleſiaſtica loco penſionum, vſque ad quamcunq; ſummam, & valorẽ nunc percipiunt, aut in poſterũ pro tempore percipient, vt ipſi & eorũ quilibet in habitu, & tonſura clericali cedere minime teneantur; ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſque obire valeant, ne pœnis in eadem conſtitutione inflictis ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium de ſpeciali gratia cõcedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus cõtinuis commenſalibus, omnibuſque, & ſingulis alijs tam clericis, quam militibus beneficia fructuum, vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinẽtibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe pręſentibus tempus quindecim dierum in dicta conſtitutione præfixum, nec dũ elapſum ad alios quindecim dies a fine primi dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militibus tam Militiarum canonice inſtitutarũ, quam Roma. Cur. officialibus, qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuę Militiæ proprijs vti valeãt atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus penſiones, aut fructus, bonave aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata, aut reſeruari conceſſa ſunt vel poſt hoc reſeruabuntur, non aliter ad gerendũ huiuſmodi habitum teneri volumus niſi poſt quam penſiones, fructus, aut alia præfata cũ effectu exigere, aut percipere cæperint, vel per eos ſteterit quominus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concucurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 6. conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte marchio Morconi Regens decanus Regiam Cancellariam, & de conſilio ſuæ maieſtatis catholicæ reſponſo 24. ſuorum conſiliorum clericum primæ tonſuræ remittẽdum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clericos, qui deſeruiret altari eccleſiæ quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret capellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ Congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum; ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit, vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo, l. ſi cui. ff. de ſeruitu. & doctores tam in proœm. decretal. quam ſexti notant, id dici continuo fieri, quod pro maiori parte temporis ſit. Tertio intellige nõ procedere in clerico, qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente concilij fuiſſe cenſuit Sacra congregatio ſuper d. c. 6. ſeſſ. 23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, et primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalẽ poſt ponere, & trãsformare ĩductus fuerit ex tex. in c. clerici de vita & honeſt. cleric. Secundo ſi rõne paupertatis illum

geſtare non valeret ex Imol.in clem.2.nu.9.eod.ti.Tertio vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publice exiſtimetur laicus, Proſper.Farinac.in pract. crimin.tit. de inquiſit.q.8.num.68.ex Concilio Chriſtoph. de Caſtellio.ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſurã deferre propter infirmitatem Capel. Tholoſ. dec. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt preſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes, & vere clericales, ſi quidem præd.conſtitutio quoad hoc nil aliud prouidet, niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cætero circa ipſarum qualitatem, hoc neque per illam, neque per alia iura canonica præfinitum, ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium uſus interdicatur, de quibus in præallegatis c.clerici & cle.2.& ibi doctores, Diaz in prax.crim.can.c.75.Menoch.de arb.indic.lib.2.centur.4.caſu;93. & quod clerici ſeculares non habeant certum, & determinatum habitum teſtatur glo.not. in clem.1.in fine de elect. Reſp.quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ, quæ vſu, & conſuetudine illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint, ita poſt gl.in c.ſi quis virorum 30. diſt.& in d.c.clerici, ve.deauratis, alios quam plures allegantes concluſiue tenet Con.lib.pract.q.c.32.ſub num. 7.Iul.Clar.in pract.crim.q.36.nu.11.Foller.in pract.crim. in verbo audiantur excuſatores, nu.4.Ignat.Lapez ad Diaz.loc.cit.dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudine, intellige, ideſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis.Proſp.Farina.loco præalleg.nu.69.

HÆRETICI.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S. D. N. Clementem viij.fuit facta innouatio Conſtitutionis fel.rec. Pauli Papę 4. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſ. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdẽ Cõſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorantia a quoquam quouis prætextu poſſit allegari publicata Romæ die 14. Fabruarij.1603.tenoris ſequentis.

CLEMENS Papa viij. Ad perpetuam rei momoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis licet meritis imparibus, cõmiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificũ prædeceſſorum noſtrorũ Cõſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatẽ cõſeruãdã, & impios, homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pœnis plectẽdos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorũ labe infecti ſunt, earundẽ Conſtitutionũ, & pœnarum in eis inflictarũ ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumant. Cũ itaq; fel.re. Paulus Papa 4. Prędeceſſor noſter ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiã ipſius fidei fundamenta negare præſumebãt ſuoq; exẽplo multos in interitũ aĩæ trahebant, quadã ſua perpetuo valitura cõſtitutione, quæ incipit. Cũ quorũdã hominũ prauitas, vt huiuſmodi homines

a ſuis

a ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent,paterna monitione,& requiſitione,necnon cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcunque cenſuris,& pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit:vt quicunque tam eatenus lapſi fuiſſent,& intra tempus præfixum non reſipuiſſent,quam qui in poſterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem,qui nimirum aſſeruiſſent,dogmatizaſſent,vel credidiſſent Deũ Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis,& incompoſita omnino, indiuiſaque vnitate ſubſtantiæ, & vnum unamet ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtãtiæ per omnia cum Patre, & Spiritu ſancto, aut eundem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperque Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe acerbiſſimam crucis mortem,vt nos a peccatis,& ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret,aut eandem Beatiſſ. Virginem Mariam non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum, ſcilicet,in partu, & perpetuo poſt partum,pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi,& vt relapſi curiæ ſæculari tradi,& per ipſam curiam, debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus,& per omnia perinde,ac ſi vere,& realiter in hæreſim relapſi eſſent,& eos relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti. Pontificatus ſui anno primo edita plenius continetur. Eo tamẽ huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, ut prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis,ac pœnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illis minime ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari,& abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tam graues,ac nefandos exiſtere,ut illi qui in eos incidunt,nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius, & immanes,quam hæretici merito dici poſſint,propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniantur,nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cætero ſe tueri ualeant, Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac matura deliberatione noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius conſtitutione prædictam quoad pęnas in ea contentas innouantes,ac perpetuo confirmantes,& approbantes, ſupradictos omnes,& ſingulos,qui hactenus in ſimiles errores,aut eorum aliquem lapſi ſunt,aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate,cuiuſcunq; dignitatis,gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent, nulla illius etiam ignorantiæ ſupra dictę cõſtitutionis excuſatione ſuffragante pro ſubuerſis,& relapſis in hæreſim haberi, & tanquam relapſos Curiæ ſeculari tradi, ac per eandem Curiã debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus. Non obſtantibus omnibus illis,q prædictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; cõtrarijs quibuſcũq;. Vt autẽ huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero

allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atq; vt præſentes omnibus innoteſcãt, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorũ, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerunt, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eo notoriæ fiant, & omnibus magis innoteſcant, necnon pro potiori cautela volumus, vt Inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris, & locis, in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus. Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfatis contra hæreticam prauitatem vbilibet cõſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctę obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus, maioribus reſpectiuè Eccleſijs, Ciuitatum, Oppidorum, & locorũ quorumcunque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, & faciant. Cæterum quia difficile foret eaſdẽ præſentes ad ſingula loca, vbi opus eſſet deferri, volumus, & ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcunque perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem vbique in iudicio & extra, fides habeatur, quæ ipſis met literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris, die 3. Februarij 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumque, & filiorum, & complicum pœnis publicata Romæ die 2. Maij 1596. fol. 1046. in bullar. tenoris ſeq.

Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem, & clientelam noſtram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quãto maiore ſtudio eam nos ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ authoritatis huius ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cum itaque eius generis impiorum vis

quoti-

quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prædictum officiũ ſubuertere, miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur, eo iam nos detrusit neceſſitas, vt nefariam, & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrũ noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo illuſtris, quẽuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, alijsve Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocunque productum, vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſiæ, ædes, aliaſvè res, ſiue publicas, ſiue priuatas officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incẽderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regeſtá, protocolla, exempla, ſcripturas, aliave inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata vbicumque poſita combuſſerit, diripuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocumque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam in termis, ſiue cupiendi, ſiue comburendi ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliã cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cœtum, concurſum ve fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret opem accommodauerit, ſiue alias auxilium, conſilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter pręſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus emiſſus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſuccenſum, direptumve, nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum; nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis authoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebuſque omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum, eius filij ſub paterna infamia ſubiecti, omnis, & cuiuſcũque hæreditatis ſucceſſionis, & donationis & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officij admiſerit niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorumque filijs ſtatuimus, illud idem in omnibus clericis, & presbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficijs, & officijs omnibus Eccleſiaſticis præſentium authoritate priuati per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur demum poteſtati ſeculari traditi, pe-

nis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificum tamen cauſis nobis, & ſucceſſoribus, noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vt criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quę in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit ſupplicio liberetur. Cæterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem a prædictis criminibus, nec non habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionem ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ precibus ſic non verificatis de cætero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & cæteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus, diœceſibus, & locis ſolemniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſas que cenſuras, & pęnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus. &c. Cæterum omnes Orbis terrarum Principis, quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quemque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque pręſidijs miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit, Nulli ergo &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D. N. D. Pius diuina prouindentia Papæ Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & ſingulis alijs præferantur, tum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Iccirco omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſque diſtrictus Gubernatori Senatori

Senatori, Vicario, Cameræ Apoſtolicæ Auditori, quibuſcunque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ ſanctitati, & S. R. E. mediate, immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenē. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris necnon alijs locorum Ordinarijs, cæteriſque Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac indignationis ſuæ ſanctitatis, & alijs arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſsimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, eorumq; Officialibus faueant, auxiliumque præbeant, & a ſuis Magiſtratibus, ſubditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum Officium ſpectantibus. Nec non carceratos quoſcunque pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carcere, ibidemq; ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

CONſtitutio S. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. vt Italia extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant. Sub Dat. Romæ die 26. Iul j 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quam plures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, abeant in longinqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, quod peius eſt Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, alijſque diuinis officijs, ac ſanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cætero nullus Italus ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè, ſine omni periculo palam, & publice celebrari & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mor-

iuorum,

ſuorum,corpora ſepeliri,& cætera fieri iuxta ritum Sanctę Romanæ Eccleſię. Vtque ijdem Itali abſtineant a Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis,filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant,nec ipſi viciſſim hæreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur,leuare præſumatur. Medicorum quoque hæreticorum opera,neceſſitate ceſſante,& vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum,ſeu inhabitandum partibus prædictis id ſignificent ſuis Ordinarijs,vel Inquiſitoribus locorum, a quibus ſerio admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicam, & orthodoxam Fidem conſtanter retinentes,& profitentes,piam,& Catholicam vitam ducant,Dominicos,& feſtos dies,abſtinentias,& ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religiosè colant,atque omnem hæreſim,& errorem,hæreticos, ſchiſmaticos,& ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant,& euitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſimæ Euchariſtiæ perceptione per eos facta fidem,ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant, ad quos & noſtras dictos Italos tranſmittere tenore præſentium teneri,& obligatos eſſe decernimus,& mandamus. Quod ſiquis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit poſsit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis,vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan.&c.

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone 10.fol.194.in bullar.tenoris ſeq.

Statuimus quoque,& ordinamus,vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos nō faciat pro rata omiſsionis recitationis officij,& temporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit,legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur,cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc vt beneficio priuari poſsit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit,Deo tamen vltra præmiſſos de dicta omiſsione reddituri rationem,quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit quoties contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus,quos amittunt,qui horas canonicas non recitant. Romæ datum ſub die 12.Kal.Octob.1571.fol.1134.prout ſequitur.

Ex proximo Lateran.Concilio pia & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicunque habens beneficium eccleſiaſticum,cum cura,& ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſsionis officij, & tempo-

temporis,ſuos non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabrica ipſorũ
beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Verumtamen
multorum animi ſuſpenſi tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit haben-
da. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus,
vt qui horas omnes canonicas,vno vel pluribus diebus intermiſerit,omnes be-
neficij ſeu beneficiorum ſuorum fructus,qui illi, vel illis diebus reſponderent,
ſi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tantum, dimidiam qui cæteras
omnes horas,aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum
eiuſdem diei,amittat, tametſi aliquis choro addictus non recitatis omnibus ho
ris canonicis cum alijs præſens adſit,fructuſq; & diſtributiones forte aliter aſ-
ſignatas,ſola præſentia iuxta ſtatuta,conſuetudinem,fundationem,vel alias ſi-
bi lucri feciſſe prætendat. Is etiam præter fructuum, & diſtributionum amiſ-
ſionem,item ille,qui primis ſex menſibus officium non dixerit,niſi legitimum
impedimentum ipſum excuſauerit,graue peccatum intelligatur admiſiſſe. De
clarantes præſtimonia,præſtimoniales, portiones, & qualiacumq; alia benefi-
cia,etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes,cum prædictis pari-
ter conueniri. At quicunque penſionem, fructus aut alias res eccleſiaſticas, vt
clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum B. Ma-
riæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum,fructuum,rerumque ipſa-
rum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

*ADDITIO. Ad quorum ſtatutorum ornatum & declarationem videndi ſunt
Domin. a Soto lib. 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6. Nauar. in man. c. 25. n. 122. & ſeq.
& de orat. & horis canon. c. 7. n. 3. 1. & infra, & in conſ. 22. & 14. de celebr. miſſ.
in antiq. Simanc. de cathol. inſti. tit. 9. n. 208. Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. crim.
can. c. 54. author Catecheſ. Neap. lib. 4. a c. 1. vſque ad 7. Menoch. de arb. ind. lib. 2.
cent. 2. caſ. 429. iunctis his, quæ dicit in addit. nouiſſimè impreſſis ad præd. caſum
429. quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. in quam fere oẽs conue
niunt aſſerentes clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex mẽ
ſes a die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter pec-
cet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cum primum quis habet beneficium, quæcunq;
horarum omiſſio illum ad fructuum reſtitutionem obligat; & mouetur ratione, quia
tales fructus dantur loco mercedis operę, & laboris, vt habetur Numer. c. 18. ibi.
Filijs Leui dedi omnes decimas Iſrael. in poſſeſſionem pro miniſterio, quo ſeruiunt
mihi in tabernaculo fæderis, & qui non laborat non manducat. 2. Theſ. c. 3. & tunc
an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pœna ad
eius arbitrium & voluntatem adde Sot. loc. ſuperius citato qualiter vero illa rata
fructus, de qua in cõſtitutione Pij V. ſit reſtituenda, ſi an pro aliqua parte, vel in to
tũ vide Card. Tolet. in ſum. li. 2. ſub c. 12. & Henriquez in ſum. lib. 13. de excom.
c. 13. ſeq. n. 2. & vt ceſſent pęnæ, de quibus in prænar. ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ
excuſantes a recitatione horarũ, poſt Nauar. in man. c. 25. n. 101. & ſeq. & latius
illas diſcutiẽte de orat. & hor. canon. c. 11. per totum, breuiter, & ſub cõpendio il-
las recenſent. Menoc. in præalleg. addit. ad caſum 429. & Tolet. in præd. li. 1. c. 14.
ſub rubr. de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tempore horarum cano
nicarum adeſt inſignis tractatus Marcelli Francollini presbyt. & Doct. Bodiani-*

Præterea

Præterea ſciendum eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit, canonicos collegiatæ omnino eſſe ad reſidendum, atque ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellendos, niſi collegiata eſſet ruralis, ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra memoriam ſolitum ſit reſideri, & canonicos non habentes aliunde, vnde viuant, alere non poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul concurrant ad id incunctanter compelli debere, & tangunt reſcriptum Domino epiſcopo Sarnenſi.

Quando vero canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, & quas diſtributiones, vide infra in verbo Reſidentia.

ILLEGITIMI.

PRæter Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt, quòd illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum religionis.

De ordinibus, & beneficijs habetur in titulo de filijs presbyt. in decre. & in 6. & quantum ad ordines remanet ius antiquum intactum, vt dicam infra in verbo ordo. Sed in beneficijs de iure antiquo per conſtitutionem Alex. 3. poterant ſuccedere mediate, tamen per Clem. 7. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad canonum conditorem fol. 339. in bull. tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD canonum cõditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta a ſe, vel prędeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat prouidere. Sane poſtquam fe. re. Alexander Papa Tertius prædeceſſor noſter filios præſertim ſacerdotum in eccleſijs paternis ſuccedere prohibuerat, eoſq; nihilominus, media intercedente perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſijs ſuis eorum filij potirentur, ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtabant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare, ipſius filij eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expreſſo, obtenta cõſequi hactenus conſueuerint, profecto pernicioſum ſemper, & abhominabile, ac in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem detegere non erubeſcerent. Iudicauimus propterea, quòd vbi tẽpus, quod omnia palam facit, & præſentium ratio, quid in futurum cauendum ſit, admoneret merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus eiuſdem Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potius quã talia cũ tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalib. matura deliberatione, de eorũ cõſilio, & vnanimi cõſenſu authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero filij presbyterorum ex fornicatione

nati

nati eccleſias cathedrales etiā Metropolitanas, ac monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſecularia, & quorumuis ordinum regularis quæ presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel cōmendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per nos concedi cōtigerit, tanquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus iudicamus non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis cæteriſque contrarijs quibuſcunque &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iunijs Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filij illegitimi excluduntur a ſucceſſione in beneficijs parentum tam mediate, quam immediate, de qua meminit Rebuff. in prax. benef. par. 2. ſub tit. de diſpenſ. ſuper defectu natal. nu 24, eamque refert Nauar. in c. ſi quando, except. 21. de reſcript. & ampliatur per Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. de ref. per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in eccleſia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut diſſimile, quod decretum refert, & declarat Nauar. in fine d. c. filius vero legitimus poteſt ſuccedere mediate, non autem immediate. c. ad extirpandas, de fil. presb. Quantum vero attinet ad ſucceſſionem bonorum, illegitimos inhabiles prorſus & incapaces reddidit Pius V. per eius conſtitutionem Romę publicatam die 2. Martij 1571. in bullar. fol. 1169. tenoris ſequen.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe & ſcandalum obijcere perhibentur, neceſſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incommoda, quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominioſe conſumatur, neve illorum cauſa eccleſijs, & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, licentias, diſpenſationes, & indulta, faciendi teſtamenta, donationes, ſiue inter viuos, ſiue caſu mortis, & legata & quaſcunque alias diſpoſitiones, de dominijs, terris, caſtris, domibus & quibuslibet alijs bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus, necnon pecunijs, iuribus, & actionibus ex beneficijs, fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis qualibuſcunque confectis, acquiſitis, & alias quomodocunque prouenientibus, nec non de peculio, & alijs etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuſcunque qualitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcunque illegitimos, ſiue ſuos, ſiue extraneos, etiam legitimatos, eoſdemque ex toto, vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant, cæteraſque huiuſmodi facultates, & permiſſiones, ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in

bonis,& rebus feudalibus, & emphyteuticis ab eccleſijs, monaſterijs,& pijs locis profectis, quibuſcunq; perſonis ſæcularib. & quorumcunque ordinum, nec non militiarum,& hoſpitalium, Regularibus ac Rom. Curiæ officialibus, & alijs curialibus,curiamq; ipſam ſequentibus,& etiam Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes,cenſus, aliaque bona in ea, eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque, & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, eccleſiarum prælatis,etiam S,R.E.Cardinalibus, & alijs cuiuſcunque dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumque, & alijs eccleſijs, capitulis,conuentibus,ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus,collegijs,officijs,& locis,ac prædictæ Vrbi,alijsque ciuitatibus prouincijs,& dominijs,eorumque dominis,populis, ciuibus,& incolis,tam per fel.recor. Sixtum 4 Innocentium 8. Alexandrum 6. Iulium 2. Leonem 10. Clementem 7. Paulum 3. Iulium 3. Paulum 4. Pium 4. & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices,ac nos, ſedem Apoſtolicam,eiuſque legatos etiam de latere,nuncios,notarios,comites, collegia,officia,& loca,etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus,ſeu quaſi,& alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis,mentis atteſtatiuis, derogatoriorũ derogatorijs,alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis,etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine,ac prædictorum Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita,necnon conſideratione,intuitu, contemplatione,vel ad inſtantiam Imperatoris,Regum,& aliorum Principum,etiam ob remunerationem laborum, & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum,refectionem damnorum,compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum,nauatæ militiæ contra hæreticos, & infideles,ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu,& frequẽtatione,ac quibuſcumque alijs vſibus,ac etiam neceſſarijs, & pijs cauſis conceſſa,& multiplicatis vicibus confirmata,innouata,extenſa, & moderata,& quantocunque tempore pacificè obſeruata,quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat,etiam ſi illa contineant,quod omnes curiales,curiam ſequentes,& alij ſiue eccleſiaſtici,etiam Cardinales, ſiue mundani,qui palatia,domus,& prædia vrbana, vel ruſtica ædificauerint, aut cenſus,aliave bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eã ad milliaria decem,ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium,& incapacium,ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere,eosque hæredes,& ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere,& ſubſtituere,& ſi inteſtati deceſſerint,ipſi illegitimi,& incapaces in illis ſuccedere poſſint,quodq. per quaſcunque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias impoſitiones illis,quorum intereſt,præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatum, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæſitum,ablatum, & literæ reuocantium, & derogationum huiuſmodi,iuris quæſiti ablatiuè cenſeantur. Sicque per quoſcunque iudices iudicari debeat,& etiam diffiniri, Ac pariter tollimus & abrogamus omnes,& quaſcũque ſæculares ſimilia concedendi, legatis, nuncijs, noſtrarijs, comitibus,

colle-

collegijs,officijs,& alijs ſupradictis,quorum omnium tenores,ac ſi ad verbum inſerentur,habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorum diſpenſationum,facultatum,habilitationum, capacitatum, indultorum,& aliorum ſupradictorum ſic reuocatorũ, ac etiam literarum legitimationis prætextu, nullus omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecunijs, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus incommodum,& fauorem illegitimorum vtriuſque ſexus, ſiue etiã filiorum ſiue conſanguineorum,affiniumve, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſæculari procreatorum, ac legitimati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona, eiuſque ſucceſſionem teſtato, vel inteſtato idoneorum,& capacium effectorum,ſiue teſtamento,ſiue donatione,ſiue legato,ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude,conuentione,ſeu compoſitione ceſſante, hoſpitalibus expoſitorum & orphanorum) diſponere nec illegitimi ipſi, in eis ab inteſtato, ſiue per interpoſitas perſonas quomodocunque ſuccedere, aut illa alias ad eos etiã per quemcunque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, omnia & quæcunque facta hucuſque teſtamenta, legata,donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſores, non tamen litigioſas,quæ plenius non ſunt effectum ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibemus ne talia,ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos ſiue viuentibus, ſiue defunctis dictis illegitimis, etiam paupertatis,dotis, aut alterius cuiuſcunque pij operis intuitu fiant,neve ipſi vnquam in rebus,bonis,pecunijs,iuribus,iuriſdictionibus, & actionibus prædictis,ſiue totis,ſiue in parte ſuccedant,aut illa ad ipſos, quauis diſpenſatione ſuffultos, etiam per prædictũ circuitum deueniant,neue de vlla in alium,ſeu alios conceſſio, donatio,tranſlatio, aliave diſpoſitio fiat, aut alia bona ſimilia,vel diſſimilia, illegitimis, aut alijs ſupradictis concedantur. Quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator,teſtamentum,donatio,legatum, & diſpoſitio omnino nõ teneat, nec etiam quoad alios capaces,& res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſatione,facultate & indultu prædicto eiuſque vſu & commodo etiam in cæteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocunque temporis lapſu non obſtante debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſijs,monaſterijs & beneficijs ſucceſſores,tam cõiunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus cæteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullus vero huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio alias quam ex rebus eccleſiaſticis confecto,locorum ordinarij, tam conceſſorum & relictorum illegitimis, eorumq; cauſa quam quorumcunque aliorum annorum immobiliũ,& ſe mouentis, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, alias ſub dictis te-

ſtamentis

ſtamentis,donationibus, & legatis, & diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem,amotis inde & expulſis quibuſcunque detentoribus ſiue incapacibus,ſiue capacibus, per ſe vel alium ſeu alios, liberè apprehendant & apprehenſam huius ſedis nomine cuſtodiant, donec ipſa ſedes de illis,vti tũ tulerit piorum operum neceſſitas duxerit prouidendum. Bona verò,res & iura feudalia,vel emphyteutica (alijs legitimis ad ea fortè vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta,& iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarum, & locorum reſtituta,& cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramus, Decernentes irritum,& inane quicquid ſecus per quaſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit. Non obſtantibus,&c.

Quam conſtitutionem idem Pius V.die 5. Martij 1572. per aliam conſtitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum & cap. declarauit loqui, intelligi debere etiam de quibuſcunqne bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus,& ſe mouentibus,iuribus,& actionibus quibuſcunque.

ADDITIO. Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214. part. 2. diuerſorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Pontificis die 29. Octob. 1584. fol. 122. vbi refert ex d. bullæ diſpoſitione fuiſſe concluſum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus, & laicalibus nullam habentib. mixturam cum bonis ab eccleſia profectis, ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus, item & laicos, quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis, vt ſunt emphyteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. conſtitutio reuocatoria facultatum teſtandi, & diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruanda tamen eſt ad tex. in l. proſpexit, ff. qui & a quib. &c. Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdem terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet, cum omnibus illius clauſulis, vt ſcilicet ſonent, & reſtringantur quoad licentias, priuilegia, & indulta a iure ſpeciali prouenientia, non autem a iure communi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter non tollitur ius commune, quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad tex. in l. Eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſtam. tum quia a iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur, argu. tex. in l. præcipimus, §. fin. vbi gloſſa, C. de appellat. & per hanc extrauag. nulla mentio, neque receſſio fit a iure communi, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunq. qualitatis vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicæ authoritate impetratæ contra, vel præter ius commune, hoc præcisè intelligitur prohibitum, & reuocatum per hanc extrauag. Non autem quando Clerici ſæculares in Sacris conſtituti, vel obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica, (omni dolo, & fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes, & bonæ conditionis, ac famę diſponerent ex cauſa alimentorum vel dotis quæ loco alimentorum ſuccedit, vt hac conſtitutione non obſtante id

te id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicam, & iuris communis diſpoſitionẽ contentam in c.cum haberet,& ibi Panor.& Card.Alex.de eo, qui dux.in matrim.quam pol.per adulter.late Anton.Gabriel.lib.6.com. conclu.titu.de alimentis concluſ.1. cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati, quæ declaratio clare colligitur ex Nau.in commen. de ſpolijs.§.18.num.9.& ſeq.quo loco hanc Pij V.extrauag. ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert,& repetit,ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione conſi.4.& 5.de teſtam.in nou. & fuit ita deciſum per Rotam Rom. in dec.487.diuerſ.vol.1.quæ Rota,ſub num.12.ſubdit,vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamen de bonis patrimonialibus,aut alijs, quam ex beneficijs acquiſitis,& in ſubſidium ex fructibus beneficiorum,ſeu penſionum,&c. An vero filius Sacerdotis, ſiue clerici ſacris ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri,adde Didac.Cou.in Epitome de ſponſal.& matrim.par.2.c.8.§.5.nu. 17, Vrſillum in annot.ad deciſ.Afflicti 96.& Molinam de iuſtitia diſpu.167. ſub 4.concluſ.

Item declaratur,vt reuocatio,quæ per hanc Pij V.conſtitutionem fit, non extendatur ad priuilegia,ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus, & regalia iura habentibus filijs clericorum, quoad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia,extra tamen dominium temporale Papæ ex Nauar. in proprijs huius bullæ terminis in præalleg.conſi.5. nu.6. & 7.

Denique declarat, vt præfata extrauag. quatenus annullat legitimationes: & vt ipſis non obſtantibus excludantur etiam ipſi illegitimi a iure ſuccedẽdi, tanquam exorbitans,reſtringatur,iuxta limites,ſeu terminos, de quibus loquitur,& ſic ad effectum tãtum ne legitimationum prætextu poſſint mediate,uel immediate ſuccedere,aut alias acquirere, non autem ut cenſeantur inhabilitari ſimpliciter,ſcilicet, vt illarum uigore non poſſint effugere turpitudinem, & maculam;ac fieri honeſti,& digni,cum iſta reſpiciant perſonam, & conſtitutio loquatur quoad bona, ut præfertur, vnde tãquã ad penitus diuerſa inductũm in vno nõ porrigitur ad aliud,prout illam in hac parte ſic declarat Rot. Rom.in deciſ.505.diuerſ.vol.1.

Quoad illegitimos volentes ingredi religionem,& de eis iam ingreſſis, vide infra in verbo Monaſteria,ſeu conuentus regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCiendum eſt, quod ne ſede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij Quinti conſtitutione præceptum omnibus epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol.1111.in Bullar. publicata Romæ die vltima Martij 1571.incip.Muneris noſtri eſt aditum prohibere, per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque epiſcopatibus Regni Siciliæ citrà, & vltrà Pharum, audiuimus exoriri,quod Cathedralibus eccleſijs Præſulæ viduitatis, Vicarij a Capitulis conſtituti, gratia,timore, odio,vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarũ

criminalium violant,ſurripiunt,& lacerant,ne delictorum cognitio,vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum,qua poteſt induſtria, coercendū, pro noſtro officio intenti, præripimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni,præſentibus,& futuris,vt deinceps inuentarium,authenticum omnium,& quarumcunque ſuæ Curiæ querelarum,accuſationum, inquiſitionū, denunciationum,teſtificationum,inſtrumentorum,proceſſuum,cæterorumq; actorum cauſarum, & negotiorum criminalium etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ notarium fuerint,quotannis in perpetuū conficiant, confectum,& dicti notarij manu ſubſcriptum,penes ſe cuſtodiant, donec ſuper ijs fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatum fidei Sacerdotis, cui peccata confitentur, morte impendente committant,qui ea ſecuta protinus ipſum Prælato,ac domui,ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis debeat reſignare, vt ab eis tute, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci,ita vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint, recipiant ab eiſdem. Quicunque autem teſtimonia,proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit,combuſſerit, ſuppreſſerit,aūt iuſſerit id fieri, ſeu auxilium,conſilium,vel fauorem præſtiterit,omni ſit dignitate,officio, & beneficio,præſentium authoritate priuatus,& ad futura inhabilis eo ipſo. idem quoque, & pariter notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tanquam falſi reus declaretur,pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas,& conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo &c.

IVDEX.

Cōgruit titul. de hæreſie.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt,quod Iudices,& conſeruatores a ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus,vel earum altera requiſiti aſſumere,& ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Conc. gener. Lateranen. decreuit,fol. 188. in bullar.

IVRAMENTVM.

PRæter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra conſtitutionem Nicolai Tertij relatam in cap. 1. de iureiur. in 5. extat Gregorij XII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia,damnoſa,& eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trident. aduerſantia,publicata Romæ die 14. Septembris 1584. fol. 144. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas,& infra. Verumtamen multi infirmi, cupidique ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis, & ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de radice ambitionis proceden-

cedentia, omne bonum in Eccleſijs, rebuſque publicis peruertunt; ea nouæ prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentium authoritate innouamus prædictam conſtitutionem Nicola Papæ, itidemque alias omnes canonicas ſanctiones de abuſu, & roprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgata, volumuſque eas vbique ab omnibus etiam quoad præterita inuiolabiliter obſeruari, Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs ſupradictis, nec non Eccleſiarum capitulis, & Monaſteriorum, cæterisque Conuentibus, Ciuitatum quoque Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus & perſonis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati eccleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocunque tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis quantocunque tempore obſeruatæ, quæ potius curruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel eccleſiaſticæ libertati, aut decretis d. Concilij obuiantia, exigere contenderint, Epiſcopos videlicet, & alios quoſcũque Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus a diuinis, Capitula vero, & Conuentus, eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus, inhabileſque facimus ab obtenta, & alia obtinenda eo ipſo, nobiſque, & Romano Pontificis pro tempore exiſtenti relationem ſuſpenſionis, & interdicti, necn on abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernentes eos qui talia iuramenta ſcienter præſtiterint, vſu & commodo rei, & gratiæ, cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe, alios vero ignorantes ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minime teneri. Nec non irritum &c. Non obſtantibus &c.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deque ſincerè emendandi, & imprimendi libros oratione. *Cõgnit ſitu. de hæretic.*

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure excommunicationis pœnam incidat, eamque ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritve, præter peccat

mortalis reatum, epiſcoporum arbitrio ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij 4. die 24. Martij 1564. incip. Dominici, fol. 803. in bulla. & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractãtes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinẽtes, imprimentes aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè, vel occultè, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnę Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt additionem dicti iudicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum damnatæ memoriæ Caroli Molinei cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuſcunque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cætero cõcedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. incipien. Apoſtolicæ ſedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura cõſtitutione omnia, & quæcunque prædicti Caroli Molinei Hæretici ſcripta, opera, & commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & præeminentiæ, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicatione latæ ſententię, alijſque, cenſuris, & pęnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiã ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, iã quouis modo fuiſſe expurgata prętendant, diſtrictè perpetuo interdicimus, et prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcunque licentias quibuſuis perſonis tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipſis Cardinalibus ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem Inquiſitoribus, ac à nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinei, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari poſſint reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, nè de cætero huiuſmodi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, & colore quibuſcunque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacunque dignitate præditis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prædictis adimimus, eamque nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & ex nunc irritantes quaſcunque licentias, etiam a nobis conceſſas, & a ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus reſpectiuè concedendas, quę manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorũ ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamen noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonicis, & aliorum Catholicorum Authorum

haben-

habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impij hominis, ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno MDCII. chartis ſeu folijs xxiv. diſtinctam, cuius initium eſt Cenſura in omnes additiones, ſeu admonitiones marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinei ad textum Iuris Canonici, Commentaria Decij, in decretales, & ius ciuiles, ad conſilia Decij, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu. & Decium in titulo ff. de reg. iu. finis vero eſt. Aliqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu & cenſura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus intra menſem a publicatione præſentium in locis, per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum omnia, & ſingula ſcripta opera, & commentaria prædicta Caroli Molinei, realiter, & cum effectu locorum ordinarijs, vel inquiſitoribus exhibeant, & conſignent. Ipſis vero locorum ordinarijs, vel inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant, vt autem &c.

LITANIAE.

PRæter Sũmiſtas ſciendum eſt extare Decretum S.D.N. Clementis Papæ viij. circa litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alendæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarum circumferantur, & in nonnullis ineptæ ſententiæ, in alijs (qđ grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapientes inueniantur. Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa viij. pro ſollicitudine ſua prouidere volens, vt animarũ deuotio, denique, ac ſanctorum inuocatio, ſine vllius detrimenti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, communibus litanijs, quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnon litanijs de Beata Virgine, quæ in Sacra Sede Lauretana decantari ſolent, quicunque alias litanias edere, vel iam editis in eccleſijs ſiue Oratorijs, ſiue proceſſionibus, vti voluerint. eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoſcendas, & ſi opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neque ſine licentia prædictæ Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præſumant, ſub pœnis (vltra peccatum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuerè infligendis. Præſens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in palatio Apoſtolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctiſſ. Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, 8. Idus Septembr. Anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, MDCI.

Quintilianus Adrianus Notarius.

Leo X. Cōgruit titu. de magiſtr.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter Leo. X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in bull. incip. Apoſtolici, & infra.

Omnibus, & ſingulis philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generalium, & alibi publicè legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus a recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, ſed & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur remouere, cum præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſæcularis, vel regularis, aut alias ad illos a iure arctatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquennium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut iuris Pontificij incumbant. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis, ſtudijs inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniát, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant, Et hos canones per ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudij, in virtute ſanctæ obedientię publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Cōgruit titu. de cler. vel mon. c.

Leon. X.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretum obſeruandum a Magiſtris, & Pręceptoribus Scholarium fol. 194. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & a teneris aſſuefieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt magiſtri ſcholarium, & præceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedum in grammatica, & rhetorica, ac cæteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen. eoſque in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantum poſſunt, teneantur, vt nedum ad miſſas, ſed etiam ad veſperas, diuinaque officia audienda, ad eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones

mones audiendos impellāt, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V. conſtitutione cauetur, quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro confratribus pueros docentibus fol. 1163. incip. Ex debito, & per Greg. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum a Pio V. ſocietatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipien. Vniuerſis fol. 1204. in bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 24. de ref. cap. 4. & ſeſſ. 4. cap. 1. & Seſ. 25. de ref. c. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanens incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Concilium Tridentinum reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali prouenies vltra diſpoſita in tit. de cognat. ſpirit. in 6. & per Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. matrim. capit. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Concil. Trident. de cognatione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrē, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19. Decemb. 1566. folio 953. in bullar. in cap. Cum illius vicem & infra, Sane licet ex eo, quod in Concil. Trident. decretum fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum cōtrahi, qui ſuſcipiunt baptizatum de Baptiſmo, ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, nec non inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem baptizatum, vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorū fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, a præciſis verbis Concilij minime diſcedendum in præmiſſis eſſe cēſuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decerminus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipiētis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizātis, & baptizati, in dicto Cōcilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licite, & libere contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Cōgruit tit. de cogna. ſpi.

Quantum ad impedimentum publicæ honeſtatis attinet vltra diſpoſita in

c.ſponſam de ſponſal.& in cap.vnic.eo. titul.lib.6.cum alijs concord. attenditur hodie decretum Sacri concilij Tridentini ſeſſ. 24. de refor.matrim. capit. 3.quod fuit declaratum per bullam Pij V. Romæ publicatum die 21. Iulij 1568.fol.1018.in bullar.incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit,multos eſſe, qui dubitent,an decretum œcumenici Conc.Trid.ſeſſ.24.de ref.matrim.c.3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis,vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli,vbi vero valida fuerint,non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari,de ſponſalibus per verba (ut aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſummata,quæ interdũ ſponſalia appellantur, comprehendat,ita vt etiam in eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaq; vt omnes difficultas, dubitatione tollatur,attendentes quod ſponſaliorum appellatione,qua dictum Concilium vtitur, non niſi improprie matrimonium verbis de præſenti conceptis contractum continetur, quodq; agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedẽdum eſt,præſertim cum longè maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto, quam in ſponſalibus de futuro vigere a nemine dubitetur, iccirco Motu proprio authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro dumtaxat,non autem in matrimonio ſic(vt præfertur)contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus & gradibus quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere,mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vſque ad quartum gradum,cap.quædam cum pluribus ſeq. 32.q.7. & tot.tit.de eo qui cogn..conſang.vxor. ſuæ, ſed per Concilium Trid.fuit reſtricta vſq: ad ſecundum gradum,& per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc.Trid.ſeſſ.24.c.4.de ref.matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouentente publicata Romæ die 19. Decembris 1564. fol.954.in bulla incip. Ad Romanum Pontificem,& infra.

Sane poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens,per quod non ſolum Matrimonium contrahi prohibetur,ſed etiam poſtea factum dirimitur,ad eos tantum reſtrinxit, qui primo & ſecundo gradu coniunguntur,in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi,a pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos hominũ ambiguitatem tollere & animarum tranquillitati,ac Matrimonij libertati,quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes, Declaramus,& Apoſtolica authoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere, & licite Matrimonium contrahi poſſit,& ita ab omnibus iudicari,&c.

Quæſtio

Quæſtio illa quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel definita iam reperitur per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in forma breuis tranſmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri epiſcopo Nouarien. noſtro, *Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuntio Sixtus Papa V.*

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atq; immundis complexibus cum mulieribus ſe commiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licet ad generationem, & ad matrimonij cauſam minime aptum eff undunt, matrimonia cum mulieribus, & præſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducantur, requiſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubijs ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum canonicas ſanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturæ ſunt, & impotentes ijdem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones quas tanquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundum iactitant quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem cõiungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu & figura matrimonij, turpes huiuſmodi commixtiones affectare, quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant, ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugijs nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mandamus, vt coniugia per dictos & alios quoſcunque eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carentes, cum quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſque ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinarijs, ne huiuſmodi coniunctiones de cætero fieri quoquomodo, permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium contraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam contraxerunt, ſi appareat illos, non vt caſte ſimul viuant contraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire conuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures; Non enim ita in præmiſſis & non aliter per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quacunque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacunque cauſa & inſtantia iudicari, & diffiniri debere & ſi ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter

attentatum

attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciç, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut conſuetudinibus quæ abuſus potius, & corruptelæ cenſendæ ſunt, etiamſi ab immemorabili tempore obſeruatæ dicantur cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub anulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iecet, refert Ioan. Gutier. lib. 1. can. q, cap. 16. ſub num. 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, verba ſunt Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 5. in fine.

Hinc ſciendum, quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cùm oratrix dotem habeat minus cõpetentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſq; ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferens propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Etſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipſa habet, non eſſet competens, neque ſufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur, pro illis

igitur

igitur componendis,ac pro bono pacis oratores prædicti cupiunt,&c.

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores,ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint,& ad præſens uigeant,lites huiuſmodi omnino tollerentur,& c.pro illis igitur,&c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes,conſanguineos,vel affines,graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamen quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi,prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit,nihilominus pro illius firmiori cõfirmatione oratores prædicti cupiunt,&c.

Pro fidelibus.

9 Quod cum oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante,ſub obedientia S.R.E. viuere intendant, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt,ne contingat eos cum hæreticis cõtrahere,cupiũt,&c.

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratarum,& Fidei orthodoxæ hoſtium, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter,vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens,hactenus virũ paris conditionis,cui nubere poſſit,non inuenit.

Cauſæ infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſumarunt, detectoque impedimento,abſtinuerunt.

13 Quod ipſi alias ignorantes aliquod impedimentum inter eos exiſtere,quo minus poſſent inuicem matrimonialiter copulari,matrimonium inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia,iuxta formam Conc. Trid. nulloque detecto,neque denunciato impedimento contraxrrunt,illudque in facie eccleſiæ ſolemnizarunt,& carnali copula cõſummarunt,poſtmodũ verò cum ad eorum peruenit notitiã eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos,propter quod a carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt, Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri,ſupplicant, &c.

Quibus expletis,rurſus ſciendum eſt,quòd praxis Rom.Curiæ, pariterque ſacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non expreſſa

copula

copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt cõmiſſionem Ro. Pontificis factam Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Io. Gutier. li. 1. can. qq. c 15. ſub nu. 24. & Apoſtilla ad conſi. 9. Nauar. de conſang. & affi. in nouis, hãc declarationem ad literam etiam refert. Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. q. 56. art. 5. concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandũm, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandum conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi, qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quod matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari, quoad legitimationem prolis, prout in vna Syracuſan. illegitimitatis, die 19. Octobris 1573. reſolutum fuit in Rota Ro. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuer. par. 1. per conſi. Ancharani 409. & alia eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo dec. 483. incip. Matthæus Gabella, lib. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra decretum Concilij Lateranenſis relati in c. cum infirmitas, de pœn. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mar. 1566. fol. ... in bullar. tenoris ſequentis.

Supre gregem dñicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercẽtes officium, ad ea, per quæ animarũ ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intendimus, vt Chriſti fideles poſt baptiſmum in peccata lapſi per ſacramentum pęnitentiæ Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat dicente domino languido, quẽ ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innocen. tertius prædeceſſor noſter medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari cõtingerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarũ medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionem præfatam authoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuũ ualitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia peccata ſua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die vlterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo confeſſor ob aliquã ratio-

rationabilem cauſam, ſuper quo eius conſcientiam oneramus, conceſſerit, & eius per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant, & inducant. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo ſint infames, & gradu medicinæ, quo inſigniti erant, omnino priuentur, & a Collegio, ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur, volumus, & eadem authoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus poſthac vbiq; locorum in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medēdi facultas a quouis Collegio, & vniuerſitate concedatur, niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & teſtibus obſeruare in eorum manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio, ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quod ſi collegia, & vniuerſitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promouerint, aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus & Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus, & diæceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendū in ciuitatibus & diœceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem iuramentum huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare ac iuramentum huiuſmodi iam præſtitum exhibere recuſantes, gradu medicinæ & omnibus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim, quam diuiſim eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Non obſtantibus præmiſſis priuilegijs, indultis literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis collegio, & vniuerſitati ſub quibuſuis verborum formis & tenoribus conceſſis. Quæ omnia quoad effectum validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares, ac alios Dominos & magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur &c.

Sciendum eſt, quod præter conſtitutionem Pij V. de medicorum Officio in curatione infirmorum relatam, extat altera Gregorij XIII. quod Medici Hære-

Hæretici, vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, publicata Romæ die 5. Aprilis 1581. fol. 1303. in Bullar. incip. Alias piæ mem. Paulus Papa quartus, & infra.

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus diſtricte prohibemus, & interdicimus, ne poſt hac Iudæos, vel alios Infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admittive faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis, nec non dilectis filijs alijs locorum ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſve animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſijs, quæ in illis Ciuitatibus vel diœceſibus conſtitutæ ſunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quam primum ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent, aut publicari faciant, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, ſacramenta ei eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam a regularibus exemptis: & ſic decedens eccleſiaſtica careat ſepultura, quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit, & alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant, Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus &c.

MISSA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd vltra decretum Concil. Trid. ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, ibi (debitis horis celebrent) extat Tit. V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi miſſas veſpertino tempore publicata Romæ die 29. Martij 1566. fol. 924. in bullario tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius diuina prouidentia Papa quintus ad cuius notitiam peruenit, quòd nonnulli Cathedralium etiam forſan Metropolitanorum, collegiatarum, & aliarum eccleſiarum, nec non Monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum ſecularium, & diuerſorum ordinum; ac militarium, regularium, Prælati, capitula, clerici, fratres, alijſque ſuperiores & perſonæ antiquum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari conſueuerat, de ſero etiam forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatum earun-

earundem in ſuis eccleſijs, & cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica ſede vel eius legatis, ac etiam maiori Pœnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt, illiſque iam pridem vtuntur: hoc a b antiquo catholicæ eccleſiæ inſtituto,ſanctorumque patrum decretis deuiate conſiderans, ac propterea hunc abuſum eccleſia Dei ſubmouere volens omnes,ac ſingulas licentias, & facultates huiuſmodi hactenus etiam motu proprio,vel quorumuis,etiam Imperatorum,Regum, & aliorum principum contemplatione,& ex quibuſuis cauſis,quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas,& alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica authoritate, ex certa ſcientia reuocauit, ac omnino caſſauit,& annullauit hac præſenti perpetuò valitura conſtitutione, quibuſuis Prælatis,capitulis, clericis, fratribus, alijſque ſuperioribus,& perſonis earundem eccleſiarum, monaſteriorum, conuentuum,domorum, & aliorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub indignationis ſuæ,ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum,& facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare,vel celebrari facere præſumant, ac mandans locorum ordinarijs, vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prædictis,& alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcunque prælatos,capitula, clericos, fratres, ſuperiores,& perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant; contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus,&c.

Quanta circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licentijs, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domibus, Oratorijs celebretur, attendendum eſt tum ex Concilio Tridentino ſeſſ. 22. in decreto de obſer.& euit.in celebratione miſſæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus, &c.& Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti,niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet in Oratorio, aut altari ad diuinum cultũ tantum dedicato,vt refert Ioan.Gutierrez lib.3.canon.quæſt.c.30. nume.28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget,ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu clauſulas, videlicet vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab ordinario loci etiam viſitandum,& approbandum. Item vt miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem. Item vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet,at alij,præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrenare, ſeu reducere numerum miſſarum, a Fidelibus relictarum,vbi tenues ſunt eleemoſynæ,& miſſæ non dicuntur,deducitur ex Concilio Trid.ſeſſ.25.de reform. c.Quã de re cum capitulo Cathedralis Neap. pro tenui eleemoſyna incumbere onus celebrationis tot anniuerſariorum,

uerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilij ſibi recurrendum foret, hæſitabatur tamen, eo quo in d.c.4. de Miſſis tantum mentio fiebat & non anniuerſarius, & conſulti Illuſtriſſimo Cardinales, eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta reſcripſerunt, vt ſequitur.

Per illuſtri, ac Reuendiſſmo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neap.

Per illuſtris, ac Reuerendiſſime Domine. Cũ ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet ab Illuſtriſſ. Cardinalibus, qui ſacra Triden. Concilij decreta interpretantur, dubitari abs te; An eiuſdem Concilij decretum ſeſſ.25. c.4. intelligatur etiam de anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſerunt, decretum prædictum in ſacrorum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouemb. 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater Philip. Boncomp. Card. S. Sixti.

Item, vt refert Ganzale in præcit. commen. gloſ.6. nu.29. declarauit eadem Sacra Concilij congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit a quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit a congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus, & quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, ex ſtauritis nuncupatis, ſacerdotalia munera, ac preſbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales ſunt,

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes, celebrationes Miſſarum feriæ v. in Cœna Domini, & Sabbati ſancti, aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt quæque circa cultum ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad capellanos, ſeu Sacriſtiam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad parochum, ſeu rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine, & alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum rituum Congregatio, die 18. Maij 1602.

Ptolomæus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRæter Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciendum eſt Pium V. per eius conſtitutionem reuocaſſe omnes licentias ingrediendi monaſteria,

tia,

ria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam Mendicantium, quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis 1566. fol. 952. in bullario tenoris ſequen.

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarunt pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quę religioſum earum propoſitum impedire poſſunt curam noſtram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas a diuino cultu auocet, præpeditæ, ſecundum ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Carthuſienſium ordinis, & aliorum regularem uitam profeſſorum quies nō parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matrimonialis oblitæ, domos, ac monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta, prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis etiam Abbatibus Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidētibus aliquando recuſantibus, & renitentibus, non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facilè videantur; huic rei prouidere volentes Motu proprio, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediendi monaſteria, ac domos Chartuſienſium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſcunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis. Necnon irritantibus decretis ab Apoſt. ſede quomodocunque conceſſas, quarū tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, haberi uolumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtrictè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarū notitiā habuerint, a qua non poſſint niſi a nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui præterquam in mortis articulo: ne dictas domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorū, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus, quocunque nomine vocentur, & eorum monachis, canonicis, & fratribus, ſiue mendicantibus, ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorum, quæ in præſentia obtinent, & Inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia omnia, & ſuſpenſionis, a diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis, pœnis nec eas introducere, admittereve præſumant. Non obſtan. &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens etiam ad monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ. fol. 1239. in bull. de qua infra in verbo Monaſteria monialium, ſuper qua reuocatione ab eodē Pio V. edita fuit declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam

latinam presbyter Cardinalis Cribellus nuncupetur, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiā, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mētem & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1596. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantibus, decretis prohibeatur, non ſolum comprehenderent & comprehendant mulieres habentes, & habere prętendentes facultatem; & indulta ingrediendi huiuſmodi monaſteria, ſed etiā omnes, & quaſcunque mulieres alias tam in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D.N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc & per dictas ſuas literas non intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quando Chriſti fideliū cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quādo diuinum verbum in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur vel propter aliam quamcunque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſæcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo rectò tramite accedant ad portam qua exitur a monaſterio non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigillique noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus. Dat. Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. die vero 28. menſis Ianuarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſ. D.N. Pij V. Anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus locus † ſigilli.

Adde Nauar. in man. cap. 27. ſub num. 250. & in c. ſtatuimus nume. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Gregor. xiij. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pęnitentiariæ, idem teſtatur author Catechiſ. Neap. lib. 3. c. 21. fol. 208. qualiter vero ad hunc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & ſacriſtiæ, item in quibus caſibus mulieres, illaſq; admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pęnas, pleraq; alia ad

reſolu-

reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R.P.F. Hieronymo a Sorbo ordinis Capuccinorum in compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorum, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cætera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſſ. Card. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio, quam aliter, Clauſuram nullã eſſe talem vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Itemq; debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declarato eſt, quod per Greg. xiij. ex ſent. Congregationis Concil. Trid. religioſo fratri ordinis Minorum S. Franciſci de Paulá quærenti. An per ſupradictum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulę Conceſſioni huic, vt ſingulę Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes ſeu trãſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea, qua conuenit puritatę, & dignitate conſeruandis præcipuam geramus ſollicitudinem, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à regularium perſonarum Congregationibus quas tanquam Deo dicatis maximè candor, ſanctitaſque decet, cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Siquidem res ipſa nos admonet, quam indecorum ſit, & ab ea, quæ diuinæ Maieſtati, eique conſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pœnas graues ſibi in ſeculo propoſitas timent, quivè propter immunditiam, & peccata ex quib. orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, & a paterna hæreditate repelluntur, ijdem omnipotenti Deo, tanquam hoſtiæ offerantur, atque ad

Cõgruit tit. de regular. & tranſeũ ti. ad Relig.

habitandam in domo,quam decet honor & ſanctitudo,inter miniſtros Domini,cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacunque profana præminentia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi,immundi ab ingreſſu ſanctuarij excluderentur,ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet,nec accedere ad miniſterium eius & quod in holocauſtum Domini,aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret,nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimũ parentum vitia & incontinentiam imitari ſolent,nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorem aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo a Religione alieno ſuſceperunt ab inſtituti Religioſi alienarum, plerumque cum dedecore,& proprię ſalutis diſpendio ducere,ſuiſque corruptis moribus,& malis exemplis quietem, & ſtatum cęterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce, & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines,qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendos eſſent pro penſiores,eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs,quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuũ valitura conſtitutione directè interdicimus,& prohibemus,ne illegitimi procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerit,vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica Imperiali, vel Regia,aut quauis au thoritate legitimati,aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcunque ordinum etiam Mendicantium,& non Mendicantium, Fratrum Monachorum, Eremitarum,vel Canonicorum,aut Clericorum regularium Congregationũ, aut Hoſpitalium Religionem,neque ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi,vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem profeſſionem ex nunc,prout ex tunc, irritam,nullam & inualidam,nulliuſque roboris vel momenti fore,ac nullum exinde,aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quamprimum exuto, & ab ipſa Religione eijci,exterminarique debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monaſteriorum,Prioratuum, Prępoſituratum,Domorum,Collegiorum, & locorum regularium, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitaliũ, & quarumcunque Religionum prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint,excōmunicationis ſententiam eo ipſo incurrant a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus,ab alio quā à Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Sed ne ijs,qui in humilitatis Spiritu,Deo,& Religioni ſeruire, & pœnitentiam agere intra monaſteria, vel domos regulares, cupiunt ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittemus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſto,aut ſacrilegio geniti ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in monaſterijs,vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur & in ipſis monaſterijs, ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen conditione, vt ad habitum religioſum, vel ad profeſſionem quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, necnon ad omnes non modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterem denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia,& functiones, & ed aſcendendum ad altiores gradus ſint eis, portæ perpetuo clauſæ, & obſeratæ.

Quoad reliquos vero non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel alias legitimatos,qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus,& ordinamus,eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorum vita & moribus diligenter cognitis, & circumſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt,conſideratis,ac de Religionis zelo pietate,integritate, & doctrina fide dignis teſtimonijs adeo commendati fuerint,adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant ac tot merita eis ſuffragantur,vt defectum natalium ſuppleant eorumque receptio vniuerſæ Religioni commodo,& vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali,vel prouinciali capitulo,matura deliberatione habita, Generalis vel prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint,& tamen hi ſic recepti ad gradus,honores & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant,niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum. Si quis autem eorum alias quam vt præfertur, recipiatur,profeſſio ſimiliter nulla ſit,atq. ipſi habitu priuari,& a Religione eijci debeant,eorumque receptores,excommunicatione,vt ſupra,innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterum quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta,latrocinia, rapinas,homicidia, aliave facinora patrata, etiam banniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatem,quia tuto in ſæculo viuere non poſſunt,tunc demum quęrunt a Religione auxilium, quando aliunde illud non ſperant,vnde ſub habitu,& nomine Religioſorum,animum Religioni inimicum, inueterata vitia retinent,neq; alios,qui ſancta vocatione vocati ſunt, patiūtur tranquillè diuinis obſequijs inſiſtere,in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum,vt his quoque ſubterfugij & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuo ſtatui-

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parentibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea dãnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti ære alieno ſupra vires facultatũ ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit, ne inferatur. Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſpontè, & ex animo elegiſſe. Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quam Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunque, vt dictum eſt criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus.
a Et ſi qui eorum contra præſentem *a* noſtram conſtitutionem temerè admittentur; iam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem, & inde ſecuta, ex nũc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribuſque, & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris, & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a ſæculo ad Reli-
b gionem tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, necnon Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius capitulis deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorumque Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſſiua, necnon officijs, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuſcunque per eos obtentis eo ipſo in perpetuum priuamus, tam illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunque in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callidè transfigurat, ac perditi quidam & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali a Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem

liorem ad fugam haberent,ſiue vt banniti Curiæ ſæcularis,quæ eos propemodum interceptos perſequebatur,manus effugerent: & cogniti aliquando ipſos Sicarios,religioſis veſtibus indutos, a veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe, Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam, ſui ordinis tranſeundo,etiam in itinere, intra aliquod Monaſteriorũ, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus deuertere poſſit,niſi a Superiore eius loci vbi reſidet,expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat,atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, ut de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus,vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs,eorumque Vicarijs in ſpiritualibus,vt per ſuos officiales,Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates vel diœceſes iter facere,vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri num huiuſmodi literas obedientiæ,ſeu commendatitias ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint poſſint contra ipſos, etiam tanquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tandiu illos ſub cuſtodia detinere,donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus,vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia,vel literis vt ſupra receperint,dictas pœnas priuationis vocis actiuæ,& paſſiuæ,necnon officiorum,graduum, honorum, & dignitatum obtentorum,atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudicari debere. Nec non irritum, & inane, ſi ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorum ordinum,Congregationum,Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus,nunc & pro tempore exiſtentibus ac locorum ordinarijs præfatis,per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorum vnuſquiſque,per ſe,vel alium,ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis ordinarij verò in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuum regularibus locis,curent præſentes literas publicari, eaſque perpetuò firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando,illaſque etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant.&c. Dat.Romæ 6.Kal.Decemb.1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis. Datum Romæ 12.Kalen. Nouemb.1588,& publicata die 7.Nouemb.1588.tenoris ſequentis.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit tit. de regular. et trãſeunti ad Relig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio mancipariint, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Christo piè inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare. Sanè poſt editam noſtram Cõſtitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum variæ ſint exortæ dubitationes, & quæſtiones eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs, & conſultationibus per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio, & aſſenſu præſentem noſtram perpetuo valituram declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos, qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni authoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore, quo ipſi geniti ſunt matrimonium rite conſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minime comprehendi, ſeu eos quo ad emittendam profeſſionem, quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitate, ſui ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendus eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra conſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorũ Apoſtolicorum cuius Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Cõgregationi eorumve ſuperioribus in genere vel in ſpecie conceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores ſiue alios quoslibet etiam ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales vel miniſtros quauis præminentia vel authoritate etiam Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitatij, ſeu reintegrati & illis alias perfuncti ſunt volumus poſthac non obſtantibus quibuſcunque tam antiquis priuilegijs aut literis Apoſtolicis, quam alijs indultis ſeu declarationibus etiam ſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, honores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcunq; eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter & nominatim cum eorum ſingulis fuerit ſuper natalium defectu ad honores, & gradus & dignitates obtinendas ante vel poſt ingreſſum religionis per Rom. Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum deque diſpenſatione ſeu mandato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltem per pa-

rentes

tentes literas Cardinalis Protectoris de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis noſtræ conſtitutionis in ſuis Religionibus, ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione officia honores, & dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen ut in poſterum tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modo ſimiles verum etiam neque ad inferiores, aut altiores & maiores dignitatis honores, gradus aſcendere poſſint, perinde, ac ſi idipſum præfacta noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuerit.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim Sacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorumdem pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quod ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina vitæque & morum ſanctitate excellere reperietur, deque eorum probitate, & præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immeritò ſeparari queat, eorum doctrinam & operam ipſi Ordini, & ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facile experientur.

Quoniam verò a multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum & dignitatum, a quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum, Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, Appellatione dignitatum, honorum, gradum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate couiuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, confeſſarij, ſtudiorum & ſacræ Theologiæ magiſtris Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiuſmodi, immo etiam a voce actiua, a ſacris ordinibus ſuſcipiendis ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio vel inceſtu geniti non ſint nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus capitula prouincialia, aut nunquam aut non quotannis, ſed rarius celebrentur, quędam etiam monaſteria, aut domus huiuſmodi remotiſſimis regionibus Hęreticorum, aut Infidelium tyrannidi finitimis ſita ſint; ne ijs, quos extra capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus & indulgemus.

Vt in qualibet prouincia ſaltem duo, vel ſi commode fieri poterit, tria, aut plura monaſteria ſeu domus regulares deputentur, quarum ſeu quarum ſuperiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitijs faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiendos, & ad aliæ quæ in ipſa inſtitutione continentur peragenda in ſimul congregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtantia monaſteriorum ne id quidem patiatur,

tur, ſaltem trib. ex antiquiorib. Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritate per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum Monaſterijs, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Cōgregatione redacta, aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus vt trina capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata; eandem in recipiendis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis, habeant authoritatem, quæ per noſtram Conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in generalibus, vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a definitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, iccirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit, ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium & ſuffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuſcunque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali, aut generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quoad autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt, quia tūc demū verè & ꝓpriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt, Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem capiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem & Conuerſis profeſſionem amittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatutum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expræſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus & religionibus neque etiam tacita profeſſio quorumcunque religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur niſi in receptione conſtitutiones forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis, vel Infidelibus miſere oppreſſa detinetur voluerint ſe diuinis obſequijs ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, prætertim vero exteros ex lōginquis regionibus ad eā aſſiduę confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quāuis nō liquido cōſtet de ijs oībus

quę

quæ in conſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum, nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit. Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos verò, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea iudicibus, & curijs ſecularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & non aliter cum actis publicis conſtiterit ipſos iudices, & curiam ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ a nobis circa religioſos viros in præfata conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod monaſterium, domum, uel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquam hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiori loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoque, qui proficiſcuntur de uno in aliud eiuſdem prouinciæ monaſterium tam ſui, quam alterius ordinis. Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina a ſuis ſuperioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea ullo modo recipi valeãt, niſi fide digno teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos ſuperiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiẽdi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, ubi ipſis auditis pro rerum, & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentib. literis non declarantur, Volumus perpetuo firma, & valida, & in ſuo robore permanere: ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini, aut religioni præter aut contra præfatæ cõſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum, aut conceſſum fuit, id omne, ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis cõſtitutionis reducimus, & alias nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque iudices, &c. Non obſtan. &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Re-

gularium

gularium fuit facta a Gregorio decimoquarto, Idus Martij 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CIrcunſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerum experiētia ſuadēte, ex alijs interdum non minus iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modum, & formam admittendi religioſos ad quoſcunque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datum ſexto Kalendis Decembr. Anno tertio, & altera ſub datum Duodecimo Kalendis Nouembris, Anno Quarto ſui Pontificatus, editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſum comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter q̄ ea, quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minime poterunt, Vnde quam plures literis, & pietate inſignes viri a ſancto propoſito regularē ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in religione verſati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cū non modico religionis, & ordinum huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua docuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare, quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volētes, ac dictarum conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negocijs, & conſultationibus, regularium deputatis, matura deliberatione, ne eorumdem conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expreſſo damnato thoro, uel complexu ad quācumque religionem, neque ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in monaſterijs, alijſque locis regularibus ſeruientiū admittantur, & ſi poſt dictam conſtitutionem profeſſionem emitterent, uoluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipſas conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius ordini religioni, monaſterio, aut congregationi, eorumve ſuperioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſi per ingreſſum religionis, vel eoſdem ſuperiores legitimatos, ſeu gradus, honores, & dignitates habilitatos, ſeu integratos, ab honoribus gradibus, & dignitatibus quibuſcunq; tam in antiquis, quam alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunque, aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his niſi a ſede Apoſtolica, priuilegijs, quibuſcunque non obſtantibus diſpenſare voluit; authoritate Apoſtolica tenore præſentium ad terminos iuris reducimus,

& mo-

& moderamur, ac omnes diſpenſationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in ſpecie, vt præfertur, conceſſorum, quæ tempore conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis alijs reuocationibus comprehenſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & reintegramus. Volentes ijſdem Conſtitutionibus non obſtantibus, eos, qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & profeſſionem regulares admitti poſſe quemadmodum admitti poterant, ſi ſupradictę Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunque illegitimè natis, ad habitum, & profeſſionem Ordinum quorumcunque agetur, ij, ad quos huiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant, & ita demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, ac tot eis merita ſuffragentur, vt Natalium ſuppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos, vt dictum eſt, pertinet huiuſmodi receptio matura deliberatione habita ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij, profeſſus fuerit, ipſo patre viuente admittatur, quod expreſſe prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec alias ſub vllis reuocantibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis, ſeu Generali Prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alias ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcunque vt antea valere, tenere, perinde ac ſi ſupradictæ conſtitutiones nõ emanaſſent. Cæterũ cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & ordinum, præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur, Ideoque receptio nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat, quæ etiam Monaſteria, vt plurimum inter ſe longè diſtant, nec generalia, Prouincialia, aut inter media Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his, quæ in dictis conſtitutionibus continentur, ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequam ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſtea ab his a quibus in prædictis monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur,

tur, & demum omnia in dicto Capitulo coram ſuperiore referantur. Volentes, quod ſuperiores prædicti cum eorum capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi capitula cum tribus, aut quatuor, ac in generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eandem in recipiendis nouitijs habeant authoritatem, quæ per d. conſtitutiones Prouincialibus eſt attributa decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quę eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi fuiſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis, reſtitutionis, redintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis, Dominicæ 1590. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat. M. Veſtrius Barbianus. A. de Alexijs.

Decretum Sanctiſſimi D. N. D. Clementis Papæ VIII. de Nouitijs ad Regularem habitum non recipiendis niſi in monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus monaſterijs, & conuentibus, ijſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quo magis varijs conſtitutionibus male affectas radices, euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant, cumque ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur ſanctitas ſua omnes regulares ad vetus ſuæ cuiuſque religioni inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis admitteretur, profitereturve, quouſque Monaſteria, & conuentus aliquot deſtinarentur, in

quibus poſſet commodius regularis obſeruantia ſecundum reformationem a Sanctitate ſua inſtitutam introduci; quia tamen non obſtante tali prohibitione cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum; Icirco huic malo proſpicere volens ne licentiarum, ac facultatum huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuæ irritum reddatur; Nunc denuo diſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Guardianis quibuſcunque, cæteriſque, ſuperioribus conuentuum monaſteriorum, ac domorum quocunque nomine appellentur, intra Italiam & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcumque ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum fratrum Minorum diſtrictiori obſeruantia, necnon Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalciatorum ordinis Carmelitarum, necnon fratrum congregationis folienſis Ciſtercienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum Deſomaſcha miniſtrorum infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus ſeu congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi;) Ne ſub cuiuſuis licentiæ & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis dumtaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos, niſi in conuentibus, monaſterijs, & domibus, authoritate eiuſdem S.D.N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis recipere aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimo contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiam ſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant poſt præſentis Decreti in Romana curia publicationem omnino eijcere debeant.

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, & ad profeſſiones quaslibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines comprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria a ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras verò licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis in locis Vrbis publicatũ ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs,

uilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium minime obſtantibus. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulij 1599. Supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem.

Proſper Spada Mag. Curſ.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1599.

Decretum S. D. N. CLEMENTIS PAPÆ VIII. Super forma recipiendi Nouitios regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa viij. Qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularibus Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitũ Nouitios in poſterum reciperent, receptoſve ad profeſſionem admitterent, quouſque in aliquibus cuiuſuis Ordinis monaſterijs, ſeu conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendis, & educãdis nouitijs deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moreſque reſtituerent, & cõponerent, certior deinde factus quoſdam (omnium ferè Ordinum) conuentus, ſeu monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuendi formam, & diſciplinam, quam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs, & conuentibus, & notariatus erigi, nouitijque recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro nouitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruẽtur: vltra formam traditam in Conſtitutionibus fæl. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis S. ſuper receptione nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in conuentibus ſeu monaſterijs ad nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis & approbatis, ſeu in poſterum deſign. & approbandis, nouitij ad habitum vel profeſſionem recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel ab eorum ordinarijs, & ab illis etiam, in quorum diœceſi nouitiatus exiſtunt, in quibus. Nouitij recipiendi fuerint, expreſsè & nominatim nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad ſcripturam, conceden.) obtinuerint. Monet autem Sanctitas S. eoſdem Ordinarios omnẽ curam & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, cõditionem, euacuationẽ, ſciẽtiam, vitam, & mores, cæteraſque qualitates in ipſis nouitijs requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ. Neque aliter nec alio modo aliquem ad habitum vel profeſſionem recipi permittant. Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerãdo, ſi quempiam approbauerint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus,

iuxta

& iuxta conſtitutiones, & inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra ſuperiores quorumcunque ordinum, qui, in admittendis ad habitum, & profeſſionem nouitijs, formam conſtitutionum, & inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, tunc nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, loco, ſeu monaſterio, præterquam in hactenus a S. Sanctitate, vel a dicta congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptũ, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu alias præmiſſis quouis modo contrafecerint, irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, vel alias, quauis authoritate a quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c. Dat. Ro. apud S. Petrum die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſ. D. N. Anno 11.

Ancharißius Viſitationis, & Reformationis Apoſtol. pro Secret.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſt. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, & educatione nouitiorum religioſorum in monaſterijs, & conuentibus deſignatis, vel deſignandis. S. D. N. CLEMENTIS Papæ viij. iuſſu æditæ.

CVM ad regularem diſciplinam in ſingulis religioſorum monaſterijs, propagandam nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, & neceſſaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem uim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiã in recipiendis nouitijs facilitatem ſupra numerũ, quem capere, atque alere monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritũ, an vere eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituendis. Idcirco, vt huiuſmodi incõmodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis nouitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in magiſtri, & aliorum miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris canonibus, & decretis præſertim Concilij Trident. Summorum Pontificum, & cuiuſcunque ordinis, aut inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in alijs deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis monaſterijs, & conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuo curent.

Primũ, quod attinet ad nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipue eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excederent, an criminoſi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam conſtitutionis fel. rec. Sixti Quinti, & moderationum ſubſecutarum; illud etiam ſuperiores, ad quos ſpectabit, ſedulo perquirant, vt quibus in monaſterijs, & con-

uentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parentibus natus non ſit, & alias conditiones ſacris Canonibus, Summorumque Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas non habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quinque recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius ordinis, in quo recipientur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur, ipſi autem conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annũ, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis; ac perfectioris vitæ, & vt Deo, ac D. N. liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituant.

Prouideant quoque, vt omnes, etiam conuerſi recipiendi, prinſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuque regulari, & alijs cuiuſque ordinis peculiaribus inſtitutis, conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum conuerſos ad profeſſionem admittendos, verum & oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum oblatorum receptionem vnaquæque religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaque inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque nouitij ad habitum recepti, & in locum nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte conuentus, & monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus: habeatque tot ad dormien. cellulas ſeparatas, quot erunt numero nouitij, vel dormitorium, ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructioneſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne cõmuni recipiant, Oratorium inſuper, ſeu Cappella, ſi commode fieri poterit, ad nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atq; munitus adſit, ſin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationi tempore ingrediantur. Ipſis vero Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſque ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus, Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſulæ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illiq; ſoli liceat ex graui tãtum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen, ſpectant, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, eligaturque tam Magiſter, quam ſocius per Prouinciale Capitulum per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocijs huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu vicarios de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittitur, idemque ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa in alijs locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter, quam ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribuſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decimum a profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius verò trigeſimum annum excedat, ſintq; ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graues, zelũ Dei cum manſuetudine præferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione ira præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſſimè alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quam reuereãtur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorũ inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantque præcipue diuinam (qua digni facti ſunt) vocationis præſtantiam, & excellentiam; quæ vero ſit, atque perfecta votorum ſolemnium, & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali, fructuosè perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitij (ad quę natura per peccatum labefacta omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam (confeſſionis præſertim) quæ his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per apertionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus, diuturnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem ſibi a Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, nouitiorum confeſſiones audiendi, cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in choro, nocturni, diuiniſque Officijs aſſiſtant.

Exercitationibus, etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatque ſemper magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atq; eo tempore cuiuſque, in quam natura feratur propenſionem, ſcrutentur.

Non liceat eis durante nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in choro, in eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis cõmorari, nec permittatur eis profeſſus domos exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt vnus ex nouitijs ipſis, ætate, moribuſque prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente) omnia prout opus fuerit agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra nouitiatum committi poterit.

Cum autem, (licet Clericorum benè inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua) Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quinpotius æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam, cum regulam profiteantur eandem, eorum perfectam educationem tum Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Chriſti fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre, Conuerſis ipſis a Clericorum nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit)

rit) aſſignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro nouitiorum, ſeu ſuperioribus monaſteriorum, & conuentuum iuxta cuiuſque ordinis ſtatuta, & conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, a quo non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi diligenter inſtruẽdi erunt, quod ut cõmodius fiat ad capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros nouitijs fieri ſolent, accerſiri debeant, & in eccleſijs ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, ij tantum, qui non ſolum religioſæ profeſſionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum quoad Clericos decimumſextum, quo uero ad conuerſos vigeſimumprimum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorũ ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet conuentus, in quo nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque nouitij profeſſio regiſtretur, illamque nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus vero literarum ignarus profeſſus in eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia propria manu ſignum crucis apponat, aſſeruetur que liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad monaſterium, ſeu conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia verò in quibuſdam ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, vt nouitijs educandis certa monaſteria, aut conuentus deſignatos quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit ſuperioribus monaſteriorum, & conuentuũ huiuſmodi ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque ordinis conſtitutiones, adſcribere, ſicque adſcriptos, cum iuxta præſentes inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad ordinem recepti fuerint, ad loca nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tãquam dictorum conuentuum, ſeu monaſteriorum filij, eorumdem nomine, & inſtantia recipi, ac in nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem monaſteria, ſeu conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porrò ne loca vnius monaſterij, ſeu conuentus ab alio præoccupentur, capituli Generalis, aut prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis conuentibus, & monaſterijs præſcribere, quæ magis expedire videbuntur.

Vt autem nouitij iam in profeſſorum numerum (ſic vt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſsã, ſi in con-

uentibus, aut monaſterijs, pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue profeſſorij ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquorum profeſſorum habitatione diſtinctus; & ſegregatus, ibi collocentur, ſi monaſterium, aut conuentus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem conuentum, aut monaſterium transferantur; in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ religiones excipiuntur, quæ ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum uigore maioris temporis curſus nouos profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, id ipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac religioni magis expedire dijudicauerint, quibus in locis degant ſub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam ſeruent antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs monaſteriorum, aut conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant; ibique permaneant quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum ſtudijs operam nauare ſub directione, ac regimine ſuperioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero duntaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter religioſos gradu, & ordine ſuperiores ſunt; & alij, ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt priuationem; grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas ſe ſubituros certo ſciant. Dat. Ro. apud S. Petrum die 19. Martij 1603.

A. Achariſius Viſitationis, & Reformationis Apoſt. pro Secret.

Romæ apud impreſſores Camerales 1603.

Sciendum eſt, quod ad declarationem Concilij Trid. ſeſ. 25. de regula. ca. 16. Relatione per ſacram congregationem Concilij Pio V. facta Sanctitas ſua dixit Decretum dicti Concilij procedere tantum in illis nouitijs, quos ſuperiores lapſo tempore nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt ſunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas ſua conceſſit, quod ſuperiores poſſint prolongare illorũ profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes, ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulenti ſibi a Neapoli 8. die Nouemb. anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſt. Cardinales Concilij interpretes.

Decre-

Decretum ſacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè,leuivè ex cauſa accedentes abſque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio, ſiue dum imminentem admiſſorum criminum pœnam,ex ſuis conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuunt, falſa & commentitia grauamina cauſati non ad immediate ſui ordinis ſuperiores,ſcilicet,a grauamine Prioris ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad Protectorem, prout cuiuſque Religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt,potius quam recurrant,ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur,& ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit ſacræ Regularium Congregationi,ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temerè, leuive ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores,ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card.Alexandrinus.

Gregorius Palearius V. I. D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ.Cameral.1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit.S.Pancratij S.R.E. presbyter Card. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius,ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire,valeant, ac quæcunque occaſiones tranſgreſſionum tollantur,ordinamus,ac decernimus, vt quando a Generali,ac Miniſtris prouincialibus,Cuſtodibus,Guardianis,alijsq; Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus, diſciplina,vel alia pœnitentia in refectorio,vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur,nullus eorum,quibus talis pœnitentia iniungitur, ad Nos,ſiue ad alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Si quis autem contrafecerit,triduo carceri mancipetur,& in pane, & aqua ieiunet. Item ſi quis pœnitentias impoſitas a prædictis ſuperioribus reuelauerit alijs,quam ſuis Superioribus pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fide &c.

Dat.Romæ in Palatio noſtro,die 2.menſis Decembris 1602.

Hier.Card.Matthæius Protector.

Locus ſigilli. Angelus Pianus Secret.

Romæ,apud Impreſſ.Camerales 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris communis diſpoſitionem, conceſſorum, recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1509. in bullar. incipien. Quæcunque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum Ordinum profeſſores, quibuſcunque Ordinibus, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Militijs, & pijs locis, etiam S. Antonij Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacob. de Spata, Sancti Lazari Hieroſolymitani, eorumque Eccleſijs, membris, ſuperiobus, & perſonis; per quoſcunque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, tam in ipſorum Monaſteriorum, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocunque ac quotieſcunque, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, & alias ſub quibuſcunque tenorib. & formis, ac cum quibuſuis reſtitutionib. præſeruationib. mentis atteſtationib. derogatoriarum derogatorijs alijſque fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deq; ſimili poteſtatis plenitudine, etiam pauperum, infirmorum (miſerabilium, & cuiuſcunq. alterius pij operis intuitu ac etiam ex quibuſcunq. alijs cauſis, quantumuis grauib. charitatiuis, & neceſſarijs, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon S.R.E. Cardinalium, deque illorum conſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, vel etiam moderata. Caſſamus, quoq. & annullamus quoad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper ijs confectas, ac proceſſas, & alia inde ſecuta quæcunque: Ac volumus ea omnia vires & effectum de cætero non habere, ita vt poſthac illorum ſic reuocatorum prætextu, Prælati, & ſuperiores prædicti, aut alij quicunque nullum prorſus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem tranſeundi ad ipſos licentiam (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem ad habitum, & profeſſionem regularem in ſuis quiſq. Monaſterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuo maneat, admittant nec omnino quemquam recipiant, vel retineant; Eos vero, quos in aliquo ex caſib. prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tantum, ac præter iuris communis diſpoſitionem) iam habent translatos ad eorum ſuperiores, & loca eius Ordinis, vnde erant profecti, quam primum remittant. Decernentes admiſſiones receptiones, & retentiones huiuſmodi nulla firmitate ſubſiſtere, omnemq. prorſus vlli voto, vlliq. regulæ, vel obſeruantiæ, etiam iuramento, aliave ſolemnitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane quicquid ſecus per prædictos, aut quoſcunque alios quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius noſtræ reuocationis tenorem admiſerint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædicto) translatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingulis di-

lis dignitatibus,adminiſtrationibus, beneficijs,officijs,fructibus, & penſionibus eccleſiaſticis præſentium authoritate priuamus,& ad futuram inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnibus locorum Ordinarijs,in quorum diœceſibus loca prædicta conſiſtunt, per Apoſtolica ſcripta mandamus,vt per ſe,vel alium, ſeu alios de translatis prędictis authoritate noſtra cognoſcentes, in eos quos contra hoc præſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac etiam recipientes,vel retinentes,reiecto quocunque exemptionis priuilegio, animaduertāt, ipſoſque præterea translatos,vel retentos,ad priores Ordines, & diſciplinam remittere procurent. Contradictores quoſcunque per cenſuras,& pænas Eccleſiaſticas cæteraque iuris,& facti remedia opportuna, quacunque appellatione poſtpoſita,compeſcendo,inuocato etiam ad hoc,ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis,non obſtantibus.&c. Nulli ergo &c.

Quoad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad aliam,in quodam libro priuilegiorum S.Benedicti Congregationis,Romæ impreſſo anno Domini 1585.referente Emanuele Roderico tomo 3.q.regular.q.52. art.20.in fine, continetur quædam declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quę ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt ꝙ tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat,niſi cauſa cognita tranſeuntis,& vitæ, ac morum ratione,idque ex approbatione capituli generalis. Item a Sacra Congregatione ſuper negotijs Regularium reſolutum refertur, quod per licentias,quæ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem,non licere eis tranſire ad non clauſtrales,vt ſunt Militares,& hoſpitalaria, prout admonet apoſtilla ad conſ.58.Nauar.de regular. in nouis.

Reductio ad terminos iuris,& ſacrorum Canonum, vnius, ſuper qualitatibus,ac modo,& forma recipiendorum Religioſorum,& alterius illius declaratoriæ Conſtitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores Ordinum in receptione Religioſorum peccantes inflictis; Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula, meritis licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti, omnibus incommodis, quæ in eadem Eccleſia, non ſine Fidelium animarum periculo, at detrimento oriri poſſunt,ob variam, & ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prędeceſſorum noſtrorum, quas iuſtis de cauſis ediderunt, interpretationem, pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cum igitur fel.rec. Sixtus Papæ V.prædeceſſor noſter ad integritatem, & candorem in Regularibus, & religioſis Ordinibus in eccleſia Sancta inſtitutis retinendum,& conſeruandum,quadam ſua,quæ incipit; cum de omnibus eccleſiaſticis Ordinibus ſub Dat. ſexto Kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio, nonnulla circa modum,formam,& qualitatis admittendi Religioſos ad quoſuis regulares Ordines decreuit & deinde alia ſimili,quę incipit,ad Romanorum ſpectat Pontificem ſub Dat.xij.Kalend. Nouembris,pontificatus ſui anno tertio, quædam dubia ſuper dicta priori conſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ memoriæ Gregorius Papa XIV. etiam prædeceſſor noſter alijs ſuis perpetua valituris conſti-

tutio-

ſtitutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ſu-
Dat. Idibus Martij, Pontificatus ſui anno primo reſpectiue editis, Conſtitutio-
nes Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quoad illigitimos moderatus fuerit, prout
in eiſdem Conſtitutionibus plenius continentur. Tamen quia longo vſu, & ex-
perientia compertum eſt ex nimia facilitate, & multitudine caſuum, in qui-
bus profeſſio a ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordines a dicto Six-
to prædeceſſore nulla declaratur, multos, hac occaſione accepta fraudulenter
petijſſe & in dies petere, vt profeſſio quam in aliquo Regulari Ordine emi-
ſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſti-
tuta ſub hoc prætextu deſeruerunt, & iccirco pleriſque in locis maxima in-
commoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos ea ſcandala, & incommoda, quan-
tum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de
cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum conſtitu-
tionum prædictarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, matura ſu-
per his cum Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus ſuper nego-
cijs epiſcoporum, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illo-
rum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quoad
eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſdem Conſtitutionibus præ-
ſcripta de cætero non ſeruauerint, & quoad alios etiam caſus ibidem expreſ-
ſos, in quibus receptorum in quibuſcunque etiam Mendicantium Ordinibus
profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde
ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, authoritate Apo-
ſtolica tenores præſentium reducimus. Cæterum pœnas contra Superiores quo-
rumcunque Ordinum etiam Mendicantium huiuiuſmodi, qui in admittendis
Regularibus ad habitum, & profeſſionem, earundem Conſtitutionum for-
mam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo cõtrafecerint, in ipſis Conſti-
tutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus, ſicque & non aliter in
præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque iudices Ordinarios, & delega-
tos, etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam
de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & in-
terpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, &
inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel
ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus.

Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An ſcilicet renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exi-
ſtente adhuc in ſæculo, & intuitu prætextu ingreſſus Religionis, ſtante diſpo-
ſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. capit. 16. valida ſit, vel ne: Illuſtriſſimi
Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Con-
gregatio Concil. cenſuit decretum concil. Trid. c. 16. ſeſſ. 25. de reg. & mon.
non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hiero-
nymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe
ſuper precibus monaſterij Sanctæ Agnetis ciuitatis Mediolani, Menoch. in
addit. ad lib. 2. de arb. iud. caſu 436. ſub num. 3. qua attenta non eſt habenda

ratio

ratio eorum, quæ in contrarium ſcripſerunt, Nauar. in conſ. vltim. de donatio. in antiq. & Molina de iuſtit. diſp. 139. in verſ. Ambiget rurſus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſil. 81. Nauarri ſub tit. de regular. in nouis.

Sequitur eiuſdem S. D. N. Clementis Papæ VIII. præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorum, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruandam maximè pertinet, vt in quibuſque domibus, & monaſterijs is tantum numerus Religioſorum qui commode ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſque Ciuitatibus, & locis nouæ domus & Monaſteria, præſertim Mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem ciuitatibus, locis, aliarum domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium, habita ratione, commode ſuſtentari poſſe dignoſcatur. Hac igitur nos cõſideratione ducti, & in præmiſſis noſtro paſtorali munere opportunè prouidere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper conſultationibus, negotijs Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorũ, harum ſerie declaramus, locorum ordinarios non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſque, etiam Mendicantium ordinis in ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impartiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum prioribus, ſeu procuratoribus, & alijs intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtẽtari poſſe; Si vero ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſententijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos ordinarios tandiu erectionem nouorum Cõuentuum ſuſpendere debere, quouſque a nobis, & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatum extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per præſentes in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud S. Mar cum ſub anulo piſcatoris die 23. Iulij MDCIII. Pontif. anno 12.

SCiendum eſt, quod ad reformationem ordinis minorum Conuentualium S. Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ conſtitutiones contentæ in Bulla Pij V. incip. illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. fol. 1023. in Bulla. & ſunt videlicet.

Nouitij etiam oblati ante decimumoctauum ætatis ſuæ annum completũ, ne recipiantur, neque ante decimumnonum item completum ad profeſſionẽ admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintumdecimum annum

non

non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiam inuiti remittãtur vel alias omnino remittantur, nec poſtea in ædib. vnde exierint, aut in alijs eiuſdem ordinis domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimumquintum annum non attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in conuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps prouinciæ præficiatur, qui eiuſdem prouinciæ ſit, ſed prouinciales ex aliena prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Rom. Aſſiſien. & huiuſmodi triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annum agat, & alias etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem conuentu plus biẽnio manere liceat, exceptis ſexagenario maiorib. quib. aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſte condonari poterit.

In conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autem domus hunc familiæ numerum alere non poſſit, vel tota prouincia victum, & quæ præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tamen adhibita, ne eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi commoditatem conſeruentur. Permittimus tamen, vt in conuẽtibus, qui fratribus iter facientibus commodi ſint, ſaltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, conſtanti, & probata vita maneant, ſi plures ea domus alere poſſit.

In maioribus ſtudijs Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita rectè, ſanctéq; inſtituenda, ex magiſtro ſententiarum, ac ſancto Bonauentura; alteram ſpeculatiuã ex Scoto, in minoribus vero ſtudijs, vna lectione ex Theologia practica contenti ſint. Curent autem ſuperiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maximè in conſcientiæ caſibus, & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei grauitatem, & neceſſitatem, ſummo ſtudio ac diligentia exerceantur.

Fratres etiam ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omnia in communem conferantur, diſtribuẽda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſynis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & ſuperiores, & quomodocunque priuilegiati, ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & cõi menſa vtentes, communibus epulis veſcantur. In primis autem ægrotorum, & ſenum cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates domui non ſuppetant, ad ſubueniendum neceſſitatibus ægrotantium vicinis conuentus ditiores ſuppleant, aut etiam to-

ta

ta Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel domibus, locus communis Theſaurum, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quarum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa vaſa aurea, argentea iocalia, & quæque pretioſa, pecunia item conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungantur priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica cella in communi Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus contenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ędiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, vel alios vſus, toto conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorij pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ędiculę, quas diximus, ad formã communis Dormitorij redigi poſſint; in dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & precium ad communem vſum conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius conuentus communes, Verum tamen Nouitij, infirmaria, hortum ſeu viridarium à communi Viridario ſeiunctum habere poterunt, quo cæteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & reliqua à Superioribus cuiquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Cõuentus, altera vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & alijs Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, prouincialibus item a Guardianis, alijsve officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiant, neque cancellario, aut ſcribæ pro ſigillo, ſiue ſcriptura quicquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus, à quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datum accepter, vel recipiat. Pro communibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatę domus fieri contigerit Generali, Prouinciali, & alijs eo modo conſulatur, quo in literis ſanctiſſimi D. N. Pij V. proxime editis cautum eſſe conſtat.

Quo vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino ſeruetur, ꝙ Alexãdrinis conſtitutionibus ſancitum eſt, vt nihil a promouendo exigatur aut quouiſmodo ſponte oblatum accipiatur. Quod ſi promotione facta conuentus promotorum aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum & communium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationem reddat.

Fratres

Fratres omnes quocunque gradu,& honore ſint,camiſijs laneis,& reliquo veſtitu honeſto, ac Religioſo,omnique ſuppellectili, & inſtrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam conſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt conſtitutiones omnes, ad diſciplinam regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendã, (quæ tamen ijs contrariæ non ſint) præcipue vero, ea quæ a S. D. N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proxime ſunt editę,ab omnibus ſancte,inuiolateq; ſeruentur.

S.D.N.D. PAVLI PAPÆ V. DECRETVM De certo Religioſorum numero cuicunque Monaſterio,Conuentui,ac Domui Regulari pręfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidantia Papa V. Dum ex plurimis,ijsque grauiſſimis Decretis quæ fel.recor.Clemens viij.ad regularem diſciplinam reſtituendam,& augendam cõdidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit,quod a Sacro Cõcilio Tridentino multò ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religioſorum hominum numerus in ſingulis Monaſterijs, Conuentibus,& Domibus Regularibus conſtitueretur, qui vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commodè poſſent; magnamque fortaſſe obſeruantiæ regularis iacturam inde factam eſſe, quod Ordinũ Superiores illud exequi nimium diſtulerunt. vt hoc etiam adhibito remedio,huiuſmodi incommodo proſpiceret, aditumque ijs Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes,quam monaſteriorum & conuentuum cenſus,eleemoſynæ, & qualitates ferant,non leuem ſubditis, vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur, Decreuit,& præcepit,ac pręſentis Decreti virtute præcipit, & mandat omnibus & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs,miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs,& quibuſcunque alijs Superioribus Monaſteriorum,Conuentuum, & Domorum quouis nomine nuncupentur, Ordinum, congregationum, & Inſtitutorum,tam Monachorum, quam Mendicantium,& non mendicantium Regularium quorumcunque,exiſtentium intra fines Italiæ, Inſularum adiacentium; vt ſinguli,ad quos pertinet, in qualibet prouincia, adhibitis duobus aut tribus monachis Fratribusve ſui ordinis,vel Congregationis,probatioribus & rerum vſu peritioribus,bona immobilia,cenſus,redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas,& obuentiones, tam communes monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum diuerſorum habita ratione, diligenter ac maturè recognoſcat, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliavè cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere, eaque omnia ſcripto fideliter exarata idem Superior, cuius intereſt, in primo capitulo ſeu

Congre-

Congregatione prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet capitulo, vel Congregatione deligendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, & domo regulari, iuxta regionis & proprij inſtituti morem, victum, & veſtitũ in communi habentes competenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, reddituum, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Congregationi, capitulove prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicunque familiæ conuentus, monaſterij, & domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque prouincia certus earum tantum perſonarum numerus communi Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores qui id præſtare debent, ſerius aut remiſſius, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant, Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præſentis Decreti computandum, omnia hæc de genere capitulariter geſta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittant, numerumque familiæ ſingulorum conuentuum, monaſteriorum, & domorum huiuſmodi regularium, capituli vel Congregationis prouincialis ſententia & authoritate præfinitum ijdem Superiores Ordinum, Congregationum, & inſtitutorum quorumcunque tam Generales, & prouinciales, quam locales omnes perpetuo ſeruare omnino teneãtur, eos autem Superiores cuiuſcumq; ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptũ quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quæ tũc temporis obtinebunt, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ac ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atq; alijs etiam grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & ſucceſſorum ſuorum arbitrium infligendis pœnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per Decretum eiuſdem Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretarij manu ſubſcriptum, conſuetiſque Almæ Vrbis locis affixum, & publicatũ ad omnes, & ſingulos Ordinum Regularium Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, priuilegijs, ſtatutis, indultis, necnon alijs contrarijs quibuſcunque Dat. Ro. apud S. Petrum die IV. Decembris M D C V. Pontificatus eiuſdem S.D.N. Anno primo.

Ant. Seneca Refor. Apoſtolicæ Secr.

ROMÆ, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. MDCV.

Cætera de Regularibus vide in Conc. Triden. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſque ſexus, habes ſupra in verbo caſus reſeruati, ſub nu. 6.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quòd quantum attinet ad clauſuram vltra conſtitutionem Bonifacij Octaui, in c. vnico, de ſtatu Regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regula. extat etiam Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij 1596. fol. 937. in Bullar. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit titu. de ſtatu regula.

CIrca paſtoralis officij nobis, meritis licèt imparibus, deſuper commiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur.) inuigilantes, aſſidue ad ea per quæ ſingulis erroribus. & exceſſib. obuiatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim feminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentib. ſub religionis iugo Christo Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantib. ne quicquam in eis reperiatur incongruũ, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & diuinam merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurrere, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhærentes etiam conſtitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ octaui, prędeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Conc. Trid. ſuper clauſura Monialium editis, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ſtatuimus, atq; perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales, præſentes, atq; futuras cuiuſcunq; religionis, ordinis, vel militiarum, etiã ꝓ Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſterijs ſiue domib. recipiantur, & tacitè, vel expreſsè, religionem profeſſæ, etiam ſi conuerſæ aut quocumq; alio nomine appellentur, etiãſi ex inſtitutis, vel fundationibus earũ Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earũ monaſterijs ſeu domib. etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſterijs, ſeu domibus de cætero debere permanere clauſura, iuxta formam dictæ conſtitutionis fel. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Concilio Trid. approbatam, & innouatam, quam nos authoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctentur, ordinarij vna cum ſuperiorib. earum omnibus iuris, & facti remedijs compellant eaſdem, tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præciſè ſubeũdũ dictam clauſuram, & perpetuo obſeruandum. Mulieres quoq;, quæ tertiariæ, ſeu de pœnitentia dicuntur, cuiuſcunque fuerint ordinis in congregatione viuentes ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita, vt ſolemne votum emiſerint, ad clauſuram præciſè, vt præmittitur, & ipſæ

tenean-

teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubijciant; quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſe viuere, ſeueriſſime puniantur; Cæteris autem omnibus, ſic abſque emiſſione profeſſionis, & clauſuræ viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorſus in ſuum ordinem, religionem, congregationem ve recipiant. Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales, vel tertiariæ prædictæ propter hanc clauſuram, detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur authoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus, ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per conuerſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monaſterium degant, & non ingrediantur clauſuram aliarum monialium, niſi in caſibus ex earum conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis, Niſi ex licentia ordinarij, vel earum ſuperiorum, & de cætero nullæ aliæ conuerſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, & irritam facimus, & annullamus, Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus monialium, & mulierum tertiarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum monialium, & mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur prouideatur, & ſuccurratur. Et ne propter monialium numerum exceſsiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto monialibus prædictis, & illarum ſuperioribus, & ordinarijs diſtricte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant, admittant, ſiue recipi, & admitti permittant, quam ex proprijs redditibus ipſorum monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari poſsint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac in monaſteriis monialium ſibi ordinario iure ſubiectis, in his vero quæ ad Rom. mediate, vel immediate

ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ authoritate, vna cum ſuperioribus eorũdem monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur,) quampꝛimum poterint ſeruari procurent. Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis. Ac vt hoc tam ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac impedientes pœnis, etiam temporalibus afficiant, Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilib. etiam per ſedem Apoſtolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs, quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs vel domibus, & monialibus ſub quibuſcũque verborum formis, & clauſulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficiẽti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mẽtio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exemptis ordinarij locorum quoad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quòd præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis, & in cancellaria noſtra in acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius notarij ſcriptis ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum. Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dom. Milleſimo quingenteſimoſexageſimoſexto, iv. Kal. Iunij Pontifi. noſtri Anno primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Conſtitutionem

nem edidit Greg.xiij.de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtandis Romæ publicatam die 21.Ianuarij 1563.fol.1205.in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manciparunt,æquiſſimum eſt præcipua quadam a nobis,ac ſingulari ſolicitudine prouideri,tum vt ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur,tum etiam vt ijs in cultu Dei caſtè, ac religioſo permanentibus quæ ad victum neceſſaria ſunt,ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio felic. record. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri,quæ incipit periculoſo, renouatur,prohibens ne aut ipſis Monialibus ex Monaſterijs ſuis egredi, aut vlli cuiuſcunque ſexus,aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs vero ſedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium,vbi violata diligenter reſtitui,vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoque,& neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens,cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque militiarum,etiam Hieroſolymitanæ, omnibuſque alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur,locum habere decreuiſſet: ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs,& ſuperioribus earum,vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas,vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum,& iampridem conuerſas, quæ in domibus contiguis extra tamen Monaſterium degerent,colligendas curarent,ita tamen,vt prædicta Conuerſæ neque clauſuram aliarum Monialium niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum,aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſine hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs & ſuperioribus, vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem,ſicut accepimus,multæ Moniales,etiam quæ Tertiariæ vocantur ſub ſolemni religionis voto perpetuaque clauſura degentes, aliaſque talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, neque vſque ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum ſolemne hucuſque votum viuant,quæ ad ſuas,ſuorumve domos neutiquam redituræ eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent,ſi earum congruæ ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas ne-

ceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti in multis Ciuitatibus oppidis, villis, aut alijs locis, tam in eccleſijs, & monaſterijs, quam Hoſpitalibus, collegijs, confraternitatibus, & alijs locis pijs etiam quæ a priuatis hominibus tum eccleſiaſticis, tum laicis, multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam, a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria eccleſiæ loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis alijs pauperibus eodem concurrentibus ſolent, vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientis ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij eccleſiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij eccleſias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnō Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & Sancti Benedicti, Sancti Auguſtini, Ciſtercien. Cluniacē. Præmoſtraten. Cartuſien. Camaldulen. Sancti Baſilij, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ec Lateranen. & Cruciferorum, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, m Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini, Seruorum Beatæ Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierū, etiam mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia etiam de iure patronatus laicorum, etiam nobilium, Ducū Regumr & aliorum Principum exiſtentia, in titulum, commendam, adminiſtrationem, & alias quo modocunque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, confratres adminiſtratores cæterique omnes, qui ratione illorum necnon capitulorum, conuentuum, menſarum, hoſpitalium, etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum. Chriſti fidelium confraternitati, ſcholarum, collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis, menſibus, hebdomadis, vel diebus ex eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum, ſcholarum, collegiorum piorū, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino edulijs pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitum pertinentibus etiam ad ſupplicationem, & preces, & per cedulas, & bollettina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tpe conſueuerunt, aut alio quocunq; iure tenentur ex dictis fructib. redditibus, & prouentib. & quo ad hoſpitalia pdicta ex ijs, quæ ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererint, necnon quęcunq; perſonæ particulares, ēt laicæ, vel vniuerſitates, etiam laicorum, quæ teſtamēto

vltima

vltima voluntate, vel a diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales eleemo-ſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemo ſynarum, & largitionum huiuſmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunque diſpoſitione diſtribuendæ ſint, (dummodo non in certas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarum monialium, etiam Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus & in terris, & locis quorum pauperibus huiuſmodi eleemoſynę diſtribuuntur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, & conquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtrę declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare, atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus procedens, ab eccleſijs, monaſterijs, hoſpitalibus, confraternitatibus, ſcholis, collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis pauperum monialium, etiam tertiariarum monaſterijs huiuſmodi ſuarum ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi alijs ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios præmiſſa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita, reſpectiuè compeſcendi, auxiliumque brachij ſecularis inuocandi, aliaq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ij, qui ipſis monialibus etiam tertiarijs indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in pręmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitum charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſque perſuadere ſtudeāt; parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permanſiſſent, dotare pertinebat, uel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius, quam ingredientibus monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent,

eas alere tenerentur quibuſcunq; vijs ipſis bene viſis inducant, vt monialibus etiam tertiarjs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniant ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum quod attinet ad conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs monialibus reducant, neque a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domo remittant, neq; alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub perpetua clauſura manſuras in monaſteria huiuſmodi recipi permittãt. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus monialiũ, etiã tertiariarũ huiuſmodi (quẽ per ipſos locorũ ordinarios etiã in monaſterijs ab eorũ cura, & regimine quomodocunq; exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ moniales (& tertiariæ ex proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe cõmode ſuſtentare queãt, ſuper quo eorundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamẽ, vt decẽtibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Declaramus præterea nullis monialibus, etiam tertiariis licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere monialibus etiã tertiarijs, egredi ianua monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterij etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad crates ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pullandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſurã cenſeri debent, etiam tempore quo clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis deni-

que

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiã impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicent ac publicari, eaſque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij Quinti, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, conſtitutionibus & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d. c. ſtatuimus num. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regul. quæſt. q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut cõditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neq. alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunq; facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Gregor. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1581. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbijs quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in conſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunij Pontificatus noſtri anno quarto æditis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſarijs ſepta Monaſteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui authoritate officij nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam, nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes; harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſæculares, quam regulares quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialiũ quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſib. neceſſarijs, & a paucis ijſq; ſeniorib. ac religioſis perſonis comitati, quo circa vniuerſos & ſingu- *Cõgruit titu. de ſtat. reg.*

los epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, ac quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunq; ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent, præterquam in caſibus, vt præfertur, neceſſarijs neutiquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadem authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere pontificali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſq; alia declaratione excommunicatos exiſtere. Regulares vero omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendi, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. xiij. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillitati conſulere, ac omnia quæ illas a ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes authoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi monaſteria, domos, & loca ipſorum ſanctimonialiũ, quibuſcunque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prædeceſſoribus noſtris, quam etiam a nobis, & ſedis Apoſtolicæ legatis, aut alijs ex quibuſuis quantumcunque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunque tenoribus & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs; alijſque efficacioribus clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicibus renouatas: Caſſamuſque & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitus per eaſdem inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua a nemine niſi a Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi

gredi audeant. Abbatiſſis vero nec non Abbatibus, Conuentibus, & alijs monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtricte præcipimus ſub eadem excommunicationis pęna, nec nō priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac habilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciāt, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pænis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam médicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Coucilij Tridentini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neve moniales ſub eiſdem pænis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mente Pij V. & Greg. xiij. relata per Nauar. in c. ſtatuimus, ſub nu. 62. in 7. nota. 19. quæſt. 3. comētar. 4. de regular. & in Manuali confeſſ. ca. 27. ſub nu. 150. in impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius authoritate, vt dictū fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 305. qui vero intrauit ad malum finem nō poterit abſolui a confeſſarijs habentibus facultatem abſoluendi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruari fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pij V. & Greg. xiij. contra intrantes abſque licentia per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regula. excommunicato non erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo cap. nuper, de ſent. excō. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo. 1. q. regular. q. 47. in plures articulos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarum Pij V. & Gregorij X I I I. vetari illum ingreſſum cum cenſura Sūmo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiarum, facultatum ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſputa. 22. Sect. 6. excomm. 6. affirmans, vt præf. Bullę ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligendæ, nempe quoad ingredientes ſolū ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quoad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tomo. 1. quæſt. regul. quæſt. 48. art. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorij X I I I. ab ipſo Nauarro inſinuatæ non extent literæ authenticæ, virtute quarum fieri valeat præd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prætextu facultatum tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum præfatæ Bullæ ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Prætorij Sacræ Pœnitentiariæ, cuius ibi meminimus, & quæ ſufficere debet ad illarū conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus Romi-

Curiæ

Curiæ facit ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. nu. 6. de conſtitut. & in c. quam graui, de crim. falſi.

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum a ſacra Congregatione D. Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis, Reuerendiſſime Domine ex ſacra Cógregatione Cardinalium Trid. Concilij interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt, An Puellæ in monaſterijs monialium educationis cauſa permanere poſſint, ij vero ſic cenſuerunt ad te ſcribendum, iam dudum ab eadẽ congregatione ſtatutum eſſe nullo concilij decreto prohiberi quominus Puellæ in monaſterijs monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante concilium conſueuerint huiuſmodi Puellas recipere, ſicque a ſuperioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrauit, atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, tum vero hæ ipſe Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat, nullamque ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint niſi vſque ad ætatis ſuę annum vigeſimumquintum, atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſurę legem, quam moniales ipſæ & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi falcultatem. Proinde congregatio his literis impartiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotieſcunque in iſta tua Ciuitate, & diœceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit, poſſit permittere Puellas in monialium monaſteria, in quibus pie & honeſte inſtituantur introduci, adhibitis tamen cõditionibus ſupraſcriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Auguſti 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti.

Decem & ſeptem declarationes Sacrę Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quoad educationem, & manſionem in monaſterijs recenſet Emanuel. Roder. tom. 1. quęſt. regular. quæſ. 46. art. 10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugnet c. vnicum. de ſtatu reg. in 6. Concil. Trid. d. ſeſſ. 25. c. 5. & conſtitutio Pij V. vide Nau. in conſi. 5. de diuor. in nouis cum apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Conſtitutionem Bonifacij viij. in c. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 5. de regul. per hæc verba.

Nemini autem ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio etiam ad breue tempus, quocunque prętextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunq; & priuilegijs non obſtantibus.

Hactenus verba Concilij, extat etiam conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1069. in bulla. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

DEcori, & honeſtati omnium ſanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuper ædificãtes,

in ipſo

in ipſo feliciter inhabitare valeant, conſulentes ea quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent decet nos conſulto ſummouere. Sane periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis ſubiecta viſitandi, aut infirmationis cauſa, aliove prætextu a monaſterijs exire, & per ſæcularium perſonarum domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus, in diſcrimen committunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto ſacri Concilij Tridentini de clauſura monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumve monialium, etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcunque aliorum ordinum etiam militiarum, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentium, etiam a Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, etiam, eis ſubiectorum, aut domorum parentum, aliorumve conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab epiſcoporum, & ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit, a monaſterijs præfatis exire, ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter aũt quam vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſæculares, vel eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere, a quo præterquam a Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quam præſidentes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatib. officijs, & adminiſtrationibus per eas, & eos nũc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi a monaſterijs, & extra illa ſtandi a nobis, ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac ſedis Apoſtolicæ nuntijs, & legatis, etiam de latere, ac maiore pœnitentiario, aut ordinum prędictorum ſuperiorib. alijſque perſonis ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, pręſeruatiuis, mentis atteſtatiuis etiam nouam gratiam & datam concedentibus, alijſque efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſque & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorũ Principum, necnon Sanctę Romanę Eccleſię Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel alias quomodolibet conceſſas (quę prorſus abolemus) ac literas deſuper confectas, & in poſterum concedendas, & conficiendas nullas,

las,& inualidos, nulliuſque roboris,& momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes,ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& authoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes vniuerſis,& ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs locorum ordinarijs in virtute ſanctę obedientiæ,& ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe, vel alium,ſeu alios præſentes literas in Ciuitatibus, & diœceſibus proprijs,quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilij, quod incipit Bonifacij octaui, diligenter & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis, alijſque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis obſeruent,& obſeruari faciant,& procurent, contradictores quoslibet, & rebelles,ac præmiſſis non parentes, etiam alijs pœnis, authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus,pœnas ipſas,etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo,inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis.

De monialibus,an ex alijs cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Cōſtit. Pij V. poſſint a monaſterijs exire poſt Nauar. in c. ſtatuimus 19.q.3. commentario quarto de Regularibus ſub nu.47. vbi hanc extrauag. declarat. latè diſſerit Ioan. Guttierez lib.1.cano. q.cap.14. & Emanuel. Rodericus in libro quæſt. regular. tom.1.q.49.art.3,& 5.

Aduertendum tamen eſt,quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita a iure communi, ſed tantum per edicta ordinariorum locorum,& epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem,inquit Abb. in c. monaſteria, de vi. & honeſt. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium,& quantum ad regulares attinet,nō poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria, cuiuſcunque ordinis accedere prohibentur, nouiſſime reformatum.

ILluſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardinales, Sacræ Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, alijſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animum pie moventibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papę V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt,& mandauerunt, nulli poſthac religioſo, cuiuſcunq; ordinis,gradus,qualitatis,& dignitatis exiſtat (ſuperiore cui monaſterij, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus confeſſarioque ordinario

dinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quarumcumq; Monialium, vel ſeruorum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum eccleſijs, ſiue oratorijs exteriorib. ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti contigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram, degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt; ne in ędibus monaſterijs, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum contiguis pernoctent aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant; neue extra tempora generalium confeſſionum quib. ſoli tantum confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quo degit, a monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum ac vocis actiuæ, & paſſiuę ipſo facto, incurren. alijſq. eiuſdem Congregationis arbitrio, pręceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniũgentes cunctis RR. Patrib. Generalibus, Prouincialibus & alijs quorumuis monaſticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperiorib. ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis, a die quo pręſens decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant eiuſdem decreti copiam, cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſterijs, domibus, & conuentib. intimare & notificare, ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquo modo poſſint. Romæ Nonis Maij 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alex. *Georgius Palearius Secr.*

Romæ apud Paulum Baldum Impreſſorem Cameralem 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulares S. Ioannis Hieroſolymitani, aut Sacra Cógregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim verè religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, iuxta tradita per Nauar. in conſ. 2. nu. 2. & 3. de conuer. coniugat. ac gaudent priuilegio clericali, nempe canonis, fori, immunitatis vt per Emanuel. Roderi. tomo 1. quæſt. regularium q. 2. art. 6. dum tractat vtrum profeſſi in ordinibus militaribus ſint religioſi vbi refert quod pędict. habent ex priuilegio pontificio, vt non comprehendantur ſub iure aliquo religioſorum quantum ad odia & rigores, ex Petr. de Aragon. 2. 2. quęſt. 88. art. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de regularib. & quoad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum, quia quando agitur de euitando animarum periculo etiam in pęnalibus & odioſis admittitur extenſio, Panor. in cap. ex tenore nume. 6. qui filij ſint legit. Crauet. de antiquit. tempot. par. 4. ſect. Videamus numor. 10. Rota.

Rom.

Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. num. 10. & dixi ſupra in verbo caſus reſeruati. nu. 3. fol. 138.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſq; Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam epiſcopus ſuo edicto propoſuit, Reſpõdetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio nõ poſſe ab epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati, non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderi. tomo. 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiue, quorum alterum eſt. An epiſcopi poſſit declarare excommunicatos a iure, vel Apoſtolicis conſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione vide tex. in clem. 1. & ibi Cardin. Zabarel. num. 24. & Panor. num. 92. de priuileg. Felin in cap. non põt. ſub nu. 2. de ſent. & re iud. & Henric. in Sum. lib. 7. de indulgent. c. 25. ſub. §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publice perpetraſſent, an epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare, videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſentent. excomm. in nou. Alterium eſt quęſitum, An ſtatutum epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſteria monialium intra diœceſim exiſtẽtium, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentq; tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico, de ſtatu reg. in 6 Henric. in tract. de Synodo epiſc. par. 3. art. 1. conclu. 13. num. 40. examinat Iaſon. in conſ. 83. num. 9. vol. 1. & declarat. Rolan. à Valle in cõſ. 33. ſub num. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Sylueſtr. in verbo Excom. 4. num. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam quo ad huiuſmodi monaſteria exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam ad colloquium cum monialib. Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quoad monaſteriæ, quę regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur, vt accedentes ad monaſteria etiam exempta petant licentiam Vicario monialium.

Sed an liceat epiſcopo licentiam dare, matri, ſororib. & conſanguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ graui aliqua infirmitate detinerentur. Reſpondetur negatiue, etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filię, aut alię profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacrę Congregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. quæſt. reg. q. 46. art. 11.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptæ ordinationes tenoris ſequentis.

ORDI-

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datę Reuerend. Dominis Viſitatorib. Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni. ſub die 2. Iunij 1589. Et per eoſdẽ Illuſtriſſ. DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur, &c.

IN quolibet monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in eccleſijs ſint, ſed extra eas tantum.

3 In monaſterijs verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutorijs ponantur binæ crates ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtanter ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorũ, vel totius craſſitudinis muri, necnon ſpiſſæ ſeu ſtrictè adeo vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit, Inque exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locutoris facies illis nequeant adhærere, & colloquẽtium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſ. cum minutis foraminibus, è quibus, nec ipſæ moniales cernere, vel ſpectare quempiã, nec a quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiant, alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ binis foriculis totidemque ſeris, & clauibus alternis intrinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quam in profeſſione emittenda velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus monaſterijs ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecretur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona vel aliud quilibet ſingularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur; ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceat, ſpiritus corporiſque recreatio concedatur.

7 In quouis monaſterio eligatur quotannis magiſtra Nouitiarum, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis materteræ, ſeu amitæ, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuam monaſterij, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiẽdæ, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeris occluſus, in quem nulla monialium ingrediatur niſi vocata, & a ſua ſuperiore venia ei data, ibique auſcultatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant: Quæ quicquid dicatur audire debent, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10 Non

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſ. Abbatiſſę, ſiue Priorissæ, nec dent, neve ad eas miſſas recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris, confeſſarijs ab abbatiſſis, priorisſis, vel alijs præfectis, monaſteriorum ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſiue prouiſio, quæ ære communi monaſterij perſoluatur, ijs autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valeris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quàm quorumuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel conuerſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quidpiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſiue intuitu, cuicunque perſonæ, tribuat, donet, aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquod dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id a præfecta, ſeu Superiori monaſterij, & re communi fiat.

13 Præſertim verò caueatur, ne qua monialis, vel conuerſa quicquam ex bonis monaſteri det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignantur, niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offellas, cõfectiones, & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vẽditent, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monaſterij, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterij expendant.

16 Denuntietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori & decędere proprietarias, illaſque cenſuris, & pęnis a ſacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monaſteriorum Conſtitutionibus, atque alijs ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis ſubiacere, ac obſtrictas eſſe. Itemque contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum monaſterio ęmunt annuos redditus, quoad ipſæ vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia nullius ſunt roboris, vel momenti ſed irrita, & inania, ac proinde ijs defunctis cuncta omnino monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 In quouis monaſterio ſit infirmaria communis, & vbi non fuerit, a Superibus, extrui vel fieri quam primum curetur, etiam ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pœnis eis bene viſis; in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, omnes moniales, & conuerſas, tam profeſſas, quam nouitias ægrotas, quibus opus ſit medico, nec medicus quampiam ſecundo inuiſat nec inuiſere permittatur a præfecta monaſterij, neque medicinam præſcribat extra infirmariam, ſub pœna excommunicationis. Neque etiam extra illã confeſſarij monialium deputati cuiuſuis audiant confeſſionẽ, ſub pęna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorum quorumuis confeſſionibus audiẽdis, in quam ipſo facto incurrant. Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam, Ordinarius ſiue Superior viſitet monaſterium, & illis præſcribat certum locum, &

aſſignet

aſſignet ſpacium temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quamprimum de his, quæ egerint, congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & infirmis, in infirmaria decumbentibùs, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & alijs rebus neceſſarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea verò nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere: quo circa viſitatores, & exinde ſuperiores in monaſterijs, in quibus huiuſmodi ſubuẽtiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterij, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem moniales, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate pręſtãs, quę ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneantur.

21 Et etiam conſtituantur tot moniales conuerſæ auxiliares, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quam ibi curare oporteat de conſilio medici qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludantur, præmiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſarijs, quæ tamen talia ſint ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earum eccleſijs, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus, ac præterea, etiam ex omnibus monaſteriis omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittuntur) tollantur.

25 Solæ moniales officium diuinum in ſuis eccleſiis celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantum ſacerdotes, & clerici deputati, vel deputandi ab ordinario, ſiue ſuperiore, pro celebrandis miſſis, in die ſolemnitatis monaſterij, ad ea ſua munera obeunda, quę ſint ex uſu neceſſario eccleſiæ cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratiò, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri nõ poſſunt, accedant.

26 Nulla monialis, vel conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiam quæ nõ ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi miſſas celebrari facere in eccleſiis monaſteriorum monialium, præter eas, quæ a cappellanis deputatis communib. impenſis monaſterij celebrandę ſunt.

27 Quia vero in quibuſdam monaſterijs, quam plurimę Miſſę, quę magnum ſacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel reli-

ctis, & alijs diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum cappellanorum, aut monaſteriorum paupertate, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet; mandatur Dominis viſitatoribus, & ſucceſſiue Ordinarijs, & Superiorib. vt ei rei opportune prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti generalis Concil. Trid. & Prouincialis Synodi Neap. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ ſedi.

28 Nulla monialis, vel conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioque negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis ijs, qui pro communibus negocijs, cauſis, & litibus monaſterij procurandis, & deferendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterij.

29 Vectores, qui vinum pro vſu monaſterij; vel etiam aquam Balneorum pro infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum panem, vel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, iſtiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abijciantur è monaſterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annis non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices, confeſſarios, medicos, chirurgos, & alios, qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omnino aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Concilij Trid. quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Ne quicquam commodato accipiant pro ipſarum eccleſijs, vel Oratorijs ordinandis, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec alijs commodent.

37 Omnes conuerſæ rei communi monaſterij inſeruiant, conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur, quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi qua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterij, ex eiſdem conuerſis communibus vnam, pluresve aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam; vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut addici poſſit.

38 In conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad ſummum non niſi duæ ad rationem quinque monialium, vbi verò conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus conuerſarum, ea, vtpotè laudabilior obſeruetur.

39 Famulæ ſæculares, quæ in monaſterijs pro illorum ſeruitio & miniſterio degunt

degant, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiant, niſi prius extra monaſterium dimiſſæ ab Ordinarijs illarum voluntas fuerit explorata iuxta prædicti Sacri concilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proxime definitum.

40 Tam moniales, quam conuerſæ, ſuam quæque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſcorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & conuerſis propriè cellæ, quæ ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam conuerſarum iuxta ſupradictã rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus quæ a monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in monaſterijs Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis conuerſis, quę tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monaſterium aliquas in moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint celle pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam a ſingulis aſſignetur, pręſens pecunia ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetæ in abſolutum monaſterij commodum, & vtilitatẽ conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuo retinendus in monaſterijs vero Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, cæteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem redditũum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat, promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterij conſenſu; cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cædat, ea vero ſequuta, ſucceſſionis iure integer acquiretur.

45 Cum vero regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilque proprij poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur, diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusve quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa; vel aliæ Præfectæ monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monaſterij bonis, redditibus ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel ſi qua intra, vel ex-

tra monaſterium talem diu viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, præſumpſerit, Superiores in eum, eam ve maledictionem æternam, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrendam comminari, & infligere poſſint. Quinimò omnibus dictorum monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium piè & Religiosè viuentium ſingularem curam gerant, vtpote, quæ ſub ſpeciali protectione ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & noſtræ Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur de cætero in prædictis monaſterijs, Nulla ingreſſura monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictam amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere, vbi verò ingreſſa fuerit, vna cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ monaſterij, ſiue Depoſitariæ, ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ pro ſuis religioſis neceſſitatibus, quæ vero ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in communes vſus monaſterij, ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis, & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac monialibus, & conuerſis, in virtute ſanctæ obedientię, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & paſſiuæ, atque alijs cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis, etiam ipſo facto incurrendis reſpectiuę (in caſibus tantum a Congregatione pręſcribendis quoad cenſuras, ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, & obſeruent, & exequátur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici necnon, & alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Tranſgredientes vero prædictis cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remedijs opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfatas culpabiles repertas incurriſſe in pœnas

nas etiam priuationis officiorum,& inhabilitatis ad ea, atque illas ſic declaratas deponendi,& puniendi,ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi, & ſufficiendi,quæ regularis diſciplinæ zelo accenſç huic reformationi inuigilare poſſint,& velint.

49 E monaſterijs ſanctæ Mariæ Angelorum, ſanctæ Mariæ Conſolationis, ſancti Antonii de Padua,& ſanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ ciuitatis emittantur omnes, & quæcunque puellæ, atque ſæculares mulieres, quç educationis, vel alia quauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcunque.

50 In monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum, ſanctæ Mariæ Conſolationis, & ſancti Antonij de Padua,nulla de cætero admittatur in monialem,vel conuerſam,nec religionis habitum ſuſcipiat,ſub pœna priuationis,ipſo facto, officiorum,& vocis actiuæ,& paſſiuæ,tam per Abbatiſſam,quam per Diſcretas, quæ huic vel authoritatem,vel aſſenſum præbent,incurrenda. Ac inſuper illius receptio,& profeſſio inde ſequuta irrita ſit, & inanis, ac nullius ſit roboris,vel momenti,ſed & quæ de facto impoſterum iam recepta fuerit,de monaſterijs eijciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in monaſterio ſanctæ Mariæ Magdalenæ, cum propter loci inſalubritatem,& alias iuſtas,ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis,vt ipſi,habita ratione redituum,tam communium,quam particularium,ſeu in proprios vſus aſſignatorum, tantum ex redditibus conuentui,ſeu menſæ monialium tribuatur quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congrua ſuſtentationem, quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur. Dat. Ro. in ſacra Congregatione ſuper regularibus inſtituta,habita Domi Illuſtr.& Reuerend. D. Cardinalis S. Seuer. Die 2. menſis Iulij 1589.

F. Michael Bonellus Card. Alex. Epiſc. Alban.

Georgius Calcarius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum impreſſ. Cameralem 1592.

Sequuntur declarationes,quædam quorundam prædictorum capitum tenoris ſequentis.

M D C. Die 6. Maij. Facta relatione Sanctiſſimo D. N. decreuit. Ad primum,& ſecundum,ut curet Illuſtriſs. Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari,& executioni mandari,præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi in 45. & 46. diſponuntur, hoc addito, vt moniales teneantur præſtationes omnes ipſi aſſignatas,ſuperioribus fideliter notificare,& conſignare in certo libro notandas,& per communes officiales monaſterij exigendas ad hoc, vt in vſum ipſarum monialium,pro ſingularum religioſis neceſſitatibus de mandato Abbatiſſæ,ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos,& communes monaſterij, in totum,vel pro parte,ut opus erit quotannis erogentur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad quartum vnicuique monaſterio vnicus tantum confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. offeratur.

Alex. Cardinalis Floren. Locus ſigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio oſſeruandiſsimo.

NOſtro Signor iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V. S. Illuſtriſs. e date a nome delle monache ſopra l'oſſeruanza dei decreti della riforma de i monaſterij di coteſta città; Et eſſendo aſſai chiari li capitoli 45. & 46. dell'ordinationi generali, Sua Santità vuole, che ſi oſſeruino, come cantano, nè ſi aggiunga obligo doue non è. Et circa la difficoltà che conſiſte intorno l'vltimo decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da prat͏ticare. Sua beatitudine ha ordinato ſi dichiari a V. S. Illuſtriſs. che ſia lecito all'Abbadeſſa, e Superiora di ciaſcuno monaſterio di permettere alle monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che gli vengono date ſenza paſſare per le mani de miniſtri communi de monaſterij, e ſenz'obligo di hauerne a rendere altro conto, come ſaria a ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, pur che ſi oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intende ſua Santità, che le monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto capitolo 45. coſi comanda, che non ſi riceuano nell'auenire in modo alcuno monache all'habito, nè alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune; e coſi in ciaſcuno de i ſuddetti caſi V. S. Illuſtriſs. ſi cõpiacerà ordinare che ſia eſſeguita la ſanta mente di ſua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V. S. Illuſtr. & Reuer.

Humiliſs. ſeruitore Il Cardinale di Firenze.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa viij. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione capitulorum 45. & 46. conſtitutionum ſuper regimine monialium ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit capitulum 45. obſeruandum fore tatum, vt iacet in monaſterijs in quibus iam fuit introducta, acceptata a maiori parte monialium vita communis: In alijs vero, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones in illa parte tantum in qua mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis prouidere teneantur, moniales vero, quæ poſt eaſdem conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admitten-

mittentur in eiſdem monaſterijs, in quib. ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogantur ad vitam communem, ſed teneantur obſeruare Capitulum 46. cum declarationib. inde ſecutus ſub die 9. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. Illæ autem moniales, quæ in eiſdem monaſterijs reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuerit, priuatæ ſint omnino voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in cæteris omnibus obſeruari, & executioni demandari. Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floren. Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro Monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

QVemadmodum ſacri olim Canones, & nouiſſime Sacrũ generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decreuit, vt in monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia poſſidentib. vel non poſſidentibus is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari, ita quoq; Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, quæ negotijs, ac conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt quam ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorum Ordinarijs reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis monaſterijs monialium, etiam curæ Regularium, ſeu militarium ſubiectis, iuxta cuiuſque monaſterij facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupra numerarium locum tenere deberent. Verùm quia in dubium plerumq; venit, num ſupra numerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadem Sacra Congregatio, quæ peculiariter ſuper ea re ſæpe numero reſcripſit: prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, monialesq; ſupra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum, nequaquam ſubrogari, neq; impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis monaſterijs moniales intra numerum poſſunt admitti, quinimò eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupra numerarias ſemper quoad hoc remanere, etiam ſi in cæteris ab aliis nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque monaſterij inſtitutum eſſe debeant.

Decretũ ſacræ Cõgregationis.

Cõgruit tit. de ſtatu regn. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cu-

i uſque monialis intra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum erogari pro tempore conſueuerit: ita tamen vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadraginta,& non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio diſtrictè prohibet, ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura,cuiquã puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur niſi ſequuta vera,& reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi ac in monialis demortuæ locum,promiſſionem, aut receptionem in capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda & ætatem habeat idoneam,& cætaras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt iam tunc,cum eis loca vel promittuntur,vel dantur: ſi quid veræ contra a quoquam fieri contigerit,irritum,& inane,ac nullius roboris,& momenti fore & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque monaſteriorum ſuperiores,qui cuiuſuis puellæ receptioni,vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint,priuationi vocis actiuæ,& paſſiuæ,alijſque arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictos,& obnoxios fore declarat,ſaluis etiam ſemper,& in ſuo robore permanentibus alijs quibuſcunque ipſius Congregationis decretis alias latis,præſenti decreto non contrarijs,præſertim circa monialium admiſſionem, & receptionem ad habitum, & profeſſionem,& circa eleemoſynarum depoſitionem, ſolutionem & erogationem in bona ſtabilia,quibus nullatenus derogare vult,& intendit. Romæ die 6. menſis Septembris M DCIIII.

Alex. Card.

Berlingerius Gypſius Secr.

Romæ ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ M D C I I I I.

MONTES PIETATIS.

Cõgruit tit. de vſuris.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & contrarium prædicantes excõmunicationis latæ ſententiæ pœnã incurrere Leonis X. Conſtitutione caueri in bull.fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Sacro approbante concilio declaramus, & diffinimus montes Pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & authoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate aliquid moderatum, ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſeruationem (vt præfertur) pertinentium,pro eorum indemnitate dũtaxat vltra ſortem abſque lucro eorundem montium,recipitur,neque ſpeciem mali præferre,nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari; quinimò meritorium eſſe,ac laudari & probari,debere,tale mutuum minime vſurarium putari, licereque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare etiam cum indulgentijs a ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam

con-

conceſſis,& deinceps alios etiam ſimiles montes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni ſaltem vel media ex parte huiuſmodi mõtium miniſtrorum ſoluerentur impenſę, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentijs inuitandos eſſe decernimus, Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cætero prædicare, ſeu diſputare verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latę ſententiæ pęnam priuilegio quocunque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manua. confeſſ. Cap. 17. nu. 213. & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario, 3. §. 3. de vſuris fol. 117. & alij hanc conſtitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd extat Cõſtitutio S. D. N. D. Clementis viij. de largitione munerum vtriuſque ſexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

RElígioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus ſancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerũt, vt ad eas conſeruãdas, & inſtaurandas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnã iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cũ ea ſit rerũ humanarũ conditio, & natura, vt etiã quę optimè fundata, & cõſtituta ſunt partim hominũ imbecillitate, & ad malũ procliuitate, & partim Dęmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura per vigili ſuſtentẽtur, in deterius prolabãtur: Iccirco Sũmorũ Pontificũ vigilantia, magnopere laborauit, vt Regulariũ ordinum diſciplina, aut labefactata in priſtinũ reſtitueretur, aut ſalutarib. Conſtitutionib. communita, integra atq; incolumis permaneret. Quorũ nos veſtigijs pro eodẽ officij munere inſiſtere, & Paſtoralem illorũ ſollicitudinem (quantum poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ a plurib. Religioſę vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominib. quauis ex cauſa ſępe tribuũtur grauia incõmoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant, pręcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcũque ordinis mendicantiũ, vel non mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium

Cõgrnit situ. de ſtatu mona. ſeu regula.

tium

tium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcunque largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia,& ſingula capitula, Conuentus,& Congregationes, tam ſingulorum Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum,& locorum, quam prouincialia, aut Generalia cuiuslibet prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis Societatis, aut inſtituti, eorumque vel earum Camerarios Commiſſarios,& quoſcunque Officiales, & ſingulares perſonas. Ipſos etiam Ordinum Congregationum & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcunque dignitates obtinentes, etiam generales, & prouinciales, Magiſtros, Miniſtros,& quocunque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcunque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, prioriſſas,& alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superioribus ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo, vt nemo vnquã eorum vel earum directè, vel indirectè palam vel occulte, tam communi, quã particulari, & proprio nomine etiam ſub quouis Statuti, vel conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione re maturæ diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutã, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas ſit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus; ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cuiuſuis Fabricæ,& Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam, quæ a ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnio ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congregantur. Nec ſi forſan priuatim,& nominatim cuilibet Religioſo a ſuis Superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel a pijs Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ aut charitatis, & illius pro prie perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quelibet religioſum ſuo monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitæ, eique vt ad libitũ de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint. Præterquam leuiora oſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tantũ, nunquam vero particulari nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alias, tam directè, quam indirectè prohibitas, declaramus.

Neque vero quiſpiam ad hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiam

etiam ſi munera miſerit, cuiuis perſonæ laicæ, vel Eccleſiaſticæ cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate fungenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarum, quam non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis monaſterij, prioratus domus, aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superior., aut alio quocunq; officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo, Ita vt inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum, de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiam benefactoris, aut protectoris, vel ordinarij honorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem ſeu pro prędictis perſonis quauis authoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, lautè, & opipare excipiendis, ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdem, aut cuius alteri quacũque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut compotationibus quibuſuis perſonis, tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij, domus aut loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis etiam pijs intra Eccleſias, monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis etiam vbi Sanctorũ, & Sanctarum vita, aut res piè geſtæ, etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponũtur, aut alias in prædictis, ſiue in quibuſuis reb. ſuperuacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperum indigentijs, ſeruato in hoc charitatis ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & conſenſu Superiorum ſubleuandis, aut alias in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamẽ per hæc laudabilem, & ab Apoſtolica doctrina ſacriſq; Canonib. commendatam hoſpitalitatem præſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum monaſteriorum, ordinum, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorũ, vel donantium voluntarib. ſiue alias applicati, aut donati ſunt eos omnino (vt decet) integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe, & præſertim in monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longius remotis, vbi tamen pauperum, & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus, ſiue alias ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eo diuertere contigerit, eos ſanè deceret Refectorio communi cũ Religioſis, menſaq; & ferculis communibus, nequaquam a cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam rõne diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis laicus alias, quam vt ſuperius dictum eſt, vel clericus ſæcularis, vel regularis quocunq; honore, præeminentia, nobilitate aut excellentia S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus etiam protector, Vice protector, loci ordinarius Prælatus, Generalis, Prouincialis, aut monaſterij, domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorum ve affines, propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à Superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunq; officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſq; aliqua monitione, iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroq; foro teneantur; adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei Religioſo, qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur; ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel vt in pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularib. vtriuslibet ſexus cuieſcunque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus, coniunctim, cum cæteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mandatorum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, vt omnib. & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, munerib. & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuę abſq; vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtol. aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis, monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta,

vel

vel conſuetudine; contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis,& inflictis,nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quo circa vniuerſis,& ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentib. locorum ordinarijs,eorumque Vicarijs, & officialib.necnon quorumcunque Ordinum, Prioratuum, monaſteriorum,& Donorum ſuperioribus,etiam Generalibus, ſeu Prouincialibus,cæteriſque ad quos ſpectat,per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi,& eorum ſinguli,quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio,diligentiam,authoritate,& vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter,& inuiolate obſeruari,&contra inobedientes vel tranſgreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdeminobedientes, necnõ contradictores quoſlibet, & rebelles per opportuna iuris,& facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus,& ordinationib. Apoſtolicis dictorumque monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum, iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,priuilegijs quoque indultis,& literis Apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad Verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri,& de quibus quorũque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpeciali. Quę omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus,& abrogamus,cæteriſq; contrarijs quibuſcunquè.

Volumus autem, vt præſentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen.& Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur affixis inibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla,ſeu illorũ compendia in libris quorumcunq; ſtatutorum prædictorum Monaſteriorũ, Prioratuum,Collegiorum,Domorum,Ordinum,& Cõgregationum (quo ad moniales,in vernaculum, & vulgarem cuiuſq; Religionis ſermonem verſa) & a loci ordinario, qui id quam primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur,& ſaltem quotannis in capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſq; earum alta,& intelligibili vice legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnũquemque citra mentes, vltra montes vero poſt quatuor menſes, perinde arctent,& afficiant,ac ſi cuiq, perſonaliter intimatæ,& per eos iuratę fuiſſent.

Quodq; earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quę adhiberetur, eiuſdem pręſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum interdicti, prohibitionis, declarationis inhibitionis,ſtatuti,mandati,ſublationis,abrogationis,& voluntatis infringere,vel ei auſu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarnationis

carnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimoquarto, Tertio decimo *Kal.* Iulij Pontificatus Noſtri Anno Tertio, pro declaratione eius conſtitutionis vide Sorbum in Compendio Mendicantium priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quòd vltra diſpoſita per ſacros canones & decreta Concil. Trid. ſeſſ. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & ſeſſ. 21. c. finali extat conſtitutio Pij V. Reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla S.D.N.D. Pij Diuina prouindentia Papę V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quib conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendę, & quę quæſtuandi facultatē quomodolibet continent.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ET Si Dominici gregis Saluti sēper intenti, ſingulis cum humilitate poſcentib. ea benigne concedere Nos, & Prædeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ peccatorum mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat, & hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucrifaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſua bonitate commiſit, id tamen propenſiori ſtudio nos præcauendum eſſe cenſemus, ne cuiuſuis Indulgentię, remiſſionis, vel facultatis obtentu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddantur; aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde Clauium authoritas deducatur in contemptum, & Chriſti fideles quamplurimum ſcandalizentur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partib. quam plurimæ querelæ perlatæ fuerint, quod vigore diuerſarum indulgentiarum & facultatum per prædeceſſores noſtros ac etiam nos, vel authoritate noſtra tam fabricæ noſtrę Baſilicę Principis Apoſtolorum & Eccleſię S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipſiuſque Eccleſię, Necnō S. Ioannis & S. Lazari Hieroſolymitani ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi, incurabilium de eadem Vrbe, Necnō S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leuguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi montis Iouij, necnon S. Leornadi, ac S. Marthę necnon Sanctiſſimi Crucifixi Syracuſanen. Sac. Mariæ de monteferrato, hoſpitalibus, ac etiam S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictę Vrbis, Necnon S. Antonij de S. Antonio Viēnen. diœc. & redemptione captiuorum Nuper Neapoli inſtituto monaſterijs, illorumque, ac diuerſis alijs eccleſijs, monaſterijs, Hoſpitalibus, militijs, confraternitatibus, ſocietatibus & pijs locis, conceſſarum multi quęſtores ex eiuſdem indulgentijs locorum temporale tantum quærentes nominibus fabricæ, Eccleſiarum, hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ſocietatum, & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus & diœc. quæſtus facere, confratres deſcribere, cappellas & oratoria erigere, illiſque erectis indulgentias huiuſmodi

di communicare, & in diuerſis gradibus a iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prædictarum licitum ſit, ipſique lucro intenti, pecuniaſque potius, quam Chriſti fidelium ſalutem quærentes, ac eiſdem indulgentijs ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur, varioſque, & diuerſos quæſtores, commiſſarios, procuratores, receptores, theſaurarios, factores, nuncios, & alios miniſtros, conſtituere, qui non ſolum ſupradicta, ſed etiam plura alia eis nunquam conceſſa facere, & concedere; Necnon locorum ordinarios illorumque in ſpiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac miniſtros, eccleſiarumque, & ordinum prælatos, ſuperiores, & perſonas quæſtus huiuſmodi impedientes cenſuris eccleſiaſticis innodare, & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarum, & Chriſti fidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationem, & piarum mentium ſcandalum, præſumunt, Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis licet inſufficientibus, Curam gerimus, & illum ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilem, ex præmiſſis & alijs rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, fel. recor. Calixti Quarti, Clementis 7. Pauli 3. Iulij ſimiliter 3. & diuerſorum aliorum Roman. Pontif. prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra voluntate, & deliberatione omnes, & ſingulas Indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remiſſiones fabricæ, & eccleſiæ huiuſmodi, necnon S. Ioann. Hieroſol. etiam pro conſtructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis in quibuſuis alijs hoſpitalibus, monaſterijs, eccleſijs, domibus, militijs, ordinibus, etiam mendicantium congregationibus confraternitatibus, & vniuerſitatibus, & pijs locis, illorumque ordinibus, capitulis, conuentibus, magiſtris, & ſuperioribus, & tam ſæcularibus, quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter, quã vniuerſaliter per quoſcumque Roman. Pont. prædeceſſores noſtros ac etiam nos ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet conceſſis, pro quib. conſequendis manus ſunt porrigendę adiutrices, & q̃ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent, illarum omnium, tenores, formas, & derogationes, & decreta præſentibus pro expreſſis habentes authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Et inſuper perpetuo hac noſtra valitura conſtitutione decernimus quod ex nunc de cætero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum, per quoſcunque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam motu ſimili, ac ſedis Apoſtolicæ legatos, & alias quomodolibet conceſſarum & quas a nobis & ſede prædicta impoſterum verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam manu noſtra ſignata etiam cum clauſula quod ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorem fidei, aut cruciatæ ſanctæ, vel cuiuſcunque alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam epiſcopali, ar-

chiepi-

chiepiſcopali, & patriarchali,aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu etiam regali,vel temporali, excellentia præfulgeat, audeat, vel præſumat queſtus facere,aut nuntios,quæſtores,commiſſarios,theſaurarios,receptores pro illis recipiendis in d. hoſpitalibus Eccleſijs, domibus,monaſterijs, militijs,& alijs ſupra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus, alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pont.pro tempore exiſtentis, de qua per literas noſtras, & eiuſdem Romani Pont. pro tempore exiſtentis locorum ordinarijs, vel eorum in ſpiritualibus vicarijs, ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſsè continentes, nos enim ex nūc irritum, decernimus, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari,conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris patriarchis,primatibus,archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus,& diœceſ.ſuis præſentes noſtras literas publicare, & obſeruare debeant, roganteſque omnes,& ſingulos principes ſæculares, & alios dominos, & magiſtratus temporales, eiſque per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum ſuorum iniungentes,Quatenus in præmiſſis eiſdem patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum auxilium & fauorem præſtent cum auxilio, brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitut.& ordinationibus,necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum,ordinum,capitulorum, conuentuum,aliorumque locorum prædictorum,& quorumuis illorum membrorum,eccleſiarum, etiam Cathedralium, & Metropolitan. etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus,& naturis,priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis illis,& præſertim S.Ioannis, & S.Lazari,ac ſancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus. Necnon ſancti Antonij,de Santo Antonio,& ſanctorum Nicolai,& Bernardi mōtis Iunij monaſterij ſ ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus, ſingulorumque eorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis præfatis per quoſcunque Rom. Pont.prædeceſſores,ac Nos, & ſedem Apoſtolicam ſub quoſcunque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali Conſideratione, vel inſtantias,|& alias quomodolibet conceſſis,approbatis, & innouatis quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,indiuidua, & expreſſa,non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo; & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, habentes, motu ſcientia & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſsè derogamus,

gamus,& ſufficienter derogatum eſſe volumus,contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter,vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultũ, quod interdici,ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam,& expreſſam,ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autẽ quod præſentes literæ in cauſa cãcellaria noſtra Apoſtolica,& Acie Campi Floræ de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur. Et quia difficile foret, eaſdem præſentes ad ſingula quæque loca deferri,volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo prælati munitis eadem prorſus fides adhiberetur, quæ adhibeatur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis,caſſationis,irritationis, annullationis, vacuationis,decreti,mandati,iniunctionis,derogationis,voluntatis,& declarationis infringere,vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotẽtis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Ro. apud S. Petrum anno incarnis Dominicæ 1566. Sexto idus Februarij Pontificatus noſtri anno 2.

Cæſ. Glorierius.

G. Cuyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſeptimo, indictione decima. Die, vero decimaſeptima menſis Februarij Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris,& D.N.D. Pij Papæ V. anno ſecundo,retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ,& publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ,& in Acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici,& Ioannem Andræam Rogerium Præfati. S. D. N. Papæ curſores.

Scipio de Octauianis magiſter curſorum.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis Papæ VIII. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis citationis,aut mandati in quocunque tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis, Ro. publicatam die 22. Martij 1593. tenoris ſeq. *Cõgruit tit. de dimiſſorijs.*

Litium diſpendijs,& ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtræ,etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in nobis eſt, cupientes, ſtatutum fel. rec. Pij Papæ 4. prædeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis,aut mandati,ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes,& quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtra-

tus,& officiales, in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, prouincijs, & ciuitatibus,terris,oppidis, & locis quamcunque iuriſdictionem exercentes, & quauis authoritate,& dignitate fungentes,hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus,& ampliamus,atque in quocunque Tribunali,aut Curia ſæculari,vel eccleſiaſtica firmiter,& inuiolate ſeruari, ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores etiam S.R.E.Card.ac legatos etiam de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumque cauſa, & inſtantia etiam nunc pendente,aut in futurum mouenda,eccleſiaſtica,prophana,ciuili,& criminali,aut mixta iudicari, & diffiniri, & quibuſcunque nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus,& mandamus. Decernentes irritum,&c. Non obſtantibus, &c.

ORDO.

PRæter Summiſtas in hoc verbo,ſciendum eſt,quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones ac per Concil. Trid. præſertim ſeſſ.23.a c.2.vſque ad 18.& ſeſſ.21.cap.2.& ſeſſ.7.c.10.& 13. (cuius Conc. Trid. decreta referuntur per extenſum in Pontif. nouiſſime edito iuſſu S. D. N.D.Clem.8. in prin. in tit. de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pont.Conſtitutiones nempe Pij V.Sixti V.& Clemen.8:& eiuſdem declarationes editæ per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij 2.contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora,aut ſine dimiſſorijs in bullar.fol.79.tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorũ ordinum collatione,character inuiſibilis animæ imprimatur,ſacra myſteria diſpenſentur,& ipſarũ cura tribuatur aĩarum,in eorum ſuſceptione exceſſus graues,tanto magis plectendi ſunt,quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione,non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam,aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas,ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri,nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes,vt alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur,authoritate Apoſt. hac conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus,& ordinamus,quod omnes,& ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis,etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cam. Apoſt. iux. illius ſtylum ordinati fuerint,& ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) a ſuorum ordinum executione,ipſo iure ſuſpenſi ſint & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinib. miniſtrare præſumpſerint,eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pœnas in tales generaliter a iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus aũt, ꝙ præſens noſtra cõſtitutio in Rom. Curia exiſtentes,

ſtentes poſt quindecim dies:abſentes vero Italicos poſt duos menſes,alios vero Vltramontanos,poſt ſex menſes,ab ipſius in audientia contradictarum,& Cancellaria Apoſtolica publicatione,& affixione, ligare incipiat. Nulli ergo,&c. Datum Romæ 1461.

Colliguntur ex d.Pij 2.Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna, & vix frequentia ex diuerſorum Doctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter,& diſtincte annotare,& in vnum redigere curaui. Primum ergo requiſitum eſt, vt ſit in ætate legitima,in qua hodie attendi debet decretum ſacroſ.Conc.Triden.ſeſſ.22. de refor.cap.12.quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur tex.in clem.generalem,de ætat.& qualit.ſufficit annum eſſe inceptum Nauar.in manua.cap.25.ſub num.116.& in conſ.6. de ætat.& qualit. in antiq.& hoc fauoris cauſa l.ad rempublicam §.annus,ff.de mun.& honor.Imol. in d.clem.generalem,num.14.in fine,Sylueſt.in verbo Aetas, ſub num.4.qui igitur ante dictam ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur,eſt ipſo iure diſpenſus ab ordinum executione,& ſi in eo præſumpſerit miniſtrare,efficitur irregularis,prout ſancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſque ad legitimam ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum,vt iuris eſt iux.tex. in cap. vel non eſt compos,de tempo.ordinan.& communem eſſe opinionem fatetur, Couar. in clem.ſi furioſus par.1.§.1.nume.44. de homicid. ſed per hanc extrauag.eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficium conſequatur, prout animaduertit Rebuff.in prax.benefi.par.2.tit.de cler.ſacr.ordi. male promot. gl. 4.num.3.Tolet.in ſum.lib.1.c.61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul,& irregularitatem incurrat, antequam ipſe ſolus alias celebret,nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, poſt quam illum aſſumpſit,concelebrando,& conſecrando cum Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt,Nauar.in conſ.4.de cler.excom.miniſtri.in antiq.ita teſtatur Lopez ad Diaz in pract.cri.can.c.26. tenuiſſe quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu,cum inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur, quā Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit F.Hier.a Sorbo in Compen.Priuileg.Mend.in verbo ordines ſacri verſ. Item notando ſecundo,ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinum.

De ordinat.in ſacris ordinibus ante ætatē.

Ampliatio illa innixa,& fundata ex Nauarri authoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere,& ſuſpenſionem ſimul,& irregularitatem,coadiuuatur etiam ex dictis per Didac.Couar. in relect. cap. Alma mater cap. 1. §.3. ſub num.5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq.in ſumma lib.14.de irregular.capit.3.ſub §.6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab ordinis Officio, ſed non fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione motus Rodriquez in ſum.par.1.c.68.concluſ.2.a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr.lib.4.theſ.caſ.conſc.cap.15.nu.23.&

lib.6.cap.12.num.11. & longe altius probabiliorem demonſtrat,& confirmà Suarez,de cenſur.diſput.31.ſect.prima, pag.561.;quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine ſub eodem tit.de cleric.excommu.& c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis,qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipiunt, nō cōtrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis cōuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione,& ſeſſione,inter Sacerdotes,vel electione tam actiua,quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Inno. Panor. & alios in cap.fin. de exceſſ. prælat. Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum,ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis, de quia non ſunt diuina officia,vt in terminis conſuluit Nauar. conſil.9.de cler.excom. miniſtr.in nouis & habetur per Roderic.tomo 3.quæſt.regul. quæſt.23. artic.12. & in ſumma par.1.ca.166.conclu.1. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ætatem ordinatis a collatione ordinum per text.in d. cap. vel non eſt compos, & gloſſ. & doct.in d.clem.generalem, & ſi interim celebraret, fieret irregularis, vide Philip. Franc.in c.1.§.ſcituris,ſub num.4 de ſent.& re iudic.in 6. Rebuff.loco cit.glo.2.num.7.& Maiol.de irregul.lib.1.cap.30.num.9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit, de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ. in comment.ad regul.Cancell. Reg.18.a quæſt.4.vſque ad 10. Maſcard.tomo 2.de probat.concluſ.667.& pluribus ſeq.& Menoch.lib.2. de præſumpt.præſumpt.51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum,quod eſt, vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus a iure ſtatutis,& concordat Conc. Trid.ſeſſ.23.c.8.quæ,& qualia ſint habes in cap.fin.75.diſt. & in cap.de eo,de tempo.ordin. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam alijs ordines ſacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quam alijs diebus, vide per Rebuff. loco præalleg.glo.1.num.8.& infra,& Lopez loco etiam cit.& in Cathechiſmo ad Paroch.in tit.de ordin. ſacram. fol.206. in magnis. Amplia vt non ſuffragetur,neque vllam obtineat firmitatem conſuetudo,qua contrarium eſſet introductum,ca.ſane,de tempor.ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epiſcopo conceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuff.ibidem nu.22.& ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare tenetur, Maiol.de irregul.lib.3.cap.14.nu.9.

Quoad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quæ in terminis præſentis conſtitutionis ſunt quoddam medium, per quod quis ab alieno Epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinarium

rium

ſium, qui illas concedere valeat iux. tex. notab. in c. cum nullus de tempor. ordin. in 6. originis, beneficij, & domicilij, & quod primum non ſufficere originem paternam, de qua plura tradit Cæſar. de Graſ. deci. 15. ſub tit. de probat. ſed intelligi de propria, & ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus doct. in d. cap. cum nullus, qui ante factum conſulunt, ita eſſe tenendum, & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis, tam ordinantem, quam ordinatum.

Circa ſecundum ratione beneficij intellige primo, etiam ſi beneficium nō eſſe tale, propter quod quis eximeretur a iuriſdictione primi epiſcopi, vt quia beneficium non requirat reſidentiam. ita ſcribentes in d. tex. & præter nos Hēriquez in ſum. lib. 10. de ordin. ſacrām. capit. 24. ſub §. 1. in glo. & nos dict. tex. in hac parte locum habere intelligimus, dummodo beneficium, quod poſſideret, ſit ſufficiens ad victum iux. decretum Concil. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. nam lex noua declarat veterem l. non eſt nouum, ff. de legi. & qua quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentandum, eſt arbitrarium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio, octaua cauſa.

Quando Epiſcop. poſſit cōferre ordines ratione domicilij. vide Nauarr. in conſi. 10 & 11. de temp. ordi. in antiq. & 2. & 3. in nouis.

Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi, ſed eſſet ſubiectum alteri epiſcopo, niſi eſſet ſubiectum etiam quoad iura epiſcopalis, vt ex mente Imolæ ibi, ſub nu. 5. aduertit Gemi. ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hanc licentiam ad ordines, & non ad illum in cuius diœceſi ſitū eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem Franc. ibidē, ſub nu. 3. glo. in c. eos, qui in verbo, figmento, de tempo. ord. in 6.

Circa tertium ratione domicilij aſſerunt ijdem doc. quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium, quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco, expreſſe declarando ſe habere animum ibi perpetuo manendi, & domicilium contrahendi, ſed Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 150. num. 8. par. 2. dicit non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta ꝙ emerit domum, Socin. optime in cap. fin. nu. 25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam, quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conſtitutum, videndi ſunt Abb. in cap. fin. de Paroch. Felin. in c. dilectus, el 2. de reſcript. Petr. de Vbal. in tract. de canon. Epiſcop. & Paroch. cap. 7. Maſcard. de probat. conclu. 534. Menoch. de arbitr iudi. li. 2. centur. 1. caſu. 86. & aliqua tradit Afflict. dec. 384. & Henriquez in ſuprad. c. 22. §. 2. Sed quoniā ad hunc effectum ordinandi admodum R. P. Marius in publica lectura de ſacramentis in tit. de ordine Neap. habita in templo Societatis IESV, tenuit quod epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij, quando in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel transferendo maiorem partem bonorum, animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramento declarari poteſt, vel in eo loco domum emerit, & per aliquos annos habitauerit, ſi vero non habeat bona, requiritur habitatio per decēnium cum animo perpetuo manendi l. 2. C. de incolis lib. 10. Hoc tamen intellige, quando quis ratione domicilij habens alia requiſita a iure vellet initiari prima tōſura, vel ordines minores ſuſcipere, vel ad ſubdiaconatū ꝓmoueri, nā ſi eſſet primo ad ſubdiaconatū ordinatus ab ep̄o originis ad t. beneficij req̄rētis reſiden-

tiã, vel ad tit.patrimonij pro neceſsitate,& vtilitate eccleſię,& alibi domiciliũ transferret,nó poſſet ab epo ratione domicilij cõtracti,vt ſu.ordinari ad Diaconatum,& presbyteratum ad eundem tit.niſi audito primo epiſcopo,an cauſa ob quam fuit ordinarius adhuc duret,quia tunc ad eundem remitti debet,vt inſeruiat eccleſię,cui fuit aſcriptus.

Licẽtiã ordinandi an Vicarius poſſit cõcedere.

Vertitur tamen dubium, an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpondeo negatiue, & omiſſis citationibus quamplurimorum doctorum, quos pro hac parte tuenda congerere poſſem,quod inquam, ad officium Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur,tenet in ſpecie Rebuff.in prax.benef.par.1. tit.de forma Vicar.nu.47. Sbroz.de Vicar.Epiſc.lib.2.q.41.& latè comprobat Mãdoſ.contrariã diluendo in comment.in regul. Cancel. Apoſtol. tom.2.regul.24.q.2.quæ concluſio primo limitatur,quando Vicarius haberet ſpeciale mãdatum,ab epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacros concedere poſſet gloſ.in d.capit.cum nullus.§.inferiores in ver.non extendat & fatentur Præd.doct.quibus adde, quod tale mandatum præſumitur præcedere,quando Vicarius publicè pro habente hanc authoritatem reputetur,veluti,quia talem licentiam.ad ordines recipiendos tribueret pręſente,& ſciente epiſcopo Creſcent.deciſ.1.num.4.ſub tit.de offic. Vicar.imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare,non ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatum vel ne,iſta bona fides vniuerſalis credulitas, ac reputatio debet ſufficere ſaltẽ ab excuſando a pœnis huius cõſtitutionis,& in alijs iuribus contentis,ita Mandoſ.d.q.6.nu.7.qui etiam inferius,num.15.arbitratur,vt ad hanc excuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas,ſed tunc demum quando veniret iuſtificanda ex eo, quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere haſque licentias cõcedere ſolitis, ſucceſſiſſet præſens Vicarius,qui ei hanc tribuit licentiam. Secundo limitatur quando epiſcopus ageret in remotis,vt clare liquet ex d.cap.cum nullus.§ epiſcopo,vbi gloſ.in ver.remotis,Creſcent.d.deciſ.1.nu.5.licet Sbroz. vna cum Rebuff.tutius exiſtiment,vt etiam in caſu abſentiæ epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur,& intellige, ut in hoc caſu ualidæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſæ, etiam mortuo ipſo epiſcopo in remotis agente,ſi de eius morte non conſtabat. Henriq.d.c.22.ſub § 3.in gl. An vero hoc poſſit Vicarius capitularis ſede vacante,tractatum fuit ſupra in verbo capitulum ſede vac.q.10.fol.138.

Licẽtia ordinandi ab alieno epiſcopo eſt de neceſſitate ut ſuedat.

Amplia hanc extrauagan. vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirantur in promouendos ad ſacros ordines ab epiſcopo alieno, etiam ſi eſſet perſona cognita, & eius qualitates ſupponantur, cum non ſit facienda differentia inter cognitum,& alios,ex eo,quod hæc conſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma,quæ inducta uidetur, cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat ibi ſcilicet a ſuorum ordinum executione, Dec.cõſ.455. nu.7.& quando eſt data forma,ſemper,& omnino eſt ſeruãda.c.cum dilecta, de reſcript.& ita concludit Mand.in d.reg.24.q.3. Secundo amplia, vt pœnæ huius

huius conſtitutionis non tollantur per ſuperuenientem ratihabitionem proprij prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ. loco cit. q. 4. & Rebuff. in prax. benefi. par. 1. tit. de formula dimiſ. liter. nu. 11. & 29. & veriorem arbitratur ignat. Lopez. loco ſuperius allegat. dicens, quod opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent, & inde innumerabilia damna orirentur, ideoq; dicendum per hanc con. non procedere iura antiqua, item, & dicta gloſarum & doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem. Neq; per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſuperuacuam eſſe, operabitur enim aliqua de quib. per Nauar. conſ. 25. & 43. de tempor. ordin. in antiq. Maiol. de irregul. lib. 1. c. 20. nu. 1. & Pariſ. de reſignat. benef. lib. 4. q. 2. num. 87.

11 Limita in eo, qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo vt ab eo ordinib. inſigniri poſſit abſq; dimiſſorijs proprij Epiſcopi, dummodo ſtatim, & ſine fraude ei beneficium conferatur ex decreto Concilij Triden. ſeſſ. 23. de reform. cap. 6. quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus, qui cum Epiſcopo commorantur, id eſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtant, alioquin ſecus ſi abſcentes fuerint in regione remota, etiam ſi ipſius ſumptib. viuant. Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 2. nu. 5. Lopez. ad Diaz. d. cap. 26. qui doctores rationem afferunt, cum propter hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe præfixum a concilio. Secundo intellige vt ipſa collatio beneficij, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis, eodem tempore concurrere debeat, vt in d. cap. 9. Côcil. Triden. & ratio quare Concilium requirat beneficij collationem, eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitque ei ſubditus, Rota Roma. in deciſ. diuerſ. deciſ. 371. num. 15. volum. 1. quæ colligitur ex Gemin. & Franc. in c. cum nullus, de temp. ordin. in 6. illamque prædicti Domini de Rota afferunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congreg. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum cenſuiſſe d. decretum habere locum tam in minoribus, quam in maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione, habetur in eadem deciſ. numero 3. & illud idem innuere videtur Nauarr. in cons. 24. num. 1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. diffinitum fuiſſe refert Pariſ. lib. 4. de reſignat. benef. q. 2. num. 92. non ſatis feciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vnoq; negatiuam partem ſubſtentando deducit Nauar. in conſ. 27. 28. de temp. ord. in antiq. Quarto denique intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium, a quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſq; proprij prælati expreſſo conſenſu, & literis dimiſſorijs de eod. Concil. Trid. ſeſſ. 14. de refor. c. 2. & ratio eſſe poteſt cum iſti titulares non habeant diœceſim, in qua ordinatus fiat domiciliarius, Henriq. loc. paulò ante cit.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditū. vide Suarez de cenſuris, fol. 501. col. 1.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in cap. 2. & fin. de tempo. ord. in 5 & in Cōc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 6. in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quoad eos quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monac. in d. ca. 2. num. 6. & Gemin. ſub num. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Qui nō excuſentur a pœnis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis amplia rurſus extendendo totam huius extrauag. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tanquam indubitato nō inſiſto, idque ex plurib. comprobat Mandoſ. in d. reg. 24 q. 2. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionem ordine Sacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putās, alioquin non facturus Nauar. in c. accepta, oppoſit. 8. ſub num. 34. de reſtit. ſpol. & hoc propter verbum præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter aut imprudens, ſeu inaduertens facit iux. doctrinam ſingularem Cardin. in cle. 1. q. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo, Alienatio ſub num. 9. fol. 12. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pœnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nauar. conſ. 50. de tempo. ordi. in antiq. qui tam in d. c. accepta, quam etiam in Man. cap. 27. nume. 155. Idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couarr. in clemen. ſi furioſus par. 1. §. 1. numero 4. in fine, de homicid. & Ignat. López. d. cap. 26. Fuſcus vero in tract. de viſit. libro 2. c. 28. ſub nu. 27. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 48. verſ. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ea probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pœnitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt Præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorando ætatem a iure præſcriptam ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia ac-

cedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud eius tanqaum vulgare, & commune ſcire tenentur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt: ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij 2. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur: conferre tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, celebrauerit. ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiuo reſpondetur per Roderic. tomo 3. qq. regul. q. 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet; ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. c. 165. ſub nu. 3. & de ętate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. li. 1. Canon. q. c. 26.

Secundo limita ex comm. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur, Rebuff. in prax. benef. par. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male promot. gl. 5. Mandoſ. in ead. regu. 24. quæſt. 1. Lopez & Tolet. locis citat. ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus, fuerit minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, voluit etiam Nauar. in man. capit. 25. numero 70. & in pluribus alijs locis. verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. capit. 5. & ſeſſ. 14. capit. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprijs prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus ex decreto Concilij Tridentini ſeſſione 7. capit. 10. de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, proprium, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nauar. in man. capit. 25. ſub. numer. 76. & capit. 27. ſub numer. 164. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorũ faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exẽplificando vt ibi per eum; ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum idem Nauar. in d. capit. 27. ſub num. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Anton. Tertio limita vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientię, ſi delictum eſt occultum vigore facultatis conceſſæ a Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij declarant. Nauar. in man. capitulo 27. numer. 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitulo 51. numer. 4. Henriq. in ſumma. lib. 14. de irregular. ca. 20. § 4. Tolet. in ſumm. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. titu. de delict. & pœn. q. 21. nume. 7. quod intellige & primo vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum non

Pœna ſuſcipiẽtis primam tõſuram & minores abſq. dimiſſorijs.

Quãdo ẽpi poſſit diſpẽſare et abſoluere male promotos.

poſſit

poſſit niſi impleta ętate, ſi quidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia accedente etiam Burgaſ. de irregular. par.7.cap.2.nu.30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ętatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictę pęnę, diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in clem.ſi. num.32. de ętat. & qualit. Secundo intellige niſi ipſi epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in c. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in c. pen. ſub num.4. de temp. ord. Burgaſ. d.c. 2.par.6.nu.72.& 32. vbi intelligit de factis ab alijs & non a ſeipſo, Tertio intellige vt in iſtis caſib. in quib. Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet & abſoluat, nam talis confeſſor ad Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. lib.2. de irregul. capit. 2. ſub nume.12, Henriquez. lib.4. de irregul. capit. 18. ſub §.3.& alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacrę Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quę facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez. in 3. per. D. Thom. tom. 4. diſput.27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopo authoritas. fol.51,

Epiſcopũ male promouẽtẽ quando eius confeſſarius poſſit abſoluere, & diſpẽſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinib. ſic male ſuſceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus, ne vlterius aſcendat, non autem inferiori ordine vtatur ſi illum legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue pręfatus doctor Suarez, cenſet de cenſur. diſput.31. ſect. 1. ſuſpenſ.6.

SEcunda Conſtitutio eſt Pij Quinti extendentis decretum Concilij Trident. ſeſſ.21. de reg. ca.2. ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12, Nouembr.1568. in Bull. fol.1305. tenoris ſeq.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quę in huiuſmodi Concilijs, a prudentib. Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officij debito dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cũ ordinis dedecore mẽdicare aut ſordidũ aliquem quæſtũ exercere, a Sacro Trid. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericos ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtę ſufficeret pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem: cum autem nullum in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit,

Cõgruit tit. de æta. & quali. ordi.

ac pro-

ac propterea nonnulli (vti moleſte accepimus) cæterorum ordinum Religioſi, ſeu canonici vel clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde, plerumque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunque ordine Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ad religioſos, & alios p̄dictos nō profeſſos, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes, priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

An ordinatus abſq; titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſæcularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus: hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pœnitentiariæ prætorio teſtatur Naua. in conſ. 1. quæſt. 16. de conſtit. & negatiuam ſententiam tenet Tolet. in ſum. libro 1. capit. 48. ver. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in ſum. lib. 13. de excomm. cap. 37. Pariſ. libro 2. de reſignat. benef. quæſt. 6. nu. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem, Cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nau. in præd. q. 16. Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 15. in princ. quem ſequi videtur

Lopez

Lopez ad Diaz.in pract. crim. canon.cap.18.num.1.ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P. Martij de Andria diſtinguo tre caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum,& Epiſcopus ſciens vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap.accepimus,de ætat. & qualit.cap.Epiſcopus,& c.cum ſecundum Apoſtolum,de præb. cap.ſi Epiſcopus eod. titul. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam,quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur Henriquez in ſum. lib.10. de ordin. ſacra. cap. 17. ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacante, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit,vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta,d.c.Epiſcopus,vbi Decius de præb. Pariſ.loc.cit.nu.23.& infra.Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat,an ſit ſuſpenſus,adde Nauar.in conſ.13.de temp.ord.in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundns caſus eſt quando quis habens titulum,ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux.Concil. Trident.diſpoſitionem,ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimoniū vel beneficium erat tenue quo non obſtante Epiſcopus ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non iucurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum gl.in cap.tuis de præb. Franc.in d.cap. ſi Epiſcopus ſub nu. 3.quo ſupplemento non habito non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum,& Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio,ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne,vt ſatisfiat decreto Concil. Trid. cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ loci, & temporis. Alterum eſt,quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deceret parū, ſiue quantitas,quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri ex Nau.in conſi.18.de temp.ordin.in antiq.& conſ.23.in nouis.

Tertius caſus eſt, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum,ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem,& mendacia decepetit Epiſcopum affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demōſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capit. neminem, & capit. ſanctorum, diſtinct.70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſ.14.& conſil.74. de tempo.ord. in antiq.& conſil.46. in nouis,quem in vtroque ſequitur Pariſ. in d.lib.2.quæſt.6. licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat

dat

dat opinio affirmatiua, quę etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. ca. 2. ſeſſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallecijs confingunt ſe beneficiũ eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capit. 2. de ſent. excóm. eod. lib. declarando vt per Nauar. in man. c. 2. num. 244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum vt ſupra tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S.D.N.D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renuntiauerit & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. capit. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure non ſortitur effectum ex regula non pręſtat, de reg. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 24. de temp. ordin. in antiq. & conſi. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf. *Retroceſſio tituli an faciat ordinatum ſuſpēſũ & ſimoniacũ.*

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occultę facta de non petendo, vel reſtituendó, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatũ fuerat: quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cótentã in c. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiã Nauarri in Man. c. 27. nu. 157. & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. c. 18. n. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Sayr. lib. 4. theſ. caſ. conſ. ca. 15. nu. 23. eamque & alij ſequuntur, nã quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finẽ ſuſcipendi ordines illo titulo fit, túc donator habet vicem præſentatoris ad ordines, Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 7. ſub nu. 35. quę opinio quãuis ſit ſubſtentabilis, pluresq. vt præfertur, in eã cóueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorũ iurium non videtur comprehendi poſſe, quia, cum caſus ſit diſſimilis, pœnę extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiã ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſ. 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinãte, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, cóplures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. lib. 10. de Ordinis ſacram. c. 17. §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionẽ in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pęnitantiariæ: itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſ. Quinta habetur in fine; & hanc po- *Nota quia frequenter accidat.*

ſterio-

ſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeruerauit,(eiuſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. capit. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numer. 37. & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in cap. neminem. &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, capit. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintũ eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraq; parte iuramẽto vallatũ, præd. aſſignationem eſſet realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in prçteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Prçcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationẽ efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, vel quorũ ipſe nõ eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacrę Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibid. n. 36. & nos libenter amplectimur, (quamuis Henriq. in ſum. li. 13. de excõm. c. 37. ſub 2. §. contrariũ annuere videatur,) quod ſi Clericus cũ literis dimiſſorijs cũ ficto titulo a proprio Epo impetratis ſe ꝓmoueri faceret, duplicẽ incurreret & ſuſpẽſionẽ

Seſſ. 21 de re. c. 2.

vnam

vnam quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs,& ſuper ementitio titulo fundatis,& ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias,& habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt,quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet,ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinẽdam vtraque ſuſpenſio erit aperienda,& explicanda.

Hac ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrauag.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante,vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij,quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſub ordinatione,opprobationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Trid. ſeſſ.23. de ref. c.8. verſ. Quod ſi quis ab alio &c.& alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gl.in c.1.verſ.furtiue de eo qui furt.ord.ſuſcepit,taleſque ſuſpenſos exiſtimauit,P.Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſil. 19.de tempo.adi.in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſolutio ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit,quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare,ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat,verum Suarez in eodem etiam loco nume.39. firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum,præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiuè,& in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditorib. euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſteutiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref.c.6.

An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit deneganđus aſcẽſus ad altiores ordines. Seſſ. 21. de refor. c. 2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſib. propoſitis in prædictis textib.ſup.c.per tuas el 3. & c.pen.de ſimo.In quibus ſuſpenſionis pœna infligitur,propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tũ quia dd. textus ſunt ſituati,& collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare.cap.veniens el 1. de teſtibus, & facit tex.in l.quin etiam in princ.ff.de calumnia.& tradunt Panor. Zabarel.

De intellectu ca. per tuas el 3 & c. pen. de ſimon.

& Fel.

& Fel.in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtrictè, & propriè, ſed largè, & impropriè vt concludunt Anan. & Butr. in d. cap. pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pęnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD. ſententia, quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ cominatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile, ſub titul. de ſimon. inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato, Innocent. Ioan. Andr. Panorm. & Zabarel. in dict. cap. penul. loco proxi. citat. Nauar. in ſpecie in conſilio 67. verſicul. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præf. extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capitu. per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauag. Pij V. relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. quæſt. 1. numero 93. & infra, ex pluribus, per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauag. Pauli II. & non Pij V. ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nauar. in conſil. 76. n. 6. de ſimo. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrũ applicari

plicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector. alicuius ecclefiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in d. cap. pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori ad text. in c. vt noſtrum, &c. Ad hæc, vbi glo. de off. Archid. & ita exponit Hoſt. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt ꝓmoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ca. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. tex. in cap. ſi epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quib. non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſac.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex tex. in d. c. epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationẽ aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium cõtra epiſcopũ gl. notab. in c. ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. ca. cum ſecundum Apoſtolum in verſ. ſucceſſores; Sylueſtr. in verbo Archidiaconus q. 8. Henrinq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. c. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iã approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, tex. in c. ſi epiſcopus, de præb in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. c. 13. ſub nu. 8. neque examinare perſonam, ſi uerò ſciret eum indignum, peccaret ordinando Inn. & Panor. in d. c. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Nota cõtra examinatores.

Secundo extende ad Capitulum ſede vacan. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quæ a fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli ſede vacante non poſſe literas commendatitias ad ordines dare niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vac. par. 2 q. 10. ſub num. 17. & Mandoſ. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub num. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. lib. 2. can. q. q. c. 17. ſub num. 20. inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doct. in d. c. nullus, & gl. in cap. nullus, & gl. in c. eos, in verbo figmento, de temp. ordi. in 6. quæ fraus detegeretur. ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quod ſic quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. n. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reuerend. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, Roman. Pontific. quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingu-

ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ætate, natalitium legitimitate, & alijs qualitatibus a iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dicti Ciuitatis de conſenſu eiuſdem eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum, ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis a pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint & debeāt, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores, necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilij Tridentini decretis promouere libere, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ. 23. c. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporū interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Æmilius Cardinalis Sancti Marcelli.

✦ Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi D. N. D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos malè promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanum pontificem decet, ea quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſūt cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri contra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopo in ordinum collatione peccantes tenoris infraſcripti, videlicet SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam, Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei omnipotentis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religiosè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex ty-

Cōgruit tit. de æsat. & qualit. ord.

po, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum prouidentia circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut generalium Conciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in veteri teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia, & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certè multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationẽ corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſis & diuino verbo, & Beatorum Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniuncta eſt cunctarum eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores & Præſules eccleſiarum quorum proprium munus eſt perſonas idoneas clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſque ordines rite promouere, authoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo paſtorali officio attentius poſthac inuigilent, canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neve eorum miniſterium vituperetur ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius oriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti prætextu deuotionis, & pietatis rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen & inordinatè, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrum ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate & imperitia, malitiave, aut fraude ad ſuſcipiendum clericalem characterem, alioſque ordines ante ætatem legitimam, vel a non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, ſiue alias minus ritè, vel etiam temere ſe ingerant. Debent ſanè Epiſcopi paterna charitate, & prudentia, eorum ſaluti, qui ſæpe neſciunt quid petant, melius etiam quã ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent quam quid expediat conſiderare, ſumma verò diligentia prouidere tum in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſorijs tum in recognoſcendis ipſis literis, ne falſo, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ diœceſ. perſonis ad clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur aliquid eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque ſæculo Rom. Pontifici ſuæ villicationis rationem

fore

fore reddituros; Præſenti conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos ſede Apoſtolica authoritatem habens; quemcunque facultatem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora a iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs, ſui ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares, ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ, aut cuique ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures ordines ſacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum, ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino, præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indolto Apoſtolico, clericali charactere non legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros vt præfertur, uel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine, & adminiſtratione ſuę eccleſiæ, ſeu monaſterij, & a perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſioné, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Rom. Pontifi. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorum Ro. Pontif. noſtrum prædeceſſorum, qui per ſuas conſtitutiones, aut in cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi clericos male promotos, diuerſas pœnas inflixerunt veſtigijs inhærentes, eoſdem clericos poſt hac male promotos, ab executione miniſterio, & exercitio ordinum, ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare pręſumpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnibus, & quibuſcunque per eos in tit. commendam, aut alias obtentis dignitatibus officijs, & beneficijs eccleſiaſticis cum cura, quomodocunque qualificatis, ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularibus: ac etiam ſi ipſi clerici regulares fuerint, actiua, & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic tempore vacantium, diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ ſedi perpetuo reſeruantes.

Lopez ad Diaz.in pract. crim. canon.cap.18.num.1.ideo has opiniones conciliando iuxta com.præceptoris ſententiam P. Martij de Andria diſtinguo tre caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum,& Epiſcopus ſciens vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap.accepimus,de ætat. & qualit.cap. Epiſcopus,& c.cum ſecundum Apoſtolum,de præb. cap.ſi Epiſcopus eod. titul. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam,quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur Henriquez in ſum. lib.10. de ordin. ſacra. cap. 17. ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacante, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit,vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta,d.c. Epiſcopus,vbi Decius de præb. Pariſ.loc.cit.nu.23.& infra.Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundem creditoribus debebat,an ſit ſuſpenſus,adde Nauar.in conſ.13.de temp.ord.in antiq.& conſ.18.in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum,ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux.Concil. Trident.diſpoſitionem,ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimoniũ vel beneficium erat tenue quo non obſtante Epiſcopus ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum gl.in cap.tuis de præb. Franc.in d.cap. ſi Epiſcopus ſub nu. 3.quo ſupplemento non habito non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum,& Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primum, quod hæc inueſtigatio,ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne,vt ſatisfiat decreto Concil. Trid. cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, conſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ loci, & temporis. Alterum eſt,quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deceret parũ, ſiue quantitas,quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri ex Nau.in conſi.18.de temp.ordin.in antiq.& conſ.23.in nouis.

Tertius caſus eſt, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum,ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem,& mendacia deceperit Epiſcopum affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demõſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capit. neminem, & capit. ſanctorum, diſtinct.70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar.adductis in conſ.14.& conſil.74. de tempo.ord. in antiq.& conſil.46. in nouis,quem in vtroque ſequitur Pariſ. in d.lib.2.quæſt.6. licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu proce-

dat

dat opinio affirmatiua, quę etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. ca. 2. ſeſſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallecijs confingunt ſe beneficiũ eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere) Vnde ſequitur quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capit. 2. de ſent. excõm. eod. lib. declarando vt per Nauar. in man. c. 2. num. 244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum vt ſupra tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renuntiauerit & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, feceritque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. capit. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure non ſortitur effectum ex regula non pręſtat, de reg. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 24. de temp. ordin in antiq. & conſ. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf. *Retroceſſio tituli an faciat ordinatum ſuſpẽſũ & ſimoniacũ.*

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occultę facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatũ fuerat: quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cõtentã in c. per tuas. el 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiã Nauarri in Man. c. 27. nu. 157. & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. c. 18. n. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Sayr. lib. 4. theſ. caſ. conſ. ca. 15. nu. 23. eamque & alij ſequuntur, nã quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finẽ ſuſcipendi ordines illo titulo fit, tũc donator habet vicem præſentatoris ad ordines, Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 7. ſub nu. 35. quę opinio quãuis ſit ſubſtentabilis, pluresq. vt præfertur; in eã cõueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorũ iurium non videtur comprehendi poſſe, quia, cum caſus ſit diſſimilis, pœnę extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiã ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſ. 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinãte, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, cõplures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. lib. 10. de Ordinis ſacram. c. 17. §. 3. in gloſ. lit. O, & non induci ſuſpenſionẽ in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pęnitantiariæ: itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſ. Quinta habetur in fine; & hanc poſterio- *Nota quia freque̅nter accidat.*

ſterio-

ſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeruerauit,(eiuſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. capit. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numer. 37. & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſinem comminatam in cap. neminem. &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, capit. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintũ eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraq; parte iuramẽto vallatũ, præd. aſſignationem eſſet realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in prçteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Pręcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationẽ efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, vel quorũ ipſe nõ eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacrę Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibid. n. 36. & nos libenter amplectimur, (quamuis Henriq. in ſum. li. 13. de excõm. c. 37. ſub 2. §. contrariũ annuere videatur,) quod ſi Clericus cũ literis dimiſſorijs cũ ficto titulo a proprio Epo impetratis ſe ꝓmoueri faceret, duplicẽ incurreret & ſuſpẽſionẽ

Seſſ. 21 de re. c. 2.

vnam

vnam quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs, & ſuper ementitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinēdam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda.

Hac ſecūda ſuſpēſio incurritur vigore extrauag.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſub ordinatione, opprobationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 8. verſ. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gl. in c. 1. verſ. furtiue de eo qui furt. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſil. 19. de tempo. adi. in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſolutio ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco nume. 39. firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditorib. euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref. c. 6.

An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcēſus ad altiores ordines.

Seſſ. 21. de refor. c. 2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſib. propoſitis in prædictis textib. ſup. c. per tuas el 3. & c. pen. de ſimo. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tū quia dd. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, cap. veniens el 1. de teſtibus, & facit tex. in l. quin etiam in princ. ff. de calumnia. & tradunt Panor. Zabar. l.

De intellectu ca. per tuas el 3 & c. pen. de ſimon.

& Fel.in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtrictè, & propriè, ſed largè, & impropriè vt concludunt Anan. & Butr. in d. cap. pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pęnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD. ſententia, quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ cominatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile, ſub titul. de ſimon. inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato, Innocent. Ioan. Andr. Panorm. & Zabarel. in dict. cap. penul. loco proxi. citat. Nauar. in ſpecie in conſilio 67. verſicul. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præf. extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capitu. per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ, ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauag. Pij V. relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. quæſt. 1. numero 93. & infra, ex pluribus, per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauag. Pauli II. & non Pij V. ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nauar. in conſil. 76. n. 6. de ſimo. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrũ applicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius ecclesiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in d. cap. pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori ad text. in c. vt noſtrum, &c. Ad hæc, vbi glo. de off. Archid. & ita exponit Hoſt. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt ꝑmoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ca. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. tex. in cap. ſi epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quib. non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Exiſtentia titu li debet conſtare in quolibet ordi ne ſac.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex tex. in d. c. epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationẽ aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium cõtra epiſcopũ gl. notab. in c. ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. ca. cum ſecundum Apoſtolum in verſ. ſucceſſores; Syluestr. in verbo Archidiaconus q. 8. Henrinq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. c. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iã approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, tex. in c. ſi epiſcopus, de præb in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. c. 13. ſub nu. 8. neque examinare perſonam, ſi uerò ſciret eum indignum, peccaret ordinando Inn. & Panor. in d. c. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Nota cõtra examinatores.

Secundò extende ad Capitulum ſede vacan. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quæ a fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doct qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli ſede vacante non poſſe literas commendatitias ad ordines dare niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vac. par. 2 q. 10. ſub num. 17. & Mandoſ. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub num. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. lib. 2. can. q. q. c. 17. ſub num. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doct. in d. c. nullus, & gl. in cap. nullus, & gl. in c. eos, in verbo figmento, de temp. ordi. in 6. quæ fraus detegeretur. ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quod ſic quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. n. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reuerend. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, Roman. Pontific. quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingu-

ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ætate, natalitium legitimitate, & alijs qualitatibus a iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dicti Ciuitatis de conſenſu eiuſdem eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum, ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis a pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint & debeāt, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores, necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilij Tridentini decretis promouere libere, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ. 23. c. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporū interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Æmilius Cardinalis Sancti Marcelli.

✠ Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi D.N.D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos malè promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum pontificem decet, ea quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſūt cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri contra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopo in ordinum collatione peccantes tenoris infraſcripti, videlicet SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam, Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatisque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei omnipotentis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex ty-

Cōgruit tit. de ætat. & qualit. ord.

fore redditurOS; Præſenti conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos ſede Apoſtolica authoritatem habens; quemcunque facultatem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora a iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs, ſui ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares, ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ, aut cuique ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures ordines ſacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum, ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino, præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indolto Apoſtolico, clericali charactere non legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros vt præfertur, uel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine, & adminiſtratione ſuę eccleſiæ, ſeu monaſterij, & a perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſioné, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Rom. Pontifi. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorum Ro. Pontif. noſtrum prædeceſſorum, qui per ſuas conſtitutiones, aut in cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi clericos male promotos, diuerſas pœnas inflixerunt veſtigijs inhærentes, eoſdem clericos poſt hac male promotos, ab executione miniſterio, & exercitio ordinum, ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare pręſumpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnibus, & quibuſcunque per eos in tit. commendam, aut alias obtentis dignitatibus officijs, & beneficijs eccleſiaſticis cum cura, quomodocunque qualificatis, ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularibus: ac etiam ſi ipſi clerici regulares fuerint, actiua, & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic tempore vacantium, diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ ſedi perpetuo reſeruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniç facilitate, hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata, & præcluſa ab his abſtineant, & caueant, in futurum tam abſoluendi, quam diſpēſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis, etiam in foro conſcientiæ nobis, & ſucceſſoribus noſtris dumtaxat, authoritate, & tenore præmiſſis, perpetuo reſeruamus, inhibentes, ne a quoquam ſæculari, vel cuiuſuis ordinis regulari presbytero, vel prælato quauis authoritate fungente, nec per quçcunque Iubilea, & indulgentias, etiam pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros anno Iubilei, aut alio quouis tempore, & cruciatæ Sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcumque principum, Regū, aut Imperatoris inſtantiam, earumque contemplatione; & intuitu quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatorijs clauſulis conceſſa, vel in poſterū concedenda, vel vigore, aut prætextu facultatum, aut priuilegiorum mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibuſuis ordinibus, congregationibus, aut perſonis regularibus, aut epiſcopis, per decreta Concilij Tridē tini, aut officio ſacræ pœnitentiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus, aut etiam maiori pœnitentiaris noſtris, & Romani Ponti. pro tempore exiſtentis, vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes, tam ſcilicet Antiſtes, ſeu Abbates promouētes, quam clerici male inſigniti, ſeu ordinati a reatibus, & exceſſibus præfatis abſolui, præterquam in mortis articulo poſſint, aut debeant, nec cum ijs ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiam ſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpenſari.

Verum enim vero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum ac temporum qualitates leges ſunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ, & molienda, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente, hominumque fragilitate aſſentiente, videatur, iam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe; Ideo, vt homines ſaltem pœnæ timore & proprij honoris confuſione, a peccato deterreantur, nouum hic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi peterent, ſemper quauis delictum, adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariç, ſed a nobis, & pro tēpore exiſtente Rom. Pont. in vtroque foro abſolutionem petere teneantur, alioquin ipſæ cōceſſiones, & abſolutiones; etiam cum clauſula, quod præſentis conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, prorſus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac nemini penitus ſuffragentur.

Cōgruit tit. de ſimon. Cæterum ſi quis Antiſtes, vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis prçmiſſis, & cæteris omnibus, quæ in ipſius tonſuræ, & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles, & idoneas, ſed tamen recepta ab ijs, quibus tonſuram, aut ordines conferret, pecunia pretio, vel præmio ſimoniace in futurū inſigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pçnas contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, ſacris canonibus, & conſtitutionibus Apoſtolicis alias inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus,

mus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilæi plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptis eſſe & cenſeri; ſicque in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignotanter, contigerit attentari. Non obſtantib. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas S. Ioan. Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam, & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, a die publicationis huiuſmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac ſi eorũ cuiuſque perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Millеſimo quingenteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus noſtri anno quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quod ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, quod in ſacris Canonib. & in Concilij Trid. decretis, ac aliorum Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionib. diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pœnas & cenſuras eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares quam cuiuſuis ordinis, inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui abſolutionemq; & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesque tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur ſæpè cenſuris, & pœnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multosque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeò, vt

ſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeruerauit, (eiuſdem retentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. capit. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numer. 37. & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in cap. neminem. &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, capit. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundò quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſ. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintũ eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraq; parte iuramẽto vallatũ, præd. aſſignationem eſſet realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in prǫteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Pręcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationẽ efficere ſuper cenſib. ſeu redditib. alteri forſan obligatis, vel quorũ ipſe nõ eſſet, verus & legitimus Dominus prout in edicto Sacrę Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibid. n. 36. & nos libenter amplectimur, (quamuis Henriq. in ſum. li. 13. de excõm. c. 37. ſub 2. §. contrariũ annuere videatur,) quod ſi Clericus cũ literis dimiſſorijs cũ ficto titulo a proprio Epo impetratis ſe ꝓmoueri faceret, duplicẽ incurreret & ſuſpẽſionẽ

Seſſ. 21 de re. c. 2.

vnam

vnam quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs, & ſuper ementitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinẽdam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda. *Hæc ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrauag.*

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſub ordinatione, opprobationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 8. verſ. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gl. in c. 1. verſ. furtiue de eo qui furt. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſil. 19. de tempo. adi. in antiquit.

An vero ſacris initiato abſque vero & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſolutio ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco nume. 39. firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiuè, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditorib. euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini ſeſſ. 24. de ref. c. 6. *An ordinato ſubdiacono ſine vero titulo ſit deneganđus aſcẽſus ad altiores ordines. Seſſ. 21. de refor. c. 2.*

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſib. propoſitis in prædictis textib. ſup. c. per tuas el 3. & c. pen. de ſimo. In quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum tũ quia dd. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare. cap. veniens el 1. de teſtibus, & facit tex. in l. quin etiam in princ. ff. de calumnia. & tradunt Pauor. Zabarel. *De intellectu ca. per tuas el 3 & c. pen. de ſimon.*

& Fel.in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum,& de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich.in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet,vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia,non quidem ſtrictè, & propriè, ſed largè, & impropriè vt concludunt Anan. & Butr.in d.cap.pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere,& ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa,arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium,ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto,ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pęnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD.ſententia,quam refert,& defendit Vgo.in tract.de ſimonia tabula 4.c.4. nu.3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ comminatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile,ſub titul.de ſimon.inter communes,& ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare,& ordinatus ordinari nullo dato, Innocent. Ioan. Andr. Panorm.& Zabarel.in dict.cap.penul. loco proxi. citat. Nauar. in ſpecie in conſilio 67.verſicul. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimon. in nouiſ. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam,qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſis alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præf.extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capitu. per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ,ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauag. Pij V.relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſ.in tract.de confid.benef.prohib.quæſt.1.numero 93. & infra, ex pluribus,per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione,quia pactum retrocedendi beneficium,vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauag. Pauli II.& non Pij V. ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis,& ſic tertiæ perſonæ,& non eidem cedenti,quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V.extrauag.ita Nauar.in conſil.76.n.6.de ſimo.in nou.ac tenuit P.Marius Andria,& ad caſum d.c. per tuas, neutrũ ap-

plicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector. alicuius; eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in d. cap. pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori ad text. in c. vt noſtrum, &c. Ad hæc, vbi glo. de off. Archid. & ita exponit Hoſt. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d. c. pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ca. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. tex. in cap. ſi epiſcopus, de præb. lib. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quib. non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſac.

Obligationem epiſcopi ad prouidendũ de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutus, ex tex. in d. c. epiſcopus, vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationẽ aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium cõtra epiſcopũ gl. notab. in c. ad hæc, in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. ca. cum ſecundum Apoſtolum in verſ. ſucceſſores; Sylueſtr. in verbo Archidiaconus q. 8. Henrinq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. c. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iã approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, tex. in c. ſi epiſcopus, de præb in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. c. 13. ſub nu. 8. neque examinare perſonam, ſi uerò ſciret eum indignum, peccaret ordinando Inn. & Panor. in d. c. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Nota cõtra examinatores.

Secundo extende ad Capitulum ſede vacan. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quæ a fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli ſede vacante non poſſe literas commendatitias ad ordines dare niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vac. par. 2 q. 10. ſub num. 17. & Mandoſ. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub num. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. lib. 2. can. q. q. c. 17. ſub num. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doct. in d. c. nullus, & gl. in cap. nullus, & gl. in c. eos, in verbo figmento, de temp. ordi. in 6. quæ fraus detegeretur. ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quod ſic quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur Maiol. lib. 4. de irregul. cap. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2. de reſign. benef. q. 6. n. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reuerend. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, Roman. Pontific. quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipuè ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingu-

ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos,qui vita,moribus, ætate, natalitium legitimitate,& alijs qualitatibus a iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia,aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dicti Ciuitatis de conſenſu eiuſdem eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum,& diuinorum officiorum,ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis a pijs Chriſti fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint & debeāt,niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis,ab ipſa eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores,necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſque Concilij Tridentini decretis promouere libere,& licitè valeas,licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam,ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis,cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ.23.c.11.& 13.diſpenſare ſuper temporū interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum,ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Æmilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia,& quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi D.N.D.Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel.rec.Sixti Papæ V.contra clericos malè promotos,ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanum pontificem decet,ea quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſūt cum ipſa rerum experientia ſuadet,moderari,& immutare,prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel.rec. Sixti Papæ V.prædeceſſoris noſtri contra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopo in ordinum collatione peccantes tenoris infraſcripti, videlicet SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam,Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum,ita ad Dei omnipotentis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex ty- *Cōgruit tit.de ætat. & qualit. ord.*

fore redditurοs; Præſenti conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos ſede Apoſtolica authoritatem habens; quemcunque facultatem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora a iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs, ſui ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares, ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ, aut cuique ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures ordines ſacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum, ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino, præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indolto Apoſtolico, clericali charactere non legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros vt præfertur, uel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine, & adminiſtratione ſuę eccleſiæ, ſeu monaſterij, & a perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſionẽ, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Rom. Pontifi. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij II. & aliorum Ro. Pontif. noſtrum prædeceſſorum, qui per ſuas conſtitutiones, aut in cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi clericos male promotos, diuerſas pœnas inflixerunt veſtigijs inhærentes, eoſdem clericos poſt hac male promotos, ab executione miniſterio, & exercitio ordinum, ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare pręſumpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnibus, & quibuſcunque per eos in tit. commendam, aut alias obtentis dignitatibus officijs, & beneficijs eccleſiaſticis cum cura, quomodocunque qualificatis, ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularibus: ac etiam ſi ipſi clerici regulares fuerint, actiua, & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & ijs priuatos atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic tempore vacantium, diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ ſedi perpetuo reſeruantes.

mus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilæi plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptis eſſe & cenſeri; ſicque in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantib. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas S. Ioan. Laterã. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam, & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, a die publicationis huiuſmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac ſi eorũ cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus noſtri anno quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quod ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, quod in ſacris Canonib. & in Concilij Trid. decretis, ac aliorum Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionib. diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pœnas & cenſuras eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares quam cuiuſuis ordinis, inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui abſolutionemq; & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderantesque tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur ſæpè cenſuris, & pœnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeò, vt

clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis fel. me. Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſio haberi volumus, & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij Tridentini reſtringimus & reducimus, necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas nolumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis, & firmis remanentibus) moderamur & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiã eiuſdem Romanæ curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus &c. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1595. pridie. Kalen. Martij Pontificatus noſtri anno quinto.

Super has bullã. vide Clem. 8 Say. li. 4. Theſ. caſ. cõſc. cap. 17. in fi.

Quantum verò ad regulares attinet vltra prædictas Conſtitutiones, & decreta Conc. Trid. præſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. cap. 11. de refor. extat ſequens decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ viij. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularium ſuperioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciunt ea, quæ in Decreto Sacræ congregationis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis. Congreg. Concilij cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterij, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperioribus regularibus Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes nõ habente literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, quod qui non fecerint officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſs. D. N. Papæ reſer-

reſeruatas pœnas incurret. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ſtatuitur videlicet.

Abbatibus & alijs quibuſcunque quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regulares ſubditus ſibi non ſit, tonſuram vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſæcularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalem ordinem & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſæcularibus epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: ſi modo ipſius epiſcopi cōſenſus accedat; & a dicto epiſcopo quiſque literas dimiſſorias impetrauerit, ita ut ſatis non ſit, id generatim ab epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac prȩterea alijs ſæcularibus qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarij vt ſupra) confirmationis ſacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Præſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1591. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attēta neceſſitate vel vtilitate eccleſiæ ſeu religionis, prout refert Sorb. in compend. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs, & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. lib. 3. de irregul. cap. 24. nu. 13. ad Lopez ad Diaz. cap. 25. in uer. vna eadem die, & ad Menoc. de arbit. iud. lib. 2 cent. 5. caſu 64. qui doctores vno ore illa determinant, ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi, & Nauarr. de primo agit. in conſ. 27. nu. 2. de tempor. ordin. in antiq. Item quæ dicatur eccleſiæ neceſſitas, & vtilitas, vt ſufficiēs cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar. in cap. quæris, de ætat. & qualit. hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco prææalleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem ſacrum attendendum eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declara-

Ita declarauit ſacra Cōgreg. die 7. Septēb. 1590. vt teſtatur Io. Bapt. Coſcti in colle. priuileg. ſac. ord. fol. 136.

clarauit eos qui ad ſubdiaconatus ordinem quatuor temporibus, Quadrageſimæ promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus, Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri; licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ octaui Conſtitutio contra eos qui cum ad ſacrum Presbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotii tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, Rom. publicata die 5. Decemb. 1601. tenoris ſequent.

Cögruit ti. di clerico non ord. miniſtran.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IV. prędeceſſor noſter ad nefariam & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint: ſacerdotis tamen authoritatem ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctæ inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſeculari debita animaduerſione puniendos, poſtea te. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti decretum, innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, ea tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prętextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt prefertur, inflictarũ, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrum Presbyteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes non ſolum actus idolatrię ſaltẽ extrinſece, ſeu per externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt, efficere, vt Chriſti fideles, qui credũt eos ordinatos eſſe, & rite conficere Sacramentum Eucharistiæ, idolatriæ crimen ignorãter incurrant, purum videlicet panem, & vinum tãquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes, Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti pęnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, dũm ſcilicet iniq; ſibi aſſumũt gradum Sacerdotalem authoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, ut grauiſſima hæc ſcelera committentes, poſthac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. S. Inquiſitionis iudicium conſcientiæ conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes, ſupradictorum prędeceſſorum noſtrorum ueſtigijs inhęrentes, hac perpetuo ualitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, ut quicunque non promotus ad ſacrũ Presbyteratus ordinẽ repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalẽ confeſſionẽ audiuiſſe, a Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis, vel locorum

eorum ordinarijs tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus a foro eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos hábuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſæculari tradatur per iudices ſæculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in concilijs, etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis, Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque cótrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cæteró allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas S. Ioannis Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque iis inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem, qui veró extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra montes fuerint poſt decem menſes a die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Officij S Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo piſcatoris, Die prima Decembris 1600. Pótificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COmmunis eſt ſcribentium concluſio in c. a. vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Feli. in c. irrefragabili, §. cæterum, de off. ord. & Foller. in pract. crim. can. c. 33. nu. 126. poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta glo. in cap. licet, & ibi Pan. de pœnis, videretque alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponenda modum excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionem attendere debet, & quod ipſis Doctoribus, vti honeſtius (ſequendo Hoſt. in ſum. de off. ord. §. quid pertinet) viſum eſt, nempe vt illam pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, & deputet, id expreſſe decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de refo. c. 5. præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacrã eiuſdem Concilij Congregationem cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede, Super quo et Conc. Tolet. celebratum anno 1565. actio. 2. c. 14. relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz in pract. crim. can.

ca. 145.

ca. 145. diſpoſuit, vt ſequitur pęnæ pecuniariæ ſi quando a iudicibus ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, & pro executione iuſtitiæ, non pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendantur arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarij. Deputeturque ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pęnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Conc. Tolet. Pluraque imitatione digna circa dictarum pęnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendam, Gabriel Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par. 4. titul. de cauſis in foro Epiſc. fol. 270. & latius par. 6. tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 436. & ſeq. illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub nu. 6.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret ac pauper eſſet licitè poſſit dictas pęnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Epiſcop. par. 3. ſub nu. 25. ibi, puro tamen, &c. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 9. ſub nu. 6. ac Fuſc. de viſitat. lib. 1. c. 32. nu. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod per Gregor. xiij. edita fuit declaratio circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1585. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus & Apoſtolica authoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorum occaſione ortæ iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt ij, (quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis(in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, quando vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidem mendicantes ij, qui antiquiores in loco controuerſiæ, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quàm priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos ordines plerumq; alia in proceſſionibus, & alia in concilijs generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per præſentes prærogatiuis di-

ctorum

ctorum ordinum quoad præcedentias huiuſmodi quę proprijs ordinibus præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod pręiudicium generari. Sicque per quoſcunque. Iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortę fuerunt multę lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorum & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum & regularium pręfecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quæ in Regulares plerumque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionibus cæteriſque actibus cum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruandũ cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Congregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Greg. XIII. quę incipit. Expoſcit, alijſque contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Habentur iſtę declarationes impręſſę in priuilegijs ordin. Camaldulenſ. fol. 218. & in collectione priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium & non Mendicantinm per Io. Bapt. Confectium fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in capit. concilia. §. Epiſcopus 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus vide Conc. Trid. 25. de regular. capit. 13. & nouiſſime Roderi. tom. 3. quęſt. regu. art. 1. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in capit. quando 38. diſt. & Felin. in capit. dilectus num. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in capit. nimis praua, el 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. capit. 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares quam regulares; etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt: & publicæ proceſſiones dicerentur veluti ſi pro bono publico indictæ eſſent, vt alias eſſent conſuetæ & publicæ, vt declarauit ſacra Congregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. nume. 3. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminẽte peſte ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Conc. Trid. capit 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidium militare e ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

An in caſu, quo Regulares exempti tenentur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poſt. legati à latere lib. 8. cap. fin. num. 77. & Henriq.

in ſum-

in ſum.lib.7.de indulgent.c.25. ſub §.7. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habét, vt non teneantur ire ad profeſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent, an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpondeo quod non, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volūt; & ſi nolunt, abſtinere; tum quia precario videntur iuiſſe, & ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſ.8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felin. in c. dilectus, ſub nu.7. de off. ordi.

Circa confraternitates laicorum, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur an ſint loca religioſa, deq; alijs in propoſito, late tra. Io. Gutierrez. li.1. canon qq. c.35. Item in quibus epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint circa has confraternitates & laicorum collegia, vide Pari. notabiliter in conſ.34. vol.4. & Nauar. in conſ.3. de foro compet. in nouis, Borgnin. Caual. deciſ.17. num. 60. par.2. quib. adde Conc. Trid. ſeſſ.22. de refor. c.8. & Item an poſſint compelli ab epiſcopo, & cenſuris diſtringi vt accedant ad publicas proceſſiones? Reſpondeo pluries per Sacram Congregationem fuiſſe decretum non poſſe compelli, vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis theſaurij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis conſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent ſi amplitudini tuę, eos ad publicas profeſſiones vocati morem geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere deteſtauerint, neque ab amplitudine tua compelli, neque vllis propterea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt, quod ſępius alias conſulti reſponderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Conc. Trid. interpretes, itaque interdictum hac de cauſa latum protinus tollas oportet, ac de cætero a ſimilibus compulſionibus omnino abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumem ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater Cardinalis Matthæius.

PRAEDICATOR.

Cōgruit ti. de priuileg Leo. X.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod de prædicatorum officio, eorumve examine, & approbatione extat Leonis X. conſtitutio in Concilio Lateranen. fol 205. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus ſecularis, quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis aut quiuis alius, ad quem facultas, prædicandi, tam de iure, quam de conſuetudine, vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per ſuperiorem ſuum reſpectiue diligenter examinatus (in quare conſcientiam ipſius ſuperiores oneramus) ac morum honeſtate, ętate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocunque poſtea prędicaturus acceſſerit, de huiuſmodi, examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui exeminatoris, approbatoriſque, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs fidem legitime faciant, Mandātes omnibus, qui hoc onus ſuſtinent, quique in futurum

rum

rum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent, & explanent, nec quicquam eius proprio ſenſui contrariũ, aut diſſonum adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere, nequaquam præſumant, cum veritas dicat, Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate. ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam recte prædicantium authoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet. inhibentes omnibus, & ſingulis clericis ſæcularibus, vel regularibus præfatis, cæteriſque cuiuſcunque ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quoque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa Spiritu ſancto, vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut alio quocunque modo tractanda aſſumant ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione enucleaſſent, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Redemptore noſtro tantopere commendatam vbique fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorumque ſtatus ſcãdaloſa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis malè geſtorum expreſſis quandoque nominibus aperta, & manifeſta redargutione abſtineant. Denique conſtitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quam tenore præſentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam & gloriam conſequi mereantur. Cæterum ſi quibuſdam eorum, Dominus futura quædam in Dei Eccleſiã inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorum princeps, ſpiritum, inquit, nolite extinguere: prophetias, nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi cõnumerari vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur; & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſunt probandi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo proueniant; volumus vt lege ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſt. Sedis examini reſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodem ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt ille adhibitis ſecum tribus aut quatuor doctis, grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt (ſuper quo

Clem. ſ de priu.

eorum

eorum conſcientias oneramus)licentiam concedere poſſint. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure ſtatutas,excommunicationis etiam ſententiam, a qua non niſi a Rom. Pont. præterquam in mortis articulo conſtituti , abſolui poſſint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeant eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus,&c. Nulli ergo, &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Trid. Decreta , in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur , nempe ſeſſ. 5.de ref.cap.2. ſeſſ.24.cap.4.& ſeſſ. 25.in Decreto de purgatorio , & inſtructiones prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen. par.4.pag. 473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes infra fol.406.Quando vero poſſit parochus hanc facultatem in ſua Parochia dare poſt Nauar.in Man.ca.25.nu. 141. exprimit Henriq.in ſum.lib. 7.de indulgent.c.28. ſub n. 8. An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis ita vt non poſſit per Epiſcopum alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari,vide eundem Nauar.in conſ.2.de tempo.ordinat. in antiq.& conſ.7.de off. iud.deleg. in nou.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SAncta Mater eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt , ingenitam ſuam charitatē ad omnes late diffundens, antiquæ Iſraeliticæ gentis , populiq; Dei peculiares reliquias,pio nunquā deſinit affectu miſerari,grauiterq; contriſtatur Iudæorum quondam nationem præcipuis auctam muneribus , & gratijs, cuius erat adoptio filiorum,gloria,teſtamentum,legislatio, obſequium,& promiſſa, vnde etiam Chriſtus Saluator noſter ſecundum carnem naſci dignatus eſt,per diuerſas orbis partes tot iam ſecula diſperſam , ac contagioſi gregis more per inuia & inaquoſa miſere vagantem , verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire,longeque non a terrena tantum ſuper quam dominus fleuit, ſed quod grauius eſt,a cœleſti quoque Ieruſalem, niſi Chriſtus quem negauit,confiteatur exturbari,qua miſeratione, & mœrore nos quoque non leuiter commoti in dies ſemper aliquid excogitamus,vnde eorum conuerſioni,& ſaluti opportunius prouideatur,ipſiſq; ad intelligentiæ viam,quam ſibi præcluſerunt,valeāt Deo propitio peruenire,Quare ſollicito hæc animo meditantes,ac felicis recordationis Nicolai Papæ V.nonnullorumq; Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, præſenti conſtitutione generali præcipimus omnibus Patriarchis,Archiepiſcopis, Epiſcopis,& alijs eccleſiarū prælatis,etiam Cardinalatus honore præditis,vt in ſuis quiſq; ciuitatib.terris,& locis in quib.cōpetens aliquis numerus Iudæorū, qui ſynagogā conſtituat,cōmoratur,curēt ſabbati, vel alio cuiuſcunq; hebdomadæ ſtatuto die ad iudæos ipſos in locum præſtitutum non tamen ſacrum,nec vbi ſacra confici ſolent,cōuocatos

tos per aliquem magiſtrum in theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipſorum hebræorum collatione, aut talis, prout commodius eis videbitur hebraice ſi fieri poterit linguæ peritũ ſermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur ſcripturæ veteris teſtamenti, Moyſes ſcilicet, & prophetarum, præſertim verò, quæ eo ſabbato legun tur, ſeu lectu in eorum ſunt ſynagogis iuxta ſanctorum tamen patrum interpretationes, & verum catholicæ eccleſiæ ſenſum, ac in eis diſſeratur de veritate chriſtianæ fidei, de certo aduentu, & Incarnatione filij Dei, illiuſque Natiuitate, vita, miraculis, paſſione, morte, ſepultura, deſcenſu ad inferos, reſurrectione, in cœlum aſcenſione, de eius euangelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alios ſanctos prædicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali, & vero regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetua Ieruſalem, & terræ eorundem iudæorum deſolatione, tum ipſorum, vbique terrarum diſperſione, captiuitate, & de alijs ſimilis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & prophetis, de diutina præterea, & irrita iudæorum aduentus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorum, quæ ſæpè quinime quotidie eos fruſtrata eſt ſpe redditus in terrã promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi, & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & hæreſibus eorum, in quas miſerrime ſe demerſerunt, poſtquam Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorũ rabinos tradita ſacrarum ſcripturarum interpretatione, quarum literam, & ſenſum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare non deſinunt, deque omnibus alijsque eos poſſint ad agnitionẽ fidei, ad errorum ſuorum correctionẽ, ad orthodoxamque fidem conuertere, pro loci, temporis, ſumptique argumenti ratione prudenter agant, ueris, & ex ſacra ſcriptura depromptis demonſtrationibus nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cum charitate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conentur, ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos, & ſingulos vtriuſque ſexus iudæos a duodecim annis ſupra infirmitate, aut alia legitima cã, de qua ordinarios docere debeant, non impeditos in ciuitate, & locis, vt præfertur habitantes, vel aliunde obueniẽtes, etiã ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conueniri, vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & alijs pœnis arbitrio ordinarij pro contumaciæ modo imponendis, donec ſatisfecerint competenter ad ipſos ſermones audiendos compellãtur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit ſalutis aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatum eſt immemor, qui eos a ſalutarib. huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionib. directè, vel indirectè abduxerit, aut impediuerit, ſeu contenderit quoquomodo, excommunicationis ſententia ſit eo ipſo ligatus, & contra eum ad alias pœnas ordinarij arbitrio omnino procedatur. Cæterum imperatorẽ regeſq;, & principes oẽs, necnõ reſpublicas magiſtratus, & dominos tẽporales ſeculares rogamus, & obteſtamur in dño, vt Patriarchis, Archiepiſcopis, epiſcopis, & alijs ordinarijs prædictis, eorumque

vicarijs,& miniſtris ſuum in præmiſſis auxilium præſtent,ampliſſimum ab omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ æternę tabernaculis,habituri,&c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicę 1584. Kal. Septemb. Pontificatus noſtri anno tertiodecimo,ſequitur publicatio facta Romæ die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concil. Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Conc. Trid. & per eius Sacram congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremo conſtitutiones præſertim Pij iiij. Greg. xiij. quas referam. Moderatio priuilegiorũ per ſedem Apoſtolicam Fratribus Mendicantibus, & alijs religioſis conceſſorum per Leon. X. facta in Concil. Lateranenſi habetur in Bullar. fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana,& infra.

c. 1 exẽptionẽ de priu. in 6. Cõcil. Tri. ſeſ 21. de reg. c. 3.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi,& eorum ſuperiores, & alij prælati præfati, parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad parochianorum curã, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemque pertinent,ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine,vel impenſa viſitare,& illarum curam gerentes,& circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci ſæculares vero presbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

Concil. Tri. ſeſ. 15. de ref. ca. 2. & extat declara. congreg. cõcil. vt inf. Cl. audum de ſepu. & vide Concil. Tri ſeſ. de ref. c. 15. ac declar. conc. ſupra relatã ia.

Ac tam prælati quam presbyteri ſæculares, qui vinculo excommunicationis legati non fuerint, miſſas in eccleſijs domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare volentes,libenter recipere debeant.

Ac ab eiſdem prælatis ad proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti(dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum milliare ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Necnon ſuperiores eorundem Fratrum,Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem prælatorum pro tempore elegerint, eiſdem prælatis perſonaliter exhibere,ac præſentare,ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint,alioquin eorum Vicarijs(dummodo ad prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur)omnino teneantur, poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & prælatos ſuper ſufficienti literatura,& aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia dumtaxat examinari, Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis,confitentes,cõſtitutioni,quæ incipit, omnis vtriuſque ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres,etiam forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares a ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus

centibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio. *ver. con feſſor, et aliâ vt infra.*

Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres, & prælatos, atque curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutum capitulum proximum generale vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit. *Clem. I. de priu.*

Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera, eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius, ac ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur. *Vide decretum ſacr. Cõgregationis vt infra.*

Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Quodq; Fratres ipſi ad ordines, promouendi per Ordinarios, de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum eccleſijs, ſeu domibus, aut alijs eorum locis ab alio quam a diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeat. *Cõc. Tr. ſeſſ. 23. de refo. c. 2. vt de declaratione conc. ſupra rela tam inter ordo fol. 377*

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cœmiterij benedictionem petere, ſeu in eccleſijs per eos pro tempore ædificandis primũ lapidem per alienum epiſcopum poni facere poſſint niſi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres quam alij clerici ſeculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſijs ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant. *Cõc. Tr. ſeſſ. 24. de refor. ma. c. 1. Vide ſupra in ver. cãp.*

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſijs, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue ſolemniter publicatas quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinarijs requiſiti fuerunt, in eccleſijs, domorum ſuarum publicare ac ſeruare. *Clẽ. I. de ſent. exc. cõc. Tri. ſeſ. 25. de reg. c. 12*

Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos quorum confeſsiones pro tempore audierint, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum *Cap. I. de decr. in 6. cle.*

quotam in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſque etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

cupientes de pæni. Concil. Tri. ſeſ. 25. de refor. c. 12. Vide declarationem Cõcilij, vt infra.

Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore a ſede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſticas dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fatres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operarij eorundem Fratrum ſeruitijs inſiſtẽtes ſententijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint aut dantibus conſilium, auxilium, vel fauorem prꝙſtiterint.

Ca Za. in clem. cum ex eo de ſẽ. exc. vbi gl. clem. 1. de relig. domi. C. dec. 115 & faciunt ca. cũ plantare §. fi. & ibi gloſ. in ver. nullatenus c. priui. & c. quidam de priui. et clem. 1. § fi. eo. tit. Cõc. Tri ſeſ. 24. de refor. c. 11. vbi de oblatis.

Fratres autem, & Sorores Tertij ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam necnon extremam vnctionem, cæteraque eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentię ſacramento duntaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quę laicis incumbant, præferenda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris authoritate interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in eccleſijs ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo prꝙſtiterint. Collegialiter autem uiuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cęlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuileg. quibus fratres ordin. cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant.

Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorumcunque extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus Saluis tamen in reliquis deſuper non ex expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioſorum pręd ictorum iuribus, quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoq; , & indultis, ac literis Apoſtolicis, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris, Pontificatus noſtri anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deinde per eundem Leonem V. vt per eius conſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio, & infra, Cum autem ſicut accepimus a quibuſdam nimium curioſis vertatur

tatur in dubium, an votum prędictum de voto ſolemni religionis intelligatur, cum illud tria ſubſtãtialia comprehendat; obedientiam ſcilicet, paupertatem & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem, ſeu caſtam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſſis de voto ſolemni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domibus, vel ſeorſum habitantes, & priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare. Ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri anno 5.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in collatione priuilegiorum per Ioan. Bapt. Confec. fol. 116. & in priuileg. Minimorum fol. 78. De Tertiarijs mulieribus in congregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pij Quinti incip. Circa in ver. mulieres quoque & conſtitut. Gregor. xiij. incip. Deo ſacris, quæ fuerunt relatæ ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. 336. & 339. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius conſt. incip. Ea eſt officij noſtri ratio, fol. 1019. in Bull.

Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho. *Priuilegia regularium decretũ ſacra cõgregat.*

Licet in ſacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique religioſi regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante Parochiæ presbytero, & tunc ſine eius, & ordinarij præiudicio. Significatum tamen eſt ſacræ Congregationi S. Rom. E. Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium propoſitæ nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de obſeruantia, cuiuſdã conſuetudinis prætextu, quã neq; antiquitate vallari, neq; obſeruantia viridi inniti, neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho abſente, eoque irrequiſito, efferre, & leuare, idque haud leues controuerſias, & altercationes, aliquibus in locis, non ſine populi ſcandalo, & Dei offenſione excitaſſe, ideo volens eadem ſacra congregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum, & ſcandalorum materiam, & occaſionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quam Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, quæ par eſt charitate, vltima hæc chriſtianæ pietatis officia defunctis præſtent, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, prædictis Fratribus Ordinis minorum de Obſeruantia, alijſque quibuſuis regularibus quorumcunque Ordinum, & congregationum, tam mendicantium, quam non mendicantium exiſtant, nullo modo licere: etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu, *Cõgruit ti. de ſepult. Vide ſupra 403*

parochias cum cruce proceſſionaliter, aut alias ad offerenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, niſi vocato, & expectato proprio defuncti parocho, eoque ibidem præſente, ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſſe omnino recuſet. Atque ita obſeruari mandat, & diſtrictè præcipit, firmis cætero qui, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerum, & canonica portione, alijſque iuribus, ad ſepulturas pertinentibus, a ſacris canonibus & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita, atq; ordinata ſunt, uel alias ex particulari conſuetudine, vel alio iure obſeruantur, Ro. die 12. Ian. MDCIV.

Alex. Card. Floren. Hieron. Augucchius Secret.

Romæ, apud Impreſſ. camer. MDCIV.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Conc. Trid. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium priuilegia, & ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni, ex d. Concil. aliqua recollecta habes ſupra in verbo, exẽptio. reliqua patent ex d. Concil. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

Decretum Sacræ Congregationis Illuſt. ac Reuerend. DD. R. S. E. Cardinal. Sacroſancti Trid. Concilij interpretum ſuper intelligentia, & obſeruatione c. 12. verſ. Dies etiam feſti ſeſſ. 25. de regul. & quædam aliæ deciſiones eiuſdem congregationis ad regulares ſpectantes.

CONgregatio Concilij cenſuit decretum c. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de regular. ita eſſe intelligendum, vt regularium ritus illis feſtis ſemper maneat, quoad miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè, quàm priuatim ab ipſis regularibus in eorum eccleſijs perſoluenda. Nec circa hæc ab epiſcopis quoquomodo quicquam in contrarium eiſdem regularibus præcipi poſſe, Quod ſi de facto præceperint, regulares neutiquam ipſis epiſcopis obedire teneri. Verum quoad conciones, & lectiones, quas ijdem regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare euangelijs, & epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilij cenſuit regulares, qui abſque licentia epiſcopi prædicauerint in eccleſijs, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi decreto eiuſdem Concilij. c. 12. ſeſſ. 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab epiſcopo, ſed tantum a ſuis ſuperioribus regularibus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, regulares monaſterij vltra medium miliare a ciuitate diſtantis non poſſe ab epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilij cenſuit epiſcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in monaſterijs, domibus, & eccleſijs regularium exemptorum,

rum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitanci ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cætera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur. Hier. Card. Matthæius.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnatus Sact. Congreg. Conc. Sec.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ 1602. Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam ſacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares qui quoad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinarijs eorumve examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoque & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumve locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De cæteris vero qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur, ipſos cū limitata facultate, prout eiſdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſſionis pro medico adueniente relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex. Gregorius Palearius Secret.

Inſuper ſciendum eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione ſacri Concil. Trident. & Regularium iuſſu Gregor. xiij. declaratum fuit, nempe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes, ſibi conſeruatores eligerent, coram quibus conuenirentur, ac ſemel electus non niſi in capitulis prouincialibus mutarent, eorumque nomina intra menſem a die electionis Epiſcopis locorum ordinarijs indicarent, alioquin coram ipſis ordinarijs conuenire poſſint.

Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in ſummario priuileg. ord. Mendic. tit. 17. c. 4. fol. 154. & tit. 4. capit. 9. fol. 73. & notandum quod quidam ſunt conſeruatores ſecundum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in ca. 1. & c. fi. vbi Ioan. And. alijque doctores de offi. deleg. in 6. & in Concil. Triden. ſeſſ. 14. de refor. cap. 5. quidam vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularium, de quibus poſt Guid. Pap. in deciſ. 18. & deciſ. 247. Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. Conſeruatoriæ, Nauar. in man. c. 27. num. 125. & in conſi. 1. de off. deleg. in antiq. & 3. in nou. latiſſime de eis agitur per Sorb. in Compen. priuileg. Mendic. in verbo conſeruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tomo 1. quæſt. regular. quæſt. 65. & Confect. loco proxime citato, quam declarationem de conſeruatoribus eligendis per regulares habes etiam in concil. Prouinc. Mediolan. quinto, ſub titulo de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro fol. 126. in volumine actorum Eccleſiæ Mediolan.

Decretum, quo declaratur Epiſcopis, in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

DEcet Epiſcopos, pro eo, quo in eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco quoties eo, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt, reuerentiam, & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorundam immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum eccleſijs in Pontificalibus interreſſentibus, non modo renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, Baldachinum erigere, verum id etiam iuſſu ipſorummet epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra congregatio S.R.E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sanct. Domino noſtro Clem. Papa viij. ac de ſanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio, quam ex ſacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Roma. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regulariũ, tã Mendicantium, quam non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſſinenſium, clericorum, presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut congregationis Eccleſijs, intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad ſolium epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta eccleſia, ſupra epiſcopale, ſolium, ſeu pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in proprijs, & cathedralibus eorum eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent, eo tamen dun taxat tempore, quo pontificali eiuſmodi functione exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem epiſcopis ad id, per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi & compelli poſſe, alijſque pœnis, tam ſpiritualibus, quam temporalib. arbitrio Summi Rom. Pont. ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, & priuilegijs, quoque indultis & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuſlibet, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi talia eſſent, quæ ſub generali expreſſione, & derogatione non venirent, ſed illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio

tio habenda foret, eorũ tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſ. Prænestin. Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuil. quia antea non poterant prohiberi ab exemptis Card. Zaba. in d. Clem. §. ſimili. imò etiam eis inuitis poterant exercere ea quę in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos poſſunt hodie cõpelli cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis vigore decreti: nam antea oportebat agere coram ſuperiores exemptorum, idem Card. in in d. Clem. §. ſi. in fine, dictum fuit ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas in 30. authoritate fol. 62.

Quaſdam alias declariones habes ſupra in verbo confeſſor, & quantum ad quartum funeralium attinet, apud conuentum S. Aloiſij, ſeu S. Ludouici de Neap. ordinis Minorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Camerę Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio a ſuis primordijs gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecundum Pont. Max. Anno Domini MDVI. ſui vero Pont. 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam conſtructa olim, quam in futurum conſtruenda nondum decimas ex Nonalibus prædijs, Hortis, verum etiam nullam Parochis eccleſiarum quartam funeralium teneri ac debere perſoluere, vt in dicto priuilegio latius eſt videre, ad hujus effectum huic Sacræ congregationi præſentatam. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſan intelligẽtes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. ſenſum ſui illum in eorum fauorem retorquentes nituntur a prędictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum monaſteria ſepelliri contigit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus a Mera prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorũ Sancti Franciſci de Paula in caſtellæ prouincia Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat, vt ad ſedãda ſcandala, & euitandas lites dignentur declarare, an per d. ſacrũ Conc. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quoad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes, & liberos cenſeri. Quare D. Opt. Max. congregatio concilij cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impreſſam. 1. tomo Regular. quæſt. Emanuel. Roderic.

Roderici ar 49.q.2.fol.365.videlicet.

Congregatio Concilij cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata a quadraginta annis,citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur,prçſuppoſito quod huiuſmodi monaſteria ſunt eius religionis,cui a ſede Apoſtolica indultum ſit, ut quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo. Antonius Card. Carafa.

Publicato Concil. Trid. pro eius obſeruatione fuerunt editæ a Pio IV.duæ conſtitutiones derogando etiam priuilegijs Regularum in his,in quibus ſtatutis,& decretis dicti Concilij contrariantur,quæ relatæ fuerunt ſupra in verbo Concil.Tri.fol.193.de quorum priuilegiorum obrogatione habes per Emanuel.Roderic.to.1.quçſt. regul.q.8. Et cum per Pium V. fuiſſent editæ tres conſtitutiones pro Regularibus prima incip. Et ſi Mendicantium fol.982.in bull.ſecunda incip. Ad hoc nos Deus fol.1135.in bu. Tertia incip. Ad exequẽdum fol.999.in bullario & vide infra verbo Vicarius perpetuus: tandem per Greg.xiij fuit facta reductio dictarum conſtitutionum pro Mendicantibus,& alijs Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris,& Conc.Trid. Rom.publ.die 23.Martij 1573.fol.1208.incip.

In tanta rerum & negotiorum mole,quæ Rom. Pontifi. ex omnibus mundi partibus aſſidue premitur,vix vitari pót, ne aliqua interdum exiliant, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias fel.recor. Pius papa V.prçdeceſſor noſter, auditis grauaminibus quç fratribus ordinum Mendicantium ob ordinarijs locorum,& parochialium eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebatur,ſuper ſacris concionibus,& lectionibus habendis,confeſſionibus audiendis, pœnitentijs iniungendis fratribus ad ordines promouendis,celebrationes Miſſarum, cura animarum,ſacramentorum adminiſtratione,ſepulturis,quarta funaralium, legatis,donationib. eleemoſynis,collectionibus,alijſq; huiuſmodi iuribus, necnon decimis,& diuerſis oneribus,ac etiam ſuper ſtatu,& regimine ſanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarum, formatione proceſſuum,cẽſurarum publicatione,proceſsionibus præcedentia, locorum acquiſitione, cçteriſq; alijs rebus tunc expresſis, multa per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit, ſed & quæ tam in Conc. Trid. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauit.multaq; prçterea priuilegia eiſdem decimo ſeptimo Kal.Iunij,Pontificatus ſui anno ſecundo, & deinde ea omnia diuerſis alijs ordinibus & congregationibus Regularium non Mendicantium,etiam per modum communicationis cõceſſerit. Poſtea per quandam ſuam cõſtitutionẽ de vicarijs perpetuis in parochialibus eccleſijs vnitis per ordinarios locorum inſtituendis,& portione illarũ vicarijs asſignanda editam,aliã ſuper conſtitutione fratrũ eorundẽ ad exercitium curæ animarũ in eius parochialib.eccleſijs, quç domib.& locis ſuis vnita ſunt decreuerit. Demum animaduerſo quod ea oĩa multis dubitationib.inuoluta, magniſq; difficultatib.obſtructa,multas magnaſq; diſsẽtiẽtes altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios & fratrũ ipſorũ ordines,nõ ſine graui diuin

ui diuini cultus, & animarum detrimento, ac populum ſcandalo concitauerāt, contra ac ipſe ſperabat, & præter ſuam expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter, alioq; ſenſu a ſe prolata fuiſſe, quam literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia quæ regularibus aliorum ordinum, quam Mendicantium communicauerat, & ſecundum præmiſſa conceſſerat, Motu proprio reſtrinxerit: Deinde plenius prouidere volens prioribus literis a ſe quoad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis, & omnes quaſcunque alias literas; quæ de alijs ordinibus & congregationibus extra Mendicantium ordines de obſeruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, cauſas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad ſe aduocando, lites extinguendo, ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſque ſententias annullando, quemadmodum alijs ſuis literis in regiſtro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilij prædicti decretum facjendam, etiam lectores in theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos comprehendi debere declarauit. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiam ex multiplici literarum, & conſtitutionum editione procedit, præſentibus, & futuris diſcriminibus occurrere volentes, De nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus prædictis & alijs omnibus literis, & conſtitutionibus, quæ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus pro quorumcunque Regularium, etiam Mendicantium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus & quibuſcunque in eis contentis eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem pro ſubiecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris d. Concilij decretis, ſiue alias legitime ante dictarum literarum & conſtitutionum editionem erat, & ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem, & deciſionem, ſuumque priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcumque alia ipſis literis, & conſtitutionibus appoſita alias eorum occaſione, vel cauſa factis, his noſtris ſtatuto, ordinationi, & reductioni aduerſantia, quibuſcunque illa ſint concepta formulis, ac præſeruationibus, declarationib. modificationib. reſtitutionib. mentis atteſtationib. derogatoriarum derogatorijs alijſque efficaciſſimis, & inuiolabilibus clauſulis, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia etiam pro conſeruatione ſtatus regularis, & ex quibuſcunque alijs vrgentiſſimis cauſis quotieſcunque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis, & infectis haberi, omneſque ſupradictos illarum vſu, commodo, & effectu carere, ac omnes lites controuerſias, quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinarijs, ſiue commiſſarijs etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditorib. & S.R. P. Cardinalib. et de latere legatis, prædictarum literarum, & conſtitutionū occaſione ſuper præmiſſis iam motæ ſunt, nec dum deciſæ, aut finitæ, vel etiā quæ iam deciſæ ſunt, ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum, eaſque rurſus, & inter quoſcunque excitari in poſterū contingat, ſecūdum prædictam diſpoſitionem,

nec

nec aliter decidẽdas, futura vero dubia & difficultates quandocumq;, & vbicũque orietur, ad nos & ſedẽ Apoſtolicã vbi & cętera, quæ ad decreta dicti Concilij pertinent, quotidie declarantur, oĩno referenda eſſe, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunq; ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Cal. Martij, Pontificatus noſtri Anno primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum minorum, & monialium Sancti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertij ordinis de pœnitentia, die 3. Octob, 1587. cum clauſula in his omnibus in quibus decretis Conc. Triden. non aduerſentur, vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mendicantium ordines fol. 244. in bullar. cætera ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clare etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 29. de regula. c. 20. in fin. ibi (in cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa (vt per Emanuel Roder. in d. to. primo, quæſt. Regu. q. 8. art. 8. & per Io. Bapt. Ponſeſſ. in d. Summario priuileg. tit. 9. ca. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum ſeu cõtrarium vſum, aut per præſcriptionem tollantur, quæ clauſula eſt clarior illa Greg. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonib. & decretis ſacri Concil. Trid. non aduerſentur ſub die 21. Aprilis 1575. folio 1234. incip. in bullar. Benigna.

Inſuper Gregor. XIII. non ſolum reuocauit tres conſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 20. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Conc. Trident. qui milites cum etiam regulares ſint, dictam conſtitutionem inſerendam eſſe cenſui, quæ habetur in bullar. folio 1295. incip. Circumſpecta & infra, Motu proprio, & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, gratias, & indulta magiſtro, Conuentui, militibus, & militiæ dicti hoſpitalis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſedem prædictam in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pij V. literas ſuper eorundem cõfirmatione emanatas ſub datum Romæ apud Sanctum; Petrum ſub Anulo piſcatoris die 29. Nouembris 1568. Pontificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilij decretorum terminos tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilque ex ipſis priuilegijs, exemptionibus, gratijs, & indultis ordinarijs locorum detractum eſſe quominus ipſorum militum Vicarij, Capellani, miniſtri, ſeruientes aſcripti, coloni, procuratores, & familiares militum huiuſmodi quibus ea iam conceſſa ſunt, & in poſterum concedi contigerit, ab ipſis ordinarijs tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis de eorum exceſſibus criminibus, & delictis etiam extra viſitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari, puniri, & corrigi

Vide ſupra in verbo monaſteria monial. Gr. xij.

Seſſ. 24. de refo. gen. ca. 11.

corrigi poſſint, ipſorumque ordinarium iuriſdictioni plenè in prædictis ſubiecti exiſtant(Exceptis tamen ijs, qui eccleſijs, alijſque locis dictorum militum actu ſeruiunt,& intra eorum ſepta,& domos reſident, ac ſub eorum obedientia viuunt, quæ omnia debere ſimul concurrere intelligantur,ſiue ijs,qui legitimè, & ſecundum regulam prędictæ Religionis profeſſionem fecerint, de qua loci ordinario conſtare debeat:& ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices &c. Non obſtantibus,&c.

Eiuſdem Pij Papæ V.literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quaſi voluit prædictorum militum priuilegia,illorumque confirmationem non cóprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his quæ ad curam animarum pertinēt, ſed in his dicti Conc.Trid.decreta omnino ſeruari debere,in ſuo robore permanentibus. Volumus autem quod pręſentium tranſumptus,&c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouemb. 1580. Pont.noſtri anno nono. *Seſſ 25. de reg. cap.81.*

Per eundem Greg.14.die 7.Ianuarij 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi,& corrigendi loca,& perſonas Militię, & hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani in his dumtaxat, quę concernunt curam animarum aut ſacramentorum adminiſtrationem,in quibus Conc.Trid.decreta, & conſtitutionem fel.rec.Pij V.ſub die 22.Septembris 1571.æditam ſeruari omnino voluit fol.1326.in bullar.incip. Conſueuit, & vide cap. per exemptionem de priuileg.in 6.& Conc.Trid.ſeſſ 25.de regula.c.11. & dicta Pij V. Conſtitutio ſequens eſt.

Breue per quod datur forma Epiſcopi, & alijs locorum ſuperioribus, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S.Io.Hieroſolymitani in his dumtaxat quæ curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hos gratis abſque vlla impenſa,& onere fol.134.bullar.incip. Expoſcit,& infra.

Decernimus,declaramus,ſtatuimus, omnes,& ſingulos locorum Epiſcopos & alios ſuperiores tanquam Apoſtolicæ ſedis legatos, omnes, & quaſcunque parochiales eccleſias,cęteraque beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatum, & diœc.quibus animarum cura imminet,ad dictam religionem,eiuſdem Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores; quomodolibet pertinentia, etiam quod in eis epiſcopalem, & temporalem iuriſdictionem religio. & milites prædicti haberent,eorumque eccleſias,Rectores,Vicarios, & Miniſtros quoſcunque (in his tamen dumtaxat, quę animarum curam,illiuſque exercitium,ſacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt;) viſitare,omneſque actus viſitationem concernentes exercere poſſe, & debere,ac rectores, cæteroſque huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, ſi quidem ad nutum amouibiles ſint,ſtatim amouere;ſin vero titulares ſint, illico ſuſpendere,ac ſuperiores eorum monere,vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios idoneos, prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios ſuperiores examinatos, & approbatos, titularibus vero ſuſpenſis deputent alios idoneos pariter examinatos,& approbatos, vt ſupra in coadiutores, ſeu Vicarios iuxta decretum Concil. ſeſſ. 21. capit. 6. Interea vero dum *Pij V.*

hæc

hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores pro neceſſitate curæ animarum prouideant arbitrio ſuo, quod ſuperiores dictorum rectorum, & miniſtrorum intra tempus præfixum non ſubrogauerint, aut deputauerint vt ſupra, tunc dicto termino elapſo ipſi epiſcopi, & alij ſuperiores alios prę uio examine iuxta eiuſdem Concilij formam idoneos repertos in locum amotorum ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputent iuxta d. capitulum ſextum, ſeſſio. 21. qui tamen in dictis parochialibus perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis ſuperioribus religionis, & militum prædictorum fuiſſent. Volumus autem, quod Epiſcopi, & alij ſuperiores prędicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquam delegati Apoſtolicæ ſedis, & gratis, & abſque vllis dictæ religionis rectorũ & miniſtrorum impenſa, & onere faciant, in collatione item ordinum, necnon conſecratione eccleſiarum, & ſacrorum vaſorum, ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem concernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdem militibus ad beneficia, aut approbationes, ſeu confirmationes, quas ab eiſdem fieri harũ præſentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates a concilio requiſitas nõ habent, ac præuio examine iuxta eiuſdem Concilij decreta idonei exiſtant, Nolumus autem Epiſcopos, & alios ſuperiores locorum ſupraſcripta facultate viſitandi vti, qui cũ eadem religione, & militibus ſuper iuriſdictione Epiſcopi in locis viſitan. coram quibuſcunque iudicibus litigant, niſi ipſi epiſcopi, & alij ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tunc iure vtrique illæſo in petitorio, ſed quod epiſcopi, & alij ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullumque intereſſe prorſus prætendentes, facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curam animarum habentia quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemusque expreſſe dictis epiſcopis, & alijs ſuperioribus ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa alio vtantur modo, quam præſcripto, ſicque per quoſcunque Iudices, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris, die 22. Septemb. 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione priuilegiorum religionis S. Ioannis Hieroſolymitani facta a Sanctiſſ. Clem. viij. die 27. Iunij 1591. in fine addita eſt hæc clauſula, volumus autem quod fel. rec. Pij V. 22. Septemb. anno ſexto, ac Greg. 13. prædeceſſorum noſtrorum literis ſub anulo piſcatoris 25. Nouemb. anno nono Põtificatuum ſuorum expeditis, in ſuo robore, & efficacia permanentibus præſentes literæ non comprehendat, neque eccleſias neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Conc. Trid. huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremò animaduertendum eſt, qualiter vtriuſque ſexus religioſis perſonis ordinum mendicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab exactionib. Gabellis, pedagijs, & vectigalibus vt per eius conſtitutionẽ ſub die 29. Iulij 1599. fol. 944. in bullar. incip.

Pij V.

Dum ad vberes, quos ſacri mendicantium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attente reſpicimus, & attentæ conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotum altiſſimo præſtant famulatum; Dignum, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiuſdem altiſſimi inhæreant ſeruitijs. Hinc eſt quod nos volentes, eoſdem mendicantium ordines, ac dilectos filios eorum fratres, & monachos cæteraſque perſonas, ac etiam moniales quaslibet eiuſdem ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi: motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de ſedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, & omnes, & ſinguli Mendicantium ordinum huiuſmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonæ regulares vbilibet per totum Chriſtianum orbem diffuſi, & conſtituti, illorumque monaſteria, Cœnobia, domus, Conuentus, Eccleſia, Capellæ, oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcunque rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarij, locatarij, & affictuarij, negotiorumque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro eo tempore, exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impoſitionibus & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio trienuali, & augmento, ac facultatibus equorum taxis, multumque hoſpitijs, ac alias quibuſcunque nominibus, nuncupatis, quauis authoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac aliis quibuſuis quomodolibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunque merciũ, & rerum cuiuſcunque generis, vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quã per terrã, vndecunq;, & quomodocunque pro tẽpore delatarum, necnõ animaliũ quorumcunque mortuorum, & viuorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcunque rebus tam in alma vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exigũtur, & in futurũ exigentur, necnon a contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quam quocunque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo quam vendẽdo, & aliis quomodolibet negotiando, necnon etiam a ſolutione quadrãtis pro ſingulis libris carnium de animalibus quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi cõtigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus prædiis & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a cõtributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, & viis, aqueductibus, muris, mœnibus, aliiſve machinis ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcunq; fortificationibus, necnon ẽt aliis in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta

In ſauorẽ omniũ clericorũ vide c. quamq̃ de cẽſi. in 6. & cle. praſẽti eo. tit. & Concil. Tridẽt. ſeſſ 25. c. 40.

Has immunitates & oẽs alij regulares per ſua priui. dicũtur hẽre, vt ſunt Benedictioni, & ẽt per extẽſionẽ factam a Pio V.

Exemptio a quadrãte carnis pro ſingulis libris carnium.

in dicta vrbe, quam extra eam, vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ & exemptæ, liberaque immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur quodque terræ agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cænobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunq; militum, tam equitum, quã peditum hoſpitijs quemadmodum magno cum noſtro dolore hucuſq; in pleriſq; locis factum comperimus, nequaquam aſſignetur, nec aſſignari debeant. Et inſuper quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorũ, ab alijs, quam a Syndicis procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus alijſque perſonis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcunque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi poſſint, neq; debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sancteſij, aut alias nuncupati de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo ſtatuimus ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas eorumque monaſteria, Cœnobia, conuentus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, & poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatorios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eidem authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mãdantes propterea dilectis filiis hodiernis, & pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & clericis, ac commiſſarijs, agentibus, & officialibus quibuſcunque vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſterijs mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediatè conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis anni omni dilatione ceſſante, & cõtradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectibus. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna Baſilicæ S. Petri de vrbe, & pro altera medietatibus ſingulis monaſterijs, & locis præfatis quæ moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis inhibentes, &c.

Hic corrigitur. L. ad inſtruct. cum gl. Doc. C. de ſacr. ſan. ec. & olim correcta fuit per Aut. itẽ nulla cõitas, C. de epiſc. & cler. & pro eodẽ faciunt c. nõnullis &c. aduerſus de immu. eccl. & c. q̃q̃, de cenſ. in 6. & c. fi. de vita & hone & alia ſuperius dicta.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. XIII. incip. In tanta fol. 410. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij Quinti, vt animaduertunt author Cathecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compend. folio 451.

Hæc

Hæc breuiter de priuilegijs regularium dixiſſe ſufficiat, cætera particularia ſatis abunde habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum minimorum, præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Baptiſt. Confectius duos libros edidit vno volumine cõtentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicantium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes, alter vero ſic; *Summarium* materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs, & literis Apoſtolicis, necnon iure communi, ac decretis ſacr. Concil. Trid. deſumptum, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnum congeſtum atque redactum, Impreſſ. Florentiæ anno 1597. Nouiſſime vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quęſtionum Salamanticæ Impreſſ.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVoniam ſequens Rotæ Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinẽs inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliiter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Illuſt. & Reueren. D. Seraphinum Oliuarium Rezalium Rotæ auditorem in cauſa Syracuſan. quartæ, An opera pia, in quibus cõſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurij 5. Mart. 1585. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Syracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quod de relictis pauperibus in genere nulla debetur quarta glo. in c. 2 in ver. decernit, & ibi Innoc. num. 1. Abb. num. 8. de ſepult. Bald. in l. id quod pauperibus, num. 30. verſic. adde tertiam rationem, C. de epiſc. & cler. Rom. conſi. 233. num. 1. verſi. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica epiſcopali c. 5. num. 10. & 11. & cap. 7. num. 15. & 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis; de relictis autem perſonis non detrahitur quarta epiſcopalis, iuxta tex. in cap. ex parte, il terzo de verb. ſign. Inn. Abb. Pet. de Vbal. vbi ſupra. Fallit autem hęc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factũ intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. And. limitat Abb. in d. c. 2. num. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſup.

Secunda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccl. matricis,

ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt, non deberi, iux. tex. in c. vlt. ibi, ſeu fabrica, de teſta. & in d. c. ex parte, i bi, vel ad fabricam, Rom. d. conſ. 233. in princ. Capy. dec. 23. numero 4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas. An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſt. Ioann. Andr. Anch. in d. c. vlt. de teſtam. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis communem opinionem; Contrarium verò tenuerunt Goffred. Card. Barb. & ipſe Couar. per tex. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum Eccleſia non indigente, ſeruandum eſt in futuram eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem. Idem in hoc conflictu attendenda eſt forma legati, ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia: Si vero legat pro reſtauratione eccleſiæ, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium: ex his namque non debetur quarta, d. c. fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta. d. capitu. ex parte, & c. requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu: ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, d. c. fin. & c. ex parte, & Couar. in d. cap. fin. num. 7. quia diſtributio quam facit executor cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi Dinus, Bartol. & Doct. de leg. 1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & non locis: aut non ſunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priu. piæ cauſæ in princ. Quare concluſum fuit ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigijs inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in craſtinū aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus

ſtollatus apicem, videlicet, die vltima menſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini Milleſimi quingenteſimi nonageſimi, Reſeruationes, Conſtitutiones, & regulas infraſc. fecit quas etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, S. R. E. Vicecancellarius, die 6. menſis Febr. dicti anni in cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ xij. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locũ habere voluit, etiam ſi officiales in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quoad beneficia, quæ tempore quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictę Sedis officiales, qui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarij erant etiam dimiſſis ipſis officijs, & quandocunque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutionem Ioannis xxij. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarij, & alij collatores, contra Concilij Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum.

Sub tit. de præben. inter extrauag. com.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacationis Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primitiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem & quamcunque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatricum ſæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate faciendam & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio dignitatum, nec non ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione exceden. principales in Collegiatis eccleſijs, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium nunc & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in cathedralibus etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine preſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſijs principalem præeminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſer-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S.Io.Lateran.& S.Petri,ac B.Mariæ Maioris de Vrbe,& beneficiorum titulorum Card.a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcunq; canonicatus,& prębendas,ac dignitates,perſonatus,& officia,in S.Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum,ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem,prouiſionem,& præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem S.R.E.Cardinalium a Rom.Cur.abſentium, ratione ſuorum epiſcopatuum, Cardinalatus,ac ipſorum Cardinalium titulorum,& Diaconiarum,ſpectãtia, quamdiu abſentia ſua durauerit,canonicatus,& præbendas,dignitates, perſonatus,adminiſtrationes,& officia, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura,vel ſine cura vacantia,& in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in eccleſijs ciuitatibus,& diœceſibus dictorum epiſcopatuum conſiſtentia,ac decreuit irritum,&c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus

8 Item cupiẽs idem D.N.Papa pauperib. clericis, & aliis benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſecularia,& quorumuis ordinum regularium,qualitercunque qualificata,& vbicunque exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij,Februarij,Aprilis, Maij, Iulii, Auguſti, Octobris, & Nouembris, menſibus, vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per reſignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum, & colatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, non tamen S. R. E. Cardinalium,aut aliorum ſub concordatis inter ſedem Apoſtolicam, & quoſcunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant,acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſarum quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit, Volens in ſupplicationibus,ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus,etiam Motu proprio,fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri,alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſponendi de huiuſmodi beneficiis, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus,& inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis,quibuſuis perſonis,& collegijs cuiuſcunque dignitatis,& ſtatus,gradus,ordinis,& conditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa,aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis,Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis quamdiu apud Eccleſias,aut diœceſes,ſuas vere,ac perſonaliter recederint dumtaxat, de omnibus,

& quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſecularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu capitulorum, vel aliorum, aut alias) pertinentib. quæ in antea in menſibus Februarij Aprilis, Iunij Auguſti, Octobris, & Decemb. extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) libere diſponendi facultatem cõceſſit; ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Iunij, Septembris, & Nouemb. vacaturorum (quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimento quoquomodo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo exiſtant, ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptionem huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoque ſigillo munitas, & in ſua quiſque ciuitate, vel diœceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datarium Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prędictis omnibus per quoſcũque, &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem D. N. Papa, quod concesſa per fel. rec. Gregorium Papã xiiij. & Innoc. ix. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quò ad conceſſa per piæ mem. Greg. xiiij. Sixtum. V. & Vrban. vij. etiã prædeceſſores ſuos, ad vj. menſes dũtaxat, ab ipſo die coronationis incipien. obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omniũ, & ſingularum Eccleſiarum Cathedraliũ, & monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorundem prędeceſſorum vacabant, aut Eccleſię ipſę, vel monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta; nullumque de illis pręter Romanum Pontificẽ, ea vice ſe intromittere, uel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquomodo.

Decer-

Decernentes irritum,& inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris, gratiæ, & iuſtitiæ infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N. omnes,& ſingulas ab ipſis Vrbano vij.& Gregorio xiiij.ac Innocen.ix.prædeceſſoribus ſuis infra annum,ante diem obitus eorum conceſſas,gratiæ,uel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus ſeu Iudicibus non præſentatas, omnino reualidauit, in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant,vel pro quibus erant obtentæ, quo ad hoc plenariè reſtituit,ac decreuit per exequutores, ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationalib.ſuadentibus cauſis, ipſe D.N. omnes vniones annexiones incorporationes,ſuppreſſiones,extinctiones, applicationes,& diſmembrationes,etiam perpetuas de quibuſuis cathedralibus,necnon alijs eccleſijs, monaſterijs,dignitatibus perſonatibus,officijs, & beneficijs eccleſiaſticis, eorumve domibus,prædijs,& locis,per ceſſum vel deceſſum, aut quamuis aliam dimiſſionem,vel amiſſionem,qualicunque fuerint,inuicem,vel alijs eccleſijs, monaſterijs,& menſis, etiam capitularibus dignitatibus perſonatibus officijs,beneficijs, ac pijs, & alijs locis vniuerſitatibus etiam ſtudiorum generalium, & collegijs,etiam in fauorem S.R.E.Cardinalium,ſeu eccleſijs, monaſterijs, & beneficijs per obtentis,quomodolibet,Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini)authoritate,necnon pro fundatione,ſeu datione,augmento vel conſeruatione collegiorum,& aliorum piorum,& religioſorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem,& propagationem , bonarumq; artium cultũ inſtitutorum,factas,quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum; Ac quæcunque conceſſiones,& mandata ſuper vnionibus, annexionibus , incorporationibus, & alijs præmiſſis taliter faciendis reuocauit,caſſauit,& irritauit,nulliuſque decreuit exiſtere firmitatis,nec alicui quaſcunque clauſulas , vel adiectiones,aut decreta,quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis, etiam quæ motu proprio,aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt, & emanauerunt literis etiam ſi in eis decretum eſſet,illas ex tunc effectum ſortitas eſſe, aut ius quæſitum fore , quomodolibet contenta aduerſus reuocationem,& irritationem huiuſmodi,voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcunq; facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis,Epiſcopis,& alijs prælatis ; & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis

Nuncijs,ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus,de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito,ac natalium,& ætatis defectibus, & de incompatibilibus beneficijs eccleſiaſticis inſimul retinendo necnon de Notarijs publicis creandis,ac diſponendo quomodolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis,& alias præmiſſis, officia ipſorum nunciorum, & Collectorum directe non concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ,& derogatoriarum derogatoriæ,& aliæ efficaciores; quas pro expreſſis haberi voluit,quoad omnia, in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi Nuncijs eiſdem dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas, Decernens irritum,&c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocat quaſcunque facultates,& literas deſuper confectas,per quas quicunque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure,vel conſuetudine habentibus, quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali,vel alia,dignitate,vel alio, non tamen Cardinalium honore fungentibus, quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant,aut quandiu viuerent,vel ſuis eccleſijs,ſeu monaſterijs præeſſent,aut aliud tempus, de beneficijs eccleſiaſticis generaliter reſeruatis,ſeu affectis, ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantibus diſponere libere, licite valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarij perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item,vt in Apoſtolicis literis committendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio,voluit,ſtatuit,& ordinauit,quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas,Idus,& Kal. immediate poni conſueuerunt, per literas, & ſyllabas extenſæ deſcribantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint,ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiuſdem diei ſuper vacantibus,ſeu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur,cæteris ſimili modo gratias non habentibus alia graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati, necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſen-

tes

tes non beneficiati, beneficatis, & ſimiliter inter abſentes, cæteris parib. oriũdus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano. In reliquis vero ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione præferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item ne per varias, quæ pro commiſſionibus, ſeu mandatis, & declarationibus habendis in cauſis, plerumque fiunt ſuggeſtiones, iuſtitię poſtponatur. idem D.N. Decreuit, & declarauit, ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiam, vel literas Apoſtolicas, pro commiſſionibus ſeu mandatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate ſua emanauerint, vel de ius mandato, faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, vel alias dimiſerit, aut illius commendæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficijs vnionis diſſolutioni conſenſerit, et iam vigore ſupplicationis, dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit, & ipſum beneficium quauis authoritate cõferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorũ quomodolibet habente prouidere, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quoad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocunque tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis vacante prouideri, & poſtea per obitum eius vacet, prouiſio, & quæuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi denuo faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verũ annum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficijs vniendi, quam illius cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idẽ voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcunque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus, vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupidatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus, pro tempore, etiam voluit conſtitutionem piæ mem. Pij 2. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Tironen. paruorum, & florenus auri de camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & monaſteria.

25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcunquæ conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cum derogatione huius conſtitutionis, quę ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidendo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunque ad eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones & mandata diem promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint, nec non quęcunque collationes prouiſiones, & diſpoſitiones pro tẽpore faciendæ de pręmiſſis, ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſęcularibus & regularibus quę per promouendos, vel aſſumendos ad quaſcunque Prælaturas inter

illarum

illarum vocationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempore ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis vbicunque reſignata, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

26 Item, cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit, & ordinauit idem D.N. quod iudices in Romana Curia, & extra eã pro tempore exiſtentes, etiam ſi ſint S.R.E. Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, vel quicunque alij, non iuxta ſupplicantium ſignaturam ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint cõmiſſiones iuſtitiam concernentes, per placet, vel S.R.E. Vicecancellarium, iuxta facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus confectarum tenores, & formas iudicare debeant. Decernens irritum, &c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel alias minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum quorum intereſt, inſtantiam ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt per eius officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N.D. Papa, quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus deſcriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quod ſuper earundem regularum, & conſtitutionum, quę iuxta varietatem occurrentium cauſarum, & negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenorem, vel effectum teſtium, plerumque tenacem deſuper memoriam nõ habentium, depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Authoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs, (etiam ſi S.R.E. ſint Cardinales) in ipſa curia pro tempore deputatis, authoritate Apoſtolica, iudicibus, etiam in cauſis actu dependentibus, ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat, ſtet, fidemque adhibeat cędulæ, ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte, quod danda ſit, a tergo ſignatę, & etiam a duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria aſcultatæ, & D. Vicecancellarij, ſeu dictam cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ vt moris eſt. Quicquid autem ſecus fieri contigerit nullius ſit roboris, vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litium ſuccidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduerſarij dentur, prouidere voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps

ceps

ceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure,vel ad ius,quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit. ſubrogari conceſſerit) dummodo prædictus,collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit,nec ſuper eo contra dictum aduerſarium,poſtquam illud per triennium pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet.vel cum vacauerit,impetrationes,vel conceſſiones,etiam Motu proprio,infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris,vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia,illorum præſertim,quibus,aut propter ſenium,aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum,impetrant,vt illis decedentibus,tamquam collitigantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit vt deinceps nullus in iure,vel ad ius in beneficio defuncti,quod illo viuente in caſibus præmiſſis,vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus,& exceſſibus, forſan perpetratis,etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam,proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit,& ordinauit, quod omnes gratiæ,quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura,vel ſine cura, ſæcularibus,vel regularibus,per obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint niſi poſt obitum & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D. N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contigerit,obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum,deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint,ac proceſſus deſuper habendi,nullius ſint roboris,vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis,teneatur exprimere nomen,& titulum ipſius Cardinalis,& ſi ille in curia fuerit, eius, ad id accedat aſſenſus, alias deſuper gratia ſit nulla, & idem ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares eſſe

eſſe deſierint,ſed ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quoad beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinerint,& in quibus vel ad quę, priori ipſa familiaritate durante, eius competierit, ita quoad illa, & Cardinales,quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarant præſentem conſtitutionem locum non habere in illis beneficijs,quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in dicta Curia,vel extra eam obtinerent,aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata,vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos, quoad effectum dictę conſtitutionis, familiares eorundem Cardinalium cenſeri,qui ipſorum Cardinalium familiares continui commenſales ad minus per quatuor menſes etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N.ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione exoriri poſſent,veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo voluit,ſtatuit,& ordinauit, quod ſi beneficia, quę per obitum familiarium cōtinuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt(ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem vel aliã diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quoad hoc, vt prouiſionibus talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Card.cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat,ſed beneficia huiuſmodi ad collationē, ſeu quamuis aliã diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris,ut præfertur, libere ſpectare cenſeantur,& ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerit, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſuper expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit,ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, peruenire deberet.

Signatura per Fiat,præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D.N.quod concurrentibus eadem die ſuper quocunque beneficio,per Fiat,& conceſſum,ſignaturis, ex eis per Fiat,etiam vt petitur habens alteri per conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnantiores,& quantumlibet priuilegiatiuæ eſſent clauſulę.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D.N.vt improbi lites exquirentium motus reprimantur,voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediate præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen gradum,& nobilitatem

miſſiones in poſterum, & quicquid inde ſequutum fuerit, nullius ſit roboris vel momenti commiſſionibus appellantium iam Iudicibus præſentatis, & exhibitis, in ſuo robore permanſuris, in quibus, latis ſuper eiſdem ſententijs, ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare, Appellantes vero, & appellationes etiam ab interloquutorijs, grauaminibus huiuſmodi ſuo, vel alterius nomine proſequentes ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non ſtetur remiſſioni poſt concluſionem.

37 Item ſtatuit, & ordinauit, quod in commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis, aut etiam conſiſtorialibus, per eum ſeu de eius mandato, vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat, in poſterum concedendis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicite, vel explicite mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsè.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile, cum clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſit, literæ, quoad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D.N. ponat in ſignatura, quod non poſſit amoueri, vel ad partem clauſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item ſi committatur alicui beneficij reſignationis receptio ponatur clauſula, Attente quoque prouideas, &c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula. Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit, quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere, nullatenus literæ deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione iurispatronatus.

41 Item voluit, quod ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ, niſi ponatur expreſſe, quod tale beneficium tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitimè eſt deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præſentandum a iure præfixum

lapſum

lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuriſpatronatus huiuſmodi mẽtio diſpoſitiuè, ac ſpecifice & determinatè non autem conditionaliter fiat; & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Item voluit, quod nulli ſæculari de regulari, nec religioſo de ſæculari, beneficijs commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcunbue reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſuo tali data cuiquam videatur poſſe fieri præiudicium, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcunque beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans, vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadem Cancellaria expreſſe conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarum ſucceſſiuè conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data expeditæ pro tempore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis, etiam motu proprio, cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quotieſcunq; per ſignaturam ſuã, vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſeipſum.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationũ ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit; Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaderno.

De defectu natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato, pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel alias nihil conferat, aut operetur.

Nulli ſuffragatur diſpenſatio niſi literis confectis.

51 Item, cum conceſſiones ſuper gratiis diſpenſationum quarũcunque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum conceſſarum, vel cõcedendarum, per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſunt prouidè limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſſionibus oblatis multa ſint petita, ne quis tamen conceſſionum prætextu, id diſpenſatiuè tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis diſpenſatio cuiquam in iudicio vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literæ Apoſtolicæ ſint confectæ.

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarum ponatur quod, ſi eccleſiæ, vel capellæ, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit, huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De indulgentijs conceſſis ad inſtar.

53 Item voluit idem D.N. quod literæ ſuper indulgentijs non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificetur.

De exprimendo valore beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quod in gratijs, quas quibuſuis perſonis, de beneficijs, vacantibus, ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, quæ dictæ perſonæ tunc obtinuerint, ſeu de quibus eis fuerit prouiſum vel conceſſum, aut mandatum prouideri: verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum communem extimationem exprimatur, niſi perſonæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipſarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratijs, quas a Sanctitate ſua motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut alias diſponitur, ac literis per quas pro tempore ad eccleſiarum parochialium, & cathedralium, ac monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tunc dare poterunt clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &cæt. ſeu ſuper conſtitutionem Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro collitigante, vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &cæt. petente, ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè & non ſub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reſeruationes ibi contentæ veniant. Si vero tempore expeditionis inde literarum, generalis reſeruatio huiuſmodi probari nõ poſſit, aut in nouis prouiſionibus ſeu pro colligantibus ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quod ab aliquib. aſſeritur, illum

illum cuius beneficium conceditur, collectorum, vel vnicum ſubcollectorem, abbreuiatorem, vel familiarem notarium, aut dictæ ſedis officialem, fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris notarius aut dictæ Sedis officialis, fuit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum: in reliquis vero nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſignata ſit aut reſeruatio, vel alias ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod ſuper beneficijs eccleſiaſticis, de qualitatibus in illorũ, videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſunt, eiſque immineat cura animarum & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumit, mentio fiat, alias gratiæ deſuper factæ ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiue, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſſe deſuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas conſueuerint habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationum de foro, ne cenſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficijs per promotionem, aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis ponatur clauſula, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentes, vacare contigerit, etiam ſi vacent.

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturam fiat, receptio huiuſmodi dumtaxat detur, adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicum non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiã non derogetur niſi expreſſe concedatur: & ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur poſſintque executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionem emiſſionis profeſſionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religioſorum.

59 Item ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item: quod in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, va cantibus ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcunque decimarum, ſubſidiorum, vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa etiam, in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & orthodoxę fidei hoſtes, emanarũt, & quaſcunque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione quibuſuis fructuum, prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoq; ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſt. beneplacitum, quaſcunq; plenarias Indulgentias, ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum, ſuſpenſarum effectum, reliquaſq; facultates ipſas indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quoad ea in quibus indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenarię in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurum, decreuit quoq; irritũ, & inane, quicquid facultatum reuocatarum earundem prætextu, impoſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcunque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innoc. Papam IX. prædeceſſorem ſuum de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarum, eccleſiarum, monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum menſarum etiam perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum

borum forma, quam, & præmiſſorum tenoris pro expreſſis haberi voluit, conceſſas, & factas quoad officia, quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcunque Infeudationes, inueſtituras, gratias, & conceſſiones, quoquomodo, etiam in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuum, etiam Motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tamen Conſiſtorium, & ſine S.R.E. Card. conſilio, & conſenſu) a die Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S. R. E. ſed data Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Quarto Kal. Aprilis Pontificatus ſui anno ſecundo, vſque in præſentem diem, per quoſcunque Rom. Pont. ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factis, & conceſſas, de ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis S.R.E. & S. Sedi Apoſtolicæ tam mediate, quam immediate ſubiectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, inueſtiturarum, gratiarum, & conceſſionum, nondum deuolutis; Necnon quaſcunque prorogationes, & extenſiones quarumcunque infeudationum, inueſtiturarum, gratiarum, conceſſionum de dictis ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcunque gradus, ſtatus, & conditionis, ac præeminentiæ, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis, præfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroſo, & per quaſcumque, tam ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub anulo Piſcatoris, aut etiam alias quomodocunque & qualitercunque, expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſime extend.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum eccleſiaſticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorum fructus &c. certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant a Sanctitate ſua, vt huiuſmodi valorem annuum augere poſſint, vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus, ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis impoſterum hæſitari contingat, declarauit prætextu conceſſionis huiuſmodi valorem ipſum vſque ad tertiam partem valoris expreſſi, & in prima, quæ deſuper fiet literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe, & eas quas, literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto, denuo deſuper expediri contigerit literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris, uel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ, & diſpoſitiones quæcunq; a Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Item, ne perſonis, pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabunt, ob generalem abſolutionem a cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferentér concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita, præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi, & inſordeſcendi in illis, ſtatuit, & ordinauit huiuſmodi abſolutionem, & clauſulam in literis quas in futurum cum illa concedi contingent, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarum falſificantibus, & falſificari procurantib. literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtentibus receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res veritas ad infideles deferentibus violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequẽtes, impedientibus qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati a iure, vel ab homine, per quatuor menſes, ſcienter excommunicationis ſententiã huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcunque alijs, qui cenſuris aliquibus etiam alias quam vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item, idem Dominus noſter exactionibus quas Sanctitas ſua, non ſine diſplicentia, plerunque fieri intellexit per officiales Romanæ curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio officiorum, quæ obtinet, non contenti, vltra, a proſequentibus negociorum quorundam expeditionem in eadem, exigere non verentur, obuiare volens, diſtrictè præcipiendo inhibuit omnibus, & ſingulis, quæuis officia in eadem curia obtinentibus ne de cætero quicquam, prætextu officiorum, quæ obtinent, quouis colore, etiam celeris expeditionis, vltra emolumẽta huiuſmodi, exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitioſe differre, ſub excommunicationis, & præter illam, ſuſpenſionis a perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtre, & pro ſecunda ad annum, & pro tribus vicibus quibus ſic exceſſerint, priuationis officiorum, per eos obtentorum, in quibus ſic exceſſerint, pœnis. Ac voluit, quod Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipſos, reſpectiuè prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac alias, vt præmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere, & contra eos, per prædictas pœnas, & alias prout melius expedire viderint procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item, cum S. R. E. Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino Noſtro aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. Noſter ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quòd in quibuſcunque Cõſtitutionibus, & Regulis per Sanctitatem ſuam in poſterum poſt hanc primã editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Cardinales, niſi illæ eorundem Card. fauorem concernant, vel ipſę Conſtitutiones edendę, de eorundem Card. vel maioris partis eorum conſilio, æditæ fuerint.

De

De poteſtate Reuerendiſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primò, quòd poſſit committere abſolutione illorum, qui ignoranter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, non tamen eorum, quibus gratiæ, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretos aggrauare poſſit cum inuocatione brachij ſecularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non alias.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorũ ſignatas, de beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus, & regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis, quorum cuiuſlibet valor centum florenorum auri de camera, vel totidem librarum Turon. paruorum, ſeu totidẽ in alia moneta ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedat.

Super regulas Cancellaria vltra gloſsã ſcripſerunt Rebuff. Gomeſ. & Mãdoſius.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri, & ſubrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit, ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc a iure ſtatuta tempora in quibus ſic arctari, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur Hip.

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ, Ordinationes, & conſtitutiones Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, die ſexta menſis Februarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D. N. anno primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ cuſtos.

RESIDENTIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio ſacrorum Canonum, vt in tit. de cler. non reſiden. & Concil. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de reform. c. 1. ac ſeſſ. 24. de reform. generali c. 12. Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunij 1568. fol. 1021. in bull. incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarum ſaluti, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parochialibus eccleſijs ab earum parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter *Pij V.*

 deſer-

deſeruiri, inhærendo etiam decretis ſacri Concil. Trident. Motu proprio & ex mera deliberatione certaque ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diœceſibus ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes, qui parochialem eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt pontificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel cathedralibus ſeu collegiatis eccleſijs, ſeu aliud quodcunque beneficium eccleſiaſticum, etiam quarumcunque diſpenſationum a Roman. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſeu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocunque alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in eccleſia parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per epiſcopus, & aliorum locorum ordinarios etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum parochialium, & aliorum quarumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & debere authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſic reſidentes in eccleſia parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui vel diſtributionibus & alijs quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcunque iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa cap. extirpandæ §. qui vero. de præb. & cap. ſuper eo eod. tit. lib. 6. & quid ſi tunc animarum curæ incumbere voluerit vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 3. verſ. quod ſi alicui.

Quod autem communis opinio aſſerit clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſentur, vt præſentes, capit. de cætero, & cap. ad audientiam, de cler. non reſid. ca. 1. eo. tit. lib. 6. nō aūt diſtributiones in quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & ca. licet, de præb. Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionibus proprijs & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus: aliæ .n. quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni, non dicuntur proprie diſtributiones: & in his non procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones glo. ver. perceperint d. cap. 1. de cler. non reſid. lib. 6. & ibi Domini. Gemi. in §. qui verò, & in cap. licet, de præb. ver. diſtributiones, enim propriæ extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ Cald. conſ. 21. de præben. & in conſ. 1. de cler. non reſid. Abb. in d. cap. licet, & in c. olim, de verb. ſign. optimè declarat Card.

Pariſ.

Pariſ.in conſil.32.vol.4.itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt literis operam nauaret in aliquo publico ſtudio,vel academia bonarum artium iuris diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem,poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas,quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur,nempè cenſus,& fructus ſeu decimas,vel alios redditus decimarum loco aſſignatos eccleſię,qui in fine anni diſtribuuntur clericis,& ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti;non autem mortuaria,cæteraue emolumenta in dies obuenientia,quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dierum.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Fel.in conſil. 18.loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij,& Rebuf.in conſ.134.num.3.loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi ſcilicet quod fructus,qui computantur inter groſſos,& ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum,& in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones,predictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum authoritate gloſſæ notab.in extrauag.vnic.in ver.in totum ſub titu.ne ſede vac.quam ſequitur Rota diuer.deciſ.330.ſub nomero 5.par.1.& Hier.Gonzalez in comm.ad 8.reg.Cancell.§.7.proœm.numero 205.dicentes diſtributiones quotidianas propriè eſſe quæ actu diſtribuuntur,& non alias tum ratione, nam in pluribus eccleſiis Cathedralibus,& collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas diſtinctas alioſue fructus præter memoratas diſtributiones in quibus duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſque loco ſuccedunt;ac fructuum nomine veniunt optime Phil.Prob.alios citans in addit. ad Io.Monac.in c.vn.num.60.de cler.non reſid.in 6.& Tib.Decian. in proprijs terminis in conſ.43.num.13.volu 1. quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile,& ſine effectu,nihilque eis prodeſſet,quod eſt inconueniens arg.tex.in c. in his de priuil.& in c.ſi Papa eod.titu. lib. 6. Rebuf. in prax. ti. de differ. inter priuil. & reſcript. numero 11. & in ſpecie tradunt Horat.Lucius in tract. de priuil.ſcholaſt.priuil.93.limit.1.ac Gregor.Toloſ.in inſtit.nou.rei benef.c.7.ſub numero 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract.de diſtribut.quotid.par.2.q.10.num.24.& infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto ferturque etiam Sac.Conc.Trid.congregatione illud declaraſſe in eum,qui ſequitur modum videlicet congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes capituli redditus conſiſtant,percipere etiam diſtributiones dēpta tertia parte,quæ inſeruientibus accreſcit nullo autē caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis,aut defunctorum anniuerſarijs applicatas.Eadē Sacra congregatio declarans,c.3.Conc.Tri.ſeſſ.21.de ref.(referente Gonzal.in præc.§.79.) cenſuit dicens ſic,Abſentia cauſa ſtudiorum,et obtenta à Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarū diſtributionū quotidianarū,quæ ne præcedēti declarationi aduerſetur,in hunc ſenſum accipienda eſt de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux formam c.1.Conc.Trid.ſeſſ.5. de ref.habendo idem Doct.n.

108.ſub-

180.ſubiectis eiuſdem Sacr.congregationis declarationem ſub his verbis, *Idem cẽſendum eſt de docentibus in eccleſiis qui quamuis a ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus ſed ex gratia diebus, quibus legunt habendi ſunt, ſicut præſentes in choro & inſeruientes, non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S.D.N.Greg.XIII.* Et licet Domini de Graſſ.in deciſ.12.ſub tit.de præb.& deciſ. vn.num.8.ſub tit. de cler. non reſid.voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicorum cui dicto annuit etiam Mandoſ.de ſigna.grat. tit. Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ.15.num.3.illud intelligendum eſt vt ſint tales impropriè ſumptæ ſecundum diſtinctionem a D.Authore præhabitam. Accedit præterea, iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & præben.concluſum teſte Caputaquenſi deci.29.par.2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicem facta licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentibus qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant: quod vltimum ſcilicet. An canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur, ſuccumbens, cõdemnatus ad relaxandos fructus collitiganti a die motæ litis, dicta condemnatio extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiã Alex.Mon.in prææalleg.tract.p.1.q. 6.num.16. & diſerte explicat Gonzalez. loco ſuperius indicato nu.155. & infra.

Verum reuocare in dubium, an vt canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpondeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar.in Man.c.25.n. 121.imò quod de conſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur poſt Pan.in c.tuæ ſub nu.5.de cler.non reſid. affirmant Rebuff. in prax. tit.de diſpenſ.de non reſid.num.25.Mandoſ de ſignat.grat.verbo Indultum percipiendi fructus &c.& Greg.Toloſ. loco prææalleg.ſub num.10.& ratio eſt quia ius eam concedit in c.fin.de Magiſtr.Concil.Trid.Seſſ.5.de ref.cap.5. in fin.& fruſtra precibus, impetratur, quod iure communi conceditur in lib.1.C.de theſaur.lib. 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nauarr.loc.cit.Lopez.ad Diaz.in pract. crim.cap.52.

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtudij, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum, ſeu, ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere, & dijudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura, & ad quam ſcientiam adipiſcendum, qui etiam tanquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcẽdum, ne illis ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco ad quem ſe trasferre deſtinauerit, regatur & vigeat generale ſtudium tex.in c. 2.vbi Doc.de priuil.in 6.an minus competens ſtudiorũ exercitium c.tuæ de cleric.

non

non reſcin. Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu arg. tex. in cap. pen. de cler. non reſid. Pan. in d. c. tuæ ſub num. 5. & Alex. Monal. in præcit. tract. par. 2. q. 14. ſub num. 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret tunc poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan. in c. relatum, nu. 6. & in eo. c. tuæ nu. 3. vbi etiam Card. Zab. q. 4. de cler. non reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet, ad quinquenniũ & non vltra d. c. fin. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet, Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij, a ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata a die, quo cæpit ſtudere, quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq. in ſum. par. 2. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in c. ad audientiam, de cler. non reſid. quibus adde Horat. Lucium d. priuil 98. limit. 2.

Prædicta amplia, vt in tantum ſit priuilegiata ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non teneatur Canonicus loco ſui Vicarium ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo, tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret Panor. in cap. licet num. 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ dicitur non ſeruire (inquit Oldr. conſ. 220. nu. 3. qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, imo, & vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg text. in cap. cum ex eo de elect. in 6.

Limita vt non ſufficiat canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari & ſcolas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamque daret, ut addiſceret, ſed otioſe viueret, ita ſentire videtur Abbas in d. c. fin. nu. 6. & Felin. ſub nu 3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeat fructus beneficiorũ ſine labore reſidentiæ in l. & qui data opera ſub nu. 1 ff. ex quib cauſ. maio. Sfortia Oddo in tract. de reſtit. in integ. par. 1 q. 9. art. 14. num. 131.

Item limita in parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. ſeſſ. 22. de reform. cap. 1. §. eadem omnino, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Concil. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez. in commem ad 7. reg. Canc. gl. 6. num. 151. ſic dicens, Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Conc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorũ cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundum præf. Doct. nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per concurſum, præſupponitur, quod ille, qui tanquam idoneior, Parochialem eccleſiam per concurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit, iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius 4. quadam ſua conſtit. Romæ in Cancellaria Apoſtol publicata die 24. Nouembr. 1564. fol. 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo,

& bene-

& beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant, ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Do. Pius diuina prouidentia Papa I I I. ad cuius aures nuper peruenit nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentia requirentia beneficia obtinentes ſub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concil. Trid. per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt literarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu exiſtentes ratione beneficiorum per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerẽtur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter vendentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel alias deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur, nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Concilio etiam Triden. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas conficiendas literas, proceſſuſque habitos, & habendos, per eaſdem dictis, abſentibus, nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula, beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica authoritate declarauit, decernens irritum, &c.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos dicimus, quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dũmodo interueniat ipſius epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non ita indiſtinctè a Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quãdo ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius epiſcopi; ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat, vel. ſ. vtilitas in ſpecie illius eccleſię, de cuius fructibus lucrandis quæritur Ioan. Andr. in cap. 1 ſub nume. 4. de cleri. non reſid. in 6. Put. decif. 194. in fin. lib. 3. vel vrgens neceſſitas ipſius epiſcopi ex Panorm. in d. cap. ad audientiam ſub num. 8. & Nauar. etiam addit. & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignantur, cum nõn ſit tanta communio inter epiſcopum, & clericos inferiores, ſicut eſt inter epiſcopum, &

Canoni-

Canonicos,qui ſunt membra corporis eius ad tex.in c.requiſiti,de teſta.accedit etiam,quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſijs, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda,quam relaxanda. Abb.in c.dilectus nu. 7.de cler.non reſi.

Item propoſitionem illam quę ſe habet, non debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere,niſi diuinis officijs interſint, amplia & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta decretum Trid.ſeſſ.24.de ref.c.12.§.præterea) abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, ſicut cenſuit Sacra Cong.referente Pariſ.lib. 1. de reſi. benef.q. 10.numero 65. Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab eccleſiæ ſeruitio abfuerit,quinimo eum,qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe, & colligitur ex eodem tex. Concilij ibi. ſ. (quauis colluſione aut remiſſione excluſa)ſequitur Menoch.in addit.ad caſum 429.num.6.de arbi.iud. ad quod vide Nauar.notab.examinantem ac limitantem in miſcellan.56.de orat. Cęterum in quib.caſib. principalis aſſertio limitanda foret, deque alijs ad hanc materiam pertinentib.poſt Doctores & præſertim Philip.Prob.in d.c.1.adde Petr.Duen.in tract.regul.& fallen.regulæ 206. Couar.lib.3. var. reſol.c.13. Nauar.in conſ.9. & ſeq. de cler.non reſid. in antiq. & Hoied. in tract. de benef.in compatib.par.1.c.17. Cap. 1. de cler. nō reſid. in 6.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a perſonali reſidentia,& ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tracta.de benef.par.4.q.6.& poſt eam de illis agunt Rebuff. Lopez.& Hoieda locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputetur, quando graues ſuperuenirent inimicitiæ, ita vt non poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere gloſ.in c.fin.ver. excuſationem, de cler.non reſid.quia inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium conſtituere debet, vt dictæ eccleſiæ inſeruiat,aſſignata ei de illius fructib.congruenti mercede ex declaratione Sacræ Congregationis relata a Lopez vbi ſupra, & interim debet ipſe epiſcopus partes ſuas interponere,vt inimicitiæ extinguãtur, ac animaduertere,an culpa ipſius Parochi interponere factũ ſit,quominus intra annum recõciliatio,quia nulli debet ſuus dolus patrocinari c. audiuimus, de collu.deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis,ex quib.inter aliquos inimicitia & odium præſumatur, nouiſſime.ſcripſit Menoch. in tract. de præſump.li.5.pręſ.43. Cauſas,autem,ob quas Concil.Trid.ſeſſ.23.de refor.c.1.permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere,& ad tempus abeſſe, in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat Tolet.in ſum.lib.5.cap.4.

Præter Summiſtas in hoc verbo rurſus ſciendum,extare infraſcriptas Sacræ Congreg. Concilij declarationes relatas per Hier. Gonzalez in commentar.ad reg.9. Cancell. Romæ impreſ.gl.6.numero 254.& infra, & ſunt videlicet. An deficiente magiſtro Grammaticæ in ciuitate, poſſit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato cum congrua mercede in parochiali,

chiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit, congregatio cenſuit non poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis, ipſorum Eccleſijs conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis eccleſijs minime abeſſe cenſeantur? congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur a reſidentia, dummodo cura ſuę eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a concilio permiſſo, & idoneus vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouētuum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictę mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta eccleſia.

Item, An Capellani coadiutores rectorum parochialium inſtituti authoritate apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidētiam, vt rectores ipſi? congregatio cenſet teneri. Quam declarationem narrat idem doctor in præcit. comment. gl. 4. §... q. 9. num. 16. qui etiam inferius num. 30 atteſtatur eandem Sacram Concilij Trid. congregationem cenſuiſſe, quod propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe a reſidentia. Nam parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt epiſcopus coadiutorē dare, iuxta formā decreti Cōcilij Trid. ſeſſ. 21. de ref. ca. 6. qui ſi tunc abeſſe poterit, ſequeretur, quod melioris conditionis eſſet ſtultus, quam, peritus contra tex. in c. cum qui, de pręb. lib. 6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianę.

Ante publicationem Concilij Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris 1560. fol. 888. in bullar. incip.

De ſalute gregis Domini nobis ex alto commiſſis, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur a noxijs, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramittem reducatur, vt paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorū præcipitijs pręſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant opem, & operam afficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriar-

chas

chas ab eccleſijs, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda districte præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum, extra eam verò in Italia intra duos, extra vero Italiam exiſtentes, intra quatuor menſes a die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu cathedrali Eccleſia ſibi quocunque titulo, nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morando abfuerit quartæ partis fructuū vnius anni fabricæ eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat: creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitan. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres mēſes per literas, vel nuncium Roman. Pontific. denunciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit ſuæ ſupremæ ſedis authoritate animaduertere, & eccleſiis ipſis de paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & epiſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas eccleſias ſeu in earum Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, vt liberius, & commodius eorū officio fungi valeant, eis & eorum cuilibet, vt quando reſederint etiam prætextu quorumcunq; delictorum, & exceſſuum etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunque Iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra vel Rom. Pont. pro tempore exiſtentis ſignatæ trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atq; aliter factas citationes, & cenſuras in eis appoſitas, inde ſecuta quæcunque nulla, & irrita, ac nullius roboris, & momenti fore, ac eos minimè efficere, aut arctare ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus & ſingulis decimis, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per nos, & ſucceſſores noſtros Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam cōſiſtorialiter, etiam ad inſtantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis ac quantumuis vrgentiſſima iuſtiſſima ac pia, & neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumque ſolutione, authoritate

Apoſto-

Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a dilectis filijs modernis, pro tempore exiſtentibus, S. R. E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenoré de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedendorum cogi ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus, illiſque, & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtra indignationis necnon excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, nec eoſdem, Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœceſ. reſidentes, quandiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionem decimarum, ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumant, diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia, Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam a dicta ſede delegati in quibuſcunque ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcunque clericos ſæculares particulares, ac etiam extra eorum monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos authoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineque debito terminare ac quicquid terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiã, ac facultatem, authoritate, & tenore prędictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcunque contra pręſentium tenorem quomodolibet interpoſitas minime cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones etiam cum quibuſuis cenſuris, & pœnis eis a quibuſuis ordinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem, minimè impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicque in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Concil. Tri. ſeſ. 6. de reſor. c. 3. & ſeſſ. 7. de reſor. ca. 14. & ſeſ. 25. de reg. ca. 3. §. Nec licent, & ſeſ 24. de re. gen. ca. 11.

Concil. Tri. ſeſ. 13. de ref. gē. c. 10. et 20. ſeſ. 22. de ref. c. 1.

Diſpoſi-

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis d. Concilij decretis citatis in margine, Quo publicato in anno 1564. Idem Pius IV. pro exequutione decretorum d. Concilij contra non reſidentes alteram ædidit conſtitutionem Rō publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 833. incip.

In ſuprema militantis eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacr. Concil. Trident. progreſſum felicemque exitum, Domino cooperante, præſtitimus: Ita ſanctiſſima huius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia non tepide, neque diſſimulanter exequamur. Sanè licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & ſingulis venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ. Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati apud eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen (quod non ſine animi noſtri mærore referimus) adeo ſui, gregumque quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt ſibi creditorum obliti ſunt, vt etiam nunc in alma vrbe, uel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſque eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocunque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patet familias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnę metu frangendam, & ſeu conuincendam eſſe cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſcunque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus prędictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuſcunque, beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati, tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiam facere tenerentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pœnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſijs iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in ſuis eccleſijs reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſidentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobilia etiam in vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia,

& ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque etiam quauis authoriate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoſcunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinētia, & per illos ſuarum eccleſiarum, ac quorumcunq; Monaſteriorum, prioratuū, præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & regulariū, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuū, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionū annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias libere diſponendi a nobis, & quibuſcunque alijs Rom. Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris etiam cum clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari non queant, alijſq; irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Camerā Apoſtolicam legitime pertineant, Liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti cōmiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Cameræ deputatis in euentū deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilib. etiā in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque ſedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes in euentum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe: aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaslibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari, Et ſic per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alias iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus, a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam

in ſuis

in ſuis eccleſijs, aut Diœc.reſidentium,& ibi decedentium,quæ etiam ampliamus,& extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu, ibique reſidentes, & decedentes,ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore,vt antea manere volumus,præterquam quoad eos, qui in ſuis eccleſiji iuxta formam prædicti Concilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtandi eis,quidam reſidentibus minime ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint,tueri ſe poſſint. Cæterum &c. Non obſtan.&c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, & Eccleſiarum.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra diſpoſita in cap.decet, de immunit.eccleſ.in 6.& in decreto Conc.Trid.de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ,incip.Quanta cura,verſ.Ab eccleſijs vero,&c. adeſt conſtitutio Pij V.fol.924.in Bullar.incip. Cum primum §.Vt igitur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,quod contra illicita in eccleſijs,facientes,vltra pœnas per ſacros Canones,& leges ciuiles comminatas, ſunt aliæ pœnę ſtatutæ per Conſtitutionem Pij V.ſub dat.Romæ Kal.Aprilis 1566. incip. Cum primum,§....

Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur; Gregorij Decimi prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem innouantes,ac ſtatuta in Trid.Concilio obſeruari volentes,ſtatuimus, & ordinamus,vt ad eccleſias ſit humilis,& deuotus ingreſſus,quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis ſanctiſſimum Sacramentum adorent,ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent,nullus in dictis eccleſijs ſeditiones faciat, tumultum excitet,clamores moueat,impetumque committat,ceſſent vana, fœda, & profana colloquia,riſus immoderati,& ſtrepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunque diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra eccleſias deambulare audeat,ſiue præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoque arbitrij pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoque Ordinarij in ſuis eccleſijs facient obſeruari. Quicunque vero in eccleſijs,dum ibi ſacrificium Miſſæ, & diuina celebrantur officia ac verbum Dei prædicatur,deambulare,vociferari, aut verſo tergo ad ſanctiſſimum Sacramentum irreuerenter ſedere,aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut diuina perturbet officia,facere præſumpſerit, pœnam viginti quinque ducatorum incurret,præter alias arbitrio noſtro imponendas,& moderandas pœnas, & qui non habet in ęre,luet in corpore aut exilio mulctabitur. Qui vero in eccleſijs cum mulieribus impudicis, ſiue etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit,aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinq; ducatorum pœnam

incurrat, & carceris per mensem. Qui in eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis, & inhoneſtis, verbis, aut ſignis vſus fuerit, aut alia fœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & parochialium eccleſiarum capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacriſtis, Oſtiarijs, & alijs ipſarum cuſtodibus, quatenus præfatos, omnes in eccleſijs delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis, ordinarijs, vel officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumque diuinorum officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice niſi eos eijci curauerint, & parochi dimidij aurei. Religioſis etiam clauſtralibus ſiue regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt in eccleſijs ſuis deputent aliquem, qui tales eijciat, & ſi negligentes fuerint, grauiſſime ab ordinario corripiantur, quod ſi illi parere recuſauerint, grauiſſimas pœnas incurrēt, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſiue Superiorum, & vt in eccleſijs nihil indecens relinquatur ijdem prouideant vt capſæ omnes & depoſita ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueant prout alias ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſijs, neque in earum porticis, de non ſepeliendis mortuis niſi in cæmeterijs ac tumbis, necnon de feneſtris eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione diuina tituli S. Mariæ in Coſmedin S. R. E. presbyter Card. Sabellus S. D. P P. in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu, ac ſuburbijs Vicarius Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium & aliarum dictæ Vrbis, & ſuburbiorum eccleſiarum Archipresbyteris, canonicis, Præpoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & conuentuum, cuiuſcunque Ordinis in eadem Vrbe, & ſuburbijs exiſten. Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, capitulis, & Præpoſitis, Hoſpitaliumque, & confraternitatum, aliorumque piorum locorum cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cætero ſub ducentorum ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit perſoluendorum mandati executiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque cenſuris eccleſiaſticis arbitrio noſtro imponendis, & erogandis pœnis, audeant ſiue præſumant, aut aliquis eorum audeat, ſiue præſumat per ſe vel alium, ſeu alios, in dictis eorum eccleſijs, & porticis fabricare, nec fabricari facere e[illegible] ex cauſa capellarum, altarium, & ſepulchrorum conſtruendorum, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſque quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentium, licentiam in dictis eorum eccleſijs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciendi, aut aliquid innouandi,

uandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia inſcriptis obtenta, neque ſupradictas eccleſias, & porticus cæmeteria, aliquas ſtantias, manſiones vel habitationes conſtituere, & conſtrui facere, aut id permittere, vel illas ad vſum priuatum concedere. Minuſque mortuos, niſi tantum in cæmeteriis, tumbis ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officium fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere, eoſdemq; prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpatium a publicationis præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quaſcunque feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum eccleſijs ſupra dictis etiam ipſorum introſpicientes dictas eccleſias remouiſſe, obturaſſe remuraſſe, remouerique, obturari, & remurari feciſſe, necnon infra terminum prædictum, vbi cæmeteria deſunt, tumbos, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum eccleſijs ad ſepeliendũ capaces, & ſufficientes, locis tamen prius per nos, ſeu noſtrum Vicegerentem, aſſignandis, cõſtruxiſſe, & cõſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & p̃miſſa non obſeruantes, procedere curabimus: volumus autem, & decernimus, quod præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arcter executio perinde, ac ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Dat. Ro. in ædib. noſtris ſub anno a Natiu. D.N. Ieſu Chriſti 1566. Indictione 9. die vero 28. menſis Nouemb. Pont. ſanctiſ. in Chriſto P. & D.N.D. Pij diuina prouid. Papæ V. anno 1.

A. Binarius Vicegeren. Triphon Victorellus Not.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo apte locandum cenſuimus, cum ſit valde decẽs, vt quæ in alma vrbe Romana omnium magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendũ eſt etiam, quod quæ ſanctiſſime ob honorem Dei, & vt eccleſiis, ſacriſq; templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas, quoad tutelã perſonarum ad ea confugientiũ, vt inde per vim extrahi non poſſint, neq; debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia nouiſſima emanauit Pontifica conſtitutio fel. me. Gregorij xiiij. publicata Romæ die 28. Maij 1595. tenoris ſequen.

Cum alias nonnulli prædeceſſores noſtri, & præſertum felic. recor. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiam in caſibus quibuſdam a iure nõ permiſſis & eccleſijs criminoſos, & delinquentes, compluribus ſecularibus Princip. eorumque Curijs, & Magiſtratibus ſub varijs modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius continetur. Experientia poſtmodum docuit, tum ob diuerſitatem & differentiam huiuſmodi indultorum, tum quia plerique eorundem, Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiam latius quam par erat, & ad ſuum habitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſq, abuti cæperunt ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis eccleſiaſticæ perturbationem, & confuſionem, alias vero ne ipſos quidem laicos indultis huiuſmodi vti voluiſſe, aut potuiſſe, ꝙ populis inueterata erga Ec-

ca. minor cũ duob. ſe qu. 17. q. 4. c. inter alia c. Eccleſia, &c. ſ. de immun. eccle. Gregor. xiiij.

cleſias reuerentia deuotis,& aſſuetis,ſcandali potius,quam quietis occaſion praberet,illud etiam abſurdum ſæpè numero ſecutum eſt, vt infirmæ interdum conditionis laici non modo iuris, ſed etiam literarum penitus ignari, & imperiti,dum quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſecularis in aliquo caſtro, aut oppidulo iuriſdictionem exercebāt,facultatem,& indultorum huiuſmodi limites longe exceſſerint,eaque ſuo arbitratu in ſenſus minus rectos,& ab intentione concedentis omnino alienos detorſerint,& illorū prætextu quicquid ſibi in mentem venit,attentare præſumpſerint, in graue iuriſdictionis & immunitatis eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, & perſonarum diuino cultui dicatarum contemptum,ipſius Diuinæ Maieſtatis offenſam,& ſcandalum plurimorum. Quare pro commiſſo nobis a Diuino Paſtoralis officij munere, prædictis abſurdis,& ſcandalis obuiare, ac differentias huiuſmodi vniformem regulam reducere,omnemque dubitandi,ac perperam interpretādi occaſionē dilucida declaratione ſubmouere,abuſus tollere, & ne eccleſiaſtica iura plane cōculcentur,& negligantur,opportune prouidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus prędeceſſor noſter ijſdem de cauſis motus ſtatuere decreuerat,licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit, ita tamē, vt quādo præſens temporū calamitas,& nimia, quæ iam inualuit peruerſorum hominum malitia id expoſcit,aliquid,etiā ad terrorem delinquentiū,& ad coercenda illorum facinora vltra id quod priſca illa maiorum noſtrorum diſciplina,& vetus ſacrorum Canonum norma præcipiebat in quibuſdam caſibus cōgrua moderatione adhibita,permittamus. Hac itaque noſtra perpetuo valitura conſtitutione,omnia,& quæcumque priuilegia,indulta,& gratias, tam per prædictum Sixtum,ac Pium Quintum, quam alios quoſcunque noſtros prædeceſſores,aut noſmetipſos, Sedemq; Apoſtolicam,eiuſve Legatos, ſuper abducendis,vel extrahendis ab eccleſijs,monaſterijs,ſacellis,domib. regularibus,& ſecularibus locisve ſacris,aut religioſis,aliiſque in caſibus a iure permiſſis hominibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus etiam in odium certorum delictorum,& pro bono, pace,& quiete publica,& ex cauſis vrgentiſſimis, ac neceſſarijs,& æquipolentibus caſibus in iure expreſſis,atque ex paritate, identitate,aut maioritate rationis extenſis perpetuo,vel ad certum nondum elapſum tempus,ſeu ad vitam alicuius principis, aut beneplacitum,ſeu alias quōlibet conceſſa,etiam iteratis,aut multiplicatis vicibus,approbata, & innouata, ac vſu recepta, literaſque Apoſtol. ſub plumbo, aut in forma Breuis, ſeu alias quomodocunq; deſuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expreſſis,ac ad verbum inſertis, ſublata penitus omni differentia, ita ad vnā tantum formam reducimus,& moderamur, vt laicis ad eccleſias, locaque ſacra,& religioſe prædicta confugientibus ſi fuerint publici latrones, viarumque graſſatores qui itinera frequentata,vel publica ſtratas obſident,ac viatores ex inſidiis aggrediuntur,aut depopulatores agrorum,quive homicidia,& mutilationes membrorum in ipſis eccleſijs,earumve cęmeterijs committere non verentur, aut qui proditoriè proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſini, vel hæreſis, aut læſæ maieſtatis in perſonam ipſiuſmet principis rei, immunitas

nitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur, Sed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis cæteriſque eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatis tam ſæcularibus quam cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtrictè præcipiendo mandamus, & præcipimus, vt laicos in caſibus prædictis delinquentes, ad eorum eccleſias Monaſteria, domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè confugientes, & in eis ſe recipientes atque morantes, qui prædicta delicta, eorumve aliquod iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fuerint requiſiti, & quilibet eorum fuerit requiſitus, à miniſtris, & officialibus curiæ ſæcularis, abſq; irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ eccleſiaſticæ incurſu tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem curia ſæcularis, prædicta Miniſtri facultate illos per ſe, & propria authoritate extrahendi, & abducendi ſibi olim, vt præfertur attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaque authoritate decernimus, & declaramus, vt curia ſæcularis, eiuſque Iudices, & officiales, ab eccleſijs, Monaſterijs, lociſque ſacris prędictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia epiſcopi, vel eius officialis, & cum interuentu perſonæ eccleſiaſticæ ab eo authoritatem habentis ad quos ſolos, & non alios epiſcopis inferiores etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad epiſcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe epiſcopus, & dictæ perſonæ eccleſiaſticæ requiſitæ illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & aſſiſtere recuſauerint, tuncque reuerentiæ Eccleſiæ, & locis ſacris debitæ memores prædictos delinquentes minori quoad id fieri poterit cum ſcandalo, & tumultu, extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, poſtquam vt præfertur, ab eccleſijs, lociſve ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ eccleſiaſticæ reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per curiam ſæcularem, detineri debeant, nec inde extrahi, curiæque ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum an ipſi vere crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncque demum de mandato Epiſcopi per Iudicem eccleſiaſticum curiæ ſæculari, quacunque appellatione poſtpoſita, conſignentur. De crimine vero hæreſis cognitio ad forum eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea curia ſæcularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti etiam prohibemus ne contra eccleſiaſticas perſonas ſæculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel militiæ, etiam ſancti Ioanni Hieroſolymitani regulas, in quoquomodo, etiam vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut cōceſſionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant, illaſve ab eccleſijs, Monaſterijs, Domibus, lociſq; ſacris aut religioſis, etiam in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum eccleſiaſticum pertinentibus alias, quam de iure,

& per priuilegia eiſdem Ordinibus aut militijs conceſſa permittitur quomodolibet præſumant. Quod ſi quis, quacunque dignitate, & authoritate præditus, præmiſſorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter, aut contra huius noſtræ conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit, declaramus cum ipſo facto cenſuras & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones, & Conciliorum generaliũ, noſtrorumque prædeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatę, ſicq; per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtanub. &c.

De hac materia præter doctores tam Ciuiliſtas, quam Canoniſtas, varijs in locis tractantes, vide Sũmiſtas in verb. Immunitas. Boer. dec. 109. & ſeq. alioſq. quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Remigius de Goni, & poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſime lib. 2. var. reſol. ca. 20. Iulius Clar. in pract. crim. §. fi. q. 30. Nauar. in man. c. 25. num. 17. & infra, aliqua Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 10. Anaſtaſius Germonius lib. 3. de ſacrurum immunitatibus, c. 16. Roderic. in ſum. par. 1. c. 155. & tom. 2. qq. regul. q. 50. art. 3. pręfatam inibi Conſtitutionem recitans Salaman. impreſſ. & noſtris temporibus diffuſe Proſper. Farinac. in ſua praxi crim. par. 1. tit. de carceribus, quæſt. 28. per totam.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd Pius Quartus tradidit facultatem iudicib. lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicę reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciendo pœnas deſuper litigantium vt per eius conſtitutionem Romæ in cancellaria Apoſtolica publicatã die 26. Octobris 1560. fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Cõgruit tit. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.

Hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu affectu, & dicta authoritate, vel alias nulliter collato, tã in dicta curia, quam extra eam litigare cõtigerit, & iudici ordinario, ſeu cui cauſa deſuper commiſſa fuerit etiam ſummariè, & extraiudicialiter quantum ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, conſtiterit beneficium ipſum in dictis menſibus vacauiſſe, aut alias, vt pręfertur, reſeruatum, ſeu affectum, & nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatum, & indebite detentum exiſtere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus & prouentus beneficiorum ſic nulliter collatorum, & indebite detentorum ſequeſtrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmiſſis neceſſaria, & opportuna. Super quod eidem iudici omnem poteſtatem, & authoritatem impartitus eſt. Idemque ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtanti coram eiſdem iudicibus pendentib. ſimiliter obſeruari mandauit. Præterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes, ſeu cedentes, & nihilominus lites huiuſmodi proſequentes, ne eorum malitia illis prodeſſe, & fouentibus bonum ius nocere valeat, ad fructuum, reddi-

redditũum,& prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſti tutionem,ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarum refectionem,omniaque,& ſingula damna, & intereſſe,in quibus condemnati fuerint,ſi non ceſſiſſent,vel reſignaſſent,per iudices tam ordinaria, quam delegata,vel alia authoritate fungentes,coram quibus lites ipſas pro tempore prendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore,& condemnari debere,ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſque ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ,ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ,ſeu latarum, & decretarum, a quibus appellare non liceat, ad reſtitutionem,ſeu relaxationem poſſeſſionis,ac fructuum,reddituum,& prouẽtuũ, necnon refectionem expenſarum,ac damnorum,& intereſſe huiuſmodi,perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ,latę,& literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi,& compelli. Sic tamẽ, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſentẽtijs, ac reſtitutioni,vel relaxationi poſſeſſionis,& fructuum,reddituum, & prouentuum necnon damnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni,alijſque præmiſſis realiter & cum effectu paruerit,alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis &c.

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorũ lite pendẽte deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam,non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponẽtibus,quod capitula,& canonici percipiant,publicata Romæ die 2. Iunij 1568. fol. 1053. in bullar. tenoris ſeq.

Hanc cõſtitutionẽ explicat Gonzalez in proœmio octaua regula cancel. c. 7. n. 2. & 3.

Cordi nobis eſt lites minuere, a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque cathedralibus & collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus ſtatutis,etiam a Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit,quod occurrentibus litibus,& controuerſijs,inter prouiſos de dignitatibus officijs,canonicatibus,& prębendis portionibus, & pręſtimonijs, cęteriſque beneficijs eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis, tam ordinaria, quam apoſtolica authoritate,tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione,aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate,& habilitate,aut alias ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates,canonicatus,& præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione & receptione, & capitulum, & canonicas cæteraſque capitulares perſonas,ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat,& pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed capitulum,& canonici illas, vel in ſuos, vſus & vtilitatem conuertendas, ſeu reſtituendas ei,cui de iure reſtituendæ erunt, recipiunt, prout in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis,ſeu conſuetudinibus continetur,quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur,nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus,quod fructus,reditus,& prouentus, & diſtributiones cæteraque emolumenta,quæ vigore conſtitutionum, conſuetudinum & ſtatutorum prædictorum a capitulo,& canonicis recipiẽda (vt præmittitur) erant, amplius

non

non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipientur ſed penes perſonam fide,& facultatibus idoneam,per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint,eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicq; per quoſcunq; &c. Non obſtantib. &c.

SERVITIVM CAPELLANIAE.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſcóſultos concertatum eſt variè ſentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia Ordinarij licentia, ex proprijs bonis Capellaniá fundauit, diſponendo, quod quotieſcunque vacaret, prouideretur Capellanus qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu menſe, An in hoc caſu Capellanus præſentandus debeat neceſſario eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere, an verò teſtatoris voluntati ſatisfieret etiam ſi præſentaretur non Sacerdos qui per alium Miſſas celebrari curaret, ſciẽdum eſt, quod poſteriorem partem, nempe quod talis Capellania non ſit ſacerdotalis recipit ac plures decidendo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. ſub nu. 77. & infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſomet Capellano, nec obligationem Sacerdotij, ſed potius ſunt poſita ad denotandum onus, quod ipſe fundatur Capellæ imponebat; & ſufficit vt expreſsè non ſit ita impoſitum Capellano quod per alium expleri non poſſit. Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio cógregationis ſacroſ. Conc. Trid. in vna Piſtorien. ſub his verbis: item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem cappellaniam vt ipſamet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod cappellani celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra congregatio declarauit vt ſequitur. Si fundatio capellæ eſſet ſub verbis teſtatoris, quod capellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuque ſicut cæteri capellani faciunt, an capellanus hic debeat eſſe presbyter? congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundationem huius capellæ, non inferri neceſſario, vt capellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſsè contrarium in fundatione cautum eſſet, ſcilicet quod capellania ſit ſacerdotalis, & ad eam præſententur Sacerdotes, & non alij, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod capellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat; verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ętate, vt ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos, cum ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda erit) excluſus, quæ cum ipſis ſenſui expoſita ſint, nullus probationis ope indigent, Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in c. cum acceſſiſſent, ſub numero 19. &

20. de

10. de conſtit. poſſe epiſcopum ex cauſa pro vnica vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de refor. eſſet conſulenda ſacra Congregatio. An autem Sacerdos obtinens cappellaniam cum onere celebrandi certas Miſſas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Cappellaniæ redditus ſuos facere nequiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. 2. de reſtit. nu. 210.

SIMONIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra committentes ſimoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in extrauag. com. Pauli 2. de ſimon. declarata per Nau. in Man. conſ. c. 27. ſub num. 106. per Card. Pariſ. in conſ. 29. nu. 12. & infra vol. 4. per addentes ad Diaz. in pract. crimin. can. c. 16. & late per Io. Gutier. lib. 1. can. quæſt. c. 9. eius pœnæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex conſtit. edita Kal. Aprilis 1567. fol. 924. in bullar. incip. Cum primum & infra.

Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorum contra ſimoniacos editas, & præſertim Pauli 2. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pęnis noſtra authoritate affici volumus. Quicumque igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annũ carceribus mancipetur. Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus in futurum inhabilis ad eas, & quaſcumque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea & quæcumque alia beneficia eccleſiaſtica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe conuictus fuerit, præter ſupradictas pęnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus a fidelium conſortio eijciatur. Qui vero ordines, & beneficia ſimoniace contulerint, pęnis a iure ſtatutis puniantur, cuiuſcunque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant præterea quicunque ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin grauiſſime puniantur per locorum ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Conc. Trid. ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pęnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per Sanctiſſ. D. N. Clemen. VIII. quam habes ſupra in verbo Ordo fol. 387.

ADDITIO. Præd. extrauagantem Pauli 2. nouiſſime explicat Rodriquez in ſum.

ſum.par. 2.c.58. concluſ.6.& Barth.Vgolin. in tract.de Simonia tab.4.cap.3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum conſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies, & ad id quod paſſim præalleg. Doctores, alijq; ab eis citati affirmant, ſcilicet extrauag. Pauli 2. habere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de Rota prout continetur in deciſ.408. diuerſ. volum. 2. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. extrauag. Pauli 2. diſputat. & reſoluit Nauar. in conſ.58 de ſimon. in antiq. & 97. in nouis.

Contra pęnas conſuetudinis recipiendi a prouiſis de beneficijs, Vide Conc. Trid. ſeſſ.24. cap. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata die 23. Iulij 1570. fol. 1080. in bullar. incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in ijs, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patientur. Quo circa cum hanc ad rem, ſimulque prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hanc ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, nouæ conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque alias ex plurium eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum conſtitutionibus aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationes illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quæcumque huiuſmodi quæ in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reijcerent. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pęnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſque conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia quæcunque priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarumcunque eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, ac maiorum necnon collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo, ac quantocunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſol-

uendis

uendis eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorũ oneribus ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentibus cauſis conceſſa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarum Eccleſiarum dignitatibus Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs & officij fructus, ac etiam quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuiori tempore prouenturi, Menſæ epiſcopali, ſeu Capitulari, alio veloco integre, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in communes vſus cedant, ſeu inter alios canonicos & perſonas eccleſiæ ſeu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica authoritate prouiſus in canonicum recipi aut ad dignitatem, ſeu portionẽ, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs, conſuetudinibus & ſtatutis iuramentum præſtiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, & diſtributionum perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prędictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria, aut quid præſtiterit. Quorum omnium tenores cauſas, & effectus habemus præſentibus pro expreſſis, quibuſcunque illa cõcepta ſint formulis, necnon irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires & effectum de cætero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnibus Epiſcopis Capitulis, Collegijs, & perſonis ad quod id pertinet, ne poſthac fructus aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineant, neue ipſorum ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam ſint ordinaria, ſiue Apoſtolica authoritate prouiſum, ad præſtandum huiuſmodi iuramentum inducant aut illi prædicta non facienti poſſeſſionem impediant, vel remorentur. Quicunque contrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtites ſint tam diu a Pont. officij exercitio ſint ſuſpenſi, donec ſatisfactione præuia illis per ſedem Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quęcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonæ in excommunicationis ſententiam incurrant. A qua, niſi in mortis articulo conſtituti, ab alio quam a Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi, præſtita iuramenta non tenere nec quemquã illius obligari, quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunque huiuſmodi fructus, & diſtributione fabricæ, vel ſacriſtiæ, aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ vel fabricæ, aut pro loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prædicti integre percipiant. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarijs quibuſcunque. Aut aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendo, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem Decreto prædictæ ſynodi, ac etiam conſtitutione fel. rec. Ioannis Papę XXII. quæ incipit. Suſcepti, &

alijs

alijs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore duraturis. Cæterum per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis Collegijs, menſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes ex ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſque Curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet præſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. *Si quis* autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſeptuageſimo, pridie Kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide capit. veniens, &c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani 4. d. tit. de Simo. & Concil. Trid. d ſeſſ. 24. de refor. generali, capit. 14. & adde ad extrau. com. vnicam ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO Huius decreti Concil. Trid. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſ. 15. de Simon. in antiq. non licere Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficijs tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad reſtitutionem teneri Eiuſdem decreti virtute conſuluit idem conſi. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretarium Cardinalis, conſuetudine non obſtante percipere ſcuta duo, vnum. ſ. pro ſubſcriptione, & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficij eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli nullum alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quoad hoc S. Congregationem declaraſſe non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum, in illis accipere ſuam mercedem niſi ſuo labori conuenientem, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis, vnum aureum nõ excedat, dummodo ipſis Cancellarijs ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatoris aliquo modo directè, vel indirecte accipiant. Poteſt vero in adeptione poſſeſſionis alicuius beneficij ſeu canonicatus, vbi talis adeſt conſuetudo, aliquid ſolui, conuertendum tamen in aliquem pium vſum ex Panor. in c. Iacobus de ſimon. quem communiter receptum idque per præalleg. Conc. decretum confirmari fatetur. Nauar. in Man. confeſ. c. 13 ſub nu. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes, & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Concilium generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere vide S. Thom. 2 2. & q. 100. art. 2. ad 4 lib... Sot. lib. 9, deciſ. & in q 6. art. 1. Nau. in man. c. 23. nu. 102. & conſ. 98. de Simon. in nouis, Vgoli. de ſimon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 18. §.

Cauentq. ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant, alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alij dantes incurrant, a quo abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio eſſe videtur, quia per approbationem factam in concurſu acquiritur approbatio iuris ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus Nauar. conſ. 48. verſ. Ad quartum de ſimon. in antiq. qui etiam in Miſcell. 41. de oratione inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinent agit Vgol. in pract. de Simo. tab. 1. c. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt ſimonia ex ſequentibus, & Primò ſi duo concurrentes ad beneficium alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt a concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtēs ipſe obtineat Maiol. lib. 5. de irreg. c. 45. nu. 3. Secundo ſi fieret pactio, quod alter alteri in concurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & ſolueret alteri penſionem annuam cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ Nau. conſ. 3. nu. 1. de ſimon. in antiq. & conſ. 39. 41. & 42. de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract. de confid. benef. probib. quæſt. 47. num. 6. Tertio ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metum alij inferret, vt a concurſu ceſſet Vgolin. in d. §. 3. ſub num 5.

Eſt, & alia certa Simoniacæ prauitatis ſpecies, quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua extat Pij 4. conſtitutio contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, Romæ publicata die 4. Decemb. 1564. fol. 810. in Bull. incip.

Roman. Pontific. in excelſa militantis eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes ſeruare decet, vt qui cæteros illuſtri officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcatur. Sanè licet dudum, eum certam ſimoniacæ prauitati ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam in Roman. Cur. atque adeo in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiarumque precibus adductos beneficia eccleſiaſtica in confidentia huiuſmodi recepiſſe, & frequenter recipere, intelleximus

hanc

hanc illicitam beneficientiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam, a tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in conſiſtorio noſtro ſecrete, non ſemel admonuerimus, hoc aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta dimitterent. Nihilominus, nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos, monitionis noſtræ, immo potius ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodienda receperant, beneficia nõ dum tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicę Clericos, Eccleſias monaſteria, dignitates, & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignata, ceſſa, vel alias dimiſſa, acceptaſſe, aut de illis, per obitum, vel alias vacantibus a nobis, & prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus etiam ad patronorum præſentationem ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe, illaque, ac etiam alia aliter vacantia ſibi in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut alias dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe, vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliã diſpoſitionem beneficiorum, eccleſiaſticorum, ad earundem eccleſiarũ monaſteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus ad eccleſias, etiam cathedrales, monaſteria, ac alia diuerſa beneficia eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ac hoc videlicet vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum, vel communis dicti collegij, & annatæ, aliorumque iurium dictæ cameræ debitorum, ſolutionem eludant intenatæ, aliorumque iurium dictæ cameræ debitorum, ſolutionem eludant integriſq; beneficiorum etiam in menſibus Apoſtolicis vacantium, aut alias diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi, etiam laici, penſionibus, ac fructibus redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis fruantur, & gaudeant, ſeu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarũ ſuarum periculum, & pernicioſum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tam illorum, quam cæterorum Prælatorum etiam clericorum, ac aliorum quorumcunque indignã fallaciam, conniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam, ſed huic errori, ne radices altius agat, occurrẽdum tandem eſſe cenſentes. Et quoniam huic ipſorum, qui monitioni noſtræ non parentes beneficia huiuſmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis, indebitè, vel percipiendo, vel per alios nomine ſuo etiã per ſimulatas illorũ locationes, & fictas de receptis quietãtias, ac donationes, & remiſſiones percipi ſinẽdo grauiter exceſſerũt Cardinaliũ metã, potius ex immoderata erga ſuos indulgẽtia, q̃ alioquin p̃ceptorũ noſtrorũ ſpretu proceſſiſſe facile reputamus, idcirco oẽs, & ſingulas eccleſias, ẽt metro-

tropolitanas,& alias Cathedrales, & monaſteria,etiam conſiſtorialia,prioratus,præpoſituras præpoſitatus,dignitates,etiam maiores, & principales etiam Conuentuales,perſonatus,adminiſtrationes,& officia cæteraque beneficia ecclesiaſtica,cum cura,& ſine cura,ſecularia, & quorumvis ordinum regularia, etiam de iure patronatus,etiam laicorum,etiam nobilium, & Illuſtrium, etiã ex fundatione, & donatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ eccleſiæ etiam Epiſcopos,Cardinales, & quoſcunque alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos,& alios Epiſcopos,ac etiam eiuſdem Cameræ clericos,in titulum,commẽdam,vel adminiſtrationem, aut alias, in huiuſmodi confidentiam iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contemplatione,vel intuitu,quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruantes, ipſo iure a die receptionis eorundem vacauiſſe, & vacare; Ac fructuum, & penſionum reſeruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & eoſdem Cardinales, ſeu quouis alios a prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra, fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac penſiones, prædictas, indebite percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illique deberi, ac ipſos Cardinales, & alios,ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere,authoritate Apoſtolica, tenore præſentium decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinalibus etiam Epiſcopis, quam Prælatis, & clericis, & alijs prædictis præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore,aliquas Eccleſias, monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, vt præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus,in confidentiam prædictam, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi,ſibi poſt nondum credentibus procurandarum, recipere præſumant, Cardinalibus videlicet, & alijs prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis late ſententiæ pœna, per contrafacientes eo ipſo incurrenda, a qua niſia a nobis, aut Roman. Pontif. pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunque collationes,prouiſiones,præfectiones,commendas,reſeruationes,facultates,etiam transferendi,ac regrediendi,ſiue accedendi,& ingrediendi, ac alias diſpoſitiones,de eccleſijs,monaſterijs,dignitatibus, & alijs beneficijs,eorumque fructibur,& beneficiorum collationibus per nos,& alios Rom. Pont. ſucceſſores noſtros etiam motu proprio,ſeu conſiſtorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorundem præſentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi

expreſſe,ſiue occulte,ac de iure præſumpte,& alias contra præmiſſa pro tempore factas,nullas,& inualidas,nulliuſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam ſuffragari,ſed eccleſias, monaſteria, dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi,ipſo iure vacare,ac noſtræ,& ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſque, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos,vt præfertur eſſe,& cenſeri: Sicque in præmiſſis omnibus,& ſingulis per quoſcunque iudices, & commiſſarios, etiam ipſius eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi,& iudicandi facultate,etiam per præſumptiones,& coniecturas legitimas,& eorum arbitrio(cum alias confidentia huiuſmodi in lucem erui,& probari non poſſe conſtet) procedendo,iudicari,& definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam,quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus, &c.

De confidentijs beneficialibus, earumque caſibus, præſumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat etiam Pij Quinti conſtitutio Romæ publicata die 5. Auguſti 1560.fol.2051. in Bulario incip.

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpè illarum authores in neceſſitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinaciũ animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Bene quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa IV.prædeceſſor noſter ad tollendam fiduciarie mancipationis beneficiorum eccleſiaſticorũ corruptelam,ſtatuit,& decreuit,vt ipſo iure vacarent eccleſiæ,monaſteria,ceteraque beneficia eccleſiaſtica in confidentiam a quibuſcunque,etiam S.R.E.Cardinalibus,cuiuſuis perſonæ contemplatione,vel intuitu recepta,liberam illorum diſpoſitionem, ſibi, & Apoſtolicæ ſedi reſeruando, Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum,nec penſionum reſeruationes,nec facultates illas transferendi, nec regrediendi,ſeu accedendi ad eccleſias,monaſteria, beneficia ſupradicta, illaque recipientes,fructus,penſiones, & alias res eorundem indebite perciperent,Prohibens quibuſcunque etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis,ne quid huiuſmodi amplius auderent. Ac etiam decreuit omnes,& quaſcunque prouiſiones,præfectiones,collationes,commẽdas,& alias diſpoſitiones de eccleſijs,monaſterijs,& beneficijs,necnon reſeruationes fructuum,penſionum, rerum,& iurium, ac etiam transferendi,regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſque facultates,ſiue per ſe,ſiue per futuros Rom.Pont.etiam motu proprio,ac conſiſtorialiter,ſiue etiam per ordinarios collatores,etiam ad patronorum præſentationẽ,cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè, ac præſumptas, & alias contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, & beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare,ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe,ſicque per quoſcunque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum arbitrio procedendo (cum alioquin confidentias huiuſmodi in lucem erui,& probari non poſſe conſtaret)iudicari,& diffiniri debere. Necnon irritum,& inane quicquid ſecus contigerit attentari, quemadmodum confectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verumtamen propter improbas multorum cupiditates,prædicta quæ ad purgandam hac pernicie eccleſiam,& animarum ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidentiarum expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicunque & inter quoſcunque motas ad nos aduocauiſſemus, ac omnimodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarum, rerumque omnium ex ipſis reſultantium cognitione nobis & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultum irrepſiſſe, ſed in pleriſque cauſis præſumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minimè ſufficere, eiuſque rei cauſa plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant. vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs confidentias ipſas contempta conſtitutione prædicta, eccleſias, monaſteria, & beneficia ſic recepta vt prius retinere, alios fructus,penſiones,& alias res percipere; alios eorum exemplo ad ſimilia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeuntes, alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiſcantur, vt inimicos occidant,alij vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces,quidam vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in pleriſque fructus ipſorum aut eis miniſtrantur,aut quibus ipſi ſtatuunt,ſæpè locis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes,vel infirmi,vt beneficia in domibus ſuis perpetuent,illa renunciarunt & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant, vel illa etiam ut infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdum circuitu retroceſſionis, cum reſeruatione fructum, & aliarum rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtandorum iurium Cameræ Apoſtolicæ ſunt immunes,aliis aut incapaces, aut alijs beneficijs eccleſiaſticis onuſti, aut eccleſiaſtico ordini ſeſe mancipare refugientes, aut mere laici beneficia eccleſiaſtica alijs conferenda procurant, vt de illis poſt modum ad libitum ſuum diſponatur,fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinarij,& alij collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia,vt fructus ſeu penſiones capiant eorundem, alijſve faciant miniſtrari. Alia item permulta eiuſcemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impiè violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirumpitur,& imminens patratur exitium animarum. Quare nos volentes periculoſam taliũ audaciam noui iuris ſubſidio cohibere,præſentium authoritate ſtatuimus, vt ſi qui quacunque authoritate eccleſiam, vel monaſterium, aliudve beneficium eccleſiaſticum qualecunque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcunque per-

ſonæ ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis cum regreſſus, vel acceſſus, etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiam in euentum regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittendi vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alij, vel alijs concedantur, per penſiones ſoluantur ex eiſdem hæc confidentia cenſeatur. Itidem ſi ordinarius, vel alius collator contulerit antehac aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel alium ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter ſi a patrono etiam laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ cameræ, aut Cardinalis, aut alius a ſolutione iuriũ ipſius cameræ, vel etiam Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus poſt reſignationẽ, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia authoritate factam, & admiſſam, illam, vel illud etiam confectis literis Apoſtolicis, & poſeſſione apprehenſa in eundem reſignantem vel cedentem, modico ſpatio interiecto, veluti duorum, aut trium menſium retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterij, aut beneficij, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illam, vel illud ipſi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto ſit furtiue conceſſus. Poſtremo ſi quis in crimine aliquo abſolutus, aut cum quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuò receperit, quacunque authoritate eccleſiam, monaſterium, vel aliud beneficium eccleſiaſticum, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut contractã irregularitatem dimiſerit in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſq; huiuſmodi literis prædictis comprehendatur, ac ſi illis ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius tantum partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probandum vero plene confidentiarum abuſum inter alias etiam hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitime videlicet, ſi quis poſt ceſſam ab ſe eccleſiam, vel monaſterium, aut beneficium, & publicatam reſignationem, ſeu conceſſionem, captamq; a ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa vel illo, ſeu reb. illius, per ſe, vel alium, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicunq; ſucceſſor illi vel eius propinqs ipſos, aut partem aliquam remiſerit eorundem. Si recipiens beneficium conſtituerit dimittentem, vel eius, parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendũ, vel locandũ fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis de fructib. perceptis, aut percipiendis, donationem fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalib. menſarioiũ ex parte dimittentis, expeditio, quæ perſonam recipientis concernit proſecuta ſit, ſimulq; expenſæ pro ea neceſſariæ ab illo factæ fuerint. Deniq; ſi quis pro conceſſione alicui facta quacunq; authoritate de beneficio eccleſiaſtico per ſe, vel alium ſeu alios interceſſerit vel alias in negotio conceſſionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus ta-

talis beneficij de facto etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit, ſeu de illa poſtmodum ad voluntatem interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocunque. Teſtes autem de quaque re ſingulares ſingulas probare valeant præſumptiones,& coniecturas, pluresque huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Cæterum criminoſi, & cæteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt,ad prædicta omnia admittantur.Sed ne quiſquam etiam vana fiducia fretus, non intendendi contra ſe iudicij in crimine perſeueret, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur,omnes,& ſingulos, qui hucuſque eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus,penſiones,aliasve res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent,niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi pro ſpexerint,& quicquid tale admiſerint in futurum,etiam omnibus, & ſingulis aliis eccleſijs,monaſterijs,dignitatibus,adminiſtrationibus,officijs,& beneficijs obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, nec non fructibus, penſionibus, & aliis rebus eccleſiaſticis, ac etiam Romanæ Curiæ,& alijs officijs temporalibus præſentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidium excommunicationis ſententia innodamus,a qua nullus,niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quã à Roman. Pontific. abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentium,nobis,& prædictis ſucceſſoribus,vt prędictum eſt,facta(cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur,ac etiam ijs quas ratione eccleſiarum, & monaſteriorum, quorum diſpoſitio in conſiſtorio fieri conſueuit,aut debet, itemque contra ordinarios collatores epiſcopos, & alios ſuperiores,prælatos,etiam Cardinales haberi contigerit,vt iam aliis noſtris literis ſtatutum eſt, audiendis, decidendis, & terminandis)harum ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores, ac prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicumque quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate, & authoritate,vbique iudicare,interpretari,& diffinire debere,necnõ irritum, & inane quidquid ſecus in prædictos per quoſcunque quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa omnibus locorum ordinarijs di ſtrictius iniungimus,vt in ſuis quiſque eccleſijs,ciuitatibus,diœceſibus, & locis etiam exẽptis ad prædicta ſtudioſe attendant,& quatenus illis relaxauimus in delinquentes ſeuere animeduertant,ſi diuinæ maieſtatis iudicium, dictæq; Sedis cenſuram voluerint euitare.In cæteris vero caſis,negotijs(nobis,& præ dictis ſucceſſorib. exceptis)eoſdem locorũ ordinarios præſentium authoritate delegamus,vt gratia,& fauore poſt poſitis,pro ſe quiſq; cũ venerit vſus contra prædictos omnes ſub ipſa exceptione conprehenſos diligenter inquirãt, ſuoq; inquiſitiones oẽs ſigillo obſignatas ad prædictã Sedẽ q̃ primuũ transferant,vt nos,& prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedentes, ꝙ iuſtum fuerit decernamus.Nos enim ſingulis ordinarijs ipſis predictos omnes,& quoſcũq;

alios etiam exemptos, etiam per edictum publicum, conſtito prius ſummariè, & extra iudicialiter de non tuto ad illos acceſſu, citandi, mouendi, eiſque ac iudicibus ordinarijs, & delegatis, alijſque perſonis quibuſcunque, ne prædictorũ executionem quoquomodo impediant vel alias in illis ſeſe interponant, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemque, alios cõtradictores, & rebelles quoſcunque per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij ſæcularis, quandocunque opus erit, inuocandi cæteraque in prædictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenam, & liberam tenore præſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus, &c. literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autem, &c.

Ad hanc conſtitutionem vide Suarez de cenſuris diſp. 12. ſect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentiæ per hanc extrauag. prohibitæ extant conſ. Nauar. in tit. de ſimon. in nouis videlicet a conſ. 70. vſque 84. & vide Gutier. lib. 2. cano. q. c. 23. a nu. 7. Ludouic. Lopez in inſtructorio conſcien. part. 2. c. 9.

ADDITIO. Præfatæ conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, quę tota die practicantur, ſi quidem poſt relationem tenoris conſtitutionis Pij IV. quam fortiori vinculo innouat confirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committẽdum, vt in verſic. Multi enim, &c. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus quos ipſe confidentiales iudicat, qui continentur in. Quare nos volentes, &cæt. In ſecunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori cõmiſiſſe conuincitur in §. Ad probandum, &c. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtium ſcilicet, vt ad probandum hoc confidentiæ crimen teſtes ſingulares ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in §. teſtes autem, &c. Et quoniam præd. caſus & coniecturæ, quib. hæc Simoniæ ſpecies. ſ. confidentia detegitur poſt Naua. in man. ca. 23. nu. 109. & ſeq. reaſſumuntur per Maiol. li. 5. de irregu. c. 4. Maſc. in tract. de prob. concl. 1307. Menoch. in tract. de præſumption. lib. 5. præſumpt. 9. Bartholom. Vgolin. in tract. de Simonia tabula prima, cap. 22. latiſſimè explicantur per Flamin. Pariſ. in tract. de confident. benefic. prohib. præſertim, quæſt. 27. & ſeptem alijs ſeq. non erit propterea inſiſtendum, addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanam tales indicatas, quarum prima eſt quando reſignans cum eſſet infirmus conuenit cum reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret ita beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua. ita habetur in deciſ. 337. diuerſ. par. 3. lib. 3. altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis, in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem, ob id, quod ipſe tanquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his quæ difficilem habent probationem, ſicuti in confidentia, quæ ſecrete tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtãtiam ſufficere ad probandũ confidentiã ita Caputaq. deciſ. 200. p. 1. aſſertio illa quod quãdo ſumus in his quæ ſunt difficilis probationis ſufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in conſ. 45. n. 4. li. 2.

Quartam igitur & poſtremã huius conſtitutionis principalem partẽ aſſumendo ſ. circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in

§. ſed

§.ſed ne quiſquam,& c.breuiter,& ſuccinƈte aliqua diſſeremus. Et primo quod ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas extrauagantes illata,quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur.nota caſum ſpecialem,cuius meminimus nos ſupra in verbo beneficiorum reſignatio fol.104.verſ. Huius occaſione,& c.in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere,etiam quod nõ præcedat ſententia declaratoria,& ratio eſt quia in illis non videtur iuſte intitulatus Paris in præalleg.tract.q.58.nu.15.& ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit Nanar.in man.c.23.ſub num.111.optime Rodriquez in ſum.c.58.concluſ.6.notab.8.par.2.Et Vgolin.in tract.de Simon.tab.4.c.1.§.1.nu.2. Amplia vt poſtquam illa dimiſerit non poſſit de nouo impetrare,& illa ex nouo titulo obtinere Caputaq.deciſ.231.nu.2.par.1.& expreſſe ſtatuitur in quadam conſtit. Pij 4.edita ad reformandum officium Pœnitentiariæ fol.744.in bul.incip. In ſublimi §.

Caueat autem Pœnitentiarius nè in abſolutionibus a Simonia reali,vel conuentionali etiam occulta vnquam concedat,vt ipſi ſimoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam commiſerunt,ſeu pecunias,vel alia pro illis recepta,aut fructus exinde poſt commiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint. Quinimo,& in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula quod vterq. ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij iiij.per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in ſum. lib.5. cap. 93.d.Sum.Pont.reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructib.per Simoniam conuentionalem,& occultam perceptis.

Secundo amplia vt d.priuatio cenſeatur ipſo iure facta non ſolum de beneficijs,ſuper quibus eſt commiſſa confidentia, ſed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ.in eadem quæſt. 58. num.31. & infra, quod nota quoad multos effectus qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoiediin tractã.de incomparibilibus benef.cap.13.n.59.& ſeq. par.1. Declara ſecundum Henriq.lib.13.de excom.c.37.ſub §.prope finem.hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito,& abſolutus ab excommunicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis,& ita in glo.lit.c.inquit temperandum eſſe rigorem extrauag. Pauli II. & Pij V.de confidentia,vbi rationem affert,quia bonis proprijs,& iure acquiſito,ac poſſeſſione nemo in pœnam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam non ſuffragetur allegare ignorantiam præd.conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ quam opinionem veriorem in iure eſſe,eam ſuſtinendo,voluit Decius in ca.2. num.35.de conſtit.& ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alias de ſe damnati,& illiciti Pan.in c.a nobis el 1.num.9.de ſent.excomm.quam opinionem ſectando Pariſ.quæſt.25.num.30.alia ratione comprobat,quia alias daretur cauſa committendi confidentias deludendi præfatas conſtitutiones,ideoque hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita, & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum conſanguineus procurat, vt

alicui ex ſuis coniunctis conferatur ſeu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiuſque fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis, ſeu reſignantis, vel, & ſecũdo cum beneficia aſſeruantur quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilibus fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his qui illa habuerunt in confidentiam, quæ limitatio ſane eſt intelligenda, & primo non quidem ad effectum, vt in foro exteriori priuari non poſſint ipſis beneficijs, ſuper quibus commiſſa eſt confidentia, quamuis inſcij illius facti, & ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcunque tranſit res, tranſit cum vitio, Panor. in cap. ex inſinuatione, nume. 6. de Simon. ſed dumtaxat quoad pœnas priuationis aliorum beneficiorum iuſte obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit. inducuntur; eſſet enim contra omnem legem, vt quis ex delicto ab alio commiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d. quæſt. 21. ſub num. 47. ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales, ne incipiant ligari his, & alijs pœnis in præd. extrauag. adiectis ſuperuenien te ſcientia, & certificati de hoc, ſ. de confidentia ab alio commiſſa, debent ſtatim illa beneficia dimittere, quam concluſionem approbaſſe. Ro. Romanam aſſerit Gomeſ. in regula de Trien. poſſeſſ. quæſt. 12. verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt, &c. Nauarr. in conſ. 15. num. 6. & conſ. 65. de ſimon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 1. num. 1. & eſt commu. opinio, vt per Pariſ. in ead. quæſt. 21. num. 52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod alias erat illicitum Doctor. in cap at ſi clerici, §. de adulterij. de iudic. Caputaq. in præalleg. deciſ. 201. nu. 3. par. 1. & dec. 338. par. 3. Tertio limita vt per has conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidentia, ipſa reſignatione non ſequuta, vel etiam ſi fuiſſet ſequuta, ſed non eo modo vt fuit tractatum, ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continentis promiſſionem illicitorum, a quibus poſtea receſſum fuerit ex Nauar. in conſ. 58. nu. 3. de ſim. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. conſtitutionem apparet illas loqui in caſib. in quib. realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ prout conſiderat Pariſ. in d. tract. quæſt. 3.

Altera pœna quæ ex his extrauag. & præſertim Pij IIII. in ver. in eoſdem Cardinales, &c. colligitur, eſt, Confidentiarios, eorumque hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuum perceptorum reſtitutionem ex beneficijs, quos habuerunt in cõfidentiam a prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendam, & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tanquam a lege prohibitæ, arg. text. in capit. qui contra iura, de regul. iur. in 6. vnde cum cauſa confidentiæ commiſſæ reddidit eorum titulum inutilem, & ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur Redoa. in tracta. de ſimo. par. 4. c. 14. ſub nu. 19. & diceretur integre fieri reſtitutio quando plenariè, & vſque ad vnum quadrantem fieret arg. tex. in capit. commiſſum, & c. tua nobis de decim. Bald. in cap. conquerente, num. 1. de reſtitut. ſpoliat. vide Purpura.

pura.conſ.466.num.27.volum.2. Amplia tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolum fructus qui potuiſſent a quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam,& ſollicitudinem, deducta tamen huius ſollicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Cou. in relect. regulæ peccatum par.2.§.2.nu.4.de reg.iur.in 6. Declara hoc eſſe intelligendum de ductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus,& illis, qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ D. Tho.2.2.q.100.art.6.in ſolut.ad 3. Burgaſ.in tract.de irregular. par.6.tit. de Simonia,nu.85.& Vgolin.in prææalleg.tract.tab.4.c.6.§.2.num.4.& cap.7.§.2.num.3. Ioan.Gutier.lib.2.cano.qq.c.24.num.14. Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata, nequeant Confeſſarijs hos Confidentiarios abſoluere, niſi facta præd. fructuum reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequam præciperent eam confitenti ad id parato, peccarent,& remanerēt obligati ad reſtituendum, quia fuiſſent in cauſa ne alienum reſtituatur, Roſel.in verbo Reſtitutio.2.§.5. Angel.in eod.verbo vlt.§.5.declarando, vt per Nauar.in man.cap.17.nu.22. Limita vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab ijs, qui d. beneficia aſſequuti sūt per confidentia a tertio commiſſam, ipſius tamen ignorantibus ex dictis per Nauarr.in conſ.30.num.3.& 4.& conſi.60.de Simon.in antiq. quod intellige,& primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, ſecus uero de perceptis poſt eius notitiam ex rationibus per eundem Nau. adductis in conſ. 61.num.7.eo.tit. ſecundo intellige de perceptis & qui bona fide conſumpti reperiuntur ante d.ſcientiam, vitij confidentia, ſecus vero de fructibus extantibus tempore ſcientiæ,& dimiſſionis faciendæ ipſorum beneficiorum D. Tho. loco præcit. quem ſequi videtur Coua.in regul. peccatum par.2.§.8. ſub nu. 8.de regul.iur. in 6.& Rodriq. in ſum.par.2.cap.68. concluſ.2. Vgolin.in d. cap.7.§.2. Pariſ. vero in prææalleg.tract. q.21.num.50. nulla habita diſtinctione in hoc caſu in terminis huius extrauag. Pij V. tenet fructus perceptos eſſe reſtituēdos: mihi vero æquius, & probabilius videtur eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligenda ſecundum præſentem, & prænarratam declarationem. tu autem cogita. Secundo limita quoad fructus ſic male, & indebite, perceptos, condonatos ſeu remiſſos ipſi beneficiario, ſiue in totum ex gratia, ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit, vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere; & reliquos condonare, vt colligitur ex Nauar.in comment.de Spol.cle.§.12.ſub nu.4.& Mandoſ.de ſignat.grat. tit. de Abſolutio. a mala fruct.percep. quæ compoſitio dicitur quædam gratuita conuentio. Rebuff.in tract.de decim, q.13.nu.14. qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientię, debet exprimere verū valorē fructuū exactorum Nauar.conſ.73.de Simo. in antiq. etiā ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quātitatis, cū eius taciturnitas gratiā ſurreptitiā redderet. Puteus dec.131.li.1. Mandoſ.loc.cit. Pariſ.in eo.trac.q.60.n.35.& infra, quo loco etiā inſinuat formā, & praxim hodiernam

diernam circa hanc fructuum reſtitutionem, ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pęna duæ per has extrarag. infligitur ſcilicet excommunicatio ipſo facto incurrenda, cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & primo vt de eius ſubſtantia non requiratur, ſeu expectetur iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidant, eaque ligentur, & ratio eſt quia immediate trahit ſecum executionem c. paſtoralis. §. verum, de appellat. Felin. in c. Rodulphus, ſub num. 38. de reſcript. Decius conſ. 45. num. 4. Sot. lib. 1. de iuſt. & iure quæſt. 6. art. 6. Roderi. Tom. 1. quæſt. reg. quæſt. 8. art. 9. Cæſar. de Graſ. deciſ. 2. num. 23. ſub tit. de ſent. excom. Secundo hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator ſeu interceſſor, qui ipſam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum committere, vt adnotauit Gemi. & Franc. in c. mediatores, de teſtib. in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit excommunicationem, vt expreſſe cauetur in extrauag 2. §. ſtatuentes, ſub tit. de Simon. inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ, argũ. tex. in l. illud, ff. ad legẽ Aquil. & in l. a Titio de verbo. obli. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, ſeu confidentię non requiritur, quod ipſe ob eam aliquid percipiat, ſibique quærat, ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit, vt illa fiat, ſicuti probatur in d. extrauag. 2. & tradit Nau. in conſ. 59. de Simon. in antiq. Vgolin. in eod. tract. tab. 4. cap. 8. vbi de iſtis proxenetis, & mediatoribus, poſt Redoan. in tract. de Simon. p. 4. cap. 10. agit, & ad pœnas ad quas teneantur, Vbi vero huiuſmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere, alijs vtiq; pœnis afficietur præter illam excommunicationis Pariſ. in eo. tract. quæſt. 22. ſub num. 14. dicens id aperte liquere ex verbis d. extrauagan. Pij V. in verſ. Denique ſi quis, &c. Limita vt in hanc excommunicationis pœnam non incidant tam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea, quę ſcribit Nauar. in pluribus conſilijs, ſub tit. de ſen. excom. & præſertim in man. capit. 27. numero 274. vbi neruoſius quam alibi huius concluſionis rationes tangit etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito, & tradit Tolet. qui alios citat in ſum. lib. 1. cap. 8. ver. Aduerte rurſus prope finem, quam etiam ignorantes confidentiam ab alio commiſſam, in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ. in d. tract. q. 21. nume. 43. quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita, vt neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionẽ ab excommunicatione a Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarẽt. quia ignorantia ac bona fide attenta ab irregularitate excuſarentur; cum ſine dolo non contrahatur ex allegat. in proprijs terminis per Nauar. in conſ. 18. num. 5. de Simon. in antiq. Sed extra caſum violatæ cenſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis ſcilicet confidentiæ in beneficio commiſſæ efficiatur quis irregularis, ſi quidem ꝙ Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat Lãbert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quę ſt. 9. ar. 10. Maiol. de irregula. libr. 5. capit. 45. ſub num. 1. & firmat Achil. de Graſ. deciſ. 2. ſub tit. de Simo.

Verun-

Veruntamen Nauar.in conſ.34.& ſeq.eod.titul.in antiq.ſentire videtur,quod non ſolum iure antiquo atteto,ſed etiam nouo extrauag. Pij V.incip.Cum primum,ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non contrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Henriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio non fieri irregularem, quia nullo iure exprimitur, nec ſit crimen depoſitione dignum,in terminis vero huius cõſtitutionis Pij V.Pariſ.in præalleg.tract.q.61.nu.9.affirmatiuam opinionem veriſſimam,ac in iudicando, & conſulendo tenendam exiſtimat ponderãdo inter alia ipſam in eo, quod confidentiarios beneficijs obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo,inquit,ſatis videtur cõſtare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregularibus non poſſint beneficia conferri Docto.in c. cum noſtros,de conceſ.præb.Card.Pariſ.in conſ.136.nu.40.vol.4.alijque citati per Didac.Cou.in præd.§.8.ſub nu.6.

Pauli IV.conſtitutio publicata Romæ die 27.Nouembris 1557.contra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt,aut beneficia impetrant pro alijs,vt ab eis aliquid conſequantur,vel pro ſeipſis,vt alijs poſtea cum penſione reſignent fol. 6014. in bullar.incip. Inter cæteras curas & infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium ſtatuimus,& ordinamus, atque decernimus, quod de cætero omnes, & ſinguli qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendam occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulauerint, & tanquam tales ſe in examine ſuppoſuerint, aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, ſeu pro ſe,vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis,annuę,aut pro alijs cũ ſpe penſionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis conſequendi, vel pro ſe ipſis principaliter,animo, & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum,cum ſimili penſione, aut commodo, aut etiam ſine eo reſignandi obtinere procurauerint, cuiuſcunque ſtatus, gradus,ordinis, & conditionis exiſtant,etiam ſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore ſeu mundana etiam Regia,Ducali,aut Marchionali præeminentia præfulgeant,excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiam, a qua niſi a nobis,aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant, necnon priuationis omnium,& ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura,ſæcularium,& quorumuis ordinum regularium per eos in titulum,vel cõmendam,aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant,ita vt conſtito ſolum ſummariè,& extraiudicialiter,quod ipſi cõtra tenorem præſentium aliquid fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem, vel eius Locumtenentem pro talibus,& vt tales publicari poſſint,& nihilominus ſic,vt præfertur,obtẽtę

pro-

prouiſiones, & commendæ, aliæque diſpoſitiones nullæ ſint, irritæ, & inanes, nullumque alicui ius in ipſis beneficijs, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintque beneficia, tam ſic impetrata, quam per eos obtenta, tanquam modo præmiſſo vacantia a nobis, & Ro. Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat libere impetrari, volumuſque ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtrum huiuſmodi, etiam quoad monaſteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus, &c.

SODOMIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex. 3. relato *in c. clerici,* de exceſſi. prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutiones Pij V. quarum prima eſt ſub datum Romæ Kalen. Aprilis 1566. in bullario fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ ſæculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubijciatur.

Altera vero conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari eſt eiuſdem Pij V. publicata Romæ die tertio Septembris 1566. fol. 1028. in bullario incip.

Horrendum illud ſcelus, quo pollutæ fędatæque ciuitates tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterque animũ noſtrum commouet, vt ad illud quantum poteſt comprimẽdum, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicumque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehenſi fuerint laborare, a Clero deijciantur, vel ad agendam in Monaſterijs pœnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitij contagium, impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat, Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciſcendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horreſcunt, hos certè terreat ciuilium legũ vindex gladius ſæcularis. Itaque quod nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus plenius, nunc, fortius perſequi intendentes, omnes, & quoſcunque presbyteros, & alios clericos ſęculares, & regulares, cuiuſcunq; gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio eccleſiaſtico præſentis Canonis authoritate priuamus, Ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradati, poteſtati ſtatim ſæculari tradantur, qui de eis illud idẽ capiat ſupplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur ſanctionib. conſtitutum. Nulli ergo, &c.

ADDITIO. Præſentis conſtitutionis diſpoſitionem, & pęnas ampliamus non ſolum in clerico Sodomita maſculorum concubitore, ſed & in eo qui fęminam præpoſtera venere cognouerit, cũ in hoc caſu Sodomia proprie committi dicatur, ſicuti præ-

ti prę alijs voluerunt Afflict.in conſtitut.regni legum aſperitate lib.3. rubr. 42.
nu.32.Iul.Clar.qui de comm.opinione atteſtatur lib.5.recep.ſent. §.Sodomia,num.
2.eamq; ſequutus eſt Menoch.de arb Iud.lib.2.caſu 287.nu.5.& in addit.ad eun-
dem caſum num. 40.Couar.in epitome deſponſal.& matrim.par.2.§.5.nume.7. &
Sayr.lib.7.theſaur.conſcien.cap.1.ſub.num.21. Secundo ampliamus in Clerico,qui
vitium beſtialitatis cōmiſerit cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe commiſcendo, Ampl.1
vt in ſpecie notat Rodriq.in ſum.par.1.c.209.ſub nu.2.ratione de qua ibi per eum
vide Rolan conſ.7.vol.1.

Illam vero in pluribus limitamus,& primo in Clerico Sodomita occulto quoad limit.1.
ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione,& per conſequens
quoad irregularitatem ſi illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeant
quamplurimorum Doctorum authoritates, etiam poſt peractam pœnitentiam ante
diſpenſationem,prout eſt videre apud Lamber.de iure patron.par.1.lib.2.quæſt.9.
art.18.Couar.in Clem.ſi furioſus par.1.§.1.nu.6. de homicid. & huic opinioni ad
ſtipulatur Lopez ad Diac.c.80.& ita propter criminis grauitatem practicandum
eſſe inquit Foler.in pract.cri.can.in miſcellan cap.38.numer.11.Oppoſitum tamen
ex pluribus defendit,ac demonſtrat Nauar.in man.ca.27.numer.240.& latius in
comment.de neceſſ defend.prox.num.37.Vgolin in tract.de irregular.c.43.nu.1.
& ſeq.idque etiam ſtante præfato Pij V.motu Henriq.in ſum.lib.11.de excom. ca.
36.in fine in gl.lit.& clarius lib.14.de irregular.capit.5.ſub.§.1. coucurrit Ro-
driq.in prealleg.ca.209.concluſ.1.ſecus vero in notorio, & publico ex præd.doct.
quo caſu vt aduertit Tolet in ſum.lib.1.c.74.huiuſmodi irregularis nō dicitur pro-
uenire ex dilecto, ſed ex infamia, & ſcandalo quę ex delicti notorietate oriuntur,
minuſque dicendum eſt irregularitatem per laicos cōtrahi,de quibus hæc extrauag.
non ſequitur ex eiuſdem Nauar.Toleto & Vgolino.Secundo limita procedere tātū ī limit.2.
clerico habente copulam Sodomitticā,quæ nō alias conſumari dicitur,niſi intra vas
cōtra naturam ſemē effunderetur arg.tex.in c.fi.de Sponſ.& ita declarat Nau.ubi
ſupra,quē ſequitur Lopez,& Rodriq.tam.in ſum.quā in tom.1.q.regul.q.30. art.
10.& tom.2.q.27.art.2.Vgolin.loco prox.cit.ſecus aūt ſi extraordinariā pollutio
nem cū puero haberet,quāuis inter actus Sodomiticos cōputetur. Tertio cōſequēter limit.3.
limita in Clerico,qui attentauerit hoc ſcelus perpetrare ex allegatis per Menoc.leg.
2.de arb.iud. in addit.ad caſ.286.nu.37.etiam ſi ad actum proximum deueniſſet,
non tamen delictum perfeciſſet: Vnde ſciendum,quod dicitur attētari pueri pudici-
tia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat c.ſi quis tam fœminam,de pænit.diſ.
1.idque verificari,& exiſtere pōt duob. modis, & primo quando proceſſum eſſet
ad aliquē actum de per ſe ordinatū de pręſenti ad ipſum factū ſceleſtiſſimū, veluti
ad leuandum veſtes,& alia præparatoria, de quibus per Card. Pariſ.in conſ. 163.
vol.4.Secundo modo quando peruentū eſſet ad actū magis proximum, & immedia
tum qui tunc talis diceretur,quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequere
tur ex dictis per Boer.dec.316.& ſic vt neutro modo clericus pœnis per hanc con
ſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniendus veniret,niſi tale delictum per fe-
ciſſet,& omnino conſumaſſet,idque probatur ex eo, quia hodie de general. conſuetu
dine totius Italiæ,imo totius mundi,(per quam iuri communi abrogatum eſſe cenſe
tur)introductum eſt,vt etiā in atrociſſimis, & grauiſſimis attentatū pro conſuma-

to non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectus, etiam ſi adactũ proximũ deuentum eſſet, ita vt licet puniatur eadem lege, non tamen eadẽ pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitius, & extraordinarie, de qua cõſuetudine pr ter alios, quos recenſere poſſent, atteſtantur Afflict. in conſt. regni aſperitatem par. 2. rubr. 11. num. 2. Gram. deciſ. 2. num. 8. & infra, & deciſ. 74. num. 7. & 30. idem Gram. in voto. 19. nu. 4. & voto 20. nume. 8. Iul. Clar. in pract. cri. q. 92. ſub num. 2. tutius hoc eſſe exiſtimans & nouiſſime Proſper Farinat. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua pract. crim. titu de delict. & pœn. quæſt. 19. numero 49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res pernicioſi exempli arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) quod vbi clericus conatus, fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum ſeu directũ in ſceleris conſummationẽ perueniſſet, deinde propria pœnitentia ductus ſua ſponte, & a nemine impeditus à crimine ceſſauerit incepto, ex doctrina Couarr. loco infra citando debere prędictas pœnas in alias mitiores commutari argu. tex. in l. qui falſam ff. de falſ. & gloſ. in l. qui ca. mente ff. de fur. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, ſed aliquod exteriori impedimento fuerit impeditus, quominus crimen perageret exequeretur, & in totũ cõſummaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ab aliorum ſuperuenientiam, vt in hoc caſu veniat puniendus pœnis in d. conſtitutione contentis, & expreſſis. Et ad ita dicendum mouent ne ſcripta per Felin. in tract. quando conatus puniatur. & in capit. 2. de pręſum. & pręciſe tradita per Couar. in d. Clem ſi furioſus par. 2. in initio nume. 6. & infra, ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 4. de arbit. iud. caſu 360. nume 60. & Rodriq. in d. cap. 197. aſſerens in Regnis Hiſpanię comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulã non conſummaſſent. Quarto limito vt huius extrau. pœnæ ſaltim quoad forum conſcientiæ procedat in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi continuato id exercet, ac boni viri arbitrio illius exercito dici poſſit, ex alleg. per Nauar. d. capit. 26. num. 250. non autem in eo qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pœnitet ideoque minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez loco pręalleg. qui vnicum lapſum ſufficere prætendit Nauar opinionem impugnando & reprobãdo, de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis, eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipſe reſpondet, & ego inutiliter membranas occupem referre omitto, a tam pia, & tanti viri opinione reccedat Greg. XIII. authoritate confirmata. Sed quoniam prædictorum difficilis eſt probatio niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium, cũ huius delict. natura ſit, vt ex communiter accidentibus ſecrete, & occulte committi ſoleat, dubitari poſſet, An & quando dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiam paſſi faciat inditium ad torturam contra Stuprantem ſeu agentem: Ad cuius dubij reſolutionem præ alijs videndi ſunt Egid. Boſ. in tit. de indit. & conſid. ante tort. Plot. in conſ. 133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. deciſ. 49. num. 16 Cardin. Pariſ. conſ 163. vol. 4. & nouiſſime ac notab. Proſper. Farinac. qui communem Doctorum opinionem, & praxim inſinuat in pract. crim. tit. de indit. & tort. quæſt. 43. nu. 89. & infra. Quinto, & denique limito præſentem cõſtitutionem quoad pœnas in eo contentas ipſo facto incurrendas quantum ad forum interius quo clericus tali vitio irretitus non tenetur ſtatim cõmiſſa culpa dimittere beneficia

neficia, officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſque eo quod præcedat iudicis ſententia non enim tenetur eſſe executor dictarum pœnarum contra ſe ipſum excom. & frequentiori ſententia, vt per Symanc. de cathol. inſtit. c. 9. num. 1209. Nauar. in comment. de dat. & promiſ. notab. 31. nu. 52. in fine Molina in tract. de iuſt. diſp. 96. late Gutier. lib. 1. can. q. c. 1. ſub nu. 12. concludens quod ſententia tenentium contrarium, eſt a communi Schola Theolog. & canoniſtarum exploſa; quod ſ. vtrum legũ pœnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pœnas ipſas ſubire teneantur examinat etiam Rodericus tom. 5. q. regular. q. 7. art. 16. & latiſſime Alex. Moneta in tract. de diſtribution. quotidian. par. 1. q. 7. quinimo quod d. extrauagans tantum reſpiciat forum exterius, & quoad forum conſcientiæ in praxi recepta non ſit, inquit Henriq. & Tolet. locis ſuperius cit. & ex pluribus demõſtrare nititur Graſ. par. 1. lib. 2. deciſ. aurear. dec. 90. num. 5. & infra, & ita refert Vgolin. in tract. de irregular. cap. 43. §. 2. ſub nu. 4. in fine teſtatum fuiſſe quendam ex Societate Illuſt. Card. Sabellium Rom. Pont. Vicarium, cum de hac re Romæ contentio eſſet, conſuetum reſpondiſſe, hancque ſententiam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, &c. ſit ipſo iure ab hac extrauag. impoſita propter illa verba ſ. (præſentis canonis authoritate priuamus) quæ cum ſint præſentis temporis inducunt pœnam ipſo iure ex allegatis per Nauar. in man. c. 27. nu. 24. non erit neceſſaria ſententia priuatoria, & ſic vt feratur ſuper penam, quæ longe diſtat a declaratoria, in qua per ſimplicem criminis declarationem venit ipſo iure priuatio Sot. lib. 1. de iuſt. & iur. q. 6. art. 6. concluſ. 3. Rota diuerſ. deciſ. 728. par. 3. ſub nu. 2. ſed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius, Achilles de Graſ. deciſ. vnic. nu. 5. ſub tit. de penis, & alibi diximus alios citantes. Deducitur ſecundo quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaque acceptare etiam ante d. ſententiam excom. opinione vt inquit Mandoſ. quiquam plurimos Scribentes in hoc conuenientes, cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 16 lit. Ad idem Achil. de Graſ. in eadem deciſ. nu. 2. ipſe vero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione, a qua inauditus amoueri non poteſt ex veriori, & com. ſententia, vt teſtatur Hoieda de benef. incompat. par. 2. c. 4. ſub nu. 9. vel antequam ſententia declaratoria promulgetur, imo neque poſt datam ſententiam, in ipſe reus de poſſeſſione expolietur Henriq. optime lib. 3. de excom. c. 56. in fi. §. 3. vide ſupra in verbo alienatio nu. 49. & in verbo beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones, quarum prima eſt. Pauli 3. Declaratio, & conſtitutio ſuper Spolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus ab antiquiſſimo tempore, citra fol. 240. in bullario incip. Romani. *Cõgnit. tit. de peculio Clericorum.*

Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum in exacti debeantur ſucceſſoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. incip. cum ſicut nobis nuper fol. 504. in bull. *Pauli 3*

Declaratio regulæ, ſiue conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum in exactis in bul. fol. 405. *Eiuſdẽ.*

Quo

Quod conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis edita locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerunt fol.596.& ſic limitatur diſpoſitio cap.fi.de offic. ord.in 6. & c.quia ſæpè de electio.in 6.& Clem. ſtatutum eod.tit.& c.cum vos,de offic. ord. quia non reſeruantur vacantibus Eccleſijs eorum ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fructibus pendentibus, & maturatis,& a ſolo minime ſeparatis, ſeu nondum exactis vſque ad diem apprehenſionis poſſeſſionis per beneficiatum ſpectantibus ad Cameram Apoſtolicam Sixtus Papa V. ad perpetuam rei moriam.

Cum ſicut accepimus,variæ dubitationes,ac etiam contentiones inter modernum,& pro tempore exiſtentem noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna,& clerum ſingularum ciuitatum, & diœceſum eiuſdem Regni qui ſuper ſpolijs clericorum, & presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumque hæredes prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum clericorum, & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes,& maturatos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos, ſeu a quibus id contingit nondum exactos ad clerum, ſeu capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi, non autem Cameram prædictam ſpectare, quamuis in cedulis, tranſactionum ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſque noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcunq; benef. Eccleſiaſt.in quouis menſe, pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ 3. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruaret eoſque a die obitus beneficiatorum vſque ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrendos, eidem cameræ applicaret, in dies oriri ſoleant. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes,& contentiones, ſeu controuerſias huiuſmodi è medio tollere volentes motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia omnes, & ſingulos fructus,redditus, & prouentus quorumcunque beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura,ſæcularium, & etiam quorumuis ordinum regularium in dicto Regno conſiſtentium, etiam in quocunque menſe pro tempore vacantium, tam ante obitum illorum poſſeſſorum pendentes, & maturos,ac etiam a ſolo minime ſeparatos ſeu nondum exactos, quam etiam poſt eorum obitum vſque ad diem adeptæ poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores eius maturandos,& ſeu decurrendos,pro rata temporis a die adeptæ poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam cameram noſtram ſpectare, illoſque eidem cameræ applicandos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Epiſcopum Fulginatenſem modernum, & pro tempore exiſtentem Nuntium Apoſtolicum in Regno prædicto pro eadem camera, & eius nomine percipi,exigi,& leuari, ac etiam pro faciliori illorum exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficijs computandi, diuidi, & illorum ſic diuiſorum, quemlibet eorundem Nuntij ſeu ab eo deputatorum commiſſariorum in dictis beneficijs ſucceſſorum ratas partes modo,

do,& forma præmiſſis, in dictis beneficijs reſpectiue tangentes, etiam percipere, exigere,& leuare poſſe,& debere declaramus, ac de cætero perpetuis, futuris temporibus, ita, & non aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac etiam perpetuo ſtatuimus,& ordinamus, omneſque & ſingulas lites, cauſas, quæſtiones,& controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna,& quoſuis Cleros hæredes, & ſucceſſores, dictorum beneficiorum defunctorum coram quibuſuis iudicibus, etiam ordinarijs, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, adhuc deciſas pendentes partibus, ex altera in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eiſdem iudicibus ad nos aduocamus, illaſque penitus extinguimus,& annullamus, ſicq; per quoſcunque iudices,&c. Non obſtantibus litis pendentia, & alijs præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, & quibuſuis alijs conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem,&c. Dat. Ro. apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris die 1. Ian. 1589. Pont. noſtri anno 4.

Applicatio R. Cam. Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in regno Neapol. ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi a Rom. Pont. poſſeſſionem capient de manu Nuntij Apoſtolici in eodē Regno fol. 691. incip. Cupientes,&c.

Reſeruatio,& applicatio ad R. Cameram Apoſtolicam fructuum omnium beneficiorum ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tempore vacantium, fol. 700. incip. Cupientes malitijs,&c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum nomine veniant, fol. 685. incip. Decens,&c.

Declaratio literarum ſuper bonis, ex illicita negotiatione acquiſitis editarū, fol. 695. incip. Romanus,&c.

Et ad maiorem declarationem. Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Neapoli, non obſtante le compoſitioni, fatte, etiam, che non ſia cominciata la lite, in vita del negotiante, extant literæ Sixti V. tenoris ſeq.

Monſignor Glorierio Clerico della noſtra Camera Apoſtolica, & noſtro nuntio nel Regno di Napoli. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtromenti ſopra ciò in piena Camera Apoſtolica, ſtipulati appare,& in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi non eſſendoſi cominciato il giudicio in vita loro; Et intendendo, che da queſto, loro ſi fanno piu arditi a contrauenire alli Sacri Canoni, & conſtitutioni Apoſtoliche, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi, & che di qua, loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente, Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che è il noſtro principale intento; Per la preſente Apoſtol. authoritate,& di certa noſtra ſcientia, & Motu proprio dechiaramo, che quando coſterà, ò in vita, ò dopò morte loro, trouandoſi in eſſer la mercantia, ò prouandoſi di voce, e fama publica, ò per proue euidenti, e preſenti, e non mendicate che loro habbiano

negotiato illecitamente, detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtromenti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & commandiamo tanto à voi, quãto all'altri Nuntij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che cõforme a queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando a voi, & ad eſſi, & a qualunque altra perſona qual ſi voglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tanto eſſequirete che tale è mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtrumenti ſopra eſſe, etiam in ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cancellaria de non tollendo iure quæſito, & qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne quì eſpreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficienter eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M. D. XC.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quia huc pertineret examinare clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne hic idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal. & vide Naua. conſ. 10. de teſtamen. in antiq.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem ceperint de manu Nuntij fol. 1008. in bull. incip. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Declaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine Spoliorum Romæ publicata die 28. Septembris 1267. fol. 995. in bullar. incip. Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis eccleſijs debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minime ſubtrahantur. Cũ itaque ſicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu commendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, etiam prætextu facultatũ teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam cõceſſarum in eorum vltimis voluntatib. res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaq; cultui diuino dicata quandoque ex fructibus eccleſiaſticis per eos acquiſita, non eccleſijs & Monaſterijs, ac beneficijs, quib. præfuerunt ſeu a quibus prouentus eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pro vt rationi & honeſtati conſentaneum foret, ſed alijs locis, etiam aliquando non pijs ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac cameræ Apoſtolicæ collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant tanquam eiuſdem cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum religionis dedecus, ac eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum ſcandalumq; plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſq; huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumq; quorumlibet ſaluti conſulere volẽtes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra ꝑpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & decla-

claramus quod de cætero omnia,& ſingula ornamenta,& paramenta, ac vaſa necnon Miſſalia,& gradualia,at cantus firmi, & muſicæ, alijq. quomodolibet nuncupati libri,& aliæ res ſacræ,etiam auri,& argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas,Archiep. Epiſcopos, Abbates ſeu Commendatarios,& aliorcunq. quæcumque,& qualitercumque beneficia eccleſiaſtica, cum cura,& ſine cura,ſecularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocumque nomine, vel titulo cēſeantur,etiam ſi de illis,& eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret,ad vſum, & cultum diuinum etiam in eorum priuatis ædibus,& Capellis,vel Oratorijs deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento,vel ab inteſtato relicta ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & alias diſponēdi,de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcunque Rom. Pontif. prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac nos ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio aut alias quomodolibet conceſſis, & concedendis nomine comprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniāt, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. etiam Conuentu carentia, & beneficia huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint omnino ſpectent, & pertineant, ac ſpectare,& pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem eccleſijs, Monaſterijs,& beneficijs,etiam ſi in Rom. Curia, & procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nunquam acceſſerint, etiam ſi antea eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renunciauerint, eo ipſo applicata, & incorporata ſint,& eſſe cenſeantur. ita quod liceat illis defunctis,in eiſdem eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſoribus, ac eccleſiarum, & Monaſteriorum,huiuſmodi capitulis, & conuentibus, reſpectiue illa propria authoritate,libere apprehendere, ac eorum eccleſijs, & Sacriſtijs applicare, & incorporare,ac quæcunque donationes ac relicta,& legata teſtamenta, & codicilli,& aliæ vltimæ voluntates,ſeu ſpolia deſuper contra præſentis conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmiſſa nulla, & inualida nulliuſque roboris,& momenti exiſtant, & perſonis, etiam eccleſiaſticis,ſeu locis etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcunque, in quarum, ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime ſuffragentur, nec per ea eiſdem perſonis, ſeu locis, vel alijs eccleſijs huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis,vel ad illas acquiri poſſit. Quinimò res ſacras,ac alia bona prædicta, quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa eccleſijs, & Monaſterijs,ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis vt præfertur iuxta præſentium tenorem realiter,& cum effectu reſtituendum, & conſignandum, quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis,omnino teneantur,& ad id per cenſuras,& pœnas, etiam furti,& ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli poſſint, & debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, vel ſubcollectorum aliquas Eccleſias, nec hominum quemquam damno, & iniuria affici, nec cuiquam de cætero vertatur in dubium, quæ res habendæ ſint nomine ſpolij, ſimili modo ſtatuimus, de-

cernimus,& declaramus,quod quæcumque ſcamna,Cathedræ,arcæ, & etiam ligneæ,vel lapideæ,etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ,ac quæcumque dolia ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſuppellectilia domeſtica per quoſuis presbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes tempore eorum obitus in eccleſijs, ſeu eorum domibus eccleſiarum earundem vel alibi vbiuis locorum relicta etiam ſi ex fructibus,& prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorũ appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint:præterea quod nullum ſpolium Cameræ præfatæ, fieri nec quicquam a quibuſuis ſpoliorum Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel ſubcollectoribus exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret,vnum,vel plura beneficia eccleſiaſtica obtinuerit,cuius,vel quorum inſimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum nō exceſſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem annuatim perceperit,dummodo tamen is ſe ab omni illicita negociatione,& a ſacris Canonib. prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint prætextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere, aut alias contra præſentes noſtras literas, attentare præſumſerit,ad totalem bonorum per eum perceptorum reſtitutionē teneatur,ac ad id via iuris etiam per ſimiles cenſuras,& pœnas cogi,& compelli poſſit,& debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorum Collectoribus nunc, & pro tpe exiſtentibus, & ſub indignationis noſtræ & priuationis eorũ officiorum pœna in ornamentis,& paramentis,ac vaſis,& libris præfato cultui diuino dicatis ac alijs rebus ſacris,necnon ſuppellectilib. præfatis quomodolibet ſe intromittant,nec in eorum inuentarijs tanquam ſpolia redigant,ſeu deſcribant ſed ornamenta, & paramenta,necnon vaſa, & libros,aliaque diuino cultui dicata hmōdi eccleſijs,& Monaſterijs,Capellis,& alijs beneficijs hmōi, eorumque Rectoribus & alijs præfatis libere dimittant,& conſignent, ac conſignari faciant,cum effectu, Ac ſuppellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relinquāt,Ac decernentes,ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices,& Commiſſarios,quauis authoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari,& diffiniri debere,ac irritum,& inane, quicquid ſecus ſuper ijs a quoquam quauis authoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori,& ſingulis locorum ordinarijs,ac maiorem dignitatem, poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apoſtolica ſcripta,motu ſimili mandamus,quatenus,ipſi,vel duo aut vnus eorum præſentes literas,& in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcunque in præmiſſis intereſſe habentium,vt præfertur fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcunque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos literæ ipſæ

ræ ipſæ concernunt illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialib. & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationib. necnon eccleſiarum, & monaſteriorũ huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cõſuetudinib. facultatibus teſtandi alijſque priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in reliquis ſuo robore permanentibus cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quod ſi aliquis ex Patriarchis, epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatarijs, & alijs beneficiatis præfatis pluribus eccleſijs, ſeu monaſterijs, pro tempore, vel ſucceſſiue præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis, quo eadem beneficia poſſedit omnino pertineant, & proportionaliter inter ea diuidantur, quodque præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad cameram Apoſtolicam pertineant, vide in commiſſionibus generalis Theſaurarij præſertim Sixti V. fol. 1367. in bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationib. Nauar. in comment. de Spol. Cleri. §. 8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſi. 4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde, quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligenda, ſcilicet deductis prius ære alieno, & debitis quibus alias minime ſatiſ. fieri poſſet Roderic. in ſum. par. 2. c. 34. concl. 4 & tom. 1. quæſt. regul. q. 30. art. 11. ex Ioan. Gutierez lib. 2. pract. quæſt. c. 94. in fi. Et in dubio Bona quæ Prælatus habet, an cenſeantur acquiſita ex redditibus eccleſiæ, & poſt obtentam dignitatem, & an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct. in cap. 1. de pecul. cler. & alios videndi ſunt Andræas Barb. in tract. de præſt. Card. par. 1. q. 5. Bertacchin. in tract. de epiſcop. lib. 4. par. 4. nu. 6. Didac. Couar. in ca. 4. nu. 6. & infra de teſtam. Iul. Clar. lib. 3. receptar. ſentent. q. 27. nu. 3. Maſcard. in trac. de probat. concluſ. 10. Menoc. in tract. de preſumpt. lib. 3. præſ. 53. & Molin. in tract. de iuſt. & iu diſp. 147. in fine. Vbi enim conſtaret de paupertate eccleſie, & de bonis ac dimiſſis proprijs epiſcopi predefuncti, ſemper bona que reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſie preſumuntur potius queſita ex bonis epiſcopi, quam eccleſie, Rota Rom. que alios allegat deciſ. 582 diuerſ. par. 3. lib. 3.

Declaratio, quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, & quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres, fol. 1254. in bullar. tenoris ſeq.

Officij noſtri partes ſedulo præſtare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus ſub falſo prætextu, vel nimis ſubtiliter excitatã, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudicium tendunt, declaratione noſtra dilucidentur. Nuper accepimus

quod, & ſi fel.rec. Pius Papa iiij.prædeceſſor noſter conſtitutionem, & quæcumque illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam iiij. etiam prædeceſſorem noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cætera decreuit bona quæcumque mobilia, & immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus iura, & actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiam de licentia ſuorum Superiorum degentes, tempore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiam ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura per eos obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorum affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcunque aliorum factæ eſſent non fiſco, aut Cam. Apoſt. ſed Religioni, aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus profeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam reduxerit. Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur, degentium ſiue mendicantium, ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam, ſi loca, & canonicales portiones, aut dignitates in cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis ordinis regularibus obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate poſt eorum obitum ad eandem Cam. Apoſt. & iuxtam conſtitutionem fel.rec. Pauli Papæ iij. ſuper ſpolijs, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij, Pontificatus ſui anno 3. promulgatam, legitime ſpectent, & pertineant idque per Rom. Pontif. prædeceſſores noſtros, ac nos dum Collector generalis ad recuperandum ſpolia regularium ſpecifice deputatus fuit, aperte demonſtratum extiterit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito ſemper fuerit, nihilominus nonnulli vano ſub dictæ conſtitutionis Pauli iiij. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitatint. Nos omnem circa prędictam dubitandi occaſionem dimouere, ſimulque ęquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdem Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtijs, & incommodis afficiatur, conſulere volentes, præſentium authoritate, Declaramus res, & bona quæcunque per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorum degentes, quocumque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterum acquirenda, vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis conſiſtant, niſi ijdem, ad quos illa ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtandi, aut de illis diſponendi facultate ſuffulti, eaque legitime vſi fuerint ad eandē Cam. pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcumq; eorundem ſub ſpoliorū nomine cōprehenſa per ipſam cameram, eiuſque nomine, a quibuſcumque occupantibus, & detinentibus recuperari, ac vindicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli iij. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum literas eadem Cam. Apoſto. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa camera, quæ cæteris hæredib. & ſucceſſorib. ampliori eſt priuilegio munita, cuique merito magis fauendum eſt, dum in eā rerū, & bonorū dominiū, ac poſſeſ-

ſio

ſio nulla traditione præcedente tranſeat, in quacumq. bonorum, & ſpoliorum ſiue ad ſæculares, ſiue ad regulares dum viuerent ſpectātium ſucceſſionē, quibuſcunque in rebus, ſiue in pecunijs illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa reſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerunt & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpolijs habere, illuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegijs & iuribus in quibuſcunque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus vt ante hac potuiſſe, & nunc poſſe idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe authoritate præſentium declaramus: ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere; necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nau. in conſi. 15. nu. 4. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionē, quam declarando proſequitur in commentarijs ſuper c. non liceat Papę 12. q. 2. §. 1. nu 2. ſpolia ſunt bona eccle. perſonæ quæſita immediatè, vel mediate ex bonis eccleſiaſticis, vel redditus eorum debiti, quę non fuerunt ante mortem eius iure impenſa nec facta iure patrimonialia nec queſita alij irreuocabiliter, vel quę ſunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licentia teſtandi & ſpoliorum conceſſio, & eundem Naua. in conſ. 5. de donat. & conſ. 14. de regul. in antiq. & conſ. 5. & ſeq. eod. tit. in nouis ac Molinam in prçall. diſput. 147.

SYNODVS DIOECESANA.

DEcreto Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. c. 2. præcipitur vt Synodi Diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas experientia omnes, qui alias ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3. *Cōgruit titu. de off. ordi.*

Acta vero quæ neceſſario in Synodo fieri debent, ſunt videlicet. Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoando, & ſucceſſiue proſequenda debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, promotoris, & Notarij ſiue Secretarij ipſius Synodi.

Secundo monendi, & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent, & contemnentes per pœnas eccleſiaſticas ad illā venire compellendi ſunt, ac comparentes obedientiā, & reuerentiam exhibere debēt, iux. text. in ca. quod ſuper his, de maior. & obed. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes ad decr. curantes, veluti contumaces procedi vt debita pęna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo,loco ſibi debito non ſtetiſſe,ſeu vocatum fuiſſe,aliunde egiſſe,quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium, ſed cuiuſcunque ius ſemper ſalnum conſiſtat,vocationis tamen ea ſit ratio,vt primo Ciuitatis,deinde Diœceſis clericis vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione cõpleta,ac benedictione obtenta,diſcedere præſumat.

Quinto moneri debeant omnes,qui in ipſa Synodo querelas proponere velint,& ſi quæ ſint,audiantur, legantur, & prouideantur. Solent inſuper eligi punctatores,& teſtes ſynodales,aliaq; agi, quæ Epiſcopo expedire videbũtur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet profeſſio fidei,iuxta formulam præſcriptam in bulla fel.rec.Pij IV.incip. Iniunctum,& e qua lecta,accedere debent,qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum,fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam, præſtitoque iuramento,decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis,quibus cauſæ delegandæ committantur,illique,qui ſynodales iudices deputati fuerint,pronuncientur,& publicentur.

Legatur etiam decretum eiuſdem Concilij de proponendis examinatorib. promouendorum ad eccleſias parochiales, pro quibus probandis ſuffragia ferantur,& electi nominatim promulgentur,de quibus examinatoribus,in ſynodo approbandis, extant literæ nomine ſacræ Congregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr.& Reuerendiſs.Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domine vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in ſynodo approbandis, ſic reſpondit congregatio ſacri Trid.Concilij interpres nempe. Examinatores, qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint,a ſynodo tam per vota ſecreta,quam aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11.Iulij MDXCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr.& Reuer. Vti frater Hier.Card. Mathæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Conc.Trid.ſuper perſonali reſidentia facienda c.1.ſeſſ.9.de ref.& ſeſſ.23.de ref.ca.1. in cuius fine id expreſſe cauetur,vt in epiſcopalib.Concilijs publicentur. Publicatio aũt ſtatutorũ Concilij Prouincialis fit in epiſcopalib.ſynodis ex diſpoſitis in c.ſicut olim,de accuſat.

In priuatis congregationibus tractentur decreta, & conſtitutiones ſynodales faciendæ,quæ poſtea publice in eccleſia promulgentur,illæ autem fieri poſſunt ſine ſynodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine ſacræ congregationis Concilijs ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr.& Reuerdiſs.Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum,qui Trid.Conc.interpretando a S. D. N. præfecti ſunt, per libellum

Amp.

Amp.tuæ nomine porrectum conſulto reſpondit; eandem Ampl. tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere cōſilium capituli, licet illud non teneantur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe habeatur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a patribus per verbum placet, confirmentur: cui Congregationis ſententiæ Amp.tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus munijs ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus. Romæ die 27. Aprilis 1692.

Amp.tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ.

Vt frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Mattheius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus iuxta modum, & formulam a prælato præſcriptam quibus terminatis omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei; quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis concordique voluntate, & pacis, atq; charitatis ſtudio, quæcunque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicite exequantur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur in ſynodis diœceſanis magis deceret vt omitterentur acclamationes, & pacis oſcula vt habetur in cæremoniali epiſcoporum li. 1. 21. in fi.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificalis lib. contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœceſana antequam publicetur, ſit ad vrbem traſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per ſacram Concilij Trid. congregationem. Et reſpondeo, quod non prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri, atq; Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud Patres Illuſtriſſimis, quo Trid. Concilijs decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed prouinciales tantum emendare: Quare vt voluntati, ſimul ac paſtorali amplitudinis tuę zelo in tuæ Synodi correctionis quoquomodo ſatis per me fieret, illud pro mea in te & in eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulque ea adnotarem, quæ notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſis Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones, adſcripſimus, inſpicere, Quod ſupereſt tu, Clarusq; tuus tot ſalutarium conſtitutionum obſeruatione grauiter incumbite, memores vnā, optimamq; legem obſeruantiam. Valete in Domino. Romæ pridie Kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuę perilluſtris, atque Reuerendiſſimę.

Vti frater ſtudioſus A. Card. Carafa.

TOR-

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, ſuper prohibitione tau rorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtræ curæ diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officij aſtringimur ſolicite cogitantes, fideles cunctos gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sane licet deteſtabilis Duellorum vſus a diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque ciuitatibus & alijs locis, quam plurimi ad oſtentationem virium ſuarum & audacię, in publicis priuatiſque ſpectaculis cum tauris, & alijs feris beſtijs congredi non ceſſant. vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes hæc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, a pietate, & charitate Chriſtiana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaque dęmonum, & non hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principipus Chriſtianis quacunq; tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus quouis nomine nuncupetur, vel quibuſuis communitatibus, & rebuſpubl. hac perpetuo noſtra conſtitutione valitura ſub excommunicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrendis, prohibemus, & interdicimus ne in ſuis prouincijs, ciuitatibus, Terris, oppidis, & locis huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorũ aliarumq; ferarũ beſtiarũ agitationes exercẽtur, fieri permittant. Militibus quoque, cæteriſque alijs perſonis, ne cum Tauris, & alijs beſtijs in prędictis ſpectaculis, ipſi tam pedeſtres quam equeſtres congredi audeant interdicimus. Quod ſi quos eorum ibi mortuus fuerit eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tam regularibus quã ſecularibus beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus vel in ſacris ordinibus conſtitutis, ſub excommunicationis pæna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſque obligationes, iuramenta, & vota a quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione, & vt ipſo falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum ſeu quarumuis eccleſiaſticarum ſolemnitatum, & feſtiuitatum, (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus gaudijs pijſque operibus, cum huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debent) hactenus factas, & facta, ſeu in futurum fienda, quæ, & quas omnino prohibemus, caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atque declaramus, mãdamus autem omnibus principibus, comitibus, baronibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ feudatarijs, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa eccleſia Romana obtinent, reliquos vero Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos prædictis hortamur in domino, & in virtute ſanctæ obedientię mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia, & honore, præmiſſa oĩa in ſuis dominijs, ac terris hmõi exactiſſime ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedẽ tam boni operis recepturi, ac vniuerſis venerabilib. fratribus patriarchis, primatibus archie-

archiepiſcopis, epiſcopis, alijſque locorum, ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas ſufficientes publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cenſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Naua. qui eam ad verbum refert in man. c. 15. nu. 18. & tribus ſeq. Ioan. Gutier. lib. 1. canon. quæſt. c. 7. Petr. Nauar. in tract. de reſtitut. lib. 2. c. 3. nu. 300. & ſeq. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. 73. Neque ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunque Militiarum, (dummodo ſacris ordinibus initiati non fuerint) reuocatæ fuerunt per Gregor. 13. duabus adhibitis conditionibus, ſcilicet, vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi nõ poſſit, per quem in reliquis a Pio V. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimoquinto die 25. Auguſti continetur, quarum literarum faciem, & tenorem recenſet Lopez ad Diaz in pract. crimin. c. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis dumtaxat, ac cum eiſdem conditionibus D. N. Clemens 8. abundantius prædictas penas, & cenſuras in Pij V. conſtitutione contentas ſuſtulit, & amouit ſcilicet, quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, cæteriſque regularibus cuiuſcumque Ordinis, & inſtituti) illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando monet tamen ſua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſæculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. tomo 4. quæſt. regular quæſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt qualiter illi, qui collectas, decimas, taleas, præſtantias, & alia onera clericis, prælatis, & alijs perſonis eccleſiaſticis, ac eorum, & eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi abſque ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diuerſis etiã exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Necnon, qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, & cæt. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt Bulla Cœnæ. c. 18. vbi etiam cap. 5. ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi a iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſt. licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDI-

ADDITIO. Firmiſſima & generalis ſtatuenda eſt Regula quod Clerici, & quælibet perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent immunitate gabellarum, collectarum, & huiuſmodi, eorumque bona a ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe exempta, eſt enim priuilegium eis a iure conceſſum, ita vt a laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas, vectigalia, datia, &c. cap. non minus vbi Abbas numero 3. & 17. &c. aduerſus de immunit. Eccleſ. idem Abbas in conſil. 12. par. 1. cap. quamquam de cenſ. in 6. clem. præſenti eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 20. ubi immunitates, & priuilegia Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur, & confirmantur. Soto in 4. ſent. diſt. 5. q. 2. art. 2. Alfonſ. de Caſtro lib. 1. de lege pen. cap. late Medina de reſtit. quæſt. 15. Nauar. deciſio item hanc amplificat, vt in Man. cap. 13. nume. 202. Quam amplia, & primo vt non ſolum ſint immunes ab omnibus oneribus & gabellis Clerici in ſacris ordinibus conſtituti, verum etiam Clerici primæ tonſuræ, dummodo incedant in habitu & tonſura Clericali, & inſeruiant in diuinis, Couarr. notab. cap. 31. prącticar. quæſt. ſub num. 9. (prout de Clericis primæ tonſuræ adeſt in hoc Regno Capitulum incip. Item ſtatuimus, quod Clerici qui clericaliter viuunt non cogantur communicare cum alijs in collectis, & exactionibus alijs quibuſcunque nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitime contingentibus, quo loco per addentes declaratur, qui dicantur clericaliter viuere.) Secundo amplia, vt Clerici Græci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt vere, & quoad omnia perſonæ Eccleſiaſticæ Doct. addentes ad præd. Regni c. Clerici autem Latini coniugati illas ſubire, & præſtare tenentur gloſſ. celebris in c. in verſi. in cæteris de cler. coniug. in 6. Bertachin. in tract. de gabel. part. 7. nume. 12. Guido Papa deciſ. 38. & eſt communis Doctorum opinio in c. ex parte eod. tit. de qua teſtatur Couar. loco præcit. Tertio amplia, vt etiam poſſint clerici donare, & vendere ſine id, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſicut communis vſus comprobat. Quarto amplia, vt nec teneantur clerici ſoluere datia vini, carnium, panis, & huiuſmodi declarando vt per Sylueſt. in verbo immunitas 1. ſub numero 22. quem refert & ſequitur Ludou. Lopez. in inſtructor. conſcient. par. 2. cap 40 & quæſt. 9. & Rodriq. in ſum. par. 1. cap. 15. concluſ. 14. Quinto amplia, vt abſque gabellæ ſolutione vendere ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum, oleum, & ſimilia habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus, quam beneficialibus non ſolum in pondere magno ſeu ad groſſum, ſed etiam ad minutas menſuras Bertachin. in tract. de gabel. par. 7. col 4. verſ. An autem, &c. Cap. in repet. extrauag. Clem. 7. contra cler. non incedentes in hab. & tonſ. ſub num. 12. Rolan. a Valle in conſ. 71. num. 9. lib. 4. quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta non dicuntur negotiari Panor. in conſ. 6 prope finem p. 1. Crauet. conſ. 163. n. 3. Rolan. ibidem n. 4. Tolet. in Sum. lib. 1. c. 38. verſ. vndecima habetur, &c. Extende vt id eis liceat non obſtante prohibitione de hoc publice facta Ignat. Lopez. ad Diaz. in prac. crim. can c. 55. quem ſequitur Matthæus Bois in Add. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt ſæcular. in Eccleſiaſt. regul 2. fallen. 32. Neq; ex hoc inferetur poſſe clericum tenere tabernam, & vinũ, ꝙ ex poſſeſſione ſua vel eccleſiæ colligit, perſonaliter, & per ſeipſum vendere, licet poſſit illã ẽt in domibus eccleſiæ tenere, & vinum per aliũ vendere Gem. & Franc. c. in c. vn de vit. & hon. cler. in 6. alij quos cõgerit Lãber. de iure patr. li. 2. par. 1. q. 6. ar. 62. n. 4. Sexto, & deniq. amplia, vt neq.

poſſint

poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites l.1.& ibi Bald.notab.3. C.de Epiſc. et Cler.& in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus quod domus Prælatorum,&c.& quoad monaſteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dum ad vberes relata ſupra in verbo priuilegia Regularium fol.415.& de exemptione Religioſorum quoad tributa,& exactiones late loquitur Roderic.to.2.quæſt.reg.q 64. quo loco etiam de fratribus Hioroſolymitanis,quos vulgus appellat de Malta,& de fratribus tertij Ordinis S.Franciſci agit.

Eandem limita, & primo,vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi arg. tex.in l.qui ſub prætextu.C.de ſacroſ.Eccleſ.Secundo limita,vt neque illa gaudeat Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre,fratre & cap. Bart.in conſi.180. nu.2.lib.1.Luc.de Pen in l.vlt.in fine.C.de annon.& tribut lib. 10. Petrus Duē. regula 100 nu.5.qualiter autem probatur fraus in donatione facta Clerico, vidēdi ſunt Speculat.in tit.de Cler.coniug.nume.17.lib.2.& Syluest.in verbo Excommunicatio quæſt.ſub nu.14.quæ fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere oīa damna illata vniuerſitati cum ſit ficta donatio, ſecus vero ſiquis donaret filio animo transferendi dominium,& donatio non eſſet immoderata,& vltra virilē, quā uis cauſa impulſiua fuerit,vt non teneantur ſoluere collectas, cum enim in hoc caſu ſit vera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis, quia cauſa motiua,ſiue cauſa ſine qua non vitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui quod non hēt locum quotieſcunque ſit donatio iuxta conſtitutionem Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit,quod ſit vera, licet cauſa impulſiua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu,ſeu iure congrui, quia eſt cautela a lege conceſſa.Tertio limita, quod quā uis Clerici de iure Regni ac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij iuxta decretum Conc.Trid.dum non deceat ſeſſ.21.de ref.quia cenſetur Eccleſiaſtica Felin.in c.Eccleſia S.Mariæ nu.10.de conſtitut. Decius in c.Epiſcopus num.20.de præben. Nau.in conſ.5.ſub nu.1.de immunit.Eccl.in nou.Quarto limita,quando ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta,eo quod haberet annexam annuam præſtationem tributi,ſeu cenſus qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio,ad eos peruenit l.Imperatores.ff.de publican. & vectiga.c.tributū 23. q.8.& arg.tex.in c.literis de pign.cum concord.idq intellige dummodo illud onus eſſet ordinarium,perpetuum,& inuariabile,ſecus ſi eſſet extraordinarium,tēporale,& incertum ex allegatis per Campan.loco ſuperius cit.num.10.& ſeq.veluti in collecta,quæ ſecundum varietatem negotiorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori et interdum in minori quantitate imponitur,quia tale onus cum non ſit perpetuum neque certum non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatam Panor.& Imola in c.fi.num 12.de vita & honeſt. Syluest. in verbo Immunitas primo ſub nu.19.optime addentes ad Capitulū Regni proximè citatum,& notab.declarat Camp.vbi ſupra n.104.in fine,& ſub nu.109. Quinto limita,vt teneantur Clerici ſoluere onera,& gabellas (ēt non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno,ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum pee Pano.in c.non minus ſub nu.20.de immun. Eccleſ.Bertachinus

1.limi. 2.limi. 3.limi. 4.limi. Vide Menoch.li.4.de præſum.præſump.8 1.n.4. 5.limit

chinus in præd.tract.par.7.col.1. verſ. Sed limita verum &c.Syluest.& Ludou. Lopez locis cit.Campan.in eadem repet.ſub nu.113. Rodriq. in Sum.par.2.ca.95. concluſ.13.& per Anaſta.Germonium lib.3. de Sacr.Immuni.c.17.nu.28.Sexto limita niſi S.Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium tranſtuliſſet,eiq; applicaſſet.

Hãc Panor. doctrinã ſequitur etiã Nau. in conſ.42.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem,tria animaduertenda proponimus. Primum eſt,quod Clericus non eſt iudicandus negotiator,ſeu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem ſeu qui plures negotiationes feciſſet ex gloſ.& vbi Bar.in l.1.§.licet in verbo omnes,ff.de tribut.act. Panor.& Ripa,in c.1.de iudic.dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionẽ, Ancharan.Gem.& Franc.cap.vnic de vit.& honeſt. Cler.in 5. Philipp.Prob.in c.vni.nu.1.Clere.coniugat.in 6.Purp.conſ.50 Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap.55.

Sexta Limitatio.

Quibus clericis ſit interdicta negotiatio

Secundo animaduertimus quod in propoſito noſtro, ſub prohibitione ſacrorum Canonum,ne Clerici exerceant negotiationem,comprehenduntur duo genera Clericorum,nempe conſtituti in ordine ſacro,& Clerici beneficiati, cæteri vero in minoribus Ordinib.conſtituti vel primæ tonſuræ quoad hoc habentur vt laici,vt non ſit eis interdicta negotiatio Panor.in ca.1 num.21.ne Cler. vel monac.ſecul.negot.ſe immiſc.Nauarr.in conſ.3.num.2. de ſucceſſ. ab inteſt.in antiq. & conſ.5. in nou. Ignat.Lopez vbi ſupra Rodriq. in Sum.par.2.ca.1.concluſ.1.cuius rationem affert Redoan.in tract.de ſpoliis Eccleſ.q.2.nu.61.quia poſſunt impune ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire,ac ordini Clericali in totum renunciare, & ſi non verbo, ſaltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Negotia quæ dicantur, & quãdo licita.

Tertio(quatenus ad id,de quo agitur attinet)emptionem, et venditionem in duo tantum genera diuidimus,quorum alterum eſt,quando emitur res aliqua,& in ſua forma integra,qua empta eſt,lucrando reuenditur, & hæc propriiſſime dicitur negotiatio,Alterum eſt,quando emitur res,ſeu rudis materia,vt inde ſit occaſio operandi,& mutata forma vendatur charius,& tunc potius dicitur artificium, ſeu in duſtria,quam proprie negotiatio,quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra,& intacta ſed ex artificio, quo mediante ſecundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta Feder. de Senis conſ.107. num. 2.Panor.in c.fin.nu.19.de vi.& honeſt. Cler.Archid.Io. Andr.Gemin.& Frãc. in c quamquam,de cenſ.in 6.Imola,& Vitalin.in Clem præſenti eod. tit. Silueſt. in verbo Excommunicatio nono ſub quæſt.21 Capyc.in inueſt.feud. fol.216.in princ. Redoan.in præd.q.2.nu.36.& infra,& Molina de contract diſputatione 330.nu. 3.Quib.ſic prælibatis veriſſima eſt propoſitio,quod cum negotiatio mere lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta,quæ ad primũ genus pertinet ſit Clericis prohibita,prout Canones.88.diſt.perlegenti manifeſtum apparebit, cuiuſq; exercitum ipſis ſub pena anathematis interdicitur iux tex.in cap.ſecundum inſtituta ne Cler. vel Mon. huiuſq; prohibitionis ratio eſt indecentia maxima ratione perſonæ, & dignitatis Eccleſiaſticæ;ideoq; eum de peccato ſuo, ac facto indecedenti,& contra canones nõ debeant commodum reportare neque eis ſit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal Zabar.in conſ.12.nume.3.& huiuſmodi Clerici negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas ſoluere cap. fin.de vita, & honeſt. Cler.

Idẽ Panor.con. 6 ſub n. 2 par.1

Quãdo clericus teneatur ſoluere gabellam.

d.c.

d.cap.quamquam,& d.clemen.præſenti,de cenſ. a contrario ſenſu, Duen.in d.reg. 100.numero 13. Quam amplia, & primo, vt in conſcientia ad dd. gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti antequam ter ſint admoniti abſtinere a talibus commerciis, Gemin.& Franc.in d.cap. quamquam Camp. loco ſuperius cit.ſub nume.112.optime Molina de contract.diſputat.31.nume.4.& ſeq. cui opinioni etiam adhæſit communis præceptor admodum Reuer. P. Marius Andria quicquid in contrarium dicat Ludouic. Lopez, in inſtructor. conſcient. par.2. ca.4. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq.in Sum.p.2.c.75.concl.9. in fine moti per tex.in d.c.fin. cuius intellectum ad defenſionem huius ampliationis recte inducunt præalleg. Doctores, quam ipſi non ſatis animaduert crũt. Secundo amplia etiam ſi per manus alienationes d.negotiationem exercerent, tum quia, & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis & indecentiæ ratione ſtatus clericalis, vt inquit Molina, tum quia maximam bonorum temporalium cupiditatem præſeferat, vt ait Igna. Lopez in præd. ca.55.fallit ſi adeſſet circumſtantia paupertatis ſuæ,ſiue familiæ,quæ eum excuſaret,quæ quãdo eſt vera mutat naturam rei,& operatur, vt licite illa per alios fieri poſſit Medina in cap.de reſtit. q.30. imo etiam per ſeipſum quando non ſit ad locupletandum, ſed ad propriam,ſeu,ſuorum inopiam ſub leuandam ex Imola in cap.fin.ſub nu.13. de vita,& honeſt.clericor.& Nauar.in man.c.25.ſub nu.110. & in conſ.3.num. 3.de ſucceſ.ab inteſt.in antiq. & conſ.5.in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, ſi per ipſum clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſuſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licite vendi iuſto pretio tunc currenti, licet maiori quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidẽs, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione D.Thom. 2.2.q.77.artic.4.Nauar.in præd.c.2.ſub eodem nu.10.eritque immunis a gabellæ ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez loco præcit. idque extende, vt in præfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumque vſum abſq; animo reuendendi, accreſcente poſtea pretio ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere carius quam potuerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione ex com.omnium ſententia, de qua teſtatur Molina loco prox. tit.num.1. eoque maxime ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in aliјs ſimilibus concludit Roderic.tom.3. quæſt.regul. q. 74.art §.ſub 3.concluſ.

Difficultas verſatur in his, quæ de ſecundo genere emptionis, et uẽditionis ſunt, videlicet, quando clericus emeret lanam, v. per miniſtros, ſeu operarios ſua impenſa conductos, illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæſtus faciendi cauſa, aliaque ſimilia exempla ad hoc ſecundũ genus ſpectãtia, quæ recenſet Molina ibid.nume.1. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. quæſt. 74.art.8.concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Bonif. de Vital.in præd. Clemen.præſenti, num.50.& ſeq.ſcilicet, vt non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis ſecus;

vero

vero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic vt in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo vero non, idque, vt prædixi, intellige quando per manus perſonarum mercenariarum faceret, vt in ſimili habetur per Ancharan. in d. c. quamquam, nu. 5. quem ſequitur Syluest. in ver. Excomm. 9. ſub num. 4. & Nau. in Man. c. 25. ſub nu. 128. quia tunc nulla verſatur induſtria clerici, alias ſecus, & ideo excipitur ab hac concluſione negotiatio improprüſſima, veluti quoties clericus, aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera, & induſtria mutatam vendendo vellet aliquo artificio vti, vt aliud lucretur præſertim ad neceſſaria vitæ comparanda iuxta textum in cap. clericus ab inſtanti 21. quæſt. 1. glo. in Sum. 14. q. 3. in fine, Albert. Trotius lib 2. de vero, & perfecto clerico cap. 52. nume. 5. tuncque ei licitum erit duobus concurrentibus ſcilicet, modo ea de cauſa non ſe ſubtrahat ab his quibus incumbere ex clericali officio tenetur cap. Clericus 91. diſt. Syluester in verbo clericus 3. nu. 2. & dummodo artificium inhoneſtum ſeu illicitum non reddatur ratione rerum, quas conficeret, vt ſi eſſent chartæ luſoriæ, taxilli, arma bellica, & ſimilia, vel ſi eſſet artificium ſordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare, & huiuſmodi.

An exactor teneatur ſtare dicto clerici.

Et quia poſſet oriri controuerſia inter publicanum, & clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an. ſ. deferantur cauſa negotiandi, vel ne, & an ſint ſuæ, vel alterius, quid igitur erit in caſu iſto agendum. Reſpondeo ex mente gloſſæ notab. in d. Clem. præſenti in ver. non negotiandi & ibi Doctores, quod cum graue eſſet ſemper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor ſtare nedum ipſius clerici iuramento, ſed & ſuorum nunciorum, niſi de contrario fides haberetur in promptu, vel perſonarum qualitas diſſuaderet iuramentum vt quia male conditionis eſſent, ſeu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conſ. 71. nu. 34. quam gloſſam ſequitur etiam Camp. vbi ſup. ſub nu. 10. & communiter receptam fatetur Nau. in conſ. 1. nu. 4. de immu. eccl. in antiq. & conſ. 2. in no.

Conductio an ſit negotiatio illicita.

Quæritur an inter negociationes clericis prohibitas computetur aliena prædia conducere? Reſpondeo affirmatiuè quoties propter cupiditatem, & lucri cauſa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur can. 5. & 3. 21. q. 3 & proinde ex venditione fructuum inde collectorum gabellam ſoluere tenerentur Molina in præalleg. diſp. 342. ſub nu. 7 Limitatur duobus modis, et primo quando conductori ſuccederent quia tunc licite in illa conductione permanere vſque ad præfinitum locationis tempus poſſent glo. & Pan. in c. 1. ne cler. vel monac. firmat. Syluest. in verbo clericis 3. ſub nu. 2. & Redoan. in præf. q. 2. nu. 11. Secundo limitatur inſtante neceſſitate, eo quod propria eis ſuiſq; non ſufficerent, aliterq; commodè viuere nequirent, tunc enim id eis permittitur, vt ipſimet excolant ſoluendo certam fructuum ſeu pecuniæ portionem gloſ. in ca. peruenit in verb. conductiones 86. diſt. & in c. dilecti in ver. conduxiſtis de decim. & eſt de mente omnium Doctorum.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus pertineret, quãdo clericus emeret equos, boues, iuuencos, oues, &c. & agros alienos conduceret, vt in illis ſeminet ad animalia paſcenda, & poſtea vendenda, vel ſi emeret vt illa ad incrementum traderet, ſecus vbi d. animalia empta in proprio territorio nutriret, vt poſtea illarum fœtus, & fructus, vel cũ creuerint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata charius vendat. Itẽ non eſſet negotiationis genus ſi propriũ iumentũ quòd ſibi inſeruit aliĳs locaret

ſecus

ſecus autem ſi iumenta emeret ſolum, vt ea locet Molin. loco ptæall. ſub nu. 14.

Et quoniam ſupra in verbo Spolia Clericorum oſtenſum eſt varijs Summorum Pontificum conſtitutionibus conſtare, quod bona, quæ a Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, ſub nomine ſpoliorum ueniunt, non immerito dubitare contingit. An ſuccedentes Clericis in prædictis bonis, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumq; titulum acquirant. Reſpondeo, quod hanc quæſtioné decidunt Nau. in conſ. 10. de teſtam. in antiq. & conſi. . . . in nouis Molina de iuſtitia diſp. 147. ſub concl. 5. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. . . . concl. 4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiuſmodi a Clericis, incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata requiritur illarum impoſitio expreſſe facta quoad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas, ita recentiores illam exponentes ex ea communiter annotat Greg. Sayr. in theſauro caſ. conſc. cap. 22. num. 10. Barthol. Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeru. par. 2. poſt §. 5. num. 8. & 9. vbi vero in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & ex actores indiſtincte exigerent tam a laicis, quam Clericis, tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in c. quamquam, de cenſ. in 6. quæ cum vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo Excommunicatio cap. 39. & Nau. in Man. cap. 27. num. 61. in fine, & in conſi. 6. nu. 8. de cenſib. in nou. habetur, ſummo Pontifici non ſit reſeruata, poterit ab Epiſcopis præuia ſatisfactione abſoluere. c. nuper de ſent. excom. Intereſt etiam inter primum, & ſecundum caſum, ſi quidé in primo recipientes gabellas a Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrerent prout ex lectura eiuſdem bullæ clariſſime patet, in ſecundo vero caſu ſecus eſt. Sylueſt. in verbo Excom. 9. nu. 48. in fine, & eſt communis opinio teſte Nau. in Manu. c. 27. ſub nu. 128. in quo aduerte quatenus in hac bulla ſit extenſio etiam ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſpõte ſoluere, quando nulla præcedente petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitum, eſto vis non adhibeatur, vt docet Caietan. loco prox. cit. quem ſequitur Nau. in d. cap. 27. ſub nu. 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non ſit prohibitum, ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, et coactione præter exactionum impoſitionem dantur, adeo, quòd hæc ſit ſufficiens; vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocunque modo accipiantur hæc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cènſuris in communi diſput. 21. de cenſuris S. Pontifici reſeruatis in bullæ Cœnæ Domini ſect. 2. cenſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani inter morentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare, aliquid eis vltro offerre & preſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere.

Item ex eiuſdem bullę verbis colligunt prefati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes exigentes gabellam, & ſimilia onera ſuper bonis, quę Clerici ab Eccleſijs, ſeu beneficijs habent, verum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum Tolet. in Sum. libro 1. cap. 29. Sayr. in eod. cap. 22. nu. 9. Vgolin. in pręd. c. 18. §. 5.

Item huius bullę cenſura vendicat ſibi locum, nedum quando prędicta onera directè ipſis Clericis, & eorum bonis ſed ét ſi alijs, quorum damna ad ipſos redun-

darent

derent, imponerentur, veluti ſi fieret ſtatutum, quod coloni clericorum, vel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur; quia dictum ſtatutum clericos per indirectum, ſeu obliquum afficeret, & grauaret arg. tex. in cap quanto, de priuileg. & c. fin. de immun. eccl. in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eod. c. 18. ſuper verſ. di recte, vel indirectè, &c. alia exempla, vide per Turpurat. conſi. 594. volu. 2. Tim. conſi. 489. & 499. vol. 3. Menoc. de arb. iud. cent. 6. caſu 562. n. 46. & 54.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum, et ar rendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a clericis exigerent arg. tex. in c. 2. de conſt. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgol. in eod. cap. ſuper verſi. diuerſis etiam, &c. nu. 4. in fi.

Item bullā hæc non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediate ſpectaret etiam ad bona ipſorum clericorū, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda via penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum clericorum propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, ne per illa eorum plauſtra duci poſſent, & alia ſimilia, in quibus ipſorum vtilitas principaliter verteretur, ut tunc teneantur ad expenſas in contribuere ex dictis per Panor. in c. non minus, ſub num. 16. uerſ. Item dico, & c. de immu. eccl. & Syl. in uerbo Immunitas 1. ſub num. 19. uerſ Sunt tamen aliqua onera, &c. ac per Camp. in ſuprad. rep. ſub nu. 118. & Nauar. in Man. c. 27. ſub num. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgol. in eod. c. 18. §. 3. in fine.

Clauſulam verò Bullæ Cœnæ Domini ſupra narratam nouiſſime poſt Nauar. in Man. c. 27. num. 41. & in conſil. 6. ac duobus ſequen de cenſibus in nou. declarant Tolet. in Sum. li. 1. c. 21. Greg. Sayr in theſauro caſ. conſc. li. 3. c. 9. latè Bartholom. Vgol. in præd. tract. de cenſ. S. Pontifici reſer c. 9. Fran. Suarez loco præcit. de cē. 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCiendum eſt, quod poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 7. & ſeſſ. 25. cap. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialiū pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit conſtitutio fel. recor. Pij V. Romæ publicata die 1567. fol. 999. in Bullar. incip.

Ad exequendum paſtoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus quemadmodum etiam de ipſius Concilij mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicarijs perpetuis, ex prædicto Concilio ipſorum prælatorum arbitrio facienda, ita ſe continere, & arbitrio debere, ut non maior centum, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, cōputatis omnib. etiā incertis emolumentis, & alijs obuentionib. communiter percipi ſolitis eis omnino aſſignetur, niſi Vicarijs temporarijs ſolitum fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque numerata, fundo, ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi conſtituatur, cuiuſcumque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum, & one-

& onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorum centum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterum forſan aſſignandæ, quoad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeantur, niſi tamen valor annuus ipſius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſsignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere ſummam annuam valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat, quod omnes fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum eſſet, eos, qui commodis priuantur, eadem onera, quæ prius ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod eccleſiæ, monaſteria, collegia, beneficia, & pia loca huiuſmodi in quorum parochialibus eccleſijs vnitis continget Vicarias prædictas erigi pro quantitatibus fructuum ipſis Vicarijs perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem quindenniorum, quam nobis & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt, & vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen quod Vicarij perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuæ deputationis, & ſoluere annatam pro portione fructuum, redditúum, & prouentuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec alias adq; poſſeſsionem dictarum Vicariarũ perpetuarum, & ſeruitium earundem parochialium admitti poſsint niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur, alioquin integrum quindennium ſolui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſsint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarij perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum in quorum eccleſijs vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorum, ſeu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erunt monaſterijs regularium mendicantium, poſsint a ſuperioribus dictorum monaſteriorum nominari ex ipſis mendicantibus quos ſi ordinarij præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemque etiam ſeruetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali in qua vnus ex eis monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitet cum eo ſaltem quatuor alij ex dictis monachis. Sicq; per quoſcunq;, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pij V. Conſtitutionem reuocatam fuiſſe per conſtitutionem bonæ memoriæ Gregorij xiij. incip. in tanta rerum, & negotiorum mole, &c. fol. 2208. in bullar. Nam vltra quod dicta Gregorij conſtitutio dumtaxat procedit quoad Vicarios parochialium vnitarum monaſterijs, poſtea idem Gregorius xiij. ore reualidauit eandem Pij V. conſtitutionem, dummodo cum fratre, ſeu religioſo Vicario ad nutum amouibili per monaſterium pro ſubeunda animarum cura aſſignando, vnus dumtaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures prout ſacra Con-

cilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d.c.7.ſeſſ.7. de reformat.adeo quod memorata Pij quinti conſtitutio eſt hodie ſeruanda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet, inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana curia Aduocatus in comment.ad regulam 8. Cancell. gloſ.5. §.3. num.79.Romæ impreſſ.

VSVRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,qualiter de vſura circa cambia extat Pij V.conſtitutio Romæ publicata die 7.Feb.1571.f.1154.in bullar. incipien.in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominantur, & ita confinguntur,vt contrahentes ad certas nundinas, ſeu ad alia loca cambia celebrare ſimulant,ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cambij tradunt, ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiuſmodi literas traditis pecunia ibi deuique cum intereſſe repoſcitur,vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes,& recipientes vſque a principio ita conuenerat,vel certe talis intentio erat, neque quiſquam eſt,qui in nundinis,aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiam illud eſt, cum pecuniæ, ſiue depoſiti,ſiue alio nomine facti cambij traduntur, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambijs quæ realia appellantur, interdum(vt ad nos perfertur)campſores præſtitutum ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantummodo promiſſo,differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus, & ne fiant diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambijs quantum cum Dño poſſumus,occaſiones peccandi,fraudeſque fænetatorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio ſiue alias certum, & determinatum intereſſe,etiam in caſu non ſolutionis paciſci, neque realia cambia aliter quàm pro primis nundinis,vbi illæ celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vſum exercere, abuſu illo prorſus reiecto,cambia proſecandis,& deinceps nundinis ſiue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis,vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur,ne dum longiores præfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant,fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram conſtitutionem commiſerit, pœnis a ſacris Canonibus contra vſurarios inflictis,ſe nouerit ſubiacere. Eos vero, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vbique pecuniam ita ad ſe redegerint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur,pœnis,quę a iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus &c. Hanc bullam refert, & declarat Nauar.in Man.c.17.ſub nu.299. in fine. & ad materiam vſurarum vide Philip.Port.conſ.30.lib.2.

FINIS.

S. RAY-

S. RAYMVNDVS.

Recollectio extrauagantium, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanct. Dom. N. Domin. Paulum Papam V. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſeriem titulorum Decretalium, ſic recollectæ à Stephano Quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doct. Canonico, & Iudice Synodali Neapolit.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, vt ad ſupplementum quinque librorum extrauagantium communis liber ſextus merito dici poſſit, ac exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacij Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cum duobus meis tractatibus de Concilio prouinciali, & de præſtantia, ac authoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1589. quam modo huic ſummulæ quibuſdam additis acceſſionis iure iungendam eſſe cenſui, & canendo receptui præcedentia ſuis coaptando locis ſeu titulis in hunc librum redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij IX. factam a Sancto Raymundo confeſſore, vt ipſe ſummus Pont. teſtatur in proœmio Decretalium, & fel. recor. Clemens Papa VIII. in literis ſuis canonizationis, cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pœnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti per maris vndas mirabiliter traduxiſti, concede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Conſtitutio ſuper ritibus Græcorum, qui tolerari, vel nõ tolerari poſſunt, *Inno. 4.* Habetur ſupra in Verbo Græcorum Ritus, fol. 262.

Super vnione Græcorum ad S. R. E. fol. 68. in bullario incipien. Lætentur *Eug. 3. in generali Cõcil. Flo.* Cœli, extat liber Gennadij Scholarij Patriarchæ Conſtantinopolitani. Defenſio quinque capitum, quæ in ſancta, & œcumenica Florentina Synodo cõtinentur. De proceſſione Spiritus ſancti. De ſacrificio in azimo, vel fermentato. De purgatorio. De fruitione ſanctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinum translatus, ac Romæ impreſſus anno 1579. vbi ſectione 15. f. 241. deplorat, & deſcribit excidium Conſtantinopolitanum,

dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum. De Andromacho Paleologo ſe Imperatorē Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excommunicato, vide extrauag. com. Clem. 5. ad certitudinem de ſent. excom. Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis, ſeu venientibus S.R.E. per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip. Cantate domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gre 12. Profeſſio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iuſſu fel. recor. Gregor. Papæ xiij. edita habetur fol. 253. in eodem verbo, & adde ad capitu. vni. de Summa Trinitate in 6.

Clem. 8. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus Græcorum, &c. fol. 259. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ adhuc non ſunt in bullario, ſed in eo habes fol. 98. dictam conſtitutionem Eugenij Quarti, in generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei a Græcis facienda ſupra fol. 253. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum, De fruitione Sanctorum, aderat antea extrauagans Benedicti xij. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes, in verbo Beatitudo.

Pij 4. Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol. 251.

Eiuſdē. De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol. 249.

De conſtitutionibus.

Pij 4. Confirmatio œcumenici generalis Concil. Triden. fol. 193.

Eiuſdē. Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Conc. Trid. fol. 813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum, & ſunt impreſſę in fine eiuſdem Concilij, & vide in verbo Concilium Trid. fol. 193. vbi de aliis conſtitutionibus facientibus ad hunc titulum.

Sixti 5. De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſque ſedis Apoſtolicæ approbatione, habetur in verbo Concilium prouinciale fol. 169. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio prouinciali.

De electione.

Gre. 11. Contra prouiſos apud ſedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nunciatoribus, fol. 200.

Iulij 3. Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis, fol. 94. & breue Pij Quinti, ibidem allegatum habes per extenſum in bullario, fol. 1008.

Pauli 4. Quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitatem, & officia aſſumi non poſſint, fol. 229.

Pij 4. Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis, fol. 767. in bullario

rio incip. In eligendis,& contra aſpirantes ad Papa tum ſimoniacè adeſt conſtitutio Iulij 2.f.149.Cum tam diuino.& vide etiam in bullar. aliam Clem.7. de electione Romani Pontificis,fol.333. Cum chariſſimum & eiuſdem Pontificis innouationem literarum ſuarum ſuper electione Ro.Pont.fol.352. Licet varie,& præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de vitanda de elect.& c.vbi periculum,eo.ti.in 6.& clem.ne Rom.d.tit.& contra ambientes Papatum vide Pauli 4.conſtitutionem f.624.in bullario inci p.Cum ſecundum Apoſtolum.

Super collatione parochialium eccleſiarum,fol.90. *Pij V.*

De Abbatiſſis,& alijs monaſteriorum monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis,fol.1. *Greg.13*

De ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate,tempore,qualitate,& officio,incip.Poſtquam. *Sixti 5.*

Super noua ordinatione titulorum , & Diaconorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium,incip.Religioſa. *Eiuſdē.*

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita,& morte , & futura electione Summi Pontificis,ac promotione S. R. E. Cardinalium , & habes per extenſum , fol.220. *Greg.14*

De forma faciendi proceſſus,& inquiſitiones ex præſcripto Conc. Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum cathedralium , & aliarum Superiorum,ſeu Monaſteriorum,atque ad cæteras dignitates , de quibus in Conſiſtorio prouidetur,fol.223. *Eiuſdē.*

De renunciatione.

RElatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus,habetur fol.102. *Pij V.*

Conſtitutio de modo & forma publicandi reſignationes , & ceſſiones , fol. 111. *Gre. 14*

De temporibus ordinationum,& qualitate ordinandorum.

COntra promotos ante legitimam ætatem , aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs,fol.370. *Pij 2.*

Extenſio decreti Concil.Trident.ſeſſ.21.tit.2.de reg.cap.2.incip.Cum non deceat , loquentes de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos quod non promoueantur ad ſacros ordines niſi ſeruata forma dicti decreti, fol.378. *Pij V.*

Moderatoria Bullæ fel.recor. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes,fol.387. *Clem. 8*

De ordinatione Regularium,& collatione ordinum ab Abbatibus fol.393. *Decretū ſacræ cō gregat.*

Breue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ,fol.386. *Sixti V.*

De ſacra vnctione.

COngruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta ſacrorum Conciliorum Florent.& Triden.quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol.259.

De filijs presbyterorum,& alijs illegitime natis.

Clem.7 QVod filij Sacerdotum nullo pacto,aut quouis quæſito colore in beneficijs parentum ſuorum ſuccedere poſſint,fol.284.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de reb. eccleſiaſticis feudalibus,& emphyteuticis in illegitimos,fol.285.

Eiuſdẽ Ampliatio fol.288.

Sixti 5. Contra illegitimos,legitimatos &c.ad religionem tranſire volentes fo.307.

Eiuſdẽ Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.312.

Gre.14. Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regulares fol.316.

De officio iudicis deleg.

Leō 10. DE aſſeſſore aſſumendo a Iudice iurium non Doctore fol.290.

Declaratio Sacra congreg. De conſeruatore eligendo per Regulares f.407.

De officio iudicis ord.

Leon 10 in Cõc. generali Laterā. PRohibitio imprimendi libros abſq. approbatione Vicarij, & Magiſtri ſacri Palatij Apoſtolici in Vrbe;ac Epiſcoporum,& inquiſitorum hæreticæ prauitatis in alijs ciuitatibus.fol.109.in bullar.incip.Inter ſollicitudines,& vide Conc.Trid.ſeſſ.4.§.ſed & impreſſoribus ac regulas indicis librorum c.10. & Nau.in Manua confeſſ.c.27.num.148.

Pij 4. Literæ in forma breuis,per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati,& adminiſtratores viſitationi,ac ſuperioritati Ordinariorū ſubijciuntur fol.266. ac faciunt tex.in c.quoniam,de off.ord.& allegata fol.259.in princ.verb.Græcorum ritus.

Pij V. Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol.289.

Sixti V. Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuium teneātur facere Prælati in eorum diœceſibus,& adminiſtratione eccleſiarum.fol.87.

De maioritate,& obedientia.

Leon 10 IN Concil.Lateranen.de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto f.126.

Gre.13. De præcedentia fratrum Mendicantium,& confraternitatum fol.396.

Pij V. De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis, & obedientia eiſdam ab omnibus præſtanda fol.280.

Decretum

Decretum quo declaratur Epiſcopis in Eccleſijs Regulariũ Pontificalia exer centibus licere baldachinum erigere fol.408. Cle.8.

LIBER SECVNDVS.

De Iudicijs.

DE nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.369. Cle. 8.

De foro competenti.

COntra perſonas eccleſiaſticas alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes fol. 62.in Bullario incip. Ad reprimendas, & in verbo forum competens fol.255.vbi alterantur pœnę,de quibus in c.ſi diligenti, de foro comp.& contra Iudices,vide etiam bullę cœnę Domini,ca. 15.fol. 237. de pœna clerici,qui conqueritur coram iudice ſęculari de pręlato eſt tex.in c.grauem,de exceſſ.pręlat. Pij 5.

De ferijs.

DE obſeruatione feſtorum fol.211.& vide decreta Sacræ congregationis ibid. Pij V. Decretũ S. Congreg.

De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.

FAcultas iudicum lite prendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum,ſiue affectorum,& ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum,& pœnæ deſuper litigantium fol.456. Pij 4.

Quòd fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a Iudice eligendã non obſtãtibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quo Capitula,& Canonici percipiant fol.457. Pij 5.

De iureiurando.

INnouatio conſtitutionis Nicolai tertij,& aliorum ſanctionum contra iurantes,& iurate facientes illicita,impoſſibilia,damnoſa,& eccleſiaſticę libertati,ac decretis Conc.Trid.aduerſantia fol.200. Gre.13

De viſitandi liminibus Apoſtolorum fol.31.poſſet etiam ſitrari ſub tit. de maio.& obedien. Sixti 5.

De appellationibus.

Quando per Metropolitanos ſuffraganeis ſit inhibendum fol.68. Decretũ S.Cõgregatio.

LIBER

De vita, & honeſtate clericorum.

Sixti V. DE habitu & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pænis contra inobedientes inflictis fol. 272.

Conſtitutionis prædictæ moderatio fol. 274.

Eiuſdē Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorum receptatores, fol. 88. & delinquentium, & debitorum, fol. 90. Eiuſdē.

De Clericis non reſidentibus.

Pij 4. SVper reſidentia epiſcopali fol. 446.

Eiuſdē Contra non reſidentes fol. 449.

Eiuſdē Declaratio quod gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinarij fol. 444.

Pij 4. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum aut dignitates, aut aliud beneficium fol. 440.

De præbendis, et dignitatibus.

Pij 4. QVod Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, et familiares beneficia illa impetrare non poſſint. fol. 120.

De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol. 120.

Eiuſdē Pij. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficijs propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus fol. 121.

Clem. 8 Declaratio portionum, quæ aſſignari debent Vicarijs perpetuis in vnione beneficiorum incipit. Ad exequendum fol. 999. in bullar. ſed an per cōſtitutionem Greg. XIII. incipit. In tanta relata f. 499. ſit reuocata & reducta ad terminos iuris communis, & decretorum Conc. Trid. Seſ. 7. de refor. c. 7. & Seſ. 25. de refor. ca. 16. vide in verbo Vicarius perpetuus fol. 498. de quibus Vicarijs habetur in clem. 1. de iu. patr. & in ca. extirpandæ, §. qui vero, c. auaritiæ, &c. de monachi, de præben. & eo. tit. in §. & extrauag. Ioan. 22. de præben. & ibi gloſ. in ver. vicarios c. ad hæc de off. vica. clem. uni. eod. tit. ca. 1. de c. mona. in antiq. & in 6. ac extat Petri Rebuffi tract. congruæ portionis beneficiorum vicarijs maxime debitę.

Gre. 13. Decretum de nullitate omnium diſpoſitionū beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut a fide apoſtaſiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia fol. 121.

Reſeruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol. 421. in verſi. Regulæ cācellariæ, vbi de alijs reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Erectio

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, f. 1320. in bullario incip. Vniuerſi vbi enumerat aliqua de authoritate Archiepiſcopi hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas fol. 42. proſequendo omnes authoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & dignit. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Ioan. 22. erectionis Epiſcopatus Tholoſani in Archiepiſcopalem, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter cap. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. Gre. 13.

De clerico ægrotante, vel debilitato.

CONgruunt huic titulo declarationes Sacræ Cōgregationis ſacrorum rituū de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint, relatæ in ver. Archiepiſcopi authoritas, author. 13. ſub nu. 9. fol. 47. & auth. 16. fol. eod. cum ſeq. quas declarationes reperies per extenſum. fol. 50. & 51. *Declarationes S. Cong. ſuper ſacris ritibus.*

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

COngruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante. folio 128.

De rebus eccleſiæ non alienandis.

DE alienatione bonorum eccleſiaſticorum non facienda fuit relata, & dilucidiſſime declarata. fol. 7. cum plur. ſeqq. *Paul. 2.*

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ a Sede Apoſtolica in forma, ſi in euidentem vtilitatem cedant, delegantur fol. 15. *Eiuſdē.*

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli 4. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cum ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla incip. Prouida. *Pij 5.*

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pij Papæ V. de ciuitatibus, terris, & locis S.R.E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocentij Papæ IX. deſuper factæ. incip. Romani. *Clem. 8.*

De emptione, & venditione.

VT incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum contractus cenſuales, modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint fol. 206. *Nico. 5.*

Super forma creandi cenſus fol. 207.

Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. folio 208. Iſtud breue non reperitur in bullario, ſed habui a Reuerendiſſi. Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit *Pij 5. Gre. 13.*

peſuit de cenſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pij V. Gre. 13. COnſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol. 117. in verbo Beneficiorum permutatio.

De peculio clericorum.

Pij V. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum, fol. 481. Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Camerã Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres fol. 485. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones ſummorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol. 479.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

Pij 4. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol. 660. in bullar. incip. Graue nobis.

Pij V. Eiuſdẽ. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos fol. 285.

Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum nõ exactorum per triennium cum declarationibus fol. 245.

De ſepulturis.

Pij V. VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur fol. 924. in bullar. incip. Cum primum. §. & vt in Eccleſijs, & fol. 451. in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretũ ſacra cõgregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol. 405. Decretum Concil. Lateran. habes fol. 403.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.

Greg 7. QVod Religioſi, etiam Cappellani ſedis Apoſtolicæ, eorum ſuperioribus in omnibus, & per omnia ſunt ſubiecti, fol. 44. in bulla. incipien. per Rom. Pontif.

Reuoca-

Reuocatio indultorum pręter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius ordinis, etiam laxioris, f. 328. Pij V.

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus a ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bullar. in. Lubricum. Einſdē

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domus Cartuſien. & aliorum quocumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 305. Einſdē.

Declaratio præcedentis conſtitutionis. ibid. Einſdē.

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouincia euntes, ſeu transmigrantes fol. 307. Sixti V.

Super dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 312. Einſdē.

Moderatio prędictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares. fol. 316. Gre. 14

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papę V. quoad nullitates profeſſionum ſal uis pœnis ſuperiores, &c. fol. 329. Clem. 8

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 243. Einſdē.

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſterijs & locis deſignandis, fol. 318. Einſdē.

Decretū ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profesſionem, fol. 320. Einſdē.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentib. deſignendis, fol. 321. Einſdē.

Contra Regulares ad Vrbem temere, leuius ex cauſa accedentes abſq. eorum Superiorum licentia. fol. 427. Decretū S. Cong.

De ſtatu regularium.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, f. 336. Pij 5.

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis fol. 339. Gre. 13.

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarij, & alij monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, f. 343. Einſdē.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio, ne habētes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus in caſibus neceſſarijs ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol. 344. Einſdē.

Contra moniales, exeuntes è clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol. 346. Pij V.

Quo

Decret. S.Cong. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis acccedere prohibentur,fol.348.
Eiuſdẽ. Ordinationes pro reformatione monialium.fo.351.
Clem 8 De largitione munerum vtriſque ſexus Regularib.interdicta.f.361.
Decretũ S.Cong. Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynę pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi,vel promitti loca, in monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus. fol.359.

De celebratione Miſſarum,& diuinis officijs.

Pij 5. REuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore,fol 302.
Eiuſdẽ. Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum fol. 268.
Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas,fol.282.
Pij 5. De fructibus quos amittunt,qui horas canonicas non recitant,ibid.
Clem.8 Decretum circa litanias obſeruandum.fol.293.
Decre. Congr. ſac. rit. De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia extauritæ, ſeu magiſtrorum fol.304

De Reliquijs,& veneratione Sanctorum.

Pij 5. COnſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ,fol.168.
Gre.13. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponantur,fol.6.
Cle.8. Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prædicatorum.

De cenſibus & exactionibus.

Pij 5. VTriuſque ſexu perſonis Religionis Mendicantium exemptionis ab exactionibus,gabellis, pedagijs,& vectigalibus,fol.415.

De eccleſiis. ędificandis.

Cle. 8. PRæſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria,fol.331.

De immunitate eccleſiarum.

Pij 5. COntra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in eis illicita facientes.fol.451. vbi de feneſtris Eccleſias introſpicientibus fabricandis,& fol.452.
Gre.14 Super immunitate eccleſiarum fol.453.

Ne

Ne clerici, vel monachi ſæcularibus negotijs ſe immiſceant.

DE ſtudio philoſophiæ, aut poeſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat, fol. 294. Leo X. in Côc. Later.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicæ honeſtatis fol. 296. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra fol. 261. Pij V. Clem. 8

De cognatione ſpirituali.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali, fol. 295. Pij V.

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenieate, fol. 296. Pij V.

De conſanguinitate, & affinitate.

DIſpenſationes non concedi contrahentibus matrimonia ſciẽter in gradibus prohibitis, fol. 202. in bulla incip. Quia, vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrimonij c. 5. & Clem. vnicam, de conſang. & affi. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. tit. Fel. in c. nihil de præſcrip. Nauar. in Man. confeſſ. ca. 22. nu. 87. Mandoſ. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales, & ſupra in eodem verbo fol. 298. Clem. 7

De frigidis, & maleficatis, & impotentia coeundi. Pauli 4.

De matrimonij nullitate propter eunuchos, & ſpadones, fol. 297.

LIBER QVINTVS.

De ſimonia.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, fol. 475. Pij 4.

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol. 463. Pij V.

De confidentijs beneficialibus, &c. fol. 466. Pij 4.

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol. 459. Eiuſdẽ.

Renouatio priuilegiorum, & cõſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi Eiuſdẽ.

in

in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorũ, fol. 460.

Sixti 4. Contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam ad primam tonſuram. fol. 387.

De Magiſtris.

DEcretum obſeruandum a Magiſtris, & præceptoribus ſcholarium, folio 294.

De Iudæis, & Saracenis.

Leo X. in Conc. Later. Pauli 3. QVod Iudæi, cæterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum conſuetudine acquiſita ſeu quæ verum dominum habere non reminiſcuntur etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant fol. 415. in bullar. incip. cupientes, & vide c. Iudæi, el 2. d. tit. & extrauag. com. Ioan. 22. incip. Dignum eo. tit. & ſi bona ipſa ex vſura, aut alio illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, illis reddi debent qa non remittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum: perſonis vero non extantib. prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tanquam in pium vſum liberè concedimus, eaque ad ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paul. 3. in d. conſtitutione, vbi in materia Iudæorum habes, conſtitutiones pertinentes allegatas.

Gre. 13. De blaſphemijs Iudęorum, in quas hęreticę prauitatis Inquiſitores animaduertunt, fol. 123.

Einſdẽ. Quod Medici Hebræi, vel Infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, fol. 302.

Cle. 7. Contra impia ſcripta, & libros Hebræorum, publicata Romæ die 13. April. 1594. incip. Cum hebræorum malitia.

De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada fol. 1257. in bulla. incip. Sancta Mater.

De Hęreticis.

EXcommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hæreticos eſt tenoris ſequentis. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra quoſcunque Huſſitas, Vvicle-phiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabatiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur, & cuiuſcunque ſectæ exiſtant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores ac eorũ libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate noſtra, & Sed. Apoſt. ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa, publice, vel occulte quouis ingenio, vel colore

nec

necnon ſchiſmaticos,& eos,qui ſe a noſtra,& Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt. Abſolutio a d. excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur,vt in fine d.bullæ habetur, & declaratur per Nau.in Manual.confeſſar,cap.27.& in ea parte quoad libros hæreticorum fuit relata in verbo libri prohibiti, folio 291. & lege, prout hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Trid. Synodo electos,a Sixto V.aucti,& a S.D.N. Clem.VII. recogniti,& publicati,fol.291.& adde ad d.c.fraternitatis d.tit. Pij 4.

Innouatio conſtitutionis fel.recor.Pauli Papæ 4.contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti,aut eius cóceptionem de ſpiritu ſancto, aut eius mortem,vt nos redimeret, aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ. fol.276. Cle.8.

Conſtitutio contra offendentes ſtatum,res, perſonas ſacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij,fol.278. Pij 5.

Declaratio, & conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcumque iudices contra diſpoſitionem, vel ſtylum iuriſdictionis officij ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ,& ferendæ,nunquam tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint,fol.958. in bulla.incip.Inter multiplices. Eiuſdẽ.

Quod principes, iudices, & iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium ſanctiſſimæ inquiſitionis pareant,& obediant,fol.1189. in bullar. incip. Sanctiſsimus. Alias conſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in Directorio Inquiſitorum nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnæ nunc Rotæ Rom.Auditoris,quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom.Pont.pro officio ſanctiſsimæ inquiſitionis ab Inno.3.Pont. Max.vſque ad hæc tempora.

De apoſtatis.

CONgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata, fol.40.

De Homicidio.

COntra abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes,fol.2.Eiuſdem moderatio. fol.4. Sixti 5. Gre. 14 Cle.8.

De torneamentis.

SVper prohibitione taurorum, & ferarum agitatione,fol.490. Pij 5.
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum.fol.491. Gre.13. Cle.8.

KK De

De pugnantibus in duello.

Leo. X. Contra pugnantes in duello, & dominos, & quoſuis alios dantes eis campum, eiſque auxilium præſtantes, duelloque intereſſentes cum inſertione literarum Iulij 2. & multarum pœnarum, adiectione, folio 232. in bullar. incip. Quam Deo.

Cle. 7. Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, & fauorem, fol. 298. in bulla. incip. Conſueuit.

Pij 4. Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſuprr prohibitione duellorum, fol. 686. incip. in bull. Ea quæ.

Gre. 13 Conſtitutio, quæ Concil. Triden. pœnis ſubijciuntur in duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam ſuadentes, auxiliantes, & ſpectantes fol. 215.

Cle. 8. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum, & decreti Conc. Trid. contra pugnantes in duello publice, vel priuatim, necnon cõtra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes, & chartulas prouocatorias, aut ſcriptas quæ dicantur manifeſta, eorumque fautores, & complices, fol. eod. confeſſarij priuilegiati a quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in verbo Caſus reſeruati, fol. 162.

De vſuris.

Leo. 13. De montibus pietatis, fol. 289.

Pij V. Super exercendis cambijs, fol. 492.

Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, fol. 223.

De ſortilegijs.

Sixti V Contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera libroſque de eis legentes, ac tenentes fol. 87.

De maledicis.

Pij V. Contra clericos blaſphemantes, fol. 123.

De clerico non ordinato miniſtrante.

Cle. 8. Contra eos, qui cum ad Sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumere Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt fol. 394.

De

De exceſſibus Prælatorum & ſubditorum.

CONtra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, fol. 982. in bul. incip. Etſi Mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c. nimis cum ſeq. de exceſſ. prælat. Clem. vni. d. titu. in clem. dudum, de ſepul. & in extrauag. com. Sixti 4. de treg. & pace ac extrauag. cõ. de ſepult. & in extrauag. com. 1. de Iud. atque in extrauag. com. Inter cunctos, de priuil. circa vero in eis, & d. Cle. dudũ diſpoſita ad ver. libere valeant clero, & populo prædicare, vide Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſ. 24. de reform. gene. cap. 4. Item ad §. ſtatuimus, & ordinamus authoritate prædicta, vide in d. Conc. ſeſ. 23. de reform. c. 15. & conſtitutionem Pij V. ſuper confeſſorum approbatione relatam in verbo confeſſor. fol. 194. Item ad §. huiuſmodi verſ. verum vide d. Conc. ſeſ. 25. de refor. c. 13. quæ Pij V. conſtitutio contra grauamina prælatorum fuit deinde reuocata per Greg. xiij. per conſtitutionem relatam ſupra in verbo priuilegia Regularium fol. 398. Pij V.

Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſeculari, fol. 476. Einſde.

De priuilegijs, & exceſſibus prælatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta ſacrorum Conciliorum, & declarationes ſacræ Congregationis relatæ in verbo Priuilegia Regularium, fol. 402. & in verbo Exemptio, fol. 241. ac in verbo Conc. Trid. fol. 193.

De his quæ obſeruari debent a Prædicatoribus fol. 398. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. Leo x.

Pius 4. reuocat facultates Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas, & capitulo S. Ioannis Lateran. de Vr. conceſſas erigendi eccleſias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, ſubijcit illas, eorumq; Sacerdotes, Miniſtros & bona iuriſdictioni Ordinariorum, & rectorum parochialium, fol. 757. in bulla incip. Regimini, & adde ad c. recepimus, de priuileg. Pij 4.

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates, licentias, & indultas, aut conceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſſe Cameræ Apoſt. concernere cenſebunt. debeant illa infra tres menſes a die illarum impetratio. in eadem Camera præſentare, & ibi regiſtrari facere ſub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis fol. 873. In bull. incip. Iugens. Einſde.

Super modo, & forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & congregationes, &c. fol. 201. Clem. 8

De pœnis.

Pij V. EXtenſio conſtitutionis Bonifacij Papæ 8. quæ incipit Infelicis, eo. tit. in 6. ad ſcientes, & reuelantes eos qui offendunt S. R. E. Cardin. fol. 162. in Bulla. incip. Infelicis ſeculi, & vide bullam in cœna domini, fol. 235.

De pœnitentijs, & remiſſionibus.

Eug. 4. SVper communione in Paſchate, fol. 200.

Pij 5. Reuocatio indulgentiarũ, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ continent quæſtuandi facultatem, fol. in bulla. incip. Et ſi Dominici, & in verbo indulgentiæ fol. 366.

Conſtitutio per Medicos obſeruanda in infirmorum curatione, fol. 300.

Super approbatione Regularium ad confeſſiones, & declarationes Sacræ Congregationis, fol. 194. cum ſeq.

Eiuſdẽ. Decretum ſuper confeſſione Sacramentali, fol 200.

Pij 5. Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum, fol. 153.

Clem. 8. Decretum, & eiuſdem declaratio quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis, fol. 162.

Eiuſdẽ. Bulla indictionis ſancti Iubilei, incip. Annus Domini placabilis.

Eiuſdẽ. Bulla ſuſpenſionis indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarum quibuſcunq; conceſſarum durante anno ſancto Iubilei, incip. Cum ſancti Iubilei, & adde ad c. ſi quis aliquando, §. in Leuitico. ver. in Iubileo, & ibi Nau. de pœn. diſt. 1. & ad extrauag. com. d. tit.

Eiuſdẽ. Paul. 5. Sanctiſs. D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Iubileum ad diuinã opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari Catholicæ Eccleſiæ regimine, & præſentibus neceſſitatibus implorandam, incip. Quod in omni vita.

De ſententia excommunicationis.

Ioã. 22. SVper declaratione quæ ſit leuis, vel enormis iniuria, fol. 234.

Leon. x. in Cõci. Later. Decretum de abolitione ab excommunicatione per confeſſarios priuilegiatos fol. 194.

Eiuſdẽ. De excommunicatorum vitatione, fol. 231.

Clem. 8. Quod nulla Ciuitas, Caſtrum, Villa, Locus, Territorium, vel diſtrictus pro debito pecuniario eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit, fol. 399. in bul. incip. Licet, & vide extrauag. com. Bonifac. 8. incip. Prouide, de ſent. excom.

Pij 4. Contra Nuncios Apoſtolicos ne a Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, fol. 40.

Pij 4. De excõicationibus ad finem reuelationis, f. 231. & extat meus tractatus.

Gre. 13. De datis, & promiſſis pro iuſtitia vel gratia obtinenda, fol. 210. Congruunt denique huic titulo relata in verbo, Bona Eccleſiæ vſurpantes fol. 125. & Bona naufragantium rapientes, fol. 124. & in verb. vectigal. f. 491. ac cætera diſpoſita in bulla Cœnæ Domini, quam quicunque audiunt confeſſiones habere debent, & vide in verbo excommunicatio.

De

De verborum ſignificatione.

FAmiliares,& continui cammenſales Roma. Pontificis, qui intelligantur, fol.489.in bulla.incip. Sanctiſſimus, vide aliam Iulij 3.fol.558. & adde ad c.fin.d.tit.in 6.

Declaratio, quod ordines Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumque Beatæ Mariæ ſint proprie Mendicantes,& eorum priuilegijs gaudeant etiam ſi in communi bona ſtabilia poſsideāt,fol.997.in bull.incip. Romanus Pont. inter quos connumeratur etiam Ordo Minimorum, & Religio Societatis Ieſu. adde c. vnico, §.ſanè de religio.dom.ſub.quo tit.poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens,vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis, glo. in extrauag. com.de vita,& honeſt.cleric.

poſuit de cenſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pij V. Gre.13. COnſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol.117. in verbo Beneficiorum permutatio.

De peculio clericorum.

Pij V. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum, fol.481. Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Camerã Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres fol. 485. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones ſummorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol.479.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

Pij 4. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol.660.in bullar.incip.Graue nobis.

Pij V. Eiuſdẽ. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos fol.285.

Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum nõ exactorum per triennium cum declarationibus fol.245.

De ſepulturis.

Pij V. VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur fol.924. in bullar. incip.Cum primum. §. & vt in Eccleſijs, & fol.451.in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretũ ſacra cõgregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol.405. Decretum Concil. Lateran. habes fol.403.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.

Greg 7. QVod Religioſi, etiam Cappellani ſedis Apoſtolicæ, eorum ſuperioribus in omnibus, & per omnia ſunt ſubiecti, fol.44.in bulla.incipien.per Rom. Pontif.

Reuoca-

Reuocatio indultorum preter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius ordinis, etiam laxioris, f. 328. Pij V.

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus a ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bullar. in. Lubricum. Eiuſdē.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domus Carthuſien. & aliorum quocumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 305. Eiuſdē.

Declaratio præcedentis conſtitutionis. ibid. Eiuſdē.

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouincia euntes, ſeu tranſmigrantes fol. 307. Sixti V.

Super dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 312. Eiuſdē.

Moderatio prędictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares. fol. 316. Gre. 14.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papę V. quoad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis ſuperiores, &c. fol. 329. Clem. 8.

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 243. Eiuſdē.

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſterijs & locis deſignandis, fol. 318. Eiuſdē.

Decretū ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profesſionem, fol. 320. Eiuſdē.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentib. reſignendis, fol. 321. Eiuſdē.

Contra Regulares ad Vrbem temere, leuius ex cauſa accedentes abſq. eorum Superiorum licentia. fol. 427. Decretū S. Cong.

De ſtatu regularium.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, f. 336. Pij 5.

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis fol. 339. Gre. 13.

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarij, & alij monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, f. 343. Eiuſdē.

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio, ne habētes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus in caſibus neceſſarijs ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol. 344. Eiuſdē.

Contra moniales, exeuntes è clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol. 346. Pij V.

Quo

Decret. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis acccedere
S.Cong. prohibentur,fol.348.
Eiuſdē. Ordinationes pro reformatione monialium.fo.351.
Clem 8 De largitione munerum vtriſque ſexus Regularib.interdicta.f.361.
Decretū Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynę pro monialibus ſupra nu-
S.Cong. merum recipiendis,& quando poſſint concedi,vel promitti loca, in monaſte-
rijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus. fol.359.

De celebratione Miſſarum,& diuinis officijs.

Pij 5. REuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tem-
pore,fol 302.

Eiuſdē. Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas,
ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum fol. 268.

Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas,fol.282.
Pij 5. De fructibus quos amittunt,qui horas canonicas non recitant,ibid.
Clem.8 Decretum circa litanias obſeruandum.fol.293.
Decre. Congr. ſac. rit. De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia extauritæ, ſeu magi-
ſtrorum fol.304

De Reliquijs,& veneratione Sanctorum.

Pij 5. COnſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione
glorioſæ Dei Genitricis Mariæ,fol.168.

Gre.13. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponantur,fol.6.
Cle.8. Decretales Literæ canonizationis S.Raymundi Ordinis Prædicatorum.

De cenſibus & exactionibus.

Pij 5. VTriuſque ſexu perſonis Religionis Mendicantium exemptionis ab exa-
ctionibus,gabellis, pedagijs,& vectigalibus,fol.415.

De eccleſiis. ędificandis.

Cle. 8. PRæſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſte-
rum Regularia Monaſteria,fol.331.

De immunitate eccleſiarum.

Pij 5. COntra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac
alios in eis illicita facientes.fol.451. vbi de feneſtris Eccleſias introſpi-
cientibus fabricandis,& fol.452.

Gre.14 Super immunitate eccleſiarum fol.453.

Ne

Ne clerici, vel monachi ſæcularibus negotijs ſe immiſceant.

DE ſtudio philoſophiæ, aut poeſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat, fol.294. *Leo X. in Cōc. Later.*

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicæ honeſtatis fol.296. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra fol.261. *Pij V. Clem.8*

De cognatione ſpirituali.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali, fol.295. *Pij V.*

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſę.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenientе, fol.296. *Pij V.*

De conſanguinitate, & affinitate.

DIſpenſationes non concedi contrahentibus matrimonia ſciēter in gradibus prohibitis, fol.202. in bulla incip. Quia, vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrimonij c.5. & Clem. vnicam, de conſang. & affi. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. tit. Fel. in c. nihil de præſcrip. Nauar. in Man. confeſſ. ca.22. nu.87. Mandoſ. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales, & ſupra in eodem verbo fol.298. *Clem.7*

De frigidis, & maleficatis, & impotentia coeundi. *Pauli 4.*

De matrimonij nullitate propter eunuchos, & ſpadones, fol.297.

LIBER QVINTVS.

De ſimonia.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, fol.475. *Pij 4.*

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol.463. *Pij V.*

De confidentijs beneficialibus, &c. fol.466. *Pij 4.*

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol.459. *Eiuſdē.*

Renouatio priuilegiorum, & cōſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi *Eiuſdē.*

in

in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorũ, fol. 460.

Sixti 4. Contra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam ad primam tonſuram. fol. 387.

De Magiſtris.

DEcretum obſeruandum a Magiſtris, & præceptoribus ſcholarium, folio 294.

De Iudæis, & Saracenis.

Leo X. in Conc. Later. Pauli 3. QVod Iudæi, cæterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum conſuetudine acquiſita ſeu quæ verum dominum habere non reminiſcuntur etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant fol. 415. in bullar. incip. cũpientes, & vide c. Iudæi, el 2. d. tit. & extrauag. com. Ioan. 22. incip. Dignum eo. tit. & ſi bona ipſa ex vſura, aut alio illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, illis reddi debent qa non remittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum: perſonis vero non extantib. prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tanquam in pium vſum liberè concedimus, eaque ad ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paul. 3. in d. conſtitutione, vbi in materia Iudæorum habes, conſtitutiones pertinentes allegatas.

Gre. 13. De blaſphemijs Iudęorum, in quas hęreticę prauitatis Inquiſitores animaduertunt, fol. 123.

Eiuſdẽ. Quod Medici Hebræi, vel Infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, fol. 302.

Cle. 7. Contra impia ſcripta, & libros Hebræorum, publicata Romæ die 13. April. 1594. incip. Cum hebræorum malitia.

De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada fol. 1257. in bulla. incip. Sancta Mater.

De Hęreticis.

EXcommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hæreticos eſt tenoris ſequentis. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra quoſcunque Huſſitas, Vviclephiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabatiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur, & cuiuſcunque ſectæ exiſtant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores ac eorũ libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate noſtra, & Sed. Apoſt. ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publice, vel occulte quouis ingenio, vel colore

nec

necnon ſchiſmaticos,& eos,qui ſe a noſtra,& Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt. Abſolutio a d. excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur,vt in fine d.bullæ habetur, & declaratur per Nau.in Manual.confeſſar,cap.27.& in ea parte quoad libros hæreticorum fuit relata in verbo libri prohibiti, folio 291. & lege, prout hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Trid. Synodo electos, a Sixto V. auchi,& a S.D.N. Clem.VII. recogniti,& publicati,fol.291.& adde ad d.c.fraternitatis d.tit. *Pij 4.*

Innouatio conſtitutionis fel.recor.Pauli Papæ 4.contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti,aut ejus cóceptionem de ſpiritu ſancto, aut eius mortem,vt nos redimeret, aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ. fol.276. *Cle.8.*

Conſtitutio contra offendentes ſtatum,res, perſonas ſacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij,fol.278. *Pij 5.*

Declaratio, & conſtitutio, quod ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcumque iudices contra diſpoſitionem, vel ſtylum iuriſdictionis officij ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ,& ferendæ,nunquam tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint,fol.958. in bulla.incip.Inter multiplices. *Eiuſdẽ.*

Quod principes, iudices, & iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium ſanctiſſimæ inquiſitionis pareant,& obediant,fol.1189. in bullar. incip. Sanctiſsimus. Alias conſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in Directorio Inquiſitorum nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnæ nunc Rotæ Rom.Auditoris,quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom.Pont.pro officio ſanctiſsimæ inquiſitionis ab Inno.3.Pont. Max.vſque ad hæc tempora.

De apoſtatis.

CONgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata, fol.40.

De Homicidio.

COntra abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes,fol.2.Eiuſdem moderatio. fol.4. *Sixti 5. Gre. 14 Cle.8.*

De torneamentis.

SVper prohibitione taurorum, & ferarum agitatione,fol.490.
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum.fol. 491. *Pij 6. Gre.18. Cle.8.*

De pugnantibus in duello.

Leo. X. CONtra pugnantes in duello, & dominos, & quoſuis alios dantes eis campum, eiſque auxilium præſtantes, duelloque intereſſentes cum inſertione literarum Iulij 2. & multarum pœnarum, adiectione, folio 232. in bullar. incip. Quam Deo.

Cle. 7. Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, & fauorem, fol. 298. in bulla. incip. Conſueuit.

Pij 4. Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſupra prohibitione duellorum, fol. 686. incip. in bull. Ea quæ.

Gre. 13 Conſtitutio, quæ Concil. Triden. pœnis ſubijciuntur in duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam ſuadentes, auxiliantes, & ſpectantes fol. 215.

Cle. 8. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum, & decreti Conc. Trid. contra pugnantes in duello publice, vel priuatim, necnon cõtra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes, & chartulas prouocatorias, aut ſcriptas quæ dicantur manifeſta, eorumque fautores, & complices, fol. eod. confeſſarij priuilegiati a quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in verbo Caſus reſeruati, fol. 162.

De vſuris.

Leo. 13. DE montibus pietatis, fol. 289.

Pij V. Super exercendis cambijs, fol. 492.

Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, fol. 123.

De ſortilegijs.

Sixti V CONtra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera libroſque de eis legentes, ac tenentes fol. 87.

De maledicis.

Pij V. COntra clericos blaſphemantes, fol. 123.

De clerico non ordinato miniſtrante.

Cle. 8. COntra eos, qui cum ad Sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumere Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt fol. 394.

De exceſſibus Prælatorum & ſubditorum.

CONtra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, fol. 982. in bul. incip. Etſi Mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c. nimis cum ſeq. de exceſſ. prælat. Clem. vni. d. titu. in clem. dudum, de ſepul. & in extrauag. com. Sixti 4. de treg. & pace ac extrauag. cõ. de ſepult. & in extrauag. com. 1. de Iud. atque in extrauag. com. Inter cunctos, de priuil. circa vero in eis, & d. Cle. dudũ diſpoſita ad ver. libere valeant clero, & populo prædicare, vide Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſ. 24. de reform. gene. cap. 4. Item ad §. ſtatuimus, & ordinamus authoritate prædicta, vide in d. Conc. ſeſ. 23. de reform. c. 15. & conſtitutionem Pij V. ſuper confeſſorum approbatione relatam in verbo confeſſor. fol. 194. Item ad §. huiuſmodi verſ. verum vide d. Conc. ſeſ. 25. de refor. c. 13. quæ Pij V. conſtitutio contra grauamina prælatorum fuit deinde reuocata per Greg. xiij. per conſtitutionem relatam ſupra in verbo priuilegia Regularium fol. 398. *Pij V.*

Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum tradítione brachio ſeculari, fol. 476. *Einſdē.*

De priuilegijs, & exceſſibus prælatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta ſacrorum Conciliorum, & declarationes ſacræ Congregationis relatæ in verbo Priuilegia Regularium, fol. 402. & in verbo Exemptio, fol. 241. ac in verbo Conc. Trid. fol. 193.

De his quæ obſeruari debent a Prædicatoribus fol. 398. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. *Leo x.*

Pius 4. reuocat facultates Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas, & capitulo S. Ioannis Lateran. de Vr. conceſſas erigendi eccleſias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, ſubijcit illas, eorumq; Sacerdotes, Miniſtros & bona iuriſdictioni Ordinariorum, & rectorum parochialium, fol. 757. in bulla incip. Regimini, & adde ad c. recepimus, de priuileg. *Pij 4.*

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates, licentias, & indultas, aut conceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſse Cameræ Apoſt. concernere cenſebunt. debeant illa infra tres menſes a die illarum impetratio. in eadem Camera præſentare, & ibi regiſtrari facere ſub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis fol. 873. In bull. incip. Iugens. *Einſdē.*

Super modo, & forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & congregationes, &c. fol. 201. *Clem. 8*

De verborum ſignificatione.

FAmiliares,& continui commenſales Roma. Pontificis, qui intelligantur, fol.489. in bulla. incip. Sanctiſſimus, vide aliam Iulij 3. fol.558. & adde ad c.fin.d.tit.in 6.

Declaratio, quòd ordines Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumque Beatæ Mariæ ſint proprie Mendicantes, & eorum priuilegijs gaudeant etiam ſi in communi bona ſtabilia poſsideāt, fol.997. in bull. incip. Romanus Pont. inter quos connumeratur etiam Ordo Minimorum, & Religio Societatis Ieſu. adde c. vnico, §. ſanè de religio. dom. ſub. quo tit. poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens, vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis, glo. in extrauag. com. de vita, & honeſt. cleric.

CANONES, ET DECRETA SACROSANcti Oecumenici, & generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium.

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſſ.3. & 4. de Symbolo Fidei, & de canonicis ſcripturis, ac de æditione, & vſu ſacrorum librorum, & in ſeſſ.5. de peccato originali, ac ſeſſ.6. de iuſtificatione, & ſeſſ.25. de Purgatorio.

C tanta, c. cogi. ſeſſ.25. c. cum dignitate, §. prouiſi 23. ſeſſ. Extant Bullæ Pij 4. ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei, & a quibus, incip. Iniunctum, & in ſacroſancta. fol.249.

De conſtitutionibus.

C. ſicuti publice expedit, ſeſſ.25.

De reſcriptis.

C. Quoniam ob malitioſam, ſeſſ.25. c. diſpenſatione, &c. in commutationibus, ſeſſ.22. c. & quoniam, ſeſſ.13.

De electione.

C. Ad cathedralem ſeſſ.6 c. ſi in quibuslibet, ſeſſ.24.

C. Quicunque poſt hac ſeſſ.22. Extat conſtitutio Gregorij 14. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad cathedrales, incip. Onus Apoſtolici, fol.223.

C. In electione, & c. Abbatiſſa, ſeſſ.25. Extat Bulla Gregorij 13. de monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam italiam eligendis, incip. Expoſcit. fol.1.

C. Inferiora, ſeſſ.7. c. cum dignitates, ſeſſ.24.

C.expedit ſeſſ.24. Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pij V. Incip. In conferendis, fol.90. *Pij V.*

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem §.in monaſterijs,& c.2.§.ſi quæ verò ſeſſ.5.c. cauſæ omnes §. legati ſeſſ.24 c.quæcumque,in fine ſeſſ.21. c. capitulum Sede vacante, ver. negligens ſeſſ.24.c. Monaſteria verſ.quod ſi in his, cap. hæc omnia verſ. & quia ſeſſ.25.de regular. *Clem.8*

C.regularis ſeſſ.25.de regul. ſuper cuius decreti exequutione extat conſtitutio Clem.8.incip. Suſcepti muneris,fol.138.

De temporibus Ordinationum, & qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſſ.23.

C.Ordinationes ſeſſ.23.ferè per totam,c.cum honeſtius, & c,quoniam ſeſſ. 14.cap.facultates de promouendo, c. facultates de non promouendo, capit.ad maiores ſeſſ.7.c. Eccleſijs. ſeſſ.23.

C.nulli Epiſcopo ſeſſ.26.& fertur Sacram congregationem declaraſſe,quod Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum requiritur licentia Superioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus. *Declar. S.Cong.*

C.cum non deceat ſeſſ.21. Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, vt non promoueantur ad ſacros ordines,niſi ſeruata forma huius decreti, fuit facta a Pio V. per eius conſtitutionem incip. Romanus Pontifex,fol.378. *Pij 5.*

C.non liceat ſeſſ.7.

C.Abbatibus ſeſſ.23.

De ſeruitio in ordine faciendo.

C.Sanctæ Synodus,& cap.cum nullus cum alijs ſeſſ.23. Quorum requiſita plura enumerantur in bulla Sixti V.contra clericos male promotos,fol.387. *Sixti V.*

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

C.Quicunque,ſeſſ.22. nullus prima tonſura, & c. nullus in poſterum,cum alijs ſeſſ.23.c.expedit ſeſſ.24.cum pleraque,ſeſſ.25.de regul.

De ſacra Vnctione.

C.ſi quis dixerit Confirmationem cum ſeq.ſeſſ.7.c. Viſum eſt,c. Inſtituta, c.Res porrò,& c. Iam verò ſeſſ.14.

De filijs presbyterorum.

C. Vt paternæ, ſeſſ. 25.

De Clericis peregrinis.

C. Cum nullus §. nullus præterea ſeſſ. 23. c. Quanta §. deinde ſeſſ. 22.

De officio, & poteſtate iudicis delegati.

C. Inſuper cum nonnulli ſeſſ. 14. & adde ad c. 1. & ſi. eod. tit. in 6.

De officio Ordinarij.

C. 1. ver. & ne ſub ſpecie, c. Quia verò, } ſeſſ. 5.
c. Prædicationis ſeſſ. 24.
c. Eccleſiarum Prælati, c. capitula cathedralium } ſeſſ. 6.
c. 1. princ. ſeſſ. 13. de refor.
c. Omnes Eccleſiæ. Prælati. ſeſs. 14.
c. Ordinarij, c. Vniones, c. Beneficia } ſeſs. 7.
c. 10. Ordinarij
c. Quæcunque in diœceſi ſeſſ. 21.
c. Quæ alias, c. Epiſc. vt aptius, c. Prouincialia } 24. ſeſſ.
c. vt Sanctorum ſeſſ. 23.
c. Epiſcopus etiam, c. Quia illiterati } ſeſſ. 21.
c. Epiſcopi etiã tanquã, c. Adminiſtratores } ſeſſ. 22.
c. cum ex notariorum.
c. Statuit ſancta Synodus ſeſſ. 25.
c. Patriarchæ, c. liceat Epiſcopis, c. vt fidelis. } ſeſſ. 24.
c. Apoſtolus
c. In monaſterijs; c. monaſteria ſanctimonialium. }
c. Epiſcopus quoſcunque ſeſſ. 14.

De maioritate, & obedientia.

c. Non poteſt ſancta Synodus, c. ſtatuit ſancta Synodus, el 1. §. Epiſcopis, & c. poſtremo, ſeſſ. 25.

Greg. XIII. C. controuerſias, ead. ſeſs. 25. extat conſtitutio Gregorij XIII. circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in proceſſionibus, incip. Expoſcit, fol. 396.

De pactis.

C. Nulla quoque renunciatio ſeſſ. 25. de regular. & congruit huic tit. propter cap. quauis pactum, eod. tit. in 6.

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.cauſæ Epiſcoporum } ſeſſ.13. C.cauſæ criminales } ſeſſ. 24.
C.Quoniam verò } C.cauſæ omnes }
C.Non liceat verſ.& ſic ordinat ſeſſ.7.c.præterea quia nonnulli ſeſſ.14.
C.nullus prima tonſura ſeſſ.23.

De ferijs.

C.ab Aduentu ſeſſ.24. c.mãdat verſ.& Sanctorum celebrationes, &c.inſuper ſeſſ.25.

C.cenſuræ §.dies,ead.ſeſſ.25. Extat Pij V.Bulla de obſeruatione feſtorum, incip.cum primum,fol.211.& decretum Sacræ congregationis, ibid.

De teſtibus.

C.teſtes ſeſſ.13.

De appellationibus.

C.eadem §.in cauſis,c.a ſententia.& c.reus ab Epiſcopo ſeſſ.13.cap. legati ſeſſ.22.c.Epiſcopi vt aptius §.Nec in his ſeſſ.24.cap. quam turpe ver.nec ſeſ. 25.c.expedit ver.nec prædictorum ſeſ.24.
c.cauſæ omnes ſeſ.24.

LIBER TERTIVS.

De vita, & honeſtate clericorum.

C.ſacroſancta §.epiſcopos ſeſ.2. c.cum dignitates §.ueſt.ſeſ.24.
c.cum proprie epiſcoporum ſeſ.14. C.nihil eſt ſeſ.22.
c.operandum ſeſ.25. c.quia verò,& ſi habitus ſeſ.14.
Extat Sixti V.conſtitutio contra non incedentes in habitu,incip.cũ Sixti v. ſacroſanctam fol.272.

De cohabitatione Clericorum,& mulierum.

c.quam turpe.ſeſ.25.

De clericis coniugatis.

c.nullus prima §.in clericis,&c.vt Sanctorum in fine.ſeſ.23.

De

De clericis non reſidentibus.

C.eadem ſacroſancta } ſeſ.6.
C.Epiſcopi inferiores }
C.inferiora ſeſ.7.
C.cum beneficia ſeſ.21.
C.cum præcepto ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam ſeſſ.22.
C.cum dignitates §.præterea,& §.
diſtributiones ſeſ.24.

De præbendis,& dignitatibus.

C.nemo }
C.inferiora } ſeſ.6.
C.in quicunque }
C.Ordinarij
C.ratio poſtulat } ſeſ.25
C.ſtatuit el.2. }
C.& quia in iure } ſeſſ. 14.
C.regularia }
C.cum pleræque ſeſſ.25.de reg.
C.in eccleſijs. }
C.cum eccleſiaſticus } ſeſ.24.

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in ca.vniones ſeſ.7.cap. & quia ſeſſ.14.cap.vt etiam ſeſ.21.ca. quoniam pleræque ſeſ.24. & ſicuti §. inſuper ſeſ.25.

De Clerico ægrotante

C.cum beneficijs §.in coadiutorij ſeſ.25.

De inſtitutionibus.

C.præſentati ſeſ.7.concedit §.in prædictis ſeſ.25. de regul.facit tex.in c.authoritate eod.tit.

De conceſſione præbendæ, & eccleſiæ non vacantis.

C.Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſſ.24. c.cum.in beneficijs ſeſſ.25.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

C.non liceat ſeſſ.7.ca.abbatibus, §. pœnam ſeſſ.23. c.capitulum Sede vacante ſeſſ 24.

De his quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu capituli.

C.ſtatuit el.1.ſeſſ.5.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione,conferantur.

C.quoniam pleræque §.ad hæc in poſterum,ſeſſ.24.

De

De rebus eccleſiæ alienandis, vel non.

C.magnam ſeſſ.26.contra vero vſurpatores c.ſi quem clericorum, ſeſſ.25.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

c.Epiſcopi etiam ſeſſ.22.concordat c.tua eod.tit.

De ſepulturis.

c.Decernit ſancta Synodus, ſeſſ.23.& adde ac clement.dudum, de ſepult.& ad c.de quarta, de præſcript.

De parochijs, & alienis parochianis.

c.quoniam pleræque c.in parochialibus, §.in his quoque ſeſſ.24.c.Epiſcopi etiam ſeſſ.21. cap. quanta, §.moueant ſeſſ.22.cap.prædicationis §. moneatque ſeſſ.24.

De decimis.

c.non ſunt ferendi ſeſ.25.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.

c.quoniam cum ſequentibus ſeſ.25.de regularibus cap. quia vero Regulares ſeſ.14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d. Concilij ſeſ. 25. de monialibus præcipuè loquentia, veluti c.Bonifacij 8.c. Abbatiſſa, c. Monaſteria ſanctimonialium, c. attendant, c.in quacunque, &c.libertati.

Pro maiori obſeruantia d.c.Bonifacij 8. extant conſtitutiones Pij V.& Gregorij 13.relatæ in verbo Monaſteria monialium fol.336. cum ſeq. *Pij 5.& Gre.14.*

De ſtatu monachorum & canonicorum Regularium.

c.nemini, &c. Monaſteria omnia, cæteraque capita in d.ſeſ.25.de regularibus.

De religioſis domibus vt Epiſcopo ſint ſubiectę.

c.curent ſeſſ.7.c.admonet, ſeſ.25.

De iure patronatus.

c.nemo, &c.non liceat ſeſ.14.c.Patriarchæ, §.patroni ſeſſ.24.c.ſi quem clericorum ver.quod ſi ſeſ.22.c.expedit vel porro, & verſi.ſi vero ſeſſ. 24. c.ſicuti ſeſ.25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

c.Patriarchæ §.interimque ſeſ.14.

De

De celebratione Miſſarum, Sacramento Eucharistiæ, & diuinis Officijs.

Vide in ſeſſ. 13. 21. & 22.
c. quanta ſeſſ. 22.
c. ſacroſancta ver. Epiſcopos. ſeſſ. 2.
c. qui piè §. curet ſeſ. 23.
c. cum dignitates, §. omnes vero ſeſ. 24.
c. contingit ſæpe ſeſ. 25.
c. attendant. §. quod vero ſeſ. 25. de reg.

De Baptiſmo & eius effectu.

Vide ſeſ. 7.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Pij V. c. mandat ſancta Synodus ſeſ. 25. 1. vt fides §. fin. ſeſ. a. extat Pij V. conſtitutio, Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione Glorioſæ Dei Genitricis Mariæ fol. 168. incip. Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

c. inſuper hortatur ſeſ. 25.

De eccleſiis ędificandis, vel reparandis.

Clem. 8 c. cum illud quoque c. Epiſcopi etiam ſeſ. 21. concedit in fine ſeſ. 25. Extat conſtitutio Clem. 8. præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia monaſteria, incip. Quoniam, f. 331.

De immunitate Eccleſiarum.

c. quanta §. ab eccleſijs ſeſ. 22. c. cupiens ſeſ. 25.

Ne clerici, vel monachi ſæcularibus negotijs ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit. de vita, & honeſt. cler.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs.

Vide ſeſ. 24. de Sacramento matrimonij.
c. multi ſunt, qui vagantur, c. ita plerunque ſeſ. 24.
Pij V. c. iuſtitia publicæ honeſtatis, d. ſeſ. 24. de ref. matrim. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum. fol. 296.

De clandeſtina deſponſatione.

c. tametſi ſeſ. 24.

De cognitione ſpirituali.

Pij V. c. docet experientia ſeſ. 24. Extat Pij V. declaratio incip. cum illius vicem. fol. 295.

De

De conſanguinitate & affinitate.

C.ſi quis intra gradus ſeſſ.24.& adde ad clem.vnic.eod.tit.

C.præterea ſancta ſynodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol.296.& congruit etiam titu.de eo,qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ ſponſę.

De matrimonio contra interdictum Eccleſiæ.

C.tametſi §.qui aliter ſeſſ.24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C.quoniam ſeſſ.21.c.expedit,§.caueantque.ſeſ.24.

C.in pluribus eccleſijs ſeſſ.23.Ad corroborationem huius decreti extat Pij V.Bulla reuocatoria priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum,incip. Durum nimis,fol.460.

Ne prælati vices ſuas,vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C.magnam §.non liceat ſeſſ.25.

De magiſtris.

C.eadem ſacroſancta ſeſſ.5.c.cum adoleſcentium ætas ſeſ.28.c.prædicationis §.ijdem etiam ſeſſ.24.

De Homicidio.

C.cum etiam qui per induſtriam ſeſ.14.

De pugnantibus in duello.

C.deteſtabilis ſeſ.25.Ampliatur hoc decretum per conſtitutionem Greg. xiij.incip.Ad tollendum.fol. 255.& alteram Clementis viij. incip. Illius vices fol.eod.

De Adulterijs.

C.graue peccatum ſeſ.24.de refor.matri.vbi etiam de concubinarijs.

De Raptoribus

C.decernit ſancta Synodus ſeſ.24.de refor.matrim.

De Clerico venatore.

C.cum dignitates §.veſtitu ſeſ.24.

De

De Clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie §.fin.ſeſſ.23.

De eo qui furtiuè Ordines ſuſcepit.

C.Ordinationes §.quod ſi quis,ſeſſ.23.

De Priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis ſeſſ.7.c.Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6.c.inſuper,&c. præterea quia ſeſſ.14.

C.quoniam priuilegia,ſeſſ.24. Ad corroboratione͂ huius decreti extat.Gregorij XIII.conſtitutio incip. Circumſpecta fol.412.

Greg. 13.

De Pœnis.

C.cum vero tam grauia,ſeſſ.13.c.inſuper §.poſt hęc ſeſſ.23.

De Pœnitentijs,& Remiſſionibus.

Congruunt huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſeſſ.14.ca. cum Catholica ſeſſ.25.c.Apoſtolus monet,&c.liceat epiſcopis.ſeſſ.24.

Pij V.

C.Quamuis presbyteri.ſeſſ.23.Extat declaratio Pij V. ſuper approbatione Regularium ad audiendas Confeſſiones ſecularium, incip.Romani Pontificis,fol.194

C.Quia vero ſeſſ.5.in fine.c.cum multa ſeſſ.21.c.cum poteſtas ſeſſ.25.Extat Pij V.Cōſtitutio reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quęſtuandi facultatem quomodolibet continent,incip.Et ſi Dominici,fol.968.in Bullar.Et pertinet ad Ordinarium loci præſcribere forma colligendi eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, remotis tamen menſis, peluibus,capſis per conſtitutionem Clem.8.incip.Quæcunque fol.612.& vide Concilium Prouinciale Mediolan.V.in tit.de indulgentijs,vbi prouiſum eſt, ne indulgentiarum literæ inſcriptiones earum nomine exaratæ eo loco,vbi capſa ad eleemoſynam colligendam apparata eſt,etiam extra eccleſiam proponantur,aſſignaturve, ſed vel in Altari maiori, vel in alio vbi indulgentiæ cauſa ſtatio pro oratione conſtituta eſt,&c.

Einſdē.

Clem.8

Si verò aliquando epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciatur,palam ponitur,intus in eccleſia loco longe ab Altari, vbi indulgentiæ ſtatio agitur,decore collocetur, &c.

De

De ſententia Excommunicationis.

C.quamuis excommunicationis gladius.ſeſſ.25.de ref. Ad cuius declarationem vide Pij V.ordinationem fol.231.
c.cenſuræ,c.anathemati,ſeſſ.25.de regular.
c.ſi quem clericorum,ſeſſ.22.
c.ita plerunque,ſeſſ.24.

De verborum ſignificatione.

c.cupiens ſeſſ.24.c.tanta,§.quod ſi in his,ſeſſ.25.Circa declarationem Concil.Trid.extat Bulla Pij 4.incip.Benedictus Deus fol.193. *Pij 4.*

Item vltra prææallegatas conſtitutiones particulares ad declarationem quorundam capitum d. Concil: ſciendum eſt extare alias conſtitutiones generales pertinentes ad omnia contenta in Conc.Trid.& ſunt.

Super confirmatione Conc.Trid.incip. Benedictus Deus.

Super declaratione temporis ad ſeruanda decreta Concil.Trid.ad reformationem,& ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia,incip.Sicut ad Sacrorum. Reuocatoria priuilegiorum,exemptionum, immunitatum,facultatum, conſeruatoriarum,indultorum , confeſſionalium, Maris magni,& aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunque locis, & perſonis conceſſarum in his, quibus ſtatutis,& decretis Sacri Conc. Trid. contrariantur, incip.In principis Apoſtolorum ſede, quæ habentur impreſſæ in fine dicti Concilij. *Pij V.* *Eiuſdē.* *Eiuſdē.*

Reductio conſtitutionum Pij V. pro mendicantibus , & alijs Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris , & Concil.Trid.incip.In tanta, fol.410.in verbo priuilegia Regularium.

Innouatio conſtitutionis Nicolai iij. relata in ca.1. de iniur.in 6.& aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita,impoſſibilia,damnoſa, & eccleſiaſticæ libertatis,ac decretis Conc.Trid.aduerſantia,incip.Inter Apoſtolicas,fol.290.vbi relata d.conſtitutione Nicolai, ſequuntur verba Gregorij xiij. a verſi.verumtamen multi. Quæ Bullæ fuerunt citatæ in verbo Concil. Trident. fol.193. *Gre.13.*

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus reperta fuerunt, non eſt inconueniens, nam vna decretalis, ſeu lex diuerſis reſpectibus,ſub diuerſis titulis ſituari poteſt gl.in extrauag.com.de vi.& honeſt.cler. Et animaduertit ſummarium extrauag. Io.22. incip. Suſcepti regiminis, de electio. quæ eadem reperitur in extrauag.com. ſub tit.ne ſede vaca.Imò vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus, vt extrauag. Io.22. incip. Execrabilis,in tit. de præben.etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis relectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate Sanctæ MARIAE ad Niues, Cuius precibus & meritis, & omnium Sanctorum perducat nos Dominus ad regna cælorum. Amen.

BIBLIOTECA ... ROMA ... VITTORIO EMANUELE